

รายงานวิจัย

โครงการ

“ชาติ” ในวิถีพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จิน ญี่ปุ่น เกาหลี และไต้หวัน

โดย พันเอกหญิง ผศ. นงลักษณ์ ลิ้มศิริ

คณะศิลปศาสตร์ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอ)

สารบัญ

	หน้า
บทนำ	i
พิพิธภัณฑ์แห่งชาติและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	ix
1. สิ่งเรื่อง - สิ่งภาพ : พิพิธภัณฑ์แห่งชาติจีน ญี่ปุ่น เกาหลี และไต้หวัน	
1.1 จีน	
- พิพิธภัณฑ์แห่งชาติจีน (National Museum of China)	1
จีน : จากแหล่งอารยธรรมที่ยิ่งใหญ่กลับสู่ความยิ่งใหญ่ด้วยพลังและวิถีของจีน	
- ลำดับเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์จีน	39
1.2 ญี่ปุ่น	
- พิพิธภัณฑ์แห่งชาติโตเกียว (National Museum of Tokyo)	54
ญี่ปุ่น : ศูนย์วิทยาศาสตร์ในศิลปะและวิถีชีวิตญี่ปุ่น	
- พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติญี่ปุ่น (National Museum of Japanese History)	76
ญี่ปุ่น : ชีวิตสามัญชนในสังคมญี่ปุ่น	
- ลำดับเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น	98
1.3 เกาหลี	
- พิพิธภัณฑ์แห่งชาติเกาหลี (National Museum of Korea)	110
เกาหลี : วัฒนธรรมเกาหลีในรูปแบบของเกาหลี	
- พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ร่วมสมัยแห่งชาติเกาหลี (National Museum of Korea Contemporary History)	135
เกาหลี : โศกนาฏกรรมที่ยากลำบากกว่าจะก้าวข้ามสู่ความสำเร็จในปัจจุบัน	
- ลำดับเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์เกาหลี	161
1.4 ไต้หวัน	
- สาธารณรัฐจีน ไต้หวัน	173
- พิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวัน (The National Taiwan Museum)	180
ไต้หวัน : ดินแดนแห่งความหลากหลาย	
- พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติไต้หวัน (National Museum of Taiwan History)	196
ไต้หวัน : พหุสังคมที่ผสมผสาน	

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

- พิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติ (The National Palace Museum)	217
มรดกทางวัฒนธรรมจีน : ยิ่งใหญ่ ล้ำค่า และสืบต่อมายาวนาน	
- ลำดับเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ได้วัน	253
1.5 สรุป - ชาติ : ประเด็นสำคัญและภาพประกอบสร้างในความเหมือนและต่าง	
- ประเด็นสำคัญจากพิพิธภัณฑ์	263
- เรื่องของชาติกับจินตภาพที่สร้างขึ้น	273
 2. รูปแบบ - แบบอย่าง : “พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร”	 283
 ภาคผนวก	
- ผังห้องจัดแสดงพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร	300
- พิพิธภัณฑ์ประเทศเกาหลีเหนือ	302
บรรณานุกรม	305

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ชาติทุกชาติล้วนมีภาพอดีตที่เป็นรากเหง้าความเป็นมาของตนเอง และมักจะมีวิธีสร้างความรักชาติด้วยการบอกกล่าวคนในชาติให้รู้เรื่องความเป็นมาแห่งรากเหง้าของตนด้วยแง่มุมต่าง ๆ เชื่อมโยงให้เห็นความเป็นมาในอดีตกับปัจจุบันผ่านสื่อหลายรูปแบบ จากการศึกษาเรื่อง “สันติภาพและความรักชาติ : ความรู้และมุมมองจากประวัติศาสตร์สงครามในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบัติการณ์ จีน และเกาหลี” ในโครงการที่ผ่านมาสะท้อนให้เห็นถึงการใช้พิพิธภัณฑสถานเป็นสื่อบอกเล่าเรื่องราวความเป็นมาของชาติ ในช่วงหนึ่งที่ชาติตกอยู่ในภาวะของสงคราม เรื่องราวและภาพการต่อสู้จากสงครามเสริมสร้างความรู้สึกรักชาติ ทำให้คนในชาติเกิดความรู้สึกร่วมกันในความกล้าหาญเสียสละของวีรบุรุษ พร้อม ๆ กับเกิดความรู้สึกลึกซึ้งถึงภัยพิบัติระหว่างกัน โดยเฉพาะคนจีนและคนเกาหลีซึ่งถือว่าตนเป็นชาติที่ถูกญี่ปุ่นเข้ามารุกราน ความรู้สึกอคติและความเกลียดชังที่มีต่อชาวญี่ปุ่นในฐานะผู้รุกรานยังคงดำรงอยู่แม้ในปัจจุบันนี้

อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ระหว่างจีน ญี่ปุ่น และเกาหลีไม่ได้มีเฉพาะด้านลบในเรื่องของสงครามเท่านั้น แต่ยังมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันในด้านบวก ทั้งในเรื่องของการถ่ายทอดวัฒนธรรมระหว่างกันบนพื้นฐานอารยธรรมที่รับจากจีน มีประสบการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ใกล้เคียงกัน เช่น ถูกศัตรูภายนอกรุกรานและเข้ายึดครอง ต่อสู้กับปัญหาความยากจนขาดแคลนจนสามารถพัฒนาประเทศไปสู่ความทันสมัยได้ ทั้งนี้ไม่ใช่เฉพาะ 3 ประเทศเท่านั้นที่อยู่ในกรอบความสัมพันธ์ทั้งทางบวกและลบระหว่างกัน ได้หวัน¹ ก็เป็นอีกหนึ่งประเทศของภูมิภาคเอเชียตะวันออกที่อยู่ในกรอบความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ด้วย ได้หวันรับวัฒนธรรมจากจีนโดยตรงในฐานะที่เคยเป็นดินแดนส่วนหนึ่งของจีน และเคยตกอยู่ภายใต้การปกครองของญี่ปุ่นเป็นเวลา 50 ปี ประเด็นที่น่าสนใจคือ ในปัจจุบันทั้ง 4 ประเทศประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศพัฒนาทรัพยากรบุคคล กลายเป็นดินแดนมหัศจรรย์ทางเศรษฐกิจ และมีเทคโนโลยีก้าวหน้า ขณะที่ประชาชนมีความภาคภูมิใจในความเป็นมาของชาติ และยังจริงจังวิถีชีวิตขนบประเพณีของตนเองไว้ได้ในท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว

งานวิจัยชิ้นนี้จึงต้องการที่จะเปิดพื้นที่ใหม่ของการศึกษา มองการฉายภาพประวัติศาสตร์ภูมิภาคเอเชียตะวันออกในมิติที่กว้างขึ้น ไม่ได้เป็นเพียงเรื่องของจีน ญี่ปุ่น และเกาหลี แต่รวมถึงได้หวันด้วย โดยเลือกที่จะศึกษา “ภาพสะท้อนความเป็นชาติ” จากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติในฐานะที่เป็นพิพิธภัณฑสถานหลัก มีคำอธิบายเรื่องชาติในแง่มุมที่กว้างขวาง ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการต่างประเทศ

¹ ในแง่ของกฎหมายระหว่างประเทศตามมติขององค์การสหประชาชาติ ได้หวัน (Taiwan) หรือชื่อเรียกอย่างเป็นทางการว่า สาธารณรัฐจีน (Republic of China) ยังไม่ได้รับจากการยอมรับว่าเป็นประเทศ แต่ได้หวันปฏิเสธไม่ยอมรับมติดังกล่าวและดำเนินการปกครองบริหารจัดการทุกอย่างในฐานะประเทศอิสระ มีประชากร ดินแดน รัฐบาล และอำนาจอธิปไตยของตนเอง และนิทรรศการที่จัดขึ้นในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติทุกแห่งของได้หวันก็นำเสนอเรื่องราวของคนในฐานะประเทศหนึ่งของประชาคมโลก งานวิจัยชิ้นนี้จึงถือสถานะของได้หวันตามแนวทางที่นำเสนอจากพิพิธภัณฑสถาน และเรียกชื่อประเทศว่า “ได้หวัน” ตามแบบนิยมน

ซึ่งพิพิธภัณฑ์แห่งชาติของ 4 ประเทศมีวิธีการนำเสนอเรื่องของชาติด้วยอัตลักษณ์ที่แตกต่างกัน แต่มีเป้าหมายเดียวกันคือ การนำไปสู่ความผูกพันที่ลึกซึ้งของคนในชาติ และเพื่อให้คนรุ่นใหม่ภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชาติภายใต้อัตลักษณ์นั้น ดังข้อความบางส่วนที่พิพิธภัณฑ์แต่ละชาติได้ระบุไว้

พิพิธภัณฑ์แห่งชาติจีน เน้นภาพความเป็นมาทางวัฒนธรรมอันงดงาม ยิ่งใหญ่ และประวัติศาสตร์อันยาวนานของจีน รวมทั้งการเผยแพร่แลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมกับต่างประเทศ เพื่อปลูกฝังจิตวิญญาณความภาคภูมิใจแก่คนรุ่นใหม่

It is of great importance to preserve, inherit, display, and develop the magnificent Chinese culture. Meanwhile, as the most important cultural and art institution in China, National Museum of China not only displays China's outstanding civilization achievements, but also other parts of the world.

To support the public cultural service system and satisfy the learning needs of the community, we strive to promote the historical and cultural knowledge of the general public, young people in particular, all while accepting the nurturing of civilization and facilitating life-long learning in the cultural sphere and in the classroom.

National Museum of China plays an important role in displaying Chinese culture, cultivating national spirit, leading the development of the cultural relics and museum field.

ในส่วนของพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติญี่ปุ่น แม้จะไม่ได้ระบุอย่างชัดเจนว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ แต่ก็ชี้ให้เห็นภาพความพยายามและการต่อสู้อันยาวนานของบรรพบุรุษกว่าที่จะก้าวมาถึงปัจจุบัน ไม่เน้นการพัฒนาการเมือง แต่เน้นรายละเอียดเกี่ยวกับภาพชีวิตวัฒนธรรมของคนในแต่ละยุคที่โยงเข้ากับชีวิตคนในปัจจุบัน

... Japanese history and culture, the product of many millenniums, is a complex and varied subject, and even the museum's galleries, measuring a total of 93,000 square feet, cannot hope to do full justice to that vast stretch of time and human endeavor. ...The sixteen exhibit themes displayed in Galleries 1 through 3 examine the everyday life of Japanese from primitive times to pre-modern times, a subject that forms a self-enclosed whole.

สำหรับพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ร่วมสมัยแห่งชาติเกาหลี มีข้อความระบุจุดมุ่งหมายไว้อย่างชัดเจนว่า ต้องการนำเสนอภาพประวัติศาสตร์นับแต่สมัยเปิดประเทศ ซึ่งเป็นสมัยแห่งความยากลำบากและเป็นพื้นฐานการพัฒนาประเทศในปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างความภาคภูมิใจในชาติและเพื่อคนรุ่นต่อไปในอนาคต

The National Museum of Korea Contemporary History is a historical and culture space for the vision and hope of Korea. Achieving this goal, the Museum provides the history of Korea from the

opening ports to the contemporary era of overcoming the difficulties to achieve the today's development. Doing so, the Museum compiles the historical experience to promote the national pride to future generations.

ท้ายที่สุด พิพิธภัณฑ์ไต้หวัน น่าสังเกตว่าแม้ไต้หวันจะมีปัญหาข้อขัดแย้งกับจีน และยังไม่ได้รับการยอมรับสถานะความเป็นประเทศจากประชาคมโลก การจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ไต้หวันไม่ได้เน้นเรื่องของความขัดแย้ง แต่ให้ความสำคัญกับความหลากหลายทางเชื้อชาติ วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมของระบบนิเวศที่อุดมสมบูรณ์ ซึ่งเป็นลักษณะเด่นของไต้หวัน ดังเช่นพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติไต้หวัน ที่มีแนวคิดประจำพิพิธภัณฑ์ว่า To protect Taiwan, our homeland, and to creating a single diverse and harmonious society นิทรรศการที่จัดขึ้นเน้นเรื่องความแตกต่างอย่างกลมกลืนของผู้คนจากหลากหลายวัฒนธรรม ทั้งวัฒนธรรมพื้นเมืองและวัฒนธรรมจากดัตช์ สเปน จีน อังกฤษ และญี่ปุ่นที่เคยมีอิทธิพลต่อไต้หวันในอดีต ทั้งนี้เพื่อให้ผู้คนได้ตระหนักว่า การรักษาสังคมที่แตกต่างให้กลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวนี้จะสร้างอนาคตอันสดใสให้แก่ไต้หวัน

The Museum's main objectives are the collection, categorization, preservation, research, exhibition, education and promotion of artifacts that are related to Taiwan's history and culture. Consequently, the work of the Museum will help create a bright future for Taiwan.

นอกจากประเด็นการเสนอภาพ “ชาติ” ในแง่มุมและจุดมุ่งหมายที่น่าสนใจแล้ว จากการสำรวจในเบื้องต้นพบว่า แม้จะมีการศึกษาพิพิธภัณฑ์จีน ญี่ปุ่น เกาหลี และไต้หวันกันมากมาย แต่แนวการศึกษาหลักมี 3 แนวทางคือ

1. ศึกษาด้านเทคนิคและวิธีการของพิพิธภัณฑ์โดยตรง เช่น ศึกษาเกี่ยวกับอุปกรณ์และเทคนิค ศึกษาการจัดการภายในพิพิธภัณฑ์ ศึกษาด้านการบริการผู้ชม เช่น งานเรื่อง Issues and Expectations for Digital Archives in Museums of History : A View from a Japanese Museum ของ Kimiyoshi Miyata ที่ศึกษาปัญหาและวิธีการที่จะพัฒนาการใช้ระบบดิจิทัลในพิพิธภัณฑ์ญี่ปุ่น และงานของ Tang Muh-chyun ที่ศึกษาการจัดการแสดงในพิพิธภัณฑ์ดิจิทัลของไต้หวัน ใน Representational practices in digital museums : A case study of the National Digital Museum Project of Taiwan เป็นต้น

2. ศึกษาวิเคราะห์องค์ความรู้ด้านต่าง ๆ ผ่านการจัดแสดงจากพิพิธภัณฑ์ เช่น Angus Lockyer ศึกษาการจัดแสดงศิลปะในพิพิธภัณฑ์แห่งชาติญี่ปุ่น ที่สะท้อนการเข้ามาของวัฒนธรรมจากที่ต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นสมัยใหม่ ในงานเรื่อง National Museums and Other Culture in Modern Japan และ Kim Koni C. ศึกษาความเป็นเกาหลีผ่านชิ้นงานทางวัฒนธรรมและพิพิธภัณฑ์ ในวิทยานิพนธ์เรื่อง ‘Korea as Seen through Its Materials Culture and Museums’ และงานของ Kirk A. Denton ศึกษาการเปลี่ยนแปลง

ด้านการจัดแสดง และการบอกเล่าประวัติศาสตร์จีนสมัยใหม่ในพิพิธภัณฑ์หลังยุคประธานาธิบดีเหมาเจ๋อตง ใน Museums, Memorial Sites and Exhibitionary Culture in the People's Republic of China เป็นต้น

3. ศึกษาในเชิงเปรียบเทียบ เช่น การศึกษาเปรียบเทียบพิพิธภัณฑ์ภายในประเทศในวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกของ Chen Chia-Li เรื่อง Learning recollection and connection : a study of cultural identities amongst visitors to local museums in Taiwan ซึ่งได้เปรียบเทียบการสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมจากพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น 5 แห่งของไต้หวัน ที่มีผลต่อการเรียนรู้และสร้างความรู้ถึงความเป็นเจ้าของวัฒนธรรมให้เกิดกับคนในท้องถิ่น หรือการเปรียบเทียบพิพิธภัณฑ์จากประเทศต่าง ๆ ที่มีจุดร่วมที่เหมือนกัน เช่น งานของ Edward Vickers เรื่อง Museums and Nationalism in Contemporary China เปรียบเทียบการแสดงอัตลักษณ์ของจีนในพิพิธภัณฑ์ร่วมสมัยของจีน ฮองกง และไต้หวัน ในช่วงทศวรรษ 1990 ที่มีการเปลี่ยนแปลงอุดมการณ์จากสังคมนิยมสู่ความรักชาติ และพิพิธภัณฑ์ร่วมสมัยของจีนถูกกำหนดให้เป็นฐานความรู้ในเรื่องของความรักชาติ

อย่างไรก็ตาม แม้งานค้นคว้าเชิงเปรียบเทียบจะมีอยู่บ้าง แต่เป็นการศึกษาและเปรียบเทียบในขอบเขตที่ไม่กว้างนัก และยังไม่ปรากฏว่ามีงานค้นคว้าเชิงเปรียบเทียบพิพิธภัณฑ์ที่รวมจาก 4 ประเทศ คือ จีน ญี่ปุ่น เกาหลี และไต้หวัน

งานวิจัยชิ้นนี้จึงต้องการเปรียบเทียบการแสดงผลของชาติ เพื่อสร้างความภาคภูมิใจตามแนวทางพิพิธภัณฑ์แห่งชาติของจีน ญี่ปุ่น เกาหลี และไต้หวัน ซึ่งเป็นกลุ่มประเทศที่มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมร่วมกันและต่างก็ประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

มุ่งศึกษาบทบาทและวิธีการของพิพิธภัณฑ์แห่งชาติในการใช้ประวัติศาสตร์สร้างอัตลักษณ์และคุณค่าของชาติ เพื่อสร้างสำนึกให้ผู้คนตระหนักรักและภาคภูมิใจในรากเหง้าความเป็นมาแห่งชาติของตน โดยกำหนดประเด็นที่จะศึกษา 3 ประการคือ

1. ศึกษาความเป็นมาของการตั้งพิพิธภัณฑ์แต่ละแห่ง เพื่อให้ทราบจุดมุ่งหมายและบทบาทการดำเนินการของพิพิธภัณฑ์
2. รวบรวมสาระและวิธีอธิบายประวัติศาสตร์ของชาติ พร้อมกับความเกี่ยวพันกับต่างชาติที่พิพิธภัณฑ์แต่ละแห่งนำเสนอ เพื่อให้เข้าใจความหมายของคำว่า “ชาติ” รวมทั้งการใช้ประวัติศาสตร์สร้างแนวคิดจิตสำนึกให้กับผู้คนแต่ละประเทศ
3. พิจารณาความเหมือนและความแตกต่างแนวทางการจัดแสดงอัตลักษณ์ของชาติที่พิพิธภัณฑ์แต่ละแห่งนำเสนอ และแนวทางที่น่าจะเป็นประโยชน์ต่อไทย

ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้กำหนดเป้าหมายการศึกษาอยู่ที่พิพิธภัณฑ์แห่งชาติ แต่เนื่องด้วยทุกประเทศมีพิพิธภัณฑ์แห่งชาติหลายประเภทและหลายแห่ง ดังนั้นเพื่อให้การค้นคว้าเป็นระบบอยู่ในกรอบเรื่องที่ชัดเจน จึงกำหนดประเภทพิพิธภัณฑ์แห่งชาติที่จะศึกษา ประเทศละ 2 แห่ง ประกอบด้วย

1. พิพิธภัณฑ์แห่งชาติ ได้แก่ พิพิธภัณฑ์กลางที่เป็นหลักของประเทศ ตั้งอยู่ในเมืองหลวง เก็บรวบรวมและจัดแสดงโบราณวัตถุและศิลปวัตถุที่เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมของชาติ ส่วนใหญ่จะอยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงวัฒนธรรมหรือกระทรวงศึกษาธิการ เป็นต้น

2. พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติ ได้แก่ พิพิธภัณฑ์แห่งชาติเฉพาะด้าน เก็บรวบรวมและจัดแสดงโบราณวัตถุที่สำคัญ เพื่อบอกเล่าเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ ความเป็นไปของสังคมและผู้คนในช่วงเวลาต่าง ๆ

จากขอบเขตที่กำหนดไว้ในพิพิธภัณฑ์ที่เป็นแหล่งข้อมูลสำคัญของงานวิจัยชิ้นนี้ประกอบด้วย

1. พิพิธภัณฑ์ประเทศจีน		
1.1	พิพิธภัณฑ์แห่งชาติจีน(National Museum of China – 中国国家博物馆)	พิพิธภัณฑ์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลกและเก่าแก่ที่สุดของจีน สร้างขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1912 ที่กรุงปักกิ่ง เดิมแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์จีน(Museum of Chinese History – 中国历史博物馆) และพิพิธภัณฑ์ปฏิวัติจีน (Museum of the Chinese Revolution–中国革命博物馆) ใน ค.ศ. 2003 จึงได้มีการรวมพิพิธภัณฑ์ทั้งสองเข้าด้วยกัน
2. พิพิธภัณฑ์ประเทศญี่ปุ่น		
2.1	พิพิธภัณฑ์แห่งชาติโตเกียว (Tokyo National Museum – 東京国立博物館)	ตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1872 ที่กรุงโตเกียว เป็นพิพิธภัณฑ์ที่เก่าแก่ที่สุดของญี่ปุ่น
2.2	พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติญี่ปุ่น (National Museum of Japanese History – 国立歴史民俗博物館)	ตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1983 ที่เมือง Sakura จังหวัด Chiba
3. พิพิธภัณฑ์ประเทศเกาหลี		
3.1	พิพิธภัณฑ์แห่งชาติเกาหลี (National Museum of Korea – 韩国国立中央博物館)	เป็นพิพิธภัณฑ์ที่มีประวัติความเป็นมายาวนาน เริ่มต้นจากพิพิธภัณฑ์ส่วนพระองค์ในราชสำนักเมื่อค.ศ. 1908 สำหรับพิพิธภัณฑ์ในปัจจุบันเป็นอาคารที่สร้างขึ้นใหม่ที่ย่าน Yongsan กรุงโซลและเปิดให้เข้าชมเมื่อ ค.ศ. 2005 เป็นพิพิธภัณฑ์ที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 6 ของโลก

		ตามขนาดพื้นที่
3.2	พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ร่วมสมัยแห่งชาติ เกาหลี (National Museum of Korea Contemporary History - 大韓民國歷史博物館)	ตั้งอยู่ที่กรุงโซล สถานที่ตั้งเป็นอาคารเดิมของกระทรวงวัฒนธรรมกีฬาและการท่องเที่ยว ต่อมาได้ปรับปรุงเป็นพิพิธภัณฑ์และเปิดให้เข้าชมเป็นครั้งแรก เมื่อ ค.ศ. 2012
4. พิพิธภัณฑ์ไต้หวัน		
4.1	พิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวัน (National Taiwan Museum – 國立臺灣博物館)	ตั้งขึ้นที่ไทเป เมื่อ ค.ศ. 1908 โดยรัฐบาลญี่ปุ่นที่ปกครองไต้หวันเป็นอาณานิคมอยู่ในเวลานั้น นับเป็นพิพิธภัณฑ์เก่าแก่ที่สุดของไต้หวัน มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านสถาปัตยกรรมและสิ่งของที่จัดแสดง จึงได้รับการประกาศให้เป็น “มรดกแห่งชาติ” เมื่อ ค.ศ. 1998
4.2	พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติไต้หวัน (National Museum of Taiwan History – 國立臺灣歷史博物館)	ตั้งอยู่ที่จังหวัดไถหนาน (Tainan) ทางตอนใต้ของไต้หวัน เป็นพิพิธภัณฑ์ใหม่ที่เพิ่งเปิดให้เข้าชม เมื่อ ค.ศ. 2011 มีสิ่งของจัดแสดงจำนวนมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นความเป็นมาของไต้หวันนับแต่การเข้ามาของเนเธอร์แลนด์ สเปน จีน และญี่ปุ่น รวมทั้งไต้หวันในปัจจุบัน

สมมติฐาน

พิพิธภัณฑ์แห่งชาติ เป็นสถาบันหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการเขียนประวัติศาสตร์ ให้ความรู้ และกระตุ้นให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกรักและภาคภูมิใจในความเป็นมาของชาติ พิพิธภัณฑ์แห่งชาติสามารถจัดแสดงประวัติศาสตร์ในหลากหลายด้าน โดยเฉพาะประเด็นที่แสดงให้เห็นความงดงามทางวัฒนธรรม รวมทั้งความสำเร็จและความรุ่งเรืองที่มีอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นมรดกจากภูมิปัญญาที่บรรพบุรุษเป็นผู้สร้างสรรค์และวางรากฐานไว้ให้ นอกจากนี้ แม้วิธีการของพิพิธภัณฑ์แห่งชาติจะยังคงมีนัยทางการเมืองและความรู้สึกชาตินิยมแฝงอยู่ แต่ภาพสะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างจีน ญี่ปุ่น เกาหลี และไต้หวันที่มีการจัดแสดงนั้น น่าจะสะท้อนภาพในแนวทางที่เป็นมิตรมากกว่าแนวทางของศัตรูที่ขัดแย้งและเกลียดชัง

คำถามสำหรับงานวิจัย

1. พิพิธภัณฑ์แต่ละแห่งมีความเป็นมา มีจุดมุ่งหมาย รวมทั้งมีหลักการจัดแสดงเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้อย่างไร
2. การจัดแสดงของพิพิธภัณฑ์แต่ละแห่งมีประเด็นสำคัญ ๆ อะไรบ้าง พร้อมทั้งมีสาระและวิธีอธิบายประวัติศาสตร์ว่าด้วยเรื่องของชาติอย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “ชาติ” ที่พิพิธภัณฑ์นำเสนอ นั้น มีอัตลักษณ์และนัยพิเศษอย่างไร

3. ในขณะที่บอกเล่าถึงภูมิหลังความเป็นมาของชาตินั้น พิพิธภัณฑของ 4 ประเทศ ได้สะท้อนภาพความสัมพันธ์ระหว่างกันทั้งในทางมิตรไมตรีหรือศัตรูที่โกรธแค้นกันอย่างไร

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ด้วยการศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ประกอบด้วย

1. ข้อมูลจากนิทรรศการทั้งที่เป็นนิทรรศการภายในและนิทรรศการกลางแจ้ง เนื่องด้วยตามหลักการของพิพิธภัณฑ นิทรรศการเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ถูกจัดขึ้นเพื่อโอนถ่ายความรู้ ทักษะ และแนวคิดให้แก่ผู้ชม โดยนิทรรศการจะประกอบด้วยพื้นฐาน 3 ประการคือ วัตถุ สื่อ ข้อมูล งานวิจัยขึ้นนี้จึงให้ความสำคัญกับสิ่งของที่จัดแสดง สื่อ หรือวิธีการถ่ายทอดเรื่องราว โดยเฉพาะบทบรรยายซึ่งเป็นสื่อสำคัญที่พิพิธภัณฑใช้ถ่ายทอดเรื่องราวและแนวคิดแก่ผู้ชม

2. ข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ สิ่งตีพิมพ์ รวมทั้งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ที่พิพิธภัณฑเผยแพร่

3. ข้อมูลจากสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เช่น ที่ตั้ง สิ่งก่อสร้าง อาคารที่จัดแสดง และกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นส่วนช่วยเสริมให้การโอนถ่ายความรู้ ทักษะ และแนวคิดจากนิทรรศการมีความชัดเจนและหนักแน่นมากขึ้น

4. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เป็นการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับทักษะและความคิดเห็นของผู้บริหาร นักวิชาการด้านพิพิธภัณฑ และประวัติศาสตร์

ข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่รวมตัวกันสร้างความหมายรูปแบบของชาติขึ้นมาสำหรับข้อมูลที่ 1. ข้อมูลจากนิทรรศการ และข้อมูลที่ 4. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นั้น เป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บและรวบรวมจากพิพิธภัณฑแต่ละแห่งเป็นระยะ ๆ ระหว่างเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 2015 – เมษายน ค.ศ. 2017

ลำดับขั้นตอนการศึกษาและการเก็บข้อมูล

1. เริ่มต้นสำรวจเก็บรวบรวมข้อมูลจากพิพิธภัณฑที่กำหนดไว้
2. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้
3. สัมภาษณ์ผู้บริหาร นักวิชาการด้านพิพิธภัณฑและประวัติศาสตร์
4. สรุปและเขียนรายงาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาลักษณะเฉพาะหรืออัตลักษณ์ “คน” และ “ชาติ” ของประเทศจีน ญี่ปุ่น เกาหลี รวมทั้งไต้หวัน อาจจะมีหลายแง่มุม ทั้งที่มองผ่านจากมุมมองของคนในประเทศและต่างประเทศ แต่การศึกษาลักษณะการสะท้อนอัตลักษณ์ของ “ชาติ” จากพิพิธภัณฑทั้ง 4 ประเทศ เปรียบเทียบที่ปรากฏ ดังนั้นการศึกษาลักษณะของชาติทั้ง 4 ชาติ ที่มีความเกี่ยวข้องกันทั้งทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ และที่สำคัญคือเป็น

ชาติที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศ มีบทบาทสำคัญต่อสังคมโลก ผ่านการจัดแสดงที่นำไปสู่สำนึกรักและภาคภูมิใจตามวิถีของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ไม่เพียงแต่จะเปิดพื้นที่ขยายความรู้เกี่ยวกับจีน ญี่ปุ่น เกาหลี และได้หวั่นให้กว้างและหลากหลายขึ้นเท่านั้น แต่องค์ความรู้จากงานวิจัยชิ้นนี้น่าจะเป็นประโยชน์ในด้านอื่นๆ คือ

1. **ด้านกิจการในประเทศ** องค์ความรู้ที่ได้น่าจะเป็นประโยชน์สอดคล้องกับสภาพการณ์ของไทยในปัจจุบันคือ

1.1 ทางสังคม การสร้างสำนึกรักชาติในวิถีของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ไม่ต้องผ่านมิติของศัตรูคู่สงคราม ดังนั้นองค์ความรู้ที่ได้จะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยลดความขัดแย้งในสังคมได้

1.2 ทางการศึกษา การทำงานร่วมกันระหว่างพิพิธภัณฑสถานศึกษา เพื่อถ่ายทอดความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ สามารถนำมาปรับใช้ให้เป็นประโยชน์กับการเรียนการสอนประวัติศาสตร์นอกชั้นเรียนของไทยได้อย่างเป็นระบบ

2. **ด้านการต่างประเทศ** องค์ความรู้ที่ได้ช่วยให้เห็นและเข้าใจทั้งความสัมพันธ์ระหว่างจีน ญี่ปุ่น เกาหลี และได้หวั่น อีกแง่มุมที่กว้างขึ้นนอกเหนือจากเรื่องของความขัดแย้ง ทั้งยังช่วยให้เข้าใจความหมายของคำว่า “ชาติ” รวมทั้งความรัก ความภาคภูมิใจที่ประชาชนใน 4 ประเทศมีต่อชาติของตนได้ลึกซึ้งมากขึ้น ความเข้าใจที่เกิดขึ้นนี้น่าจะเป็นปัจจัยช่วยให้ไทยสามารถเข้าถึงจีน ญี่ปุ่น เกาหลี รวมทั้งได้หวั่นด้วยนโยบายและความสัมพันธ์ที่ถูกต้องเหมาะสมได้ดียิ่งขึ้นต่อไป

เรื่องอื่นๆ

งานวิจัยชิ้นนี้มีชื่อเฉพาะจำนวนมาก ประกอบด้วยชื่อบุคคล สถานที่ สิ่งของ และเหตุการณ์ต่าง ๆ จากหลายภาษาทั้งภาษาจีน ญี่ปุ่น เกาหลี ได้หวั่น และอังกฤษ ดังนั้นเพื่อประโยชน์และความสะดวกที่จะใช้คำดังกล่าวในการสืบค้นข้อมูลต่อไป ผู้วิจัยจึงเขียนทับศัพท์ชื่อเฉพาะเหล่านั้นเป็นภาษาอังกฤษ ยกเว้นชื่อเฉพาะที่คนไทยคุ้นเคย หรือชื่อใดที่สำคัญและกล่าวถึงบ่อยในงานวิจัยชิ้นนี้ จะเขียนทับศัพท์ด้วยภาษาไทยตามแบบนิยมและวงเล็บภาษาอังกฤษเมื่อปรากฏเป็นครั้งแรกในเนื้อหาแต่ละบท นอกจากนี้ เนื่องจากข้อมูลสำคัญในงานวิจัยชิ้นนี้ส่วนหนึ่งมาจากบทบรรยายในนิทรรศการ ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในการสื่อสารสร้างความหมายและรูปแบบของชาติขึ้นมา ผู้วิจัยได้ใช้วิธีอ้างอิงด้วยการแปลบทบรรยายและใส่ข้อความที่อ้างอิงนั้นไว้ในเครื่องหมาย [] เพื่อให้ทราบว่ามีการอ้างอิงบทบรรยายในนิทรรศการ ส่วนภาพประกอบรายงานนั้นจะมีการอ้างอิงที่มา ส่วนภาพใดที่ไม่ระบุที่มาหมายถึงภาพที่ผู้วิจัยเป็นผู้ถ่ายในระหว่างการเดินทางไปเก็บข้อมูลในพิพิธภัณฑสถานต่าง ๆ

พิพิธภัณฑ์แห่งชาติและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พิพิธภัณฑ์เป็นสถานที่เก็บรวบรวมดูแลรักษาสมบัติของมนุษยชาติ สิ่งที่เป็นความทรงจำ และวัตถุทางวัฒนธรรมของคนในโลก ในสมัยโบราณการเก็บรักษาวัตถุสำคัญมีวิธีการแตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น เช่น ในเอเชียทรัพย์สินมีค่าจะถูกนำไปฝากไว้ที่วัด ส่วนในยุโรปโบสถ์จะเป็นสถานที่เก็บทรัพย์สินสมบัติและแหล่งของความรู้ ขณะที่อินเดียมีห้องแสดงภาพซึ่งเป็นทั้งสถานที่สำหรับการเรียนรู้และให้ความบันเทิง และในแอฟริกาหน้ากากอาจถูกฝากเก็บรักษาไว้กับบุคคลซึ่งเป็นที่เคารพ (Ambrose & Paine, 1993, p. 6) ในยุคกลางและยุคสมัยใหม่ตอนต้น ของสะสมถูกเก็บรวบรวมไว้ในกรุสมบัติและตู้จัดวางสิ่งของพิเศษ (Cabinet of Curiosities) ของชนชั้นสูงเพื่อให้ นักวิชาการสามารถเรียนรู้ได้จากการสัมผัสวัตถุที่จัดเก็บไว้ (Crane, 2000, p. 4) พิพิธภัณฑ์ตามความหมายปัจจุบันเริ่มใช้เป็นครั้งแรกใน ค.ศ. 1682 โดยใช้เรียกของสะสมที่แปลกและของหายากที่มีผู้มอบให้มหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ดพิพิธภัณฑ์จึงเปลี่ยนสภาพจากของสะสมส่วนบุคคลกลายมาเป็นสถาบันสำหรับการเรียนรู้เช่นในปัจจุบัน (Ambrose & Paine, 1993, p. 6)

พิพิธภัณฑ์พัฒนาเรื่อยมา ปัจจุบันมีพิพิธภัณฑ์มากมายหลายประเภทขึ้นอยู่กับหลักการที่ใช้จัดแบ่ง อาทิ แบ่งตามเนื้อหาได้แก่ พิพิธภัณฑ์โบราณคดี พิพิธภัณฑ์ศิลปะ พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑ์ชาติพันธุ์ พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติ พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ พิพิธภัณฑ์ทหาร หรือแบ่งตามผู้ดำเนินการ ได้แก่ พิพิธภัณฑ์ของรัฐบาล พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น พิพิธภัณฑ์ของมหาวิทยาลัย พิพิธภัณฑ์ของมูลนิธิพิพิธภัณฑ์ของกองทัพ พิพิธภัณฑ์ของเอกชน หรือแบ่งตามระดับพื้นที่ เช่น พิพิธภัณฑ์แห่งชาติ พิพิธภัณฑ์เมือง และพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น เป็นต้น ในมุมมองของพิพิธภัณฑ์วิทยา (Museology) เห็นว่าพิพิธภัณฑ์สามารถเป็นเครื่องมือทางวัฒนธรรมในการผลิตความรู้ สร้างคุณค่า ค่านิยมแก่สังคม และเป็นเครื่องมือ “ทางการเมืองของวัฒนธรรม” ที่สร้างพฤติกรรมมนุษย์ได้ด้วยการหล่อหลอมอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม สร้างอารมณ์ และค่านิยมร่วมต่าง ๆ ผ่านกระบวนการจัดวาง การแสดงวัตถุ หรือภาพตัวแทน (Representation) (ณรงค์ฤทธิ์ สุมาลี, หน้า 1-5) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ Eric Hobsbawm และ Benedict Anderson นักประวัติศาสตร์ที่เห็นว่า พิพิธภัณฑ์มีบทบาทสำคัญต่อการสร้างวาทกรรมประวัติศาสตร์ชาติ ด้วยการเลือกเรื่องราวหรือสิ่งของต่าง ๆ มาสร้างคำอธิบาย แนวคิด หรือประวัติศาสตร์ไปในแนวทางใดแนวทางหนึ่งตามแบบที่ต้องการ และอาจใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความรู้สึกชาตินิยมได้ในหลาย ๆ กรณี รวมทั้งมีบทบาทในการเน้นย้ำความรู้สึกเกี่ยวกับอัตลักษณ์และความเป็นปึกแผ่นของสังคม ผ่านทางระเบียบ สุนทรียะ และสัญลักษณ์ซึ่งเป็นที่เข้าใจร่วมกัน (Lorena, 2009) โดยเฉพาะพิพิธภัณฑ์แห่งชาติที่ถูกจัดตั้งขึ้นและอยู่ภายใต้การบริหารจัดการโดยรัฐถูกมองว่ามีความสามารถในการสร้างและส่งเสริมความคิดเพื่อการรวมกลุ่มทางสังคม ความสามัคคี ความเข้าใจซึ่งกันและกันในเรื่องของชาติและวัฒนธรรม (Paliadeli & Kopellou, 2012) รวมทั้งมีบทบาทสำคัญในการเลือกสร้างอัตลักษณ์ของชาติผ่านการนำเสนอด้วยมรดก

วัฒนธรรม (McLean, 2005, p. 2) ซึ่งในปัจจุบันแต่ละประเทศมีพิพิธภัณฑ์แห่งชาติที่อยู่ในความควบคุมดูแลจำนวนมาก

แนวการศึกษาพิพิธภัณฑ์แห่งชาติ

พิพิธภัณฑ์แห่งชาติได้ถือกำเนิดตัวพร้อม ๆ กับการเกิดขึ้นของรัฐชาติ (Nation State) ในช่วงศตวรรษที่ 18 โดยเฉพาะการปฏิวัติฝรั่งเศสถือเป็นจุดเปลี่ยนหนึ่งที่ส่งผลให้สิ่งของสะสมสมบัติส่วนตัวของชนชั้นสูงค่อย ๆ คลี่คลายกลายเป็นของสาธารณะ และเป็นสัญลักษณ์ของ “เสรีภาพ เสมอภาค ภราดรภาพ” ที่สามัญชนสามารถเข้าถึงได้ (Macdonald, 2003) เมื่อแนวคิดเกี่ยวกับรัฐชาติปรากฏเด่นชัดมากขึ้นในช่วงต้นศตวรรษที่ 19 พิพิธภัณฑ์ได้รับการพัฒนาอย่างมาก หลายประเทศในยุโรปสร้างพิพิธภัณฑ์ขนาดใหญ่ให้เป็นศูนย์กลางในเมืองหลวง และในประเทศอาณานิคมต่าง ๆ เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของชาติ เช่นเดียวกับอาคารรัฐสภา ศาล และห้องสมุด และออกแบบโดยกำหนดภาพลักษณ์วัฒนธรรมของชาติผ่านทางพิพิธภัณฑ์แห่งชาติ (Meijers, Bergvelt, Tibbe, & Wezel, 2012, pp. 1-2)

ปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ใช้สื่อที่หลากหลายในพิพิธภัณฑ์เป็นเครื่องมือสร้างและนำเสนอความเป็นมาของชาติตามแนวทางที่ต้องการ พิพิธภัณฑ์กลายเป็นสถานที่เชิงกลยุทธ์ในการสร้างประวัติศาสตร์ให้เป็นความคิดรากฐานทางสังคมถึงคนให้มีจุดร่วมทางความคิดที่เป็นปึกแผ่นหรือก่อให้เกิดแรงที่เปลี่ยนแปลงทางสังคมทางใดทางหนึ่งได้ (O'Halloran, 2004) และในขณะที่พิพิธภัณฑ์แห่งชาติมีบทบาทต่อสังคมเพิ่มมากขึ้นก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่กระตุ้นความสนใจของนักวิชาการในประเทศต่าง ๆ ให้ศึกษาเรื่องราวพิพิธภัณฑ์แห่งชาติในแนวทางที่หลากหลาย ดังจะเห็นได้จากงานของ Amy Clarke เรื่อง **จากราชสำนักสู่ชาติ : โฉมหน้าที่เปลี่ยนไปของพิพิธภัณฑ์แห่งชาติสกอตแลนด์** (Clarke, 2012) (From Royal to National : The Changing Face of the National Museum of Scotland) ได้ศึกษาวิวัฒนาการพิพิธภัณฑ์แห่งชาติสกอตแลนด์นับตั้งแต่ต้นกำเนิดในรูปของพิพิธภัณฑ์อุตสาหกรรมมาจนถึงพิพิธภัณฑ์ในแนวคิดสมัยใหม่ของปัจจุบันด้วยการพิจารณาจากรูปแบบและลักษณะที่เปลี่ยนแปลงของพิพิธภัณฑ์แห่งชาติในแต่ละช่วงเวลา โดยเสนอว่านับตั้งแต่การถ่ายโอนอำนาจให้ท้องถิ่นของสหราชอาณาจักรเมื่อ ค.ศ. 1997 เป็นต้นมาสกอตแลนด์ได้กลายเป็นดินแดนที่มีสำนึกเรื่องชาติเข้มข้นขึ้นอย่างมากอีกครั้ง รัฐบาลสกอตแลนด์ได้ดำเนินโครงการความร่วมมือกับต่างประเทศหลายโครงการในด้านที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม การศึกษา การพาณิชย์ และด้วยนโยบายที่ดูเหมือนต้องการให้ชาวโลกมองเห็นสกอตแลนด์ในฐานะชาติที่ต่อสู้ดิ้นรนใน “ยุคแห่งการตื่นรู้ใหม่” (New Enlightenment) รัฐบาลจึงได้ปรับปรุงรูปโฉมพิพิธภัณฑ์แห่งชาติสกอตแลนด์ซึ่งในอดีตคือพิพิธภัณฑ์ราชสำนักขึ้นมาใหม่ และเปิดทำการอีกครั้งใน ค.ศ. 2011

Clarke อธิบายให้เห็นลักษณะอาคารของพิพิธภัณฑ์ว่าประกอบด้วยอาคารแยกจากกัน 2 หลัง อาคารหลังแรกคือ อาคารพิพิธภัณฑ์ราชสำนักเดิม (Royal Museum) ที่สร้างขึ้นตั้งแต่ ค.ศ. 1854 เพื่อเป็นพิพิธภัณฑ์ด้านอุตสาหกรรมและได้รับสถานะเป็นพิพิธภัณฑ์ราชสำนักใน ค.ศ. 1904 และอาคารหลังที่ 2 คือ พิพิธภัณฑ์สกอตแลนด์ที่สร้างขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1998 ซึ่งโครงการก่อสร้างพิพิธภัณฑ์ครั้งล่าสุดของรัฐบาลนั้น

ได้ปรับปรุงและรักษาสภาพโครงสร้างอาคารพิพิธภัณฑ์ราชสำนักให้ทันสมัยมากขึ้น นอกจากนี้ Clarke ตั้งข้อสังเกตว่าหากพิจารณาความเป็นมาดั้งเดิมของตัวพิพิธภัณฑ์ราชสำนักจะเห็นถึงสถานะและภาพของสกอตแลนด์ที่อยู่ภายใต้สหราชอาณาจักรและจักรวรรดิอังกฤษ แต่รูปแบบใหม่ของพิพิธภัณฑ์ในปัจจุบันจะบอกเล่าได้อย่างมากเกี่ยวกับวิวัฒนาการของอัตลักษณ์แห่งชาติของสกอตแลนด์ และความสัมพันธ์ที่สกอตแลนด์มีต่อประชาคมโลก รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของสกอตแลนด์นับตั้งแต่ศตวรรษที่ 19 จากแหล่งอุตสาหกรรมของจักรวรรดิอังกฤษมาเป็นชาติที่เริ่มมีอิสระและ “ตื่นรู้” มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้พิพิธภัณฑ์แห่งชาติสกอตแลนด์ยังมีบทบาทอีกอย่างหนึ่ง กล่าวคือ บทบาทในฐานะที่เป็นวัตถุทางประวัติศาสตร์และในฐานะอัตลักษณ์หนึ่งของสกอตแลนด์ที่ถูกทำให้เปลี่ยนแปลงไปเช่นเดียวกับโบราณวัตถุที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์นั่นเอง

ด้านฝั่งของออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกของ James Michael Gore เรื่อง **ภาพตัวแทนประวัติศาสตร์และชาติในพิพิธภัณฑ์ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ดินแดนแห่งกลุ่มเมฆสีขาว : พิพิธภัณฑ์แห่งชาติออสเตรเลียและพิพิธภัณฑ์นิวซีแลนด์ Te Papa Tongarewa** (Gore, 2002) (Representations of history and nation in museums in Australia and Aotearoa New Zealand: the National Museum of Australia and the Museum of New Zealand Te Papa Tongarewa) ได้สำรวจพัฒนาการของพิพิธภัณฑ์แห่งชาติของ 2 ประเทศคือออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ซึ่งมีลักษณะสังคมที่มีกลุ่มคนหลากหลายประกอบกันขึ้นเป็น “ชาติ” โดยเฉพาะอย่างยิ่งยุคหลังอาณานิคมซึ่งมีชาวตะวันตกจำนวนมากได้อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ร่วมกับชาวพื้นเมืองดั้งเดิมของทั้งสองประเทศ ด้วยเหตุนี้ Gore ให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ใหม่ที่พิพิธภัณฑ์ได้พยายามสร้างเป็นอัตลักษณ์ของชาติหลังยุคอาณานิคม โดยมุ่งความสนใจไปที่ประวัติศาสตร์และอัตลักษณ์ของชาวตะวันตกผู้อพยพเข้ามาตั้งรกรากใหม่ ด้วยการตั้งคำถามเกี่ยวกับภาพตัวแทนอัตลักษณ์ของชาติในแบบดั้งเดิมว่ามีความถูกต้องเหมาะสมหรือไม่อย่างไร และตรวจสอบว่าพิพิธภัณฑ์ทั้งในอดีตและปัจจุบันได้สร้างอัตลักษณ์ของผู้ที่ไม่ใช่คนพื้นถิ่นขึ้นมาอย่างไร โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน

ส่วนแรกศึกษาเรื่องอัตลักษณ์และประวัติศาสตร์ในพิพิธภัณฑ์โดยสำรวจภาพของอัตลักษณ์แห่งชาติที่ได้ถูกสร้างขึ้นรักษาไว้ และเปลี่ยนแปลงไปในประวัติศาสตร์ของออสเตรเลียและนิวซีแลนด์จากอดีตจนถึงปัจจุบัน พร้อมกับศึกษาพัฒนาการพิพิธภัณฑ์ในออสเตรเลียและนิวซีแลนด์จากทศวรรษที่ 1800 เป็นต้นมา ซึ่งให้เห็นปัญหาอัตลักษณ์ของชาติ จากนั้นได้อธิบายถึงวิธีการบอกเล่าประวัติศาสตร์ในพิพิธภัณฑ์ของทั้ง 2 ประเทศ โดยเปรียบเทียบความเหมือนและแตกต่าง และมุ่งเน้นพัฒนาการของสิ่งสะสมทางประวัติศาสตร์สำรวจวิธีการที่พิพิธภัณฑ์ผลิตซ้ำการตีความชาติในแบบดั้งเดิม และพิจารณาว่าในทศวรรษที่ผ่านมาปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลให้การจัดแสดงรูปแบบเดิมของพิพิธภัณฑ์ต้องเปลี่ยนแปลงไป และส่งผลให้บทบาทรวมทั้งหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์ในช่วงต้นศตวรรษที่ 21 มีความซับซ้อนมากขึ้น

ส่วนที่สองมุ่งศึกษาเรื่องราวพิพิธภัณฑ์แห่งชาติออสเตรเลียแห่งใหม่ที่เมืองแคนเบอร์ราและพิพิธภัณฑ์นิวซีแลนด์ Te Papa Tongarewa ที่เมืองเวลลิงตัน โดยศึกษาประวัติความเป็นมาของพิพิธภัณฑ์

และวิเคราะห์วิธีการที่พิพิธภัณฑ์พยายามถ่ายทอดแนวคิดของความเป็นชาติ (ideas of nation) รวมถึงอัตลักษณ์แห่งชาติ (national identity)

พิพิธภัณฑ์แห่งชาติออสเตรเลียยังมีประเด็นที่ได้รับความสนใจจากการศึกษาของ David Dean นักวิชาการด้านประวัติศาสตร์ และ Peter E. Rider นักประวัติศาสตร์และภัณฑารักษ์ได้เขียนบทความเรื่อง **พิพิธภัณฑ์ ชาติและประวัติศาสตร์การเมืองในพิพิธภัณฑ์แห่งชาติออสเตรเลียและพิพิธภัณฑ์อารยธรรมแคนาดา** (Dean & Rider, 2005) (Museums, Nation and Political History in the Australian National Museum and the Canadian Museum of Civilization) โดย Dean และ Rider ได้ศึกษาพิพิธภัณฑ์ในบริบทของประวัติศาสตร์การเมืองเพื่อดูวิธีการที่พิพิธภัณฑ์รับมือกับข้อถกเถียงทางประวัติศาสตร์และการเปลี่ยนแปลงการตีความเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ โดยการเปรียบเทียบกระบวนการปรับปรุงเนื้อหาในนิทรรศการจากพิพิธภัณฑ์ทั้ง 2 แห่งเนื่องจากมีข้อถกเถียงในวงวิชาการเกี่ยวกับบทบาทของพิพิธภัณฑ์แห่งชาติในการให้คำนิยามและสร้างอัตลักษณ์ของประเทศพิพิธภัณฑ์ร่วมสมัยหลายแห่งมีปัญหาในการแสวงหาความเหมาะสมเรื่องการตีความระหว่างประวัติศาสตร์กับอัตลักษณ์ของประเทศ รวมทั้งการนำเสนอเรื่องราวในพิพิธภัณฑ์

บทความชิ้นนี้ Dean และ Rider ศึกษาจุดเริ่มต้นของพิพิธภัณฑ์แห่งชาติออสเตรเลียและพิพิธภัณฑ์อารยธรรมแคนาดา ซึ่งให้เห็นว่าหลังจากเปิดให้บริการแล้วก็มีข้อวิจารณ์พิพิธภัณฑ์ในประเด็นต่าง ๆ ในส่วนของพิพิธภัณฑ์แห่งชาติออสเตรเลีย ถูกวิจารณ์ถึงเนื้อหาในส่วนจัดแสดงว่า เน้นความไม่เท่าเทียมในอดีตมากเกินไปโดยไม่กล่าวถึงคุณูปการที่เจ้าอาณานิคมได้สร้างไว้ทั้งที่สิ่งเหล่านั้นเป็นปัจจัยช่วยให้ประเทศมีสภาพการณ์อย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และยังสื่อให้เห็นว่าวัฒนธรรมของชาวยุโรปในประเทศออสเตรเลียเป็นหายหน้าโดยเฉพาอย่างยิ่งต่อสิ่งแวดล้อม (Dean & Rider, 2005, p. 37) ในขณะที่พิพิธภัณฑ์อารยธรรมแคนาดาได้รับคำวิจารณ์ว่า มีจุดยืนทางการเมืองที่ไม่เหมาะสมและไม่กล้านำเสนอประเด็นใหม่ทางประวัติศาสตร์ ซึ่งข้อวิจารณ์ดังกล่าวส่งผลให้วงวิชาการมีข้อถกเถียงเรื่องของเนื้อหาทางประวัติศาสตร์ที่เหมาะสม รวมทั้งประเด็นที่พิพิธภัณฑ์ไม่สามารถแสดงเนื้อหาประวัติศาสตร์ที่ครอบคลุมด้วย (Dean & Rider, 2005, p. 38)

จากประเด็นดังกล่าว พิพิธภัณฑ์ทั้งสองแห่งได้ดำเนินกระบวนการปรับปรุงเนื้อหาการจัดแสดงของพิพิธภัณฑ์ โดยเสนอแนวคิดของชาติว่า “ชาติ” หมายถึงผู้คนทุกหมู่เหล่าไม่ว่าจะเป็นผู้ตั้งถิ่นฐานในยุคแรกหรือผู้อพยพในยุคหลัง พร้อมทั้งมีความเห็นคล้ายคลึงกันในเรื่องบทบาทของพิพิธภัณฑ์ว่า พิพิธภัณฑ์ควรแสดงประวัติศาสตร์มากกว่าถกเถียงประเด็นทางประวัติศาสตร์และควรมีการปรับปรุงเนื้อหาในบางส่วนของนิทรรศการที่อาจจะก่อให้เกิดความขัดแย้งและความไม่เสมอภาคได้ เช่น พิพิธภัณฑ์อารยธรรมแคนาดาไม่กล่าวถึงชนกลุ่มน้อย หรือพิพิธภัณฑ์แห่งชาติออสเตรเลียสร้างภาพคนผิวขาวเป็นผู้นำพาหายนะมาให้เป็นต้นด้วยเหตุนี้เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดดังกล่าว พิพิธภัณฑ์ทั้งสองได้พยายามแก้ไขเนื้อหาของนิทรรศการเดิม รวมทั้งการปรับปรุงและการขยายพื้นที่การจัดแสดงใหม่ด้วย

Dean และ Rider ยังเสนอว่า การสร้างนิทรรศการเพื่อบอกเล่าประวัติศาสตร์ในภาพรวมของชาติเป็นความท้าทายทั้งในด้านวิชาการและภาคปฏิบัติ เพราะการเลือกแนวทางการเล่าเรื่องอย่างเหมาะสมและการออกแบบอย่างมีประสิทธิภาพเป็นเรื่องที่ยากมากอยู่แล้ว และจะซับซ้อนขึ้นอีกเมื่อต้องเผชิญหน้ากับความคาดหวังด้านประวัติศาสตร์จากสาธารณชนในวงกว้าง ยิ่งไปกว่านั้น ความท้าทายยังมาจากข้อเท็จจริงเชิงบริบท เช่น ผู้บริหาร งบประมาณ ระยะเวลา ความกดดัน ความสามารถความสนใจของภัณฑารักษ์ ตลอดจนพนักงานอื่น ๆ ความพร้อมของสื่อและสิ่งของจัดแสดงทั้งที่มีอยู่และที่ยืมมาแสดง ตลอดจนการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นต้น

นอกจากพิพิธภัณฑ์แห่งชาติในประเทศตะวันตกแล้ว เรื่องราวของพิพิธภัณฑ์แห่งชาติในภูมิภาคตะวันออก โดยเฉพาะพิพิธภัณฑ์แห่งชาติในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกซึ่งเป็นภูมิภาคที่มีพิพิธภัณฑ์จำนวนมากและหลากหลายก็ได้รับความสนใจและมีงานศึกษาค้นคว้าจำนวนหนึ่ง ตัวอย่างเช่น งานค้นคว้าเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์แห่งชาติของจีน เรื่อง “สุนทรียศาสตร์และการบอกเล่าเรื่องราวของพิพิธภัณฑ์แห่งชาติต่างๆในจีน” (Varutti, 2011, pp. 302-312) (The Aesthetics and Narrative of National Museums in China) ของ Marzia Varutti ที่ได้ศึกษาวิธีที่พิพิธภัณฑ์แห่งชาติต่างๆ สร้างรูปแบบการแสดงผลเพื่อบอกเล่าเรื่องราวของชาติให้สอดคล้องกับปรากฏการณ์ทางสังคมร่วมสมัยโดยเน้น Shanghai Museum, Beijing's National History Museum, Military Museum, Capital Museum & China Millennium Monument และ Sanxingdui Museum ด้วยวิธีสังเกตและสอบถามนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์ รวมทั้งการวิเคราะห์สื่อต่างๆ โดยสุนทรียศาสตร์ในงานวิจัยชิ้นนี้ไม่ได้หมายถึงเพียงงานศิลปะหรือสิ่งของที่มีความงดงามในการจัดแสดงเท่านั้น แต่หมายถึงการนำลักษณะสุนทรียศาสตร์ที่มีคุณค่าของวัตถุออกมาและใช้เทคนิคการจัดแสดงให้วัตถุมีพลังดึงดูดความสนใจผู้ชมไว้ และถ่ายทอดความรู้สึกถึงความแปลกใหม่

Marzia Varutti ได้ข้อสรุปว่าจีนเป็นชาติที่มีความเข้าใจในคุณค่าของสุนทรียศาสตร์มาตั้งแต่อดีต ดังจะเห็นได้จากการเก็บสะสมและการจัดแสดงวัตถุอย่างต่อเนื่องในแต่ละยุคสมัย แม้ในสมัยปัจจุบันที่จีนปกครองด้วยระบอบคอมมิวนิสต์ที่เน้นเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อย่างไรก็ตามเนื่องจากจีนมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคม ความหมายของสุนทรียศาสตร์จึงมีความหมายที่หลากหลายตามอุดมการณ์การเมืองและมีผลต่อการเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับชาติในรูปแบบใหม่ด้วย ในระยะแรกสุนทรียศาสตร์จีนยังคงหมายถึงความประณีตงดงามที่ใช้แนวคิดเกี่ยวกับความสมดุล ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ปรากฏให้เห็นในการแสดงนิทรรศการแห่งชาติครั้งแรกที่นานกิงในปี 1909 และการจัดแสดงใน National Museum of Chinese History ใน ค.ศ. 1912 สิ่งของที่จัดแสดงเป็นสัญลักษณ์ความประณีตงดงามทางวัฒนธรรมและอำนาจทางการเมืองด้วย

ภายหลังก่อตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีนในวันที่ 1 ตุลาคม 1949 สุนทรียศาสตร์ในยุคคอมมิวนิสต์เป็นไปตามหลักการในลัทธิเหมา (Maoism) พิพิธภัณฑ์แห่งชาติใหม่ๆ ของจีน เช่น National History Museum และ Military Museum จัดแสดงสิ่งของสะสมเน้นเรื่องราวเกี่ยวกับการปฏิวัติ โดยเชื่อมโยงกับบุคคลหรือเหตุการณ์สำคัญๆ มากกว่าเรื่องสุนทรียศาสตร์ การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญเกิดขึ้นอีกครั้งหลังการ

เสียชีวิตของเหมาเจ๋อตงและการล่มสลายของลัทธิคอมมิวนิสต์ในยุโรป แนวคิดชาตินิยมทางวัฒนธรรมได้รับการยอมรับเป็นหลักสำคัญในพิพิธภัณฑ์ใหม่ ๆ ของจีนจีนโบราณไม่ได้ถูกนำเสนอเป็นยุคมีดของการถูกกดขี่ แต่ถูกแสดงให้เห็นว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดอารยธรรมจีนที่มีรากฐานมาอย่างยาวนาน ของสะสมของจีนโบราณถูกนำมาจัดแสดงในเชิงสุนทรียศาสตร์เพื่อสร้างความภาคภูมิใจในชาติ และยังคงเป็นรูปแบบที่ตกทอดมาถึงปัจจุบัน พิพิธภัณฑ์เป็นเครื่องมือทางการเมืองในการสร้าง “ชาตินิยมจีน” ผ่านสิ่งของที่จัดแสดง ขณะที่สุนทรียศาสตร์ยังคงแพร่หลายในพิพิธภัณฑ์จีนทำหน้าที่เผยแพร่ความเชื่อด้วยการจูงใจและสร้างความพอใจให้แก่ผู้ชม

งานค้นคว้าเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์แห่งชาติญี่ปุ่น ของ Angus Lockyer เรื่อง “พิพิธภัณฑ์แห่งชาติและวัฒนธรรมอื่นในญี่ปุ่นสมัยใหม่” (Lockyer, 2007, pp. 97-123) (National Museums and Other Cultures in Modern Japan) เปรียบเทียบพิพิธภัณฑ์แห่งชาติโตเกียว (Tokyo National Museum / Tokyo Kokuritsu Hakubutsukan : Tohaku) กับพิพิธภัณฑ์แห่งชาติของญี่ปุ่นอีกสองแห่งที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ได้แก่ พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติญี่ปุ่น (National Museum of Japanese History / Kokuritsu Rekishi Minzoku Hakubutsukan : Rekihaku) และพิพิธภัณฑ์ชาติพันธุ์วิทยาแห่งชาติญี่ปุ่น (National Museum of Ethnology / Kokuritsu Minzokugaku Hakubutsukan : Minpaku) ทั้งสามพิพิธภัณฑ์อยู่ในธุรกิจวัฒนธรรม โดยทำหน้าที่เก็บสะสม รักษา และจัดแสดงศิลปวัตถุ รวมทั้งเป็นเวทีให้กับการแสดงภาพตัวแทนความเป็นญี่ปุ่นตามแนวทางเรื่องราวที่แต่ละพิพิธภัณฑ์บอกเล่าประวัติศาสตร์ ในบทความ Lockyer นำเสนอเหตุผลในการเลือกนิทรรศการถาวรของแต่ละพิพิธภัณฑ์รวมทั้งชี้ให้เห็นถึงผลพวงที่ตามมาจากการเลือกนำเสนอภาพตัวแทนทั้งของญี่ปุ่นและของวัฒนธรรมอื่นในพิพิธภัณฑ์ทั้งสามแห่ง ซึ่งผลพวงนี้สะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดที่เกิดจากอำนาจหน้าที่อย่างเป็นทางการของพิพิธภัณฑ์และตัวแบบที่พิพิธภัณฑ์นำมาใช้

Lockyer เสนอว่า รูปแบบการจัดแสดงของพิพิธภัณฑ์แห่งชาติโตเกียวและพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติญี่ปุ่นเป็นแบบประวัติศาสตร์ตามแนวทางพิพิธภัณฑ์วิทยาของตะวันตก ซึ่งมีลักษณะสำคัญ เช่น ให้ความสำคัญกับพื้นที่น้อยกว่าเรื่องของเวลา ขณะที่พิพิธภัณฑ์แห่งชาติโตเกียว ศิลปะญี่ปุ่นถูกนำเสนอในฐานะสมบัติของชาติในคลังสมบัติของจักรวรรดิ ส่วนในพิพิธภัณฑ์ชาติพันธุ์วิทยาแห่งชาติญี่ปุ่นใช้วิธีการลดความสำคัญของความเป็นของแท้ดั้งเดิม และให้ความสำคัญกับการเปรียบเทียบระหว่างวัฒนธรรม และเน้นย้ำว่าศิลปวัตถุจะต้องถูกพิจารณาทำความเข้าใจโดยแยกออกอย่างเป็นเอกเทศ มีวิถีชีวิต และโดยมากเป็นสิ่งที่แยกจากประวัติศาสตร์ และที่พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติญี่ปุ่นก้าวไปไกลกว่านั้นด้วยการแสดงการรับรู้ถึงความเปลี่ยนแปลงของประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นผ่านช่วงเวลาต่าง ๆ ซึ่งโดยมากเป็นผลมาจากการปะทะแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมกับพื้นทวีปและความหลากหลายในท้องถิ่นเองอย่างไรก็ดีพิพิธภัณฑ์ทั้งหมดก็ยังคงแสดงแนวคิดสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่นญี่ปุ่นในลักษณะเป็นหนึ่งเดียว และทุก ๆ พิพิธภัณฑ์ต่างแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมญี่ปุ่น

อย่างไรก็ตาม Lockyer เห็นว่า พิพิธภัณฑ์ทั้งสามแห่งได้เริ่มปรับเปลี่ยนและเปิดพื้นที่ซึ่งช่วยให้วิธีการดำเนินการแบบเดิม ๆ ถูกท้าทายและตั้งคำถาม โดยการเปิดพื้นที่นี้อาจช่วยให้เกิดแนวทางดำเนินการ

ตามแบบพิพิธภัณฑ์ใหม่ (New Museology) ขึ้นได้ เช่นใน ค.ศ. 1997 พิพิธภัณฑ์ชาติพันธุ์วิทยาแห่งชาติ ญี่ปุ่นจัดนิทรรศการพิเศษซึ่งสะท้อนให้เห็นการค่อย ๆ ปรากฏขึ้นของอัตลักษณ์แห่งชาติญี่ปุ่นด้วยการเปรียบเทียบกับวัฒนธรรมจากภายนอก ในบริบทที่ญี่ปุ่นมองไปยังวัฒนธรรมอื่นขณะที่วัฒนธรรมญี่ปุ่นถูกพินิจจากภายนอกด้วยเช่นกัน

ในส่วนของประเทศเกาหลี บทความของ Jung Joon-lee เรื่อง “พิพิธภัณฑ์แห่งชาติที่เป็นบันทึกอดีต: การเมืองยุคหลังอาณานิคมและพิพิธภัณฑ์ของเกาหลี” (Jung, 2011) (The National Museum as Palimpsest: Postcolonial Politics and the National Museum of Korea) ศึกษาพิพิธภัณฑ์แห่งชาติเกาหลีที่ผ่านการเปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาต่าง ๆ จนถูกรื้อถอนและสร้างใหม่ กลายเป็น “สถาบัน” ที่สำคัญในการสร้างชาติทางด้านวัฒนธรรมของเกาหลีได้ บทความนี้สำรวจประวัติของพิพิธภัณฑ์แห่งชาตินับตั้งแต่ช่วงของการปลูกสร้างในยุคอาณานิคม ผ่านการเปลี่ยนแปลงหลายประการอันเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างชาติยุคหลังอาณานิคม ไปจนถึงวาทกรรมชาตินิยมที่นำไปสู่การตัดสินใจรื้อถอนอาคารพิพิธภัณฑ์แห่งชาติหลังเก่าใน ค.ศ. 1995 ซึ่งอาคารพิพิธภัณฑ์หลังเก่าถูกนำเสนอว่าเป็นสัญลักษณ์ของมรดกจากยุคอาณานิคมและระบอบเผด็จการทหาร การรื้อถอนอาคารพิพิธภัณฑ์หลังเก่าและการสร้างพิพิธภัณฑ์แห่งชาติเกาหลีใหม่ใน ค.ศ. 2005 ถือเป็นยุคใหม่ของพิพิธภัณฑ์ซึ่งเป็นสถาบันที่มีความซับซ้อนทางการเมือง วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ รัฐบาลเสรีนิยมในขณะนั้นต้องการให้แสดงภาพลักษณ์ของชาติในเชิงวัฒนธรรมบนเวทีการเมืองระดับโลก

นอกจากเรื่องพิพิธภัณฑ์แห่งชาติแล้ว Jung Joon-lee ยังชี้ให้เห็นแนวทางของรัฐบาลที่พยายามนำชาติเข้าสู่อุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมด้วยการจัดการมรดกทางประวัติศาสตร์ที่ยังหลงเหลือในด้านอื่น ได้แก่ การเริ่มสร้างสาขาของพิพิธภัณฑ์แห่งชาติและสถาบันเกี่ยวกับวัฒนธรรมในรูปแบบอื่น ๆ เช่น พิพิธภัณฑ์ศิลปะร่วมสมัยแห่งชาติ การเปิดงานเทศกาลศิลปะเมือง Gwangju และ Busan รวมทั้ง Media City Seoul อย่างไรก็ตาม Jung Joon-lee ตั้งข้อสังเกตว่า การสนับสนุนกิจกรรมทางด้านศิลปะและการสร้างพิพิธภัณฑ์ศิลปะร่วมสมัยแห่งชาติแสดงถึงการพัฒนาการเมืองเชิงวัฒนธรรมและการผลิตแบบบนลงล่าง การที่พิพิธภัณฑ์และงานแสดงศิลปะต่าง ๆ ที่ได้รับงบประมาณจากรัฐบาลเป็นพื้นที่จัดแสดงและจัดตั้งสถาบันเพื่อสร้างวัฒนธรรม “ของชาติ” ขึ้นมาใหม่ ซึ่งเป็นการพยายามจะทำให้เห็นว่าประเทศเป็นศูนย์กลางศิลปะ เทคโนโลยีนานาชาติแต่อย่างไรก็ตามก็ยังมีเรื่องราวของลัทธิอาณานิคมและเผด็จการแฝงอยู่ เหตุการณ์ร่วมสมัยที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นการที่รัฐบาลรื้อถอนอาคารพิพิธภัณฑ์หลังเก่าการสร้างพิพิธภัณฑ์ใหม่ หรือการให้อิสระแก่สถาบันต่าง ๆ สะท้อนถึงแนวทางที่รัฐพยายามวางเรื่องราวของชาติผ่านวัฒนธรรม

ส่วนบทความเรื่อง “การทบทวนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของเกาหลีในพิพิธภัณฑ์แห่งชาติเกาหลี” (Choi, 2011) (Re-thinking Korean Cultural Identities at the National Museum of Korea) ของ Choi Sung-hee ซึ่งได้วิเคราะห์พิพิธภัณฑ์แห่งชาติเกาหลีจากการทบทวนประสบการณ์ตรงของผู้เขียนในฐานะผู้เข้าชม และนักวิจัยที่ได้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ ตามแนวทางการวิจัยที่เรียกว่า การวิจัยตนเอง (autoethnography หรือ insider ethnography) ที่นำประสบการณ์ส่วนตัวของผู้เขียน เชื่อมโยงเรื่องส่วนตัวเข้ากับสังคม วัฒนธรรม และการเมือง

Choi Sung-hee ให้ความสนใจกับประเด็นความทรงจำของผู้ตกเป็นอาณานิคมโดยอธิบายว่าอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของเกาหลีเป็นผลสืบเนื่องมาจากการล่าอาณานิคมของญี่ปุ่นเมื่อเกาหลีเป็นอาณานิคมของญี่ปุ่น ญี่ปุ่นพยายามทำลายอัตลักษณ์ของเกาหลีด้วยการทำให้เหมือนกับอัตลักษณ์ของญี่ปุ่น และพยายามกล่าวอ้างว่าเกาหลีไม่มีวัฒนธรรมที่ทำให้เกาหลีแตกต่างไปจากญี่ปุ่น ซึ่งมีผลให้ชาวเกาหลีในเวลานั้นต้องการรูปแบบทางวัฒนธรรมที่แตกต่างจากผู้อื่น เช่น จีน ญี่ปุ่น อัตลักษณ์ดั้งเดิมของเกาหลีจึงถูกตัดแปลงด้วยการผสมผสานกับวัฒนธรรมอื่นที่เด่นกว่านิยามเกี่ยวกับอัตลักษณ์ที่ปรากฏจึงกลายเป็นสุนทรียภาพจากความรู้สึกเศร้าโศก สิ้นหวังและไร้ประโยชน์แต่อย่างไรก็ตามในงานวิจิตรศิลป์ รวมถึงในภาพวาดและเซรามิกต่าง ๆ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเกาหลีได้แสดงให้เห็นว่าเกาหลีมีการพัฒนาภาพวาดในการบอกเล่าข้อเท็จจริงซึ่งเป็นศิลปวัฒนธรรมเฉพาะที่ทำให้รายละเอียดเกี่ยวกับแก่นแท้ของลัทธิขงจื๊อใหม่ และยังคงความเชื่อในลัทธิขงจื๊อใหม่ในการสร้างวินัยในตนเอง แก่นแท้ทางวัฒนธรรมในการอธิบายอัตลักษณ์ของเกาหลียังปรากฏอยู่ในชิ้นงานต่าง ๆ ที่จัดแสดงเหล่านี้

Choi Sung-hee พบว่าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเกาหลีประสบความสำเร็จในการสร้างตัวตนและความทรงจำด้วยการใช้วิธีเชิงสุนทรียภาพออกแบบการจัดแสดงนิทรรศการวิจิตรศิลป์ที่เน้นให้วัตถุแสดงพลังในตัวเอง ไม่มีการบอกเป็นนัยจากสิ่งที่มีมองเห็นได้หรือไม่มีคำถามขึ้นาใด ๆ เพื่อให้เกิดการคิดพิจารณาและตีความสิ่งต่าง ๆ ความทรงจำของผู้เข้าชมจึงถูกสร้างขึ้นมาด้วยการรับเอาวาทกรรมทั่วไปเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของเกาหลีเข้ามาโดยอ้อม และเรียนรู้จากการบอกเล่าเรื่องราวที่เน้นเอกลักษณ์ของเกาหลีตามแนวทางที่พิพิธภัณฑสถานสร้างไว้ให้กับผู้เข้าชมโดยตรงซึ่งก็คล้ายกับแนวทางที่ลัทธิอาณานิคมของญี่ปุ่นทำให้ให้กับเกาหลีที่ปฏิเสธไม่ให้ชาวเกาหลีได้รับรู้อัตลักษณ์ที่เป็นจริงของตนเองผลักดันให้ชาวเกาหลีกำหนดนิยามให้กับตนเองในลักษณะที่แตกต่างไปจากผู้อื่น Choi Sung-hee เสนอว่า พิพิธภัณฑสถานหลายแห่งที่ไม่สามารถยอมรับความเป็นจริงกับการเมืองในสังคมที่สลับซับซ้อนของปัจจุบัน โดยเฉพาะเกาหลีที่เคยเป็นอาณานิคมและยังคงเจ็บปวดจากลัทธิอาณานิคมซึ่งฝังอยู่ในความทรงจำ พิพิธภัณฑสถานควรมี ‘พื้นที่ที่สาม’ (third place) ที่จะสามารถบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของเกาหลีได้อย่างอิสระ

ในส่วนของไต้หวันบทความของ Chu Chi-Jung เรื่อง “การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและพิพิธภัณฑสถานไต้หวัน” (Chu, 2011) (Political change and the National Museum in Taiwan) อธิบายเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของพิพิธภัณฑสถานต่างๆ ในไต้หวันที่ปรับเปลี่ยนบทบาทและเรื่องราวตามยุคสมัยและอุดมการณ์ทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป Chu Chi-Jung ศึกษาพัฒนาการพิพิธภัณฑสถานในไต้หวัน โดยแบ่งออกเป็น 3 ช่วง เริ่มจากพิพิธภัณฑสถานภายใต้การปกครองของญี่ปุ่น ถือเป็นจุดเริ่มต้นพิพิธภัณฑสถานในไต้หวันที่สร้างขึ้นโดยญี่ปุ่นในฐานะรัฐบาลอาณานิคม Director-General’s Museum เป็นพิพิธภัณฑสถานขนาดใหญ่แห่งแรกของไต้หวัน จัดแสดงให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ธรรมชาติ มานุษยวิทยาเกี่ยวกับชนพื้นเมืองและวัฒนธรรมของไต้หวัน ในช่วงเวลาดังกล่าววัตถุทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นถูกรวบรวมอย่างเป็นระบบต่อมาญี่ปุ่นได้สร้างพิพิธภัณฑสถานในที่ต่าง ๆ เพิ่มขึ้น นอกจากพิพิธภัณฑสถานแล้วญี่ปุ่นยังได้สร้างสถานที่ที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาสังคม เช่น ห้องสมุด สวนพฤกษศาสตร์สวนสาธารณะนิทรรศการศิลปะ Chu Chi-

Jung ซึ่งให้เห็นว่าพิพิธภัณฑสถานต่าง ๆ รวมทั้งสถาบันที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานี้ถูกสร้างและพัฒนาเพื่อแสดงพลังและอำนาจของรัฐเหมือนอย่างพิพิธภัณฑสถานต่าง ๆ ที่ยิ่งใหญ่ในตะวันตก ดังนั้นการบริหารจัดการต่าง ๆ จึงอยู่ภายใต้รัฐบาลอาณานิคม

ในช่วงที่ 2 การเกิดพิพิธภัณฑสถานในไต้หวันเป็นช่วงที่พรรคก๊กมินตั๋ง (KMT) อพยพจากจีนแผ่นดินใหญ่เข้ามาปกครองไต้หวันในนามของสาธารณรัฐจีนที่ได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มพันธมิตรจากโลกเสรีประชาธิปไตยในช่วงเวลาดังกล่าวพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติในไต้หวันได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลผู้คนและจากผู้ที่ผูกพันใกล้ชิดกับอำนาจของ Chiang Kai-shek ให้จัดแสดงมุ่งเน้นเกี่ยวกับชาตินิยมเพื่อรักษาความเป็นจีนที่กำลังเลือนหายไปจากแผ่นดินใหญ่ภายใต้ลัทธิคอมมิวนิสต์ นอกจากนี้พรรคก๊กมินตั๋งยังเห็นว่าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติมีพลังอำนาจที่จะพัฒนาพลเมืองและจะสามารถรักษาเรื่องราวสิ่งของมีค่าของจีนโบราณให้คงอยู่ต่อไปรัฐบาลก๊กมินตั๋งจึงสร้างพิพิธภัณฑสถานพระราชวังแห่งชาติไต้หวัน (National Palace Museum) ขึ้นมาโดยมีสหรัฐอเมริกาให้การสนับสนุนด้านเงินทุนและดูแลโครงการก่อสร้าง

ช่วงสุดท้ายเวลาผ่านไป ความเป็นไต้หวันในกลุ่มประชาชนมีเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า (DPP) ชนะการเลือกตั้งประธานาธิบดีใน ค.ศ. 2000 อุดมการณ์ทางการเมืองที่เปลี่ยนไป มีผลต่อพิพิธภัณฑสถานต่าง ๆ ที่เริ่มการเปลี่ยนแปลงบริบททางประวัติศาสตร์ แยกเรื่องราวของไต้หวันออกจากประวัติศาสตร์จีน สร้างอัตลักษณ์ของชาติด้วยการบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับไต้หวันจากการรวบรวมและจัดแสดงศิลปะและวัฒนธรรมไต้หวันแทนวัฒนธรรมจีน ขณะเดียวกันได้มีการสร้างพิพิธภัณฑสถานในระดับมณฑลหลายแห่ง พิพิธภัณฑสถานต่าง ๆ ในยุคนี้เป็นสถาบันสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและการเมือง รวมไปถึงอุตสาหกรรม เศรษฐกิจ ประวัติศาสตร์ ประวัติศาสตร์ธรรมชาติและจิตรศิลป์ที่เน้นความเป็นไต้หวัน

จากการสำรวจการศึกษาพิพิธภัณฑสถานในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ยังไม่พบการศึกษาพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติในเชิงกลุ่มหรือเชิงเปรียบเทียบระหว่างประเทศจีน ญี่ปุ่น เกาหลี และไต้หวัน ซึ่งเป็นประเทศที่มีพิพิธภัณฑสถานหลาย มีอัตราประชากรที่รู้หนังสือในระดับสูง มีบทบาทสำคัญทั้งทางด้านการเมืองและเศรษฐกิจรวมทั้งมีภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกัน ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาภาพพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติของ 4 ประเทศเนื่องจากเป็นพิพิธภัณฑสถานที่อยู่ภายใต้การดูแลของรัฐมีบทบาทสำคัญในการสร้างอัตลักษณ์และนำเสนอเรื่องราวความเป็นมาของชาติ โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ให้ความสำคัญกับข้อมูลและหลักฐาน โดยผู้วิจัยได้กำหนดกรอบการศึกษาพิพิธภัณฑสถานแต่ละแห่งในประเด็นเดียวกันคือ

1. ภูมิหลังความเป็นมา ประกอบด้วย ที่ตั้ง อาคารและสถานที่
2. นิทรรศการ ประกอบด้วย โครงเรื่อง จุดมุ่งหมาย เรื่องราวโดยรวมของชาติและเรื่องราวของเพื่อนบ้านในประวัติศาสตร์ที่พิพิธภัณฑสถานเลือกมานำเสนอ
3. จินตภาพความเป็นชาติหมายถึงภาพหรือลักษณะสำคัญของชาติที่พิพิธภัณฑสถานต้องการสื่อให้ผู้ชมได้เข้าใจและตระหนักถึง

อนึ่งเนื่องจากเรื่องราวที่นำมาบอกเล่าและจัดแสดงในพิพิธภัณฑสถานนั้นเกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมาของชาติ และประเทศทั้ง 4 ในโครงการวิจัยนี้ล้วนแต่เป็นชาติเก่าแก่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ยาวนาน ซึ่งแน่นอนย่อมมีเรื่องราวและเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์เกิดขึ้นมากมาย ดังนั้นเพื่อให้สามารถเข้าใจ มองเห็นภาพรวม พร้อมทั้งลำดับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของแต่ละประเทศได้อย่างถูกต้องชัดเจน และใช้เปรียบเทียบกับประวัติศาสตร์ที่เล่าในนิทรรศการด้วยผู้วิจัยจึงได้รวบรวม “ลำดับเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์” ของทุกประเทศไว้เป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหา โดยเริ่มต้นจากสมัยโบราณจนถึง ค.ศ. 2010 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่พิพิธภัณฑสถานล่าสุด 2 แห่ง¹ ของโครงการวิจัยชิ้นนี้ก่อสร้างขึ้น

¹ พิพิธภัณฑสถานที่ก่อสร้างขึ้นล่าสุด 2 แห่ง คือ พิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์แห่งชาติไต้หวัน (National Museum of Taiwan History) สร้างขึ้นระหว่าง ค.ศ. 1992-2011 และพิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์ร่วมสมัยแห่งชาติเกาหลี (National Museum of Korean Contemporary History) สร้างขึ้นระหว่าง ค.ศ. 2008-2012 ดังนั้นเพื่อความเหมาะสมจึงกำหนดปีสุดท้ายของ “ลำดับเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์” ที่ ค.ศ. 2010

พิพิธภัณฑ์แห่งชาติจีน (National Museum of China)

โลกสมัยใหม่ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่มีเศรษฐกิจเป็นตัวขับเคลื่อนสำคัญ ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงหลายประการในจีน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งนับแต่ต้นทศวรรษ 1990 ยุคสมัยของเติ้งเสี่ยวผิงจีนได้ปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์โลกด้วยการเลือกใช้แนวทางปฏิรูปเศรษฐกิจมุ่งสู่ระบบสังคมนิยมแบบใหม่ตามวิธีจีนที่ให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจการตลาด (the market economy) (Hockx & Strauss, 2005, p. 44) และทางด้านสังคม จีน ได้ใช้แนวทางพัฒนาเพื่อความก้าวหน้าและทันสมัย ทำให้วิถีชีวิต กฎระเบียบ แนวคิดตามหลักการของคอมมิวนิสต์ค่อย ๆ คลายตัวและเปลี่ยนแปลงไป หนึ่งในความเปลี่ยนแปลงที่น่าสนใจคือ การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพิพิธภัณฑ์แห่งชาติจีน สถาบันที่มีความสำคัญในการบอกเล่าหรือสอนประวัติศาสตร์หลักของชาติ รัฐบาลโดยคณะกรรมการปฏิรูปและพัฒนาแห่งชาติ ได้อนุมัติเงินทุนเพื่อขยายและบูรณะพิพิธภัณฑ์เป็นจำนวน 2,503,160,000 หยวน (จากงบของรัฐ) ใช้เวลา 3 ปี จาก ค.ศ. 2007-2010 ขยายพื้นที่ภายในอาคารจากเดิม 35,000 ตารางเมตร เป็น 191,900 ตารางเมตร (Project Overview, n.d.) และเปิดให้เข้าชมเมื่อวันที่ 1 มีนาคม ค.ศ. 2011

1. พิพิธภัณฑ์กับภูมิหลังความเป็นมา

พิพิธภัณฑ์แห่งชาติจีน (National Museum of China - 中国国家博物馆) หรือที่เรียกกันโดยย่อว่า NMC เกิดขึ้นจากการรวมพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติจีน (National Museum of Chinese History) และ พิพิธภัณฑ์การปฏิวัติแห่งชาติจีน (National Museum of Chinese Revolution) เข้าด้วยกัน ในอดีตพิพิธภัณฑ์ทั้งสองแห่งมีจุดเริ่มต้นและแยกจากกันอย่างเป็นอิสระโดยพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติจีน (National Museum of Chinese History) ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม ค.ศ. 1912 หลังการปฏิวัติล้มระบอบราชวงศ์ชิง และสถาปนาสาธารณรัฐจีน ณ สถาบันการศึกษาระดับสูงของราชวงศ์ชิง ใน Imperial College (Guozijian) ต่อมา ค.ศ. 1918 จึงได้ย้ายเข้ามาอยู่ในพระราชวังต้องห้าม (Timeline, n.d.) เพื่อรวมกับการจัดแสดงโบราณวัตถุต่าง ๆ ของราชวงศ์ที่มีการจัดขึ้นในพระราชวังต้องห้ามภายหลังจากการปฏิวัติด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตามในระยะแรกพิพิธภัณฑ์แห่งชาติในพระราชวังต้องห้ามยังไม่ได้เปิดให้บริการอย่างเป็นทางการ เนื่องจากยังเป็นที่ประทับของพระจักรพรรดิปูยีจักรพรรดิองค์สุดท้ายของราชวงศ์ชิง ต่อมาเมื่อสถานการณ์ต่าง ๆ เรียบร้อยแล้วในวันที่ 10 ตุลาคม ค.ศ. 1925 พิพิธภัณฑ์แห่งชาติจึงได้เปิดอย่างเป็นทางการ และเปิดให้บุคคลภายนอกสามารถเข้าเยี่ยมชมได้

สำหรับ “พิพิธภัณฑ์การปฏิวัติแห่งชาติจีน” เริ่มต้นหลังการสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยพรรคคอมมิวนิสต์ได้ตั้ง “สำนักงานเตรียมความพร้อมของพิพิธภัณฑ์การปฏิวัติแห่งชาติ” (the Preparatory Office of the National Revolution Museum) ขึ้นที่อุทยาน Beihai ใกล้พระราชวังต้องห้าม และในเดือน มีนาคม ค.ศ. 1950 จึงย้ายเข้ามาตั้งอยู่ที่ท้องพระโรงแห่งหนึ่งในพระราชวังต้องห้าม (Timeline, n.d.)

พิพิธภัณฑ์ทั้ง 2 แห่งดำเนินการอยู่ในพระราชวังต้องห้าม จนกระทั่งในเวลาต่อมารัฐบาลมีโครงการสร้าง “10 สิ่งปลูกสร้างที่ยิ่งใหญ่” (The Ten Great Constructions) เพื่อเฉลิมฉลองครบรอบ 10 ปีแห่งการสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งมีพิพิธภัณฑ์แห่งชาติเป็น 1 ใน 10 สิ่งปลูกสร้างที่ยิ่งใหญ่นั้นด้วย¹ ดังนั้นใน ค.ศ. 1959 เมื่อ “อาคารพิพิธภัณฑ์แห่งชาติในวาระการเฉลิมฉลอง” ซึ่งอยู่ทางฝั่งตะวันออกของจัตุรัสเทียนอันเหมิน ตรงข้ามกับมหาศาลาประชาชนสร้างเสร็จสมบูรณ์ พิพิธภัณฑ์ทั้ง 2 แห่งย้ายจากพระราชวังต้องห้ามมาอยู่ ณ อาคารแห่งใหม่ที่มียุทธศาสตร์ขนาดใหญ่ทันสมัยกว้างขวางและโอโถง ถือเป็น “อาคารสมัยใหม่ยุคที่ 1” แม้จะอยู่ในอาคารเดียวกันแต่พิพิธภัณฑ์ทั้ง 2 แห่ง เป็นหน่วยงานอิสระแบ่งพื้นที่ภายในอาคารคนละส่วน โดย “พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติจีน” อยู่ด้านใต้ของอาคาร และ “พิพิธภัณฑ์การปฏิวัติแห่งชาติจีน” อยู่ด้านเหนือของอาคาร และหลังจากนั้นจึงมีการรวมกันอีก 2 ครั้ง

ยุคแรก ระหว่าง ค.ศ. 1969-1983 ภายใต้ชื่อ พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์และการปฏิวัติแห่งชาติจีน (the National Museum of Chinese Revolution and History)

ยุคปัจจุบัน ค.ศ. 2003-ปัจจุบัน เป็นการรวมกันครั้งล่าสุดภายใต้ชื่อ “พิพิธภัณฑ์แห่งชาติจีน” (the National Museum of China) Chen Yu ผู้อำนวยการฝ่ายนิทรรศการ 1 พิพิธภัณฑ์แห่งชาติจีน อธิบายถึงการผนวกรวมกันของพิพิธภัณฑ์ทั้ง 2 แห่ง ว่า “เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล เนื่องจากต้องการให้พิพิธภัณฑ์มีความสมบูรณ์และบริหารจัดการได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ พิพิธภัณฑ์ทั้ง 2 แห่งเป็นพิพิธภัณฑ์ที่ดีที่สุดของจีน ดังนั้นการรวมเข้าด้วยกันก็จะทำให้มีความยิ่งใหญ่และสมบูรณ์มากขึ้น” (Chen, 2017)

อย่างไรก็ตามการรวมพิพิธภัณฑ์ 2 แห่งในยุคปัจจุบัน ถือเป็นจุดเริ่มต้นและเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในวงการพิพิธภัณฑ์ของจีน เพราะไม่เพียงแต่จะผนวกพิพิธภัณฑ์เข้าด้วยกันเท่านั้น ต่อมาไม่นานระหว่าง ค.ศ. 2007-2010 มีการบูรณะและขยายพื้นที่ของอาคาร พร้อมกับปรับปรุงนิทรรศการสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้ทันสมัย Chen Yu ผู้อำนวยการฝ่ายนิทรรศการ 1 พิพิธภัณฑ์แห่งชาติจีนได้อธิบายถึงการปรับปรุงอาคารพิพิธภัณฑ์ครั้งล่าสุดใน ค.ศ. 2007 ว่า “เนื่องจากพิพิธภัณฑ์แห่งนี้สร้างมาเป็นเวลานานตั้งแต่ปี 1959 รวมเวลารวม 50 ปีจึงควรที่จะต้องปรับปรุงเพื่อให้มีองค์ประกอบต่าง ๆ ให้พร้อมสำหรับการจัดแสดง เช่น เครื่องปรับอากาศหรือแสงสว่างให้เหมาะสมกับของที่จัดแสดง และเพื่อให้การดำเนินงานของพิพิธภัณฑ์มีความสมบูรณ์สำหรับการที่จะเป็นพิพิธภัณฑ์ที่ทันสมัย” (Chen, 2017)

ภายหลังจากใช้เวลา 3 ปีในการบูรณะเปลี่ยนแปลง พิพิธภัณฑ์แห่งชาติยุคใหม่เปิดโฉมให้เห็นความโอโถงกว้างขวางและยิ่งใหญ่ แม้ว่ารูปทรงภายนอกอาจจะไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงเท่าใดนัก เนื่องจากรัฐบาลยังคงพยายามรักษารูปทรงเดิมของอาคารเมื่อแรกตั้งใน ค.ศ. 1959 ไว้ โดยได้ระบุในแผนการบูรณะซ่อมแซมไว้ว่า “ผู้เชี่ยวชาญจากคณะกรรมการปฏิรูปและพัฒนาแห่งชาติและบริษัทที่ปรึกษาด้านวิศวกรรม

¹ รัฐบาลจีนมีดำริให้สร้างสิ่งปลูกสร้างสำคัญ 10 แห่งเรียงรายอยู่บนถนนจงอัน เพื่อเฉลิมฉลอง “วันชาติครบ 10 ปี” ซึ่งได้แก่ มหาศาลาประชาชนจีน พิพิธภัณฑ์แห่งชาติจีน พิพิธภัณฑ์การทหารและการปฏิวัติแห่งประชาชนจีน หอวัฒนธรรมแห่งชาติ โรงแรมหมินจู๋หรือโรงแรมแห่งประชาชนชาติ เรือนรับรองอาคันตุกะเตี้ยววิไล อาคารหัวเลี้ยว สถานีรถไฟปักกิ่ง หอนิทรรศการอุตสาหกรรมเกษตรแห่งชาติ และสนามกีฬาแรงงานปักกิ่ง

ระหว่างประเทศแห่งประเทศไทยได้ปรับแก้ไขแบบร่างด้วยเช่นกัน หลังจากได้พิจารณาหารือกันอย่างหนัก พวกเขาก็ตัดสินใจที่จะเก็บแผนส่วนด้านหน้าอาคารทั้ง 3 ฟัง คือ ฟังตะวันตก ได้ และเหนือเอาไว้เป็นแบบเดิม” (Project Overview, n.d.) ทั้งนี้จะเป็นไปได้ว่าพื้นที่ดังกล่าวเป็นด้านหน้าของพิพิธภัณฑ์ที่อยู่ติดกับจตุรัสเทียนอันเหมิน โดยเฉพาะพื้นที่ตอนกลางด้านตะวันตกเป็นประตูทางเข้าหลักของอาคาร จึงเป็นไปได้ว่ารัฐบาลยังคงต้องการเก็บรักษาร่องรอยประวัติศาสตร์ความสำเร็จส่วนหนึ่งไว้ให้คนรุ่นใหม่ได้เห็น แต่สิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากคือพื้นที่ภายในอาคารที่มีการขยายเป็น 5 ชั้นเหนือพื้นดินและ 2 ชั้นใต้ดินทำให้พิพิธภัณฑ์มีพื้นที่ถึง 192,000 ตารางเมตร รวมทั้งมีการตกแต่งภายในอาคารอย่างสวยงามทันสมัย พร้อมด้วยเครื่องอำนวยความสะดวกครบครัน มีการใช้เทคโนโลยีแบบใหม่สำหรับการบรรยายและการจัดนิทรรศการ รวมทั้งมีห้องน้ำและเครื่องสุขภัณฑ์ที่สะอาดและทันสมัย “อาคารสมัยใหม่มุขที่ 2” ได้รับการยอมรับว่า “เป็นการสร้างพิพิธภัณฑ์ที่ใหญ่ที่สุดและเป็นที่ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการต่างๆ ในระดับโลก” (Chen, 2017)

อาคารสมัยใหม่มุขที่ 1

ที่มา :

<http://www.chnmuseum.cn/english/tabid/535/Default.aspx>

อาคารสมัยใหม่มุขที่ 2

ที่มา : Katana

www.katanalondon.com/new/botero-in-chian-at-national-museum-of-china/

นอกจากขนาดและรูปแบบของอาคารแล้ว ภายในอาคารที่ทันสมัยมีการจัดนิทรรศการทั้งหมด 10 ห้อง ประกอบนิทรรศการ 4 แบบคือ แบบถาวร (permanent display) แบบประจำระยะยาว (regular display) แบบเฉพาะเรื่อง (Theme Exhibition) และแบบชั่วคราว (temporary display) มีนิทรรศการถาวรเพียง 2 ห้อง คือ ห้องจีน โบราณ (Ancient China) และห้องเส้นทางแห่งการฟื้นฟู (The Road of Rejuvenation) เนื้อหาที่นำเสนอบอกเล่าถึงพัฒนาการความยิ่งใหญ่ของอารยธรรมจีน พร้อมกับวิกฤตในแต่ละยุคสมัยที่ชาวจีนได้ลุกขึ้นมาต่อสู้ชาติก้าวผ่านวิกฤตในแต่ละช่วงเวลา

2. นิทรรศการ : ประวัติศาสตร์ที่เล่าและจุดมุ่งหมายการจัดแสดง

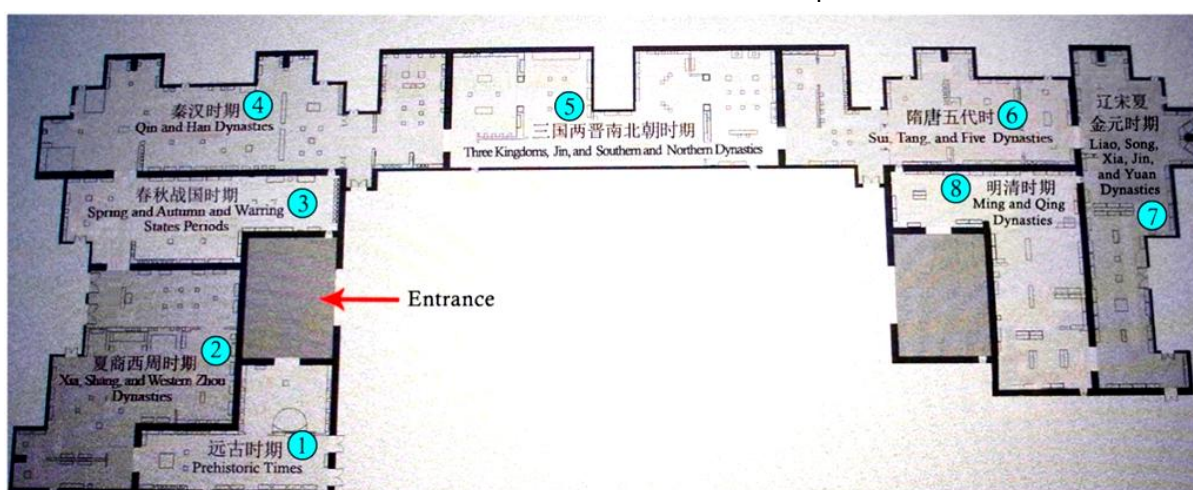
2.1 นิทรรศการ “จีนโบราณ” (Ancient China – นิทรรศการถาวร)

นิทรรศการ “จีนโบราณ” (Ancient China) เป็นนิทรรศการถาวรจัดแสดงอยู่บนพื้นที่ขนาด 17,000 ตารางเมตร เต็มพื้นที่ชั้นล่างสุดของอาคารพิพิธภัณฑ์ โดยมีรูปแบบการจัดแสดงที่ทันสมัยนำเอาวัฒนธรรมและเรื่องราวความหลากหลายของชาติพันธุ์มาจัดแสดง เมื่อพิจารณาเนื้อหา รูปแบบ คำบรรยายที่นำเสนอจะพบว่าพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ได้พยายามแสดงอัตลักษณ์ตามวิถีแบบจีน ภาพของจีนที่ปรากฏจากนิทรรศการจึงเป็นจีนที่ยิ่งใหญ่ เป็นความยิ่งใหญ่ของอารยธรรมที่บรรพบุรุษได้สั่งสมไว้ โดยสาระทั้งหมดถูกบอกเล่าผ่านองค์ประกอบสำคัญของนิทรรศการแต่ละส่วนคือ

โครงเรื่องและจุดมุ่งหมาย

ประเด็นของความยาวนานและยิ่งใหญ่ของอารยธรรมจีนที่พิพิธภัณฑ์ต้องการสื่อถึงผู้เข้าชมเห็นได้จากการนำเสนอพัฒนาการของจีนตั้งแต่ยุคก่อนโบราณสืบโยงมาจนถึงยุคสมัยใหม่ โดยแบ่งเรื่องราวประวัติศาสตร์จีนโบราณออกเป็น 8 ส่วนตามลำดับเวลาของยุคสมัย ดังภาพผังห้องนิทรรศการ “จีนโบราณ” ที่ปรากฏด้านล่าง

ผังห้องนิทรรศการ “จีนโบราณ” จัดเรียงตามยุคสมัย

1. ยุคก่อนประวัติศาสตร์	Prehistoric Times
2. สมัยราชวงศ์เซี่ย ราชวงศ์ซางและราชวงศ์โจวตะวันตก	Xia, Shang, and Western Zhou Dynasties
3. ยุคชุนชิวและยุคเลียดก๊ก	Spring and Autumn and Warring States Periods
4. สมัยราชวงศ์ฉินและราชวงศ์ฮั่น	Qin and Han Dynasties
5. ยุคสามก๊ก สมัยราชวงศ์จิ้น และราชวงศ์เหนือ-ใต้	Three Kingdoms, Jin, and Southern and Northern Dynasties
6. สมัยราชวงศ์สุย ราชวงศ์ถังและยุคห้าราชวงศ์	Sui, Tang, and Five Dynasties
7. สมัยราชวงศ์เหลียว ราชวงศ์ซ่ง ราชวงศ์ซีเซีย ราชวงศ์จินและราชวงศ์หยวน	Liao, Song, Xixia, Jin, and Yuan Dynasties
8. สมัยราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิง	Ming and Qing Dynasties

พิพิธภัณฑ์แห่งชาติจีนยุคปัจจุบันระบุหลักการและวัตถุประสงค์หลายประการไว้ในเอกสารเผยแพร่ของพิพิธภัณฑ์ว่า มุ่งที่จะพัฒนาพิพิธภัณฑ์ให้ก้าวหน้าไปด้วยหลักการสำคัญคือ เชื่อมโยงกับความเป็นจริงใกล้ชิดกับชีวิต เป็นมิตรและเห็นคุณค่าของคน ที่น่าสนใจ คือ พิพิธภัณฑ์ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า มีบทบาทสำคัญในการแสดงวัฒนธรรมจีนและปลูกฝังจิตวิญญาณแห่งชาติ พิพิธภัณฑ์จะทำหน้าที่เป็นเสมือนกับสถาบันทางศิลปะและวัฒนธรรมเพื่อรักษา สืบทอด แสดง และส่งเสริมวัฒนธรรมอันงดงามและโดดเด่นของจีน รวมทั้งจัดแสดงสิ่งของจากส่วนต่าง ๆ ซึ่งถือเป็นอารยธรรมที่โดดเด่นของโลกด้วย โดยจะให้บริการความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมแก่สาธารณชน โดยเฉพาะคนหนุ่มสาวให้สามารถใช้พิพิธภัณฑ์เป็นสถานที่แห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต (life-long learning)(Introduction)

นอกจากนี้ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์แห่งชาติจีนได้กล่าวถึงเป้าหมายส่วนหนึ่งไว้ว่า “จะทำให้ผู้คนเห็นคุณค่าในงานศิลปะมากขึ้นและสร้างรากฐานแห่งจิตวิญญาณให้กับประเทศชาติ” และ “จัดแสดงอารยธรรมจีนเพื่อเป็นรากฐานให้กับการปลูกจิตสำนึกรักชาติและเป็นตัวอย่างสำคัญในการพัฒนาพิพิธภัณฑ์ (Message from NMC Director, n.d.)

2.1.1 จีน : ประวัติศาสตร์ที่นำมาเล่า

นิทรรศการที่จัดขึ้นภายในห้อง “จีนโบราณ” มีบทบรรยายระบุไว้ชัดเจนว่าประวัติศาสตร์ที่จะนำเสนอเริ่มจากยุคก่อนประวัติศาสตร์ถึงยุคปลายราชวงศ์ชิงนอกจากนั้นยังมีป้ายอธิบายที่ด้านหน้าตรงประตูทางเข้า ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่จะเข้าสู่ห้องนิทรรศการ อธิบายการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นภาพรวมทั้งหมดของนิทรรศการว่าจัดแบ่งตามลำดับราชวงศ์จีนโดยที่แต่ละห้องจะกล่าวถึง 4 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย พัฒนาการทางการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นรูปแบบการนำเสนอที่ชัดเจนและน่าสนใจ ด้วยเหตุนี้เรื่องราวของจีนในประวัติศาสตร์ที่จัดแสดงในห้องนี้จึงประกอบด้วย 4 ประเด็น รายละเอียดที่นำเสนอทำให้เห็นถึงความสืบเนื่องของพัฒนาการทางวัฒนธรรมได้อย่างชัดเจน

โครงการนำเสนอในนิทรรศการ

1. Prehistory Time (c. 20,000 BC – c. 21 st century BC)		2. ยุค ราชวงศ์เซี่ย ราชวงศ์ซาง ราชวงศ์โจว ตะวันตก Xia,Shang, and Western Zhon Dynasties (c. 21 century – 771 BC)	3. ยุคชุนชิวและเลียดฉี Spring and Autumn and Warring States Periods (770 – 221 BC)	4. ราชวงศ์ฉินราชวงศ์ฮั่น Qin and Hun Dynasties (221 BC – 229 AD)	5. ยุคสามอาณาจักร ราชวงศ์จิ้น และราชวงศ์เหนือใต้ Three Kingdoms, Jin and the Southern and Northern Dynasties (220 AD – 589 AD)	6. ยุคราชวงศ์สุย ราชวงศ์ถัง และ ยุคราชวงศ์ซ่ง Sui, Tang, and Five Dynasties (581 – 960 AD)	7. ราชวงศ์เหลียว ราชวงศ์ซ่ง ราชวงศ์ซีเซี่ย ราชวงศ์จิน ราชวงศ์หยวน Liao, Song, Xixia, Jin and Yuan Dynasties (916 – 1368 AD)	8.ยุคราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิง Ming and Qing Dynasties (1363 – 1911 AD)	
Paleolithic (c. 20,000–10,000 BC) - Lower Paleolithic China - Homo erectus - Stones Tool - Middle and Upper Paleolithic China - Homo Sapiens	Political Development	Early State Formation - Establishment of the Xia Dynasty - Rise of Shang Dynasty - Establishment of the Western Zhou Dynasty	Rival States and Seven Powers	A Unified Empire - Unification of China - Prosperity of the Western Hun - Wang Mang’s Reform - Rule under the Powerful Landlords of the Eastern Han	Resistance of Multi-ethnic Regimes National Integration	A Unified Multi-Ethnic Country - Unification in the Sui Dynasty - The Tang Empire - Five Dynasties and the ten Kingdoms	Multi-ethnic Regimes and Unification	Establishment of the Ming Dynasty	Establishment and Growth of the Qing Dynasty - Rise of the Manchu and Founding the Qing Dynasty - Unifying and Consolidating Rule over the Frontiers
Neolithic (c. 10,000 – c. 21 century BC) - Life and Production in Neolithic China - Dawn of Civilization in Neolithic of China - Growth of Early Beliefs and Arts - Original of Writing and Bronze Production - Ritual System and the Nobility - Settlements, Walled Cities, and War	Economic Development	Economy - agriculture - Bronze-casting - Trade and Transportation - Find from Middle Western Zhou Tomb of Bi Ji - Jade and Stone Carving - Proto – Procelain Production - Textiles and Lacquer Ware	Economy and Daily life - Widespread Use of Iron Farming Tool - Growth in Handicraft Industry - Daily life - Cities and Trade	Economy and Daily Life - Agriculture - Handicraft Industry	Economy - Agriculture - Flourishing Celadon Industries	Economy - Curved Shaft Plough and the Noria Waterwheel - Silk ,Gold and Silver Wares, and Bronze Mirrors - Currency - Porcelain and Sancai Ware	Economy - Progress in Crop Production and Textiles - Wide Circulation of Paper Currency - Weights and Measures - Porceline Production - Major Cities - Trademarks	Economy and Daily Life in Ming Dynasty - Agriculture and Harnessing the yellow river - Handicrafts - Prosperous commodity Economy and Urban and Rural Life	Economy and Ethnic Cultures in Qing Dynasty - Recovery and Growth of Agriculture and Handicrafts - Flouring Trade Economy and Culture in Late Qing Dynasty
	Cultural and Social Development	Culture - Chinese Characters - Astronomy, Meteorology and Calendar - Music - Western Zhou Ritual System	Culture - Characters (Book of War) - Music (Percussion instrument)	Science and Culture - Papermaking - Astronomy, the Calendar and Mathematic - Medecine - Arts - Han Dynasty Stone Carvings Clothing - Eating - Architecture - Transport - Han Dynasty Brick Reliefs	Daily Life - Cities - Furnishing - Eating and drinking - Costumes - Music and Dance Culture - Science and Technology - Philosophy and Religion - Arts	Daily Life - Costumes and Accessories - Food and Lifestyle - Entertainment Culture - Poetry - Calligraphy - Painting and Sculpture - Architecture and Block-printing	Daily Life - Daily Utensils - Eating and drinking - Entertainment - Religions Culture - Medical Science - Printing, Technology, Gunpowder, and Compass - Astronomy and Mathematic - Architecture - Calligraphy and Painting - The Emergence of Neo-Confuciansm - Historiography - Literature - Scripts Invented by Ethnic People	Culture in the Ming and Qing Dynasty - Philosophy - Painting and Decorative Arts - Science and Technology - Novels and Chinese Opera	
	Ethnic Cultures	Ethnic Cultures - People in the North - People in the Northeast - People in the Northwest - People in the Southwest - People in the South and Southeast - People in the East	Ethnic Cultures - People in the North and Northwest - People in the East - People in the South and Southeast - People in the Southwest	Ethnic Cultures - The Xiongnu People - People in the Northeast - The Baiguo People - People in the Western Regions		Ethnic Cultures - Chang’an and the Extended Silk Road - Chang’an City			Ethnic Cultures
	Foreign Relations				Foreign Relations Foreign envoys	Foreign Relations - Tang Munuscript of the Mahaprajna-paramita Sutra	Foreign Trade and Transportation - Transportation and Progress in Geography - The Maritime Silk Road and Foreign Trade	Foreign Relations in Ming Dynasty - Voyages by Zheng He - Relations with Japan and Korea - Europeans coming to China and Changes	Foreign Relation in Qing Dynasty

เมื่อพิจารณาสาระจากโครงเรื่องทั้งหมดประกอบกันจะเห็นถึงภาพพัฒนาการความเป็น “จีน” ทั้งรูปแบบของรัฐ วิถีชีวิต เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม โดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่ได้มาจาก “โครงเรื่องการนำเสนอในนิทรรศการ” จะพบว่าพิพิธภัณฑสถานได้อธิบายให้เห็นถึงรากฐานวัฒนธรรมสำคัญของจีนในปัจจุบันเกิดขึ้นตั้งแต่ยุคดึกดำบรรพ์ อันจะเห็นได้จากเครื่องปั้นดินเผา การทอผ้า การกำเนิดการเขียน การหล่อ และการผลิตเครื่องสำริด การประดิษฐ์ขึ้นหยกยุคราชวงศ์เซี่ยราชวงศ์ซาง และราชวงศ์โจวตะวันตก สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความเป็นเลิศทางปัญญาและฝีมือของมนุษย์ที่ได้ก่อกำเนิดและส่งต่อความมหัสจรรย์แห่งวัฒนธรรมในหลาย ๆ ด้าน อันเป็นปัจจัยพื้นฐานส่งผลให้อารยธรรมจีนเจริญงอกงาม และดำรงอยู่มาได้อย่างยืนยาวจนถึงปัจจุบัน

อย่างไรก็ตามสำหรับประเด็นประวัติศาสตร์ที่ปรากฏในเรื่องที่นำมาเล่าในนิทรรศการนั้นประกอบด้วย 4 ประเด็นที่น่าสนใจคือ

1. ผู้นำ

แม้ว่าประวัติศาสตร์จีนสมัยโบราณจักรพรรดิจะเป็นผู้นำที่มีอำนาจสูงสุด มีบทบาททั้งทางด้านการเมือง การปกครอง และโดยเฉพาะบทบาทในการต่อสู้ทำสงคราม แต่ในนิทรรศการจะไม่มีภาพของกษัตริย์ผู้เป็นวีรบุรุษที่มีบุญญาธิการมีอำนาจเหนือมนุษย์ ภาพผู้นำที่ปรากฏในพิพิธภัณฑสถานจะเป็นเรื่องราวที่สอดคล้องกับพระราชกรณียกิจที่มีผลต่อการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และเกี่ยวข้องกับการต่างประเทศ ตัวอย่างกล่าวถึงฉินซีฮ่องเต้จักรพรรดิผู้ยิ่งใหญ่ที่สามารถรวมจีนให้เป็นปึกแผ่นได้ ประเด็นที่นิทรรศการยกย่องฉินซีฮ่องเต้คือ การสร้างให้จีนมีเอกภาพด้วยคำบรรยายว่า [ระหว่าง 230-221 ก่อนคริสต์ศักราช Ying Zheng ผู้ครองรัฐฉินได้ผนวก 6 รัฐ; Hun Zhao Wei Chu Yan และ Qi เข้ามา ทำให้การปกครองที่เคยแตกแยกถึงแก่อวสาน จากนั้น Ying Zheng ตั้งตนเป็นฮ่องเต้คือ ฉินซีฮ่องเต้ (จักรพรรดิองค์แรกของราชวงศ์ฉิน) และได้จัดตั้งระบบอัตราภาษีโดยแบบรวมศูนย์แล้วปกครองด้วยเครือข่ายของมณฑล ฉินซีฮ่องเต้ทำให้ระบบการเขียน เงินตรา การชั่งตวงและการวัดเป็นระบบมาตรฐาน สร้างถนนและกำแพงเมืองจีน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้นำมาซึ่งอำนาจและทำให้จีนเป็นเอกภาพ อย่างไรก็ตาม การบังคับใช้แรงงานและกฎหมายอาญาที่รุนแรงก่อให้เกิดกบฏ ชาวนาก่อกบฏครั้งแรกเมื่อ 209 ก่อนคริสต์ศักราชและ 206 ก่อนคริสต์ศักราชจักรพรรดิฉินซีก็ถูกโค่นล้ม] วิธีการนำเสนอเรื่องราวของกษัตริย์มักจะเลือกเฉพาะกษัตริย์ที่มีผลงานเป็นที่ยอมรับหรือมีคุณูปการต่อชาติในด้านต่าง ๆ เช่นกล่าวถึงจักรพรรดิ Wudi จักรพรรดิ Jingdi ในสมัยราชวงศ์ฮั่นว่าได้สร้างความมั่นคงให้กับบ้านเมือง รื้อฟื้นระบบเศรษฐกิจ และพัฒนาระบบกฎหมายให้ชัดเจน โดยเฉพาะจักรพรรดิ Wudi เนื้อหาในนิทรรศการระบุว่า เป็นผู้ส่งเสริมโครงการชลประทาน เทคโนโลยีและเกษตรกรรมทำให้เกิดความก้าวหน้า อำนาจจากส่วนกลางจะควบคุมการทำเหรียญเงินตรา การทำเกลือ และอุตสาหกรรมเหล็ก ในสมัยนี้ลัทธิขงจื้อได้รับการสนับสนุนให้เป็นแนวคิดหลักของการปกครองโดยอำนาจอยู่ที่ศูนย์กลางในสมัยของจักรพรรดิ Wudi ถือเป็นการเข้าสู่ยุคแห่งความรุ่งเรือง

สำหรับภาพวาดของจักรพรรดิปรากฏให้เห็นชัดเจนมากขึ้นในยุคสมัยใหม่ที่นิทรรศการสุดท้ายห้องราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิง ห้องนิทรรศการนี้เริ่มต้นด้วยแผ่นป้ายคำอธิบายให้เห็นถึงการสถาปนา

ราชวงศ์หมิงพร้อมกับแสดงภาพของจักรพรรดิ Taizu ปฐมกษัตริย์ของหมิงที่สามารถเอาชนะหยวนได้และตั้งราชวงศ์หมิงขึ้นมา ที่น่าสนใจคือนิทรรศการแสดงภาพของ Zhu Yuanzhang (ซึ่งต่อมาคือจักรพรรดิ Taizu) 2 ภาพคู่กัน โดยที่ภาพหนึ่งเป็นภาพที่มีรูปหน้าปกติ ขณะที่อีกภาพมีรูปหน้าที่ผิดปกติคือมีใบหน้าที่แคบและคางยาว ทั้งนี้ภาพผิดปกติสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อของจีนเกี่ยวกับอำนาจและความยิ่งใหญ่ของมังกร เชื่อว่าภาพดังกล่าวเป็นการวาด Zhu Yuanzhang ขึ้นมาให้มีลักษณะใกล้เคียงกับมังกรโบราณซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของการปรากฏตัวของกษัตริย์ผู้มีอำนาจยิ่งใหญ่เหมือนมังกรพร้อมกับกล่าวถึงพระราชกรณียกิจในการสร้างความเป็นปึกแผ่นว่า 『การก่อตั้งราชวงศ์หมิงใน ค.ศ. 1368 Zhu Yuanzhang (ในภายหลังคือจักรพรรดิ Taizu) ได้ก่อตั้งราชวงศ์หมิงขึ้นที่เมืองหนานจิงใน ค.ศ. 1421 ต่อมาจักรพรรดิ Chengzu ได้ย้ายเมืองหลวงไปเมืองปักกิ่ง ทันทีก่อตั้งราชวงศ์ จักรพรรดิ Taizu ได้ออกกฎหมายใหม่และได้ปฏิรูปโดยเน้นที่ระบบนิติบัญญัติ บริหารและตุลาการ การทหารและการควบคุม โดยอำนาจทั้งหมดอยู่ในมือจักรพรรดิ เป็นการปกครองในระบบรวมศูนย์อำนาจอยู่ที่บุคคลเดียวและถือเป็นยุคที่การปกครองในระบบดังกล่าวก้าวสู่จุดสูงสุด』

ภาพวาดของ Zhu Yuanzhang

จุดสุดท้ายที่แสดงภาพของจักรพรรดิคือส่วนของราชวงศ์ชิง เป็นการแสดงภาพเหมือนของจักรพรรดิ 2 องค์ คือ จักรพรรดิ Kangxi และจักรพรรดิ Qianlong ซึ่งมีฐานะเป็นพระอัยกาและพระราชนัดดาที่มีความผูกพันระหว่างกันและมีบทบาทสำคัญในประวัติศาสตร์จีน กล่าวคือ จักรพรรดิ Kangxi ทรงเป็นจักรพรรดิองค์ที่ 4 แห่งราชวงศ์ชิง ขึ้นครองราชย์เมื่อมีพระชนมายุเพียง 7 พรรษา ถือว่าเป็นจักรพรรดิที่ทรงมีพระปรีชาสามารถในการปกครอง บริหารประเทศ และใฝ่ศึกษาวิทยาการต่าง ๆ มีความสามารถในการต่อสู้ สามารถรวมจีนให้เป็นปึกแผ่นและขยายอาณาเขตออกอย่างกว้างขวาง ครอบครองดินแดนมองโกเลียและทิเบต ในรัชสมัยของพระองค์ได้เสด็จประพาสดินแดนทางใต้ถึง 6 ครั้ง พระองค์ครองราชย์ยาวนานถึง 61 ปีถือว่าเป็นยุคที่จีนมีความยิ่งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ ส่วนจักรพรรดิ Qianlong ทรงเป็นจักรพรรดิองค์ที่ 6 แห่งราชวงศ์ชิง ทรงเป็นพระราชนัดดาของจักรพรรดิ Kangxi ที่มีความเฉลียวฉลาด ทรงดำเนินการปกครองตาม

แบบอย่างจักรพรรดิ Kangxi ผู้เป็นพระอัยกา เช่น เสด็จประพาสดินแดนทางใต้ และเมื่อครองราชย์ถึงปีที่ 60 (ค.ศ. 1795) ทรงสละราชสมบัติให้พระโอรสเนื่องด้วยไม่ต้องการที่จะครองราชย์ยาวนานเกินกว่าจักรพรรดิ Kangxi ตามแนวคิดของขงจื้อที่เน้นเรื่องความกตัญญูต่อบุพการี เป็นรัชสมัยที่จีนมีความเจริญรุ่งเรืองแต่ในเวลาเดียวกันก็มีการใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยของราชสำนัก พร้อม ๆ กับการเข้ามาของมหาอำนาจตะวันตก จึงเป็นจุดหนึ่งที่ทำให้ราชวงศ์ชิงเริ่มเสื่อมลงในเวลาต่อมา

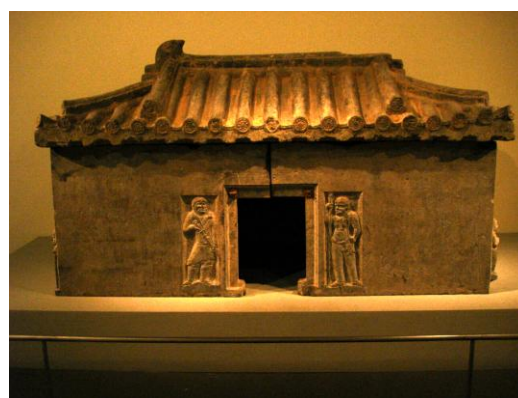
ภาพจักรพรรดิ Qianlong และจักรพรรดิ Kangxi

อย่างไรก็ตาม ในห้องนิทรรศการกล่าวถึงพระราชกรณียกิจพอสังเขปว่า ในช่วงต้นของราชวงศ์ชิงได้มีมาตรการในการฟื้นฟูเศรษฐกิจที่ถูกทำลายอย่างหนักจากภาวะยุ้งเหยิงของสงครามในยุคจักรพรรดิ Kangxi จักรพรรดิ Yongzheng และจักรพรรดิ Qianlong (ค.ศ. 1662-1795) การพัฒนาเศรษฐกิจก็ถึงจุดที่สูงอย่างไม่เคยมีมาก่อน

2. ประชาชนจีน

แม้ว่าเรื่องราวของจักรพรรดิหรือผู้นำจะมีบทบาทและเป็นบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์สมัยโบราณ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าภาพในพิพิธภัณฑ์จะเป็นเรื่องราวของชนชั้นสูงหรือผู้ปกครองเท่านั้น การที่พิพิธภัณฑ์กำหนดประเด็นเศรษฐกิจและวัฒนธรรมเป็นหัวเรื่องสำคัญในการนำเสนอ จึงทำให้ภาพของประชาชนทั่วไปปรากฏให้เห็นในนิทรรศการที่จัดแสดงด้วยแม้ว่าจะเป็นการแสดงผ่านสิ่งของไม่มีคำบรรยายโดยตรง โดยเฉพาะในหัวเรื่อง “เศรษฐกิจและชีวิตประจำวัน” หรือ “ชีวิตประจำวัน” แสดงให้เห็นถึงฐานะและอาชีพของบุคคลต่าง ๆ ในสังคมอีกด้วย เช่น ภาพบนหินสลักสมัยราชวงศ์ฮั่นมักจะแกะเป็นลายเส้นหรือเป็นภาพนูนบอกเล่าภาพเกี่ยวกับเกษตรกรรมซึ่งเป็นชีวิตประจำวันของคนสมัยนั้น (มักจะพบเห็นได้จากประติมากรรมหรือประติมากรรม)

ตัวอย่างภาพลายเส้นและภาพนูนแสดงการทำเกษตรกรรมและชีวิตประจำวัน

อย่างไรก็ตามภาพของประชาชนที่พิพิธภัณฑสถานส่วนใหญ่เป็นเรื่องการแต่งกายและความบันเทิง เช่น พุดถึงการแต่งกายพร้อมภาพประกอบสมัย 3 อาณาจักรและสมัยราชวงศ์ทางใต้และราชวงศ์ทางเหนือ ในเรื่อง “ดนตรีและการเต้นรำ” [เครื่องนุ่งห่มมีความสวยงามและหลากหลาย ได้รับอิทธิพลจากคนทางเหนือ สไตส์ของกางเกงขายาวได้ถูกปรับปรุงและผู้คนก็หันมาใส่เสื้อชั้นนอกสั้นและกางเกงขายาวมากขึ้น แทนที่จะสวมชุดคลุมยาว เครื่องแต่งกายของคนทางเหนือและใต้ได้รับความนิยมจากคนจีนที่อยู่ในช่วงเวลาเดียวกัน ผู้ปกครองกลุ่มชาติพันธุ์ได้นำระบบที่แสดงชนชั้นมาใช้กับเครื่องแต่งกายซึ่งเป็นสิ่งธรรมดาของผู้ปกครองชาวฮั่น]

ในส่วนภาพของประชาชนทางด้านการเมือง เช่น ความกระด้างกระเดื่องและก่อการกบฏของประชาชนที่มีอยู่บ่อยครั้งเมื่อเปลี่ยนราชวงศ์มีกล่าวถึงบ้าง เช่นกล่าวถึงความวุ่นวายในสมัยราชวงศ์ฉินด้วยคำบรรยายสั้น ๆ ว่า [...ฉินซีฮ่องเต้ ทำให้ระบบการเขียนเงินตราการชั่งตวงและการวัด เป็นระบบมาตรฐาน สร้างถนนและกำแพงเมืองจีน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้นำมาซึ่งอำนาจและทำให้จีนเป็นเอกภาพ อย่างไรก็ตามการบังคับใช้แรงงานและกฎหมายอาญาที่รุนแรงก่อให้เกิดกบฏ ชาวนาก่อกบฏครั้งแรกในปี 209 ก่อนคริสต์ศักราชและปี 206 ก่อนคริสต์ศักราชจักรพรรดิฉินซีก็ถูกโค่นล้ม]

3. กลุ่มชาติพันธุ์

จากโครงสร้างและการดำเนินเรื่องที่ระบุไว้ว่าเน้นศึกษา [ความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องของอารยธรรมจีนและประวัติศาสตร์การสร้างชาติที่ประกอบด้วยคนหลายเผ่าพันธุ์] ดังนั้น นิทรรศการเกือบทุกห้องจะแสดงให้เห็นภาพของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ตามเขตพื้นที่ที่อาศัย แสดงถึงการยอมรับการมีอยู่ของวัฒนธรรมชาติพันธุ์ว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบในวัฒนธรรมจีน ดังข้อความส่วนหนึ่งในนิทรรศการยุคก่อนประวัติศาสตร์กล่าวถึงเรื่องราวของกลุ่มชาติพันธุ์ [วัฒนธรรมจีนถูกพัฒนาขึ้นเป็นองค์รวมที่มีส่วนประกอบย่อย ๆ การซึมซับความก้าวหน้าทางวัฒนธรรมจากพื้นที่ใกล้เคียง พื้นที่ราบภาคกลางที่มีอารยธรรม ซึ่งมีการพบตำนานผู้นำชนเผ่าในยุคนั้นเช่น Yandi, Huangdi (Yellow Emperor), Yao, Shu, Yu ในงานเขียนจินโบราณ]

ส่วนหนึ่งของการจัดแสดงโบราณวัตถุของกลุ่มชาติพันธุ์

หลังจากที่เปิดฉากถึงการยอมรับการมีตัวตนของวัฒนธรรมชนเผ่าแล้ว เรื่องราวของวัฒนธรรมชาติพันธุ์ถูกนำมาจัดแสดงในเกือบทุกห้องนิทรรศการภายใต้หัวเรื่อง “วัฒนธรรมชาติพันธุ์” จัดแสดงโบราณวัตถุต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นจากกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ พร้อมกันให้ข้อมูลที่ชี้ให้เห็นว่าพื้นที่ใดมีชาติพันธุ์ใดอาศัยอยู่ (ดูเพิ่มเติมจากโครงเรื่องการนำเสนอในนิทรรศการ) มีวัฒนธรรมรวมถึงการสร้างสรรค์ผลงานอะไรไว้บ้าง หลายครั้งจะมีข้อความปรากฏในนิทรรศการแสดงการยอมรับว่าชนกลุ่มน้อยเป็นส่วนหนึ่งของอารยธรรมจีนโดยกล่าวว่า “วัฒนธรรมที่หลากหลายก่อให้เกิดพัฒนาการไปสู่ประเทศที่มีหลายชาติพันธุ์” ดังตัวอย่างคำอธิบายบางส่วนที่พูดถึงคนทางใต้และตะวันออกเฉียงใต้ของจีนปัจจุบันว่า ‘ในสมัยราชวงศ์เซี่ยราชวงศ์ซาง และราชวงศ์โจวตะวันตก คน Wu และเผ่าพันธุ์ Yue เป็นคนพื้นเมืองอาศัยอยู่พื้นที่ทางใต้และตะวันออกเฉียงใต้จีนปัจจุบัน มีการพบเครื่องปั้นดินเผาลายเรขาคณิต และเครื่องสำริดในบริเวณดังกล่าว และ เครื่องสำริดที่ขุดจากพื้นที่ทะเลสาบ Dongting จังหวัดหูหนาน ซึ่งมีลวดลายรูปสัตว์ที่มีชีวิตชีวาด้วยฝีมือที่ยอดเยี่ยม แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลที่ได้รับจากราชวงศ์ซางอย่างชัดเจน’ รวมทั้งชี้ให้เห็นว่าการผสมกลมกลืนของชาติพันธุ์ต่าง ๆ เป็นไปด้วยดีไม่มีภาพแห่งความขัดแย้งแม้ในช่วงเวลาของสงครามในยุคชุนชิวและยุคเลียดก๊กก็ตาม มีตัวอย่างคำอธิบายบางส่วนกล่าวว่า ‘ในยุคชุนชิว มีกลุ่มคนในภาคกลางเรียกตัวเองว่า Zhuxia กับกลุ่มคนที่อยู่รอบนอกถูกเรียกว่า Man, Yi, Rong หรือ Di ซึ่งในเวลาต่อมาเมื่อมีการติดต่อกันมากขึ้นระหว่างผู้คนภาคกลางกับชาติพันธุ์ต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้เคียง ในที่สุดช่วงปลายยุคชุนชิวและตอนต้นยุคเลียดก๊ก พวกกลุ่ม Man, Yi, Rong หรือ Di ค่อย ๆ ผสมกลมกลืนกับพวก Zhuxia นี่จึงเป็นรากฐานของประเทศที่เป็นเอกภาพด้วยความหลากหลายของชนเผ่า’ และในสมัยราชวงศ์ฉินและราชวงศ์ฮั่นซึ่งเป็นยุคที่จีนมีความเจริญรุ่งเรืองในหลาย ๆ ด้าน นิทรรศการได้ชี้ให้เห็นชาติพันธุ์กลุ่มต่าง ๆ ที่อยู่รวมกันในพื้นที่ต่าง ๆ บนแผ่นดินจีน โดยกล่าวว่า ‘ในสมัยราชวงศ์ฉินและราชวงศ์ฮั่น คนฮั่นอาศัยอยู่ในที่ราบภาคกลาง ขณะที่พวก Xiongnu อยู่ทางตอนเหนือ Wuhuan และ Xianbei อยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้คนทางตะวันตก พวก Baiyue อยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้และใต้สุด พวก Xi’nanyi อยู่ทางตะวันตกเฉียงใต้ วัฒนธรรมชาติพันธุ์ที่มีอยู่อย่างหลากหลายก่อให้เกิดพัฒนาการไปสู่ประเทศที่มีหลายชาติพันธุ์’ นอกจากนี้ ยังสะท้อนให้เห็นการผสมผสานวัฒนธรรมระหว่างฮั่นและกลุ่มคนเร่ร่อนว่า ‘คน Xiongnu เป็นชนเผ่าเร่ร่อนโบราณที่อาศัยอยู่ทางเหนือ มีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและการทหารในสมัยราชวงศ์ฉินและราชวงศ์ฮั่น แม้ว่าจะมีการปะทะกับพวกฉินและฮั่น แต่พวก Xiongnu ก็ยังคงค้าขายกับพวกฮั่น และไม่ผิดปกติที่ลูกสาวของราชวงศ์ฮั่นจะแต่งงานกับผู้ปกครอง Xiongnu เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์กัน ในช่วงรัชสมัยจักรพรรดิ Yuandi (48-33 ก่อนคริสต์ศักราช) ราชสำนักฮั่นตะวันออกและ Xiongnu เป็นพันธมิตรกันและได้ประกาศว่า ‘ฮั่นกับ Xiongnu คือครอบครัวเดียวกัน’ โบราณวัตถุที่พบในพื้นที่ Xiongnu ในอดีตแสดงให้เห็นถึงการอยู่ร่วมกันของชนเผ่าเร่ร่อนและฮั่น หลักฐานแสดงถึงความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดของคน 2 กลุ่มนี้’

จีนแสดงการยอมรับและเสนอภาพรวมทางประวัติศาสตร์ที่มีชนกลุ่มน้อยเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญของชาติอย่างชัดเจน แม้ในส่วนของการก่อตั้งราชวงศ์ซึ่งราชวงศ์สุดท้ายของจีน นิทรรศการแสดงให้เห็น

เห็นว่า แมนจูเป็นชาติพันธุ์หนึ่งของจีนที่มีส่วนสำคัญในการสร้างความเจริญให้เกิดขึ้น โดยเริ่มต้นกล่าวถึงการก่อตั้งราชวงศ์ว่า 『ราชวงศ์ชิงเป็นราชวงศ์สุดท้ายในประวัติศาสตร์ของจีน ราชวงศ์นี้ก่อตั้งโดยพวกแมนจู กลุ่มชาติพันธุ์จากทางตะวันออกเฉียงเหนือของจีน พวกแมนจูปกครองจีนเกือบ 300 ปี จากผู้นำคนแรกคือ Nurhachi ถึงจักรพรรดิชิงองค์สุดท้าย ปูยี ในระยะแรก (จาก ค.ศ. 1644 เมื่อเมืองหลวงของชิงย้ายไปปักกิ่ง จนกระทั่งเกิดสงครามฝิ่นใน ค.ศ. 1840) ผู้ปกครองแมนจูได้จัดตั้งอำนาจส่วนกลาง และประสบความสำเร็จในการสร้างความเป็นปึกแผ่นชาติพันธุ์ที่หลากหลายของจีนให้มั่นคงและเจริญเติบโตอย่างไม่เคยมีมาก่อน』 หรือข้อความอีกส่วนหนึ่งที่ให้ภาพที่สวยงามแสดงความหลากหลายชาติพันธุ์ในสมัยราชวงศ์ชิงว่า 『ในสมัยราชวงศ์ชิงประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์หลากหลายและมีสีสัน รวมทั้งอาหาร เครื่องแต่งกาย การบันเทิง การแต่งงาน งานศพ และด้วยพัฒนาการทางเศรษฐกิจ และการปฏิสัมพันธ์กับภูมิภาคอย่างไม่เคยมีมาก่อน การติดต่อระหว่างชาติพันธุ์จึงเพิ่มขึ้นอย่างมั่นคง』

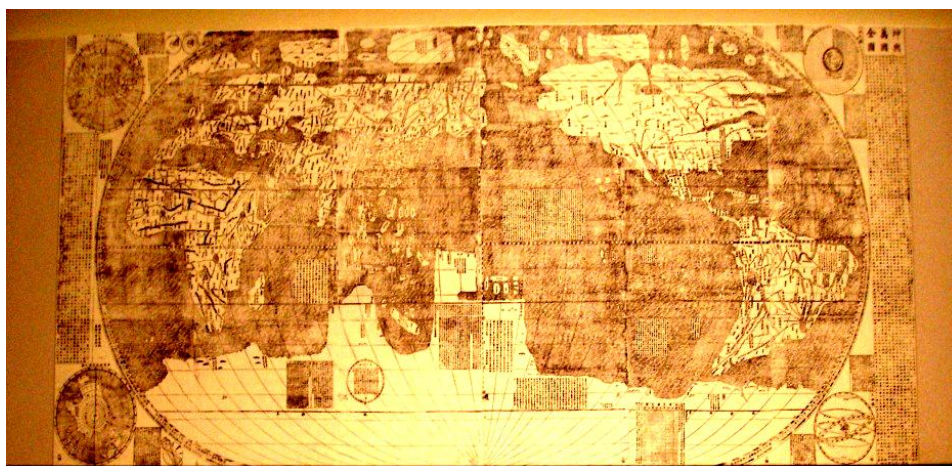
การนำเสนอด้วยรูปแบบดังกล่าวน่าจะเป็นวิธีการเสริมสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและเพื่อเติมเต็มความเป็นเอกภาพของชาติ รวมทั้งเพื่อลบข้อขัดแย้งที่มีอยู่ในปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม Chen Yu ผู้อำนวยการฝ่ายนิทรรศการ 1 พิพิธภัณฑ์แห่งชาติจีนได้อธิบายสาเหตุที่เรื่อง “ชาติพันธุ์” เป็นประเด็นสำคัญหนึ่งในนิทรรศการถาวรว่า “เพราะจีนเป็นประเทศที่ประกอบด้วยชาติพันธุ์ต่าง ๆ มากกว่า 56 ชาติพันธุ์ และชาติพันธุ์เหล่านั้นเป็นส่วนหนึ่งของประเทศจีน จึงเป็นเรื่องที่ควรจะต้องมีอยู่ในนิทรรศการ”

4. ต่างชาติ

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเป็น 1 ใน 4 ประเด็นสำคัญของนิทรรศการดังที่กล่าวมาแล้วและเนื้อหาดังกล่าวเริ่มปรากฏในนิทรรศการสมัยราชวงศ์ฉินและราชวงศ์ฮั่น มีการกล่าวถึงการเริ่มติดต่อค้าขายระหว่างจีนกับต่างประเทศว่าเป็นการก้าวสู่ยุคใหม่ของจีน และได้กล่าวถึงการเริ่มเปิดเส้นทางทางการค้าทางบกกับต่างประเทศสมัยฮั่น ที่เริ่มต้นจากเมืองหลวงฉางอานไปยังเอเชียกลางและเอเชียตะวันตกที่พ่อค้านำผ้าไหมไปยังดินแดนตะวันตกและนำสินค้าจากตะวันตกเข้ามา ซึ่งเส้นทางดังกล่าวคือเส้นทางสายไหมในเวลาต่อมา และได้กล่าวถึงการแลกเปลี่ยนสินค้าและวัฒนธรรมกับประเทศเพื่อนบ้านเอเชียตะวันตกเฉียงใต้ไปสู่พม่าและอินเดียในปัจจุบัน นอกจากนี้ยังกล่าวถึงการติดต่อการค้าทางเส้นทางน้ำจากกว๋างตง กว๋างสี และไห่หนานในปัจจุบัน ไปยังอินเดียและศรีลังกา

ที่น่าสนใจคือการแสดงถึงความสัมพันธ์ทางด้านศาสนากับอินเดีย การเดินทางไปยังอินเดียในสมัยราชวงศ์ถังของ Xuanzang (พระถังซำจั๋ง) ที่ออกเดินทางจากเมืองฉางอานไปจาริกแสวงบุญศึกษาหลักคำสอนพระพุทธศาสนาเป็นเวลานาน และเมื่อกลับมาได้แปลพระสูตรพุทธศาสนา 74 ชุดในนิทรรศการได้แสดงเส้นทางเดินทางของ Xuanzang ซึ่งบนฐานหินที่ประดิษฐานพระพุทธรูปที่มีชื่อของ Xuanzang สลักไว้ สำหรับความสัมพันธ์กับต่างชาติในช่วงท้ายยุคราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิง นิทรรศการนำเสนอเหตุการณ์ที่เจิ้งเหอออกเดินทางสำรวจดินแดนต่าง ๆ ถือเป็นอีกจุดเปลี่ยนหนึ่งก่อนการเข้าสู่ยุคสมัยใหม่ ก่อนที่จีนจะเริ่มมีปัญหาคัดแย้งต่าง ๆ กับชาติตะวันตก โดยอธิบายภาพรวมความสัมพันธ์ทั้งหมด รวมทั้งความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน คือ ญี่ปุ่น และเกาหลีไว้ด้วยว่า 『ในระหว่าง ค.ศ. 1404-1433 ราชวงศ์หมิงได้ส่ง

นักสำรวจทางทะเลผู้มีชื่อเสียงคือ เจิ้งเหอ (ค.ศ. 1371-1434) และขบวนเรือออกเดินทางครั้งสำคัญสู่มหาสมุทรอินเดีย การเดินทางของเจิ้งเหอส่งผลให้จีนมีความสัมพันธ์อันดีกับประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอเชียใต้ และแอฟริกา ในขณะที่จีนยังคงรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับเกาหลี แต่ความสัมพันธ์กับญี่ปุ่นกลับแย่ลงจากการที่โจรสลัดญี่ปุ่นได้โจมตีชายฝั่งของจีนและสงครามระหว่างญี่ปุ่นกับเกาหลี หลังจากการค้นพบเส้นทางการเดินเรือใหม่ในศตวรรษที่ 16 ชาวยุโรปเริ่มเข้ามาในจีน นับเป็นการเริ่มต้นของยุคแห่งการมีปฏิสัมพันธ์โดยตรง ระหว่างอารยธรรมจีนและอารยธรรมตะวันตก]

แผนที่สมัยใหม่แผ่นแรกๆ ที่แสดงว่า จีนคือศูนย์กลางของโลก

ในส่วนต่อมากล่าวถึงลักษณะความสัมพันธ์ที่เปลี่ยนไป โดยแสดงให้เห็นถึงการเข้ามาของ Matteo Ricci นักบวชนิกายเยซูอิตชาวอิตาลีที่เข้ามาในตอนปลายราชวงศ์หมิงและเป็นชาวตะวันตกพวกแรกที่เข้ามาอาศัยอยู่ในกรุงปักกิ่ง Matteo Ricci ไม่เพียงแต่จะเผยแผ่ศาสนาเท่านั้นแต่ยังได้นำวิทยาการความรู้จากตะวันตกเข้ามาสู่จีนด้วย ที่สำคัญคือ การวาดแผนที่โลกตามพระประสงค์ของจักรพรรดิ Wanli แสดงตำแหน่งที่ตั้งของประเทศต่าง ๆ ได้อย่างละเอียดชัดเจน กำหนดให้จีนคือศูนย์กลางของโลก นิทรรศการบรรยายถึงประวัติศาสตร์สำคัญช่วงนี้สั้น ๆ ว่า 『ในช่วงปลายราชวงศ์หมิง Matteo Ricci นักบวชนิกายเยซูอิตชาวอิตาลี (ค.ศ. 1552-1610) และชาวยุโรปอื่น ๆ ได้เดินทางมายังจีน พวกเขาได้ร่วมมือกับข้าราชการผู้มีความรู้ชาวจีนและได้นำวิทยาการ และเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าของตะวันตกเข้ามาในจีน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทคโนโลยีจีนสมัยใหม่』 พร้อมกับแสดงแผนที่ประกอบคำบรรยายว่า 『นี่คือแผนที่ที่วาดโดย Matteo Ricci (ค.ศ. 1552-1610) ที่แสดงให้เห็นเป็นครั้งแรก ประเทศจีนเป็นหนึ่งในหลายประเทศในโลก ซึ่งผู้ทำแผนที่ได้วางจีนไว้ตรงกลางของแผนที่』

การจัดนิทรรศการที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์กับชาติต่าง ๆ ถือเป็นแนวคิดหนึ่งในการจัดแสดงของพิพิธภัณฑ์แห่งชาติสมัยใหม่ที่เน้นการเปิดกว้างและแสดงให้เห็นถึงการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของจีน โดยมีจุดมุ่งหมายที่ต้องการสร้างการยอมรับและเพื่อแสดงให้เห็นว่าจีนเป็นชาติที่มีอารยธรรมที่ยิ่งใหญ่มากมายต่อเนื่องและยาวนาน มีการติดต่อแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมและการค้ากับนานาชาติมาตั้งแต่สมัยโบราณ

2.1.2 เพื่อนบ้านในประวัติศาสตร์จีน

แม้ว่าจีน ญี่ปุ่น และเกาหลีจะมีความสัมพันธ์กันมาเป็นเวลานาน มีทั้งการถ่ายทอดและการรับอารยธรรมจากจีน แต่นิทรรศการก็ไม่ได้แสดงภาพดังกล่าวมากนัก ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของความสัมพันธ์ทางการค้าและทางศาสนา โดยเฉพาะสมัยราชวงศ์สุยและราชวงศ์ถัง ได้มีการติดต่อทางด้านศาสนาโดยรัฐบาลจีนได้ออกเอกสารอนุญาตให้พระญี่ปุ่นเดินทางเข้ามายังจีนได้ จึงทำให้มีตัวแทนจากประเทศญี่ปุ่นจำนวนมากถูกส่งไปยังประเทศจีนในช่วงราชวงศ์สุยและราชวงศ์ถังเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและเทคโนโลยีต่าง ๆ ของจีน แสดงให้เห็นถึงการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม เช่น รูปแบบการทำเหรียญ แผ่นกระจกสำริดของจีนที่พบที่เมือง Takamatsu จังหวัด Kagawa

นิทรรศการได้ฉายให้เห็นถึงเรื่องราวความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านอย่างชัดเจนจากหัวข้อเรื่อง “ความสัมพันธ์กับญี่ปุ่นและเกาหลี” โดยบรรยายว่า [ในยุคราชวงศ์หมิงตอนต้น จีนและญี่ปุ่นคงรักษาความสัมพันธ์แบบ “บรรณาการ” (tribute) และแบบ “การค้า” ซึ่งกันและกันเอาไว้ จนกระทั่งในตอนกลางศตวรรษที่ 16 ความสัมพันธ์เกิดความตึงเครียดเมื่อโจรสลัดญี่ปุ่นและจีนร่วมมือกันปล้นสะดมบริเวณชายฝั่งของจีน เป็นเหตุให้นายพล Qi Jiguang (ค.ศ. 1528-1587) นายพลจีนผู้มีชื่อเสียงได้ต่อสู้และสามารถจับกุมพวกโจรสลัดได้ ต่อมาในยุค Wanli (ค.ศ. 1573-1620) ญี่ปุ่นเริ่มทำสงครามรุกรานเกาหลี ทำให้ภัยพิบัติเกาหลีได้ร้องขอความช่วยเหลือจากจีน และจีนได้ส่งทหารเข้าไปช่วยเหลือจากการรุกรานดังกล่าวจนได้ชัยชนะต่อญี่ปุ่น] ร่องรอยของความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันของจีนกับประเทศเพื่อนบ้านยังมีให้เห็นมากมายภายในนิทรรศการ เช่น การจัดแสดงกระจกสำริดจากญี่ปุ่นที่นำมาใช้เพื่อเป็นเครื่องบูชาในวัดแห่งหนึ่งของจีน ภาพการปล้นของโจรสลัดญี่ปุ่นที่ใช้ดาบเป็นอาวุธ และภาพของประชาชนและทหารจีนที่ร่วมกันต่อสู้กับโจรสลัดญี่ปุ่นบริเวณชายฝั่ง Zhejiang และในขณะเดียวกัน นิทรรศการได้สะท้อนภาพความสัมพันธ์อันดีระหว่างจีนกับเกาหลี ซึ่งมีทั้งที่ใช้หนังสือติดต่อกันอย่างเป็นทางการผ่านกระทรวงพิธีกรรมของจีน (Ministry of Rites) และอย่างไม่เป็นทางการคือ “โคลงกระดาษม้วนจากมิตรเกาหลี” (Poem Scroll from a Korean Friend) ที่เกาหลีได้ส่งมาถึงจีน นิทรรศการในส่วนนี้ถือเป็นการแสดงความสัมพันธ์ที่จีนมีต่อประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้เห็นถึงการพัฒนาความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น ได้เห็นถึงความเป็นมาและสายสัมพันธ์ที่มีต่อกันเป็นระยะเวลานาน แสดงให้เห็นถึงความรักที่มีต่อเพื่อนบ้านและการยึดมั่นในความถูกต้องของจีน นิทรรศการในส่วนนี้ยังทำให้เห็นถึงความรักความสามัคคีของคนในชาติ ที่ร่วมกันต่อสู้เพื่อปกป้องแผ่นดินที่เกิดจากการรุกรานอีกด้วย

ดาบของโจรสลัดญี่ปุ่น

โคลงกระดาษม้วนจากมิตรเกาหลี”

ข้อมูลที่รวบรวมได้จากการจัดแสดงและบทบรรยายในนิทรรศการพบว่าเรื่องราวต่าง ๆ ที่หยิบมาจัดแสดงส่วนใหญ่เป็นเหตุการณ์ที่ดี มีการกล่าวถึงพระปรีชาสามารถในการปกครอง การบริหารประเทศ ความใฝ่ศึกษาวิชาการต่าง ๆ และความกตัญญูต่อบุพการี รวมทั้งความสามารถในการต่อสู้ของผู้นำจนสามารถรวมจีนให้เป็นปึกแผ่นและขยายอาณาเขตออกไปอย่างกว้างขวาง นิทรรศการยังฉายให้เห็นถึงภาพความเจริญรุ่งเรือง รับรู้ได้ถึงความยิ่งใหญ่ของจีนในสมัยนั้นอย่างชัดเจน มีภาพของการยอมรับและภาพรวมทางประวัติศาสตร์ที่มีชนกลุ่มน้อยเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญของชาติและให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมชนเผ่าที่เห็นในการจัดแสดงเกือบทุกห้องนิทรรศการภายใต้หัวข้อเรื่อง “วัฒนธรรมชาติพันธุ์” เพื่อชี้ให้เห็นถึงการยอมรับว่าชนกลุ่มน้อยเป็นส่วนหนึ่งของอารยธรรมจีนอีกด้วย สำหรับเรื่องความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านที่พิพาทกันที่หยิบขึ้นมาเสนอ นั้นมีความใกล้เคียงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าว ปัญหาเรื่องโจรสลัดญี่ปุ่นเป็นปัญหาในภูมิภาคแห่งนี้ และเกาหลีจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยจีนเพื่อความปลอดภัยจากการรุกรานที่อาจจะเกิดขึ้นจากโจรสลัดญี่ปุ่น ดังนั้นพื้นฐานความสัมพันธ์ระหว่างจีนและเกาหลีจึงเป็นไปในทางที่เป็นมิตรไมตรีดังที่ได้เห็นจากนิทรรศการที่พิพาทกันได้นำเสนอไว้

2.2 นิทรรศการ “เส้นทางแห่งการฟื้นฟู” (The Road of Rejuvenation – นิทรรศการถาวร)

ภายในห้องนิทรรศการส่วนนี้เป็นเรื่องราวที่ต่อเนื่องมาจากนิทรรศการห้องจีนโบราณ โดยเนื้อหาภายในห้องจะกล่าวถึงเหตุการณ์ประวัติศาสตร์สมัยใหม่ของจีน เริ่มตั้งแต่สมัยสงครามฝิ่น ค.ศ. 1840 เรื่อยมาจนถึงสมัยประธานาธิบดีหูจิ่นเทา ซึ่งข้อมูลและสิ่งของสะสมที่จัดแสดงนี้ส่วนใหญ่เคยใช้จัดแสดงในพิพิธภัณฑการปฏิวัติแห่งชาติจีน (National Museum of Chinese Revolution)

นิทรรศการสะท้อนให้เห็นเหตุการณ์ใหญ่ ๆ และบุคคลสำคัญของประวัติศาสตร์จีนสมัยใหม่ โดยเฉพาะภาพของบทบาทพรรคคอมมิวนิสต์จีนในการต่อสู้ปฏิวัติเพื่อประชาธิปไตยและเพื่อสังคมที่ดีขึ้นของชาวจีน ซึ่งพิพิธภัณฑนี้มีวิธีการนำเสนอที่น่าสนใจที่นอกจากจะแสดงถึงความกล้าหาญของวีรบุรุษผู้ยอมสละชีวิตเพื่อชาติบ้านเมืองเหมือนกับพิพิธภัณฑในยุคก่อนๆ แล้วนั้น ในนิทรรศการส่วนนี้ยังเน้นให้ผู้เข้าชมเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจผ่านการรับรู้ถึงภาพของแนวคิดและปรัชญาที่ล้ำลึกของผู้นำในการแก้ปัญหาวิกฤตต่างๆ และสามารถพัฒนาประเทศให้ประสบความสำเร็จอีกด้วย

โครงเรื่อง

“เส้นทางแห่งการฟื้นฟู” เป็นนิทรรศการถาวรอีกห้องหนึ่งของพิพิธภัณฑ รับช่วงเรื่องราวต่อจากนิทรรศการห้องจีนโบราณ เรื่องราวที่ถูกนำมาเล่าในห้องนี้จะเป็นเหตุการณ์ประวัติศาสตร์สมัยใหม่เริ่มต้นตั้งแต่สมัยราชวงศ์ชิงตอนปลายถึงจีนปัจจุบันสมัยประธานาธิบดีหูจิ่นเทา สะท้อนให้เห็นถึงสงครามฝิ่น ค.ศ. 1840 ที่จีนต้องเจอกับวิกฤต ทุกคนชั้นในสังคมได้รับความเดือดร้อนซึ่งพิพิธภัณฑเรียกวิกฤตการณ์ช่วงนี้ว่า “ความหายนะที่เกิดขึ้นในก้นบึ้งของสังคมทั้งอาณาจักรและกึ่งศักดินา” พร้อมทั้งแสดงให้เห็น

ความพยายามของคนหลายกลุ่มที่ถูกขืนมาต่อสู้ฟื้นฟูชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งพรรคคอมมิวนิสต์จีน ที่ต่อสู้เพื่อปลดปล่อยประเทศและผู้คนทุกกลุ่มให้เป็นอิสระ

โครงเรื่องแบ่งออกเป็น 5 หัวเรื่องใหญ่และประเด็นย่อย ๆ ดังนี้คือ

1. จีนตกอยู่ในสังคมกึ่งอาณานิคมและกึ่งศักดินา (China Reduced to a Semi-colonial and Semi-feudal Society)

1.1 โลกและจีนก่อนสงครามฝิ่น

1.2 การรุกรานจีนโดยจักรวรรดินิยม

1.3 ความพยายามและการรู้สึกตัว (การตื่นตัว) ของชาวจีน

2. การแสวงหาทางรักษาจีนไว้ (Seeking a Way to Save China)

2.1 ความพยายามแรกๆ ในการหาทางออกให้ประเทศ

2.2 การปฏิวัติล้มกษัตริย์ระบบศักดินา ค.ศ. 1911

2.3 ความล้มเหลวของการปฏิวัติ ค.ศ. 1911 และการเกิดขบวนการวัฒนธรรมใหม่

3. พรรคคอมมิวนิสต์จีนกับภารกิจครั้งประวัติศาสตร์ในการต่อสู้เพื่ออิสรภาพและเสรีภาพ (The Communist Party of China with the Historical Mission for Independence and Liberation)

3.1 เหตุการณ์สะเทือนโลก

3.2 การค้นหาเส้นทางใหม่ของการปฏิวัติจีน

3.3 ปราบปรามการก่อกวนที่แข็งแกร่งในสงครามประชาชนต่อต้านการรุกรานของญี่ปุ่น

3.4 การดิ้นรนที่จะสร้างจีนใหม่ (Struggling to create New China)

4. การสร้างสังคมนิยมจีนใหม่ (Building a Socialist New China)

4.1 ประชาชนยืนขึ้นได้แล้ว

4.2 การวางรากฐานของระบบสังคมนิยม

4.3 การเสื่อมถอยและความก้าวหน้าในการค้นหาการสร้างสังคมนิยม

4.4 การปรับปรุงจุดยืนของจีนในสังคมนานาชาติและการพัฒนาสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศ

5. เลือกเส้นทางสู่สังคมนิยมในลักษณะเฉพาะของจีน (Taking the Path of Socialism with Chinese Characteristics)

5.1 มุ่งสู่ยุคใหม่ของการพัฒนาด้วยลัทธิสังคมนิยม

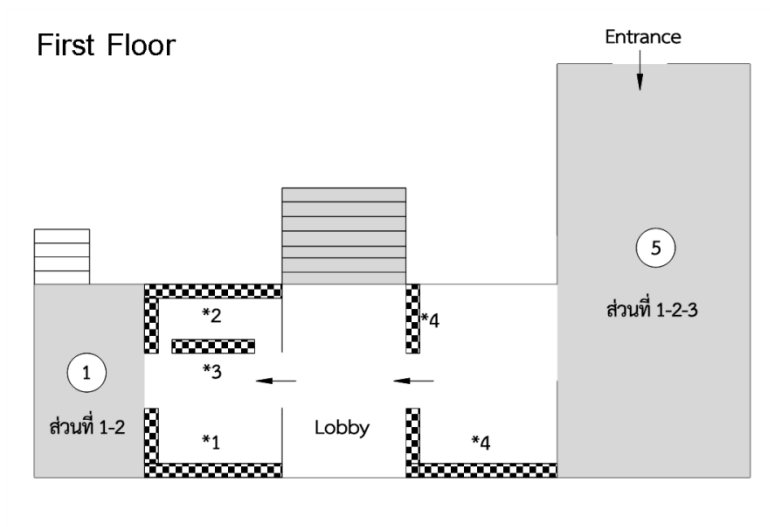
5.2 เปิดบทใหม่ของการปฏิรูป เปิดกว้าง และทันสมัย

5.3 เริ่มบทใหม่ของการสร้างสังคมที่มีความเจริญในทุกด้านอย่างเหมาะสม

หัวเรื่องทั้ง 5 มีแผนผังการจัดแสดงดังนี้คือ

ขั้นที่ 1 จัดแสดง 2 หัวเรื่องคือหัวเรื่องที่ 1 และหัวเรื่องที่ 5 ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นเรื่องและเป็นจุดจบเรื่อง เนื่องจากแผนการจัดแสดงกำหนดให้เข้าชมนิทรรศการส่วนแรกที่ขั้นที่ 1 และขึ้นต่อไปยังชั้น 2 ซึ่งเป็นพื้นที่

ของหัวเรื่องที่ 2, 3 และ 4 หลังจากนั้นจึงเวียนลงมายังชั้นที่ 1 ซึ่งเป็นทางออกและเป็นนิทรรศการหัวเรื่องที่ 5 ตามผังห้องและตำแหน่งของประติมากรรม

ประติมากรรม

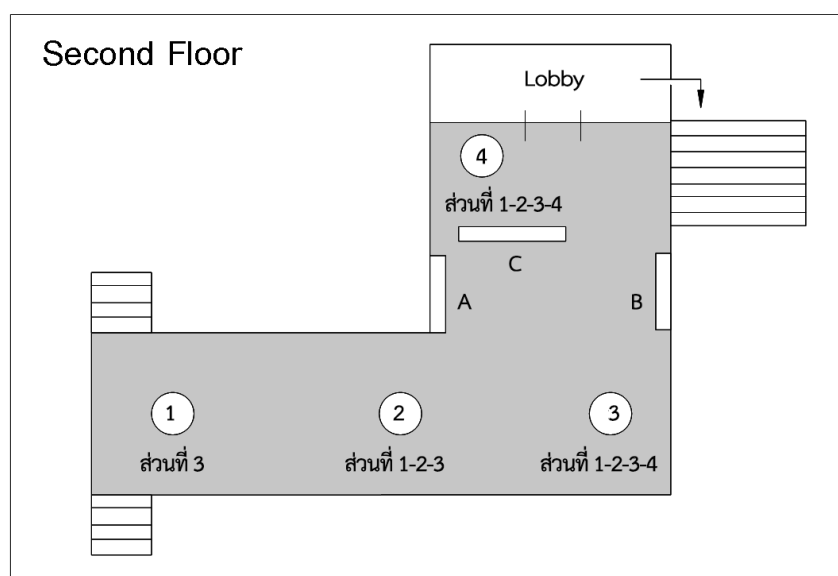
*1 Ancient Civilization (古代文明)

*2 Modern Resplendence (今日辉煌)

*3 For the Great Revitalization of the Chinese Nation (为了中华民族的伟大复兴)

*4 Chant to Motherland (祖国颂)

ชั้นที่ 2 จัดแสดง 4 หัวเรื่องพร้อมกับประติมากรรมตามผังห้องคือ

A, B, C คือพื้นที่จัดแสดงหลักฐานพร้อมด้วยภาพเหมือนเจ็ดคนอ่านประกาศเพื่อสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีนเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ. 1949

จุดมุ่งหมาย

เรื่องราวที่นำเสนอในนิทรรศการส่วนนี้เริ่มต้นด้วยการปูพื้นฐานให้ผู้เข้าชมเข้าใจรากเหง้าของปัญหาชาติ การจัดแสดงในแต่ละช่วงฉายภาพของปัญหาที่เกิดขึ้นเรื่อยมาจนถึงการแก้ไขปัญหาวิกฤตต่าง ๆ และสามารถขับเคลื่อนประเทศผ่านวิกฤตปัญหาไปได้ จนกระทั่งนิทรรศการแสดงผลของความสำเร็จที่ปรากฏให้เห็นในปัจจุบัน

จุดหมายหลักที่สำคัญของพิพิธภัณฑ์ในส่วนนี้คือต้องการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของจีนในช่วงสมัยใหม่ตั้งแต่สงครามฝิ่น ค.ศ. 1840 เป็นต้นมา ซึ่งมีการระบุอย่างชัดเจนภายในเอกสารของพิพิธภัณฑ์ถึงความต้องการให้ผู้เข้าชมเข้าใจเรื่องราวที่อยู่เบื้องหลังของโบราณวัตถุว่า “ได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์การปฏิวัติอย่างลึกซึ้ง” มีการอธิบายถึงสิ่งของจัดแสดงในห้อง “เส้นทางแห่งการฟื้นฟู” เพื่อให้ผู้เข้าชมได้เข้าใจประเทศจีนและประชาชนจีนตั้งแต่ยุคสมัยใหม่เป็นต้นมาดียิ่งขึ้น (吕章申, 2012, p. 4)

นอกจากนี้ พิพิธภัณฑ์ยังระบุจุดหมายเพิ่มเติมว่าวัตถุประสงค์ในการจัดแสดงนิทรรศการ “เส้นทางแห่งการฟื้นฟู” คือต้องการแสดงให้ผู้เข้าชมได้เห็นถึง “การลุกขึ้นต่อสู้ท่ามกลางความอับสอดสูและความลำบากยากเข็ญ ทำทุกวิถีทางเพื่อฟื้นฟูประเทศชาติและประชาชนจีนให้กลับมายิ่งใหญ่ให้ได้ โดยเฉพาะผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์จีนที่ท่าสงครามปลดปล่อยประชาชนเพื่อให้ประเทศชาติมั่งคั่ง ประชาชนเป็นสุข แสดงให้เห็นอย่างรอบด้านว่า ในช่วงเวลา 170 กว่าปีที่ชาวจีนยอมพลีชีพเพื่อชาติ พยายามหาหนทางเพื่อฟื้นฟูประเทศจีน และมุ่งมั่นบากบั่นต่อสู้เพื่อแนวคิดทางการเมือง” (吕章申, 2012, p. 4) จุดมุ่งหมายที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการนำเสนอของมีค่ามาจัดแสดงภายในห้องนี้ คือต้องการให้ผู้เข้าชมได้รับรู้ถึง “สาเหตุที่แท้จริงของประชาชนในการตัดสินใจเลือกลัทธิมาร์กซิสต์ เลือกพรรคคอมมิวนิสต์จีน เลือกแนวทางระบอบสังคมนิยม เลือกการปฏิรูปประเทศ นิทรรศการแสดงให้เห็นถึงเหตุผลที่ประชาชนต้องยืนหยัดเชิดชูแบบอย่างระบบสังคมนิยมแบบจีน ยึดมั่นในแนวทางทฤษฎีระบบสังคมนิยมแบบจีน การจัดแสดงในห้องนี้เผยให้เห็นเป็นที่ประจักษ์ว่าไม่มีพรรคคอมมิวนิสต์ที่ไม่มีจีนใหม่ ไม่มีระบบสังคมนิยมแบบจีน และนิทรรศการยังเผยให้เห็นถึงความจำเป็นที่ต้องมีเพียงระบบสังคมนิยมเท่านั้นจึงจะสามารถช่วยกอบกู้ประเทศจีนได้ในสถานการณ์ขณะนั้น มีเพียงการปฏิวัติเท่านั้นที่จะสามารถพัฒนาประเทศจีน พัฒนาระบบสังคมนิยม และพัฒนาลัทธิมาร์กซิสต์ได้” (吕章申, 2012, p. 4)

จากจุดหมายที่พิพิธภัณฑ์กำหนด ทำให้การจัดแสดงครั้งหลังของนิทรรศการทั้งหมด ต้องการให้ผู้เข้าชมเห็นถึงบทบาทสำคัญของพรรคคอมมิวนิสต์จีน ที่นับว่าเป็นศูนย์กลางของเรื่องราวทั้งหมด และเป็นแรงขับเคลื่อนที่ทำให้จีนสามารถเอาชนะอดีตของลัทธิจักรวรรดินิยม คืบหน้าที่จะออกมาสู่เส้นทางของการฟื้นฟูประเทศได้ในที่สุด

2.2.1 จีน : ประวัติศาสตร์ที่นำมาเล่า

จากจุดหมายที่วางไว้การนำเสนอและวิธีการบอกเล่าเป็นการสร้างให้เห็นความยากลำบากประวัติศาสตร์ที่เริ่มต้นด้วยโศกนาฏกรรม และประสบความสำเร็จในที่สุดในปัจจุบัน เหตุการณ์ที่นำเสนอ

ในนิทรรศการส่วนนี้ประกอบด้วยประเด็นประวัติศาสตร์ 3 เรื่องสำคัญ ซึ่งประกอบด้วยหัวเรื่องและแยกย่อยออกเป็นส่วน ๆ แต่ละส่วนจะมีคำบรรยายสำคัญที่เป็นบทนำเรื่อง สำหรับเกริ่นไว้เพื่อชี้แนะและสร้างเข้าใจเรื่องราวที่เป็นภาพรวม โดยมีรายละเอียดคือ

1. ประเด็น : ประวัติศาสตร์โศกนาฏกรรม การต่อสู้ของผู้รักชาติ

พิพิธภัณฑ์เปิดฉากด้วยนิทรรศการที่กล่าวถึงความตกต่ำและความทุกข์ยากของจีน โดยเริ่มจากภาพความตกต่ำของสังคมจีนในศตวรรษที่ 17 ซึ่งจีนต้องปิดประเทศจากโลกภายนอก เกิดความขัดแย้งระหว่างชนชั้นที่รุนแรง ความยากลำบากยาวนานและต่อเนื่องดำเนินมาเรื่อยๆ และยิ่งทวีมากขึ้นเมื่อจีนถูกรุกรานโดยจักรวรรดินิยม มีการปล้นสะดมทรัพย์สินสมบัติและสังหารประชาชนจีน จีนถูกบังคับให้ต้องเซ็นสัญญาที่ไม่ยุติธรรมหลายฉบับ ทำให้ประชาชนหลายกลุ่มพยายามลุกขึ้นสู้กับจักรวรรดินิยมเพื่ออิสรภาพของประเทศชาติ

เรื่องราวของประวัติศาสตร์ส่วนนี้พิพิธภัณฑ์ให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยเนื้อหาจะปรากฏอยู่ในหัวเรื่องที่ 1 และ 2 ซึ่งบอกเล่าเรื่องราวต่างๆโดยละเอียด ดังนี้

หัวเรื่องที่ 1 จีนตกอยู่ภายใต้สังคมกึ่งอาณานิคมและกึ่งศักดินา (China Reduced to a Semi-colonial and Semi-feudal Society) โดยนิทรรศการได้จัดแบ่งเป็นส่วนย่อย ๆ เพื่อให้ผู้เข้าชมเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน ดังนี้

ส่วนที่ 1 โลกและจีนก่อนสงครามฝิ่น

บทนำเรื่อง 『ศตวรรษที่ 17 เริ่มขึ้นด้วยการปฏิวัติของชนชั้นกลางและการปฏิวัติทางอุตสาหกรรม ประเทศทุนนิยมตะวันตกได้พัฒนาอย่างรวดเร็วและก้าวสู่ช่วงเวลาของการขยายอำนาจเข้าไปยึดครองทรัพยากรจากประเทศอื่นในระบอบนี้สังคมศักดินาของจีนยังคงผลิตผลิตอยู่กับความสุขช่วงสุดท้ายก่อนที่จะตกต่ำลงในสมัยจักรพรรดิ Guangxu และจักรพรรดิ Qianlong ราชวงศ์ซึ่งปิดประเทศจากโลกภายนอก วิถีการผลิตของจีนล้าสมัย สังคมหยุดนิ่งและความขัดแย้งระหว่างชนชั้นมีความรุนแรงมากขึ้น จีนจมปลักอยู่ในวิกฤต ขณะที่ช่องว่างระหว่างจีนกับประเทศตะวันตกก็ยิ่งห่างกันออกไป』

ส่วนที่ 2 การรุกรานจีนโดยจักรวรรดินิยม

บทนำเรื่อง 『หลังจากที่อังกฤษเริ่มสงครามฝิ่นเมื่อ ค.ศ. 1840 จักรวรรดินิยมได้เข้ารุกรานจีนร่วมกับฝูงผึ้ง เข้าปล้นสะดมทรัพย์สินสมบัติและสังหารประชาชนจีน จักรวรรดินิยมบังคับให้รัฐบาลจีนเซ็นสัญญาที่ไม่ยุติธรรมหลายฉบับ เปิดโอกาสให้ประเทศเหล่านั้นได้สิทธิพิเศษทางเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม และกดจีนให้เป็นประเทศกึ่งอาณานิคมและกึ่งศักดินา ความขัดแย้งระหว่างจักรวรรดินิยมและประชาชาติจีนและระหว่างระบบศักดินากับคนส่วนมากได้กลายเป็นความขัดแย้งหลักในสังคมจีนสมัยใหม่ อิสรภาพของชาติเสรีภาพของประชาชน และการสร้างประเทศให้เข้มแข็งเจริญรุ่งเรืองประชาชนมีความสุข เป็น 2 พันธกิจที่ยิ่งใหญ่ของชาติจีนตลอดช่วงเวลาประวัติศาสตร์ยุคยุคใหม่』

ส่วนที่ 3 ความพยายามและการรู้สึกตัว (การตื่นตัว) ของชาวจีน

บทนำเรื่อง 『เพื่อที่จะปกป้องอธิปไตยและป้องกันเกียรติภูมิของชาติ ชาวจีนได้ผนึกกำลังต่อสู้กับต่างชาติอย่างไม่หวั่นเกรง ขัดขวางแผนการของจักรวรรดินิยมที่จะเข้าครอบครองจีน วิกฤตของชาติและความทุกข์ยากของประชาชนยิ่งเลวร้ายลงไปอย่างต่อเนื่อง กระตุ้นให้ปัญญาชนชาวจีนคิดถึงอนาคตและชะตากรรมของประเทศและแสวงหาหนทางเพื่อจะหลุดรอดจากวิกฤตดังกล่าว』

หัวเรื่องที่ 2 การแสวงหาทางรักษาจีนไว้ (Seeking a Way to Save China)

ส่วนที่ 1 ความพยายามแรก ๆ ในการหาทางออกให้ประเทศ

บทนำเรื่อง 『การเผชิญหน้ากับวิกฤตของชาติและความขัดแย้งในสังคมรุนแรงมากอย่างไม่เคยมีมาก่อน ทุกชนชั้นในสังคมจีนเฝ้าคิดหาทางออกให้กับประชาชนและประเทศชาติ ชาวนาติดอาวุธและพยายามที่จะล้มผู้ปกครองศักดินาและผู้รุกรานต่างชาติ ชนชั้นปกครองพยายามรวมอำนาจปกครองโดยการจำกัดความเปลี่ยนแปลง ชนชั้นกลางพยายามทำให้ประเทศเข้มแข็งด้วยการปฏิรูปการเมือง ความพยายามเหล่านี้มีผลดีในระดับที่ต่างกัน แต่ไม่มีสิ่งไหนที่สำเร็จเนื่องจากข้อจำกัดทางประวัติศาสตร์และชนชั้น』

ส่วนที่ 2 การปฏิวัติล้มกษัตริย์ระบบศักดินา ค.ศ. 1911

บทนำเรื่อง 『ด้วยความแตกต่างจากความพยายามอื่นๆ กลุ่มปฏิวัติโดยชนชั้นกลางที่นำโดย ชุนยัตเซิน เห็นว่าทางออกเดียวของจีนอยู่ที่การปฏิวัติ กลุ่มปฏิวัติชนชั้นกลางได้ยกเรื่องการปฏิวัติเพื่อประชาธิปไตยของชาติเป็นเป้าหมายสำคัญและใช้วิธีติดอาวุธให้ประชาชนลุกขึ้นมาเพื่อตั้งสาธารณรัฐชนชั้นกลาง และกลุ่มปฏิวัตินี้สามารถล้มล้างราชวงศ์ชิงและระบบกษัตริย์ศักดินาที่มีมากกว่า 2,000 ปีและได้ก่อตั้งสาธารณรัฐชนชั้นกลางขึ้นเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์จีน นี่เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่ครั้งแรกของจีนในศตวรรษที่ 20』

ส่วนที่ 3 ความล้มเหลวของการปฏิวัติ ค.ศ. 1911 และการเกิดขบวนการวัฒนธรรมใหม่

บทนำเรื่อง 『การสนับสนุนจากจักรวรรดินิยมต่างชาติและพวกปฏิภักิรยาในจีน หยวนซื่อไข่ ผู้นำของพวกขุนศึกทางเหนือช่วงชิงผลของการปฏิวัติใน ค.ศ. 1911 และได้จัดตั้งรัฐบาลของพวกปฏิภักิรยาที่เป็นตัวแทนเจ้าของที่ดินรายใหญ่และชนชั้นกลางที่มีผลประโยชน์ร่วมกับต่างชาติ ความพยายามหลายครั้งของกลุ่มปฏิวัติชนชั้นกลางล้มเหลว ความจริงคือการปฏิวัติใน ค.ศ. 1911 ไม่ได้เปลี่ยนสภาพของสังคมจีน นักปฏิวัติชนชั้นกลางไม่สามารถล้มล้างระบบอาณานิคมและระบบศักดินาได้ ต่อมาขบวนการวัฒนธรรมใหม่ที่ยึดประชาธิปไตยและวิทยาศาสตร์เป็นคติประจำใจได้ก่อให้เกิดแนวความคิดมากมายที่ทำให้จีนเป็นอิสระจากการกดขี่ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน』

2. ประเด็น : บทบาทของพรรคคอมมิวนิสต์จีนในการนำพาชาติและประชาชนพ้นวิกฤต

หลังจากผู้เข้าชมนิทรรศการรับรู้ถึงประวัติศาสตร์ที่เศร้าโศก ความทุกข์ทรมานในการดิ้นรนต่อสู้ครั้งแล้วครั้งเล่าของประชาชน หลายต่อหลายครั้งประสบความล้มเหลว ก่อเกิดความผิดหวัง ความสิ้นหวังทั้งในเหตุการณ์ปฏิวัติ ค.ศ. 1911 แล้วนั้น ภาพของนิทรรศการได้เริ่มประวัติศาสตร์จากใหม่เป็นการปรากฏ

ตัวของพรรคคอมมิวนิสต์จีนเพื่อแก้ปัญหาทุกอย่างที่เกิดขึ้น เพื่อให้ผู้เข้าชมได้รับรู้ถึงบทบาทสำคัญของพรรคคอมมิวนิสต์จีนที่ถือว่าเป็นหัวใจของเรื่องราวที่เกิดขึ้นทั้งหมด เป็นแรงขับเคลื่อนเบื้องหลังที่ทำให้จีนสามารถเอาชนะอดีตของลัทธิจักรวรรดินิยมและดินรนที่จะออกมาสู่เส้นทางของการฟื้นฟูประเทศได้

นิทรรศการได้นำเสนออย่างเด่นชัดเพื่อให้ผู้เข้าชมเห็นถึงบทบาทและแนวคิดของเหมาเจ๋อตงในฐานะผู้นำคนแรกของพรรค ภายใต้หัวข้อเรื่อง **ที่ 3 พรรคคอมมิวนิสต์จีนกับภารกิจครั้งประวัติศาสตร์ในการต่อสู้เพื่ออิสรภาพและเสรีภาพ** (The Communist Party of China with the Historical Mission for Independence and Liberation) และใช้ชื่อส่วนแรกได้อย่างน่าสนใจว่า

ส่วนที่ 1 เหตุการณ์สะเทือนโลก

บทนำเรื่อง 『การรุกรานของจักรวรรดินิยมได้ทำให้ความฝันของคนจีนที่จะเรียนรู้จากโลกตะวันตกแตกสลายลง การปฏิวัติเดือนตุลาคมในรัสเซียทำให้ลัทธิมาร์กซิสต์เข้าสู่จีนและทำให้คนจีนหัวก้าวหน้าเปลี่ยนความสนใจจากตะวันตกมายังตะวันออก และจากประชาธิปไตยชนชั้นกลางมายังสังคมนิยม การเคลื่อนไหว 4 พฤษภาคมเร่งการเผยแพร่แนวคิดสังคมนิยม ชนชั้นแรงงานปรากฏตัวขึ้นในประวัติศาสตร์ในฐานะพลังทางการเมืองอิสระ การเข้าร่วมตัวกันของสังคมนิยมกับการเคลื่อนไหวของชนชั้นแรงงานก่อให้เกิด CPC (พรรคคอมมิวนิสต์จีน - Communist Party of China) การสถาปนา CPC เป็นเหตุการณ์ที่ทำให้โลกสั่นสะเทือนและเสริมพลังให้การปฏิวัติจีน』

ส่วนที่ 2 การค้นหาเส้นทางใหม่ของการปฏิวัติจีน

บทนำเรื่อง 『เมื่อพรรคคอมมิวนิสต์จีนได้รับการสถาปนาขึ้นแล้ว กำลังสำคัญของพรรคคือกรรมกรและชาวนา กรรมกรและชาวนาได้ร่วมมือกับพรรค KMT (พรรคก๊กมินตั๋ง - Kuomintang) มุ่งหน้าไปทางเหนือเพื่อต่อสู้กับขุนศึกทางเหนือและทำให้การปฏิวัติครั้งใหญ่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว เจียงไคเช็คและพวก KMT ขว้างได้ทรยศต่อการปฏิวัติ และการปฏิวัติครั้งใหญ่อันทรงพลังจึงประสบกับความล้มเหลว พรรคคอมมิวนิสต์จีนภายใต้การนำของ เหมาเจ๋อตง ใช้วิธีการล้อมเมืองด้วยชนบทและยึดอำนาจด้วยกองกำลังและค่อยๆสร้างแนวความคิดเหมาเจ๋อตงผนวกกรรมกรกับลัทธิมาร์กซิสต์เพื่อสร้างการปฏิวัติของจีนให้เป็นความจริง ในช่วงเวลานี้ชนชั้นต่างๆของจีนได้นำเสนอความคิดในการรักษาชาติจีน แต่ความคิดเหล่านั้นไม่ได้แก้ปัญหาพื้นฐานของจีน』

ส่วนที่ 3 ป้อมปราการที่เข้มแข็งในสงครามของประชาชนเพื่อต่อต้านการรุกรานของญี่ปุ่น

บทนำเรื่อง 『ใน ค.ศ. 1930 จักรวรรดิญี่ปุ่นได้เริ่มสงครามเพื่อครอบครองประเทศจีนในขณะที่ชะตากรรมของประเทศจีนกำลังแขวนอยู่บนเส้นด้ายนั้นทาง CPC ได้เสนอให้จัดตั้งแนวร่วมความร่วมมือระหว่าง CPC และ KMT และให้ CPC เป็นกำลังหลักในสงครามการต่อต้านญี่ปุ่น 14 ปีของสงครามนองเลือดชาวจีนในที่สุดจีนได้รับชัยชนะในการต่อต้านและขับไล่ผู้รุกรานชาวต่างชาติเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ยุคใหม่』

หลังจากผู้เข้าชมได้รับรู้เรื่องราวความเป็นมาจนกระทั่งจีนได้ลุกขึ้นสู้จีนได้รับชัยชนะครั้งแรก นิทรรศการก็พาทุกคนเข้าสู่ หัวเรื่อง **ที่ 4 การสร้างสังคมนิยมจีนใหม่** (Building a Socialist New China)

สำหรับหัวข้อเรื่องอธิบายประวัติศาสตร์การเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ระบบคอมมิวนิสต์ของจีน โดยเป็นหลักการคอมมิวนิสต์เริ่มแรกตามแนวคิดของเหมาเจ๋อตง-ลัทธิมาร์กซ์-ลัทธิเลนิน โดยที่นิทรรศการอธิบายให้เห็นถึงแนวคิดของผู้นำรุ่นแรกของพรรคคอมมิวนิสต์จีนที่ได้ร่วมกันวางหลักการต่าง ๆ ไว้ให้กับคนรุ่นหลัง แบ่งออก 4 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ประชาชนที่ถูกขึ้น

บทนำเรื่อง 『ภายหลังจากสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีนแล้ว อุปสรรค 3 อย่างคือ ระบบจักรวรรดินิยม ระบบศักดินาและระบบราชการทุนนิยมที่กดขี่คนจีนมาเป็นเวลาช้านานได้ถูกโค่นลง และชาวจีนได้บรรลุจุดหมายของความเป็นอิสรภาพเสรีภาพของประชาชนและความเป็นเอกภาพของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ นับเป็นการเปิดศักราชใหม่ของจีน ในระยะแรกของจีนใหม่ CPC ได้นำประชาชนจีนทั้งหมดรวบรวมประเทศให้เป็นปึกแผ่น เขียวยาผลกระทบจากสงครามและดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจในวงกว้าง』

ส่วนที่ 2 การวางรากฐานของระบบสังคมนิยม

บทนำเรื่อง 『การสร้างระบบสังคมนิยมในจีนเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ในประวัติศาสตร์จีนสมัยใหม่ โดยคณะผู้นำของพรรคคอมมิวนิสต์จีน และสหประชาชาติได้เป็นแกนนำชาวจีนจากทุกหมู่เหล่ามุ่งสู่เส้นทางการเป็นประเทศสังคมนิยมแบบอุตสาหกรรม ปฏิรูประบบสังคมนิยม และได้วางรากฐานให้แก่ระบบสังคมนิยมของจีน ชัยชนะของการปฏิวัติประชาธิปไตยใหม่และการสร้างระบบสังคมนิยมพื้นฐานเป็นรากฐานให้แก่ระบบการปกครอง และสถาบันพื้นฐานสำหรับการพัฒนาและความก้าวหน้าของจีนในอนาคต』

ส่วนที่ 3 การเสื่อมถอยและความก้าวหน้าในการค้นหาการสร้างสังคมนิยม

บทนำเรื่อง 『ภายหลังจากการสถาปนาระบบสังคมนิยม จีนใหม่ได้เข้าสู่ยุคการสร้างสังคมนิยมในทุก ๆ ด้าน CPC นำประชาชนทุกกลุ่มชาติพันธุ์ของจีนตรวจสอบหลักของการพัฒนาสังคมนิยมอย่างละเอียดและได้กำหนดเป้าหมาย 4 อย่างเพื่อปรับปรุงประเทศให้ทันสมัยไว้อย่างชัดเจน ซึ่งรัฐบาลจีนได้พัฒนาโดยที่พึ่งพาตัวเองและเอาชนะความยากลำบากระหว่างการสร้างระบบอุตสาหกรรมและระบบเศรษฐกิจที่ครอบคลุมและเป็นอิสระ สำหรับวางพื้นฐานที่สำคัญทางด้านทรัพยากรและเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาระบบสังคมนิยมให้ทันสมัย』

ส่วนที่ 4 การปรับปรุงจุดยืนของจีนในสังคมนานาชาติและการพัฒนาสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศ

บทนำเรื่อง 『เป็นช่วงเวลาก่อนการก่อตั้งสาธารณรัฐ (ค.ศ. 1921-1949) สะท้อนให้เห็นว่าจีนสามารถลุกขึ้นยืน และเกิดประเทศจีนใหม่ได้ ด้วยพลังขับเคลื่อนจากแนวคิดชั้นนำของเหมาเจ๋อตง ในการต่อสู้เพื่อปลดปล่อยประเทศจากการครอบงำของมหาอำนาจตะวันตกและระบบศักดินาที่อยู่คู่กับประวัติศาสตร์จีนมาช้านาน โดยมี ‘ทฤษฎีสังคมนิยมแบบมาร์กซ์’

จีนได้ดำเนินนโยบายอย่างเป็นอิสระกับต่างประเทศด้วยสันติ ทำลายกำแพงที่ปิดกั้นของระบอบจักรวรรดินิยม ต่อต้านการใช้อำนาจในทางมิชอบ สร้างความเป็นเอกภาพ และร่วมมือกับประเทศกำลัง

พัฒนาอื่น ๆ ปรับปรุงความสัมพันธ์กับประเทศตะวันตกที่พัฒนาแล้ว ดำรงตำแหน่งที่ชอบธรรมในสหประชาชาติ พยายามรักษาสันติภาพของโลก สร้างสภาวะแวดล้อมภายนอกที่ดีเพื่อพัฒนาประเทศ]

นิทรรศการที่กล่าวมาข้างต้นถือเป็นส่วนสำคัญที่เป็นรอยต่อส่งไปยังประเด็นที่ 3 ซึ่งเป็นตอนจบของนิทรรศการถาวรส่วนนี้ด้วย

3. ประเด็น : การก่อสร้างสร้างชาติด้วย “ลัทธิสังคมนิยมในรูปแบบเฉพาะของจีน”

นิทรรศการส่วนสุดท้ายนี้ถือเป็นส่วนสำคัญที่ฉายภาพแห่งความสำเร็จ พร้อมทั้งส่งต่อความคิดและอุดมการณ์ให้แก่ผู้เข้าชม โดยเฉพาะประชาชนจีน นิทรรศการต้องการให้ผู้เข้าชมเกิดความประทับใจและซาบซึ้งกับความสำเร็จที่เกิดขึ้น จึงได้จัดแสดงภาพแห่งความสำเร็จผ่านแนวคิดของผู้นำรุ่นที่ 2 ถึงรุ่นที่ 4¹ คือ เติ้งเสี่ยวผิง เจียงเจ๋อหมิน และหูจิ่นเทา ตามลำดับ นิทรรศการได้กำหนดให้ส่วนนี้เป็น หัวเรื่องที่ 5 ภายใต้ชื่อ **เลือกเส้นทางสู่สังคมนิยมในลักษณะเฉพาะของจีน** (Taking the Path of Socialism with Chinese Characteristics) ถือเป็นห้องส่งท้ายที่สำคัญ ซึ่งเริ่มต้นแสดงให้เห็นจุดหักเหที่ยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์จีนที่แนวคิดสังคมนิยมแบบดั้งเดิมสมัยเหมาเจ๋อตงเปลี่ยนไปสู่แนวคิดสังคมนิยมแบบใหม่ของเติ้งเสี่ยวผิงที่มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจ การปฏิรูป และการเปิดกว้าง นอกจากการวางบรรทัดฐานสังคมนิยมแบบใหม่ของเติ้งเสี่ยวผิงแล้ว เนื้อหาของนิทรรศการทั้งหมดในส่วนนี้แสดงแนวคิดและความสำเร็จในการพัฒนาประเทศของผู้นำอีก 2 คนที่สืบทอดแนวคิดสังคมนิยมแบบจีนของเติ้งเสี่ยวผิง คือ เจียงเจ๋อหมินซึ่งเป็นผู้ที่เปิดบทใหม่ของการปฏิรูป เปิดกว้าง และทันสมัย (Opening a new chapter in reform, opening up and modernization) กับความสำเร็จในนโยบายเศรษฐกิจแบบตลาดในระบบสังคมนิยม และหูจิ่นเทาผู้ซึ่งริเริ่มสร้างสังคมที่มีความเจริญทุกด้านอย่างเหมาะสม (Opening a new chapter in building a moderately prosperous society in all respects) นิทรรศการได้นำเสนอแนวคิดทางทฤษฎีต่าง ๆ ของผู้นำทั้ง 3 คนที่เป็นแกนหลักในการชี้นำแนวทางพัฒนาประเทศหรือเป็นแนวคิดที่ได้มีการบรรจุเอาไว้ในรัฐธรรมนูญ เพื่อแสดงให้เห็นการเติบโตอย่างรวดเร็วของประเทศจีนผ่านระบบ “สังคมนิยมเอกลักษณ์แบบจีน (Socialism with Chinese Characteristics)” (Denton, 2014, p. 1)

เนื้อหาภายในนิทรรศการห้องสุดท้ายแบ่งออกเป็น 3 ส่วนแสดงแนวคิดและแนวทางแก้ปัญหาของผู้นำทั้ง 3 คน คือเติ้งเสี่ยวผิง เจียงเจ๋อหมิน และหูจิ่นเทา ตามลำดับ

¹ เรื่องราวที่นำเสนอเป็นแกนหลักในห้องนิทรรศการ 4 และ 5 คือเรื่องของเลขาธิการพรรคที่ได้รับการยอมรับ และถูกวางตัวให้เป็นตัวแทนแต่ละรุ่นทั้งหมด 4 รุ่น ซึ่งนับแต่จีนปกครองประเทศด้วยระบบคอมมิวนิสต์จนถึงปัจจุบัน มีผู้นำที่ได้รับการยอมรับ 5 รุ่น เรียงตามลำดับคือ 1. เหมาเจ๋อตง 2. เติ้งเสี่ยวผิง 3. เจียงเจ๋อหมิน 4. หูจิ่นเทา และ 5. สีจิ้นผิง เหตุที่ไม่มีการรวมสีจิ้นผิงซึ่งเป็นผู้นำรุ่นที่ 5 ในนิทรรศการ เนื่องจากสีจิ้นผิงเพิ่งเข้ารับตำแหน่งเลขาธิการพรรคคนนับแต่ ค.ศ. 2012 หลังจากพิธีกรรมดำเนินการปรับปรุงและเปิดให้บริการเป็นที่เรียบร้อยแล้วตั้งแต่ ค.ศ. 2011

ส่วนที่ 1 มุ่งสู่ยุคใหม่ของการพัฒนาด้วยลัทธิสังคมนิยม

นิทรรศการเริ่มต้นโดยให้ผู้เข้าชมได้เห็นถึงแนวคิดของเติ้งเสี่ยวผิงที่พยายามบุกเบิกสังคมจีนเพื่อการสร้างสรรค์สังคมนิยมลักษณะเฉพาะของจีน ให้สังคมจีนเป็นสังคมที่เริ่มต้นด้วยสาระสำคัญของแนวคิด “ปลดปล่อยความคิด” สร้างสรรค์สังคมนิยมที่ทันสมัย ตามแนวทางของเติ้งเสี่ยวผิง

เติ้งเสี่ยวผิงเริ่มต้นการปฏิรูปและการเปิดกว้างในแนวคิด “การปลดปล่อยความคิด ยึดติดความจริง” ถือเป็นแก่นแกนความคิดสูงสุดที่สะท้อนทิศทางการพัฒนาและปรัชญาองค์รวมของเติ้งเสี่ยวผิง การจะนำพาประเทศจีนสู่ความทันสมัยนั้น เติ้งเสี่ยวผิงมองว่า ต้องให้ประชาชนมีความคิดที่ทันสมัยก่อน นั่นคือต้องคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลตามหลักวิทยาศาสตร์ เคารพกฎแห่งการพัฒนาของสรรพสิ่ง ตลอดจนยึดมั่นแนวคิดการพัฒนาที่เป็นจริงเชิงปฏิบัติ เป็นไปอย่างรอบด้าน และมีความเป็นมหาชน (คมคิดเติ้งเสี่ยวผิง, 2547)

สรุปได้ว่าแนวคิด 4 ทรรศนะของเติ้งเสี่ยวผิงจะเน้นการพัฒนาประเทศให้ทันสมัยในด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์ และการป้องกันประเทศ

บทนำเรื่อง ๗ ในวาระที่ 3 ของการประชุมใหญ่คณะกรรมการกลาง CPC ครั้งที่ 11 ได้มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในประวัติศาสตร์ของพรรคและของจีนนับตั้งแต่การก่อตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีน คณะผู้นำกลาง CPC ที่มีสหายเติ้งเสี่ยวผิงเป็นแกนนำได้บทวนบทเรียนจากการสร้างลัทธิสังคมนิยม เปิดใจยอมรับข้อเท็จจริงต่าง ๆ และได้ตัดสินใจครั้งสำคัญในการเปลี่ยนเป้าหมายสู่การพัฒนาเศรษฐกิจการปฏิรูปและการเปิดกว้าง วางบรรทัดฐานของสังคมนิยมพื้นฐานที่ต้องบรรลุและกลยุทธ์ 3 ขั้นสู่ความทันสมัย สร้างทฤษฎีของเติ้งเสี่ยวผิง (Deng Xiaoping Theory) และทำให้เส้นทางสู่สังคมนิยมแบบจีนชัดเจน

ส่วนที่ 2 เปิดบทใหม่ของการปฏิรูป เปิดกว้างและทันสมัย

แนวคิดของผู้นำคนที่ 2 เจียงเจ๋อหมิน ผู้เริ่มต้น “ทฤษฎี 3 ตัวแทน” (Three Represents) โดยให้แนวคิดว่า พรรคคอมมิวนิสต์จีน ควรต้องเป็นตัวแทนของพลังการผลิตที่ก้าวหน้าในสังคม เป็นตัวแทนของวัฒนธรรม และเป็นตัวแทนผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ที่มีจำนวนมากมายมหาศาล(จินตีมิมพ์หนังสือ "ความคิดเจียงเจ๋อหมิน", 2553)

บทนำเรื่อง ๗ ภายหลังที่จีนได้เผชิญกับการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในเวทีนานาชาติและความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของการปฏิรูปและการพัฒนา คณะผู้นำกลาง CPC และสหายเจียงเจ๋อหมิน ได้ยึดถือทฤษฎีของเติ้งเสี่ยวผิง สนับสนุนนโยบายการปฏิรูปและการเปิดกว้าง ก้าวทันยุคสมัยสร้างระบบเศรษฐกิจการตลาดแบบสังคมนิยม (Socialist Market Economy) วางโครงการพื้นฐานของพรรคสำหรับระบบสังคมนิยมขั้นต้น เริ่มต้นใหม่กับนโยบายเปิดกว้างอย่างเต็มที่ ส่งเสริมกิจการสำคัญ ๆ เพื่อสร้างพรรค คิดค้นหลักการสำคัญ 3 ประการ และดำเนินการนำระบบสังคมนิยมแบบจีนสู่ศตวรรษที่ 21

ส่วนที่ 3 เริ่มบทใหม่ของการสร้างสังคมที่มีความเจริญในทุกด้านอย่างเหมาะสม

แนวคิดของผู้นำคนที่ 3 หูจิ่นเทา คือ “การพัฒนาทางวิทยาศาสตร์” นิทรรศการภายในห้องของหูจิ่นเทา ได้ฉายภาพความเป็นสังคมนิยมในลักษณะพิเศษ โดยมีหัวข้อเรื่อง “ภารกิจที่สมบูรณ์แบบในทุกด้านของระบบสังคมนิยมในลักษณะพิเศษของประเทศจีน” ซึ่งหมายความว่าความก้าวหน้าที่เกิดขึ้นครอบคลุมใน

ทุกๆ ด้าน ทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ด้านกีฬา ด้านวิถีชีวิต ด้านความช่วยเหลือของรัฐบาลด้านเศรษฐกิจ ด้านสิทธิมนุษยชน ด้านความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างพรรคและประชาชน รวมถึงด้านการเป็นมิตรกับนานาชาติ และจบลงด้วยภาพของผู้มีคุณูปการกับประเทศและการเดินทางไปสู่อวกาศ

นิทรรศการส่วนนี้เต็มไปด้วยภาพสวยงามที่แสดงให้เห็นถึงการช่วยเหลือจากรัฐบาลที่สนับสนุนสิทธิมนุษยชน เน้นย้ำสิทธิในทางเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ที่ดีทางสังคม พิพิธภัณฑสถานจัดแสดงโดยใช้วัตถุต้นแบบและคำบรรยายที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์ จีนและประชาชน การแก้ไขปัญหาความยากจนตามที่ได้ประกาศโครงสร้างระยะ 10 ปี (ค.ศ. 2011-2020)

บทนำเรื่อง 『ประเทศจีนที่ได้ยืนอยู่ตรงจุดเริ่มประวัติศาสตร์ครั้งใหม่อีกครั้ง คณะผู้นำกลาง CPC และเลขาธิการใหญ่ สหายหูจิ่นเต๋าได้เดินตามแนวทางของเติ้งเสี่ยวผิงและหลัก 3 ประการอย่างไม่หวั่นไหว โดยทาง CPC พยายามที่จะปรับตัวให้ทันกับพัฒนาการใหม่ ๆ และการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งในและนอกประเทศ โดยคว้าโอกาสทางยุทธศาสตร์ในช่วงเวลาที่สำคัญนี้บนพื้นฐานของความเป็นจริงที่สามารถปฏิบัติได้และพยายามเริ่มสิ่งใหม่ ๆ ซึ่งทาง CPC ได้แสดงให้เห็นถึงสิ่งที่คาดหวังในการพัฒนาแนวคิดทางกลยุทธ์อื่น ๆ และได้พยายามอย่างมากที่จะส่งเสริมพัฒนาการทางวิทยาศาสตร์และความปรองดองในสังคม ปรับปรุงเศรษฐกิจการตลาดแบบสังคมนิยม และเดินหน้าต่อไปอย่างมั่นคงสู่เส้นทางสังคมนิยมแบบจีน พร้อม ๆ กับสร้างสังคมให้มีความเจริญในทุกด้าน』

2.2.2 เพื่อนบ้านในประวัติศาสตร์จีน

จากข้อมูลที่จัดแสดงภายในนิทรรศการ “เส้นทางแห่งการฟื้นฟู” จะพบว่าญี่ปุ่นเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่ได้รับการกล่าวถึงในฐานะศัตรูผู้รุกรานอย่างชัดเจน ซึ่งผู้เข้าชมจะเห็นภาพในหัวเรื่องที่ 3 “พรรคคอมมิวนิสต์จีนกับการกิจครั้งประวัติศาสตร์ในการต่อสู้เพื่ออิสรภาพและเสรีภาพ” พิพิธภัณฑสถานได้ใช้พื้นที่ส่วนหนึ่งนำเสนอ นิทรรศการ เรื่อง “ปรากฏการณ์ที่แข็งแกร่งในสงครามประชาชนต่อต้านการรุกรานของญี่ปุ่น” เพื่อบอกเล่าเรื่องราวการรุกรานของญี่ปุ่นระหว่าง ค.ศ. 1930-1945 และการผนึกกำลังระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์จีนและพรรคก๊กมินตั๋งร่วมกันต่อสู้กับกองทัพญี่ปุ่น โดยมีคำอธิบายเกริ่นนำเหตุการณ์ไว้ว่า

『ใน ค.ศ. 1930 จักรวรรดิญี่ปุ่นได้เริ่มสงครามเพื่อครอบครองประเทศจีนในขณะที่ชะตากรรมของประเทศจีนกำลังแขวนอยู่บนเส้นด้ายนั้นทาง CPC ได้เสนอให้จัดตั้งแนวร่วมความร่วมมือระหว่าง CPC และ KMT และให้ CPC เป็นกำลังหลักในสงครามต่อต้านญี่ปุ่น 14 ปีของสงครามนองเลือดของชาวจีน ในที่สุดจีนได้รับชัยชนะและขับไล่ผู้รุกรานชาวต่างชาติได้เป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ยุคใหม่』

นิทรรศการสะท้อนให้เห็นถึงความโหดร้ายของกองทัพญี่ปุ่นโดยกล่าวว่าการรุกรานและสงครามระหว่างจีนกับญี่ปุ่นที่เกิดขึ้นเป็น 『สงครามที่สร้างความเกลียดแค้นในใจชาวจีน』 พร้อมทั้งแสดงถึงความเสียหายที่ทั้ง 2 ฝ่ายได้รับจากสงครามที่เกิดขึ้น

『สถิติผู้บาดเจ็บ ผู้เสียชีวิต และความสูญเสียทางทรัพย์สินของประเทศจีนในสงครามต่อต้านญี่ปุ่น (ค.ศ. 1931-1945) โดยใช้ ค.ศ. 1937 ในการคำนวณ 』

ทหารจีนที่ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต	มากกว่า 35,000,000 คน
ความสูญเสียทางเศรษฐกิจโดยตรง	100,000 ล้าน US\$
ความสูญเสียทางเศรษฐกิจโดยอ้อม	500,000 ล้าน US\$

『สถิติทางการทหารในสงครามต่อต้านญี่ปุ่น (กันยายน 1931-กันยายน 1945) 』

กองกำลังทางตะวันออกเฉียงเหนือของจีนที่ทำลายล้างกองทัพญี่ปุ่น	มากกว่า 172,000 คน
ความสูญเสียของกองทัพญี่ปุ่นหลังสงคราม	527,000 คน
ความสูญเสียกองทัพญี่ปุ่นที่ถูกทำลายในสนามรบ	มากกว่า 859,000 คน
รวม	มากกว่า 1,558,000 คน

แน่นอนว่าความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับญี่ปุ่นได้สร้างบาดแผลที่จีนไม่เคยลืมและที่จะต้องกล่าวถึงในพิพิธภัณฑ์แห่งนี้เพื่อแสดงให้เห็นว่า ญี่ปุ่นมีบทบาทสำคัญในเข้ามารุกรานจีนเช่นเดียวกับชาติมหาอำนาจตะวันตกนิทรรศการได้กล่าวถึงการเข้ายึดกรุงปักกิ่ง และเหตุการณ์สังหารหมู่ที่นานกิง ซึ่งมีภาพที่นำมาจัดแสดงปรากฏอยู่ที่ลานห้องโถงด้านหน้าตรงกลางอาคาร โดยพิพิธภัณฑ์ได้จัดแสดงนิทรรศการเฉพาะเรื่องชื่อ “วิญญาณของประติมากรรม ภาพสะท้อนประวัติศาสตร์” (Sculpture’s soul. History’s mirror) โดยจัดแสดงผลงานของศิลปิน Wu Weishan ที่ได้สร้างประติมากรรมรูปแบบเดียวกับประติมากรรมที่ตั้งอยู่บริเวณด้านหน้าอนุสรณ์สถานสังหารหมู่ที่นานกิง เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความโหดร้ายและความทุกข์ยากที่ประชาชนชาวจีนได้รับ “ในช่วงเหตุการณ์อันเลวร้าย” พร้อมกับคำอธิบายสั้น ๆ ถึงจุดมุ่งหมายของศิลปินเจ้าของผลงานในการใช้ประวัติศาสตร์เพื่อเป็นบทเรียนในการสร้างสันติสุขของชาวจีนว่า

『...เพื่อให้ภาพอันยิ่งใหญ่ของประวัติศาสตร์มนุษย์ถูกจดจำในความคิด ประติมากรได้รวมอารมณ์ทั้งของศิลปินของชาติและของมนุษยชาติเพื่อย้ำเตือนให้ประชาชนจดจำประวัติศาสตร์ วางความเกลียดชังไว้ด้านหลังและภาวนาขอสันติสุขโลก

...

ฉันระลึกเหตุการณ์นองเลือดอันเลวร้ายด้วยความเศร้าโศกที่ไม่สามารถบรรยายได้

ฉันสัมผัสได้ถึงวิญญาณของประชาชนผู้บริสุทธิ์ด้วยมือที่สั่นเทาของฉัน

ฉันจารึกความเจ็บปวดของชาติด้วยหัวใจอันบริสุทธิ์ของเด็ก

ฉันภาวนาและคาดหวังถึงการตื่นตัวของชาติที่เก่าแก่และการเกิดขึ้นของจิตวิญญาณที่เป็น

วัฒนธรรมเฉพาะของชาวจีน』

นั่นคือบาดแผลทางประวัติศาสตร์เรื่องหนึ่งที่ชาวจีนไม่ลืมที่จะสอดแทรกอยู่ในพิพิธภัณฑ์ในรูปแบบของประติมากรรมแม้จะไม่มีบทบรรยายที่เป็นตัวอักษรมากนักนอกจากคำนำดังที่กล่าวมาแล้ว แต่ภาษาที่แสดงผ่านอารมณ์และท่าทางของประติมากรรมก็ช่วยให้จดจำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่นานกิงได้ไม่แพ้กัน

3. ประวัติศาสตร์ที่ไม่ได้เล่า

เมื่อพิจารณาการนำเสนอประวัติศาสตร์โบราณที่ห้องจินโบราณ และประวัติศาสตร์สมัยใหม่ที่ห้องเส้นทางแห่งการฟื้นฟู จะพบว่าประวัติศาสตร์ที่ไม่ได้เล่าหรือเล่าน้อยมากจากห้องจินโบราณคือ ปัญหาความแตกแยกและการต่อสู้แย่งชิงอำนาจระหว่างกษัตริย์หรือกลุ่มผู้นำต่าง ๆ ในราชสำนัก ทั้งที่เหตุการณ์ดังกล่าวอาจจะถือว่าเป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นโดยทั่วไปในอาณาจักรโบราณตามภูมิภาคต่าง ๆ เหตุที่เป็นเช่นนี้น่าจะเนื่องมาจากการที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเป็นเครื่องมือสำคัญในการประชาสัมพันธ์เรื่องราวที่ส่งผลดีให้แก่ชาติและรัฐบาล การกล่าวถึงเหตุการณ์ความขัดแย้ง หรือภาพของความแตกแยกอาจส่งผลกระทบต่อให้เกิดความรู้สึกในทางลบแก่ประชาชนและผู้เข้าชมได้ เหตุการณ์ที่พิพิธภัณฑสถานฯนำเสนอส่วนใหญ่จึงเป็นเหตุการณ์เชิงบวก เพื่อให้ผู้เข้าชมนิทรรศการเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในความเป็นมาของชาติ หลอมรวมความภาคภูมิใจนั้นนำไปสู่ความรักชาติ โดยเฉพาะในส่วนของประวัติศาสตร์สมัยใหม่ที่ห้องเส้นทางแห่งการฟื้นฟู มีวิธีการนำเสนอที่มุ่งเน้นถึงความกล้าหาญ ความสามารถของผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์จีน 4 รุ่นหรือ 4 คนที่สามารถพลิกฟื้นจีนจากวิกฤตสู่ความยิ่งใหญ่ได้อีกครั้ง และยังเน้นเรื่องของแนวคิดปรัชญาที่แหลมคมของผู้นำเหล่านั้น เพื่อสร้างให้เกิดความยกย่องศรัทธาจากประชาชน ถือเป็นวิธีประชาสัมพันธ์ผลงานของรัฐบาลและภาพในมุมมองของรัฐบาล ดังนั้นแม้ว่าพิพิธภัณฑสถานฯจะกล่าวว่าพิพิธภัณฑสถานฯจีนที่มีขนาดมหึมาแห่งนี้ มีการจัดแสดงอย่างเป็นระบบมีชีวิตชีวา มีหัวข้อที่ลุ่มลึก ครอบคลุมบุคคลสำคัญ เหตุการณ์สำคัญ กิจกรรมการเคลื่อนไหวที่สำคัญ และความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่ แต่จากการพิจารณาเนื้อหาที่นำเสนอของพิพิธภัณฑสถานฯขอบเขตของคำว่า “ครอบคลุม” นั้นน่าจะครอบคลุมเฉพาะเหตุการณ์และบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพรรคคอมมิวนิสต์จีนเพียง 4 คนตามที่กล่าวมาแล้วในข้างต้น ในขณะที่เหตุการณ์หรือบุคคลใดที่จะเป็นเหตุให้ลดทอนความน่าเชื่อถือหรือเกียรติภูมิของผู้นำและพรรคคอมมิวนิสต์จีนให้ตกต่ำหรือเสียหาย หรือทำให้ผู้เข้าชมเกิดความรู้สึกอับอายมีผลต่อความมั่นคงของชาตินิทรรศการจะตัดเหตุการณ์ดังกล่าวออกไป ไม่นำเสนอหรืออาจจะนำเสนอในทางลบ (ดูรายละเอียดประกอบ “สรุปเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์จีน”) โดยเฉพาะประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้คือ

1. บทบาทของราชสำนัก

ราชสำนักแห่งราชวงศ์ชิง มีความพยายามที่จะแก้ปัญหาโดยพัฒนาประเทศให้ทันสมัย เช่น ทศวรรษ 1860-1890 เกิดขบวนการเลียนแบบตะวันตกภายใต้การนำของเจ้าชาย Gong โอรสจักรพรรดิ Daoguang มีการพัฒนากองทัพแบบตะวันตก อุตสาหกรรม และการศึกษาภาษาต่างประเทศ หรือใน ค.ศ. 1872 มีการส่งนักเรียนจีนไปศึกษาที่สหรัฐอเมริกาชุดแรก 13 คนหรือเหตุการณ์ “การปฏิรูป 100 วัน” ใน ค.ศ. 1898 ที่จักรพรรดิ Guangxu ทรงยอมรับในหลักการการเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครองและทรงมีพระราชโองการให้มีการปฏิรูปการเมืองการปกครองฉบับแรก

2. เหตุการณ์เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ที่อ่อนไหวต่อพรรคคอมมิวนิสต์จีนในปัจจุบัน เช่น

- การปราบปรามชาวมุสลิมในดินแดนซินเจียงและดินแดนอื่น ๆ ที่มีมาแต่สมัยราชวงศ์ชิง ไม่ได้ถูกกล่าวถึง เช่น กรณีเหตุการณ์ ค.ศ. 1759 ที่ราชสำนักชิงปราบชาวมุสลิมทางตะวันตกเฉียงเหนือได้สำเร็จและ

ตั้งชื่อดินแดนแห่งนี้ว่าซินเจียง (Xinjiang Uyghur) หรือดินแดนใหม่ โดยส่งข้าหลวงและกองทัพไปประจำการ หรือเหตุการณ์ปราบกบฏมุสลิมในมณฑลยูนนานที่ต้องการแบ่งแยกดินแดนจากจีนระหว่าง ค.ศ. 1855-1877

- เหตุการณ์ที่จีนพยายามเข้าแทรกแซงทิเบตโดยการออกพระราชบัญญัติมากมายเพื่อปฏิรูปทิเบตใน ค.ศ. 1908 และราชสำนักชิงส่งกองทัพเข้าไปนครลาซา คาโกลาเมงค์ที่ 13 ต้องเสด็จลี้ภัยไปอินเดีย ในค.ศ. 1910

- เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาภายในของซินเจียงและทิเบต โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงที่หยวนซื่อไข่ ขึ้นรับตำแหน่งประธานาธิบดีใน ค.ศ. 1912 รัฐบาลของหยวนซื่อไข่ผนวกดินแดนดังกล่าวด้วยการประกาศว่า ทิเบต ซินเจียงและมองโกเลียต่างเป็นส่วนหนึ่งของสาธารณรัฐจีนก็ไม่ถูกกล่าวถึงเช่นกัน

- เหตุการณ์ผู้นำท้องถิ่นของซินเจียงซึ่งมีสหภาพโซเวียตสนับสนุนประกาศสถาปนาซินเจียงเป็น “สาธารณรัฐเตอร์กิสถานตะวันออก” (The Eastern Turkistan Republic) ใน ค.ศ. 1944 รวมทั้งเหตุการณ์ที่ รัฐบาลสาธารณรัฐจีนส่งทหารเข้าควบคุมซินเจียงได้สำเร็จใน ค.ศ. 1945 จนกระทั่งซินเจียงตกอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลพรรคคอมมิวนิสต์จีนใน ค.ศ. 1949

- เหตุการณ์ที่พรรคคอมมิวนิสต์จีนส่งทหารบุกเข้าไปยังนครลาซาของทิเบตเมื่อ ค.ศ. 1950 ก็ไม่มีกล่าวถึงเช่นกัน

3. เหตุการณ์ที่แสดงให้เห็นความล้มเหลวของพรรคคอมมิวนิสต์จีน เช่น

เหตุการณ์ที่เป็นความล้มเหลวหรือการต่อต้านพรรคคอมมิวนิสต์จีนหลายเหตุการณ์ไม่ถูกเลือกมาจัดแสดง เช่นความวุ่นวายและความล้มเหลวจากการประกาศแผน 5 ปีฉบับแรกที่มุ่งสร้างรัฐจีนให้เป็นรัฐอุตสาหกรรม เริ่มสร้างอุตสาหกรรมหนักก่อนและเปลี่ยนระบบกลไกกรรมเดิมมาเป็นระบบกลไกกรรมแบบสังคมนิยม เปลี่ยนการถือกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นแบบนารวม ส่งผลให้เกิดความไม่พอใจและการต่อต้านจากชาวนาเจ้าของที่ดินรวมตัวกันก่อความไม่สงบขึ้นหลายแห่ง ใน ค.ศ. 1953 หรือการที่พรรคคอมมิวนิสต์จีนเร่งดำเนินการรณรงค์ต่อต้านฝ่ายปฏิปักษ์ต่อการปฏิวัติใน ค.ศ. 1955 และเหตุการณ์ “ขบวนการร้อยบุปผา” (Hundred Flowers) ใน ค.ศ. 1957 ที่พรรคคอมมิวนิสต์จีนปฏิรูปความคิดครั้งใหญ่ เปิดโอกาสให้ปัญญาชนและบุคคลที่ทำงานด้านศิลปวัฒนธรรมวิจารณ์พรรคได้ แต่ต่อมาภายหลังเหมาเจ๋อตงสั่งยุติการรณรงค์และมีการสั่งให้กวาดล้างและจับกุมพวกที่วิจารณ์พรรคโดยถือว่าเป็นฝ่ายขวาจัด[หรือที่เรียกว่า “การขับไล่ปัญญาชนในช่วงระหว่างการเคลื่อนไหวต่อต้านฝ่ายขวา” (Anti-Rightist Movement)]

4. เหตุการณ์ที่ทำให้ภาพของพรรคเสียหาย เช่น

เหตุการณ์ปราบปรามนักศึกษาและประชาชนที่ออกมาประท้วงเรียกร้องประชาธิปไตยที่จัตุรัสเทียนอันเหมิน เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม ค.ศ. 1989 ซึ่งถือว่าเป็นเหตุการณ์ที่ทำให้ชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของรัฐบาลจีนตกต่ำในสายตาประชาคมโลก เนื่องจากพรรคคอมมิวนิสต์จีนเข้าสลายการประท้วงของนักศึกษาและประชาชนอย่างรุนแรงและเหตุการณ์จบลงด้วยการนองเลือด ความรุนแรงดังกล่าวไม่ปรากฏในนิทรรศการ รวมทั้งไม่ปรากฏบทบาทและเรื่องราวของ จ้าวจื่อหยาง (Zhao Ziyang) อดีตนายกรัฐมนตรีผู้มีแนวคิดปฏิรูปและขัดแย้งกับฝ่ายอนุรักษ์นิยมในพรรคเนื่องจากการที่พยายามเจรจากับผู้ประท้วงที่จัตุรัส

เทียนอันเหมินในปี ค.ศ. 1989 และไม่มีพื้นที่สำหรับ Liu Xiaobo ปัญญาชนชาวจีนผู้ต่อต้านคอมมิวนิสต์ และเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิมนุษยชนที่ได้รับรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพใน ค.ศ. 2009

เช่นเดียวกับเหตุการณ์ประท้วงครั้งใหญ่เพื่อเรียกร้องเอกราชในทิเบตเมื่อ ค.ศ. 2008 ที่บานปลายเข้าสู่ความรุนแรงและเลวร้ายที่สุดในทิเบต และคาไล ลามะ ต้องลี้ภัยออกจากทิเบต รวมทั้งการจลาจลในภูมิภาคซินเจียง (Xinjiang) เมื่อ ค.ศ. 2009 ที่รัฐบาลจีนส่งกองกำลังเข้าปราบปรามอย่างรุนแรงทำให้ประชาชนกว่า 200 คนเสียชีวิต และบาดเจ็บหลายร้อยคน ทั้งหมดนี้ก็ยังเป็นเหตุการณ์ต้องห้ามในนิทรรศการเช่นกัน

นอกจากนี้ยังมีเหตุการณ์ความขัดแย้งภายในพรรคหลายเหตุการณ์ที่ถูกตัดทิ้งจากนิทรรศการทั้งที่เป็นส่วนสำคัญในประวัติศาสตร์ของพรรคคอมมิวนิสต์จีน เช่น ความขัดแย้งภายในพรรคระหว่างเหมาเจ๋อตุงกับหลิวเส้าฉี (Liu Shaochi) ช่วง ค.ศ. 1962-1965 “ขบวนการปฏิวัติวัฒนธรรม” (Cultural Revolution) เพื่อฟื้นฟูจิตวิญญาณการปฏิวัติ ค.ศ. 1965 รวมทั้งเรื่องราว “แก๊ง 4 คน” คือ เจียงชิง จังซุนเฉียว เหยาเหวินหยวน และหวังหงเหวิน (Jiang Qing, Zhang Chunqiao, Yao Wenyan, Wang Hongwen) ระหว่าง ค.ศ. 1971-1976

เหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดผลในทางลบหรือทำให้ภาพลักษณ์ของผู้นำรวมทั้งภาพลักษณ์ของพรรคคอมมิวนิสต์จีนเสียหาย แม้จะเป็นจุดเปลี่ยนหรือรอยต่อที่สำคัญของประวัติศาสตร์ชาติ เหตุการณ์ดังกล่าวก็จะถูกตัดออกไปไม่ปรากฏในพิพิธภัณฑ์แห่งชาติจีน

4. จินตภาพความเป็นชาติจากพิพิธภัณฑ์ : “จากแหล่งอารยธรรมที่ยิ่งใหญ่กลับสู่ความยิ่งใหญ่ด้วยพลังและวิถีของจีน”

ตามที่ได้กล่าวแล้วว่าพิพิธภัณฑ์แห่งชาติจีนมีนิทรรศการถาวร 2 ห้องคือ “จีนโบราณ” และ “เส้นทางแห่งการฟื้นฟู” และเมื่อ รวบรวมและวิเคราะห์สาระจากคำบรรยายและวิธีการจัดแสดง ภาพของชาติที่พิพิธภัณฑ์ต้องการให้ผู้เข้าชมได้จดจำและรับรู้สามารถสรุปแก่นของเรื่องได้ว่า พิพิธภัณฑ์แสดงให้เห็นว่าจีนเป็นชาติที่ยิ่งใหญ่ทั้งด้านอาณาเขตและอารยธรรม ในช่วงประวัติศาสตร์ที่ยาวนานนั้นแม้ว่าจีนต้องเผชิญกับวิกฤตต่าง ๆ แต่จีนก็สามารถที่จะพัฒนาประเทศก้าวข้ามวิกฤตที่เกิดขึ้น กลายเป็นประเทศที่มีความยิ่งใหญ่ในปัจจุบันด้วยแนวคิดและหลักการของผู้นำของจีน หรือสามารถสรุปภาพของชาติจากพิพิธภัณฑ์ด้วยข้อความสั้น ๆ ได้ว่า “จีน : จากแหล่งอารยธรรมที่ยิ่งใหญ่กลับสู่ความยิ่งใหญ่ด้วยพลังและวิถีของจีน”

จินตภาพที่สรุปได้นี้เป็นการพิจารณาผ่านข้อมูลและวิธีการที่พิพิธภัณฑ์นำเสนอ ดังจะเห็นได้ว่า นอกจากเรื่องราวในนิทรรศการดังที่ได้อธิบายในข้างต้นนั้น จะเห็นว่า “ห้องจีนโบราณ” ได้สะท้อนให้เห็นถึงอารยธรรมที่เกิดขึ้นนับตั้งแต่มีมนุษย์อาศัยอยู่บนพื้นแผ่นดินจีนในยุคก่อนประวัติศาสตร์และพัฒนาเรื่อยมาอย่างต่อเนื่องและไม่ขาดสาย โดยโบราณวัตถุที่นำมาจัดแสดงล้วนแต่เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เข้าชมได้เห็นถึงความยิ่งใหญ่ ซึ่งสิ่งของเหล่านั้นมีคุณค่าและมีความสำคัญไม่ใช่เฉพาะสำหรับชาวจีนเท่านั้น แต่

น่าจะกล่าวได้ว่าทั้งหมดนี้คือวัตถุทางวัฒนธรรมที่มีความสำคัญสำหรับมนุษยชาติที่ตกทอดมาให้เราได้เห็นและเรียนรู้ในปัจจุบัน

ในส่วนการจัดแสดงของห้อง “เส้นทางแห่งการฟื้นฟู” นิทรรศการเปิดฉากด้วยประวัติศาสตร์โศกนาฏกรรมที่ถูกคุกคามและถูกกดขี่จากจักรวรรดินิยมตะวันตก รวมทั้งจักรวรรดินิยมญี่ปุ่นประเทศเพื่อนบ้านที่เข้ามารุกรานถึงแผ่นดินเกิดของจีน นิทรรศการแสดงภาพอดีตเสมือนย้อนเวลากลับไปให้ผู้เข้าชมได้เห็นราวกับได้มีส่วนร่วมในทุก ๆ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อรำลึกถึงความทรงจำทางประวัติศาสตร์ในช่วงเวลาดังกล่าว ให้ทุกคนที่พบเห็นได้ตระหนักและรับรู้ผ่านเนื้อหาคำบรรยายและเกิดความรู้สึกสะเทือนใจด้วยภาพและสิ่งของต่าง ๆ ดังเช่นในนิทรรศการส่วนที่ 1 “โลกและจีนก่อนสงครามฝิ่น” ซึ่งหลังจากวางฉากต้นเรื่องให้เห็นความทุกข์ยากของผู้คนและตกต่ำของชาติแล้ว นิทรรศการได้นำเสนอเรื่องราวการลุกขึ้นสู้เพื่อแก้ปัญหาของชาติของประชาชนกลุ่มต่าง ๆ และแน่นอนว่ากลุ่มที่สำคัญคือพรรคคอมมิวนิสต์จีนที่มีบทบาทเป็นศูนย์กลางของเรื่องราวทั้งหมด เป็นแรงขับเคลื่อนที่ทำให้จีนสามารถเอาชนะลัทธิจักรวรรดินิยมและคืนวันที่จะออกมาสู่เส้นทางของการฟื้นฟู ด้วยเหตุนี้จุดหมายที่ชัดเจนอีกประการหนึ่งคือการนำเสนอบทบาทของพรรคคอมมิวนิสต์จีน (Chinese Communist Party - CCP) ในการนำพาประชาชนชาวจีนให้เป็นอิสระจากลัทธิจักรวรรดินิยม ผลงานเชิงบวกของการก่อร่างลัทธิสังคมนิยมจีนในยุคสมัยของประธานาธิบดีเหมาเจ๋อตง รวมไปถึงการเติบโตอย่างรวดเร็วของประเทศจีนผ่าน “สังคมนิยมอันมีเอกลักษณ์แบบจีน” (Denton, 2014, p. 1) ซึ่งเป็นแนวคิดใหม่ที่นิทรรศการมักจะใช้คำว่า “สังคมนิยมในลักษณะเฉพาะของจีน” (Socialism with Chinese Characteristics) และจบลงด้วยคุณูปการที่ยิ่งใหญ่ของพรรคคอมมิวนิสต์จีน โดยเฉพาะแนวคิดของผู้นำทั้ง 4 รุ่นดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

นอกจากมรดกทางวัฒนธรรมและสาระทางประวัติศาสตร์ที่นิทรรศการนำมาประกอบให้เห็นความพากเพียร กล่าวหาญ ปัญหาที่เป็นผลมาจากความพยายามอย่างไม่ลดละของบรรพบุรุษหลายชั่วคนจนถึงปัจจุบัน ที่ได้นำพาจีน “จากแหล่งอารยธรรมที่ยิ่งใหญ่กลับสู่ความยิ่งใหญ่ด้วยพลังและวิถีของจีน” แล้วยังมีประติมากรรมสำคัญจากห้องนิทรรศการที่เสริมให้วาทกรรมดังกล่าวมีน้ำหนักและชัดเจนมากยิ่งขึ้นคือ

1. แผนที่แผ่นดินจีน - ภาพแสดงความยิ่งใหญ่ของแผ่นดินและพลังของชาวจีน

ก่อนที่จะเข้าสู่เนื้อหาในห้องนิทรรศการ “จีนโบราณ” พิพิธภัณฑ์เริ่มต้นด้วยภาพแผนที่จีนขนาดใหญ่สะดุดตาที่อยู่บริเวณด้านหน้าของนิทรรศการห้องแรก พร้อมกับข้อความสั้น ๆ บนแผนที่ เพื่อสื่อให้ผู้เข้าชมเห็นถึงขนาดและความยิ่งใหญ่ของแผ่นดินจีน และเตือนให้ชาวจีนตระหนักถึงความเก่าแก่และพัฒนาการที่ยาวไกลของจีนพร้อมทั้งคุณูปการของบรรพบุรุษว่า [นับแต่โบราณกาลสืบเนื่องมา บรรพบุรุษของพวกเราประชาชนชาวจีนได้สืบเชื้อสาย ดำรงอาศัย และตรากตรำลำเค็ญอยู่บนผืนอาณาบริเวณอันแสนกว้างใหญ่แห่งนี้]

แผนที่จีนบริเวณด้านหน้าห้องนิทรรศการ

2. ประติมากรรมชิ้นสำคัญที่เป็นบทเริ่มต้นและบทส่งท้ายจากห้องนิทรรศการ “เส้นทางแห่งการฟื้นฟู”

2.1 ประติมากรรม 3 ชั้นที่จุดเริ่มต้น

นิทรรศการ “เส้นทางแห่งการฟื้นฟู” จึงเปิดฉากให้เห็นความสืบเนื่องจากจีนในอดีตกับจีนสมัยใหม่ด้วย ประติมากรรมแกะสลักฝาผนังขนาดใหญ่ มีความยาว 66 เมตร และสูง 6.5 เมตร ชื่อ “วัฒนธรรมโบราณและความเจิดจรัสแห่งปัจจุบันกาล” (Ancient Civilization and Modern Resplendence - 古代文明今日辉煌) ผลงานของศาสตราจารย์ Tian Kuifu ศิลปินร่วมสมัยที่มีชื่อของจีน ประติมากรรมดังกล่าวได้รวมเนื้อหาประวัติศาสตร์ที่ยาวกว่า 5,000 ปี ครอบคลุมอดีตตั้งแต่โบราณจนถึงปัจจุบันทั้งทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม แสดงไว้เต็มพื้นที่ฝาห้องทั้ง 2 ด้านของห้องนิทรรศการส่วนแรก (田奎玉, n.d.) ประกอบด้วย

2.1.1 ประติมากรรม “วัฒนธรรมโบราณ” (Ancient Civilization - 古代文明)

ประตูทางเข้าห้องนิทรรศการ “เส้นทางแห่งการฟื้นฟู” พร้อมกับประติมากรรม “วัฒนธรรมโบราณ”

รายละเอียดบนประติมากรรมชิ้นนี้ประกอบด้วย ภาพแกะสลักแสดงถึงความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่ของจีนยุคโบราณ เช่น เครื่องปั้นดินเผาแบบเคลือบ (ยุคหินใหม่) เครื่องสำริด กำแพงเมืองจีน สุสานหุ่นทหารและม้าของฉินซีฮ่องเต้ เข็มทิศ ดินปืน กระดาษ เทคนิคการพิมพ์ เครื่องวัดพิภักดวงดาว เครื่องวัดแผ่นดินไหว การเดินเรือสมุทรของเจิ้งเหอ และศิลปะภาพวาดลายเส้นต่าง ๆ ที่ผสมกลมกลืนแสดงถึงวัฒนธรรมของจีนโบราณ เป็นต้น ซึ่งศาสตราจารย์ Tian Kuiyu เจ้าของผลงานก็ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในงานชิ้นนี้ว่า “ประเด็นหลักที่ต้องการนำเสนออีกก็คือความรุ่งโรจน์ที่ยั่งยืนของวัฒนธรรมยุคโบราณ” (田奎玉, n.d.)

2.1.2 ประติมากรรม“ความเจิดจรัสแห่งปัจจุบันกาล” (Modern Resplendence - 今日辉煌)

คือ ประติมากรรมอีกส่วนหนึ่งที่ถ่ายทอดให้เห็นความยิ่งใหญ่และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของจีนยุคสมัยใหม่ด้วยภาพแกะสลักสื่อถึงความสำเร็จที่สำคัญ ๆ เช่น ภาพสลักเขื่อนสามผา ทางรถไฟสายชิงไห่-ทิเบต การสำรวจขั้วโลก โครงการสร้างยานอวกาศ การผนวกฮ่องกงและมาเก๊า สนามกีฬาโอลิมปิกกรุงก ชงชาติและอื่น ๆ

ขนาดและตำแหน่งที่ตั้งของประติมากรรมถือเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างพลังและความสนใจให้แก่ผู้เข้าชม ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของศิลปินที่ได้อธิบายถึงปรัชญาและที่มาของประติมากรรมชิ้นนี้ว่า จาก “สิ่งสุดท้ายที่ถ่ายทอดออกมาคือ พัฒนาการและการเติบโตของประเทศจีนในยุคปัจจุบัน ลักษณะความผสมผสานกันของเนื้อหาเหล่านี้ประกอบกันเป็นบทบรรเลงที่สอดคล้องประสาน ถ่ายทอดจิตวิญญาณและนัยที่แสดงถึงการฟื้นฟูอันรุ่งโรจน์ทรงพลังของชาติได้อย่างตรงประเด็น ความโดดเด่นที่ถ่ายทอดนั้นแสดงชัดเจนถึงการสืบต่อความยิ่งใหญ่ยาวนานของห้วงประวัติศาสตร์ และความสำเร็จรุ่งโรจน์ของชาติจีนที่ข้ามผ่านช่วงวันเวลา เน้นย้ำในแก่นสำคัญ เรื่องจิตวิญญาณการต่อสู้ดิ้นรน ความกระตือรือร้นเพื่อการพัฒนาตนอย่างไม่หยุดยั้งของชาติจีน” (田奎玉, n.d.)

2.1.3 นอกจากประติมากรรม 2 ชิ้นตามที่ได้กล่าวมาแล้ว ยังมีประติมากรรมพิเศษอีกชิ้นหนึ่งมีขนาดความยาว 13 เมตร และสูง 6.5 เมตร จัดแสดงอยู่ระหว่างกลางประติมากรรม 2 ชิ้น โดยใช้ชื่อสื่อความหมายอย่างชัดเจน

ถึงพลังอำนาจของชาติว่า “เพื่อการฟื้นฟูอันทรงพลังแก่สาธารณรัฐประชาชนจีน” (For the Great Revitalization of the Chinese Nation - 为了中华民族的伟大复兴)

นอกจากประติมากรรมขนาดใหญ่ที่สื่อถึงความหมายต่าง ๆ เกี่ยวกับชาติอย่างลึกซึ้งแล้ว “คำขึ้นต้น” (Preface) บนแผ่นป้ายหน้าห้องนิทรรศการก็ได้ย้ำถึงความภาคภูมิใจที่มีต่อชาติและประชาชน มีนัยที่ลึกซึ้งแสดงให้เห็นความยิ่งใหญ่และลักษณะเฉพาะของจีนที่สืบต่อจากอดีต รวมทั้งชี้ให้เห็นถึงความสำคัญและความสัมพันธ์ระหว่างลัทธิมาร์กซิสต์พรรคคอมมิวนิสต์จีน และวิถีสังคมนิยมในประวัติศาสตร์จีนสมัยใหม่ไว้อย่างชัดเจน ด้วยข้อความว่า

“จีนเป็นชาติที่ยิ่งใหญ่และคนจีนขยัน กู้หาญ ฉลาด และรักสันติ สร้างสรรค์ผลงานความก้าวหน้าที่มีผลต่ออารยธรรมของมนุษย์ คนจีนรุ่นแล้วรุ่นเล่าได้พยายามตามฝันที่จะนำพาชาติไปสู่ความรุ่งเรืองและแข็งแกร่ง

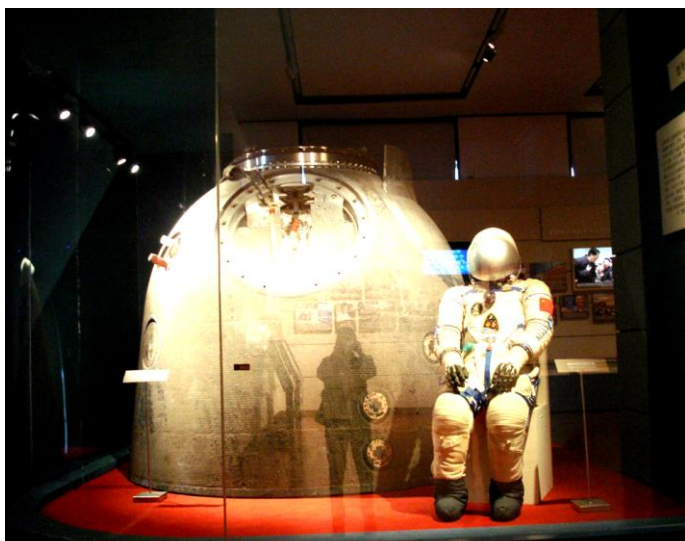
“เส้นทางแห่งการฟื้นฟู” เป็นนิทรรศการถาวร แสดงให้เห็นถึงความพยายามค้นหาหนทางในการฟื้นฟูประเทศของคนจีน ประชาชนทุกกลุ่มทุกคนได้ต่อสู้จากการถูกเหยียดหยามและความทุกข์ยากหลังจากจีนถูกลดฐานะไปสู่สังคมกึ่งอาณานิคมและกึ่งศักดินาตั้งแต่สงครามฝิ่น ค.ศ. 1840 หลังจากเหตุการณ์อันเลวร้ายนิทรรศการเน้นให้เห็นถึงประวัติศาสตร์อันรุ่งเรืองของจีนภายใต้การนำของพรรคคอมมิวนิสต์จีน ที่ผู้คนทุกกลุ่มชาติพันธุ์ร่วมมือกันเพื่อปลดปล่อยประเทศจากสภาพที่เป็นอยู่ ให้มีความเป็นอิสระก้าวไปข้างหน้า สร้างชาติที่เข้มแข็งและรุ่งเรืองเพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชน นิทรรศการจึงแสดงให้เห็นถึงเส้นทางประวัติศาสตร์ของคนจีนในการเลือกลัทธิมาร์กซิสต์ พรรคคอมมิวนิสต์จีน วิถีสังคมนิยม นโยบายการปฏิรูปแบบเปิดกว้าง (the reform and opening-up policy) และปณิธานที่แน่วแน่ของจีนในการสร้างสังคมนิยมแบบจีนด้วยการยึดมั่นในหลักการสำคัญของลัทธินี้

ในปัจจุบันชาติจีนมีจุดยืนอย่างมั่นคงทางตะวันออก มุ่งหน้าไปสู่อนาคตอันสดใสของการฟื้นฟูประเทศให้เป็นไปตามความฝันที่มีมาอย่างยาวนาน และความหวังของคนจีนจะเป็นจริงอย่างแน่นอน]

2.2 ประติมากรรมชิ้นใหญ่ที่ฉากสุดท้ายของนิทรรศการ

นิทรรศการสิ้นสุดลงด้วยภาพแห่งความสำเร็จของจีน ทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย ประชาชนดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขสะดวกสบาย กองทัพที่ยิ่งใหญ่ และกีฬาโอลิมปิกที่ปักกิ่ง ทั้งหมดล้วนสื่อให้เห็นว่าจีนสามารถพลิกฟื้นกลับมาสู่ความยิ่งใหญ่ในฐานะชาติผู้นำในประชาคมโลกแล้ว รายละเอียดจากองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้งหมดที่กล่าวมาแล้วสะท้อนให้เห็นว่า ณ ปัจจุบัน “จีนกลับสู่ความยิ่งใหญ่ด้วยพลังและวิถีจีน” จีนผ่านวิกฤตต่าง ๆ ด้วยพลังจากประชาชนทุกกลุ่มและด้วยความคิดอุดมการณ์แบบจีน สามารถสร้างชาติที่เข้มแข็งและรุ่งเรือง จนกลับสู่ความยิ่งใหญ่ได้อีกครั้ง เป็นความยิ่งใหญ่ที่น่าภาคภูมิใจพร้อม ๆ กับเป็นหน้าที่ที่คนรุ่นหลังจะต้องสานต่อเพื่อเดินไปข้างหน้าในอนาคตได้อย่างมั่นคง

ดังนั้นห้อง “เส้นทางแห่งการฟื้นฟู” ได้ทิ้งภาพสุดท้ายของนิทรรศการด้วยภาพยานอวกาศพร้อมกับนักบินอวกาศไว้เพื่อแสดงถึงความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่ของจีน พร้อมคำบรรยายว่า

**“การสำรวจอวกาศและดวงจันทร์ ความ
ฝันนับพันปีของคนจีนเป็นจริงแล้ว”**

จีนประสบความสำเร็จในการพัฒนาด้านอวกาศสามารถส่งมนุษย์ไปอวกาศด้วยยานเหวินโจว 5, 6, 7 นั่นคือฝันที่เป็นจริงของคนจีนทำให้จีนเป็นประเทศที่ 3 ในโลกที่สามารถส่งมนุษย์ขึ้นสู่อวกาศได้สำเร็จและพัฒนาต่อมาจนถึงการสำรวจดวงจันทร์ด้วยยานฉางเอ๋อ 1 และฉางเอ๋อ 2 ที่สามารถบันทึกภาพพื้นผิวดวงจันทร์ไว้ด้วย]

ท้ายสุด ก่อนที่จะออกจากห้องนิทรรศการมีภาพประติมากรรมแกะสลักฝาผนังสำเร็จชื่อ “บทสรรเสริญมาตุภูมิ” (Chant to Motherland - 祖国颂) มีขนาดความยาว 36 เมตร และสูง 6.5 เมตร สลักภาพผู้คนหลากหลายชาติพันธุ์ในจีนกำลังรำรำในท่วงท่าต่างๆ พร้อมด้วยข้อความ แสดงให้เห็นความเชื่อมต่อจากอดีตมาปัจจุบัน ที่สำคัญคือการกล่าวถึงความสำคัญของระบบสังคมนิยมแบบจีน และคุณูปการของผู้นำแห่งพรรคคอมมิวนิสต์จีนที่น่าพาประเทศชาติมาสู่ความยิ่งใหญ่ในปัจจุบัน และวางแนวทางสร้างความพร้อมให้จีนสามารถก้าวต่อไปในอนาคตได้ด้วยกำลังและสังคมนิยมแบบจีน

ประตูทางออกห้องนิทรรศการและประติมากรรมแกะสลักฝาผนัง “บทสรรเสริญมาตุภูมิ”

ข้อความส่งท้ายที่เขียนประกอบกับประติมากรรม “บทสรรเสริญมาตุภูมิ” ซึ่งเป็นบทสรุปคุณูปการของผู้นำและพรรคคอมมิวนิสต์จีนได้นำพาชาติกลับมาสู่ความยิ่งใหญ่ในปัจจุบันและจะก้าวหน้าต่อไปในอนาคต ความว่า

บทส่งท้าย

ในช่วงกว่าร้อยปีที่ผ่านมา คนจีนได้เขียนมหากาพย์อันน่าทึ่งของความเป็นหนึ่งเดียว ความพยายาม การปรับปรุงตัวเองและพลังอันเข้มแข็ง ซึ่งนับตั้งแต่การตั้งพรรคคอมมิวนิสต์จีนมากกว่า 90 ปีประเทศอันยิ่งใหญ่ของพวกเราประสบความสำเร็จกับการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์หลายครั้ง จากประเทศกึ่งอาณานิคมและสังคมกึ่งศักดินาไปสู่สังคมใหม่ที่มีอิสรภาพ ระบบการปกครองที่เปลี่ยนจากการปฏิวัติประชาธิปไตยใหม่สู่การปฏิวัติสังคมนิยม จากนั้นนโยบายเศรษฐกิจส่วนกลางสู่เศรษฐกิจสังคมนิยมใช้กลไกของตลาดอันมีชีวิตชีวา และจากสังคมกึ่งปิดสู่ความเปิดกว้างอย่างสมบูรณ์ ประวัติศาสตร์จีนแสดงให้เห็นแล้วว่าถ้าไม่มี CPC ก็จะไม่มีการมีประเทศจีนวันนี้หรือมีระบบสังคมนิยมที่มีลักษณะแบบนี้ ระบบสังคมนิยมคือหนทางเดียวที่รักษาจีนไว้ การปฏิรูปและการเปิดกว้าง การพัฒนาสังคมนิยมและพัฒนาลัทธิมาร์กซิสต์เป็นสิ่งเดียวที่พัฒนาประเทศจีน

จีนยืนอยู่บนจุดประวัติศาสตร์ใหม่และเผชิญหน้ากับอนาคต แม้ว่าเราจะรู้ถึงภาระที่หนักอึ้งอยู่บนบ่าของเรา แต่เราจะสามัคคีกันภายใต้การนำของ CPC ที่มีหูจิ่นเตาเป็นเลขานุการใหญ่ของสังคมนิยมแบบจีน ตามแนวทางของลัทธิมาร์ก-เลนิน ความคิดของเหมาเจ๋อตง ทฤษฎีของเติ้งเสี่ยวผิงและแนวคิดหลัก 3 ประการ ดำเนินการพัฒนาต่อไปในทุกด้านด้วยแนวทางวิทยาศาสตร์อย่างมั่นคง และจะพยายามเดินไปข้างหน้าอย่างมุ่งมั่นสม่ำเสมอเพื่อบรรลุเป้าหมายอันยิ่งใหญ่ตามแผนพัฒนา 5 ปี ฉบับที่ 12 และจะสร้างสังคมที่รุ่งโรจน์อย่างเหมาะสม

เนื้อหาสาระและภาพที่นิทรรศการประกอบสร้างขึ้น ทำให้ผู้เข้าชมเห็นว่า “จีน : จากแหล่งอารยธรรมที่ยิ่งใหญ่กลับสู่ความยิ่งใหญ่ด้วยพลังและวิถีของจีน” ซึ่งได้เพิ่มพลังและส่งผลต่อชาติที่ดำรงอยู่ในขณะนี้หลายประเด็นด้วยกัน คือ

1. สร้างให้เกิดความรักและความภาคภูมิใจในชาติ

ความเป็นมาของชาติรวมทั้งความสำเร็จและความเจริญรุ่งเรืองที่มีมาอย่างต่อเนื่องย่อมเป็นเรื่องที่ทำให้คนในชาติเกิดความรู้สึกรักและภาคภูมิใจ ซึ่งความรู้สึกในส่วนนี้นิทรรศการห้อง “จีนโบราณ” มีบทบาทอย่างมากที่สร้างให้เกิดความรู้สึกดังกล่าว โดยผู้เข้าชมจะพบว่ามรดกทางวัฒนธรรมจำนวนมากได้ถูกจัดแสดงไว้อย่างถูกต้องทุกทาง ลำดับเรื่องราวเรียงความเป็นไปอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมในแต่ละเหตุการณ์ รวมทั้งความยิ่งใหญ่และความงดงามของศิลปวัตถุและโบราณวัตถุที่นำมาจัดแสดงในแต่ละห้องนิทรรศการจะทำให้ผู้เข้าชมเห็นถึงความต่อเนื่องที่น่าอัศจรรย์จากภูมิปัญญาและความสามารถของบรรพบุรุษชาวจีนที่น่าภาคภูมิใจ

อีกการหนึ่งคือ พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ได้รับการบูรณะและซ่อมแซมหลังจากเกิดเหตุการณ์เทียนอันเหมิน (ค.ศ. 1989) ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ประชาชนเป็นจำนวนมากไม่พอใจรัฐบาลและหมดศรัทธาในระบบสังคมนิยม ดังนั้นเป้าหมายหนึ่งของรัฐบาลคือพยายามเติมเต็มความรู้สึกที่ขาดหายไปของประชาชนด้วยการนำเสนอ นิทรรศการที่ก่อให้เกิดความรู้สึกชาตินิยมลงไป ซึ่งเป็นรูปแบบพิพิธภัณฑ์ของจีนที่เกิดขึ้นในช่วงหลังเหตุการณ์เทียนอันเหมิน (Denton, 2014, p. 21)

นอกจากนี้ การที่พิพิธภัณฑ์แห่งชาติโดยทั่วไปมีภารกิจหลักสำคัญประการหนึ่งคือการสร้างความรู้สึกรักและภาคภูมิใจในมาตุภูมิด้วยวิธีการต่าง ๆ สำหรับพิพิธภัณฑ์แห่งชาติจีนนั้นนอกจากการวางแผนหาและวิธีการจัดแสดงอย่างเป็นลำดับขั้นตอนแล้ว ในส่วนของการนำประติมากรรมมาจัดแสดงให้ผู้เข้าชมได้เห็น ก่อให้เกิดความรู้สึกถึงความใหญ่โตอลังการ ทำให้ทุกคนที่สัมผัสยินยอมที่จะเปิดใจยอมรับข้อมูลที่ทางพิพิธภัณฑ์ต้องการนำเสนอต่อไป ประกอบกับรูปแบบการจัดแสดงภายในนิทรรศการที่ชักนำให้ผู้ชมเกิดความศรัทธาในรูปแบบการปกครองแบบสังคมนิยมและลัทธิมาร์กซิสต์ ซึ่งการนำเสนอชี้ให้เห็นว่าการปกครองนี้เป็นสิ่งเดียวที่ช่วยพัฒนาประเทศจีนให้เจริญรุ่งเรืองและยิ่งใหญ่ขึ้นมาได้ในปัจจุบัน โดยเฉพาะห้องนิทรรศการที่ 4 และห้องนิทรรศการที่ 5 ที่ให้ความสำคัญว่าพรรคและแนวคิดอุดมการณ์ของผู้นำพรรคสามารถนำพาชาติก้าวสู่ประชาคมโลกได้อย่างภาคภูมิใจ

2. เป็นบทเรียนที่สร้างความฝันและให้พลังใจ

ประวัติศาสตร์ที่นำเสนอในนิทรรศการทั้งห้อง “จีนโบราณ” และห้อง “เส้นทางแห่งการฟื้นฟู” นี้ หัวใจของเรื่องคือ ความพากเพียร ความกล้าหาญ และสติปัญญา ที่เกิดขึ้นจากความพยายามหลายชั่วอายุคนในการฝ่าฟันวิกฤตและปัญหาที่ยาวนานและต่อเนื่อง จนกระทั่งสามารถหลุดพ้นจากความยากลำบากและลุกขึ้นมายืนหยัดด้วยกำลังของคนในชาติที่ช่วยกันอย่างไม่ย่อท้อจนสามารถยืนได้อย่างแข็งแกร่งและเป็นชาติที่รุ่งเรืองในปัจจุบัน (The Road of Rejuvenation) ซึ่ง Chen Yu ผู้อำนวยการฝ่ายนิทรรศการ 1 พิพิธภัณฑ์แห่งชาติจีนได้อธิบายเพิ่มเติมว่า “ห้องที่แสดงให้เห็นประวัติศาสตร์มากที่สุดคือ ห้องนิทรรศการถาวร (นิทรรศการ “จีนโบราณ” และนิทรรศการ “เส้นทางแห่งการฟื้นฟู”) ซึ่งพิพิธภัณฑ์ไม่ได้ต้องการให้เห็นแค่ความสำเร็จเท่านั้น แต่ต้องการให้เห็นเป็นบทเรียน ประการแรกคือ จีนมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน และประวัติศาสตร์ที่ยาวนานนี้เป็นประวัติศาสตร์ที่มีขึ้นมีลง มีรุ่งเรืองและตกต่ำแต่จีนก็สามารถพัฒนาเป็นจีนประเทศชั้นนำในปัจจุบันได้อีกประการคืออยากให้เห็นระดับของการพัฒนาในแต่ละช่วงเวลาในประวัติศาสตร์จีนกว่าที่จีนจะก้าวมาถึงปัจจุบันจีนมีปัญหา มีการพัฒนาและมีการเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงเวลาอย่างไร”

อย่างไรก็ตามประวัติศาสตร์ที่นำเสนอขึ้นนอกจากจะเป็นบทเรียนเพื่อการเรียนรู้ทั้งความสำเร็จและความผิดพลาดที่เกิดขึ้นแล้ว ยังเป็นแรงผลักดันให้มีความหวังความฝันที่จะก้าวเดินต่อไปข้างหน้าด้วย เอกสารเผยแพร่ของพิพิธภัณฑ์ได้กล่าวถึงความคาดหวังที่จะเกิดจากนิทรรศการ “เส้นทางแห่งการฟื้นฟู” ที่จะทำให้ความฝันที่จะฟื้นฟูประชาชาติของจีนให้กลับมายิ่งใหญ่เป็นจริง การฟื้นฟูชาติเป็นความฝันร่วมกันของหนุ่มสาวชาวจีน หนุ่มสาวชาวจีนทุกคนต้องมีความเพียรพยายามร่วมกัน รับช่วงสืบทอดจิตวิญญาณแห่งการปฏิวัติจากวีรชนที่พลีชีพเพื่อการปฏิวัติ พยายามบากบั่นต่อสู้เพื่อความฝันที่จะฟื้นฟูประชาชาติของจีนให้กลับมายิ่งใหญ่ให้เป็นจริงได้ ซึ่งสอดคล้องกับคำขวัญ “ความฝันของจีน” ที่สีจิ้นผิงประธานาธิบดีคนปัจจุบันที่กล่าวไว้ว่า “เยาวชนจีนต้องกล้าฝัน เพียรทำงาน เพื่อเติมเต็มฝันและมีส่วนให้ชาติกลับมามีชีวิตชีวาอีกครั้ง” (ฝันจีน, n.d.) นอกจากนั้นสีจิ้นผิง เลขาธิการใหญ่คณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนนำคณะกรรมการกลางพรรคชุดใหม่และสำนักงานเลขาธิการกลางมาพิพิธภัณฑ์แห่งชาติจีนเพื่อเยี่ยมชม

นิทรรศการ “เส้นทางแห่งการฟื้นฟู” เลขาธิการใหญ่ลีกว่าคำปราศรัยที่สำคัญว่า “นิทรรศการเส้นทางแห่งการฟื้นฟูนี้ ทำให้หวงระลึกถึงอดีตของประชาชนชาวจีน แสดงให้เห็นถึงปัจจุบันของประชาชนชาวจีน และทำให้มองไปถึงอนาคตของประชาชนชาวจีน นิทรรศการมีความสมบูรณ์งดงามทั้งเนื้อหาและภาพประกอบ โบราณวัตถุจำนวนมากมาให้ความรู้และการแนะนำอย่างลึกซึ้งต่อผู้เข้าชมหลังจากที่ได้ชม...” (吕章申, 2012, p. 4)

3. เนื้อหาจากนิทรรศการสร้างความชอบธรรมให้แก่พรรค

หลังจากที่ความศรัทธาของพรรคและระบบสังคมนิยมถูกบั่นทอนลงเนื่องจากเหตุการณ์ปราบปรามจางล่ออย่างรุนแรงที่จตุรัสเทียนอันเหมิน การจัดนิทรรศการบอกเล่าให้เห็นความเป็นมาและการต่อสู้ของพรรค ที่เริ่มต้นมาจากกองทัพปฏิวัติ ตามมาด้วยบทบาทและความสามารถของผู้นำที่สามารถสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีนขึ้นมาได้ใหม่อย่างชาญฉลาด รวมทั้งสามารถสร้างความเป็นหนึ่งเดียวของจีนภายใต้ความหลากหลายของชาติพันธุ์ที่มีมาแต่โบราณ ที่สำคัญคือการนำพาประเทศก้าวมาอยู่แถวหน้าในประชาคมโลกในปัจจุบัน อนุสาวรีย์ใหม่ของพรรคหรือของรัฐบาลที่มีต่อชาติตามที่พิพิธภัณฑสถานนั้น นอกจากจะช่วยสร้างความชอบธรรมให้แก่รัฐบาลในฐานะผู้มีอำนาจที่จะปกครองดูแลชาติและประชาชนให้อยู่อย่างสุขสงบและมีเกียรติภูมิแล้ว ยังช่วยให้ภาพลักษณ์ของรัฐบาลในสายตาของประชาชนมีแนวโน้มไปในทางที่ดีขึ้น ถือได้ว่าพิพิธภัณฑสถานมีส่วนเรียกศรัทธาความเชื่อมั่นจากประชาชนกลับคืนมาได้อีกทางหนึ่ง

อย่างไรก็ตามนอกจากนิทรรศการถาวรที่กล่าวมาแล้ว ยังมีนิทรรศการสำคัญ (On regular display) ที่ห้อง “ผู้นำ • ประชาชน - คอลเลกชันผลงานชิ้นเอกทางด้านจิตรศิลป์สมัยใหม่ของจีนของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ” (Leader • People - the National Museum Collection of the Masterpieces of Chinese Modern Fine Art) ซึ่งเป็นห้องโถงขนาดใหญ่ที่ถือเป็นศูนย์กลางของพิพิธภัณฑสถานสำหรับใช้เป็นพื้นที่ส่วนกลางแสดงให้เห็นถึงบทบาทและความชอบธรรมของพรรคคอมมิวนิสต์จีนรุ่นแรก ภายในห้องจะใช้สีแดงเป็นหลัก แสดงให้เห็นถึงความสำคัญและความยิ่งใหญ่ของวัตถุที่จัดแสดง ซึ่งประกอบด้วย ภาพวาด ภาพเขียนสีน้ำมัน และรูปแกะสลักร่วมสมัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การปฏิวัติและประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับประชาชนหลากหลายชาติพันธุ์ของจีนตั้งแต่การสถาปนาชาติจีนใหม่ โดยด้านซ้ายจัดแสดงบทบาทและการต่อสู้เสียสละของเหมาเจ๋อตงและกองทัพปฏิวัติโดยเฉพาะในเหตุการณ์เดินทัพทางไกล (Long March) ด้านขวาแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างผู้นำกับมวลชนกลุ่มต่าง ๆ ในการฟื้นฟูชาติจีน

ภาพที่โดดเด่นที่สุดที่พิพิธภัณฑสถานต้องการสื่อถึงอนุสาวรีย์ของผู้นำพรรคกลุ่มแรกคือภาพ “การเกิดของชาติจีน” (Birth of New China) ผลงานขนาดใหญ่ฝีมือการวาดของ Tang Yongli สร้างขึ้นเมื่อ ค.ศ. 2012-2015 ที่จัดแสดงอยู่ตรงกลางด้านหน้าสุดของห้อง

ในภาพเหมาเจ๋อตงในฐานะประธานรัฐบาลกลางเป็นผู้อ่านประกาศสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ. 1949 พร้อมด้วยคณะกรรมการรัฐบาลกลางเต็มคณะ (the Central People's Government Commission) ชุดแรกจำนวน 63 คนพร้อมกับภาพสำคัญอีกหนึ่งภาพซึ่งพบเห็นได้เสมอในสถานที่สำคัญ ๆ ในประเทศจีน คือ “พิธีสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน” (The Founding Ceremony of

People's Republic of China) จากผลงานของ Dong Xiwen สร้างขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1953 ซึ่งเป็นภาพที่เฝ้าดู
กำลังอ่านคำประกาศสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีนที่จัตุรัสเทียนอันเหมิน อันเป็นจุดเริ่มต้นการเกิดขึ้น
ของสาธารณรัฐประชาชนจีนภายใต้การนำของพรรคคอมมิวนิสต์จีน

ภาพการเกิดของชาติจีน

ภาพพิธีสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน

การจัดแสดงในส่วนนี้ แม้จะไม่มีคำบรรยายมากนัก มีเพียงคำอธิบายแผ่นเดียวที่วางไว้ที่พื้นกลาง
ห้องหน้าภาพ“การเกิดของชาติจีน”และคำอธิบายภาพแต่ละภาพอย่างสั้น แต่ชิ้นงานศิลปะที่นำมาจัดแสดง
ทั้งหมดไม่เพียงแต่จะเสริมประเด็นบทบาทความชอบธรรมของพรรคและผู้นำเท่านั้น เมื่อผนวกรวมกับ
เรื่องราวการจัดแสดงจากห้องนิทรรศการถาวร 2 ห้องประกอบกันแล้ว ยังช่วยเพิ่มน้ำหนักจินตภาพ “จีน :
จากแหล่งอารยธรรมที่ยิ่งใหญ่กลับสู่ความยิ่งใหญ่ด้วยพลังและวิถีของจีน” ให้มีความเด่นชัดมากยิ่งขึ้น ซึ่ง
ภาพจากห้อง “จีนโบราณ” ที่แสดงถึงความรุ่งเรืองของจีนตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ที่สืบทอดอย่าง
ต่อเนื่องนานนับพันปีมาจนถึงปัจจุบัน และภาพจากห้อง “เส้นทางแห่งการฟื้นฟู” ที่จีนหลงอยู่กับความ
ยิ่งใหญ่ของตนเองในช่วงปลายราชวงศ์ชิงกระทั่งปรับตัวไม่ทันกับโลกตะวันตก เป็นเหตุให้ประเทศชาติก้าว
เข้าสู่ช่วงอับยศและตกต่ำ ไม่ว่าจะเป็นการตกต่ำจากการรุกรานของชาติตะวันตก ตกต่ำจากการรุกรานของ
ญี่ปุ่น และตกต่ำจากความแตกแยกทางความคิดของคนในชาติ แต่ถึงที่สุดแล้ว จีนก็พยายามหาทางออกที่
เหมาะสมกับชาติของตน ด้วยแนวคิดของผู้นำ ด้วยความสามัคคีของคนในชาติที่ร่วมแรงร่วมใจกันฟันฝ่า
อุปสรรค ทำให้จีนสามารถก้าวพ้นวิกฤตต่าง ๆ มาได้ และทำให้มีภาพจีนในปัจจุบันที่กลับมายิ่งใหญ่และ
เป็นผู้นำของโลกเหมือนเมื่อในอดีตได้อีกครั้ง

ลำดับเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์จีน

วัน เดือน ปี	เหตุการณ์สำคัญ
500,000-600,000 ปี ก่อน ค.ศ.	มนุษย์ปักกิ่งในยุคหินเก่า ดำรงชีวิตด้วยการล่าสัตว์ รู้จักการใช้ไฟ สามารถสร้างเครื่องมือจากหินกะเทาะสำหรับใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ
7,000-4,200 ปี ก่อน ค.ศ.	ยุคหินใหม่ที่ผู้คนเริ่มตั้งชุมชนแทนการอาศัยอยู่ในถ้ำ เพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ สร้างวัฒนธรรม ประดิษฐ์สิ่งของที่มีความประณีตและสวยงามมากขึ้น เช่น เครื่องปั้นดินเผาเคลือบและทาสีด้วยสีแดง
4,200 ปี ก่อน ค.ศ.	เริ่มรวบรวมชนเผ่าต่าง ๆ และสถาปนาราชวงศ์เซี่ย (Xia) ซึ่งเป็นราชวงศ์แรกของจีน
1,600-1046 ปี ก่อน ค.ศ.	ก่อตั้งราชวงศ์ซาง (Shang) เป็นราชวงศ์แรกในประวัติศาสตร์จีนที่มีหลักฐานทางโบราณคดีรองรับอย่างแน่นอน มีการใช้อักษรกระดูกเต่าและอักษรสัมฤทธิ์
1027-771 ปี ก่อน ค.ศ.	ยุคโจวตะวันตก (Western Zhou) กษัตริย์เริ่มอ้างความเป็น “โอรสแห่งสวรรค์” และเริ่มการปกครองด้วยระบอบศักดินาแบ่งเขตการปกครองออกเป็นแคว้นต่าง ๆ แล้วส่งเชื้อพระวงศ์ไปเป็น “อ๋อง” ปกครอง
841 ปี ก่อน ค.ศ.	เริ่มมีบันทึกประวัติศาสตร์บอกปีของเหตุการณ์ที่ชัดเจนแน่นอน
ราว 771 ปี ก่อน ค.ศ.	อนารยชนเข้าโจมตี กษัตริย์แห่งราชวงศ์โจว (Zhou) จึงย้ายเมืองหลวงเข้าไปอยู่ทางด้านตะวันออก นักประวัติศาสตร์จึงแบ่งราชวงศ์โจวออกเป็นยุคโจวตะวันตก และยุคโจวตะวันออก (Eastern Zhou)
770-476 ปี ก่อน ค.ศ.	ยุคชุนชิว (Spring and Autumn period) หรือยุคสงครามกลางเมือง เป็นยุคที่มีแคว้นต่าง ๆ 140 แคว้น มี “อ๋อง” เป็นผู้ปกครองแต่ละแคว้น เป็นยุคสงครามกลางเมืองแต่เป็นยุคที่มีสำนักปราชญ์และแนวคิดเกิดขึ้นจำนวนมาก เช่น สำนักขงจื้อ สำนักเต๋า เป็นต้น
479 ปี ก่อน ค.ศ.	ขงจื้อเสียชีวิต ลูกศิษย์นำคำสอนของเขามาจดบันทึกรวบรวมเป็นหนังสือชื่อว่า Analects
477-222 ปี ก่อน ค.ศ.	ยุคเลียดก๊ก (Warring States) มีแคว้นใหญ่ที่ทำสงครามแย่งชิงอำนาจกันเพียง 7 แคว้น คือ Chu, Qi, Han, Yan, Zhao, Wei และ Qin ทำสงครามกันยาวนานถึง 255 ปี
221-206 ปี ก่อน ค.ศ.	Qin Shi Huang หรือฉินซีฮ่องเต้ รบชนะรัฐใหญ่ทั้ง 6 รัฐและรวมแผ่นดินเป็นปึกแผ่นสำเร็จ ก่อตั้งราชวงศ์ฉิน (Qin) เป็นเจ้าเมืองคนแรกที่ใช้ชื่อ “จักรพรรดิ” จัดการปกครองแบบรวมศูนย์อำนาจเบ็ดเสร็จ
213 ปี ก่อน ค.ศ.	Qin Shi Huang ออกคำสั่งเผาหนังสือ
212 ปี ก่อน ค.ศ.	Qin Shi Huang เหน็ดคนจำนวน 7 แสนกว่าคนสร้างพระราชวังและสุสาน Lishan และฆ่าฝังคนของสำนักขงจื้อ
206 ปี ก่อน ค.ศ.	ราชวงศ์ฉินล่มสลาย พระราชวังถูกเผาทำลาย
202 ปี ก่อน ค.ศ.	Liu Bang สถาปนาราชวงศ์ฮั่น (Han) ตั้งตนเป็นจักรพรรดิ Han Gao Zu เมืองหลวงอยู่ที่ฉางอัน (Chang'an) กลับไปใช้รูปแบบการปกครองแบบศักดินาสวามิภักดิ์ ถือเป็นจักรพรรดิผู้ยิ่งใหญ่องค์ที่ 2 ของจีนที่สามารถ

	รวมประเทศจีนเป็นปึกแผ่นอีกครั้งหนึ่ง
140 ปี ก่อน ค.ศ.	ราชวงศ์ฮั่นรุ่งเรืองถึงขีดสุด ขยายเขตแดนไปทางตะวันตกและเกาหลี ซึ่งเป็น “ยุคทอง” ของการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ ขกย่องปรัชญาขงจื้อเป็นแนวคิดหลักของรัฐและใช้ในการสอบบรรจุข้าราชการ
ค.ศ. 25	Liu Xiu ปราบกบฏต่าง ๆ และตั้งตัวขึ้นเป็นพระเจ้า Han Guangwudi ย้ายเมืองหลวงมาทางตะวันออกที่เมือง ลั่วหยาง (Luoyang) จึงเรียกว่า ฮั่นตะวันออก (Eastern Han)
ค.ศ. 57	ญี่ปุ่นส่งทูตมายังราชวงศ์ฮั่น การติดต่อสานสัมพันธ์ระหว่างจีนกับญี่ปุ่นได้เริ่มขึ้นอย่างเป็นทางการ พุทธศาสนาได้เข้ามาในประเทศจีนเป็นครั้งแรก
ค.ศ. 220	ราชวงศ์ฮั่นตะวันออกล่มสลาย
ค.ศ. 220- 265	ยุคสามก๊ก (Three Kingdoms) การล่มสลายของราชวงศ์ฮั่นส่งผลให้เกิดการแตกแยกในราชวงศ์ เกิดสงครามแย่งชิงอำนาจ แผ่นดินจีนก็แตกออกเป็นสามก๊กอย่างชัดเจน
ค.ศ. 280	Sima Yan (Emperor Wu of Jin) รวมแผ่นดินจีนที่แตกออกเป็นสามก๊กให้เป็นหนึ่งเดียวได้อีกครั้งหนึ่ง ประกาศตั้งราชวงศ์จิ้นตะวันตก (Western Jin) สิ้นสุดยุคสามก๊ก
ค.ศ. 316	ราชวงศ์จิ้นตะวันตกล่มสลาย ประชาชนอพยพลง ทำให้ดินแดนทางเหนือนั้นกลายเป็นอาณาจักรของ อานารยชน 16 รัฐ
ค.ศ. 317	ก่อตั้งราชวงศ์จิ้นตะวันออก (Eastern Jin)
ค.ศ. 420	Liu Yu พัฒนาตัวเองจากชนชั้นยากไร้และรวมกำลังโค่นล้มอาณาจักรจิ้นตะวันออก สถาปนาราชวงศ์ซ่ง (Song)
ค.ศ. 420- 589	ยุคราชวงศ์เหนือ-ใต้ (Northern and Southern) บ้านเมืองระส่ำระสายประชาชนเดือดร้อนจากการแย่งชิงอำนาจระหว่างผู้ครองแคว้นในแผ่นดินทางเหนือและแผ่นดินทางตอนใต้ ราชวงศ์ต่าง ๆ ผลัดกันขึ้นครองอำนาจ
ค.ศ. 581	Yang Jian ขุนนางชั้นผู้ใหญ่ของราชวงศ์โจวเหนือปลดกษัตริย์ของราชวงศ์โจวเหนือออกจากราชสมบัติ สถาปนาตนเองขึ้นเป็นจักรพรรดิ Sui Wendi ก่อตั้งราชวงศ์สุ่ย (Sui) ริเริ่มระบบการ “สอบจอหงวน” เพื่อคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเข้าทำงาน
ค.ศ. 589	จักรพรรดิ Sui Wendi ปราบปรามแคว้นสำคัญ ๆ ลงได้ สงครามแบ่งแยกดินแดนยุติลงจีนกลับคืนสู่เอกภาพอีกครั้ง
ค.ศ. 608	พระเจ้า Sui Yangdi สั่งขุดคลองที่บริเวณใกล้กับเมือง Luoyang เชื่อมไปถึงบริเวณที่เป็นกรุงปักกิ่งในปัจจุบัน
ค.ศ. 618	การก่อสร้างขนาดใหญ่และการรุกรานเกาหลีที่ล้มเหลวถึง 3 ครั้ง รวมทั้งประชาชนไม่ได้รับความช่วยเหลือ ในยามมีทุกข์ภัยกลายเป็นเหตุให้เกิดการลุกฮือของกบฏชาวนา หลี่หยวน (Li Yuan) หัวหน้ากบฏกลุ่มหนึ่งได้สถาปนาราชวงศ์ถัง ตั้งตัวเองเป็นพระเจ้า Tang Gaozu
ค.ศ. 624	ราชวงศ์ถัง (Tang) ใช้เวลาร่วม 10 ปีสามารถรวบรวมแผ่นดินให้เป็นปึกแผ่นได้อีกครั้ง เริ่มมีการใช้การพิมพ์ด้วยแม่พิมพ์เป็นครั้งแรก
ค.ศ. 627	พระเจ้า Tang Taizong ขึ้นครองราชย์ มีการส่งเสริมการศึกษาโดยการสร้างโรงเรียนเฉพาะด้านขึ้นมาหลายแห่ง ใช้นโยบายไม่เหยียดหยามชนกลุ่มน้อยโดยใช้มาตรการต่างกันไป
ค.ศ. 629	พระถังซำจั๋ง (Monk Xuanzang) เดินทางไปอินเดียเพื่ออัญเชิญพระไตรปิฎก ต่อมาอีก 15 ปีได้เดินทางกลับสู่

	ราชวงศ์ถัง เขียนหนังสือชื่อ “บันทึกเหตุการณ์แดนตะวันตกสมัยราชวงศ์ถัง” และแปลพระคัมภีร์จำนวนกว่า 1,300 ฉบับเป็นภาษาจีนทำให้พุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองสูงสุดในเวลาต่อมา
ค.ศ. 631	ญี่ปุ่น “ส่งทูต” มายังเมืองฉางอัน และจากนั้นเป็นต้นมา ญี่ปุ่นก็ส่งทูตมายังราชวงศ์ถังอยู่หลายครั้ง เป็นการเสริมให้จีนและญี่ปุ่นมีการแลกเปลี่ยนทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมมากขึ้น
ค.ศ. 635	ศาสนาคริสต์เผยแพร่อีกครั้งเข้าสู่ประเทศจีน
ค.ศ. 635	บาทหลวงอัลโลเกน ได้เดินทางมาจีนสร้างโบสถ์และเผยแพร่คริสต์ศาสนาที่เมืองฉางอัน
ค.ศ. 651	อาหรับส่งทูตมาเจริญไมตรีที่เมืองฉางอัน (Chang'an) และศาสนาอิสลามก็เผยแพร่อีกครั้งเข้าสู่แผ่นดินจีน
ค.ศ. 657	ราชวงศ์ถังกำจัดชนเผ่า Tujia กลุ่มตะวันตก และเพิ่มความเข้มงวดในการควบคุมดูแลเส้นทางเหนือ-ใต้ของเทือกเขาเทียนชาน
ค.ศ. 690	พระนางบูเช็กเทียน (Wu Zetian) สถาปนาตนเป็นจักรพรรดินีและเปลี่ยนชื่อราชวงศ์เป็นราชวงศ์โจว หลังจาก ที่พระองค์สิ้นพระชนม์ จึงได้เปลี่ยนกลับมาใช้ชื่อราชวงศ์ถังเช่นเดิม
ค.ศ. 713	พระเจ้า Tang Xuanzong ขึ้นครองราชย์ ปรับปรุงการบริหาร จัดระเบียบสำมะโนประชากรและการส่งเสริม วิทยาการต่าง ๆ ทำให้ราชวงศ์ถังกลายเป็นศูนย์กลางวัฒนธรรมแห่งเอเชียตะวันออก
ค.ศ. 753	พระภิกษุ Jian Zhen เดินทางถึงประเทศญี่ปุ่น
ค.ศ. 755	กบฏ An Shiต่อต้านราชวงศ์ถัง ความเสียหายจากกบฏครั้งนี้ เป็นเหตุให้ยุคทองของราชวงศ์ถังเสื่อมลง
ค.ศ. 845	พระเจ้า Tang Wuzong ไม่พอพระทัยที่อิทธิพลของพุทธศาสนามีมากขึ้น จึงห้ามกิจกรรมทางพุทธศาสนา สั่ง ให้เผาทำลายหรือถอนวัดวาอาราม
ค.ศ. 875	กบฏ Huang Chao โจมตีนครหลวงฉางอันของราชวงศ์ถังสำเร็จ แต่ภายหลัง Zhu Wen ผู้เป็นแม่ทัพใหญ่ได้ สวมมิกัดต่อราชวงศ์ถังและลี้ภัยกลุ่มกบฏได้ และได้รับพระราชทานนาม “Zhu Quanzhong”
ค.ศ. 903	Zhu Quanzhong ได้รับความไว้วางใจจากราชสำนักในการปราบขันทีได้ช่วยโอกาสนี้เข้าควบคุมการ บริหารราชการแผ่นดิน
ค.ศ. 904	Zhu Wen ปลงพระชนม์พระเจ้า Tang Zhaozong แต่งตั้ง Tang Aidi วัย 13 ขวบขึ้นเป็นฮ่องเต้หุ่นเชิดแทน เกิดสงครามแย่งชิงอำนาจตามหัวเมือง
ค.ศ. 907	Zhu Wen สถาปนาตนเองเป็นจักรพรรดิ Taizu ก่อตั้งราชวงศ์ Hou Liang เป็นการสิ้นสุดราชวงศ์ถัง
ค.ศ. 907-960	ยุค 5 ราชวงศ์ (Five Dynasties) เป็นสมัยแห่งการต่อสู้แย่งชิงบัลลังก์และเปลี่ยนราชวงศ์ตลอดระยะเวลา กว่า 50 ปี
ค.ศ. 960	ทหารก่อการกบฏสถาปนาราชวงศ์ซ่งเหนือ (Northern Song) สิ้นสุดยุคห้าราชวงศ์
ค.ศ. 1004	อาณาจักรเหลียว (Liao) ยกทัพใหญ่รุกรานราชวงศ์ซ่ง พระเจ้า Song Zhenzong ได้ทรงยกทัพออกไปสู้ แต่ราชวงศ์ซ่งเลือกที่จะเจรจาสงบศึกโดยจะส่งผ้าไหมและเงินให้อาณาจักรเหลียวทุกปี
ค.ศ. 1044	ราชวงศ์ซ่งและราชวงศ์ซีเซีย (XiXia) ได้บรรลุข้อตกลงเจรจาสงบศึก ราชวงศ์ซีเซียยอมอยู่ใต้อาณาจักรซ่ง แต่ทุกปีราชวงศ์ซ่งต้องส่งเงิน ผ้าไหม และชา เป็นต้น ให้กับราชวงศ์ซีเซีย
ค.ศ. 1115	ผู้นำชนเผ่า Nuzhen ตั้งตนขึ้นเป็นจักรพรรดิ Jin Taizu สถาปนาแคว้น Dajin ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อราชวงศ์ เป็นราชวงศ์จิน
ค.ศ. 1120	ราชวงศ์ซ่งส่งทูตไปเจรจากับราชวงศ์จินและลงนามร่วมกันกำจัดราชวงศ์เหลียว (Liao)

ค.ศ. 1125	Jin Taizong แห่งราชวงศ์จินนำทัพกวาดล้างแคว้นเหลียวเป็นผลสำเร็จ
ค.ศ. 1126	กองทัพของชนเผ่าจินบุกเข้าปล้นเมืองหลวงของราชวงศ์ซ่งจับเชื้อพระวงศ์ไปเป็นเชลยจำนวนมาก พระเจ้าซ่งชินจง (Song Qinzong) ยอมจำนนเป็นการล่มสลายราชวงศ์ซ่งเหนือ
ค.ศ. 1127	พระเจ้า Song Gaozong อาศัยช่วงเวลาที่กองทัพจินถอนทัพออกไปขึ้นครองราชย์ และใช้เมือง Lin'an เป็นเมืองหลวงสถาปนาราชวงศ์ซ่งใต้
ค.ศ. 1141	ราชวงศ์ซ่งใต้ยอมยกดินแดนบางส่วนและส่งของบรรณาการให้กับราชวงศ์จิน
ค.ศ. 1164	ราชวงศ์ซ่งใต้เจรจาสงบศึกกับราชวงศ์จินอีกครั้ง
ค.ศ. 1206	Temüjin รวบรวมเผ่ามองโกลได้สำเร็จ สถาปนาอาณาจักรมองโกล ตั้งตัวเป็นประมุขมีชื่อว่า เจงกิสข่าน (Genghis Khan)
ค.ศ. 1219	เจงกิสข่านนำทัพบุกไปปราบปรามดินแดนทางตะวันตก บุกเข้าโจมตีเอเชียกลาง
ค.ศ. 1226	ราชวงศ์ซ่งใต้ถูกกองทัพมองโกลบุกโจมตีล่มสลายลง
ค.ศ. 1234	กองทัพมองโกลโค่นล้มราชวงศ์จิน และเปิดฉากทำสงครามกับราชวงศ์ซ่ง
ค.ศ. 1260	กุบไลข่าน (Kublai Khan) สถาปนาตนเป็นพระเจ้า Yuan Shizu ปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์หยวน ขึ้นครองราชย์ที่เมือง Kaiping
ค.ศ. 1267	ชาวมองโกลเริ่มสร้างเมือง Yanjing (นครปักกิ่งในปัจจุบัน)
ค.ศ. 1271	กุบไลข่านสถาปนาแคว้น “Dayuan” โดยมีเมือง Yanjing เป็นเมืองหลวง แล้วเปลี่ยนชื่อเป็นเมือง Dadu
ค.ศ. 1274	กองทัพหยวนบุกโจมตีญี่ปุ่น แต่เจอลมพายุจึงถอยทัพกลับ
ค.ศ. 1275	Marco Polo ชาวอิตาลีเดินทางถึงเมือง Dadu ของราชวงศ์หยวน ได้รับการต้อนรับจากกุบไลข่านและอยู่เป็นขุนนางของราชวงศ์หยวนถึง 17 ปี
ค.ศ. 1278	กองทัพหยวนยกทัพลงใต้ข้ามแม่น้ำแยงซีถึงลงมาประชิดเมืองหลวงของราชวงศ์ซ่งใต้ ขุนนางหลายคนยังคงพยายามต่อสู้โดยหนีไปตั้งหลักยังเมือง Fujian และกวางตุ้ง
ค.ศ. 1279	พระเจ้า Yuan Shizu พิชิตราชวงศ์ซ่งใต้ ราชวงศ์ซ่งได้ล่มสลาย พระเจ้า Yuan Shizu รวมแผ่นดินจีนเป็นหนึ่งเดียวอีกครั้งหนึ่ง ครองพื้นที่ไปทั่วทั้งเอเชียและยุโรปอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อนในประวัติศาสตร์
ค.ศ. 1321	พระเจ้า Yuan Yingzong เรียกข้าราชการชาวฮั่นที่ถูกปลดให้เข้ามารับราชการใหม่ ดำเนินการปฏิรูปการเมืองและเศรษฐกิจ
1340-1350	ชาวมองโกลไม่สามารถบริหารราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ราชวงศ์หยวนจึงตกต่ำลงเรื่อย ๆ และภาวะความยากแค้นจากภัยพิบัติที่มีมาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งการกดขี่ข่มเหงจากบรรดาขุนนาง ทำให้เกิดกบฏขึ้นทั่วไป
ค.ศ. 1368	Zhu Yuanzhang ก่อการกบฏนำกำลังรุกขึ้นเหนือบุกยึดเมืองหลวงต้าตูของราชวงศ์หยวน แล้วเปลี่ยนชื่อเมืองเป็น Beiping ขึ้นครองราชย์เป็นพระเจ้า Ming Taizu ปฐมกษัตริย์ราชวงศ์หมิง ตั้งเมืองหลวงที่ Yingtian (เมืองนานกิงในปัจจุบัน) ราชวงศ์หยวนล่มสลาย
ค.ศ. 1374	ราชวงศ์หมิงส่งกองทัพออกลาดตระเวนในทะเลเพื่อป้องกันการบุกรุกก่อวณจากโจรสลัดญี่ปุ่น
ค.ศ. 1382	พระเจ้า Ming Taizu นำกำลังทัพเข้าปราบปรามที่มั่นสุดท้ายของพวกมองโกลที่ยังหลงเหลืออยู่ที่ยูนนาน และยึดครองเป็นส่วนหนึ่งของราชอาณาจักรหมิงได้สำเร็จ
ค.ศ. 1393	พระเจ้า Ming Taizu ประหารชีวิตกลุ่มก่อกบฏและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นจำนวนถึง 15,000 คน
ค.ศ. 1403	พระเจ้า Ming Chengzu มีราชโองการโปรดให้จัดทำสารานุกรมรวบรวมความรู้ทางวิชาการสาขาต่างๆ

	ทั้งหมด ใช้เวลาจัดทำ 4 ปี
ค.ศ. 1404	พระเจ้า Ming Chengzu มีราชโองการให้อพยพคนหลายแสนคนจากเมืองนานกิง มณฑล Shanxi และมณฑล Zhejiang เข้ามายังปักกิ่ง เป็นการเกณฑ์แรงงานเพื่อสร้าง "พระราชวังต้องห้าม"
ค.ศ. 1405	พระเจ้า Ming Chengzu โปรดให้สร้างกองเรือ “Baochuan” ที่มีความยิ่งใหญ่ที่สุดในขณะนั้น ออกเดินเรือครั้งแรก มีนายกองเรือ คือ เจิ้งเหอ (Zheng He) ขันทีคนสนิทเดินทางล่องทะเลไปทั่วโลก 7 ครั้ง (ค.ศ. 1405-1430)
ค.ศ. 1421	พระเจ้า Ming Chengzu ย้ายเมืองหลวงจากเมืองนานกิงไปปักกิ่ง
ค.ศ. 1449	พระเจ้า Ming Yingzong นำทัพใหญ่ออกปราบปรามชนเผ่า Wala
ค.ศ. 1510	ชาวาก่อการปฏิวัติ โดยหมุนเวียนไปปฏิบัติกรตามที่แตกต่างกัน ในมณฑล Shanxi , Shandong, Henan, Jiangsu, Anhui, Hunan, Hubei
ค.ศ. 1535	ผู้ที่อยู่ในอาณานิคมของโปรตุเกสเริ่มเข้ารุกรานมาเก๊า
ค.ศ. 1590	Nurhaci ผู้นำชนเผ่า Nuzhen เดินทางไปถวายเครื่องราชบรรณาการแก่พระเจ้า Ming Shenzong (Wanli Emperor) ณ กรุงปักกิ่งด้วยตนเอง
ค.ศ. 1592-1593	Toyotomi Hideyoshi ผู้นำของญี่ปุ่นนำทัพเข้ารุกรานเกาหลี ซึ่งเป็นรัฐบรรณาการของจีน Nurhaci นำทหารของตนช่วยราชวงศ์หมิงขับไล่ญี่ปุ่นออกจากคาบสมุทรเกาหลีจนสำเร็จ
ค.ศ. 1616	Nurhaci เริ่มรุกรานจีนโดยโจมตีเมืองต่างๆ ของแมนจูที่อยู่ภายใต้อำณัติของจีน สามารถรวบรวมและยึดครองแมนจูเรียทั้งหมด Nurhaci จึงยุติการส่งบรรณาการ ไปถวายจักรพรรดิราชวงศ์หมิงตั้งตนเองเป็นข่าน
ค.ศ. 1621	กองทัพ Nuzhen เข้ายึดนคร Shenyang และใช้ที่นั่นเป็นเมืองหลวง
ค.ศ. 1622	ชาวฮอลแลนด์บุกเข้าไปในมาเก๊า
ค.ศ. 1624	ชาวฮอลแลนด์เข้ายึดครองภาคใต้ของเกาะไต้หวัน
ค.ศ. 1626	แม่ทัพกองทัพหมิงรบชนะกองทัพ Nuzhen, Nurhaci ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต Huang Taiji บุตรชายสืบทอดตำแหน่งข่าน (Khan) ต่อมา
ค.ศ. 1627	มณฑล Shanxi เกิดทุพภิกขภัย แต่ข้าราชการยังคงบีบบังคับให้ประชาชนจ่ายภาษี ทำให้ประชาชนที่ประสบภัยรวมตัวกันลุกขึ้นต่อสู้
ค.ศ. 1636	Huang Taiji สถาปนาตนเองเป็นจักรพรรดิแบบจีน เปลี่ยนชื่อราชวงศ์ จาก “จิน” (Jin) เป็น “ชิง” (Qing) ซึ่งหมายถึงความบริสุทธิ์ และเปลี่ยนชื่อชนชาติจาก Nuzhen เป็น “แมนจู”
ค.ศ. 1637	Huang Taiji ทรงเชิญดาไลลามะองค์ที่ 5 มาเยือนนคร Shenyang และโปรดให้สร้างวัดแบบทิเบตขึ้น
ทศวรรษ 1640	เกาะไต้หวันอยู่ภายใต้การยึดครองของฮอลันดา
ค.ศ. 1641	กองทัพชิงและกองทัพหมิงต่อสู้กัน ฝ่ายหมิงพ่ายแพ้และถูกฆ่าตายไปกว่า 50,000 คน
ค.ศ. 1644	อำนาจของแมนจู ราชวงศ์ชิงขยายไปทางเหนือ ยกกองทัพเข้าสู่กรุงปักกิ่ง ขับไล่ราชวงศ์หมิง จักรพรรดิองค์สุดท้ายของราชวงศ์หมิงผูกพระคอสิ้นพระชนม์ ราชวงศ์หมิงล่มสลาย ราชวงศ์ชิงย้ายเมืองหลวงไปเมืองปักกิ่ง
ค.ศ. 1661	พระเจ้า Shunzhi สิ้นพระชนม์ ขณะมีพระชนมายุเพียง 24 พรรษา เจ้าชาย Xuanye วัย 7 พรรษา ได้สืบราชสมบัติต่อจากพระราชบิดาเป็นจักรพรรดิ Kangxi

ค.ศ. 1661-1722	รัชสมัยของจักรพรรดิ Kangxi เป็นยุคที่ราชวงศ์ชิงก้าวขึ้นสู่จุดสูงสุดของอำนาจ เข้มแข็งและยิ่งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ มีการจัดทำ พจนานุกรมรวบรวมภาษาจีน ที่เรียกว่า “พจนานุกรม Kangxi”
ค.ศ. 1662	Zheng Chenggong แม่ทัพผู้ก่อกบฏต่อราชวงศ์หมิงต่อต้านราชวงศ์ชิงหนีการปราบปรามของกองทัพแมนจูไปเกาะไต้หวัน พร้อมกับขับไล่ชาวฮอลันดาออกไปจากเกาะไต้หวันแล้วยึดเกาะไต้หวัน
ค.ศ. 1683	กองทัพชิงบุกโจมตีและยึดเกาะไต้หวัน กำจัดกลุ่มต่อต้านแมนจู ราชสำนักชิงเป็นฝ่ายมีชัย ไต้หวันถูกผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของมณฑล Fujian
ค.ศ. 1684	พระเจ้า Kangxi เดินทางไปตรวจเยี่ยมดินแดนทางใต้เป็นครั้งแรก ซึ่งตลอดพระชนม์ชีพของพระองค์มีโอกาสดินทางไปตรวจเยี่ยมดินแดนทางใต้รวมทั้งสิ้น 6 ครั้ง
ค.ศ. 1689	จีนกับรัสเซียลงนามกำหนดเขตแดนระหว่างจีนกับรัสเซีย รัสเซียยอมรับว่าแม่น้ำ Heilongjiang อยู่ภายใต้การปกครองของจีน และจีนยอมให้พ่อค้ารัสเซียมาค้าขายบริเวณนี้ได้ตามปกติ
ค.ศ. 1696	จักรพรรดิ Kangxi นำทัพด้วยพระองค์เองไปปราบเผ่า Zunghar สำเร็จ นับเป็นครั้งสุดท้ายในประวัติศาสตร์จีนที่จักรพรรดินำกองทัพออกทำสงครามด้วยพระองค์เอง
ค.ศ. 1717	เผ่า Zunghar เข้ามาแทรกแซงการเมืองในทิเบตด้วยการบุกยึดนคร Lhasa แล้วนำเอาเด็กชายคนหนึ่งมาสถาปนาเป็นดาไลลามะองค์ที่ 7
ค.ศ. 1720	จักรพรรดิ Kangxi แต่งตั้งพระโอรสเป็นแม่ทัพนำกองทัพบุกทิเบตและขับไล่พวก Zunghar ออกไป พร้อมทั้งสถาปนาดาไลลามะที่ภักดีต่อราชวงศ์ชิง
ค.ศ. 1722	จักรพรรดิ Kangxi วัย 69 พรรษาสิ้นพระชนม์ พระโอรสองค์ที่ 4 ขึ้นครองราชย์เป็นจักรพรรดิ Yongzheng
ค.ศ. 1727	ราชสำนักชิงจัดตั้งให้มีขุนนางประจำอยู่ในทิเบตเพื่อเพิ่มการควบคุมทิเบตให้มีความเข้มงวดขึ้น
ค.ศ. 1729	จักรพรรดิ Yongzheng ตั้งสภากลาโหม และมีพระราชโองการห้ามปลูกและนำเข้าฝิ่น
ค.ศ. 1732	ราชสำนักชิงปราบเผ่า Zunghar สำเร็จ
ค.ศ. 1735	จักรพรรดิ Yongzheng วัย 58 พรรษา สิ้นพระชนม์ พระโอรสสืบราชสมบัติเป็นจักรพรรดิ Qianlong
ค.ศ. 1746	จักรพรรดิ Qianlong โปรดให้ชาวตะวันตกออกแบบสร้างพระราชวัง Yuan Ming Yuan อันเป็นสถาปัตยกรรมจีนผสมตะวันตก
ค.ศ. 1751	พระเจ้า Qianlong เจริญรอยตามพระเจ้า Kangxi ผู้เป็นพระอัยยา เดินทางลงไปตรวจราชการทางใต้ที่มณฑล Jiangsu และมณฑล Zhejiang รวมแล้วพระองค์เดินทางไปตรวจราชการทางใต้ทั้งสิ้น 6 ครั้ง
ค.ศ. 1757	จักรพรรดิ Qianlong มีพระราชโองการกำหนดให้ Guangzhou เป็นเมืองท่าแห่งเดียวที่อนุญาตให้ชาวต่างชาติติดต่อค้าขายกับจีนได้ โดยต้องค้าผ่านกลุ่มพ่อค้าที่เป็นผู้แทนของราชสำนักชิงที่เรียกว่า Cohong
ค.ศ. 1759	ราชสำนักชิงปราบชาวมุสลิมทางตะวันตกเฉียงเหนือได้สำเร็จและตั้งชื่อดินแดนแห่งนี้ว่า Xinjiang หรือดินแดนใหม่ โดยส่งข้าหลวงและกองทัพไปประจำการ
ค.ศ. 1793	อังกฤษส่ง Lord Macartney มาเข้าเฝ้าจักรพรรดิ Qianlong เพื่อขอให้จีนเปิดเมืองท่าให้มากกว่าเดิมที่จำกัดอยู่เฉพาะเมืองท่า Guangzhou แต่ถูกปฏิเสธ
ค.ศ. 1795	จักรพรรดิ Qianlong ทรงครองราชย์ครบ 60 ปี และไม่ทรงต้องการอยู่ในราชสมบัตินานกว่าจักรพรรดิ

	Kangxi ผู้เป็นพระอัยกา จักรพรรดิราชสมบัติให้พระราชโอรสขึ้นครองราชย์ โดยทรงยกพระองค์เองขึ้นเป็นพระพุทธเจ้าหลวง
ค.ศ. 1799	จักรพรรดิ Qianlong สิ้นพระชนม์ด้วยวัย 89 พรรษา เป็นจักรพรรดิที่มีพระชนม์มัยยาวที่สุดในประวัติศาสตร์จีนนับแต่ราชวงศ์ฉิน เป็นต้นมา
ค.ศ. 1820	อังกฤษเสียดุลการค้ากับจีนมาก จึงหาทางออกด้วยการขายฝิ่นให้กับจีน ทำให้คนจีนติดฝิ่นทั่วทุกหมู่เหล่า
ค.ศ. 1827	รัฐบาลชิงกรีธาทัพไปปราบกบฏ Zhang Ge'er ที่บริเวณมณฑลซินเจียง
ค.ศ. 1836	จักรพรรดิ Daoguang มีพระราชโองการให้ปราบปรามการค้าฝิ่นอย่างจริงจัง
ค.ศ. 1838	จักรพรรดิ Daoguang แต่งตั้ง Lin Zexu ข้าหลวงใหญ่แห่งมณฑล Hunan และ Hubei ไปจัดการปัญหาฝิ่น โดยสั่งให้พ่อค้าอังกฤษส่งมอบฝิ่นรวมทั้งสิ้น 20,283 หีบและเผาทำลายเสีย
ค.ศ. 1839	Lin Zexu เผาทำลายฝิ่นเป็นจำนวนมากที่ Humen ในมณฑลกวางตุ้ง
ค.ศ. 1840	การปราบปรามฝิ่นของ Lin Zexu อังกฤษอ้างเรื่องการปกป้องผลประโยชน์ของตนและต้องการเปิดประตูการค้า จึงส่งเรือรบเข้ามา นำไปสู่ “สงครามฝิ่น”
ค.ศ. 1842	อังกฤษเข้ายึดนานกิง ราชวงศ์ชิงได้ยอมจำนนต้องลงสนธิสัญญานานกิง ถือป็นสนธิสัญญาไม่เท่าเทียมกันฉบับแรกในประวัติศาสตร์ ที่ต้องชดเชยค่าฝิ่น ยกเลิกการค้าในระบบโคหอง เปิดเมืองท่าอีกหลายแห่ง เสียสิทธิสภาพนอกอาณาเขต รวมถึงยกเกาะฮ่องกงให้อังกฤษอีกด้วย
ค.ศ. 1843	Hong Xiuquan ตั้ง “สมาคมบูชาพระผู้เป็นเจ้า” ล้มราชวงศ์ชิงและต่อต้านจักรวรรดินิยมตะวันตก ตั้งอาณาจักร “Taiping Tianguo” ค.ศ. 1951 และสามารถบุกเข้ายึดหลายมณฑลรวมถึงเมืองนานกิง แต่ถูกปราบลงในปี ค.ศ. 1863
ค.ศ. 1855-1877	เกิดกบฏมุสลิมในมณฑลยูนนานซึ่งประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม มีจุดมุ่งหมายเพื่อแบ่งแยกดินแดนจากจีน แต่ถูกปราบลง
ค.ศ. 1856	สงคราม Arrow (The Arrow War) หรือสงครามฝิ่นครั้งที่สอง (The Second Opium War) สงครามจบลงด้วย “สนธิสัญญา Tianjin” (Treaty of Tianjin) ค.ศ. 1858 จีนยอมเปิดเมืองท่าเพิ่ม 15 เมือง ฝิ่นกลายเป็นสินค้าถูกกฎหมาย และต่างชาติสามารถมาตั้งสถานทูต ณ กรุงปักกิ่งได้
ค.ศ. 1860	กองทัพพันธมิตรอังกฤษ-ฝรั่งเศสบุกยึดเมืองเทียนจินและกรุงปักกิ่ง ปล้นสะดมและเผาทำลายพระราชอุทยาน Yuan Ming Yuan
ค.ศ. 1860-1890	เกิดขบวนการเลี่ยนแบบตะวันตกภายใต้การนำของเจ้าชาย Gong (Prince Gong โอรสจักรพรรดิ Daoguang) แต่ด้วยการบริหารที่ขาดประสิทธิภาพและทุจริต ขบวนการจึงยุติลงด้วยความล้มเหลว
22 ส.ค. 1861	พระเจ้า Xianfeng เสด็จสวรรคต พระราชโอรส วัย 5 พรรษาขึ้นครองราชย์เป็นพระเจ้า Tongzhi
พ.ย. 1861	พระนางซูสีไทเฮา (Cixi Taihou) ร่วมมือกับเจ้าชาย Gong ก่อรัฐประหารขึ้นภายในราชสำนักกุมอำนาจการเมือง เจ้าชาย Gong เป็นที่ปรึกษาราชการ พระนางซูสีไทเฮาและพระนาง Ci'an (พระมเหสีในจักรพรรดิ Xianfeng เป็นผู้สำเร็จราชการ
ค.ศ. 1863	จัดตั้งวิทยาลัยขึ้นในกรุงปักกิ่ง เพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ภาษาตะวันตก
ค.ศ. 1864	- เมือง Tianjin เกิดสภาพอดอยาก กองทัพชิงบุกเข้าโจมตีฝ่ายกบฏแพ้ว Hong Xiuquan ฆ่าตัวตาย เป็นการปิดฉากกบฏไท่ผิงเทียนกั๋ว (Taiping Civil War, Taiping Rebellion)

	- รัสเซียบังคับให้จีนลงนามในข้อตกลงแบ่งเขตแดน รัสเซียสามารถเข้าครอบครองพื้นที่ทางตะวันตกของจีน
ค.ศ. 1866	กบฏ Xinjiang ที่มีรัสเซีย อังกฤษ และจักรวรรดิออตโตมัน (Ottoman Empire) สนับสนุนด้านการเงินและการทหาร ยึด Xinjiang ได้ทั้งหมด ราชสำนักต้องใช้เวลาในการปราบปรามอยู่ถึง 11 ปี
ค.ศ. 1870	- ญี่ปุ่นเข้ามาติดต่อเพื่อเปิดความสัมพันธ์ทางการทูตกับจีนในฐานะมิตรประเทศที่เสมอภาคกัน - เกิดการปะทะกันระหว่างชาวจีนกับกงสุลฝรั่งเศส เรียกว่า “การสังหารหมู่เมือง Tianjin” (The Tianjin Massacre)
ค.ศ. 1872	- ราชสำนักส่งนักเรียนจีนชุดแรก 13 คนไปศึกษา ณ สหรัฐอเมริกา - จักรพรรดิ Tongzhi พระชนมายุ 16 พรรษาทรงว่าราชการได้เอง
ค.ศ. 1874	- จักรพรรดิ Tongzhi ถูกถอดถอนจากตำแหน่ง - ฝรั่งเศสบุกและสร้างอัมנם (เวียดนามเหนือ) ดินแดนในการยึดครองของจีนให้เป็นรัฐในอารักขา
ค.ศ. 1875	รัฐบาลชิงแต่งตั้ง Zuo Zongtang เป็นขุนนางต่างประเทศพระนครพระกรรมไปควบคุมงานด้านการทหารที่มณฑล Xinjiang
ม.ค. 1875	จักรพรรดิ Tongzhi สิ้นพระชนม์ลงโดยไม่มีรัชทายาท พระนางซูสีไทเฮาทรงเลือก เจ้าชาย Zaitian (โอรสวัย 3 พรรษาของเจ้าชาย Chun กับน้องสาวของพระนาง) ให้ขึ้นครองราชย์เป็นจักรพรรดิ Guangxu Emperor โดยที่พระนางซูสีไทเฮาและพระนาง Ci'an ได้ร่วมกันเป็นผู้สำเร็จราชการหลังม่านอีกครั้งที่สอง
ค.ศ. 1879	ญี่ปุ่นครอบครองเกาะ Ryukyu แล้วตั้งเป็นจังหวัดโอกินาวา
ค.ศ. 1883	กองทัพฝรั่งเศสเปิดฉากโจมตีกองทัพอังกฤษที่ตั้งมั่นอยู่ที่เวียดนาม Shaanxi เกิดสงครามระหว่างจีนกับฝรั่งเศส
ค.ศ. 1884	- จีนพ่ายแพ้ต่อฝรั่งเศสในสงครามชิงความเป็นใหญ่เหนือเวียดนาม - หลังจากปราบปรามความไม่สงบใน Xinjiang ได้ และทำข้อตกลงเรื่องพรมแดนกับรัสเซียแล้ว ก็ประกาศให้ซินเจียงเป็นมณฑลหนึ่งของอาณาจักรชิง - ได้หวั่นเป็นมณฑลหนึ่งของแผ่นดินราชวงศ์ชิง
ค.ศ. 1884	จีนและญี่ปุ่นต่างต้องการมีอิทธิพลเหนือเกาหลี ทำข้อตกลงว่า ทั้งสองฝ่ายต้องถอนกองกำลังออกจากเกาหลีพร้อม ๆ กัน ห้ามฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งส่งทหารไปเกาหลีโดยไม่แจ้งให้อีกฝ่ายทราบก่อนล่วงหน้า
ค.ศ. 1889	จักรพรรดิ Guangxu Emperor ทรงว่าราชการเอง พระนางซูสีไทเฮาเสด็จไปประทับพักผ่อนที่พระราชวังฤดูร้อน
ค.ศ. 1893	อังกฤษทำข้อตกลงกับราชสำนักชิงเพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้าระหว่างอินเดียกับทิเบต
ค.ศ. 1894	- ดร.ซุนยัตเซน (Sun-yat-sen) ขึ้นหนังสือเสนองานและราชสำนักชิงเรียกร้องให้มีการปฏิรูปประเทศให้มากกว่าที่เป็นอยู่ แต่ไม่ได้รับการพิจารณา ซุนยัตเซนจึงตั้งสมาคมฟื้นฟูประเทศจีนขึ้นที่ฮาวาย - สงครามจีน-ญี่ปุ่นครั้งที่หนึ่ง โดยจีนและญี่ปุ่นส่งกำลังเข้าไปในเกาหลีโดยอ้างว่าเพื่อช่วยปราบกบฏ Dong Hug นำไปสู่เผชิญหน้า และทั้งสองฝ่ายประกาศสงครามกันอย่างเป็นทางการ
17 เม.ย. 1895	จีนญี่ปุ่นลงนามสนธิสัญญา Shimonoseki โดยจีนยอมรับเอกราชของเกาหลี จ่ายค่าปฏิกรรมสงครามแก่ญี่ปุ่น ยกเกาะไต้หวัน หมู่เกาะ Penghu และคาบสมุทรเหลียวตง (Liaodong) ให้ญี่ปุ่น

ค.ศ. 1897	รัสเซียยึดเมือง Port Arthur และ Dalian ของจีนโดยขอเช่าเป็นฐานทัพนาน 25 ปี และได้สิทธิสร้างทางรถไฟจากเมืองท่าดังกล่าวไปเชื่อมกับทางรถไฟสายทรานไซบีเรียด้วย
ค.ศ. 1898	- กบฏนักมวยต่อต้านชาวต่างชาติ ทำร้ายและทำลายทรัพย์สินของชาวตะวันตกและบรรดาสถานทูตของมหาอำนาจทั้งหลายในปักกิ่ง - จักรพรรดิ Guangxu ยอมรับในหลักการการเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครอง และทรงมีพระราชโองการให้มีการปฏิรูปการเมืองการปกครองฉบับแรก
21 ก.ย. 1898	พระนางซูสีไทเฮาทำรัฐประหารยึดอำนาจการปกครอง สังกับริเวณจักรพรรดิ Guangxu และประหารผู้ที่เสนอให้ทำ “การปฏิรูป 100 วัน” และกลับมาเป็นผู้สำเร็จราชการอีกครั้ง
ค.ศ. 1899	ขบวนการนักมวยขยายตัวออกไปภายใต้การสนับสนุนของราชสำนักโดยมีคำขวัญว่า “นับสนราชวงศ์ชิง กำจัดต่างชาติ”
ค.ศ. 1900	- สึกพัณมิตรแปดชาติ พระนางซูสีไทเฮาประกาศสงครามกับชาวต่างชาติ สังกับริเวณนักมวยโจมตีเขตสถานทูตของต่างชาติในปักกิ่ง ทำให้อังกฤษ สหรัฐอเมริกา เยอรมนี ฝรั่งเศส รัสเซีย ญี่ปุ่น อิตาลี และออสเตรเลีย รวมตัวจัดตั้งกองทัพนักรบ 8 ชาติตอบโต้จีน บุกยึดกรุงปักกิ่ง และพระราชวังต้องห้าม - พระนางซูสีไทเฮาพาจักรพรรดิ Guangxu ปลอมตัวเป็นชาวบ้านเสด็จลี้ภัยหนีไปเมืองซีอาน
ปลายทศวรรษ 1900	แนวทางการปฏิวัติของซุนยัตเซนเริ่มเป็นที่ยอมรับของชาวจีนโพ้นทะเลในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากขึ้น
ค.ศ. 1901	- หยวนซื่อไข่รับตำแหน่งผู้บัญชาการกองทัพเพียง - Li Hongzhang ขุนนางและนักการทูตหัวสมัยใหม่เจรจาสงบศึกกับคู่สงครามพันธมิตร 8 ชาติ ร่วมกับอีก 3 ประเทศ คือ เนเธอร์แลนด์ สเปน และเบลเยียม ข้อตกลงที่ลงนามกันมีชื่อว่าพิธีสาร Boxer (The Boxer Protocol)
ค.ศ. 1902	พระนางซูสีไทเฮาและจักรพรรดิ Guangxu กลับถึงกรุงปักกิ่ง
ค.ศ. 1904	อังกฤษส่งกองกำลังบุกเข้าไปนคร Lhasa ส่งผลให้ราชสำนักชิงต้องลงนามในอนุสัญญากับอังกฤษ ยอมรับว่าอังกฤษมีสิทธิพิเศษทางการค้าและการทูตเหนือทิเบต ขณะเดียวกันอังกฤษก็ยอมรับว่าราชสำนักชิงเป็นเจ้าของทิเบต
ค.ศ. 1905	- ราชสำนักชิงริเริ่มจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญขึ้น - รัสเซียจำต้องยอมลงนามในสนธิสัญญา Portsmouth (Treaty of Portsmouth) กับญี่ปุ่น และราชสำนักชิงก็ถูกญี่ปุ่นบีบให้ลงนามรับรองสนธิสัญญาดังกล่าว ระบุว่า คาบสมุทรเหลียวตงและทางรถไฟสายแมนจูเรียได้ซึ่งเดิมเคยเป็นของรัสเซียจะตกเป็นกรรมสิทธิ์ของญี่ปุ่น - ราชสำนักชิงประกาศยกเลิกระบบการสอบคัดเลือกเข้ารับราชการตามธรรมเนียมของขงจื้ออย่างเป็นทางการและนำการสอบทางด้านวิทยาศาสตร์และภาษาเข้ามาแทนที่
ค.ศ. 1905	ซุนยัตเซนร่วมกับเพื่อนจัดตั้งเป็น สมาคมสันนิบาตจีน มีคำขวัญว่า “ขับไล่แมนจู พ้นฟูการปกครองของชาวจีน สถาปนาสาธารณรัฐ จัดสรรที่ดินอย่างเท่าเทียม” มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่โตเกียว
ค.ศ. 1906	- ราชสำนักชิงปรับปรุงการบริหารราชการส่วนกลางตามแบบตะวันตก - แนวคิดของ ซุนยัตเซนก็แพร่กระจายไปทั่วในหมู่ชาวจีนที่ได้รับการศึกษาแบบใหม่

ค.ศ. 1907	- พระนางซูสีไทเฮา ลดอำนาจการทหารของหยวนซื่อไข่ - เจียงไคเช็คไปศึกษาวิชาการทหารที่ญี่ปุ่น
ค.ศ. 1908	- จีนพยายามเข้าแทรกแซงทิเบตโดยการออกพระราชบัญญัติมากมายเพื่อปฏิรูปทิเบต - รัฐบาลชิงประกาศ “โครงสร้างรัฐธรรมนูญที่จักรพรรดิทรงกำหนด” และประกาศว่าจะใช้รัฐธรรมนูญฉบับแรกภายใน ค.ศ. 1917
14 พ.ย. 1908	จักรพรรดิ Guangxu วัย 38 พรรษา สิ้นพระชนม์
15 พ.ย. 1908	พระนางซูสีไทเฮา สิ้นพระชนม์ ด้วยวัย 74 พรรษา
2 ธ.ค. 1908	พระราชพิธีขึ้นครองราชย์ของจักรพรรดิปูยี (Puyi) วัย 3 พรรษา
ค.ศ. 1910	- ประชุมสภาแห่งชาติครั้งแรก - ราชสำนักชิงส่งกองทัพเข้าไปนคร Lhasa คาโกลามะองค์ที่ 13 ต้องเสด็จลี้ภัยไปอินเดีย
ค.ศ. 1911	- ยุทธการเนินดอกไม้อีเหลือง ชุนฮัตเซนนำมวลชนลุกฮือขึ้นก่อการปฏิวัติที่เมือง Guangzhou มีผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมาก - ราชสำนักชิงประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว และตั้งคณะรัฐมนตรีภายใต้กระแสเรียกร้องการปฏิวัติที่แพร่ไปทั่วแผ่นดิน - การปฏิวัติ ค.ศ. 1911 เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า การปฏิวัติซินไฮ่ (Hsinhai Revolution) ราชสำนักชิงเรียกหยวนซื่อไข่กลับเข้ารับราชการอีกครั้ง โดยให้ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุดและนายกรัฐมนตรีเพื่อปราบปรามฝ่ายปฏิวัติ - หยวนซื่อไข่รับข้อเสนอของชุนฮัตเซนที่จะมอบตำแหน่งประธานาธิบดีให้หากสามารถบีบให้จักรพรรดิสละราชสมบัติได้ - มณฑลต่าง ๆ 15 มณฑล ประกาศไม่ขึ้นกับราชสำนักชิง ชุนฮัตเซนได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีชั่วคราว
1 ม.ค. 1912	สถาปนาประเทศสาธารณรัฐจีน ชุนฮัตเซนปฏิญาณตนเข้าดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีชั่วคราวที่เมืองนานกิง
12 ก.พ. 1912	พระนาง Longyu พระพันปีหลวงออกพระราชเสาวนีย์ประกาศการสละราชบัลลังก์ของจักรพรรดิปูยี พระโอรสบุญธรรม วัย 6 พรรษา ราชวงศ์ชิงล่มสลายและถือเป็นการสิ้นสุดประวัติศาสตร์การปกครองโดยสถาบันจักรพรรดิของจีนที่มีมายาวนานกว่า 3,000 ปี
มี.ค. 1912	- ชุนฮัตเซนสละตำแหน่งให้หยวนซื่อไข่เป็นประธานาธิบดีตามข้อตกลง - รัฐบาลของหยวนซื่อไข่ประกาศว่า ทิเบต ชินเจียง และมองโกเลียต่างเป็นส่วนหนึ่งของสาธารณรัฐจีน - เพื่อนร่วมอุดมการณ์ของชุนฮัตเซนก่อตั้งพรรคชาตินิยม (ก๊กมินตั๋ง)
ค.ศ. 1913	- พรรคชาตินิยมก่อการปฏิวัติครั้งที่ 2 เพื่อล้มหยวนซื่อไข่ - รัฐบาลใช้กำลังปราบปราม ชุนฮัตเซนต้องลี้ภัยไปญี่ปุ่น - หยวนซื่อไข่รวมอำนาจและการแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อเปิดทางให้ตนเองได้สถาปนาขึ้นเป็นจักรพรรดิ
ค.ศ. 1914	- เกิดสงครามโลกครั้งที่ 1 - ชุนฮัตเซนรวบรวมสมาชิกพรรคบางส่วนในญี่ปุ่นและก่อตั้งพรรคปฏิวัติจีนขึ้นต่อต้านหยวนซื่อไข่

1 ม.ค. 1916	หยวนซื่อไข่ประกาศจัดตั้งจักรวรรดิจีนขึ้นใหม่ สถาปนาตนเป็นจักรพรรดิ
22 มี.ค. 1916	หยวนซื่อไข่ประกาศยกเลิกระบอบราชาธิปไตย กลับมาดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี
5 มิ.ย. 1916	หยวนซื่อไข่เสียชีวิต
ค.ศ. 1916-1928	หลังการเสียชีวิตของหยวนซื่อไข่เกิดสุญญากาศทางการเมือง จีนแตกแยกเข้าสู่ยุคขุนศึกทำสงครามแย่งชิงกันเป็นใหญ่ แม้รัฐบาลกลางไม่มีอำนาจการปกครองที่แท้จริง
ค.ศ. 1917	จีนเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ 1
ค.ศ. 1919	- สนธิสัญญาแวร์ซายส์ (Treaty of Versailles) ระบุว่า สิทธิของเยอรมนีที่เคยมีในแหลมซานตง ของจีนจะถูกยกให้แก่ญี่ปุ่น - ขบวนการ 4 พฤษภาคม นักศึกษามหาวิทยาลัยปักกิ่งเดินขบวน เรียกร้องให้รัฐบาลจีนปฏิเสธข้อตกลงในสนธิสัญญาแวร์ซายส์ และทวงอธิปไตยคืนจากต่างชาติ - ชุนยัตเซนรื้อฟื้นพรรคชาตินิยมขึ้นอีกครั้ง เพื่อล้มล้างรัฐบาลที่กรุงปักกิ่ง และรวมชาติให้เป็นปึกแผ่น
ค.ศ. 1921	ญี่ปุ่นขอมคืนแหลมซานตง ให้แก่จีน
ค.ศ. 1922	ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคชาตินิยมกับพวกขุนศึกแตกหัก ชุนยัตเซนหนีไปเซี่ยงไฮ้และขอความช่วยเหลือจากโซเวียต
ค.ศ. 1923	เจียงไคเช็คไปอบรมที่กรุงมอสโก สหภาพโซเวียต เมื่อกลับมาได้ร่วมกับชุนยัตเซนก่อตั้งโรงเรียนการทหารวังเป่า (Huang Pu) นอกเมือง Guangzhou
ค.ศ. 1925	เจียงไคเช็คกวาดล้างพวกขุนศึก ควบคุมพื้นที่ได้ครึ่งประเทศ
12 มี.ค. 1925	ชุนยัตเซนถึงแก่กรรม Wang Jingwei สืบทอดอำนาจการปกครองพลเรือนในฐานะประธานรัฐบาลกลาง
ค.ศ. 1926	- พรรคชาตินิยมแยกเป็นสองฝ่าย คือฝ่ายซ้ายและฝ่ายขวา ในขณะที่พรรคคอมมิวนิสต์เริ่มเติบโต - เจียงไคเช็คทำรัฐประหาร ยึดอำนาจจากรัฐบาล Wang Jingwei ขับไล่ที่ปรึกษาโซเวียต สั่งห้ามไม่ให้สมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์เข้าร่วมเป็นสมาชิกระดับสูงของพรรคชาตินิยม - เจียงไคเช็คขึ้นดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุดและเป็นประธานคณะกรรมการบริหารกลางของพรรคชาตินิยม
ค.ศ. 1927	- ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคชาตินิยมกับพรรคคอมมิวนิสต์จีนถึงจุดแตกหัก - เจียงไคเช็คปราบปรามคอมมิวนิสต์ครั้งใหญ่ที่เซี่ยงไฮ้ พรรคคอมมิวนิสต์จีนและพรรคชาตินิยมฝ่ายซ้ายแยกตัวออกจากพรรคชาตินิยมตั้งรัฐบาลซ่อนขึ้นใหม่ที่เมืองอู๋ฮั่น
ค.ศ. 1928	- จีนรวมเป็นปึกแผ่นอีกครั้งภายใต้รัฐบาลพรรคชาตินิยม มินานกิงเป็นเมืองหลวง - เจียงไคเช็คนำทัพขึ้นเหนือ ยึดปักกิ่งและเทียนจิน นครปักกิ่งถูกเปลี่ยนชื่อเป็น Beiping
ค.ศ. 1930	เจียงไคเช็คสามารถรวบรวมและตั้งประเทศในนามรัฐบาลพรรคชาตินิยมสำเร็จ
ค.ศ. 1931	- พรรคคอมมิวนิสต์จีนประกาศตั้งระบบโซเวียตขึ้น - พรรคชาตินิยมประกาศนโยบายรวมประเทศโดยการพยายามปราบขุนศึกและคอมมิวนิสต์
ค.ศ. 1932	เป็นจักรพรรดิ Kang De โดยตั้งเมืองหลวงที่นคร Changchun

ค.ศ. 1934	พรรคชาตินิยมปราบปรามพรรคคอมมิวนิสต์จีนครั้งใหญ่ พรรคคอมมิวนิสต์จีนจำต้องละทิ้งฐานที่มั่นตีฝ่า วงล้อมขึ้นเหนือ เป็นจุดเริ่มต้นของ การเดินทัพทางไกล (Long March)
ค.ศ. 1935	พรรคคอมมิวนิสต์จีนเดินทางถึงเมือง Yan'an มณฑล Shaanxi และใช้เป็นฐานที่มั่นใหม่ของพรรค
ค.ศ. 1936	วิกฤตการณ์เมืองซีอาน (Xi'an) เจียงไคเช็คเดินทางไปซีอาน ถูกพรรคคอมมิวนิสต์จีนจับเป็นตัวประกัน แต่ได้รับการปล่อยตัวเมื่อยอมรับข้อเสนอว่าพรรคชาตินิยมจะร่วมมือกับพรรคคอมมิวนิสต์จีนเพื่อต่อต้าน ญี่ปุ่น
ค.ศ. 1937	ญี่ปุ่นยึดนานกิง พรรคชาตินิยมถอยร่นไปอยู่ที่ฉงชิ่ง (Chongqing) เหตุการณ์การสังหารหมู่ที่นานกิง ช่วง เดือนธันวาคม 1937 ถึงเดือนมกราคม 1938
7 ก.ค. 1937	เกิดเหตุการณ์สะพาน Marco Polo สงครามจีน-ญี่ปุ่นจึงเปิดฉากขึ้นอย่างเป็นทางการ
ค.ศ. 1940	เมืองสำคัญทางตะวันออกของจีนตกอยู่ภายใต้การยึดครองของญี่ปุ่นเกือบทั้งสิ้น
ธ.ค. 1941	สหรัฐอเมริกาประกาศสงครามกับญี่ปุ่น
ค.ศ. 1943	- สหรัฐอเมริกาและอังกฤษยกเลิกสิทธิสภาพนอกอาณาเขตในจีน คืนเขตเช่าให้จีนทั้งหมด (ยกเว้นฮ่องกง) รวมทั้งยกเลิกพิธีสาร Boxer ที่ทำไว้กับจีนตั้งแต่ ค.ศ. 1901 - เจียงไคเช็ค ประธานาธิบดี Franklin D.Roosevelt แห่งสหรัฐอเมริกา และนายกรัฐมนตรี Winston Churchill แห่งอังกฤษ เข้าร่วมประชุมผู้นำฝ่ายสัมพันธมิตร ณ กรุงไคโร ประเทศอียิปต์
ค.ศ. 1944	ผู้นำท้องถิ่นของจีนเจียงซึ่งมีสหภาพโซเวียตสนับสนุนประกาศสถาปนา Xinjiang เป็น “สาธารณรัฐเตอร์กิก สถานตะวันออก” (The Eastern Turkistan Republic)
ค.ศ. 1945	สงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุด
ค.ศ. 1946	- รัฐบาลสาธารณรัฐจีนส่งทหารเข้าควบคุม Xinjiang ได้สำเร็จ - สาธารณรัฐจีนได้เข้าเป็นหนึ่งในห้าสมาชิกถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ
ค.ศ. 1946	รัฐบาลพรรคชาตินิยมโจมตียึดฐานที่มั่นของพรรคคอมมิวนิสต์ทั้งหมด ความสัมพันธ์ของสองพรรคสิ้นสุด ลง เกิดสงครามกลางเมือง
ค.ศ. 1948	- พรรคคอมมิวนิสต์จีนสามารถรุกคืบเข้าสู่ปักกิ่งและมีชัยชนะอย่างต่อเนื่อง - สภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติเลือกเจียงไคเช็คเป็นประธานาธิบดีคนแรกหลังจากรัฐธรรมนูญ
ค.ศ. 1949	- สงครามกลางเมืองระหว่างพรรคชาตินิยมกับพรรคคอมมิวนิสต์จีนยุติลงด้วยชัยชนะของพรรค คอมมิวนิสต์จีน - พรรคคอมมิวนิสต์จีนเปิดประชุมสภาที่ปรึกษาการเมืองประชาชนจีนเต็มคณะสมัยแรก
1 ต.ค. 1949	- พรรคคอมมิวนิสต์จีนสามารถยึดครองจีนได้ทั้งประเทศ เหมาเจ๋อตง (Mao Zedong) ประกาศสถาปนา “สาธารณรัฐประชาชนจีน” ที่จัตุรัสเทียนอันเหมิน และรับตำแหน่งประธานรัฐบาลกลางอย่างเป็นทางการ
ธ.ค. 1949	Xinjiang ตกอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลพรรคคอมมิวนิสต์จีน
7 ธ.ค. 1949	เจียงไคเช็คอพยพพรรคชาตินิยมไปตั้งรัฐบาลพลัดถิ่นบนเกาะไต้หวัน โดยยังคงใช้ชื่อประเทศว่า สาธารณรัฐจีน (Republic of China) มีไต้หวันเป็นเมืองหลวง

ค.ศ. 1950	- เกิดสงครามเกาหลี จีนเข้าช่วยเหลือเกาหลีเหนือ - เริ่มเปลี่ยนการถือกรรมในชนบทมาสู่อุตสาหกรรมในตัวเมือง การปฏิรูปที่ดิน โดยยึดที่ดินจากเศรษฐีที่ดินมาจัดสรรใหม่ให้ชาวนาโดยเสมอภาคกัน - พรรคคอมมิวนิสต์จีนส่งทหารบุกเข้าไปยังนคร Lhasa ทิเบตจึงกลับเข้าอยู่ภายใต้การปกครองของจีนทั้งในทางนิตินัยและในทางพฤตินัยอีกครั้ง
ค.ศ. 1953	ประกาศแผน 5 ปีฉบับแรก มุ่งสร้างรัฐจีนให้เป็นรัฐอุตสาหกรรม และเปลี่ยนระบบถือกรรมเดิมมาเป็นระบบถือกรรมระบบสังคมนิยม เปลี่ยนการถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินเป็นแบบ นารวม ส่งผลให้เกิดความไม่พอใจจากชาวนา รวมตัวกันก่อความไม่สงบขึ้นหลายแห่ง
ค.ศ. 1955	- พรรคคอมมิวนิสต์จีนเร่งดำเนินการรณรงค์ต่อต้านฝ่ายปฏิบัติต่อการปฏิวัติ - Xinjiang มีสถานะเป็นเขตปกครองตนเองเขตหนึ่งของสาธารณรัฐประชาชนจีนเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน
ค.ศ. 1957	ขบวนการร้อยบุปผา (Hundred Flowers) เพื่อปฏิรูปความคิดครั้งใหญ่ พรรคคอมมิวนิสต์จีนเปิดโอกาสให้ปัญญาชนวิจารณ์พรรคได้ แต่ต่อมาภายหลังกลับรณรงค์ให้กวาดล้างและจับกุมโดยถือว่าพวกที่วิจารณ์เป็นฝ่ายขวาจัด
ค.ศ. 1958	ดำเนินนโยบายขงแดงสามปี ได้แก่ นโยบายก้าวกระโดด ระบบคอมมูนประชาชน และหลักการเส้นทางร่วม แต่ก็ล้มเหลว
ค.ศ. 1958	ตั้งระบบคอมมูนในชนบท เพื่อเปลี่ยนแปลงชนบทให้เป็นคอมมิวนิสต์
ค.ศ. 1958-1962	เริ่ม “โครงการกระโดดล้ำหน้า” เร่งรัดพัฒนาทั้งเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมด้วยการชูคำขวัญว่า “พัฒนายี่สิบปีในหนึ่งวัน” แต่โครงการก้าวกระโดดครั้งใหญ่นี้ทำให้เกิดความอดอยากอย่างรุนแรง
ค.ศ. 1959	จีนปราบปรามการประท้วงครั้งใหญ่ในทิเบต
ค.ศ. 1960	รัสเซียประกาศถอนความช่วยเหลือจีนในทุกด้าน เพื่อไม่ให้สามารถก้าวขึ้นมาเป็นใหญ่ในเวทีโลกได้
ค.ศ. 1962-1965	เกิดความขัดแย้งภายในพรรคคอมมิวนิสต์จีนอย่างรุนแรงระหว่างเหมาเจ๋อตงกับ Liu Shaochi
ค.ศ. 1965	- ทิเบตมีสถานะเป็นเขตปกครองตนเองเขตหนึ่งของสาธารณรัฐประชาชนจีนมาจนถึงปัจจุบัน - ตั้งหน่วยพิทักษ์แดง หรือ เรดการ์ด (Red Guard) ขึ้น - เริ่มขบวนการปฏิวัติวัฒนธรรมเพื่อฟื้นฟูจิตวิญญาณการปฏิวัติและกำจัดผู้เห็นต่างทางการเมือง
ค.ศ. 1969	- จีนต่อสู้กับรัสเซียเพื่อปกป้องอธิปไตยเหนือเกาะเงินเป่า
ค.ศ. 1971	แก๊งสี่คน Jiang Qing , Zhang Chunqiao, Yao Wenyan, และ Wang Hongwen กุมอำนาจการปกครองไว้ทั้งหมด
ค.ศ. 1972	ประธานาธิบดีริชาร์ด นิกสัน เยือนจีนอย่างเป็นทางการ และร่วมกันประกาศ “แถลงการณ์เซี่ยงไฮ้” (Shanghai Joint Communique)
ค.ศ. 1974	- Jiang Qing พร้อมพวกซึ่งเป็นพวกฝึกไฟเหมาเจ๋อตงเคลื่อนไหวทำลายคู่แข่งทางการเมือง - โจวเินไหลป่วยหนัก ตั้งเลี้ยวผิดในฐานะรองนายกฯ ดำเนินตามนโยบาย “สี่ทันสมัย” ของโจวเินไหล (สี่ทันสมัยคือความทันสมัยด้านเกษตร ด้านอุตสาหกรรม ด้านเทคโนโลยี และวิทยาศาสตร์ และด้านการทหาร)
ค.ศ. 1975	เจียงไคเช็คถึงแก่อสัญกรรม

ม.ค. 1976	โจวเินไหลถึงแก่อสัญกรรม
ก.ย. 1976	เหมาเจ๋อตงถึงแก่อสัญกรรม
ต.ค. 1976	สมาชิกแก๊งสี่คนทั้งหมดถูกจับกุม การปฏิวัติวัฒนธรรมจึงปิดฉากลง
ค.ศ. 1977	- เติ้งเสี่ยวผิงกลับเข้าดำรงตำแหน่งผู้นำรัฐบาลอีกครั้ง - เติ้งเสี่ยวผิงเป็นรองประธานพรรคคอมมิวนิสต์จีน
ค.ศ. 1978	- เติ้งเสี่ยวผิงได้รับเลือกเป็นประธานสภาที่ปรึกษาทางการเมือง ก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งผู้นำสูงสุด มีอำนาจเต็มในการปกครอง - เติ้งเสี่ยวผิงเยือนสหรัฐอเมริกา - จีนกับญี่ปุ่นเปิดความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการ - กำหนดแผนยุทธศาสตร์ “เปิดประเทศ” ด้วยการปฏิรูประบบเศรษฐกิจและการพัฒนาระบบสังคมนิยมพิเศษหรือสังคมนิยมประชาธิปไตยแบบจำเพาะของจีน
ค.ศ. 1979	- “นโยบายลูกคนเดียว” รัฐบาลได้ออกข้อบังคับ อนุญาตให้ครอบครัวในเมืองมีลูกได้เพียงคนเดียว - จีนกับสหรัฐอเมริกาเปิดสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการ
ค.ศ. 1980	ก่อตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มณฑลกว่างตุง และ Fujian เป็นปรากฏการณ์ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในประวัติศาสตร์
ค.ศ. 1982	- เติ้งเสี่ยวผิงประกาศจุดยืนที่ชัดเจนของรัฐบาลต่อการบริหารเกาส่งกง ภายหลังการคืนเอกราชว่าใช้หลักการ "หนึ่งประเทศ สองระบบ" - Margaret Thatcher นายกรัฐมนตรีอังกฤษเยือนจีนและมีการเจรจาเรื่องอนาคตของฮ่องกง
ค.ศ. 1989	- นักศึกษาและประชาชนจำนวนมากออกมาประท้วงเรียกร้องประชาธิปไตยที่จัตุรัสเทียนอันเหมิน - พรรคคอมมิวนิสต์จีนเข้าสลายการประท้วงของนักศึกษาและประชาชนที่จัตุรัสเทียนอันเหมิน (Tiananmen Square) เหตุการณ์จบลงด้วยการนองเลือด - เติ้งเสี่ยวผิงลาออกจากตำแหน่งประธานคณะกรรมการกลางการทหาร - เจียงเจ๋อหมินได้รับเลือกเป็นผู้นำคนใหม่ของพรรคคอมมิวนิสต์จีน
ค.ศ. 1990	เติ้งเสี่ยวผิงลงจากตำแหน่งทางการเมือง แต่ยังคงมีอำนาจและบทบาทสำคัญในการบริหารประเทศ
19 ก.พ. 1997	เติ้งเสี่ยวผิงถึงแก่อสัญกรรม เจียงเจ๋อหมินได้รับเลือกเป็นผู้นำสมัยที่สอง
1 ก.ค. 1997	อังกฤษส่งมอบเกาส่งกงกลับคืนสู่การปกครองของจีน มีฐานะเป็นเขตบริหารพิเศษ
ค.ศ. 2001	- ปักกิ่งได้รับเลือกให้เป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกประจำปี 2008 - จีนเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO)
ค.ศ. 2002	หูจิ่นเทา (Hu Jintao) สืบทอดตำแหน่งผู้นำ
ค.ศ. 2003	- ประชาชนกว่า 500,000 คนเดินขบวนครั้งใหญ่ต่อต้านกฎหมายที่ไม่เป็นประชาธิปไตย - การเปิดตัวยานอวกาศเหินโจว 5 (Shenzhou 5) ซึ่งเป็นยานอวกาศบรรทุกมนุษย์ลำแรกของจีนออกเดินทางสู่อวกาศพร้อมกับนักบินอวกาศ Yang Liwei
ค.ศ. 2005	- จ้าวจื่อหยาง (Zhao Ziyang) อดีตนายกรัฐมนตรีผู้มีแนวคิดปฏิรูปเสียชีวิต - ชาวจีนนับหมื่นตามเมืองใหญ่ ๆ เดินขบวนต่อต้านญี่ปุ่น เกี่ยวกับตำราเรียนประวัติศาสตร์ของญี่ปุ่น

	- จีนส่งยานอวกาศเสินโจว 6 (Shenzhou 6) ยานอวกาศลำที่ 2 พร้อมด้วยนักบินอวกาศ 2 คนขึ้นสู่วงโคจรในอวกาศ
ค.ศ. 2006	เส้นทางรถไฟสายใหม่จีน-ทิเบต ที่เป็นระยะทางที่ยาวที่สุดในโลกที่เริ่มต้นการดำเนินงาน
ค.ศ. 2007	- เจ้าหน้าที่สำนักงานอาหารและยาแห่งชาติจีนถูกจับกุมในข้อหารับสินบนและฉ้อโกงเป็นเรื่องอื้อฉาวในวงการอาหารและยาของจีน - จีนเปิดตัวดาวเทียม “Chang’e 1” เพื่อการสำรวจดวงจันทร์ครั้งแรก
ค.ศ. 2008	- การประท้วงครั้งใหญ่ในทิเบตเพื่อเรียกร้องเอกราชและเป็นช่วงเวลาครบรอบ 49 ปีที่ดาไลลามะ ลี้ภัยออกจากทิเบต เหตุการณ์บ้านปลาทูเข้าสู่ความรุนแรงที่เลวร้ายที่สุดทิเบต - ปักกิ่งเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกครั้งที่ 29 ประจำปี 2008 - เสินโจว 7 บรรทุกนักบินอวกาศขึ้นไป 3 คน ไปเดินในอวกาศ (spacewalk)
ค.ศ. 2009	- การจลาจลในภูมิภาค Xinjiang จีนส่งกองกำลังเข้าปราบปรามอย่างรุนแรงทำให้ประชาชน กว่า 200 คน เสียชีวิต และบาดเจ็บหลายร้อยคน - มหกรรมเฉลิมฉลองการสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีนวาระครบรอบ 60 ปี
ค.ศ. 2010	- เกิดปัญหาขัดแย้งระหว่างจีนและกูเกิ้ล (google) และกูเกิ้ลได้ยุติการเซ็นเซอร์ในการให้บริการการค้นหาในจีน - การแสดงนิทรรศการนานาชาติ 2010 (World Expo) จัดขึ้นที่นครเซี่ยงไฮ้ - ได้หวั่นและจีนลงนามในข้อตกลงการค้าเสรีสุดท้ายให้การให้แก่อินค้าเข้าระหว่างกัน

พิพิธภัณฑ์แห่งชาติโตเกียว (National Museum of Tokyo)

1. พิพิธภัณฑ์กับภูมิหลังความเป็นมา

ญี่ปุ่นไม่ต่างจากประเทศอื่น ๆ ที่มีวัฒนธรรมการเก็บรวบรวมสิ่งของ และการจัดแสดงสิ่งของเริ่มต้นจากชนชั้นสูงในสังคม โดยเริ่มจากชนชั้นนักรบในยุคกลางซึ่งเป็นยุคที่วัฒนธรรมการชงชาแพร่หลายในญี่ปุ่น ชนชั้นนักรบมักจะมีห้องสมุดหรือห้องชงชาเพื่อเก็บรักษาและแสดงอุปกรณ์ชงชาในที่พำนักของตนเอง แต่แนวคิดพิพิธภัณฑ์สมัยใหม่เริ่มเข้ามาในญี่ปุ่นสมัยเอโดะ (ค.ศ. 1600-1868) ช่วงทศวรรษ 1860 โดยกลุ่มนักการทูตและนักเรียนทุนที่ได้มีโอกาสไปเห็นการจัดพิพิธภัณฑ์ซึ่งมีอยู่มากมายในยุโรปและอเมริกาขณะนั้น แม้ว่าในปลายสมัยเอโดะจะมีการจัดแสดงด้านวัฒนธรรมและอุตสาหกรรมอยู่บ้าง แต่สิ่งที่กลุ่มคนที่เดินทางไปยังประเทศตะวันตกได้เห็นนั้นมีความแปลกใหม่และยิ่งใหญ่กว่า เมื่อบรรดานักการทูตและนักเรียนเดินทางกลับจากต่างประเทศจึงได้นำความคิดดังกล่าวเข้ามาเผยแพร่ในประเทศด้วย เช่น Fukuzawa Yukichi นักคิดและนักการทูตญี่ปุ่น ผู้เขียนบันทึก (สารานุกรม) เรื่อง “สถานการณ์บ้านเมืองโลกตะวันตก” (西洋事情) เนื้อหาส่วนหนึ่งของบันทึกฉบับนี้เผยแพร่แนวคิดเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์ที่ผู้เขียนไปเห็นจากโลกตะวันตก โดยอธิบายลักษณะของพิพิธภัณฑ์ตะวันตกว่าเป็นสถานที่รวบรวมของเก่า ของแปลก ของมีค่าในโลกไว้ให้คนเข้าไปชม พร้อมทั้งอธิบายประเภทของพิพิธภัณฑ์ที่มีอยู่ เช่น พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ พิพิธภัณฑ์สัตว์ พิพิธภัณฑ์พืช และพิพิธภัณฑ์ทางการแพทย์ (啓明, 2014, pp. 33-34) บันทึกฉบับนี้เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้แนวคิดการจัดแสดงสิ่งของในพิพิธภัณฑ์เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม จนกระทั่งเมื่อญี่ปุ่นก้าวเข้าสู่ยุคแห่งการพัฒนาประเทศให้ทันสมัย รัฐบาลเมจิจึงเล็งเห็นศักยภาพของการจัดแสดงนิทรรศการความคิดเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์จึงเริ่มมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยรัฐบาลเมจิได้กำหนดบริเวณสวนสาธารณะอุเอโนะซึ่งเป็นเนื้อที่ของวัดประจำตระกูลโชกุน (วัด Kan-ei-ji) ให้สร้างเป็นสวนสาธารณะพร้อมกับอาคารจัดนิทรรศการ เพื่อให้ความรู้หลาย ๆ สาขาวิชาชีพแก่ผู้เข้าชม โดยมีลักษณะคล้ายกับสถานที่จัดแสดงสินค้า (งาน Expo ในปัจจุบัน) เป็นการเริ่มต้นของพิพิธภัณฑ์แห่งนี้

อย่างไรก็ตามนิทรรศการเริ่มแรกที่เป็นจุดเริ่มต้นของพิพิธภัณฑ์ปัจจุบันซึ่งเกิดขึ้นที่ศาลเจ้า Yushima (Yushima Seido 湯島聖堂) ใน ค.ศ. 1872 นั้นสาระและวิธีการจัดแสดงจะต่างจากปัจจุบัน คือเนื้อหาและรูปแบบการจัดแสดงเป็นการนำเสนอด้านการค้าพาณิชย์และการพัฒนาของญี่ปุ่น

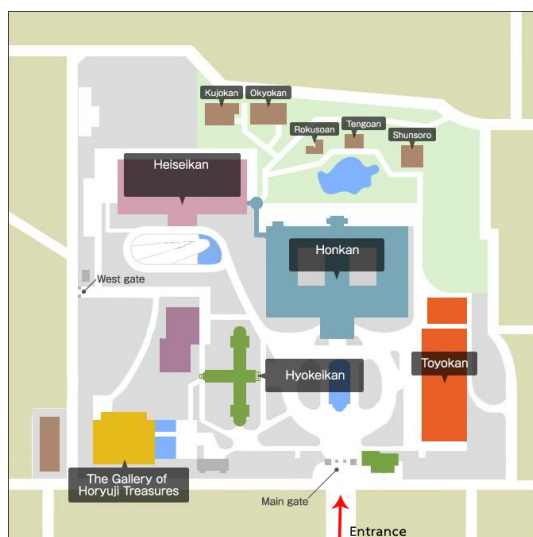
หลังจากนั้น ทบวงพิพิธภัณฑ์ กระทรวงศึกษาธิการก็ได้เข้ามารับช่วงดำเนินการต่อ โดยมี Machida Hisanari เป็นผู้อำนวยการคนแรก ต่อมาได้ย้ายสถานที่ไปอยู่ที่ซานเมือง Uchiyama และเปลี่ยนให้กระทรวงมหาดไทยเข้ามาดูแล ในช่วงนี้การแสดงจะแบ่งออกเป็นการเกษตร ศิลปหัตถกรรม ศิลปกรรม ประวัติศาสตร์ การศึกษา ศาสนา และการทหาร

ใน ค.ศ. 1882 พิพิธภัณฑ์ย้ายมาอยู่บริเวณสวนสาธารณะอุเอโนะซึ่งเป็นที่ตั้งในปัจจุบัน และมีการสร้างอาคารถาวรขึ้นเป็นอาคารแรกมีชื่อว่า Honkan (本館) หรืออาคารหลัก จัดแสดงเน้นผลงานศิลปะและประวัติศาสตร์

เพื่อให้ความรู้กับผู้เข้าชมทั่วไป แต่อาคารดังกล่าวได้รับความเสียหายอย่างหนักจากเหตุการณ์แผ่นดินไหวครั้งใหญ่ในเขตภาคตะวันออกเมื่อ ค.ศ. 1923 ต่อมาใน ค.ศ. 1938 เพื่อเป็นอนุสรณ์การขึ้นครองราชย์ของจักรพรรดิโชวะจึงมีการสร้างอาคารหลังใหม่ขึ้นมาแทนอาคารเดิม คืออาคาร Honkan ในปัจจุบันที่ตั้งอยู่ด้านบนสุดของลานใหญ่ด้านหน้าพิพิธภัณฑสถานซึ่งสร้างโดย Watanabe Jin สถาปนิกที่มีชื่อเสียงในขณะนั้น อาคารที่สร้างขึ้นใหม่เป็นแกลเลอรีแสดงผลงานในช่วงต้นทศวรรษที่ 1930

ปัจจุบันพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติโตเกียวเป็นสถานที่จัดแสดงโบราณวัตถุและงานศิลปะที่เป็นสมบัติประจำชาติและสมบัติทางวัฒนธรรมของชาติจำนวนมาก จึงมีการสร้างอาคารเพิ่มเติมขึ้น อาคาร Honkan ในปัจจุบันจึงแวดล้อมไปด้วยอาคารอื่น ๆ อีกหลายหลัง ได้แก่

1. อาคาร Hyokeikan สร้างขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1909 เพื่อเป็นอนุสรณ์แสดงความยินดีต่อพิธีอภิเษกสมรสของมกุฎราชกุมาร (ต่อมาคือจักรพรรดิไทโช) ใช้เป็นอาคารแสดงนิทรรศการชั่วคราว
2. อาคาร Toyokan สร้างขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1968 เป็นอาคารจัดแสดงงานศิลปะโบราณวัตถุและสิ่งประดิษฐ์จากภูมิภาคเอเชีย
3. อาคาร Heiseikan สร้างขึ้นเพื่อเป็นที่ระลึกในงานอภิเษกสมรสของมกุฎราชกุมาร (ต่อมาคือจักรพรรดิอะกิฮิโตะ) เมื่อ ค.ศ. 1993 โดยพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้สำหรับการจัดนิทรรศการพิเศษ ยกเว้นพื้นที่ชั้นล่าง (ชั้น 1) ที่ใช้สำหรับเก็บและแสดงหลักฐานทางโบราณคดีของญี่ปุ่น
4. อาคาร Horyuji สร้างขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1999 สำหรับเก็บรักษาโบราณวัตถุและศิลปวัตถุจากศตวรรษที่ 7-8 ซึ่งเป็นสมบัติมีค่าจากวัด Horyuji

ผังอาคารต่าง ๆ ภายในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติโตเกียว

ปัจจุบันภายในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติโตเกียวมีโบราณวัตถุจัดแสดงกว่า 110,000 ชิ้น จัดเป็นสมบัติประจำชาติญี่ปุ่น 88 ชิ้น และเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมที่สำคัญอีก 610 ชิ้น โดยการจัดแสดงประวัติศาสตร์ศิลปะญี่ปุ่นตั้งแต่

เริ่มแรกเน้นความงามหรือศิลปะของชาติโดยเฉพาะการรวมวิวัฒนาการทางสุนทรียศาสตร์เชื่อมโยงเข้ากับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์จากอดีตจนถึงปัจจุบัน (Lockyer, 2007, p. 104)

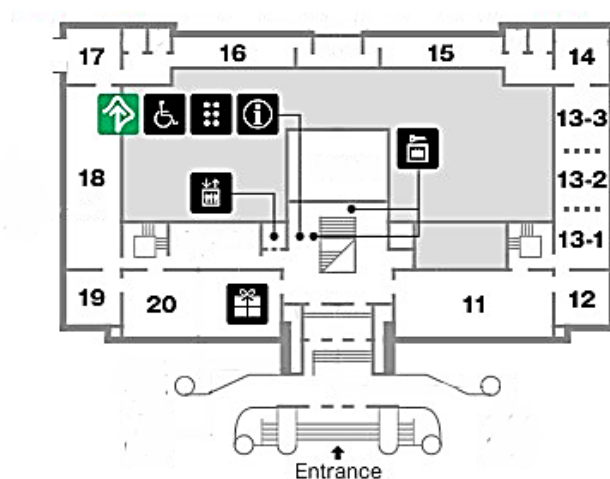
2. นิทรรศการ : ประวัติศาสตร์และจุดหมายการจัดแสดง

โครงเรื่อง

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติโตเกียวเป็นพิพิธภัณฑ์ด้านศิลปะและประวัติศาสตร์ วัตถุประสงค์และหน้าที่สำคัญของพิพิธภัณฑ์แห่งนี้คือ ให้ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ศิลปะกับชาวญี่ปุ่นผ่านอาคารต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วในข้างต้น แต่อาคารที่มีความสำคัญที่แสดงให้เห็นศิลปะ รวมทั้งประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นได้อย่างครบถ้วนคือ อาคาร Honkan ซึ่งเป็นอาคารหลังแรกที่สร้างขึ้นและถือเป็นอาคารกลางของพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ ตรงตามชื่อของอาคารซึ่งมีความหมายว่า “อาคารหลัก” หรือ “อาคารดั้งเดิม” และเป็นอาคารที่งานวิจัยชิ้นนี้ใช้เป็นแหล่งข้อมูลสำคัญในการศึกษา ภายในอาคารมีการจัดนิทรรศการบริเวณชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 โดยมุ่งเน้นให้เห็นพัฒนาการศิลปะญี่ปุ่นตั้งแต่สมัย Jomon จนถึงสมัยเอโดะ (Edo) มีการจัดแสดงตามหมวดหมู่ประเภทของสิ่งของ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ชั้นที่ 1 แกลลอรี่ประเภทต่าง ๆ

ความงดงามทั้งหมดได้ถูกบอกเล่าผ่านการจัดแสดงนิทรรศการแต่ละส่วนตามหมวดหมู่ประเภทของสิ่งของภายในนิทรรศการแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการศิลปะญี่ปุ่นประเภทต่าง ๆ เริ่มจากประติมากรรมญี่ปุ่น เครื่องเงิน งานโลหะ ดาบญี่ปุ่น เซรามิก และศิลปะสมัยใหม่ โดยงานทุกชิ้นล้วนแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์เฉพาะตัวของญี่ปุ่น

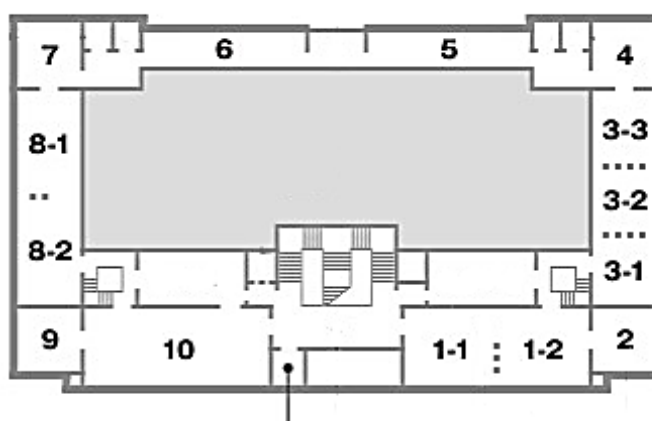
แผนผังภายในอาคารชั้นที่ 1

ที่มา : http://www.tnm.jp/modules/r_free_page/index.php?id=115

11	Japanese Sculpture	15	Records of History
12	Lacquerware	16	Ainu and Ryukyu
13-1	Metalwork	17	Conservation and Restoration
13-2	Japanese Swords	18	Modern Art
13-3	Ceramics	19	Education Space
14	Thematic Exhibition	20	Museum Shop

ชั้นที่ 2 จุดเด่นของศิลปะญี่ปุ่น (Highlights of Japanese Art)

ในชั้นนี้มีการแบ่งกลุ่มนิทรรศการออกเป็นหมวดหมู่ตามประเภทของสิ่งของเช่นกัน โดยเล่ารายละเอียดเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ศิลปะญี่ปุ่นย้อนกลับไปถึงยุคโบราณจนกระทั่งถึงปลายสมัยเอโดะซึ่งแบ่งออกเป็นหลายหัวเรื่องประกอบด้วย

Netsuke: The Prince Takamado Collection

แผนผังภายในอาคารชั้นที่ 2

ที่มา : http://www.tnm.jp/modules/r_free_page/index.php?id=115

1-1 The Dawn of Japanese Art: Jomon, Yayoi and Kofun Periods	4 The Art of Tea Ceremony
1-2 The Rise of Buddhism: Asuka - Nara Period	5-6 Attire of the Military Elite : Heian-Edo Period
2 National Treasure Gallery	7 Folding Screens and Sliding Door Paintings: Azuchi-Momoyama-Edo Period
3-1 Buddhist Art: Heian-Muromachi Period	8-1 The Arts of Daily Life: Azuchi-Momoyama-Edo Period
3-2 Courtly Art: Heian-Muromachi Period	8-2 Developments in Painting and Calligraphy: Azuchi-Momoyama-Edo Period
3-3 Zen and Ink Painting: Kamakura-Muromachi Period	9 Noh and Kabuki
	10 Ukiyo-e and Fashion in the Edo Period

จุดมุ่งหมาย

พิพิธภัณฑ์แห่งนี้เป็นพิพิธภัณฑ์ด้านศิลปะและประวัติศาสตร์ ดังนั้นวัตถุประสงค์และหน้าที่ก็คือให้ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ศิลปะกับชาวญี่ปุ่นที่เข้ามาชมในเอกสารของพิพิธภัณฑ์ระบุพันธกิจของพิพิธภัณฑ์แห่งชาติโตเกียวไว้ว่า จะรักษาสมบัติทางวัฒนธรรมและเผยแพร่ออกไปอย่างกว้างขวาง เนื่องด้วย “สมบัติทางวัฒนธรรมที่สำคัญของพิพิธภัณฑ์ถูกสร้างขึ้นมามากมายร้อยหลายพันปี แสดงให้เห็นถึงประวัติศาสตร์อันยาวนานของประเทศญี่ปุ่น เหตุผลที่พวกเราเข้าถึงเห็นถึงคุณค่าของสิ่งเหล่านั้นในวันนี้เนื่องด้วยบรรพบุรุษของพวกเราเป็นผู้ที่เก็บรักษาและส่งมอบสิ่งเหล่านั้นมาให้ พวกเราจึงจะรักษาวัตถุเหล่านี้เป็นอย่างดี เพื่อส่งต่อประเพณีและวัฒนธรรมของญี่ปุ่นสู่ลูกหลานรุ่นต่อ ๆ ไปในอนาคต” (The National Institutes for Cultural Heritage, 2015, p. 2) พร้อมทั้งกล่าวถึงความมุ่งมั่นของเจ้าหน้าที่และคณะทำงานไว้ว่า “ความท้าทายของเราคือสืบสานและส่งต่อจิตวิญญาณของบรรพบุรุษเรามุ่งมั่นที่จะเผยแพร่ประเพณีและวัฒนธรรมของประเทศญี่ปุ่นสู่คนรุ่นหลังและทั่วโลก” ไม่เพียงแต่ศิลปวัฒนธรรมญี่ปุ่นเท่านั้น แต่พิพิธภัณฑ์แห่งชาติโตเกียวยังต้องการที่จะให้สถานที่แห่งนี้เป็นแหล่งรวมวัฒนธรรมต่าง ๆ ของเอเชียที่มีความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับประเทศญี่ปุ่นและวัฒนธรรมญี่ปุ่นด้วย (The National Institutes for Cultural Heritage, 2015, หน้า ปกใน)

ประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจคือพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ไม่ได้ต้องการสร้างความรู้ลึกพิเศษให้เกิดขึ้นแก่ผู้เข้าชม นอกจากการให้ความรู้และให้ผู้เข้าชมได้ชื่นชมกับโบราณวัตถุที่ตกทอดจากบรรพบุรุษ ดังที่ปรากฏในบทสัมภาษณ์ Tani Toyonobu ผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยด้านภัณฑารักษ์พิพิธภัณฑ์แห่งชาติโตเกียวได้กล่าวว่า “พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ไม่มีข้อความหรือจุดมุ่งหมายที่จะสื่อให้ผู้เข้าชมเกิดความรู้สึกพิเศษอะไรต่อชาติ แต่ผู้ชมอาจจะรับรู้เรื่องราวจากนิทรรศการแล้วจะเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจเองเป็นเรื่องของแต่ละบุคคล ซึ่งต่างจากพิพิธภัณฑ์ในประเทศจีนและ

ประเทศเกาหลีใต้เพราะพิพิธภัณฑของทั้ง 2 ประเทศมีจุดมุ่งหมายชัดเจนว่าต้องการสื่อความหมายกับผู้ชม ต้องการให้ผู้ชมเห็นว่าประเทศและวัฒนธรรมของชาติยิ่งใหญ่เพียงใดโดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องการให้ประชาชนของประเทศ “รักชาติ” (patriotism) สำหรับชาวญี่ปุ่นแล้วชาวญี่ปุ่นจะระวังการใช้คำว่า “รักชาติ” เพราะคำว่า “รักชาติ” ทำให้ชาวญี่ปุ่นนึกถึงสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งเป็นด้านลบของความรักชาติที่น่าพาประเทศเข้าสู่สงคราม เพราะฉะนั้นไม่อยากจะคำนี้กับสาธารณะ นอกจากนี้ชาวญี่ปุ่นเองรักชาติอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องสื่อความหมายหรือชี้นำประชาชนว่าให้มีความรักชาติ” (Toyonobu, 2015) เช่นเดียวกับ Inoue Youichi ผู้อำนวยการฝ่ายวางแผนภัณฑารักษ์อธิบายเพิ่มเติมว่า “พิพิธภัณฑแห่งชาตินี้เป็นพิพิธภัณฑแห่งแรกในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งจัดแสดงศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ ของญี่ปุ่น และงานฝีมือด้านศิลปะที่สืบทอดมาตั้งแต่โบราณ จึงมีวัตถุประสงค์และหน้าที่คือ การจัดแสดงวัตถุ เหล่านี้เพื่อเป็นสื่อกลางเผยแพร่และแนะนำเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมของญี่ปุ่นให้กับคนทั่วโลกรับรู้ว่าคุณสมบัติของญี่ปุ่นคืออะไร มีความเป็นมา มีการสืบทอดมาอย่างไร นอกจากนี้พิพิธภัณฑแห่งนี้มีอาคารพิเศษอาคารหนึ่ง มีชื่อว่า Toyokan ซึ่งในอาคารดังกล่าวได้จัดแสดงข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาจากทั่วเอเชีย และมีการอธิบายประเพณีวัฒนธรรมของแต่ละชาติในเอเชีย ผู้เข้าชมสามารถเปรียบเทียบประเพณีวัฒนธรรมของเอเชียแต่ละชาติกับของประเทศญี่ปุ่น ได้ด้วย” (Youichi, 2016)

2.1 ญี่ปุ่น : ประวัติศาสตร์ที่นำมาเล่า¹

ดังที่ได้กล่าวแล้วว่าพิพิธภัณฑแห่งนี้จะเน้นเรื่องของศิลปะ เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์จึงไม่ใช่ประเด็นสำคัญในนิทรรศการ สิ่งที่จัดแสดงและคำบรรยายจึงเกี่ยวข้องกับผลงานศิลปะ ซึ่งล้วนเป็นชิ้นงานที่มีความโดดเด่น โดยประเด็นการจัดแสดงกว้างและหลากหลาย ประกอบด้วย

ชั้นที่ 1 นิทรรศการเปิดตัวด้วยประติมากรรมเชิงพุทธศาสนา เช่น ผลงานของ Unkei (ค.ศ. 1150-1223) และ Kaikei สองศิลปินผู้มีชื่อเสียงในสมัย Kamakura และแสดงให้เห็นพัฒนาการจากจุดเริ่มต้นที่กลายเป็นประติมากรรมที่แสดงอัตลักษณ์ญี่ปุ่นอย่างชัดเจน หลังจากนั้นพิพิธภัณฑได้นำเสนอศิลปวัตถุประเภทต่าง ๆ ในแต่ละห้อง และจบลงในห้องสุดท้ายด้วยเรื่องศิลปะสมัยใหม่ (Modern Art) ที่ฉายภาพของญี่ปุ่นกลายเป็นประเทศที่มีความทันสมัยและมีอารยธรรม โดยแสดงงานตั้งแต่ยุคเมจิ ซึ่งเป็นยุคที่ญี่ปุ่นเปลี่ยนจากวัฒนธรรมดั้งเดิมจากผลงานของช่างฝีมือที่รังสรรค์ผลงานประเภทต่าง ๆ เข้าสู่งานภายใต้กรอบความคิดแบบศิลปะตะวันตก

¹ เนื่องด้วยเนื้อหาและวิธีการจัดแสดงในพิพิธภัณฑแห่งชาติดูเหมือนมีรูปแบบคล้ายพิพิธภัณฑศิลปะ โดยเน้นการให้ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ศิลปะไม่ใช่ประวัติศาสตร์เหตุการณ์ ดังนั้นจึงไม่มีประเด็น “ประวัติศาสตร์ที่ไม่ได้เล่า” สำหรับพิพิธภัณฑแห่งนี้

ประติมากรรมแกะสลักรูปพระสงฆ์สมัย Kamakura

ประติมากรรมแกะสลักรูปเสมีอนจริง Minamoto Yoritomo

ชั้นที่ 2 ในชั้นนี้ย้อนประวัติศาสตร์ศิลปะของญี่ปุ่นขึ้นไปถึงยุคก่อนประวัติศาสตร์ (Jomon, Yayoi และ Kofun) จนถึงปลายของสมัยเอโดะ (ค.ศ. 1603-1868) โดยนำเสนอผลงานศิลปะที่มีความโดดเด่นในแต่ละช่วงเวลา เช่น การเปิดฉา นิทรรศการด้วยเรื่อง “รุ่งอรุณแห่งศิลปะญี่ปุ่น : Jomon, Yayoi และ Kofun” มีการใช้โบราณวัตถุชิ้นสำคัญคือ ภาชนะดินเผา ทรงเปลวไฟสมัย Jomon หนึ่งชุด พร้อมด้วยระฆังโลหะยุค Yayoi ตู้กาดินเผายุค Kofun และภาชนะดินเผาสมัย Yayoi อีกหนึ่งชุด เพื่อแสดงให้เห็นว่ามีอารยธรรมของมนุษย์ผู้อาศัยอยู่ในหมู่เกาะญี่ปุ่นซึ่งนับย้อนไปได้ถึงช่วงเวลาประมาณ 30,000 ปีมาแล้วพร้อมทั้งสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัตถุที่จัดแสดง ได้แก่ ภาชนะดินเผาที่มีลายเชือกทาบ การรู้จักหล่อโลหะเป็นระฆัง เป็นต้น

ภาชนะดินเผาทรงเปลวไฟสมัย Jomon

ระฆังโลหะยุค Yayoi, ตู้กาดินเผายุค Kofun และภาชนะดินเผาสมัย Yayoi

นิทรรศการภายในชั้นนี้จบลงด้วยหัวข้อเรื่อง “Ukiyo-e และแฟชั่นในสมัยเอโดะ” (Ukiyo-e and Fashion in Edo Period) ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงการนำศิลปะเข้ามาใช้ในเครื่องแต่งกาย โดยเฉพาะกลุ่มผู้หญิงในเมือง จนทำให้เกิดวิวัฒนาการอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับตัวเข้าสู่ความเป็นสมัยใหม่ตามแบบตะวันตก นิทรรศการสะท้อนให้เห็นการปรับตัวของศิลปะญี่ปุ่นที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัย แต่ยังคงรูปแบบบางอย่างของญี่ปุ่นไว้ เช่น กีโมโนที่ผู้หญิงทุกคนชั้นในสังคมสวมใส่มาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทั้งเทคนิคการผลิต และลวดลาย รวมทั้ง

เครื่องประดับตกแต่ง เช่น หวี และปิ่นปักผม ซึ่งทั้งหมดนี้ถือเป็นการแสดงให้เห็นถึงความงามของการแต่งกายและเสื้อผ้าตามแบบสมัยนิยม รวมทั้งภาพวาดและภาพพิมพ์ในยุคนั้น

อย่างไรก็ตามเมื่อประมวลและพิจารณาการนำเสนอจากนิทรรศการชั้นที่ 1 และ 2 จะเห็นถึงความเชื่อมโยงกันระหว่างศิลปะของสถาบันสำคัญในชาติ 3 ส่วน คือ ศาสนา ราชสำนัก และประชาชน

1. ศิลปะทางศาสนาและความเชื่อ

ศิลปะกลุ่มนี้ถือเป็นกลุ่มที่มีมากที่สุดเนื่องจาก 『ประติมากรรมที่สร้างในประเทศญี่ปุ่นตั้งแต่ศตวรรษที่ 7 จนถึงครึ่งแรกของศตวรรษที่ 19 ส่วนใหญ่เป็นประติมากรรมที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาและประติมากรรมรูปเหมือนซึ่งมักจัดวางไว้ในวัด』

ดังนั้น สิ่งของที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์แห่งชาติโตเกียวจึงไม่ใช่เป็นโบราณวัตถุหรือสมบัติของราชวงศ์หรือชนชั้นสูงอย่างเดียว แต่ยังรวมถึงศาสนวัตถุ พระพุทธรูปหรือเทพเจ้าปางต่าง ๆ สัญลักษณ์ของพุทธศาสนา ภาพม้วนยาวแสดงชีวิตทางธรรม ภาพม้วนแบบแขวนแสดงภูมิประเทศ และทิวทัศน์ในที่ต่าง ๆ

สำหรับวัตถุที่เกี่ยวข้องกับทางศาสนาในพิพิธภัณฑ์แห่งชาติโตเกียว สามารถพบได้ที่ชั้นที่ 1 ซึ่งมีการใช้พื้นที่ 3 หัวข้อแรกในการจัดแสดงประติมากรรมญี่ปุ่น (หัวเรื่อง 11 Japanese Sculpture) เครื่องเคลือบ (หัวเรื่อง 12 Lacquerware) และงานโลหะ (หัวเรื่อง 13-1 Metalwork) รวมถึงในพื้นที่นิทรรศการชั้นที่ 2 อีกสองหัวเรื่อง คือการเติบโตของศาสนาพุทธในสมัย Asuka และนาระ (หัวเรื่อง 1-2 The Rise of Buddhism : Asuka and Nara Periods) และศิลปะทางศาสนาพุทธ : สมัย Heian-Muromachi (หัวเรื่อง 3-1 Buddhist Art : Heian-Muromachi Period)

วัตถุทางศาสนาที่จัดแสดงในนิทรรศการทั้งชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 นั้นเล่าเรื่องความรุ่งเรืองของพุทธศาสนาในญี่ปุ่นทั้งทางสังคมวัฒนธรรมและศิลปะ ตั้งแต่กลางศตวรรษที่ 6 กระทั่งหลังจากที่สังคมญี่ปุ่นได้พัฒนาเทคนิคและอัตลักษณ์ในการสร้างศาสนศิลป์เข้าสู่ยุครุ่งเรืองที่สุดสมัย Heian ถึง Kamakura โดยที่รูปปั้นทางพุทธศาสนาในยุคนี้มีจุดเด่นคือมีชีวิตชีวาอย่างมากเมื่อเทียบกับประติมากรรมทางพุทธศาสนาในยุคก่อนหน้านั้น

นิทรรศการในบริเวณชั้นที่ 2 ยังจัดแสดง“ศิลปะทางศาสนาพุทธ : สมัย Heian-Muromachi” (Buddhist Art : Heian-Muromachi Period) โดยเนื้อหาแสดงถึงวัสดุ กระบวนการ และรูปแบบที่ส่งผลต่อการเกิดขึ้นของลัทธิใหม่ เช่น เซน และลัทธิอื่น ๆ ที่อาจได้รับอิทธิพลมาจากศาสนาพุทธในประเทศเพื่อนบ้านด้วย

นอกจากนี้พิพิธภัณฑ์ยังจัดแสดงวัตถุที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมทางศาสนาพุทธของญี่ปุ่นประกอบด้วย การแสดงระฆังและวัตถุที่ก่อให้เกิดเสียง เนื่องจาก “เสียงเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ใช้แสดงการเปลี่ยนผ่านในการรำลึกหรือพิธีกรรมต่าง ๆ อีกทั้งยังใช้เป็นเครื่องกำกับพิธีกรรมด้วย การใช้เสียงนั้นมีพื้นฐานมาจากความเชื่อว่าเสียงสามารถกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกศรัทธาอย่างท่วมท้น และยังถือเป็นการปลุกความศรัทธาในตัวของศาสนิกชนให้ตื่นขึ้นด้วย” (Tokyo National Museum, 2010)

ไม่เพียงแต่เรื่องของพุทธศาสนาเท่านั้นแต่ยังมีศิลปะที่เกี่ยวข้องกับความเชื่ออื่นด้วยเช่น แนวคิดเกี่ยวกับ “เซน” ซึ่งปรากฏอยู่ใน “เซนและภาพวาดหมึก : สมัย Kamakura-Muromachi” (หัวเรื่อง 3-3 Zen and Ink Painting : Kamakura-Muromachi Period) ความโดดเด่นของเซนคือไม่เพียงแต่เป็นความเชื่อเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมไปยังมิติ

อื่นของการใช้ชีวิตแบบญี่ปุ่นด้วย เช่น พิธีชา เป็นต้น ในนิทรรศการ “ศิลปะแห่งเซน: จากแนวคิดสู่รูปแบบ” (The Art of Zen : From Mind to Form) มีการจัดแสดงวัตถุที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อแบบเซน ตั้งแต่จุดกำเนิดในจีนกระทั่งเผยแพร่สู่ญี่ปุ่นที่ปรากฏออกมาในรูปแบบของภาพเขียนและภาพวาดเกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญในการถือกำเนิดของลัทธิ ภาพเหมือนของบรรดาผู้ก่อตั้งแนวคิด รูปปั้นของศาสดาที่ใช้ในวัดวาอารามและศิลปะแบบเซนที่ส่งอิทธิพลต่องานจิตรกรรมทั่วไป หรือแม้กระทั่งวัสดุที่ใช้ตกแต่งบ้านอย่างฉากกั้น ภาพวาด ถ้วยชา และจาน

วัตถุต่าง ๆ ทางศาสนาที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์แสดงให้เห็นถึงความผูกพันระหว่างศาสนากับสังคมญี่ปุ่นมาอย่างยาวนาน ซึ่งไม่ได้แทรกซึมอยู่เฉพาะในพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์เท่านั้น แต่ยังรวมถึงพื้นที่ใช้สอยทั่วไปของชาวญี่ปุ่นด้วย ถึงแม้ว่าอิทธิพลทางศาสนานั้นญี่ปุ่นจะรับมาจากประเทศเพื่อนบ้าน แต่วัตถุหลายชิ้นก็แสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ทางศิลปะอันโดดเด่นที่ญี่ปุ่นพัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบเฉพาะตัวในภายหลัง การพัฒนาเอกลักษณ์ของศาสนศิลป์ของญี่ปุ่นยังสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางความเชื่อ ไม่เพียงพุทธศาสนาแบบดั้งเดิม แต่ยังรวมถึงความเชื่ออื่นที่แตกแขนงออกมาเป็นความเชื่อที่แพร่หลายในญี่ปุ่นอย่างเซน ด้วยเหตุนี้พิพิธภัณฑ์แห่งนี้จึงไม่ได้มีเพียงวัตถุที่มีความศักดิ์สิทธิ์เท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงสิ่งของเครื่องใช้ภายในบ้านที่มีการประยุกต์เอาแนวคิดแบบเซนมาใช้

2. ศิลปะในราชสำนัก

นิทรรศการที่พิพิธภัณฑ์เลือกนำมาจัดแสดงหลายหัวข้อมีส่วนเกี่ยวข้องกับราชสำนักเช่น มีดดาบ“ศิลปะในราชสำนัก : สมัย Heian-Muromachi” (หัวเรื่อง3-2 Courtly Art : Heian-Muromachi Period) และ “เสื้อผ้าของขุนนางทางทหาร : สมัย Heian-เอโดะ (Attire of the Military Elite : Heian-Edo Period) สาระที่เกี่ยวข้องกับราชสำนักมีหลายส่วน เช่นเรื่องของดาบและเครื่องแต่งดาบถือเป็นศิลปะชั้นสูงที่ปรากฏให้เห็นจากพิพิธภัณฑ์ซึ่ง 『ดาบเหล็ก』ได้ถูกผลิตขึ้นเป็นครั้งแรกในยุคสมัย Kofun ระหว่างช่วงศตวรรษที่ 5 บรรดาดาบเหล่านี้จะมีลักษณะตรงตามแบบคมดาบของประเทศจีนและประเทศเกาหลี ในขณะที่ดาบ Tachi ดาบสไต้ญี่ปุ่นที่มีคมดาบโค้งงออย่างเห็นได้ชัดเริ่มผลิตในช่วงต้นศตวรรษที่ 11 ช่วงตีดาบ Tachi ที่เป็นที่รู้จักในช่วงแรกๆ คือ Sanjo Munechika จากเกียวโต และ Yasutsuna จากโฮกิ (Hoki) (ซึ่งปัจจุบันคือเมือง Tottori)』 นอกจากนี้ที่ชั้น1 ยังมีการจัดแสดงเครื่องแต่งดาบที่มีความละเอียดประณีตและหรูหราในการจัดทำ เนื่องจากเป็นอุปกรณ์สำหรับเจ้านายชั้นสูง หรือแม้กระทั่งสำหรับจักรพรรดิ Komei (Emperor Komei ค.ศ. 1846-1866) ที่จัดแสดงร่วมกับภาพประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกัน โดยทั้งหมดเป็นการแสดงให้เห็นถึงการทำงานร่วมกันระหว่างจิตรกรและช่างทำเครื่องแต่งดาบในสมัยนั้น

นอกจากอุปกรณ์ที่ใช้ในการรบแล้ว ยังมีการจัดแสดงเสื้อผ้าที่ใช้สวมใส่ในหมู่ชนชั้นปกครองอีกด้วย ในช่วงปลายศตวรรษที่ 12 มีการเปลี่ยนแปลงภายในราชสำนักของญี่ปุ่น นั่นคือการแต่งตั้งให้นักรบเป็นผู้มีอำนาจในการปกครองแทนเหล่าขุนนางในสมัย Kamakura โดยในช่วงแรกเริ่ม นักรบเหล่านี้สวมใส่เสื้อผ้าอันเป็นเครื่องแบบตามกฎระเบียบของราชสำนัก แต่เมื่อเวลาผ่านไปนักรบเหล่านี้ก็ได้หันกลับไปใช้เครื่องแต่งกายในหมู่นักรบที่เรียกว่า Suo และ Hitatare ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามแต่ละท้องที่ ในศตวรรษที่ 16 เครื่องแต่งกายของนักรบชั้นนำเหล่านี้ได้สร้างการเปลี่ยนแปลงต่อเสื้อผ้าของขุนนาง กล่าวคือเสื้อคลุม Jinbaori ที่ใช้สวมใส่ทัพอาวมีความงดงามแบบนักรบมากขึ้น มีสีสันที่แปลกตา ออกแบบโดยหมู่ชนชั้นสูง และเน้นเรื่องความงดงามมากกว่าด้านความ

สะดวกสบายในการใช้สอย วัสดุที่ใช้ทำ Jinbaori นั้นมีความเฉพาะตัวเพราะมักนำเข้ามาจากต่างประเทศ ทั้งหมดนี้เนื่องมาจากความคิดว่านักรบจะต้องดูแลสุขภาพในสนามรบ (Tokyo National Museum, 2009)

การจัดแสดงนิทรรศการด้านศิลปะในราชสำนักที่เห็นได้ชัด คือศิลปะในราชสำนักยุค Heian-Muromachi ซึ่งในตอนกลางยุค Heian สุนทรียะที่สำคัญคือสุนทรียะของบทกวี Waka (Waka poetry) ซึ่งถือเป็นศิลปะในชีวิตประจำวันของผู้คนในราชสำนัก รวมไปถึงผลงานด้านวรรณกรรมอย่างเช่น Genji Monogatari (源氏物語) บทกลอนและวรรณกรรมเหล่านี้ถูกถ่ายทอดออกมาเขียนลงบนกระดาษที่ตกแต่งอย่างหรูหราและมีราคา นอกจากนี้แล้วพิพิธภัณฑ์ยังจัดแสดงภาพเหมือนของกวีเหล่านี้ด้วย ซึ่งวัฒนธรรมการวาดภาพกวีคนสำคัญถือกำเนิดขึ้นตั้งแต่ช่วงปลายสมัย Heian หรือในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 12

นิทรรศการในส่วนนี้เป็นตัวแทนของโลกศิลปะในราชสำนักผ่านผลงานวรรณกรรม ตั้งแต่สมัย Heian จนถึงสมัย Muromachi โดยนำเสนอในรูปแบบของการถ่ายทอดด้วยตัวอักษรประดิษฐ์และบทกวีที่ประพันธ์โดยขุนนางชั้นสูงในราชสำนักเช่นเดียวกันกับภาพวาดในม้วนกระดาษ รวมไปถึงเครื่องเรือนตกแต่งและอุปกรณ์เครื่องใช้ตัวอย่างเช่น ฉากบานพับ และกล่องใส่เครื่องเขียน

สิ่งที่น่าสนใจสำหรับศิลปะในราชสำนักที่นำมาจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์คือการแสดงให้เห็นถึงสถานะและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของราชสำนักในแต่ละยุคสมัย เช่น การก่อตั้งระบบโชกุนในสมัย Kamakura ซึ่งแสดงให้เห็นผ่านเสื้อผ้าในหมู่ขุนนางที่เป็นเสื้อผ้าของเหล่านักรบ ความสำคัญของเหล่านักรบในสังคมญี่ปุ่นขณะนั้นยังส่งผลถึงเสื้อผ้าของขุนนางทั่วไปด้วย อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงความคิดและการให้ความสำคัญในหมู่ชนชั้นนำของญี่ปุ่นในสมัยนั้นด้วยว่า ถึงแม้ว่านักรบจะให้ความสำคัญกับความเรียบง่ายในการใช้ชีวิต แต่เสื้อผ้าที่สวมใส่กลับถือเป็นข้อยกเว้นที่ต้องมีความละเอียด หยาบ และมีความพิเศษเพื่อแสดงถึงสถานะทางสังคม และเกียรติยศของผู้สวมใส่

นอกจากนี้นิทรรศการยังได้จัดแสดงสิ่งของที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับวรรณกรรมในยุค Heian ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมในยุคนั้นที่ให้ความสำคัญกับสุนทรียะทางภาษา ชนชั้นนำญี่ปุ่นในยุคนั้นจึงลงทุนไปกับการใช้กระดาษเพื่อเขียนกวี Waka ความต้องการของกระดาษที่หรูหรานี้ยังส่งผลให้ญี่ปุ่นในยุคนั้นต้องนำเข้ากระดาษชั้นดี อีกทั้งเทคนิคต่าง ๆ ในการบันทึกบทกวีลงบนกระดาษและยังแสดงให้เห็นถึงความละเอียดในสุนทรียะของผู้คนในราชสำนัก

นอกจากนี้ข้าวของเครื่องใช้ในราชสำนักบางอย่างยังเกี่ยวข้องกับความเชื่อของชนชั้นสูงในสมัยนั้น เช่น 『ม้วนกระดาษที่บันทึกพระสูตรทางศาสนา ซึ่งคัดลอกใน ค.ศ. 740 ตามคำสั่งของบุตรสาวขุนนาง (Fujiwara no Fusasaki ค.ศ. 681-737) โดยหวังว่าม้วนกระดาษเหล่านี้จะช่วยให้อิณทูลบิดาที่เสียชีวิตไปแล้วอยู่อย่างสงบ』

3. ศิลปะสามัญชน

งานศิลปะที่สะท้อนวิถีชีวิตสามัญชนได้อย่างมากอยู่ในส่วนของ “ศิลปะในชีวิตประจำวัน” (หัวเรื่อง 8-1 The Arts of Daily Life : Azushi-Momoyama, Edo Period), “โนห์และคาบูกิ” (หัวเรื่อง 9 Noh and Kabuki) และ

“Ukiyo-e และแฟชั่นในยุคเอโดะ” (หัวเรื่อง 10 Ukiyo-e and Fashion in the Edo Period) โดยทั้งสามส่วนนี้มีการจัดแสดงวัตถุที่หลากหลาย เช่น เสื้อผ้า สิ่งของเครื่องใช้ และของตกแต่งบ้าน

สิ่งของในนิทรรศการ “ศิลปะในชีวิตประจำวัน” แสดงให้เห็นความเป็นไปของสังคมญี่ปุ่นในสมัย Azuchi ถึงยุค Momoyama (Azuchi-Momoyama ค.ศ. 1573-1603) การค้าขายกับต่างประเทศเพื่อส่งออกเครื่องใช้ให้เศรษฐกิจภายในประเทศเจริญรุ่งเรืองตามไปด้วย โดยเฉพาะเมื่อเข้าสู่ยุคเอโดะ (ค.ศ. 1603-1868) ญี่ปุ่นอยู่อย่างสุขสงบ นิทรรศการแสดงให้เห็นการใช้ชีวิตของผู้คนผ่านสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ โดยมีบทบรรยายว่า ‘ระยะเวลาในช่วง 2 ยุคนี้ นักรบและชาวบ้านชาวเมืองต่างก็ทำให้วัฒนธรรมญี่ปุ่นเข้าสู่ขั้นใหม่ของการเติบโตผู้คนต่างมีความสุขที่มีโอกาสได้เลือกสิ่งของต่างๆ จากตัวเลือกมากมายตั้งแต่เครื่องครัวเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันไปจนถึงเครื่องเฟอร์นิเจอร์ ตกแต่ง รวมไปถึงเครื่องถ้วยชามเซรามิกและเครื่องใช้โลหะเพื่อตอบสนองความชอบและความเป็นส่วนตัว’

นิทรรศการ “โนห์และคาบูกิ” รวบรวมวัตถุที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมแบบสามัญชนมีคำบรรยายส่วนหนึ่งว่า ‘ละครโนห์ถูกสร้างขึ้นในช่วงสมัย Muromachi (ค.ศ. 1392-1573) ในช่วงแรกเริ่มมีเพียงผู้ชายเท่านั้นที่เข้าร่วมแสดงและรับบทบาทตั้งแต่เทพ ชาดาน ไปจนถึงหญิงชาวบ้าน มีการสวมหน้ากากเพื่อช่วยให้ตัวละครสามารถแสดงออกทางอารมณ์ อายุ และคุณลักษณะอื่น ๆ ของตัวละครได้ง่ายขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากละครโนห์มักมีเนื้อเรื่องที่ใกล้ชิดกับวัฒนธรรมนักรบ เครื่องแต่งกายของตัวละครจึงมักประดิษฐ์ขึ้นด้วยความประณีตและหรูหรา

สำหรับคาบูกิหรือการร่ายรำอันมีลักษณะเฉพาะแบบญี่ปุ่นนั้น มีความโดดเด่นในด้านเครื่องแต่งกายเช่นกัน คำว่าคาบูกิมีความหมายว่า “การแต่งกายหรือการประพาดตัวแปลกประหลาด” เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายสำหรับคาบูกิจึงมักมีสีสันสดใสและมีลวดลายปักที่ชัดเจน การแสดงคาบูกิเป็นที่นิยมแพร่หลายในหมู่คนทั่วไปในสมัยเอโดะ แต่เนื่องจากความนิยมที่แพร่หลายมากจนทำให้หญิงชนชั้นสูงต้องแอบไปดูนอกพระราชวังอยู่หลายครั้ง ในภายหลังจึงจัดการแสดงให้หญิงในราชสำนักได้ชมด้วย’ ชุดคาบูกิที่นำมาจัดแสดงนี้ล้วนเป็นชุดที่มีความสำคัญและเคยสวมใส่จากนักแสดงที่มีชื่อเสียงในสมัยก่อนทั้งสิ้น

ที่น่าสนใจพิพิธภัณฑสถานไม่เพียงให้พื้นที่เฉพาะกับคนกลุ่มใหญ่ในสังคมเท่านั้น แต่ยังมีพื้นที่สำหรับคนกลุ่มน้อยที่มีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตในรูปแบบเฉพาะของตนเองด้วย โดยพิพิธภัณฑสถานมีพื้นที่สำหรับวัฒนธรรมของคนในหมู่เกาะญี่ปุ่นคือพวกไอนุและผู้คนบนเกาะริวกิว โดยมีการจัดแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชาวไอนุบนเกาะฮอกไกโดในปัจจุบันที่ดำรงชีวิตด้วยการล่าสัตว์และทำประมง นิทรรศการแสดงให้เห็นถึงเรื่องของความเชื่อและการนับถือวิญญาณศักดิ์สิทธิ์ด้วย นอกจากนี้ยังมีการจัดแสดงให้เห็นวิถีชีวิตของผู้คนในอาณาจักรริวกิวซึ่งอยู่บนเกาะโอกินาวาในปัจจุบันที่มีการติดต่อกับประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะกับจีนและภูมิภาคอื่น ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ส่งผลให้วัฒนธรรมของคนกลุ่มนี้มีความหลากหลายและมีสีสัน

นิทรรศการบรรยายให้เห็นว่าชาวไอนุเป็นกลุ่มชนที่อาศัยอยู่ทางตอนเหนือของญี่ปุ่น ‘โดยใช้ชีวิตอยู่ในหมู่บ้านที่เรียกว่า “Kotan” อันประกอบด้วยกระท่อมไม้ซึ่งมีองค์ประกอบคือห้องเก็บของ คอกสัตว์ แท่นบูชา และห้องน้ำ ในบ้านของชาวไอนุมีการจัดสรรพื้นที่ใช้สอยอย่างชัดเจน เช่น หัวหน้าครอบครัวจะมีที่นั่งอยู่ด้านในสุดจากทางเข้า ส่วนมุมห้องจะเป็นที่เก็บของมีค่า นอกจากนี้แล้วยังมีการจัดเก็บสิ่งของสำหรับการทำพิธีกรรมด้วย โดยในส่วนของการจัดแสดงนี้ได้รวบรวมอุปกรณ์ล่าสัตว์ ตกปลา เครื่องทอผ้า ผ้า และเสื้อผ้า รวมถึงถ้วยชามไม้เอาไว้’

สำหรับเรื่องราวของผู้คนในอาณาจักรวักนี้ นิทรรศการแสดงภาพวาด เอกสาร และภาพถ่ายเก่า ซึ่งสิ่งของเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตและความสัมพันธ์กับดินแดนอื่น ๆ ของอาณาจักรวักในยุคนั้น

จากสิ่งของเครื่องใช้ทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับชีวิตแบบสามัญชนทั้งที่เป็นคนส่วนใหญ่และคนส่วนน้อยแสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ของชาวญี่ปุ่นที่มีมาช้านานและแทรกซึมอยู่ในทุกชนชั้น รวมทั้งแสดงให้เห็นถึงการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมภายในสังคมญี่ปุ่น ซึ่งสะท้อนวิถีชีวิตและความเชื่อที่แตกต่าง

ความเป็นมาของศิลปวัตถุจาก 3 สถาบันหลักคือ ศาสนา ราชสำนัก และสามัญชนที่นิทรรศการเลือกมาจัดแสดง สะท้อนให้เห็นความเชื่อมโยงกันระหว่างผู้คนในฐานต่าง ๆ ผ่านงานศิลปะและวิถีชีวิต เช่น ความเชื่อทางศาสนามีส่วนในการสร้างสรรควัตถุที่ใช้ในพิธีกรรมอันแสนวิจิตรงดงามของชนชั้นสูง กระทั่งข้าวของเครื่องใช้ในที่พักอาศัยของชนชั้นสูง หรือแม้แต่สามัญชนก็ได้รับอิทธิพลจากพุทธศาสนา ความเชื่อ และลัทธิเซน ในขณะที่แว่นกระจกแต่งกายอันหรูหราและประณีตของชนชั้นสูงก็เป็นต้นแบบให้เกิดเครื่องแต่งกายที่ใช้ในการแสดงละครของสามัญชนที่มีความประณีตเช่นกัน ทั้งหมดคือความสัมพันธ์ทางความคิดและอุดมคติด้านความงามทางศิลปะที่ส่งผลซึ่งกันและกัน

2.2 เพื่อนบ้านในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น

แม้มีคำอธิบายว่าพิพิธภัณฑ์แห่งนี้เป็นที่พิพิธภัณฑ์ด้านศิลปะและประวัติศาสตร์ แต่หากพิจารณาจากโครงเรื่องและเนื้อหาที่อธิบายจะเห็นว่า สาระส่วนใหญ่เน้นไปทางศิลปะมากกว่าประวัติศาสตร์ โดยให้ความสำคัญกับคุณค่าและความงามของวัตถุที่จัดแสดง ดังนั้นเรื่องราวของเพื่อนบ้านที่กล่าวถึงในนิทรรศการจึงเป็นไปทางด้านความสัมพันธ์หรือการแลกเปลี่ยนทางศิลปวัฒนธรรม และเป็นการกล่าวโดยสังเขป เช่น นิทรรศการในชั้นที่ 1 เรื่อง “ประติมากรรมญี่ปุ่น” ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของนิทรรศการในชั้นนี้ กล่าวถึงพัฒนาการด้านประติมากรรมตั้งแต่ศตวรรษที่ 7 จนถึงครั้งแรกของศตวรรษที่ 19 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาว่าญี่ปุ่นรับอิทธิพลเข้ามาจากจีนและเกาหลี ตามคำบรรยายว่า 『...ชนบทรอบนิคมของประติมากรรมเชิงพุทธศาสนาแบบญี่ปุ่นมีความเกี่ยวข้องอย่างลึกซึ้งกับประเทศเกาหลีและจีน รวมถึงได้รับการพัฒนาผ่านการทำซ้ำตามแบบและทฤษฎีใหม่ที่ได้ซึมซับมาจากต่างประเทศด้วย แต่ทั้งนี้ก็มีการปรับแต่งให้เข้ากับรสนิยมของชาวญี่ปุ่น ส่งผลให้อิทธิพลจากต่างประเทศค่อย ๆ ลดน้อยลงในช่วงศตวรรษที่ 11 และ 12 ในขณะที่สไตล์ซึ่งแฝงอยู่ในผลงานอันแสดงถึงความเป็นอัตลักษณ์ของญี่ปุ่นอย่างชัดเจนก็เริ่มเกิดขึ้น เห็นได้จากประติมากรรมเชิงพุทธศาสนา Unkei และ Kaikei ซึ่งปรากฏอยู่ทั่วไป』

ในงานศิลปะหลายประเภทมีคำอธิบายถึงความเกี่ยวข้องกับจีนและเกาหลี แม้กระทั่ง “ดาบญี่ปุ่น” ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญของประเทศนี้ รวมทั้งเซรามิกก็ได้อธิบายถึงความเกี่ยวข้องกับจีนและเกาหลีด้วย ดังคำอธิบายบางส่วนที่กล่าวว่า 『ในญี่ปุ่น ดาบเหล็กได้ผลิตขึ้นเป็นครั้งแรกในยุคสมัย Kofun ระหว่างช่วงศตวรรษที่ 5 บรรดาดาบเหล่านี้จะมีลักษณะตรงตามแบบคมดาบของจีนและเกาหลี ครั้นถึงช่วงต้นของศตวรรษที่ 11 ดาบ Tachi ที่มีคมดาบโค้งอย่างเห็นได้ชัด เป็นดาบสไตล์ญี่ปุ่นเริ่มถูกผลิต』 ส่วนในเรื่องของเซรามิกซึ่งเป็นศิลปะที่มีชื่อเสียงของญี่ปุ่นประเภทหนึ่ง นิทรรศการก็ได้กล่าวถึงที่มาของศิลปะประเภทนี้ว่าใช้เทคนิคที่ได้รับมาจากเกาหลี 『งานเซรามิก

ของญี่ปุ่นพัฒนาโดยการใช้เทคนิคและการออกแบบจากจีนและเกาหลีร่วมกัน โดยปรับให้เหมาะสมกับวิถีชีวิตและรสนิยมของชาวญี่ปุ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคของ Azuchi-Momoyama (ค.ศ. 1573-1603)]]

การถ่ายทอดวัฒนธรรมที่สำคัญจากเพื่อนบ้านอีกประการหนึ่งคือ ศาสนา นิทรรศการบรรยายว่า 『พุทธศาสนาเข้ามาสู่ประเทศญี่ปุ่นในช่วงกลางของศตวรรษที่ 6 ผ่านอาณาจักร Baekje ในประเทศเกาหลี ในช่วงเวลานั้น พุทธศาสนาถูกอุ้มชูโดยราชสำนัก (the Imperial Court) นำมาซึ่งการก่อสร้างวัดและประติมากรรม (รูปปั้น) มากมาย โดยได้รับความช่วยเหลือจากช่างศิลป์ของอาณาจักรแบคเจ ซึ่งเดินทางมายังญี่ปุ่นตั้งแต่ ค.ศ. 577 หลังจากนั้นวัฒนธรรมญี่ปุ่นก็พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ตามมาด้วยการรับเอาพุทธศาสนาเข้ามาเป็นส่วนสำคัญจนทำให้เกิดการสร้างพระใหญ่ที่วัด Todaiji (the Great Buddha of Todaiji Temple)』

น่าสังเกตว่าลักษณะการบรรยายเนื้อหาในนิทรรศการแม้ว่าจะกล่าวถึงความสัมพันธ์ที่มีต่อเพื่อนบ้านในแง่บวกที่ดีและเป็นอิทธิพลทางศิลปะที่ญี่ปุ่นรับเข้ามา แต่สิ่งหนึ่งที่เห็นได้ชัดคือ แม้จะรับอิทธิพลจากจีนและเกาหลีเข้ามาจะด้านใดก็ตาม แต่สุดท้ายแล้วความสมบูรณ์และความงดงามที่เป็นที่รู้จักนั้น ญี่ปุ่นได้ปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพธรรมชาติหรือลักษณะเฉพาะของญี่ปุ่นในภายหลัง จนกระทั่งสิ่งที่รับเข้ามานั้นมีลักษณะเฉพาะกลายเป็นรูปแบบเฉพาะของญี่ปุ่น หรือแม้กระทั่งในสมัย Heian ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่าญี่ปุ่นรับอิทธิพลจากจีนหลายอย่าง โดยเฉพาะรูปแบบของผังเมืองหรือพระราชวัง แต่ในนิทรรศการกลับอธิบายสั้น ๆ ว่า 『ขณะที่วัฒนธรรมชั้นสูงในตอนต้นของยุค Heian ใช้ต้นแบบจากวัฒนธรรมจีน เมื่อถึงตอนกลางยุค Heian พบว่าความเจริญรุ่งเรืองของวัฒนธรรมชั้นสูงนี้อ้างอิงจากสุนทรียะแบบฉบับญี่ปุ่นมากขึ้น』

นอกจากนี้ยังพบว่า ในอาคาร Toyokan ซึ่งเป็นที่สำหรับจัดแสดงศิลปวัตถุของเอเชียจากภูมิภาคต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญในการจัดแสดงศิลปวัตถุจากจีนมากที่สุดเกือบทุกชั้น พร้อมยังจัดแสดงศิลปะแบบจีนในหัวเรื่องต่าง ๆ อย่างกว้างขวางอีกด้วย² อย่างไรก็ตามในอาคารเดียวกันมีการจัดสรรพื้นที่สำหรับการจัดแสดงนิทรรศการศิลปะเกาหลีด้วย แม้จะมีพื้นที่ไม่มากเท่าจีนแต่ก็มีเนื้อหาการนำเสนอที่สมบูรณ์ครบถ้วน³

ศิลปกรรมที่โดดเด่นจากจีนและเกาหลีคือ ศิลปะทางศาสนาพิพิธภัณฑสถานมีการจัดแสดงนิทรรศการ “ประติมากรรมพระพุทธรูปจีน” (Chinese Buddhist Sculpture) โดยมีรูปแบบและเนื้อหาการจัดแสดงที่มุ่งเน้นให้เห็นประวัติความเป็นมาและลักษณะเด่นของศิลปะจีนและเกาหลีแบบต่าง ๆ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างคำบรรยายที่จุดเริ่มแรกของนิทรรศการจีนว่า 『...หลังจากที่พุทธศาสนาได้เดินทางจากอินเดียเข้ามาถึงประเทศจีน การสร้างพระพุทธรูปในจีนก็น่าจะเริ่มต้นขึ้นในช่วงศตวรรษที่ 2 ตั้งแต่ช่วงกลางของศตวรรษที่ 5 จนถึงศตวรรษที่ 8 พุทธศาสนาแผ่ขยายกว้างขวางอย่างรวดเร็วในจีน ส่งผลให้เกิดการสร้างพระพุทธรูปหลายแบบ ไม่เพียงแต่พระพุทธรูปของ

² นิทรรศการเกี่ยวกับศิลปะจีน ชั้นที่ 1 Chinese Buddhist Sculpture ชั้นที่ 3 The Advent of Chinese Civilization, Chinese Bronzes, Burials in China, Chinese Ceramics, Chinese Textiles ชั้นที่ 4 Stone Relief Carvings of China, Chinese Painting, Chinese Calligraphy, Chinese Literati ชั้นที่ 5 Chinese Lacquerware, Decorative Art of the Qing Dynasty

³ นิทรรศการเกี่ยวกับศิลปะเกาหลี ชั้นที่ 5 Polished Stone Tools and Metal Tools of Korea, The Rises and Falls of Kings in Korea, Korean Ceramics, Buddhist Art of Korea, Art of the Joseon Dynasty

พระศากยมุณี (Sakyamuni) พระพุทธเจ้าผู้ให้กำเนิดพุทธศาสนา แต่ยังคงไปถึงพระพุทธเจ้าปางอื่น ๆ อาทิ พระนารายณ์ (Nyorai) พระโพธิสัตว์ (Bodhisattavas) และเทพบนสวรรค์ นอกจากนี้ วัสดุที่นำมาใช้ในการสร้างพระพุทธรูปก็มีหลากหลาย ทั้งทอง เงิน ทองแดง (ทองสำริด) เหล็ก หิน ไม้ เครื่องเงิน ดินเหนียว กระดาษ เป็นต้น ทั้งนี้พระพุทธรูปที่สร้างจากหินและเคลือบด้วยทองสำริดพบเห็นได้มากที่สุด โดยพระพุทธรูปที่นำมาจัดแสดงในส่วนนี้ นำเสนอให้เห็นถึงความโดดเด่นของรูปทรงประติมากรรมซึ่งอยู่ในยุคทองของพระพุทธรูปในประเทศไทย]

ในส่วนของเกาหลีเป็นไปในลักษณะเดียวกันคือมีคำอธิบายถึงพุทธศิลป์ของเกาหลีว่า 『การจัดแสดงในส่วนนี้โดดเด่นด้วยแก่นของพุทธศิลป์ของเกาหลี วัดและพระพุทธรูปได้เริ่มสร้างในแถบคาบสมุทรเกาหลีหลังจากที่พุทธศาสนาถูกนำเข้ามาในอาณาจักร Goryeo และ Baekje ในศตวรรษที่ 4 และ Silla ในศตวรรษที่ 6 โดยที่รูปทรงและแนวหลักของกระเบื้องหลังคาวัดแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างอย่างชัดเจนไปตามแต่ละภูมิภาคและระยะเวลา เมื่อราชวงศ์ Silla ปกครองคาบสมุทรเกาหลีในครึ่งหลังของศตวรรษที่ 7 ก็ได้สร้างศูนย์กลางแห่งชาติเกี่ยวกับความเชื่อทางพุทธศาสนา ซึ่งทำให้ศิลปะเชิงพุทธศิลป์ก้าวขึ้นสู่จุดสูงสุดในศตวรรษที่ 8 พุทธศาสนายังคงได้รับการปกป้องจากรัฐบาลในสมัยราชวงศ์ Goryeo (ค.ศ. 918-1392) ซึ่งเป็นช่วงต่อจากราชวงศ์ Silla ในยุคนี้ภาพวาดเรื่องของพุทธศาสนา ถ່องพระสูตรไม้เคลือบแลคเกอร์ เครื่องใช้โลหะที่มีสีสันโดดเด่น รวมไปถึงผลงานประเภทอื่นๆ ที่หลากหลายต่างถูกสร้างขึ้นมา』

สาระและแนวคิดจากนิทรรศการสะท้อนให้เห็นว่าบนเส้นทางความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านทั้งจีนและเกาหลีที่พิพริภันท์แห่งชาติโตเกียวแสดงให้เห็นนั้น เป็นความสัมพันธ์และการถ่ายทอดศิลปะโดยไม่คำนึงถึงความเหนือกว่าหรืออิทธิพลมากกว่า หากแต่เป็นเรื่องมิตรไมตรีและความงดงาม ซึ่งต่างจากความสัมพันธ์ทางการเมืองในภูมิภาคที่เป็นเรื่องของอำนาจและผลประโยชน์

3. จินตภาพความเป็นชาติจากพิพริภันท์ : “สุนทรียศาสตร์ในศิลปะและวิถีชีวิตญี่ปุ่น”

สุนทรียศาสตร์คือความงามที่แต่ละชาติมีรูปแบบและลักษณะเฉพาะตามพื้นที่และวัฒนธรรมของตนเอง ญี่ปุ่นเป็นชาติหนึ่งที่มีแนวคิดในเรื่องของสุนทรียศาสตร์ในแบบเฉพาะของตนเอง โดยลักษณะเด่นของสุนทรียศาสตร์แบบญี่ปุ่นที่มักจะถูกอ้างอิงถึงคือสุนทรียศาสตร์ตามคำอธิบายในบันทึกของ Yoshida Kenko (吉田兼好 ค.ศ. 1284-1350) พระสงฆ์ในศาสนาพุทธผู้มีอิทธิพลต่อความคิดเรื่องความงดงามในแบบญี่ปุ่นมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 13 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งได้อธิบายสุนทรียศาสตร์ของญี่ปุ่นใน 4 ลักษณะสำคัญคือ(Keene, 1995)

1. การชี้แนะ (Suggestion) คือ สุนทรียศาสตร์จะไม่แสดงความหมายของสิ่งที่ต้องการสื่อสารโดยตรง แต่ให้ผู้ที่เห็นงานศิลปะได้จินตนาการเอง แนวคิดแบบนี้ชาวญี่ปุ่นมักชื่นชมในความงามของสรรพสิ่งที่แปรเปลี่ยนไปตามกาลเวลา ซึ่งอาจจะไม่จำเป็นต้องเป็นช่วงเวลาที่มีความงดงามที่สุด Kenko ยกตัวอย่างการชื่นชมความงามของดอกซากุระในช่วงที่ดอกยังบานไม่เต็มที่ หรือการชื่นชมพระจันทร์ในคืนที่มีเมฆมาก นอกจากนี้จะเห็นได้ชัดในบทกวีของญี่ปุ่นที่มักจะไม่พรรณนาถึงความสุขเมื่อได้พบกับคนรัก แต่มักกล่าวถึงความงดงามของการรอคอยที่จะได้พบกับคนรักแทนเป็นต้น

2. ความไม่สม่ำเสมอ (Irregularity) ศิลปะแบบญี่ปุ่นมักหลีกเลี่ยงความงามที่ได้สมมาตรและความสมบูรณ์แบบ Kenko กล่าวว่า ในการสร้างสรรค์ผลงานใด ๆ จะทิ้งให้บางส่วนไม่เสร็จ หรืออาจจะมีส่วนที่บิดเบี้ยวปรากฏอยู่นั้นถือเป็นคุณลักษณะที่ดี เนื่องจากการให้พื้นที่จินตนาการเช่น กลอน Haiku ของญี่ปุ่นเป็นต้น

3. ความเรียบง่าย (Simplicity) เป็นหนึ่งในอัตลักษณ์ที่เป็นที่รู้จักเป็นอย่างมากในเรื่องของความงามแบบญี่ปุ่น แต่ความเรียบง่ายในแบบญี่ปุ่นนั้นไม่ใช่ความเรียบง่ายทั่ว ๆ ไป แต่เต็มไปด้วยความประณีตและพิถีพิถันในการเลือกสรร ดังจะเห็นว่าวัตถุต่าง ๆ ที่ใช้ในบ้านมีไม่มากมาย ล้วนแต่เป็นวัตถุที่มีคุณภาพ ราคาอาจจะไม่สูงแต่ที่สำคัญคือผ่านการคัดสรรมาอย่างดีและเหมาะสมแก่การแสดงให้เห็นแก่แขกได้ชม ดังนั้นความเรียบง่ายแบบญี่ปุ่นจึงไม่ได้หมายถึงลักษณะของวัตถุเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการจัดตกแต่งเป็นระเบียบและสะอาด ความเรียบง่ายแบบญี่ปุ่นที่เห็นได้ชัดที่สุดคือพิธีชาที่เต็มไปด้วยขั้นตอนและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ล้วนเป็นสิ่งของที่คัดสรรมาอย่างดี แต่การแสดงออกทางพิธีกรรมกลับดูเรียบง่ายและเข้าถึงได้

4. ความบอบสลาย (Perishability) ชาวญี่ปุ่นมีชีวิตที่ผูกพันกับธรรมชาติและมองความร่วงโรยและการบอบสลายไปกับกาลเวลาเป็นความงดงามที่แท้จริงที่มีอยู่ในสิ่งของทุกชิ้น ดังจะเห็นว่าชาวญี่ปุ่นสามารถชื่นชมความงามของสรรพสิ่งได้ในทุกช่วงเวลาไม่ว่าช่วงที่ร่วงโรยหรือบอบสลายแล้วก็ตาม ตัวอย่างที่ชัดเจนคือการชื่นชมความงามของดอกซากุระ ชาวญี่ปุ่นสามารถชมความงามของซากุระได้ไม่ว่าเป็นดอกตูมหรือบานไม่เต็มที่หรือแม้จะร่วงโรยลงแล้วก็ตาม

พิพิธภัณฑ์แห่งชาติโตเกียวตระหนักถึงความงามที่เป็นอัตลักษณ์ของญี่ปุ่นและถือเป็นภารกิจสำคัญที่จะนำเสนอสุนทรียภาพจากโบราณวัตถุและศิลปวัตถุที่พิพิธภัณฑ์เก็บรักษาไว้ออกมาจัดแสดงให้ผู้เข้าชมได้เห็น ดังที่คณะผู้ทำงานค้นคว้าวิจัยของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติโตเกียวซึ่งกลุ่มงานพื้นฐานของโครงการและการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ ได้กล่าวถึงความตั้งใจในฐานะผู้ทำงานที่จะนำเสนอสุนทรียะซึ่งมีอยู่ในสิ่งของเหล่านั้นออกมาแสดงให้เห็นว่า “พนักงานภัณฑารักษ์ทำงานอย่างใกล้ชิดกับวัตถุต่าง ๆ รู้ถึงความงามและความมหัศจรรย์ของเหล่าสมบัติทางวัฒนธรรม พยายามที่จะเปิดรับเพื่อเข้าถึงสุนทรียศาสตร์เผยให้เห็นถึงความมีเสน่ห์และความลึกซึ้งของวัตถุเหล่านั้น เพื่อที่จะแบ่งปันให้คนทั่วไปได้เห็นผ่านการนำเสนอผลงานการวิจัยและการจัดนิทรรศการ” (The National Institutes for Cultural Heritage, 2015, p. 28) และ “เรามุ่งมั่นที่จะนำเสนอกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้ชมเข้าใจประวัติศาสตร์ที่ยิ่งใหญ่ของมนุษย์ และเพื่อที่จะได้รู้สึกถึงความอึดอัดซึ่งศิลปะนำพาเรา มา ด้วยความหวังที่ว่ากิจกรรมเหล่านี้จะช่วยเสริมสร้างภูมิปัญญาให้กับพวกเขา” (The National Institutes for Cultural Heritage, 2015, p. 24)

ดังนั้นจึงไม่น่าแปลกใจที่ผู้เข้าชมนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์แห่งนี้จะได้เห็นสุนทรียภาพจากวัตถุและบรรยากาศที่จัดแสดงในแกลเลอรีต่าง ๆ ที่สะท้อนให้เห็นความงดงามในลักษณะต่าง ๆ ตามรูปแบบของญี่ปุ่น โดยเฉพาะความงดงามในลักษณะที่เรียบง่าย นอกจากนี้ศิลปะชิ้นเอกหลายชิ้นที่นำมาจัดแสดงจำนวนมากยังเป็นเครื่องใช้ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยในการดำรงชีวิตของชาวญี่ปุ่น 3 ประการคือ อาหาร ที่อยู่อาศัย และเครื่องนุ่งห่ม เช่น

1. อาหาร

ศิลปวัตถุหลายชิ้นเป็นภาชนะเครื่องใช้ในครัวเรือนของคนในแต่ละยุค จาน ชาม ถาด หม้อ ไห เป็นต้น วัตถุที่เกี่ยวข้องกับอาหารเหล่านี้มักใช้เทคนิคเครื่องเงินและเซรามิกเป็นวิธีการผลิต วัตถุหลายชิ้นจึงมีการแตกหัก

บ้าง แต่สิ่งที่น่าสนใจคือลวดลายที่บรรจงวาดลงบนภาชนะเหล่านั้นต่างแสดงออกซึ่งศิลปะแบบญี่ปุ่นโบราณได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งคืออุปกรณ์ที่ใช้ในการชงชาอันเป็นเอกลักษณ์ของชาวญี่ปุ่นที่มีการจัดเป็นนิทรรศการ “ศิลปะแห่งพิธีชา” (The Art of Tea Ceremony) ในชั้นที่ 2 ของพิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ยังเน้นย้ำให้เห็นถึงความสำคัญของการผลิตและการตกแต่งลวดลายลงบนภาชนะเซรามิก โดยจัดแสดงให้เห็นผ่านภาชนะเครื่องใช้ต่าง ๆ

ตัวอย่างชาที่ได้รับยกย่องว่าเป็นสมบัติแห่งชาติ

ชาลายนกกับดอกไม้สีสดใสบนพื้นขาว เมื่อศตวรรษที่ 17 และ 18 การผลิตเครื่องเคลือบในญี่ปุ่นเริ่มขึ้นตั้งแต่ที่ Toyotomi Hideyoshi ยกทัพบุกคาบสมุทรเกาหลี และนำตัวช่างทำเครื่องเคลือบเกาหลีกลับมายังญี่ปุ่น

ที่มา : <https://www.nhk.or.jp/japan-art/th/archives/180206>

2. ที่อยู่อาศัย

ในส่วนของอาคารบ้านเรือนสมัยโบราณจะพบเห็นมากจากภาพม้วนที่มีจัดแสดงอยู่จำนวนมากและสภาพที่อยู่อาศัยเมื่อญี่ปุ่นพัฒนาเข้าสู่สมัยใหม่สามารถเห็นได้จากนิทรรศการภาพถ่ายปราสาทเอโดะซึ่งบันทึกภาพไว้เมื่อ ค.ศ. 1871 เป็นต้น

อย่างไรก็ตามอาคารบ้านเรือนคือที่อยู่อาศัยอาจจะไม่สามารถเห็นความสวยงามได้ชัดเจน แต่สิ่งหนึ่งที่มีใช้ในที่พักอาศัยของชาวญี่ปุ่นและมีจัดแสดงเป็นจำนวนมากคือ ฉากพับกั้นห้องในที่พักอาศัยของชาวญี่ปุ่น ซึ่งเป็นงานศิลปะชิ้นสำคัญอีกกลุ่มหนึ่งของโบราณวัตถุที่จัดแสดงในนิทรรศการชั้นที่ 2 ห้องที่ 7 ในหัวข้อเรื่อง “จิตรกรรมบนฉากพับกั้นและประตูเลื่อน : สมัย Azuchi-Momoyama-Edo” (Folding Screens and Sliding Door Paintings : Azuchi-Momoyama-Edo Period)

ประตูบานเลื่อนหรือ “Fusuma” (襖) คือประตูพับที่สามารถกางออกหรือพับเก็บได้ ที่อยู่อาศัยของญี่ปุ่นมักมีการใช้ Fusuma เพื่อกั้นห้องให้เป็นสัดส่วน จุดเด่นของ Fusuma คือสามารถเปลี่ยนภาพวาดที่อยู่ในกรอบไม้ได้ ผู้คนมักจะเปลี่ยนภาพวาดเพื่อสร้างบรรยากาศตามฤดูกาลและเพิ่มความโอ่อ่าให้กับพิธีกรรมในโอกาสต่าง ๆ โดยที่ภาพวาดเหล่านี้จะสะท้อนให้เห็นค่านิยมที่แตกต่างของแต่ละยุคสมัย คือ ในยุค Azuchi และ Momoyama ในขณะที่สมัยเอโดะภาพวาดจะเน้นความทันสมัย

ตัวอย่างฉากบานพับที่เป็นสมบัติแห่งชาติ

ภาพวาดต้นสนสูง 170 เซนติเมตร และกว้าง 4 เมตร 60 เซนติเมตร บนฉากพับ ผลงานศิลปะจีนนี้วาดขึ้นในช่วงหลังของศตวรรษที่ 16

ที่มา : [https://www.nhk.or.jp/japan-art/th/archives/171109/-](https://www.nhk.or.jp/japan-art/th/archives/171109/)

นอกจากฉากพับกันและประตูเลื่อนแล้วในพิพิธภัณฑ์ยังมีการแสดงวัตถุใช้สอยในที่อยู่อาศัยอีกหลายชิ้น เช่น ตู้ที่ได้รับการออกแบบพิเศษสำหรับใช้เก็บนวนิยาย Genji Monogatari โดยที่บานประตูตู้เป็นลวดลายนกกระเรียนเกาะอยู่บนต้นสน หรือภาพจากอื่นจากนวนิยายเรื่องเดียวกันนี้

3. เครื่องนุ่งห่ม

พิพิธภัณฑ์แห่งนี้มีการจัดแสดงเสื้อผ้าของชาวญี่ปุ่นจำนวนมาก ดังตัวอย่างที่กล่าวมาแล้วในข้างต้น ไม่ว่าจะเป็นชุดนักรบของเหล่าขุนนาง เสื้อผ้าและหมวกที่ใช้สำหรับการแสดงละครโนห์ของสามัญชน รวมทั้งเครื่องแต่งกายที่มีชื่อเสียงของญี่ปุ่นอย่างกิโมโนก็ถูกให้ความสำคัญอย่างมากเช่นกัน

ตัวอย่างกิโมโนที่เป็นสมบัติแห่งชาติ

“กิโมโน” กับภาพวาดในช่วงต้นศตวรรษที่ 18 ถ่ายทอดบรรยากาศที่ประกอบด้วย ต้นไม้และดอกไม้บานในทุ่งฤดูใบไม้ร่วง โดยจำกัดจำนวนสีที่ใช้ และมีรูปลักษณ์ที่ปรับให้เรียบง่าย

ที่มา : <https://www.nhk.or.jp/japan-art/th/archives/150903/>

นิทรรศการแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของกิโมโนในรูปแบบต่าง ๆ เช่นอธิบายถึงความสนใจเรื่องแฟชั่นในสังคมญี่ปุ่นที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณว่า ใในยุคเอโดะ ผู้คนทุกคนชั้นในสังคมล้วนสวมใส่เสื้อผ้าที่เรียกว่า “Kosode” (小袖) ที่ภายหลังถูกนำมาดัดแปลงเป็นกิโมโน ผู้หญิงในเมืองสมัยเอโดะติดตามลวดลายบนกิโมโนในช่วงที่รัฐบาลเอโดะสั่งห้ามการตกแต่งเสื้อผ้าด้วยการปักและการมัดย้อมเส้นด้าย ทำให้ผู้คนหันไปใช้เทคนิคมัดย้อมที่ซับซ้อนมากขึ้น จึงเกิดลวดลายของกิโมโนที่มีความละเอียดมากขึ้น กระทั่งปลายสมัยเอโดะที่แนวคิด Iki หรือความเท่ความทันสมัยเริ่มแพร่หลายมากขึ้น การแต่งกายจึงแสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ ที่ใช้ควบคู่กับเครื่องประดับ เช่น หวีและปิ่นปักผม เป็นต้น

นอกจากนี้พิพิธภัณฑียังแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญด้านเครื่องนุ่งห่มด้วยการแสดงภาพวาด Ukiyo-e (浮世絵) ในกลางศตวรรษที่ 17 ที่สะท้อนให้เห็นภาพการใช้ชีวิตความเป็นอยู่ การแต่งกาย ความสนใจในเรื่องแฟชั่นของชนชั้นกลางในสมัยเอโดะด้วย

โดยสรุปพิพิธภัณฑียุคโชกุนโทเกียว นอกจากจะสะท้อนปรัชญาและความงดงามของศิลปวัตถุแล้ว พิพิธภัณฑียุคนี้ยังให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์และระวังกายสิ่งของต่าง ๆ เป็นอย่างมาก เพราะของเหล่านั้นล้วนแต่เป็นสมบัติจากบรรพบุรุษที่พิพิธภัณฑียุคนี้ทำหน้าที่ส่งต่อให้แก่คนรุ่นหลัง การจัดแสดงวัตถุน้อยชิ้นแต่คัดเลือกขึ้นที่ยอดเยี่ยม โดยใช้แสงสี ฉาก และผู้จัดแสดงพิเศษเพื่อจัดวางวัตถุให้ดูเด่น เชิดชูความงามของแต่ละชิ้นอย่างสมบูรณ์ทำให้แลดูศักดิ์สิทธิ์ ถือเป็นการเชื่อมโยงความเก่าแก่ของโบราณวัตถุถึงความงามด้วยฝีมือของบรรพบุรุษที่สืบเนื่องมาอย่างต่อเนื่อง หรืออาจกล่าวได้ว่าพลังที่แสดงออกจากวัตถุและการจัดแสดงทำให้เห็นถึงความประณีตและการสร้างสรรค์ที่เป็นรูปธรรมอย่างสมดุลระหว่างวัตถุในพิพิธภัณฑียุค วัฒนธรรม และความเป็นชาติ **ทั้งนี้** ไม่ใช่เฉพาะภายในห้องนิทรรศการเท่านั้นที่สะท้อนให้เห็นความงามในศิลปะของญี่ปุ่น **ยังมี**สิ่งก่อสร้างในพื้นที่ของพิพิธภัณฑียุคนี้ซึ่งล้วนแต่มีความงดงาม มีเรื่องราวทางประวัติศาสตร์และเป็นมรดกวัฒนธรรมที่มีคุณค่าด้วยเช่นกัน ที่สำคัญคือห้องประกอบพิธีชงชาหลายหลังที่ถูกนำมาจัดแสดงอยู่ในท่ามกลางความร่มรื่นของต้นไม้ที่ถูกตกแต่งไว้อย่างสวยงาม และอาคารสำคัญอีกหลายหลังประกอบรวมกันทำให้พิพิธภัณฑียุคนี้กลายเป็นพิพิธภัณฑียุคนี้แห่งสถาปัตยกรรมแบบญี่ปุ่นด้วย

ห้องชงชา - ความงามในวิถีชา

พิพิธภัณฑียุคนี้ได้ให้พื้นลานกว้างด้านหลังภายนอกอาคาร Honkan ซึ่งเดิมเคยเป็นพื้นที่และเป็นสวนของวัด Kan-ei-ji เป็นที่ตั้งแสดงห้องชงชา 5 หลัง ซึ่งห้องชงชาแต่ละหลังล้วนมีเส้นทางความเป็นมาที่ยาวนานและบางสวนมีเรื่องราวของบรรพบุรุษเกี่ยวข้องด้วย เช่น “ห้องชงชา Rokusoan” เป็นเรือนไม้ขนาดเล็กและมีโครงสร้างเรียบง่าย สร้างขึ้นประมาณ ค.ศ. 1648-1652 มีความโดดเด่นที่สุดในแง่ของความงามประณีตต่อมาได้ถูกย้ายมายังพิพิธภัณฑียุคนี้แห่งชาติโทเกียวเมื่อ ค.ศ. 1877 หรือ “ห้องชงชา Shunsoro” สร้างขึ้นในปลายคริสต์ศตวรรษที่ 17 สมัยเอโดะเพื่อเป็นที่พักของชาเมจิและกลุ่มคนที่ทำงานปรับปรุงแม่น้ำ Yodo ในโอซากาและย้ายมาไว้ที่พิพิธภัณฑียุคนี้ใน ค.ศ. 1959

สวนญี่ปุ่นและกลุ่มห้องชงชา

ห้องชงชา Shunsoro

ห้องชงชา Rokusoan

การจัดภูมิทัศน์ให้ห้องชงชาทั้ง 5 หลังอยู่ในสวนญี่ปุ่นที่มีความสวยงามราวกับภาพวาด เป็นการให้โอกาสผู้เข้าชมได้สัมผัสความงดงามทั้งวิถีแห่งชาและวิถีแห่งญี่ปุ่นอย่างใกล้ชิด เกิดจินตภาพที่ประทับใจและเป็นสัญลักษณ์แสดงการต้อนรับที่งดงามตามแบบญี่ปุ่น ดังคำกล่าวที่ว่า “วิถีแห่งชาดั้งเดิมที่มีเอกลักษณ์ของญี่ปุ่นหรือ Sado (茶道) นั้น ห้องชงชาคือสถานที่พิเศษซึ่งเจ้าภาพและอาคันตุกะสามารถใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจกันจากใจถึงใจ โดยมีถ้วยชาเป็นสื่อกลาง รสนิยมอันบรรเจิดของผู้สร้างห้องชงชาสามารถรับรู้ได้จากทุกรายละเอียดอันประณีตพิถีพิถัน” (NHK, 2015)

อาคารพิพิธภัณฑ์ - ความงามของสถาปัตยกรรมญี่ปุ่น

ลักษณะเด่นอีกประการหนึ่งของพิพิธภัณฑ์แห่งนี้คือ พิพิธภัณฑ์มีอาคารหลัก 5 หลังที่ก่อสร้างขึ้นมาภายหลังช่วงเวลาที่สำคัญของชาติ ซึ่งการก่อสร้างอาคารเหล่านั้นไม่ได้คำนึงถึงประโยชน์ที่จะใช้สอยเท่านั้น แต่คำนึงถึงความงดงามและความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมภายนอกด้วย การเดินชมบรรยากาศโดยรอบภายนอกอาคารนิทรรศการ จึงเท่ากับว่าได้ชมศิลปะชิ้นใหญ่แต่ละยุคสมัยที่งดงามของญี่ปุ่นในเกลเลอรีกลางแจ้ง โดยแบ่งกลุ่มอาคารตามยุคสมัยได้ 3 กลุ่มคือ

1. กลุ่มอาคารสมัยแรก

อาคาร Honkan สร้างขึ้นช่วงต้นสมัยเมจิเมื่อ ค.ศ. 1872 เป็นอาคารแรกของพิพิธภัณฑสถานและเป็นอาคารที่เก่าแก่ที่สุด ยังคงรูปแบบสถาปัตยกรรมแบบญี่ปุ่นผสมกับรูปแบบตะวันตกไว้

ที่มา: <https://www.nhk.or.jp/japan-art/th/>

อาคาร Hyokeikan สร้างขึ้นตอนปลายสมัยเมจิเมื่อ ค.ศ. 1909 เพื่อเฉลิมฉลองพิธีอภิเษกสมรสของมกุฎราชกุมาร สถาปัตยกรรมทรงอาคารเป็นรูปแบบตะวันตกซึ่งเป็นที่นิยมในสมัยเมจิ

ที่มา: <https://www.nhk.or.jp/japan-art/th/>

2. กลุ่มอาคารสมัยกลาง

อาคาร Toyokan สร้างขึ้นในสมัยโชวะเมื่อ ค.ศ. 1968 เป็นอาคารสมัยใหม่แต่ยังคงซึ่งรูปแบบสถาปัตยกรรมญี่ปุ่นที่เรียบง่าย ไม่มีการตกแต่งประดับประดามาก แต่สง่าและภูมิฐาน

3. กลุ่มอาคารสมัยใหม่

อาคาร Heiseikan สร้างขึ้นในสมัยปัจจุบัน (เฮเซ) เมื่อ ค.ศ. 1993 เพื่อเป็นที่ระลึกในพิธีอภิเษกสมรสของมกุฎราชกุมาร แม้ว่ารูปทรงอาคารจะเป็นสถาปัตยกรรมสมัยใหม่แต่คงไว้ซึ่งรูปแบบที่เรียบหรู

อาคาร Horyuji อาคารหลังล่าสุดสร้างขึ้นในสมัยปัจจุบัน (เฮเซ) เมื่อ ค.ศ. 1999 เป็นอาคารสมัยใหม่ด้านหน้าเป็นกระจกแผ่นใหญ่สะท้อนทิวทัศน์หน้าอาคารลงบนกระจกแผ่นใส ปรากฏเป็นภาพวาดโดยธรรมชาติที่สวยงามแทนภาพวาดจริงโดยจิตรกร

จากรูปแบบสถาปัตยกรรมของอาคารไม่ว่าจะก่อสร้างสมัยใด จะเป็นอาคารรูปแบบเดิมในพื้นฐานสถาปัตยกรรมแบบญี่ปุ่นหรืออาคารที่ปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย แต่อาคารเหล่านั้นก็ยังแฝงไปด้วยสุนทรียภาพความงามในแบบญี่ปุ่น คือความเรียบง่ายกลมกลืนกับธรรมชาติโดยรอบได้อย่างลงตัวมีรูปทรงที่สวยงามที่หาได้ยากในพิพิธภัณฑ์อื่น ความหลากหลายในสถาปัตยกรรมจึงเป็นอีกหนึ่งของความภาคภูมิใจที่แสดงให้เห็นถึงการทุ่มเทในการสร้างพิพิธภัณฑ์และความยิ่งใหญ่ในการบอกเล่าเรื่องราวความเป็นมาของชาติ

ชาวญี่ปุ่นรักและให้ความสำคัญกับผลงานศิลปะและผลงานทางประวัติศาสตร์ที่หายากมาตั้งแต่โบราณ ดังจะเห็นว่าญี่ปุ่นมีความสนใจสะสมสิ่งของสวยงาม และมีสถานที่รวบรวมสิ่งของสวยงามล้ำค่ามาเป็นเวลาช้านาน ไม่ว่าจะเป็น Shosoin (正倉院) สถานที่แรกที่สร้างขึ้นมาเพื่อเก็บรักษาโบราณวัตถุที่เป็นสมบัติล้ำค่าสมัยนาระหรือการสนับสนุนส่งเสริมของ Shogun ในยุค Muromachi ให้มีการเก็บสะสมและการจัดแสดงของที่มีค่า รวมทั้งการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ในรูปแบบที่ทันสมัยในสมัยเมจิ เพื่อการศึกษาสังคม รวมถึงการธำรงรักษาวัฒนธรรมญี่ปุ่นพร้อมกับการออกพระราชกำหนดเรื่อง “การอนุรักษ์โบราณวัตถุ” (Preservation of Ancient Objects) ขึ้นทะเบียนโบราณวัตถุและผลงานศิลปะทั้งหมดใน ค.ศ. 1871 (Sherman, 2007, p. 162) สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เชื่อมโยงและส่งผลถึงปัจจุบัน การชื่นชมธรรมชาติ การเห็นคุณค่าของความงาม รวมทั้งสุนทรียศาสตร์ญี่ปุ่น 4 ลักษณะตามแนวคิดของ Kenko ดังที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้น จึงยังมีปรากฏแทรกอยู่ทั้งในนิทรรศการ อาคารสิ่งก่อสร้าง หรือแม้แต่ในบรรยากาศโดยรอบของพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ ทำให้สถานที่นี้เปรียบเสมือน “ประตูสู่วัฒนธรรมญี่ปุ่น” หรือ “หน้าต่างของประเทศญี่ปุ่น” (The National Institutes for Cultural Heritage, 2015, p. 2)พลังแห่งความงามจากสิ่งของที่ผ่านการคัดสรรเพื่อจัดแสดงหรืออาคารที่สร้างสรรค์ขึ้น ย่อมสร้างจินตภาพและความภาคภูมิใจแก่คนรุ่นหลังที่จะรักษาความ

งดงามทั้งศิลปะและรูปแบบวิถีชีวิตของญี่ปุ่นให้คงอยู่ต่อไป ซึ่งตามจุดมุ่งหมายของพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ที่ไม่ได้ต้องการก่อให้เกิดความรักชาติ แต่ต้องการส่งมอบความภาคภูมิใจความเป็นชาติที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ เก็บรักษา และส่งต่อทั้งสิ่งของที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่ปรากฏให้เห็นในมรดกทางวัฒนธรรมเหล่านั้นด้วย ดังที่ผู้บริหารสำนักกิจการวัฒนธรรมแห่งรัฐบาลญี่ปุ่นกล่าวว่า “พิพิธภัณฑ์ไม่จำเป็นต้องเขียนระบุข้อความว่า ต้องรักชาติที่สำคัญคือ เมื่อเราชาวญี่ปุ่นเข้าไปชมศิลปะเก่าแก่ที่พิพิธภัณฑ์แล้วภาคภูมิใจ เช่น เห็นรูปวาดซึ่งวาดอยู่บนกระดาษในสมัยนาระ เรารู้สึกได้กับศิลปะชิ้นนั้นว่าเราควรจะต้องรักษางานศิลปะที่มีค่านี้ไว้สำหรับชาติ สำหรับลูกหลานนั้นคือสิ่งที่ดีที่สุดแล้ว” (Reio, Junsuke, & Rio, 2016)

พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติญี่ปุ่น (National Museum of Japanese History)

พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติญี่ปุ่นสร้างขึ้นในช่วงเศรษฐกิจเติบโตของยุค 1950-1960 เป็นอาคารขนาดใหญ่หลังเดียว ตั้งอยู่ในเขตเมือง Sakura จังหวัด Chiba ซึ่งอยู่บนเส้นทางระหว่างสนามบินนานาชาตินาริตะและโตเกียว เปิดให้เข้าชมเป็นครั้งแรกเมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ. 1983 ที่ตั้งของพิพิธภัณฑ์ในอดีตเป็นที่ตั้งของปราสาท Sakura ที่สร้างขึ้นในสมัยเอโดะเมื่อ ค.ศ. 1820 และเคยเป็นที่ตั้งของกองทหารในสมัยเมจิ รวมทั้งเคยเป็นส่วนสาธารณะของเมืองมาก่อน ดังนั้นเพื่อรักษาพื้นที่และทัศนียภาพเดิมไว้ รูปทรงอาคารพิพิธภัณฑ์ถูกกำหนดให้มีความเรียบง่าย และไม่สูงมากนักตามแบบสถาปัตยกรรมของญี่ปุ่น โดยกำหนดให้พื้นที่ใช้สอยและห้องนิทรรศการส่วนใหญ่อยู่ด้านล่างที่ชั้นใต้ดิน ซึ่งต่างจากพิพิธภัณฑ์แห่งชาติทั่วไปที่มักจะมีอาคารขนาดใหญ่ สูง และเด่นสะดุดตา

อาคารพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติญี่ปุ่นที่ตั้งอยู่บนเนินมองจากมุมสูงและด้านนอกตัวอาคาร

ที่มา : <http://www.rekihaku.ac.jp/english/>

1. พิพิธภัณฑ์กับภูมิหลังความเป็นมา

แนวคิดการก่อสร้างพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติมีมาตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยรัฐบาลในขณะนั้นมีโครงการตั้งพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติทางด้านประวัติศาสตร์ภายใต้ชื่อว่า Kokushikan (国史館) เพื่อเป็นการเฉลิมฉลองครบรอบ 2,600 ปีประเทศญี่ปุ่น และมีแนวคิดจะจัดนิทรรศการ Japan World Exposition ค.ศ. 1940 เพื่อดึงนักท่องเที่ยวต่างชาติมาญี่ปุ่นมากขึ้น และดึงดูดความสนใจเรื่องการลงทุนจากต่างชาติ อย่างไรก็ตามความคิดของผู้ที่เกี่ยวข้องในขณะนั้นยังมีความขัดแย้งกันอยู่ระหว่างการนำเรื่องของเศรษฐกิจเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย คือการสร้างเพื่อให้ Kokushikan เป็นพิพิธภัณฑ์ที่มีคุณค่าทางวิชาการอย่างแท้จริง ทำหน้าที่สำรวจ วิจัยและเก็บข้อมูลทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมญี่ปุ่น พร้อมทั้งเผยแพร่ด้วยอย่างไรก็ตาม แผนการนี้ไม่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐสภา หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลงใน ค.ศ. 1953 มีการนำโครงการ Kokushikan กลับมาปรับเป็น “พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติ” (国立民俗博物館) แต่ก็ยังมีความก้ำกึ่งหน้าใด ๆ จนถึง ค.ศ. 1966 มีการประชุมเพื่อเตรียมจัดงานเฉลิมฉลองครบรอบ

100ปีแห่งรัชสมัยเมจิ (ค.ศ. 1968) โครงการนี้ได้รับอนุมัติในที่สุด (国立歴史民俗博物館, 2003, p. 21) และมีทบวงวัฒนธรรมดูแลการเตรียมการเพื่อก่อสร้างพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติ โดยตัดสินใจเลือกพื้นที่ของปราสาท Sakura เป็นที่ตั้งพิพิธภัณฑ์ และ ค.ศ. 1978 ได้ตั้งคณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ โดยใช้เวลาในการก่อสร้างร่วม 5 ปี พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติญี่ปุ่นซึ่งมีชื่อย่อว่า “Rekihaku” (The National Museum of Japanese History) มีหน้าที่หลัก 2 อย่างคือเป็น “พิพิธภัณฑ์” ที่ให้ความช่วยเหลือการวิจัยด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของญี่ปุ่น และเป็น “สถาบันร่วมมือกับมหาวิทยาลัย” ที่ร่วมกับผู้วิจัยซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ ทำการวิจัยและเผยแพร่ข้อมูลอย่างเป็นระบบ (国立歴史民俗博物館, 2014, p. 序文) หรืออาจจะกล่าวได้ว่ามีฐานะพิเศษต่างจากพิพิธภัณฑ์ทั่วไปคือ

1. มีฐานะเป็นพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติแห่งเดียวในประเทศญี่ปุ่น

ญี่ปุ่นเป็นประเทศหนึ่งที่มีพิพิธภัณฑ์จำนวนมาก ถ้าพิจารณาจากสังกัดจะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ พิพิธภัณฑ์ของรัฐกับพิพิธภัณฑ์เอกชน แต่ถ้าพิจารณาจากสาระที่จัดแสดงพิพิธภัณฑ์ในประเทศญี่ปุ่นจะแบ่งออกเป็น 9 กลุ่มสำคัญ ได้แก่

1. พิพิธภัณฑ์จัดแสดงหลายด้าน
2. พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์
3. พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์
4. พิพิธภัณฑ์ศิลปะ
5. พิพิธภัณฑ์กลางแจ้ง
6. สวนสัตว์
7. สวนพฤกษศาสตร์
8. สวนสัตว์และสวนพฤกษศาสตร์
9. พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ

กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดคือพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์มี 3,317 แห่ง (Statistic of Education in the Society, Survey by Ministry of Education, Culture, Sports, Science and technology, n.d.) และในจำนวนมากที่มีอยู่นี้ มีพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติเพียงที่เดียวคือ พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติญี่ปุ่นที่เมือง Sakura จังหวัด Chiba แห่งนี้เท่านั้น (National Museum, n.d.)

2. มีฐานะเป็น “สถาบันการวิจัยระหว่างมหาวิทยาลัย” (Inter-University Research Institute) แห่งเดียวในประเทศญี่ปุ่น

“สถาบันการวิจัยระหว่างมหาวิทยาลัย” (Inter-University Research Institute) คือประชาคมชั้นนำทางวิชาการของโลกที่เป็นรูปแบบเฉพาะของญี่ปุ่น เกิดขึ้นเมื่อรัฐบาลญี่ปุ่นมีนโยบายที่จะพัฒนาและส่งเสริมงานวิจัยให้ก้าวหน้ามากยิ่งขึ้นด้วยการตั้งสถาบันแห่งชาติในด้านต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ วัฒนธรรม กีฬา วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เช่น National Institutes for the

Humanities หรือ National Institutes of National Science เป็นต้น ใน ค.ศ. 2004 รัฐบาลกำหนดให้พิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์แห่งชาติญี่ปุ่นขึ้นตรงต่อ National Institutes for the Humanities และให้มีฐานะเป็น Inter-University Research Institute Corporation เป็นสถาบันที่สามารถให้การศึกษาได้เทียบเท่ากับมหาวิทยาลัยทั่วไป รวมทั้งมีหน้าที่พัฒนาและส่งเสริมงานวิจัยทางวัฒนธรรมของมนุษย์ ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ สังคม และธรรมชาติ และเป็นฐานสำคัญที่อำนวยความสะดวกแก่นักวิจัยในด้านต่าง ๆ ทั้งเรื่องของข้อมูล สิ่งของ และความรู้พื้นฐาน

ด้วยเหตุนี้ นับตั้งแต่ ค.ศ. 2004 จนถึงปัจจุบัน พิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์แห่งชาติญี่ปุ่นไม่ได้มีหน้าที่เพียงจัดแสดงนิทรรศการและจัดกิจกรรมเพื่อให้ความรู้แก่ผู้เข้าชมเท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่เป็นสถาบันวิจัยระดับสูง มีฐานะเท่ากับมหาวิทยาลัยภายใต้ชื่อ Soken-dai University และนักวิชาการของพิพิธภัณฑสถานจำนวนหนึ่งไม่ได้มีฐานะเป็นเพียงนักวิชาการประจำพิพิธภัณฑสถานเท่านั้น แต่ยังมีฐานะเป็นอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย Soken-dai University อีกฐานะหนึ่ง

3. มีฐานะเป็นศูนย์กลางการศึกษาประวัติศาสตร์โบราณคดีและวิถีชีวิตชนบทธรรมเนียมพื้นบ้านแห่งเดียวในประเทศญี่ปุ่น

นอกจากฐานะที่เปลี่ยนไปตามนโยบายและการจัดระเบียบบริหารองค์กรของรัฐบาลแล้ว พิพิธภัณฑสถานยังมีฐานะที่ศูนย์กลางความรู้ด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดีที่สำคัญ ดังข้อความที่ปรากฏบนแผ่นป้ายด้านหน้าอาคารบริเวณทางเข้าพิพิธภัณฑสถานว่า

“พิพิธภัณฑสถานแห่งนี้เป็นพิพิธภัณฑสถานญี่ปุ่นเพียงแห่งเดียวที่เป็นศูนย์กลางของชาติในการศึกษาประวัติศาสตร์โบราณคดี และวิถีชีวิตชนบทธรรมเนียมพื้นบ้าน ซึ่งวัตถุหลากหลายชนิดในสาขาที่กล่าวมาแล้วได้ถูกรวบรวมและรักษาไว้เป็นอย่างดี ขณะที่บางส่วนก็ถูกนำออกจัดแสดงในพิพิธภัณฑสถาน

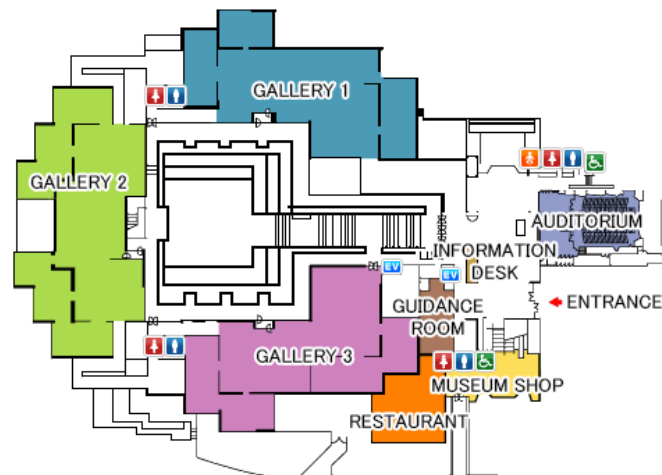
นิทรรศการที่จัดแสดงแบ่งตามยุคสมัยประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น มีประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจตามมุมมองทางวิชาการและมุมมองของประชาชนทั่วไป นำเสนอให้เห็นความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ในแต่ละช่วงเวลา ผ่านการจัดแสดงที่ถูกต้องและเข้าใจง่าย ทำให้ผู้เข้าชมสามารถได้รับความรู้ด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของประเทศอย่างเต็มที่...”

จากความเป็นมาและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามนโยบายของรัฐบาล ที่มีผลทำให้พิพิธภัณฑสถานแห่งนี้มีฐานะและบทบาทที่แตกต่างจากพิพิธภัณฑสถานทั่วไป จนมีคำกล่าวว่าพิพิธภัณฑสถานแห่งนี้คือพิพิธภัณฑสถานทางประวัติศาสตร์ชาติแห่งแรกในญี่ปุ่น ที่เป็นทั้งแหล่งความรู้แห่งชาติและเป็นมากกว่าพิพิธภัณฑสถาน (National Museum of Japanese History, 1989, p. 4)

2. นิทรรศการ : ประวัติศาสตร์ที่เล่ากับจุดหมายการจัดแสดง

พิพิธภัณฑสถานได้จัดแบ่งเรื่องราวความเป็นมาของชาติ นับแต่สมัยโบราณยุคก่อนประวัติศาสตร์จนถึงยุคปัจจุบันช่วงทศวรรษ 1970 จัดแสดงบนพื้นที่ 2 ชั้น 6 ห้องนิทรรศการคือ

ชั้นบน แบ่งห้องนิทรรศการออกเป็น 3 แกลเลอรี

แกลเลอรี 1 ยุคดั้งเดิม-สมัยโบราณ (原始古代) แสดงการเกิดวัฒนธรรมญี่ปุ่นตั้งแต่ยุคหินเก่า (Paleolithic Period) ซึ่งเป็นยุคแรกสุดที่มนุษย์ปรากฏตัวบนหมู่เกาะจนถึงสมัยนารา (คริสต์ศตวรรษที่ 18)

แกลเลอรี 2 ยุคกลาง (中世) แสดงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของผู้คนในราชสำนักเฮอัน (Heian court), ซามูไรสมัยคามูระ, เมืองจำลองในย่านสำคัญ ๆ ของเกียวโต และการค้าต่างประเทศจากศตวรรษที่ 9 ถึงศตวรรษที่ 16

แกลเลอรี 3 ยุคใหม่ (近世) แสดงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมสมัยเอโดะด้านความสัมพันธ์ต่างประเทศ ชีวิตของผู้คนในเมืองสำคัญ การขยายตัวทางการค้า และการพัฒนาสู่ความทันสมัยของสังคมชนบท

ชั้นล่าง แบ่งห้องนิทรรศการออกเป็น 3 แกลเลอรี

แกลเลอรี 4 คติชาวบ้าน (民俗) เน้นเรื่องวัฒนธรรมพื้นบ้านของหมู่เกาะญี่ปุ่น (Folk culture of the Japanese Archipelago) ได้แก่ ประเพณีพื้นบ้าน ความเชื่อเกี่ยวกับคำอธิษฐาน และชีวิตกับทักษะการทำงาน

แกลเลอรี 5 สมัยใหม่ (近代) แสดงสภาพความเป็นไปของญี่ปุ่นในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 ถึง ทศวรรษ 1920 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่การพัฒนาประเทศให้ทันสมัยอย่างจริงจังในสมัยเมจิ เน้นให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาประเทศและการส่งเสริมความรู้ การพัฒนาเกาะฮอกไกโด และการดำเนินชีวิตในเมือง สมัยใหม่

แกลเลอรี 6 สมัยปัจจุบัน (現代) นิทรรศการเน้นเรื่องชีวิตและวัฒนธรรมร่วมสมัยของญี่ปุ่น (ช่วง ทศวรรษ 1930 และทศวรรษ 1970) โดยแสดงให้เห็นการดำเนินชีวิตของประชาชนและวัฒนธรรมจาก หลาย ๆ มุมมองในระหว่างสงคราม และจบลงด้วยการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของผู้คนหลังจากสงครามโลก ครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง

จุดมุ่งหมาย

พิพิธภัณฑ์ระบุดมมุ่งหมายหลักไว้ว่า ในฐานะพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติคือ รวบรวม รักษา และจัดแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของชาติเพื่อความเข้าใจประวัติศาสตร์หลากหลายด้าน และในฐานะสถาบันการศึกษาคือ สนับสนุนงานวิจัยที่มีมุมมองเพื่ออนาคต และสนับสนุนความเข้าใจอันดี ระหว่างประชาชนที่มีมุมมองทางประวัติศาสตร์ที่ขัดแย้งไม่ตรงกัน (National Museum of Japanese History, 2007, p. 2)

สำหรับเป้าหมายการจัดนิทรรศการคือ ชี้ให้เห็นรากฐานที่แท้จริงของผู้คนและวัฒนธรรมญี่ปุ่นจาก ยุคก่อนสมัยใหม่และยุคสมัยใหม่ เพื่อให้ประชาชนรู้ประวัติความเป็นมาของชาติตนเอง และสามารถ อธิบายความเป็นมาได้ เนื่องจากโลกปัจจุบันมีการติดต่อกันระหว่างประเทศต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง การที่ คนในชาติไม่รู้ประวัติความเป็นมาของชาติเป็นเรื่องที่น่าอาย พิพิธภัณฑ์จึงวางแนวทางการจัดนิทรรศการ ไว้ว่า ประการแรก ต้องการให้ผู้ชมได้เห็นประวัติศาสตร์ที่เป็นภาพรวมของชาติ ประการที่ 2 เห็นของจริงที่ เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ ซึ่งหมายถึงการแสดงผล เอกสาร และหลักฐานต่าง ๆ ในหลากหลายด้าน ทั้งด้านที่ดีและด้านที่ไม่ดี เพื่อให้ผู้เข้าชมคิดพิจารณาด้วยตนเอง พิพิธภัณฑ์แห่งนี้จะไม่มีการชี้นำทาง ความคิดและมุมมอง แต่จะให้อิสระแก่ผู้ชมคิดและไตร่ตรองเหตุการณ์ที่ผ่านมาด้วยตนเอง เมื่อชม นิทรรศการต่าง ๆ แล้วจะรักชาติหรือไม่เป็นเรื่องของผู้ชมแต่ละคนที่จะรู้สึกเอง

ไม่เพียงแต่จุดมุ่งหมายที่ต่างจากพิพิธภัณฑ์ส่วนใหญ่ที่ไม่ได้เน้นเรื่องความรักชาติแล้ว ประวัติศาสตร์ที่น่าเสนอในพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ยังเน้นประวัติศาสตร์สามัญชนมากกว่าประวัติศาสตร์ผู้นำ หรือประวัติศาสตร์สังคมวัฒนธรรมมากกว่าประวัติศาสตร์การเมือง ซึ่งผู้บริหารพิพิธภัณฑ์ได้ให้คำอธิบาย ว่า นักวิชาการร่วมกับสมาคมนักวิจัยสาขาประวัติศาสตร์ (歴史の学会研究者の集団) ได้พิจารณาร่วมกัน และมีความเห็นว่า ประวัติศาสตร์ผู้นำมีการกล่าวถึงมากแล้ว ในเอกสารและในหนังสือแบบเรียนทั่วไป นอกจากนี้ประวัติศาสตร์ไม่ได้เกิดขึ้นได้ด้วยการกระทำของคนเพียงคนเดียว เช่น โชกุน หรือรัฐบาล แต่ ประวัติศาสตร์เป็นเรื่องของคนหลายฝ่ายหลายกลุ่ม พิพิธภัณฑ์แห่งนี้จึงต้องการให้เห็นภาพคนส่วนใหญ่ใน ประวัติศาสตร์ (Nobuya, 2015)

2.1 ญี่ปุ่น : ประวัติศาสตร์ที่นำมาเล่า

ตามที่พิพิธภัณฑ์มีจุดมุ่งหมายประการหนึ่งคือ ต้องการให้ผู้เข้าชมได้เห็นประวัติศาสตร์ที่เป็นภาพรวมของชาติดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น ดังนั้น ประวัติศาสตร์ที่นำเสนอในพิพิธภัณฑ์แห่งนี้จึงเริ่มต้นจากประวัติศาสตร์ยุคเริ่มต้น - สมัยโบราณจนถึงประวัติศาสตร์ร่วมสมัย เน้นเรื่องสังคมและวัฒนธรรม ประกอบด้วยประเด็นสำคัญดังนี้คือ

1. การก่อตัวของวัฒนธรรมและพัฒนาการความเป็นญี่ปุ่น

การก่อตัวเพื่อสร้างวัฒนธรรมญี่ปุ่นนั้น เป็นเรื่องราวที่ปรากฏในแกลเลอรี 1 (ยุคดั้งเดิม - ยุคโบราณ) แกลเลอรี 2 (ยุคกลาง) และแกลเลอรี 3 (ยุคใหม่) ที่วัฒนธรรมญี่ปุ่นค่อย ๆ ก่อตัวขึ้นบนสภาพแวดล้อมของภูมิประเทศบนเกาะญี่ปุ่น พร้อม ๆ กับการเข้ามาของวัฒนธรรมจากภายนอกโดยเฉพาะจากจีนและเกาหลี

สุสานรูปกุญแจยุค Kofun

แกลเลอรี 1 แสดงให้เห็นสังคมญี่ปุ่นในยุค Jomon จาก

สังคมเล็ก ๆ ดำรงชีวิตด้วยการล่าสัตว์ จับปลาและเก็บของป่า ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมญี่ปุ่น ต่อมาพัฒนาเข้าสู่ยุค Yayoi ซึ่งเป็นสังคมเกษตรทำการปลูกข้าวตั้งหลักแหล่งที่แน่นอน มีบ้านที่สร้างบนฐานยกสูงเพื่อใช้เป็นยังฉาง นาข้าวอยู่ในพื้นที่ต่ำลงไปจากบริเวณหมู่บ้าน ยุคแรกของวัฒนธรรมการปลูกข้าวคือยุค Yayoi คนในยุคนี้มีพัฒนาการด้านเกษตรกรรมสูง เครื่องมือทางเกษตรกรรม และเครื่องมือที่ใช้ในชีวิตประจำวันส่วนใหญ่ทำมาจากไม้ หิน และเหล็กกล้า

วัฒนธรรม Yayoi ได้รับอิทธิพลจากจีนทางตอนใต้และคาบสมุทรเกาหลี การปลูกข้าวในญี่ปุ่นนั้นเชื่อว่าเริ่มจากการย้ายถิ่นฐานและการลงหลักปักฐานจากคนทางใต้ของคาบสมุทรเกาหลีที่หนีสภาพสังคมที่ไม่มั่นคงมาอยู่ที่ญี่ปุ่น

วัฒนธรรมบนเกาะญี่ปุ่นเริ่มพัฒนาเข้าสู่รูปแบบของรัฐโบราณ มีความแตกต่างทางชนชั้นในยุค Kofun หลักฐานสำคัญคือการสร้างสุสานขนาดใหญ่ที่มีลักษณะเป็นรูปกุญแจสำหรับผู้ปกครอง มีร่องรอยของรัฐหรือแคว้นเล็กแคว้นน้อยมากมาย มีรูปแบบการปกครองที่เรียกว่า Ritsuryo ซึ่งสอดคล้องกับการปกครองแบบรวมอำนาจสู่ศูนย์กลางของราชวงศ์สุยของจีน และการรวมตัวของอาณาจักร Koguryo, Paekche และ Silla ในเกาหลี

แกลเลอรี 2 ยุคกลางกับวัฒนธรรมญี่ปุ่น โดยประเด็นหลักอยู่ที่การก่อตัวของญี่ปุ่นบริเวณตะวันออก (ปัจจุบันคือทางฝั่งโตเกียวหรืออดีตคือเอโดะ) กับญี่ปุ่นฝั่งตะวันตก (ปัจจุบันคือทางฝั่งโตเกียวหรืออดีตคือ Heian หรือนาระ) แสดงให้เห็นวิถีชีวิตของไคเมียวและซามูไร รวมทั้งวัฒนธรรมและการใช้ชีวิตของชาวบ้าน งานศิลปะและงานฝีมือ ช่วงเวลาดังกล่าวอิทธิพลจากวัฒนธรรมจีนลดลงทำให้วัฒนธรรมดั้งเดิมของญี่ปุ่นเจริญขึ้น โดยเฉพาะวัฒนธรรมในราชสำนัก Heian การพัฒนาที่สำคัญในยุคนี้ ได้แก่ การพัฒนา

ตัวอักษรจีนเป็นตัวอักษรคานะของญี่ปุ่น ทำให้เกิดระบบการเขียนฮิรากาเนะ และตัวอักษรคาตากานะ และยังมีการคิดวิธีอ่านตัวอักษรจีนด้วยเสียงภาษาญี่ปุ่นโดยเฉพาะอีกด้วย

นอกจากนี้ นิทรรศการในส่วนนี้ยังแสดงให้เห็นสังคมเมืองที่พัฒนาขึ้นกลายเป็นสองศูนย์อำนาจ คือ เมือง Kamakura ทางฝั่งตะวันออกของญี่ปุ่น ซึ่งเป็นศูนย์กลางการปกครองของระบบโชกุน และเป็นที่อยู่อาศัยของเหล่านักรบ และเมืองเกียวโตซึ่งเป็นที่ตั้งของราชสำนักและของขุนนาง พร้อมกันนี้นิทรรศการยังมีพื้นที่แสดงถึงการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มี “ไคเมียว” เป็นเจ้าผู้ครองที่ดินที่มีอำนาจส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่รับผิดชอบ อาณาเขตของไคเมียวคือ เขตปกครองย่อยที่ขึ้นต่อโชกุน ซึ่งรูปแบบทั้งหมดนี้เป็นรูปแบบการปกครองที่เกิดจากพัฒนาการของญี่ปุ่นโดยเฉพาะ

ส่วนสุดท้ายของแกลเลอรีนี้นำประวัติศาสตร์การติดต่อกับชาติตะวันตกครั้งแรกของญี่ปุ่นในช่วงศตวรรษที่ 15 ถึงกลางศตวรรษที่ 17 มาจัดแสดง ที่สำคัญคือ ชี้นำให้เห็นการเข้ามาของโปรตุเกสที่เกาะทิวชู เพื่อเผยแพร่คริสต์ศาสนาพร้อมก็นำความรู้ด้านต่าง ๆ เข้ามาด้วย ได้แก่ วิทยาศาสตร์ ดาราศาสตร์ ภูมิศาสตร์ การแพทย์ การชั่งตวงวัด การเดินเรือ การพิมพ์ และอาวุธปืน ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะมีผลต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ของญี่ปุ่นอย่างใกล้ชิด

“จากพับแบบญี่ปุ่น” กับภาพวาดบรรยายภาพ เมืองเอโดะ

แกลเลอรี 3 แสดงเรื่องราวประวัติศาสตร์สมัยเอโดะ ที่ญี่ปุ่นเริ่มเข้าสู่สมัยใหม่ เมืองต่างๆ ทั่วประเทศได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว เช่น เมืองสำคัญ ๆ ที่โชกุนและบรรดาไคเมียวสร้างขึ้น เพื่อเป็นฐานอำนาจทางการเมืองและการปกครองและเศรษฐกิจ และเมืองท่าที่รุ่งเรืองตามการพัฒนาเส้นทางค้าจากโตเกียวไปยังเกียวโตเป็นต้น อย่างไรก็ตาม การจัดแสดงส่วนนี้จะมุ่งเน้นไปที่วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของเอโดะ โดยเฉพาะที่ด้านหน้าภายในห้องนิทรรศการได้แสดง “จากพับแบบญี่ปุ่น” ที่มีภาพวาดของเมืองเอโดะ โดย

สันนิษฐานว่าน่าจะอยู่ในช่วงเวลาของโชกุน Iemitsu (ค.ศ. 1604-1651) ถือว่าเป็นหลักฐานประวัติศาสตร์ชิ้นสำคัญ แสดงให้เห็นภาพเมืองเอโดะที่มีอาคารและผู้คนมากมาย มีที่พักของซามูไรและวัดอยู่รอบ ๆ ปราสาทเอโดะ มีสะพาน Nihobashi ชุมชนการค้าที่ใหญ่ที่สุดของเอโดะตั้งอยู่ทางใต้ของปราสาท นอกจากนั้นเป็นพื้นที่ท้องทุ่งและภูเขาต่าง ๆ พร้อมกับภาพผู้คนกำลังล่าสัตว์ การเฉลิมฉลองต่าง ๆ ในเมือง แสดงให้เห็นถึงผู้คนหลากหลายที่มีความสุขกับเมืองที่สงบและรุ่งเรือง ดังคำบรรยายของนิทรรศการกล่าวไว้ว่า ‘สันนิษฐานว่าบนฉากดังกล่าวมีภาพโชกุนปรากฏอยู่ด้วย 2-3 ภาพ เป็นภาพที่มีร่ม สีแดงยื่นดูกลุ่มซามูไรกำลังล้อมวงล่าสัตว์ แต่เนื่องด้วยสถานะบุคคลสำคัญจึงไม่สามารถวาดหน้าลงไปในภาพประกอบนี้ได้’

หลังจากแสดงภาพเมืองเอโดะในหลายจุดแล้ว เนื้อหาในส่วนต่อมาเป็นเรื่องการค้าระหว่างญี่ปุ่นกับราชวงศ์หมิง (Ming) ของจีนที่ส่งเรือสินค้าจำนวนมากมายังเมืองนางาซากิ การสร้างชุมชนที่อยู่อาศัยของ

ชาวจีน การค้ากับชาวต่างชาติที่เกาะ Deshima และการเจริญสัมพันธไมตรีกับเกาหลี ในช่วงเวลานี้สังคมและวัฒนธรรมญี่ปุ่นค่อย ๆ พัฒนาเปลี่ยนแปลงผสมผสานกับวัฒนธรรมจากภายนอกกลายเป็นรูปแบบเฉพาะของญี่ปุ่น เนื้อหาส่วนสุดท้ายแสดงให้เห็นถึงการขยายตัวของประชาชนและการค้า รวมทั้งภาพชีวิตในชนบทที่เริ่มก่อตัวเป็นสังคมที่ทันสมัย นิทรรศการกล่าวถึงการผลิตทางการเกษตรขั้นสูงและการพัฒนาทางการค้าทำให้เกิดการกระจายตัวของผู้คน สินค้า และวัฒนธรรมไปทั่วประเทศอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน พร้อมทั้งชี้ให้เห็นว่า 『ช่วงนี้ถือเป็นช่วงเวลายิ่งใหญ่ที่สุดของการพัฒนาชุมชนเมืองในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นก่อนจะถึง “ยุคสมัยใหม่” ของญี่ปุ่น เนื่องจากช่วงท้ายทศวรรษ 1800 ญี่ปุ่นมีเมืองสำคัญ 2 แบบ คือ เมืองที่เป็นที่ตั้งปราสาท (Castle towns) ซึ่งออกแบบและสร้างให้เป็นศูนย์กลางของกิจกรรมทางการเมืองและเศรษฐกิจ และเมืองในภูมิภาค (regional towns) ซึ่งมีส่วนในการขยายตลาดสินค้า เมืองทั้ง 2 แบบได้วางรากฐานที่สำคัญหลายอย่างของญี่ปุ่นสมัยใหม่ ในส่วนนี้เมืองใหญ่ที่สุดเมืองหนึ่งคือเอโดะ ที่มีอัตราประชากรเป็นจำนวนมากหากเทียบกับมาตรฐานโลก』

2. วิถีแห่งประเพณีพื้นบ้าน

ก่อนที่จะเข้าไปยังประวัติศาสตร์สมัยใหม่ที่แกลเลอรี 5 และ 6 นั้น พิพิธภัณฑ์จัดสรุปรวมเรื่องขนบธรรมเนียมและความเชื่อของญี่ปุ่นไว้ที่แกลเลอรี 4 “ประเพณีพื้นบ้าน” ถือเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เห็นภาพรวมของวัฒนธรรมญี่ปุ่นในประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน พิพิธภัณฑ์อธิบายความสำคัญและหัวเรื่องที่จะนำเสนอบนวิทัศน์ขนาดใหญ่หน้าแกลเลอรีว่า

วิทัศน์หน้าห้องแกลเลอรี 4 ที่เกริ่นนำเรื่องที่จะนำเสนอในนิทรรศการ

『ความเชื่อและคตินาบ้าน (Folklore) คือวัฒนธรรมที่ถูกสร้างขึ้นในชีวิตประจำวันและส่งผ่านข้ามรุ่นต่อ ๆ มา ในวิถีชีวิต ในทุก ๆ วัน ความเชื่อกติชาวบ้าน (folklore) และวิถีชาวบ้าน (folkway) ถูกทำซ้ำแล้วซ้ำอีกมากมายมหาศาล ผ่านวันเวลาไปอย่างช้า ๆ จากอดีตสู่อนาคต ณ ที่นี้เราขอแนะนำวัฒนธรรมชาวบ้านของหมู่เกาะญี่ปุ่นใน 3 รูปแบบ

เน้นเรื่อง “คติชาวบ้าน (Folklore)” เราต้องหยิบเอาสิ่งที่มีความเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับวิถีชีวิตประจำวันมาจัดแสดง เพื่อให้พิจารณาวัฒนธรรมชาวบ้านตามวันเวลาของเรา “ความวิตกกังวลกับการสวดภาวนา” เราดูเกี่ยวกับเทศกาล ความเชื่อ และการจัดกิจกรรมพิเศษ เพื่อตรวจสอบทัศนคติที่มีต่อโลกธรรมชาติใน “ชีวิตและงาน” เราพิจารณาโครงสร้างการดำเนินชีวิตของเรา โดยมุ่งเน้นไปที่กิจกรรมการผลิต และการกระจายผลผลิตในชีวิตประจำวัน 』

คำอธิบายจากวิดิทัศน์ เนื้อหาภายในนิทรรศการส่วนนี้จะเน้นวัฒนธรรมพื้นบ้านของหมู่เกาะญี่ปุ่น (Folk culture of the Japanese Archipelago) โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเด็นหลักได้แก่ คติชาวบ้าน ความวิตกกังวลและคำอธิษฐาน และชีวิตและความชำนาญ

2.1 คติชาวบ้าน (Folklore) จัดแสดงเรื่องราวชีวิตประจำวันร่วมสมัยผ่านมุมมองและคติชาวบ้านที่ได้รับอิทธิพลจากการพัฒนาอุตสาหกรรมและวัฒนธรรมการขับเคลื่อนของผู้บริโภค มีการนำเสนอขนบประเพณีพื้นบ้านเกี่ยวกับวัฒนธรรมอาหาร การแสดงต่าง ๆ เหตุการณ์ประจำปี การตกแต่งวัฒนธรรมท้องถิ่นและเหตุการณ์ตามฤดูกาล

ประเด็นหลักของนิทรรศการส่วนนี้แสดงให้เห็นความเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมพื้นบ้านที่เปลี่ยนแปลงตามเวลาและเศรษฐกิจของโลกสมัยใหม่ การเปลี่ยนแปลงอาหารเกี่ยวกับประเพณีหรือเทศกาลพื้นบ้านเข้าสู่ระบบตลาดสมัยใหม่ จัดแสดงโดยใช้ “Osechi” (おせち - อาหารสำหรับเทศกาลปีใหม่) เป็นตัวอย่างแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงไป การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวมีผลให้ภูมิทัศน์ของท้องถิ่นและวัฒนธรรมพื้นบ้านเปลี่ยนไป จัดแสดงโดยใช้ร้านขายของที่ระลึกสำหรับนักท่องเที่ยว เป็นตัวอย่างให้เห็นว่าของที่ระลึกในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร และท้ายสุดแสดงให้เห็นชีวิตครอบครัวสมัยใหม่ในยุคของความทันสมัยที่ขนาดของครอบครัวและขนาดของที่อยู่อาศัยเล็กลง

2.2 ความวิตกกังวลและคำอธิษฐาน (Anxiety and Prayer) จัดแสดงเกี่ยวกับความวิตกกังวลของมนุษย์ที่อยู่บนความไม่แน่นอนบนโลกนี้ ต้องเผชิญกับภัยธรรมชาติและสิ่งที่ไม่เห็นตัวตน มนุษย์จึงต้องหาที่พึ่งทางใจเพื่อหลีกเลี่ยงภัยอันตรายต่าง ๆ จึงเป็นที่มาของพิธีกรรมการบูชาในเทศกาลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย

นิทรรศการเริ่มต้นด้วยการแสดงเกี่ยวกับเทศกาลที่เกี่ยวข้องกับวงจรชีวิตประจำปี เช่น เทศกาลปีใหม่ พิธีแรกเกิด พิธีแต่งงาน พิธีฉลองการบรรลุนิติภาวะ และพิธีสุดท้ายของชีวิตคือ พิธีเกี่ยวกับความตาย

นอกจากนี้ ยังแสดงสิ่งของที่สร้างขึ้นมาจากจินตนาการเหนือธรรมชาติ หรือสัตว์ประหลาดที่สร้างจากจินตนาการของมนุษย์ เพื่อใช้บูชาประกอบพิธีกรรมงานเทศกาลหรือประเพณีพื้นบ้านต่าง ๆ เช่น Tengu (天狗 - ปีศาจร้ายในตำนานของญี่ปุ่น) Manekineko (招き猫 - แมวกำกวม) Onigiyosama (お人形様 - หุ่นยักษ์ที่สร้างขึ้นมาจากขี้เถ้าเพื่อปกป้องสิ่งร้าย) และ Daruma เป็นต้น

สิ่งของและสัตว์ประหลาดที่สร้างขึ้นตามความเชื่อและจินตนาการของชาวญี่ปุ่น

2.3 ชีวิตและความชำนาญ ทักษะที่เกิดจากการสั่งสมความรู้ (Life and Waza, Skills Informed by Accumulated Knowledge)

จุดแรกของนิทรรศการแสดงให้เห็นคุณค่าและจิตวิญญาณของบ้าน โดยพิพิธภัณฑ์ได้ชะลอบ้านที่เคยมีคนอาศัยอยู่จริงมาประกอบเป็นบ้านภายในพื้นที่ของนิทรรศการส่วนนี้ แสดงให้เห็นส่วนประกอบสำคัญ ๆ ลักษณะบ้านของญี่ปุ่น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าบ้านเป็นทั้งที่อยู่อาศัยดำรงชีวิตประจำวัน เป็นสถานที่ทำงาน และเป็นที่ไว้สั้งของเคารพบูชา

ในส่วนต่อมาจัดแสดงเครื่องมือที่ช่างฝีมือในอาชีพต่าง ๆ ทำขึ้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าเครื่องมือเหล่านั้นมีลักษณะเฉพาะตามสภาพภูมิประเทศ สภาพแวดล้อม ทำให้มนุษย์สร้างเครื่องมือขึ้นมาเพื่อใช้ในอาชีพและวิถีชีวิตของตน เครื่องไม้เครื่องมือต่าง ๆ เหล่านี้จึงมีขนบธรรมเนียมและคุณค่าของท้องถิ่นรวมอยู่ด้วย เช่น เครื่องมือกลึงวัตถุ เสือกระาะของนักล่าสัตว์ เครื่องมือหาปลา เป็นต้น ซึ่งมนุษย์ได้ใช้เครื่องมือเหล่านี้เก็บเกี่ยวผลิตผลจากธรรมชาติมาใช้ประโยชน์ รวมทั้งยังใช้ทักษะและประสบการณ์ที่สั่งสมมาใช้ประโยชน์ทำมาหากินบนผืนดินและแผ่นน้ำ เช่น การทำนา และการประมงแบบต่าง ๆ ในส่วนสุดท้ายนอกจากจะแสดงให้เห็นวิถีชีวิต วัฒนธรรมและความเชื่อของญี่ปุ่นอย่างชัดเจนแล้ว ยังให้ความรู้ในเรื่องการรักษา และให้ความสำคัญกับธรรมชาติโดยนิทรรศการจบลงด้วยวิดีโอทัศน์ขนาดใหญ่เรื่อง “โลกในญี่ปุ่นและญี่ปุ่นในโลก”

3. สังคมสมัยใหม่

ประเด็นนี้จะอยู่ในแกลเลอรี 3 ซึ่งนำเสนอประวัติศาสตร์สมัยใหม่ยุคเมจิจนถึงยุคโทโช เริ่มต้นด้วยประวัติศาสตร์ในช่วงปลายสมัยเอโดะที่กล่าวถึงการเข้ามาของ “เรือดำ” (Black Ship) จากสหรัฐอเมริกา และปฏิกิริยาที่ชาวญี่ปุ่นมีต่อเรือดังกล่าว หลังจากนั้นจึงกล่าวถึงการติดต่อและความสัมพันธ์กับโลกตะวันตก การจัดแสดงระบบโรงเรียนสมัยใหม่ที่ก่อตั้งโดยรัฐบาลเมจิ การเรียนรู้เกี่ยวกับเสรีภาพและการเคลื่อนไหวด้านสิทธิมนุษยชน

เนื้อหาที่น่าสนใจคือ การแสดงให้เห็นจุดเริ่มต้นความทันสมัยของญี่ปุ่น โดยการพัฒนาด้านการศึกษาดังที่เนื้อหาส่วนหนึ่งอธิบายไว้ว่า รัฐบาลเมจิได้วางแผนสำหรับการแบ่งเขตการศึกษา โดยแบ่งประเทศเป็นเขตการศึกษาชั้นสูงรวม 8 เขต ซึ่งในเขตการศึกษาชั้นสูงหนึ่งเขต จะถูกแบ่งเป็นเขตการศึกษาชั้นกลางอีก 32 เขต และเขตการศึกษาชั้นกลางหนึ่งเขต จะถูกแบ่งเป็นเขตการศึกษาชั้นประถมอีก 210 เขต และ วิชาพื้นฐานโรงเรียนประถมในยุคสมัยเมจิ คือ การอ่าน การเขียน การใช้ลูกคิด วิชาดนตรี และพลศึกษา ซึ่งวิชาเหล่านี้ไม่ได้สอนให้แก่แก่นักเรียนในยุคเอโดะ การร้องเพลงและเล่นเครื่องดนตรีในสมัยเอโดะนั้นถูกมองว่าเป็นแค่งานอดิเรกเท่านั้น จึงไม่ได้ถูกรวมเข้ามาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้ วิชาการพันดาบและศาสตร์การป้องกันตัวอื่น ๆ ซามูไรเท่านั้นที่ได้เรียนรู้ ไม่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตของคนทั่วไป ดังนั้นสมัยเมจิประสบการณ์การได้เล่นเครื่องดนตรีและพลศึกษา ถือเป็นการเรียนรู้ใหม่ที่ไม่มีความมาก่อน

ส่วนที่สองเป็นเรื่องอุตสาหกรรมและการพัฒนาเกาะฮอกไกโดเพื่อความทันสมัย โดยเน้นอุตสาหกรรมทอผ้าไหม เครื่องโลหะ ทั้งนี้การพัฒนาเกาะฮอกไกโดก่อให้เกิดผลกระทบในทางลบด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะผลกระทบต่อไอนุและผู้หญิง มีคำบรรยายจากนิทรรศการว่า “เหล่าหญิงสาวที่ทำงานในโรงงานทอผ้าทั่วทั้งประเทศแม้จะมีฐานะเป็นกระดูกสันหลังของอุตสาหกรรมนี้ แต่เหล่าหญิงสาวเหล่านั้นต้องเผชิญกับสภาพความเป็นอยู่ และระบบการทำงานที่โหดร้ายเป็นเวลานานมาก กว่าจะมีสภาพความเป็นอยู่และระบบการทำงานที่ดีขึ้น” อย่างไรก็ตาม การพัฒนาระบบรางรถไฟและพัฒนาเกาะฮอกไกโดถือเป็นส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ของญี่ปุ่นในช่วงศตวรรษที่ 19 และ 20 ใน ค.ศ. 1872 เส้นทางรางรถไฟสายแรกของญี่ปุ่นระหว่างชินบาสึ-โตเกียว-โยโกฮาม่าเปิดให้บริการเป็นครั้งแรก และต่อมาได้ขยายระบบรางรถไฟไปทั่วหมู่เกาะญี่ปุ่น

ส่วนสุดท้าย แสดงให้เห็นชีวิตรูปแบบใหม่ในโตเกียวเมืองใหญ่สุดในญี่ปุ่นที่พึ่งพิงมาจากแผ่นดินไหวครั้งใหญ่ในเขตคันโตเมื่อ ค.ศ. 1923 ในเวลาต่อมาตัวเมืองนั้นถูกสร้างขึ้นใหม่ในฐานะเมืองศูนย์กลางที่สำคัญ วิถีชีวิตของผู้คนในสังคมเปลี่ยนไปตามยุคสมัยกับสิ่งใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งมีทั้งบวกและด้านลบ เช่น การโฆษณาสินค้า การเปลี่ยนแปลงบทบาทและฐานะของสตรีในสังคม อุตสาหกรรมที่ก้าวหน้า ภาพยนตร์ และการบันเทิง ดังคำบรรยายนิทรรศการส่วนหนึ่งถึงสังคมที่เปลี่ยนไปว่า “ลัทธิอุตสาหกรรมที่ทันสมัยได้เปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิต และส่งเสริมความเป็นเมือง จนมาถึงช่วงค.ศ. 1920 วิถีชีวิตในเมืองแบบใหม่ได้พัฒนาอย่างเต็มที่ การพัฒนาเชิงพาณิชย์และอุตสาหกรรมดำเนินไปอย่างรวดเร็ว ในขณะที่การย้ายถิ่นฐานจากชนบทเพิ่มมากขึ้นจากการกระตุ้นของเศรษฐกิจ และการเจริญเติบโตในภาคอุตสาหกรรม เมื่อเข้าสู่ ค.ศ. 1920 ประชากรชาวโตเกียวและพื้นที่บริเวณโดยรอบมีจำนวนทะลุ 3 ล้านคน และวิถีชีวิตของผู้บริโภคได้หยั่งรากลึกลงไป สิ่งที่มาพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ได้แก่ ปัญหาสังคมใหม่ ๆ ในเรื่องที่อยู่อาศัย และการคมนาคมขนส่ง” (National Museum of Japanese History, 2015, p. 48)

4. สงครามกับชีวิต

แกลเลอรี 6 เป็นแกลเลอรีสุดท้าย แสดงให้เห็นวิถีชีวิตของคนในบรรยากาศระหว่างสงครามและหลังสงคราม ส่วนแรก ภาพระหว่างสงครามใช้ชื่อเรื่อง “สงครามและสันติภาพ” เริ่มต้นด้วยการแสดงให้เห็นการขยายตัวของลัทธิจักรวรรดินิยมในสงครามแมนจูเรียใน ค.ศ. 1931, สงครามจีน-ญี่ปุ่น (Sino-Japanese), สงครามรัสเซีย-ญี่ปุ่น (Russo-Japanese) และจบลงที่ญี่ปุ่นแพ้สงครามใน ค.ศ. 1945

นิทรรศการแสดงวิถีชีวิตของทหารที่เป็นประชาชนทั่วไป โดยใช้กองพันทหารเมืองซากุระซึ่งเป็นเมืองที่พิพิธภัณฑ์ตั้งอยู่เป็นตัวอย่างการจัดแสดง โดยรวบรวมสิ่งของเครื่องใช้ของบรรดาเหล่าทหารในกองพันทหารในเมืองซากุระ การจัดระเบียบกองทัพอากาศ วิถีการเกณฑ์ทหาร ข้อปฏิบัติทหาร การเลื่อนตำแหน่ง การดำเนินชีวิตประจำวันของทหารในค่ายพัก นอกจากนี้ยังมีเรื่องเกี่ยวกับการรบที่ไอกินาวา ซึ่งเป็นการรบครั้งใหญ่ที่สุดบนแผ่นดินญี่ปุ่นในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2

เรื่องราวช่วงที่ญี่ปุ่นถูกยึดครอง บอกเล่าผ่านภาพความเสียหายจากการทำลายของระเบิดปรมาณู เช่น รายงานข่าวของหนังสือพิมพ์เรื่องการทิ้งระเบิดปรมาณูที่อิโรชิมาและนางาซากิ แรงระเบิดทำให้เมืองหายไปทั้งเมือง ผู้คนบาดเจ็บล้มตายมากมาย จนเกิดความเคลื่อนไหวต่อต้านปรมาณูทั้งในญี่ปุ่นและทั่วโลก และยังมีการประกาศการยอมลงนามของรัฐบาลในสนธิสัญญาเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 1945 ซึ่งเป็นเครื่องหมายการสิ้นสุดยุคสงครามอันยาวนาน และเริ่มต้นยุคของการถูกยึดครองภายใต้สนธิสัญญาของฝ่ายพันธมิตร

ส่วนสุดท้ายคือภาพการยอมแพ้อย่างเป็นทางการของญี่ปุ่นบนเรือหลวงมิตซูริในวันที่ 2 กันยายน 1945 มีการรวบรวมภาพข่าวการถอนทหารและเจ้าหน้าที่ออกจากประเทศต่าง ๆ การเกิดปัญหาข้าวขาดแคลน เกิดตลาดมืด ชาวนาถูกกดขี่ให้เพิ่มผลผลิตมากขึ้น เกิดการปฏิรูปทางเกษตรกรรมเพื่อเพิ่มพื้นที่เพาะปลูกและการจัดตั้งสหกรณ์ อย่างไรก็ตามหลังจากนั้นต่อมาไม่นานญี่ปุ่น ก็ว้าวมความยากจนเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจเติบโตอย่างรวดเร็ว ทำให้ญี่ปุ่นต้องเผชิญกับปัญหาอีกรูปแบบหนึ่ง เริ่มต้นการบริโภคทรัพยากรอย่างมหาศาลอีก วิถีชีวิตและที่อยู่อาศัยรูปแบบใหม่ได้เกิดขึ้นพร้อมๆกับการแพร่หลายของอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในครัวเรือน ซึ่งขัดแย้งกับวิถีชีวิตแบบชนบทที่กำลังจะหายไป

ประวัติศาสตร์ที่ไม่ได้เล่า

ตามที่ได้กล่าวในข้างต้นแล้วว่า พิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์แห่งชาติญี่ปุ่นเป็นอีกหนึ่งพิพิธภัณฑสถานที่มีเป้าหมายชัดเจนว่า ต้องการนำเสนอภาพชีวิตความเป็นอยู่ของสามัญชน ดังนั้นจึงมีเรื่องราวและเหตุการณ์หลายเรื่องที่ถูกกลบเกลื่อนไป ที่สำคัญคือ

1. ประวัติศาสตร์ผู้ปกครองและชนชั้นนำ

สถาบันที่มีบทบาทสำคัญในสังคม แต่ไม่ได้เป็นประเด็นสำคัญในพิพิธภัณฑสถานแห่งนี้เท่าใดนัก ได้แก่ จักรพรรดิ โชกุน และซามูไร มีกล่าวถึงบ้างในแกลเลอรี 2 ที่กล่าวถึงวัฒนธรรมของราชสำนักในศตวรรษที่ 10-12 ซึ่งให้เห็นชีวิตในราชสำนัก รวมทั้งสภาพบ้านเรือนของไดเมียวและซามูไร แต่เนื้อหาส่วนใหญ่ก็ยังให้ความสำคัญกับประชาชน ดังมีหัวข้อสำคัญในนิทรรศการชื่อ “ชีวิตสามัญชนและวัฒนธรรม” (ศตวรรษที่ 14-15) ซึ่งอธิบายให้เห็นถึงวิถีชีวิตของประชาชนในอาชีพต่าง ๆ เช่น นักแสดง นักดนตรี และช่างศิลป์ในเมืองเกียวโตซึ่งเป็นเมืองหลวงในเวลานั้น ขณะเดียวกันก็แสดงให้เห็นชีวิตของผู้คนในชนบทโดยชี้ให้เห็นระบบการเกษตร หรือในแกลเลอรี 3 กล่าวถึงปราสาทโชกุนในเมืองเอโดะ แต่เนื้อหากลับเน้นที่สภาพความเป็นอยู่โดยทั่วไปของประชาชนในเมืองเอโดะ

2. สงครามและการต่อสู้ของผู้นำ

ถ้าพิจารณาจาก “ลำดับเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น” จะพบว่าญี่ปุ่นมีเหตุการณ์วุ่นวายรวมทั้งมีการต่อสู้ระหว่างชนชั้นผู้นำเป็นระยะ ๆ ตั้งแต่สมัยโบราณ แต่พิพิธภัณฑสถานไม่ได้ให้ความสำคัญความขัดแย้งสำคัญ ๆ หลายเหตุการณ์ถูกละเว้นไป เช่น สงคราม Jinshin (壬申の乱) สงครามกลางเมืองเนื่องจากความขัดแย้งในการสืบราชบัลลังก์จักรพรรดิในสมัยนาระ ค.ศ. 672 การจลาจลต่อต้านรัฐบาลกลางใน ค.ศ. 939 โดย Taira no Masakado (平将門) ซามูไรสมัย Heian และความขัดแย้งระหว่างราช

ล่านักและโซกุนในปลายสมัยเอโดะในนโยบายเปิดประเทศและการติดต่อกับตะวันตก รวมทั้งสงคราม Boshin ซึ่งเป็นสงครามระหว่างกลุ่มฝ่ายผู้จงรักภักดีต่อโซกุนที่รวมตัวกันต่อต้านรัฐบาลใหม่ของจักรพรรดิเมจิใน ค.ศ. 1868 เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าพิพิธภัณฑสถานจะนำเรื่องสงครามครั้งสำคัญมาจัดแสดงบ้าง เช่น สงครามกลางเมืองครั้งใหญ่ที่รู้จักกันในยุค Zengoku (戦国) ค.ศ. 1467-1573 แต่ก็ไม่ได้เน้นเรื่องการต่อสู้ของเหล่าไคเมียว กลับไปเน้นเรื่องการดำเนินชีวิตของไคเมียว และประชาชนในเมืองระหว่างสงคราม (Dimyo and Life of People in cities and towns) หรือสงครามยุคสมัยใหม่ซึ่งจัดแสดงที่แกลเลอรี 6 ก็เช่นกันน่าสังเกตว่าพิพิธภัณฑสถานเลือกที่จะชี้ให้เห็นถึงภาพประชาชนทั่วไปมากกว่าเรื่องของผู้นำและการต่อสู้ ดังที่พิพิธภัณฑสถานได้บรรยายไว้ในตอนเริ่มต้นของนิทรรศการ ถึงความเสียสละของประชาชนในสงครามที่เกิดขึ้นว่า ‘ตั้งแต่ประเทศญี่ปุ่นเข้ามาสู่ชุมชนสากลที่ชาติตะวันตกเป็นใหญ่ ในช่วงครึ่งหลังของศตวรรษที่ 19 มาจนถึงช่วงกลางศตวรรษที่ 20 ญี่ปุ่นมีส่วนในการทำสงครามกับชาติอื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง ได้แก่ สงครามจีน - ญี่ปุ่น และสงครามรัสเซีย-ญี่ปุ่น ในสมัยเมจิ (ค.ศ. 1868-1912) สงครามโลกครั้งที่ 1 ในสมัยไทโช (ค.ศ. 1912-1926) และ สงครามเอเชียแปซิฟิก ในสมัยโชวะ (ค.ศ. 1926-1989) ซึ่งเป็นช่วงเวลาการสร้างความทันสมัยด้วยการไล่ตามอำนาจฝั่งตะวันตก โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญอันดับแรก ๆ คือ สร้างประเทศให้ร่ำรวย มีกองกำลังที่แข็งแกร่ง ซึ่งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้น ไม่เพียงแต่ประชาชนในประเทศเท่านั้นที่เสียสละเพื่อประโยชน์ของเป้าหมายนี้ แต่ยังรวมถึงประชนของประเทศอื่นและผู้คนกลุ่มอื่นๆ ด้วยเช่นกัน ในเวลานั้นความสงบมีน้อยมาก’

การไม่ให้ความสำคัญกับเรื่องราวของผู้นำและการต่อสู้ในสนามรบ แต่ให้ความสำคัญกับการดำเนินชีวิตของประชาชนนั้น เป็นไปตามแนวคิดของพิพิธภัณฑสถานที่ระบุจุดมุ่งหมายไว้ชัดเจนว่าจะนำเสนอเรื่องราวของ “สามัญชน”

2.2 เพื่อนบ้านในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น

พิพิธภัณฑสถานแสดงให้เห็นถึงการเปิดกว้างของญี่ปุ่นในการติดต่อกับชาติต่าง ๆ ทั้งประเทศเพื่อนบ้านและชาติตะวันตก โดยเฉพาะความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน นิทรรศการให้ความสำคัญและกล่าวถึงอย่างกว้างขวาง ดังจะเห็นว่าในแกลเลอรีแรก นิทรรศการแสดงให้เห็นว่า ญี่ปุ่น จีน และเกาหลี มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดมาตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ โดยยอมรับว่ายุคแรกของวัฒนธรรมการปลูกข้าวคือยุค Yayoi มีพัฒนาการด้านเกษตรกรรมอย่างสูงจากการรับวัฒนธรรมจากจีนทางตอนใต้และคาบสมุทรเกาหลี ขณะเดียวกันการปลูกข้าวในญี่ปุ่นนั้นเชื่อว่า เริ่มจากคนทางใต้ของคาบสมุทรเกาหลีที่ย้ายถิ่นฐานหนีสภาพสังคมที่ไม่มั่นคง มาตั้งหลักปักฐานที่ญี่ปุ่น ประเด็นความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านจีนและเกาหลีที่มีกล่าวถึงในนิทรรศการมากที่สุดคือ เรื่องการรับวัฒนธรรมจากจีน จะมีรายละเอียดค่อนข้างมาก เช่นการรับรูปแบบตัวอักษรและเทคนิคการพิมพ์จากจีนในสมัยเจ้าชาย Shotoku (ค.ศ. 764-770) การรับรูปแบบกฎหมายและการปกครองจากจีนซึ่งเป็นการปกครองแบบรวมอำนาจสู่ศูนย์กลางที่ญี่ปุ่นเรียกว่า Ritsuryo

รวมทั้งการรับเอาเครื่องดนตรีที่เรียกว่า Sanshin ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องดีดที่ชาวโอกินาวาใช้บรรเลงประกอบการขับร้องเพลง โดยเชื่อกันว่าอาณาจักรริวกิว (โอกินาวาในสมัยโบราณ) รับ Sanshin มาจากจีน

ที่สำคัญคือการแสดงให้เห็นผังเมือง Heijokyo เมืองหลวงสมัยนารา ซึ่งสร้างขึ้นในศตวรรษที่ 8 โดยเลียนแบบเมืองฉางอันและลั่วหยางที่สร้างโดยราชวงศ์ถัง โดยมีถนนผ่ากลางจากประตูเมืองทิศใต้สู่ทิศเหนือมีความกว้างกว่า 90 เมตร และมีถนนเชื่อมต่อทั้ง 4 ทิศทาง ทางด้านเหนือของเมืองคือ บริเวณพระราชวังที่ประทับของพระจักรพรรดิและศูนย์กลางการปกครอง พระราชวังมีกำแพงและคูน้ำล้อมรอบ มีประตู 12 ประตู โดยรอบพระราชวังจะมีศูนย์ราชการซึ่งมีข้าราชการกว่าหมื่นคน นอกจากนี้ยังได้แสดงให้เห็นถึงการติดต่อทางการทูตและการค้ากับจีน มีคำอธิบายถึงการที่จักรพรรดิหิมงส่งพระราชสาส์นมายังญี่ปุ่น รวมทั้งการค้าระหว่างญี่ปุ่นกับจีนที่มีมาอย่างต่อเนื่องแม้ว่าญี่ปุ่นจะปิดประเทศ แต่ก็ไม่ได้ตัดขาดกับจีนยังติดต่อค้าขายผ่านทางเมืองท่าที่เกาะ Deshima ในจังหวัดนางาซากิปัจจุบัน

เส้นทางการเดินทางของคณะทูตจากเกาหลีมายังญี่ปุ่นโดยผ่านมาจากทางภาคใต้

ในส่วนของเกาหลีนิทรรศการแสดงถึงความสัมพันธ์ 2 รูปแบบทั้งทางลบและทางบวก ในด้านลบ นิทรรศการแสดงให้เห็นเหตุการณ์ Toyotomi Hideyoshi ส่งกองกำลังไปรุกรานเมืองโจซอน (Joseon) ของเกาหลีใน ค.ศ. 1590 และในด้านบวก นิทรรศการเลือกนำความสัมพันธ์ทางการทูตมาจัดแสดง โดยแสดงให้เห็นเหตุการณ์ที่คณะทูตเกาหลีได้เดินทางมาญี่ปุ่น 12 ครั้ง มีภาพและรายละเอียดประกอบที่น่าสนใจ เช่น คณะทูตที่เดินทางมาประกอบด้วยสมาชิกประมาณ 500 คน ใช้เวลาประมาณ 6 เดือนเดินทางจากเมืองฮันยาง (กรุงโซลในปัจจุบัน) มายังเอโดะ คำบรรยายชี้ให้เห็นว่าคณะทูตจากเกาหลีได้รับการต้อนรับอย่างดีจากฝ่ายญี่ปุ่น คณะทูตเดินทางไปยังเมืองใดก็จะมีผู้เข้าร่วมสมทบเดินทางมากับคณะทูตด้วย เช่น กล่าวถึงชามูไรจากเกาะ Tsushima (เกาะที่อยู่ทางใต้ของญี่ปุ่น บริเวณกึ่งกลางระหว่างคาบสมุทรเกาหลีและเกาะญี่ปุ่น) ได้ให้การต้อนรับและเข้าร่วมสมทบกับคณะทูตจากเกาหลี ทำให้จำนวนคณะทูตมีจำนวนเพิ่มขึ้นร่วม 1,000 คน ดังนั้นภาพความสัมพันธ์ระหว่างญี่ปุ่นกับเกาหลีสมัยเอโดะจึงเป็นไปด้านบวกมากกว่าด้านลบ

ดังจะเห็นว่านอกจากจะแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ที่ดีทางการทูตแล้ว ยังมีการแสดงถึงติดต่อทางการค้าด้วย โดยญี่ปุ่นมีหน่วยงานทำหน้าที่เป็นตัวกลางติดต่อทางการค้าอยู่ที่เมืองปูซานทางตอนใต้ของเกาหลี

สำหรับความสัมพันธ์สมัยใหม่ในเหตุการณ์ที่ญี่ปุ่นส่งกำลังเข้าไปในจีน รวมทั้งการยึดครองเกาหลี เป็นอาณานิคม นั้น แน่นอนว่าไม่มีภาพของการต่อสู้และภาพที่แสดงให้เห็นความโหดร้ายของสงคราม แต่ นิทรรศการก็ได้อธิบายถึงที่มาและแนวคิดที่ญี่ปุ่นส่งทหารเข้ายึดครองดินแดนต่าง ๆ รวมทั้งแสดงถึงการเข้ายึดครองเกาหลีเป็นอาณานิคม น่าสังเกตว่าข้อมูลที่นำมาเสนอและคำอธิบายค่อนข้างเห็นใจฝ่ายจีนและเกาหลี เช่น กล่าวถึงการที่ญี่ปุ่นส่งกองกำลังเข้าไปยังจีนและเกาหลีว่า ‘เหล็กที่ผลิตนั้นได้กลายเป็นรากฐานของชาติที่ร่ำรวยและเข้มแข็ง วัตถุดิบใหม่ถูกนำมาจากจีนตง ในประเทศจีน ทำให้อุตสาหกรรมนี้ต้องพึ่งพาจีนและเกาหลีเป็นอย่างมาก และความต้องการทรัพยากรดังกล่าวได้กลายเป็นหนึ่งในเหตุผลที่กองทัพญี่ปุ่นเข้าโจมตีแผ่นดินใหญ่’ นอกจากนี้ ยังมีคำอธิบายให้เห็นว่าชาวจีนเป็นปฏิปักษ์อย่างรุนแรงต่อการบุกกรุกทางทหารของญี่ปุ่นในสงครามจีน-ญี่ปุ่นทั้ง 2 ครั้ง หรือแสดงให้เห็นการยึดครองเกาหลีของญี่ปุ่น เช่น กล่าวถึงวิธีการที่ญี่ปุ่นพยายามเปลี่ยนวัฒนธรรมเกาหลีให้เป็นญี่ปุ่นด้วยการเปลี่ยนชื่อจากภาษาเกาหลีเป็นภาษาญี่ปุ่น นำเสนอบทความที่ชาวญี่ปุ่นเขียนเป็นภาษาเกาหลีแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจและเห็นใจชาวเกาหลีที่อยู่ในฐานะอาณานิคมของญี่ปุ่น รวมทั้งการเดินขบวนเรียกร้องอิสรภาพของชาวเกาหลีเมื่อ ค.ศ. 1919

ประเด็นความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านที่แสดงในพิพิธภัณฑ์แห่งนี้เป็นไปในทางสันติ มุ่งเน้นไปทางด้านวัฒนธรรมและการค้า ดังคำบรรยายส่วนหนึ่งในแกลเลอรี 6 ความว่า ‘ด้วยการกิจในฐานะเป็นพิพิธภัณฑ์แห่งเดียวที่จัดแสดงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของญี่ปุ่นในทุกยุคสมัย พิพิธภัณฑ์ใช้มุมมองจากประวัติศาสตร์มองสังคมยุคปัจจุบันที่ซับซ้อนไปสู่อนาคต เพื่อให้มนุษย์ที่มีความคิดทางประวัติศาสตร์ต่างกันเกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน’

3. จินตภาพความเป็นชาติจากพิพิธภัณฑ์ : “ชีวิตสามัญชนในสังคมญี่ปุ่น”

จากโครงเรื่อง เนื้อหาและวิธีการนำเสนอในแต่ละแกลเลอรี นอกจากจะแสดงให้เห็นการเปลี่ยนผ่านทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอันยาวนานจากสมัยโบราณจนถึงปัจจุบันแล้วพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ยังให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ของประชาชนทั่วไป ดังจะเห็นว่านิทรรศการทุกห้องตั้งแต่แกลเลอรี 2 เป็นต้นมา จะมีพื้นที่แสดงเรื่องราวการดำเนินชีวิต และขนบธรรมเนียมประเพณีประชาชนคนธรรมดาทั่วไปได้อย่างน่าสนใจ โดยเฉพาะวิธีจัดแสดงแบบจำลองที่พักอาศัยของผู้อยู่ในแต่ละยุคสมัย ช่วยให้เข้าใจสภาพความเป็นอยู่ของชาวญี่ปุ่นในอดีตได้อย่างชัดเจนและมีสีสัน ดังตัวอย่างภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนที่จัดแสดงในแต่ละแกลเลอรีคือ

แกลเลอรี 2

ในประวัติศาสตร์ยุคกลาง พิพิธภัณฑ์นำเอาเรื่องราวของประชาชนมาจัดแสดงในหัวเรื่อง “ชีวิตสามัญชนและวัฒนธรรม” (Commoner Life and Culture) อธิบายให้เห็นว่าชาวเมืองรวมตัวกันมีอำนาจและมีการ

ปกครองที่เป็นอิสระมากขึ้น รวมทั้งมีรูปแบบวัฒนธรรมเฉพาะของตนเอง และอธิบายการใช้ชีวิตของคนในอาชีพต่าง ๆ เช่น Sarugaku (猿楽) รูปแบบความบันเทิงในท้องถิ่นช่วงศตวรรษที่ 9 - 12 ที่ผู้แสดงจะเดินทางเร่ไปแสดงตามที่ต่าง ๆ นอกจากนั้นแสดงให้เห็นถึงวิธีทำงานของนักแสดง นักดนตรี และช่างศิลป์ รวมทั้งกล่าวถึงอาชีพของผู้หญิงที่ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะงานบ้านแต่สามารถออกมาทำงานนอกบ้านด้วย

ย่านการค้าในเมืองเฮอัน (เกียวโต) คริสต์ศตวรรษที่ 16

นอกจากนี้ยังได้อธิบายพร้อมทั้งแสดงแบบจำลองย่านการค้าของเมืองเกียวโตในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 16 ดังคำอธิบายตอนหนึ่งว่า ‘ร้านค้าหันหน้าไปยังถนนใหญ่ ซึ่งร้านค้าเหล่านี้ขายทั้งสินค้าในชีวิตประจำวัน เช่น ผักและข้าว และยังมีสินค้าที่หาได้เฉพาะในเมืองเกียวโต เช่น พัดแบบพับได้ และผ้าสำหรับชุดกิโมโน เป็นต้น แต่เดิมแล้วบ้านเรือนส่วนใหญ่จะเป็นบ้านแบบชั้นเดียว แต่จากการขยายตัวของเมืองในช่วงยุคกลาง ทำให้อาคาร

เหล่านี้เริ่มมีความสูงมากขึ้น โดยตัวบ้านจะมีลักษณะเป็นบ้านสองชั้นที่มีรั้วล้อมรอบ บริเวณหลังบ้านจะมีบ่อน้ำและผ้าที่ตากไว้ แสดงให้เห็นถึงชีวิตประจำวันของผู้คนในเกียวโต สำหรับประตูไม้ที่บริเวณทางแยกของตัวเมืองนั้น จะปิดเพื่อการป้องกันในเวลากลางคืนและเมื่อมีเหตุการณ์ฉุกเฉินต่างๆ]

สภาพบ้านเรือนบริเวณ Endobashi และ Nihonbashi
สมัยเอโดะ

แกลเลอรี 3

พิพิธภัณฑ์จัดแบ่งเรื่องราวประวัติศาสตร์ยุคใหม่ออกเป็น 4 หัวเรื่อง โดยเป็นเรื่องราวของประชาชนทั่วไป 3 หัวเรื่อง ได้แก่ 1) วิถีชีวิตแบบต่างๆ ในเมืองสำคัญสมัยเอโดะ 2) การขยายตัวของประชาชนและการหลั่งไหลเข้าออกของสินค้า 3) ชีวิตชนบทและการก่อตัวของความทันสมัยในเมืองสำคัญๆ

เรื่องราวของผู้คนในเมืองเอโดะถูกนำมาจัดแสดงค่อนข้างมาก โดยภายในนิทรรศการจะมีทั้งแบบจำลองที่อยู่อาศัย ภาพวาด สมุดภาพพร้อมคำบรรยาย ดังตัวอย่างแบบจำลองชุมชนย่านการค้าที่สำคัญบริเวณ Endobashi และ Nihonbashi ซึ่งเป็นย่านการค้าและย่านสถานบันเทิงที่สำคัญในสมัยนั้น ในนิทรรศการมีข้อความส่วนหนึ่งอธิบายว่า ‘ภาพจำลองสามมิตินี้ได้แสดงถึง สะพาน Nihonbashi ที่มีชื่อเสียงและบริเวณทางตะวันออกของสะพานทั้งหมด พื้นที่กว้างรูปสามเหลี่ยมที่มีหอดตรวจการตั้งอยู่คือ

แนวกันไฟที่สร้างโดยรัฐบาลโชกุนหลังจากไฟไหม้ครั้งใหญ่ใน ค.ศ. 1657 ส่วนพื้นที่รอบตัวสะพานได้พัฒนาเป็นท่าเรือ ตลาด และย่านบันเทิง ทำให้ที่แห่งนี้เป็นแหล่งรวมตัวของชาวเอโดะในสมัยนั้น』

ภาพและเรื่องราวของคนสามัญที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเอโดะอีกส่วนหนึ่ง คือการนำเสนอในหัวเรื่องที่ 3 ซึ่งชี้ให้เห็นการใช้ชีวิตของคนในชนบทที่ค่อย ๆ ปรับตัวไปกับกระแสการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ความทันสมัย เช่น กล่าวถึงการแพร่หลายของการศึกษาวิทยาการจากชาวต่างชาติเรียกว่า “Rangaku” ที่แพร่หลายในญี่ปุ่นและค่อย ๆ กระจายไปยังหมู่บ้านต่าง ๆ ด้วย ทำให้คนในชนบทบางส่วนหันมาสนใจศึกษาความรู้สมัยใหม่ นิทรรศการได้ยกตัวอย่าง Hirata Atsutane ซามูไรระดับล่างจากเมือง Akita ทางตอนเหนือของญี่ปุ่นที่สนใจศึกษาวิทยาการตะวันตก จนได้รับการยกย่องให้เป็นนักวิชาการที่ยิ่งใหญ่ในสมัยเอโดะ นิทรรศการบรรยายเรื่องราวของ Hirata Atsutane ที่มีอิทธิพลต่อท้องถิ่นว่า 『Hirata Atsutane เกิด ค.ศ. 1776 ในช่วงแรกได้ศึกษาปรัชญาขงจื้อ แต่ต่อมาได้เดินทางไปศึกษาต่อยังเมืองเอโดะ โดยได้ศึกษาดาราศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และกายวิภาคศาสตร์ทำให้ท่านเริ่มกังขาในปรัชญาขงจื้อ ซึ่งตรงกับช่วงที่ความสัมพันธ์ระหว่างญี่ปุ่นกับรัสเซียกำลังตึงเครียด Hirata Atsutane ได้พัฒนาแนวคิดซึ่งมีอิทธิพลต่อบรรดาผู้นำในเมืองและหมู่บ้านต่างๆในเวลาต่อมา』

มุมหนึ่งที่แสดงเหตุการณ์เกี่ยวกับ
กบฏซาวนา สมัยเอโดะ

อีกประเด็นที่ชี้ให้เห็นว่า พิพิธภัณฑสถานแห่งนี้เน้นเรื่องของคนสามัญชน คือ ภายในแกลเลอรีได้ชี้ให้เห็นปฏิกิริยาของชาวบ้านต่อการเข้ามาของนายพล Perry และ “กองเรือดำ” ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ค่อยมีการกล่าวถึงมากนัก โดยนิทรรศการอธิบายว่า 『การเผยแพร่ความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ ซึ่งต่อมาภายหลังมีผลต่อการพัฒนาวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ ของญี่ปุ่น เช่น แนวคิดชาตินิยม วิทยาการจากชาวต่างชาติ และคณิตศาสตร์แบบญี่ปุ่น เป็นต้น กระแสเหล่านี้ได้ส่งผลอย่างมาก เมื่อพลเรือจัตวา Perry และ “กองเรือดำ” มาถึงญี่ปุ่นใน ค.ศ. 1853 ประกอบกับเหตุการณ์แผ่นดินไหวครั้งใหญ่ (Ansei great earthquakes) ใน ค.ศ. 1855 ทำให้ผู้คนเริ่มต้องการการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่』

นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงกบฏซาวนาที่นำโดย Sakura Sogoro หรือ Sogosama (ค.ศ. 1605-1653) หัวหน้าหมู่บ้านที่ได้รับการยกย่องว่าเป็น 『นักต่อสู้เพื่อความยุติธรรมในช่วงปลายเอโดะ』 เนื่องจากได้ยื่นเรื่องต่อรัฐบาลโชกุนให้ลดภาระการเก็บภาษีจากซาวนาแต่คำร้องดังกล่าวได้รับการปฏิเสธ และ Sakura Sogoro ถูกประหารชีวิต นอกจากนี้ นิทรรศการยังแสดงให้เห็นการลุกฮือของซาวนา ค.ศ. 1840 ที่ต่อต้านอำนาจของโชกุนไม่ยอมให้เปลี่ยนตัวไคเมียวประจำแคว้น Shonai ทำให้โชกุนต้องถอนกำลังดังกล่าว โดยพิพิธภัณฑสถานอธิบายว่า 『ม้วนภาพเหล่านี้ได้แสดงถึงเรื่องราวชัยชนะของซาวนา แต่กลับไม่มีบันทึกอื่น

นอกจากบันทึกฉบับนี้ ในม้วนภาพนี้มีรูปของชาวบ้านที่สวมเสื้อกันฝนและหมวกสาน พร้อมกับถือเครื่องมือการเกษตร เช่น เกียว คันไถ และจอบ ซึ่งเป็นภาพที่ดูรุนแรงและแตกต่างจากภาพการเคลื่อนไหวที่เห็นโดยทั่วไปในสมัยเมจิ』

แกลเลอรี 4

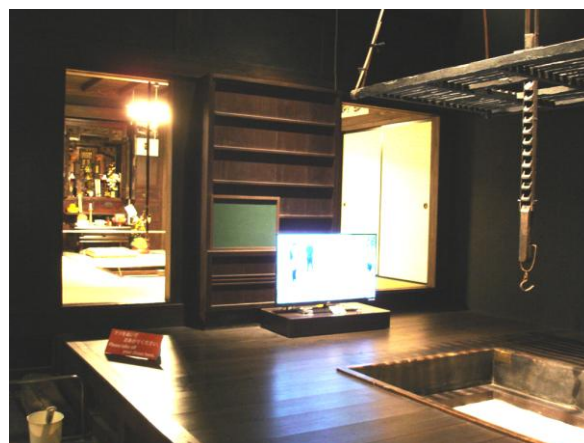
แกลเลอรีนี้ต่างจากแกลเลอรีอื่นคือจัดแสดง “วัฒนธรรมพื้นบ้าน” ไม่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ แต่ยังคงให้ความสำคัญกับความเป็นไปของประชาชนได้อย่างชัดเจน ที่น่าสนใจคือ พิพิธภัณฑ์ได้นำบ้านซึ่งเป็นที่พักอาศัยของชนกรรมดาเข้ามาจัดแสดงด้วย ประเด็นสำคัญคือ บ้านหลังดังกล่าวเดิมตั้งอยู่ที่เมือง Kesennuma จังหวัด Miyaki โดยสร้างขึ้นสมัยเอโดะเมื่อ ค.ศ. 1810 ตามสถาปัตยกรรมแบบโบราณที่เรียกว่า Ogatake (尾形家) ซึ่งทั้งประเทศมีเหลืออยู่เพียง 3 หลังเท่านั้น ใน ค.ศ. 2011 บ้านหลังดังกล่าวพังเสียหายจากเหตุการณ์แผ่นดินไหวครั้งใหญ่ทางภาคตะวันออกของญี่ปุ่น ประชาชนจึงได้เรียกร้องให้มีการบูรณะฟื้นฟูบ้านหลังดังกล่าวไว้ พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติจึงได้ดำเนินโครงการชะลอบ้านดังกล่าวมาบูรณะและประกอบขึ้นใหม่ภายในพิพิธภัณฑ์ เพื่อจัดแสดงวิถีชีวิตของคนญี่ปุ่นกับประเพณีและความผูกพันที่มีต่อที่พักอาศัย เช่น แสดงพิธีในเทศกาลปีใหม่ เทศกาลรำลึกถึงบรรพบุรุษผู้ล่วงลับ และการบูชาเทพเจ้าประจำบ้าน เป็นต้น

Ogatake พังเสียหายจากสึนามิ

Ogatake ก่อนพังเสียหาย

ส่วนหนึ่งของ Ogatake ที่ประกอบขึ้นมาใหม่
และจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์

แกลเลอรี 5 สมัยใหม่

สำหรับประวัติศาสตร์สมัยใหม่ในแกลเลอรีนี้ พิพิธภัณฑ์ได้อธิบายให้เห็นการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ที่ญี่ปุ่นต้องเผชิญในช่วงศตวรรษที่ 19 และ 20 แบ่งออกเป็น 3 หัวเรื่อง หัวเรื่องที่น่าสนใจเกี่ยวกับประชาชนคือ หัวเรื่องที่ 2 การพัฒนาเกาะฮอกไกโด ซึ่งอธิบายถึงความทันสมัยของญี่ปุ่น โดยเน้นเรื่องเกี่ยวกับอุตสาหกรรมทอผ้าไหม เครื่องโลหะ การพัฒนาระบบรางรถไฟ รวมทั้งการพัฒนาเกาะฮอกไกโด ซึ่งการพัฒนาเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของความทันสมัยของญี่ปุ่น

นิทรรศการชี้ให้เห็นว่าการเกิดขึ้นของโรงงานทอผ้าและโรงงานอุตสาหกรรมมีผลต่อผู้หญิงโดยมีข้อความตอนหนึ่งกล่าวว่า 『การทอผ้าไหมรวมทั้งอุตสาหกรรมนั้น เป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่สำคัญที่สุดในยุคสมัยนั้น ผู้ที่ช่วยสนับสนุนอุตสาหกรรมทอผ้าไหมคือเหล่าหญิงสาวที่ทำงานในโรงงานทอผ้าทั่วทั้งประเทศแม้จะเป็นในฐานะกระดูกสันหลังของอุตสาหกรรมนี้ แต่เหล่าหญิงสาวต้องเผชิญกับสภาพที่อยู่และระบบการทำงานที่โหดร้าย 』 และได้ชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาเกาะฮอกไกโดมีผลกระทบต่อชาวไอนุซึ่งเป็นคนท้องถิ่นเป็นอย่างมาก เนื่องจากจำนวนชาวญี่ปุ่นที่อพยพเข้าไปอยู่ที่ฮอกไกโดมีจำนวนไม่มากพอ รัฐบาลใช้กำลังและออกกฎหมายบังคับชาวไอนุเข้ามาเป็นพลเมืองญี่ปุ่นด้วย (National Museum of Japanese History, 2015, p. 44) เช่น บังคับให้ยกเลิกวัฒนธรรมและวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม โดยรัฐบาลได้ออกนโยบายอย่างเข้มงวดบังคับให้ใช้ชีวิตเหมือนชาวญี่ปุ่นทั่วไป ซึ่งทำให้เกิดความยากลำบากแก่ชาวไอนุเป็นอย่างมาก

หัวเรื่องสุดท้าย “การดำเนินชีวิตในเมืองสมัยใหม่” นิทรรศการแสดงให้เห็นชีวิตรูปแบบใหม่ในโตเกียวเมืองใหญ่สุดในญี่ปุ่นที่พังพินาศจากเหตุการณ์แผ่นดินไหวครั้งใหญ่ Kanto (Great Kanto earthquake) ใน ค.ศ. 1923 แต่ตัวเมืองนั้นถูกสร้างขึ้นใหม่ในฐานะเมืองศูนย์กลางอันยิ่งใหญ่ นอกจากนี้ นิทรรศการการได้จำลองที่พักซึ่งเป็นอาคารแบบใหม่ที่เรียกว่า “อพาร์ทเมนต์ Dojunkai” (同潤会) สร้างจากคอนกรีตเสริมเหล็ก มีระบบน้ำประปาและแก๊ส พร้อมกับสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่แปลกในสมัยนั้น

“อพาร์ทเมนต์” อาคารที่พักในสังคมสมัยใหม่

นอกจากนี้ยังมีการจำลองชุมชนย่าน Asakusa ซึ่งเป็นย่านการค้าและย่านแหล่งบันเทิงของผู้คนในศตวรรษที่ 20 ที่มักจะมารวมตัวกันเพื่อหนีความเครียดจากการใช้ชีวิตในเมือง บริเวณดังกล่าวมีร้านตัดผม ร้านขายยา ร้านตัดแว่น ร้านอาหารที่เรียกว่า “คาเฟ่” ซึ่งให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมทั้งเป็น “ย่านแห่งความสุข” มีแหล่งค้าประเวณีที่ได้รับอนุญาต นอกจากนี้ยังมีการจำลองโรงภาพยนตร์มาไว้ภายในห้องนิทรรศการ เพื่อให้เห็นรูปแบบความบันเทิงของผู้คนในยุคสมัยดังกล่าว

แบบจำลองย่าน Asakusa แหล่งบันเทิงที่ทันสมัยของโตเกียวในทศวรรษ 1920

ทั้งหมดคือวิถีชีวิตประชาชนส่วนใหญ่ที่เปลี่ยนไปพร้อมกับวัตถุ อาคารและสภาพทางสังคม นิทรรศการได้จบภาพยุคสมัยใหม่ เพราะการเกิดปัญหาความคดดำทางเศรษฐกิจในยุคโชวะ มีโปสเตอร์แผ่นใหญ่หลายใบปิดไว้ที่ส่วนสุดท้ายของห้องนิทรรศการ เพื่อสะท้อนให้เห็นว่าสภาพท้องถิ่นที่เต็มไปด้วยผู้คนที่ตกงาน

แกลเลอรี 6

เนื้อหาในแกลเลอรีสุดท้ายบรรยายถึงประวัติศาสตร์ร่วมสมัยเกี่ยวข้องกับสงครามค่อนข้างมาก ดังจะเห็นว่า พิพิธภัณฑสถานกำหนดหัวเรื่องของแกลเลอรีนี้ 2 ประเด็นคือ เรื่องระหว่างสงครามใช้หัวเรื่องว่า “สงครามและสันติภาพ” (War and Peace) และเรื่องหลังสงครามใช้หัวเรื่องว่า “การปฏิวัติวิถีชีวิตหลังสงคราม” (The Postwar Lifestyle Revolution) แต่ก็เช่นเดียวกับแกลเลอรีอื่น ๆ ที่ผ่านมา นิทรรศการไม่ได้เน้นเรื่องของสงครามและการสู้รบ แต่เน้นในเรื่องของการดำเนินชีวิตของผู้คน

เรื่องระหว่างสงคราม - “สงครามและสันติภาพ”

แสดงภาพการใช้ชีวิตของทหารสามัญชนและประชาชน โดยไม่ได้อธิบายถึงทหารระดับสูงแต่อธิบายถึง “ทหารทั่วไป” (ordinary soldiers) โดยยกตัวอย่างจาก “กองทัพซากุระ” ว่าเข้ามาเป็นทหารได้อย่างไร มีชีวิตอย่างไร มีกิจกรรมอะไร จนกระทั่งออกไปทำสงครามกับชาติอื่น ๆ อย่างไร นอกจากเป็นไปตามเป้าหมายของพิพิธภัณฑสถานบอกเล่าเรื่อง “คนสามัญ” แล้ว อีกเหตุผลหนึ่งคือที่ตั้งของพิพิธภัณฑ

เคยเป็นที่ตั้งกองกำลังทหาร (base) มาตั้งแต่สมัยเมจิ และหลังจากนั้นรัฐบาลก็ยังใช้พื้นที่นี้เป็นที่ตั้งกองกำลังทหารต่อมา ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 จนสงครามสิ้นสุดลงมีทหารอยู่ที่นั่นมากกว่า 3,000 คน

สภาพเรือนนอนของทหารทั่วไป
ใน “กองทัพอากาศ” (ระหว่างสงคราม)

แบบจำลองห้องชุดของบริษัทจัดหาที่อยู่อาศัย
ที่เป็นสัญลักษณ์การใช้ชีวิตแบบใหม่ (หลังสงคราม)

เรื่องหลังสงคราม - “การปฏิวัติวิถีชีวิตหลังสงคราม”

ในส่วนนี้ นิทรรศการแสดงให้เห็นว่าการเติบโตอย่างฉับพลันของเศรษฐกิจญี่ปุ่น ทำให้วิถีชีวิตของประชาชนเปลี่ยนไป ประเด็นสำคัญที่นิทรรศการชี้ให้เห็นคือ ความมั่งคั่งทางวัตถุที่เกิดขึ้นหลังสงคราม ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงกับทุก ๆ เรื่องที่สำคัญในชีวิตประจำวันของผู้คน ทั้งเสื้อผ้า อาหาร ที่อยู่อาศัย โดยเฉพาะการหลั่งไหลของแรงงานจากชนบทจำนวนมากที่เข้ามาสู่ตัวเมือง ทำให้รูปแบบวัฒนธรรมพื้นฐานสูญเสียไป เปลี่ยนวิถีชีวิตจากสังคมหมู่บ้านเป็นสังคมเมืองอย่างรวดเร็ว นำไปสู่ “การปฏิวัติวิถีชีวิต” (Lifestyle Revolution) มีที่อยู่อาศัยเป็นห้องชุดแบบใหม่ที่แคบแต่สะอาดและเป็นระเบียบ มีเครื่องใช้ไฟฟ้า รถยนต์ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัย นิตยสาร รายการวิทยุ โทรทัศน์ รวมทั้งมีสินค้าสิ่งของเครื่องใช้และอาหารประเภทต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นใหม่ นิทรรศการจบลงด้วยหุ่นก๊อตซิลล่าและวิดีโอเกี่ยวกับก๊อตซิลล่าภาคต่าง ๆ เพื่อให้ ‘...ผู้ชมสามารถโยงไปยังประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นในความทรงจำและไม่ลืมเลือนในเรื่องระเบิดปรมาณู สงคราม และการล่าอาณานิคม’ ¹

หุ่นก๊อตซิลล่าที่บริเวณทางออกจากห้องนิทรรศการ

¹ ญี่ปุ่นสร้างก๊อตซิลล่าให้เป็นสัตว์ประหลาดในภาพยนตร์เป็นครั้งแรก ใน ค.ศ. 1954 โดยให้ก๊อตซิลล่าเป็นไดโนเสาร์ที่เกิดขึ้นจากการทดสอบระเบิดปรมาณูของสหรัฐอเมริกา หลังจากนั้นมีการสร้างภาพยนตร์เกี่ยวกับก๊อตซิลล่าอีกหลายครั้ง โดยมักมีเนื้อหาต่อต้านภัยจากระเบิดนิวเคลียร์

การที่พิพิธภัณฑ์จัดแสดงภาพชีวิตของคนธรรมดาเป็นไปตามแนวคิดและจุดมุ่งหมายของพิพิธภัณฑ์ดังที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้น พิพิธภัณฑ์ต้องการเน้นประวัติศาสตร์สามัญชนมากกว่าประวัติศาสตร์ผู้นำ เนื่องจากต้องการให้เห็นภาพคนส่วนใหญ่ในประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ยังเป็นไปตามพันธกิจและโครงสร้างของพิพิธภัณฑ์ ซึ่งถ้าพิจารณาจากชื่อพิพิธภัณฑ์ที่เป็นภาษาญี่ปุ่นคำว่า 歴史民俗 (Rekishiminzoku) หมายถึงขนบธรรมเนียมความเชื่อของชาวบ้าน ดังนั้นภาพหลักที่พิพิธภัณฑ์เลือกมานำเสนอจึงเป็นเรื่องของสามัญชน ประกอบกับการที่ไม่ได้มีบทบาทในฐานะเป็นพิพิธภัณฑ์เท่านั้น แต่ยังมีฐานะเป็นสถาบันระดับอุดมศึกษาด้วย ดังนั้นความเป็นอิสระในการจัดแสดงจึงมีมากกว่าพิพิธภัณฑ์แห่งชาติโดยทั่วไป ด้วยแนวทางและด้วยเหตุผลดังกล่าว ภาพของชาติที่ปรากฏจากพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งนี้จึงเป็นภาพของชาติในทางบวก ภาพของชาติที่ให้ความสำคัญกับประชาชน และภาพของชาติที่เห็นว่าประชาชนคือกำลังของประเทศ

ลำดับเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น

วันเดือน ปี	เหตุการณ์สำคัญ
ยุคก่อนประวัติศาสตร์	ตั้งแต่ยุคหินจนถึงยุคสำริด ประกอบด้วย ยุคหิน JomonYayoi และKofun(สุสาน โบราณ)
	ยุคหิน
	ยุค Jomon (5000–300) ปีก่อน ค.ศ. มีสิ่งของเครื่องใช้คือเครื่องปั้นดินเผาซึ่งมีลายที่ทำจากเชือกกันภาชนะเป็นกรวยมนกลม และตุ๊กตา Doku รวมทั้งมีเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทำด้วยหินขัดและกระดูก
660 ปีก่อน ค.ศ.	จักรพรรดิ Jimmu เป็นจักรพรรดิองค์แรกของญี่ปุ่นที่มีการสถาปนาประเทศ (วันที่ 11 กุมภาพันธ์) ถือเป็นการสิ้นสุดยุคเทพเจ้าและเริ่มต้นประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นแบบดั้งเดิม
	ยุค Yayoi (400-300 ปีก่อนค.ศ.) เริ่มต้นวัฒนธรรมการเกษตรกรรมรู้จักปลูกข้าว และรับวัฒนธรรมจีนผ่านเกาหลี เช่น การถลุงเหล็ก อวรุ และคันถ้อง ทำให้มีเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทำด้วยเหล็กและสำริด - ความเชื่อในลัทธิชินโตเริ่มก่อตัวขึ้น มีการสร้างศาลเจ้าชินโต
	ยุค Kofun (ค.ศ. 250-538) มีการสร้างสุสานขนาดใหญ่ที่มีลักษณะเป็นรูปทูลุ่สำหรับพระจักรพรรดิญี่ปุ่นได้มาถึงยุคที่มีความแตกต่างกันของชนชั้นทำให้เกิดรัฐหรือแคว้นเล็กแคว้นน้อยมากมาย
ค.ศ. 310	-จักรพรรดิNintokuขึ้นครองราชย์ -มีศาสนาชินโตเป็นศาสนาหลัก
ค.ศ. 538	-ศาสนาพุทธแพร่เข้าสู่ญี่ปุ่น เมื่อภษคิรย์แห่งอาณาจักร Baekje (อาณาจักรทางตะวันตกของเกาหลี) ส่งทูตพร้อมพระคัมภีร์และพระพุทธรูปมามอบให้ (บางทฤษฎีอ้างเป็น ค.ศ. 552) -มีการต่อสู้ระหว่างพวกที่นับถือพุทธศาสนาและลัทธิชินโตซึ่งเป็นความเชื่อพื้นเมือง เกิดความแตกแยกระหว่างตระกูล Soga และตระกูล Mononobe ตระกูล Soga ได้ชัยชนะทำให้พุทธศาสนาเฟื่องฟูในญี่ปุ่น
ยุคประวัติศาสตร์	
	ยุค Asuka (ค.ศ. 552-645) ซึ่งมีศูนย์กลางการปกครองอยู่บริเวณที่ราบภาคกลาง เป็นสมัยที่รับโครงสร้างแบบจีนเข้ามาปรับปรุงในญี่ปุ่น
ค.ศ. 593	เจ้าชาย Shotoku เป็นผู้สำเร็จราชการมีบทบาทสำคัญในการปฏิรูปการปกครองส่วนกลาง
ค.ศ. 603	เจ้าชาย Shotoku กำหนดให้มีระบบขุนนางราชการ 12 ตำแหน่ง
ค.ศ. 604	ประกาศหลักการปฏิบัติของขุนนางและข้าราชการ 17 ข้อถือว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกของญี่ปุ่นเช่นให้สามัคคี นับถือพุทธศาสนา เคารพคำสั่งจักรพรรดิ เป็นต้น

ค.ศ. 607	-มีการส่งทูตไปจีนเป็นครั้งแรก เป็นครั้งแรกที่รัฐบาลของญี่ปุ่น-จีนติดต่อกันอย่างเป็นทางการ -เจ้าชาย Shotoku สนับสนุนพุทธศาสนาให้สร้าง Horyuji ขึ้นเป็นวัดในเมืองหลวง (ปัจจุบันอยู่ในนารา)
ค.ศ. 645	-ตระกูล Soga หมดอำนาจ -ประกาศปฏิรูป Taika (Taika Reform) ซึ่งฝ่ายจักรพรรดิและราชวงศ์พยายามดึงอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลางที่ องค์จักรพรรดิเลียนแบบราชวงศ์ถังของจีน -เกิดการรัฐประหารเพื่อโค่นล้มอำนาจของตระกูล Soga
	ยุคนารา (Nara) 646-794 เมืองหลวงถาวรแห่งแรกของญี่ปุ่น เป็นยุคทองของวรรณกรรมและตัวอักษร และเป็นยุคที่ศาสนาพุทธเจริญรุ่งเรืองมาก
ค.ศ. 646	กำเนิดภาษาญี่ปุ่น
ค.ศ. 672	สงครามกลางเมือง Jinshin (Jinshin War) เนื่องจากความขัดแย้งในการสืบราชบัลลังก์จักรพรรดิ
ค.ศ. 701	มีการประกาศ “ประมวลกฎหมาย Taiho” (Taiho Code) เพื่อกำหนดโครงสร้างการบริหารราชการ ส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น
ค.ศ. 710	- ย้ายเมืองหลวงมายังเมือง HojoKyo หรือเมืองนาราในปัจจุบันซึ่งสร้างเลียนแบบเมืองฉางอันของจีน - พุทธศาสนารุ่งเรืองอย่างมากและเป็นศาสนาหลัก
ค.ศ. 712	- เกิด Kojiki ซึ่งเป็นบันทึกประวัติศาสตร์ทางการขึ้นแรกของญี่ปุ่น
ค.ศ. 718	มีการประกาศ “ประมวลกฎหมาย Yoro” (Yoro Code) กำหนดให้จักรพรรดิมีอำนาจสูงสุดแต่เพียงผู้เดียว ใช้อำนาจผ่านสภาบริหาร
ค.ศ. 720	บันทึกประวัติศาสตร์ 6 เล่ม Nihon Shoki เรียบเรียงสำเร็จ
ค.ศ. 743	-สร้างวัด Todai (Todaiji) -สร้างพิพิธภัณฑ Shosoin เป็นที่เก็บรวบรวมของใช้ส่วนพระองค์ของพระจักรพรรดิ
ค.ศ. 752	พระพุทธรูปที่ใหญ่ที่สุดของนาราที่วัด Todai สร้างเสร็จสมบูรณ์
ค.ศ. 754	-พระจีนนำพุทธศาสนามาเผยแพร่ -มีหนังสือ “Manyoshu” ที่รวบรวมบทกวีญี่ปุ่นโดยใช้อักษรจีนเขียนแต่อ่านตามเสียงภาษาญี่ปุ่น
	ยุคเฮอัน (Heian) ค.ศ. 794-1185 กำเนิดชามูไร กิโมโน อำนาจการปกครองอยู่ในมือของขุนนาง โดยเฉพาะตระกูลFujiwara เกือบตลอดสมัย เป็นช่วงที่พุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองมาก
ค.ศ. 794	จักรพรรดิ Kammu ย้ายเมืองหลวงไปยัง Heian-kyo คือเกียวโตในปัจจุบันเพื่อหนีอิทธิพลของ วัดพุทธศาสนาที่นาราและแก้ปัญหาการโกงกินในราชสำนัก
ค.ศ. 806	-อำนาจของจักรพรรดิเริ่มสั่นคลอน จากการขึ้นมามีอำนาจของตระกูล Fujiwara ที่ได้รับตำแหน่งสูงใน ราชสำนัก -มีความพยายามพัฒนาตัวอักษรให้แตกต่างจากตัวอักษรที่รับมาจากจีน
ค.ศ. 884	Fujiwara no Mototsune ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้สำเร็จราชการของจักรพรรดิ (Kampaku) ถึง 3 พระองค์ และต่อมาได้ยึดอำนาจจากราชสำนัก
ค.ศ. 894	ญี่ปุ่นยุติการส่งทูตไปจีนเนื่องจากจีนเสื่อมลง
ค.ศ. 939	Taira no Masakado เป็นผู้นำต่อต้านรัฐบาลกลาง ถือเป็นการต่อต้านรัฐบาลกลางของจักรพรรดิ

	โดยขามุไรเป็นครั้งแรก
ค.ศ. 1010	Murasaki Shikibu ข้าหลวงในราชสำนักสมัยเฮอันเขียนนิยายเรื่อง Genji Monogatari ซึ่งเป็นเรื่องราวชีวิตในราชสำนักของขุนนางและเจ้านายชั้นสูงในสมัยดังกล่าว
ค.ศ. 1156	เกิดจลาจล Hogen (Hogenrebellion) แสดงให้เห็นถึงความรุ่งเรืองและการมีอำนาจของเหล่านักรบ
ค.ศ. 1159	เกิดจลาจล Heiji (Heijirebellion) เป็นการต่อสู้ระหว่างตระกูล Taira กับตระกูล Minamoto ทำให้ตระกูลไทระขึ้นมามีอำนาจสูงสุดในราชสำนัก
ค.ศ. 1168	ญี่ปุ่นตกอยู่ในภาวะกลียุค บ้านเมืองแตกแยกนำมาซึ่งสงครามกลางเมือง
ค.ศ. 1180	เกิดสงคราม Genpei (ค.ศ. 1180-1185) การต่อสู้ระหว่างตระกูล Taira และตระกูล Minamoto อีกครั้ง ในที่สุดตระกูล Taira พ่ายแพ้ทำให้ตระกูล Minamoto ขึ้นครองอำนาจและตั้งรัฐบาลโชกุนที่ Kamakura
ค.ศ. 1185	ยุค Kamakura ค.ศ. 1185-1336 เข้าสู่ยุคที่โชกุนมีอำนาจอย่างเต็มที่ ปกครองประเทศด้วยรัฐบาลทหาร เรียกว่า Bakufu ตระกูลที่มีอำนาจคือตระกูล Minamoto (ค.ศ. 1185-1203) และ Hojo (ค.ศ. 120-1333)
ค.ศ. 1191	นิยายเซนจากเมืองจินเข้ามาในญี่ปุ่น
ค.ศ. 1192	Minamoto no Yoritomo ได้รับตำแหน่งโชกุน เป็นจุดเริ่มต้นของการก่อตั้งรัฐบาล Kamakura Bakufu
ค.ศ. 1219	ตระกูล Minamoto สิ้นสุดอำนาจเพราะขาดทายาทที่จะเป็นโชกุนตระกูล Hojo ได้เข้ามามีอำนาจแทนในฐานะที่ได้เคยช่วยเหลือให้ตระกูล Minamoto ขึ้นมามีอำนาจและมีลูกสาวในตระกูลได้แต่งงานกับผู้นำของตระกูล Minamoto
ค.ศ. 1221	เกิดสงคราม Jokyu โดยจักรพรรดิ Gotoba วางแผนกำจัดอำนาจโชกุนเพื่อชิงอำนาจกลับมายังราชสำนัก เช่นเดิมแต่ไม่สำเร็จ กองกำลังโชกุนสามารถเอาชนะได้ทำให้โชกุนและชนชั้นทหารมีอำนาจยิ่งขึ้น
ค.ศ. 1224	ศาสนาพุทธนิกาย Jodo เข้ามาแพร่หลายในญี่ปุ่น
ค.ศ. 1252	พระพุทธรูป Daibutsu แห่งคณะกระสร้างเสร็จสมบูรณ์
ค.ศ. 1253	ตระกูล Hojo เริ่มมีอำนาจเข้ามาควบคุมชนชั้นทหาร
ค.ศ. 1274	มองโกลยกทัพมาตีญี่ปุ่นทางตอนเหนือของเกาะคิวชูครั้งที่ 1 แต่ไม่ประสบความสำเร็จต้องยกทัพกลับเนื่องจากเกิดพายุใหญ่เรียกว่า “พายุเทพเจ้า” (คะมิคะเซ)
ค.ศ. 1281	มองโกลยกทัพมาตีญี่ปุ่นครั้งที่ 2 โดยนำกำลังเข้ามาถึง 140,000 คนแต่เกิดพายุใหญ่เช่นเดียวกับครั้งแรก
ค.ศ. 1331	จักรพรรดิ Go-Daigo (Emperor Go-Daigo) นำกองทัพบกเข้าต่อสู้กับตระกูล Hojo ที่คะมะคุระ แต่พ่ายแพ้ต้องยกทัพกลับ
ค.ศ. 1333	- โชกุนส่งกองกำลังนำโดย Ashikaga Takauji ตามไปปราบกลุ่มของจักรพรรดิ แต่ Ashikaga กลับเข้าข้างจักรพรรดิและยกทัพเข้าโจมตีกองทัพอของโชกุนที่เกียวโต ขณะที่ Nitta Yoshisada ผู้นำในเขตตะวันออกได้ยกกองกำลังเข้าทำลายที่ทำการตระกูล Hojo ที่ Kamakura ได้สำเร็จ รัฐบาลบาคุฟุล่มสลาย - จักรพรรดิกลับเข้ามามีอำนาจในการปกครองประเทศอีกครั้ง
	ยุค Muromachi (ค.ศ. 1336-1568) ปกครองโดยรัฐบาลทหาร ราชสำนักแบ่งออกเป็นราชวงศ์เหนืออยู่ที่เมืองเกียวโตกับราชวงศ์ใต้อยู่ที่เมือง Yoshino (อยู่ทางตอนใต้ของนารา)
ค.ศ. 1338	โดย Ashikaga Takauji ตั้งรัฐบาลและนำเอาระบบโชกุนกลับมาใช้อีกครั้งเริ่มต้นรัฐบาล Bakufu Muromachi
ค.ศ. 1392	ราชวงศ์เหนือและราชวงศ์ใต้ทำสัญญาสงบศึกรวมเป็นราชสำนักเดียวกันหลังจากต่อสู้รบกันมาถึง 50 ปี

ค.ศ. 1397	Ahikaga Yoshimitsu สร้างตำหนักทองในเมืองเกียวโต ถือเป็นช่วงที่รุ่งเรือง
ค.ศ. 1401	Ahikaga Yoshimitsu ส่งทูตไปยังจีนในสมัยราชวงศ์หมิงของจีนเริ่มต้นความสัมพันธ์อีกครั้งหลังจากยุคไปนาน
ค.ศ. 1467	-ขุนศึกชิงอำนาจ เกิดสงคราม Ōnin เนื่องจากปัญหาเศรษฐกิจและการแย่งชิงอำนาจภายในตระกูลโชกุน เป็นช่วงเวลาที่จักรพรรดิตกต่ำที่สุด -เกิดสงครามกลางเมืองระหว่างแคว้นที่รบพุ่งกันร่วม 100 ปี เรียกว่ายุครบพุ่ง หรือ Senkoku หรือ Senkoku Jidai (ค.ศ. 1467-1573)
ค.ศ. 1516	ญี่ปุ่นยกกองทัพบุกเกาหลี ยุทธสงครามบนภูเขา Ulsan ญี่ปุ่นได้รับชัยชนะ
ค.ศ. 1543	ฝรั่งเศสแรก คือ ชาวโปรตุเกสเดินทางมาเกาะญี่ปุ่น เพื่อเปิดสัมพันธ์ทางการค้า และนำปืนไฟมาขายให้รัฐบาลญี่ปุ่น
ค.ศ. 1549	- นักบุญชาวฝรั่งเศส Saint Francis Xavier เดินทางมาถึงญี่ปุ่นที่เมือง Kagoshima เพื่อเผยแพร่ศาสนาคริสต์ - จุดเริ่มต้นของศิลปวัฒนธรรมหลายอย่างกลายเป็นวัฒนธรรมประจำชาติ เช่น การแสดง “โนะ” (Noh) ศิลปะการชงชา (Chado) และศิลปะการจัดดอกไม้ (Ikebana)
ค.ศ. 1559	Oda Nobunaga เคลื่อนพลเข้าบุกเกียวโต
	ยุค Azuchi-Momoyama (ค.ศ. 1568-1600) Oda Nobunaga สามารถรวมประเทศได้อีกครั้ง ญี่ปุ่นอยู่ภายใต้การปกครองของ Oda Nobunaga และ Toyotomi Hideyoshi
ค.ศ. 1568	Oda Nobunaga นักรบในตระกูลไคเมียวที่มีอำนาจขึ้นมาในสมัยสงครามท้องถิ่น สามารถรวมประเทศได้อีกครั้งโดยได้รับการสนับสนุนจากจักรพรรดิ และผู้นำอีก 2 คนคือ Toyotomi Hideyoshi และ Tokugawa Ieyasu
ค.ศ. 1581	สงคราม TenshoIga ฝ่ายของ Oda Nobunaga ได้รับชัยชนะ
ค.ศ. 1582	Oda Nobunaga ถูกสังหาร Toyotomi Hideyoshi สืบทอดเจตนารมณ์ในการรวมประเทศต่อมา
ค.ศ. 1583	Toyotomi Hideyoshi สร้างปราสาทโอซากา เป็นสัญลักษณ์ของวัฒนธรรมยุค Azuchi-Momoyama
ค.ศ. 1584	มีชาวยุโรปเดินทางเข้ามาติดต่อค้าขายมากขึ้นทำให้เมืองนางาซากิในเกาะคิวชูพัฒนาตัวกลายมาเป็นเมืองท่าของญี่ปุ่นในการติดต่อกับโลกภายนอก
ค.ศ. 1585	Toyotomi Hideyoshi ได้รับตำแหน่ง Kanpaku (ผู้สำเร็จราชการให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือด้านการปกครองบริหารประเทศแก่พระจักรพรรดิ)
ค.ศ. 1587	Toyotomi Hideyoshi สั่งขับไล่พวกนักสอนศาสนาชาวคริสต์ที่มาปักหลักสอนศาสนาที่เกาะคิวชูออกไปจากญี่ปุ่น
ค.ศ. 1590	Toyotomi Hideyoshi รวมญี่ปุ่นเป็นประเทศที่เป็นปึกแผ่นได้สำเร็จ
ค.ศ. 1592	Toyotomi Hideyoshi บุกเกาหลีครั้งที่ 1
ค.ศ. 1593	สงครามระหว่างกองทัพของราชวงศ์หมิงกับกองทัพญี่ปุ่น
ค.ศ. 1596	Toyotomi Hideyoshi บุกเกาหลีครั้งที่ 2 จบลงด้วยญี่ปุ่นล่าถอยกลับมา
	ยุคเอโดะ (ค.ศ. 1600-1868) โชกุนปกครองประเทศ และแบ่งเขตการปกครองส่วนท้องถิ่นให้กับไคเมียว
ค.ศ. 1600	ยุทธการ Sekigahara ระหว่างโชกุนฝ่ายสนับสนุน Toyotomi Hideyoshi และฝ่าย Tokugawa Ieyasu ยุติ

	ลงโดยกองกำลังของ Tokugawa Ieyasu ได้รับชัยชนะเป็นจุดเริ่มต้นให้ตระกูล Tokugawa สามารถรวมอำนาจและจัดตั้งรัฐบาลโชกุน (รัฐบาลบาคุฟุ) ได้ในเวลาต่อมาและเป็นรัฐบาลโชกุนสุดท้ายในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น
ค.ศ. 1603	รัฐบาล Bakufu ของโชกุน Tokugawa ให้การรับรองฐานะของราชสำนักเกียวโต
ค.ศ. 1609	ชาวดัชต์เดินทางมาญี่ปุ่นเป็นชาติต่อมาจากสเปน
ค.ศ. 1612	- Tokugawa Ieyasu ประกาศห้ามคนญี่ปุ่นนับถือศาสนาคริสต์ - Yamada Nagamasa เดินทางถึงประเทศสยาม และได้เป็นขุนนางในราชสำนักไทย
ค.ศ. 1613	กลุ่มคริสเตียนชาวญี่ปุ่นจำนวน 30,000 คน รวมตัวกันสวดอ้อนวอนให้แก่คริสเตียนที่ถูกประหาร
ค.ศ. 1615	Tokugawa Ieyasu ปิดล้อมปราสาทโอซากาทำให้ Toyotomi Hideyori ทายาทของ Toyotomi Hideyoshi ปลิดชีพตนเองเป็นการสิ้นสุดตระกูล Toyotomi
ค.ศ. 1622	Tokugawa Hidetada สั่งประหารชีวิตนักสอนศาสนาและชาวญี่ปุ่นที่นับถือศาสนาคริสต์จำนวน 120
ค.ศ. 1630	Tokugawa Iemitsu นำระบบ Sankin-kotai “การเข้าเฝ้าปีสลับปี” มาใช้มีผลให้ไต่เมียวทุกคนต้องเดินทางมาประจำที่เมืองเอโดะเป็นประจำปีเว้นปี
ค.ศ. 1635	- กำหนดบทลงโทษที่เข้มงวดสำหรับผู้เข้ารีต - อนุญาตให้เรือสินค้าจีนและฮอลันดาเทียบท่าได้ที่เมืองนางาซากิเท่านั้น และห้ามชาวญี่ปุ่นที่เดินทางออกนอกประเทศไปกลับเข้ามาอีก
ค.ศ. 1637	ชาวนาที่เป็นคริสเตียนก่อการกบฏที่เมือง Shimabara เนื่องจากความยากจนและถูกเรียกเก็บภาษีอย่างหนัก แต่ถูกปราบลงได้ นับแต่นั้นมาโชกุนสั่งห้ามการเผยแพร่คริสต์ศาสนา
ค.ศ. 1639	มีคำสั่งห้ามคนญี่ปุ่นออกนอกประเทศและห้ามชาวต่างชาติเข้าประเทศ และอนุญาตให้ชาวฮอลันดาติดต่อได้เฉพาะที่ Dejima เท่านั้นและชาวจีนติดต่อค้าขายได้เฉพาะที่เมืองนางาซากิ
ค.ศ. 1640	รัฐบาลห้ามนำหนังสือคริสเตียน (Christians book) เข้าประเทศ
ค.ศ. 1654	พระจีน Ingen ประกาศตั้งนิิกาย Oobaku หนึ่งในนิิกายเซน
ค.ศ. 1702	เกิดเหตุการณ์โรนิน (ชาмуไรไม่มีนาย) 47 คนล้างแค้นให้กับไต่เมียวที่เป็นนายถือเป็นตัวอย่างของความกล้าหาญและความซื่อสัตย์ของเหล่าชาмуไรญี่ปุ่น
ค.ศ. 1719	รัฐบาลเอโดะทำแผนฉบับสมบูรณ์ของญี่ปุ่นมีความถูกต้องแม่นยำประกอบด้วย ถนน เส้นทางทางทะเล เมืองและปราสาท
ค.ศ. 1720	อนุญาตให้นำหนังสือจากต่างชาติที่ไม่เกี่ยวกับคริสต์ศาสนาเข้ามาในญี่ปุ่นได้ ทำให้ความรู้ต่างชาติเข้ามาแพร่หลาย
ค.ศ. 1774	นายแพทย์ชาวญี่ปุ่นแปลตำราแพทย์จากภาษาฮอลันดาเป็นตำราที่สำคัญในภาษาญี่ปุ่นได้สำเร็จ
ค.ศ. 1853	นายพลเรือจัตวา Matthew Perry เดินทางมาถึงเมือง Uraga โกลัเอโดะพร้อมด้วยเรือรบ 4 ลำ
ค.ศ. 1854	นายพลเพอร์รี่ เดินทางกลับมายังญี่ปุ่นพร้อมเรือรบ 9 ลำ ญี่ปุ่นยอมลงนามในสนธิสัญญาคานางาวาเปิดเมืองท่า Shimoda และ Hakodate และให้สิทธิตั้งสถานกงสุลในเมือง Shimoda
ค.ศ. 1856	Townsend Harris กงสุลใหญ่สหรัฐประจำญี่ปุ่นคนแรกเดินทางมาถึงญี่ปุ่น
ค.ศ. 1858	ญี่ปุ่นยอมเปิดเมืองท่าและลงนามในสนธิสัญญาที่ไม่เป็นธรรมกับสหรัฐอเมริกา เนเธอร์แลนด์ รัสเซีย อังกฤษ และฝรั่งเศส
ค.ศ. 1862	โชกุนประกาศยกเลิกระบบ Sankin-kotai การมีส่วนร่วมแบบไดนามิกบุคคลและให้ไต่เมียวนำเงินที่

	สะสมไว้สร้างกองทหารภายในเขตแดนของตนเอง
ค.ศ. 1863	พวกโซซุต่อต้านการเข้ามาของอเมริกาโดยยกกองกำลังเข้าโจมตีเรืออเมริกันที่จอดอยู่ทางช่องแคบชิโมนะกิสร้างความเสียหายแก่ต่างชาติมาก
ค.ศ. 1866	เกิดภาวะเงินเฟ้อ เกิดการจลาจลข้าว (Rice Riots) ในนครเอะโตะและนครโอซากา ชาวเมืองทำลายร้านค้าข้าวหลายร้อยแห่ง
ค.ศ. 1867	- ไดเมียวแห่งแคว้น Satsuma เครื่องถ้วยชามญี่ปุ่นชนิดสีนวล และแคว้นChoshu ได้เดินหน้าสู้เกียวโต เข้ายึดเมืองและควบคุมสถานการณ์ได้ - Tokugawa Yoshinobu โชกุนคนที่ 15 ได้ถวายพระราชอำนาจการปกครองคืนแก่พระเจ้าจักรพรรดิเป็นการสิ้นสุดรัฐบาล Bakufu และสิ้นสุดอำนาจของโชกุน
ยุคใหม่	
	ยุคเมจิ (ค.ศ. 1868-1912) ตะวันตกเข้ามาแทรกแซง ระบบโชกุนล่มสลาย อำนาจกลับคืนสู่พระเจ้าจักรพรรดิและทรงใช้อำนาจควบคุมรัฐบาลโดยตรง
ค.ศ. 1868	- สงคราม Boshin เป็นสงครามที่กลุ่มฝ่ายผู้จงรักภักดีต่อโชกุนลุกขึ้นมาต่อต้านรัฐบาลใหม่ของจักรพรรดิเมจิ เป็นสงครามที่กินเวลานานถึง 18 ปี - เปลี่ยนชื่อจากเมืองเอโตะ เป็น โตเกียว สมเด็จพระจักรพรรดิเมจิเสด็จมาประทับที่โตเกียวเมืองหลวงใหม่ - ยกเลิกรัฐบาล Bakufu (มกราคม) - ประกาศนโยบายสร้างชาติ 5 ประการ (7 เมษายน) - สร้างเส้นทางรถไฟสายแรกจากโยโกฮามามาโตเกียว
ค.ศ. 1869	ก่อตั้งสาธารณรัฐ Ezo (ปัจจุบันคือเกาะฮอกไกโด) โดยกลุ่มผู้จงรักภักดีตระกูล Tokugawa
ค.ศ. 1870	ยกเลิกระบบชนชั้นตามรูปแบบเดิมที่ประกอบด้วย นักรบ ชาวนา พ่อค้า และช่าง
ค.ศ. 1871	- รัฐบาลประกาศยกเลิกระบบแคว้น และจัดตั้งจังหวัด จาก 280 แคว้น เป็น 72 จังหวัด - กำหนดให้เงินเยนเป็นหน่วยพื้นฐานของเงินตรา - ออกกฎหมายอนุญาตให้ชาмуไรสามารถประกอบอาชีพสุจริตต่าง ๆ ได้เป็นการปลดภาระการเลี้ยงดูชาмуไรและเกิดแรงงานอิสระมาพัฒนาประเทศ
ค.ศ. 1872	เริ่มต้นระบบการศึกษาโดยการจัดตั้งโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ประกาศการศึกษาภาคบังคับและก่อตั้งมหาวิทยาลัยในภูมิภาคต่าง ๆ อย่างทั่วถึง
ค.ศ. 1873	- ออกกฎหมายเกณฑ์ทหารทั่วไป (A system of universal conscription) กำหนดให้ชายฉกรรจ์อายุ 20 ปี ต้องรับราชการเป็นทหาร 3 ปี และเป็นกองกำลังสำรอง (Reserve status) อีก 4 ปี - สำรวจที่ดินและออกโฉนดพร้อมทั้งประกาศจัดเก็บภาษีที่ดินเป็นเงินสดตามมูลค่าราคาประเมิน
ค.ศ. 1874	- รัฐบาลได้ส่งกองกำลังประมาณ 3,000 คน ยกพลขึ้นบกได้หัวน - เกิดจลาจล Saga (Saga Rebellion) เป็นจลาจลที่ใช้อาวุธต่อต้านรัฐบาลใหม่เป็นครั้งแรก
ค.ศ. 1875	ตั้งสภาการเมือง ผู้ที่เป็นสมาชิกสภาล้วนเป็นคนที่มีความสามารถ และมีชื่อเสียง
ค.ศ. 1876	- มีการประกาศห้ามชาмуไรคาดดาบประจำกาย ทำให้ชนชั้นนักรบไม่มีอภิสิทธิ์

	- ญี่ปุ่นบีบบังคับให้เกาหลีลงนามในสนธิสัญญา Ganghwa
ค.ศ. 1877	- งานแสดงสินค้าแห่งชาติจัดแสดงเป็นครั้งแรกในกรุงโตเกียว - เกิดกบฏ Satsumaต่อต้านรัฐบาลราชสำนัก โดยชามูไรตงานจำนวนมากทางด้านตะวันตกเฉียงใต้ของเกาะภายใต้การนำของ SaigoTakamore
ค.ศ. 1879	- ตั้งหมู่เกาะ Ryukyu เป็นจังหวัดโอกินาวา - จัดตั้งสมาคมการเมือง (Political Societies) - ตั้งสภาขึ้นตามมณฑลทำหน้าที่รับผิดชอบด้านการคลังและการเก็บภาษีของมณฑล
ค.ศ. 1882	- ตั้ง “ธนาคารแห่งชาติ” (Bank of Japan) เป็นธนาคารที่มีฐานะทางการเงินการคลังที่มั่นคงที่สุดในเอเชีย
ค.ศ. 1884	เหตุการณ์ Chichibu (Chichibu Incident) ชาวนาในเขต Chichibu เมือง Saitama ลูกเรือต่อต้านการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดจากการปฏิรูปประเทศสมัยเมจิ
ค.ศ. 1885	เกิดสัญญาเทียนจินระหว่างญี่ปุ่นและจีน รับรองความเป็นเอกราชของเกาหลีโดยทั้ง 2 ประเทศถอนกำลังออกจากเกาหลี
ค.ศ. 1887	กรุงโตเกียวมีไฟฟ้าใช้ครั้งแรก
ค.ศ. 1889	- ประกาศใช้รัฐธรรมนูญเมจิ - ประกาศระบบเงินตราแบบเดียวกัน คือ เงินตราสกุลเยน (Yen) มีธนาคารกลางหนุนค้ำจุนตามแบบยุโรป มีตลาดหุ้นทันสมัย
ค.ศ. 1890	- มีการเลือกตั้งเป็นครั้งแรก โดยผู้ที่มีสิทธิ์ในการเลือกตั้งคือผู้ชายเท่านั้น - เปิดรัฐสภาแห่งชาติ (สภา Diet) เป็นครั้งแรก
ค.ศ. 1891	แผ่นดินไหวMino–Owariถูกบันทึกว่าเป็นแผ่นดินไหวที่มีความรุนแรงที่สุดครั้งหนึ่งของญี่ปุ่น ขนาดความรุนแรงวัดได้ถึง 8.0 แมกนิจูด
ค.ศ. 1894-1895	สงครามจีน-ญี่ปุ่น ญี่ปุ่นได้รับชัยชนะ ได้รับสิทธิ์ปกครองได้หกวันตามข้อตกลงในสนธิสัญญา Shimonoseki (Shimonoseki Treaty)
ค.ศ. 1901-1913	พวกกลุ่มธุรกิจ Saibatsu กลุ่มเศรษฐกิจและมีอำนาจแทรกแซงนโยบายทางการเมืองด้วย
ค.ศ. 1904-1905	สงครามรัสเซีย-ญี่ปุ่น ญี่ปุ่นได้รับชัยชนะ ข้อตกลงในสนธิสัญญา Portsmouth ทำให้ญี่ปุ่นมีสิทธิ์ครอบครองเกาะ Sakhalin มีอิทธิพลในแมนจูเรียและเกาหลีในฐานะรัฐในอารักขา
ค.ศ. 1910	ญี่ปุ่นผนวกเกาหลีเป็นอาณานิคมญี่ปุ่น
ค.ศ. 1912	สมเด็จพระจักรพรรดิเมจิสวรรคต
	ยุคไทโช (Taisho ค.ศ. 1912-1926)
ค.ศ. 1912	- รัฐบาลสร้างศาลเจ้าเมจิ (Meiji Jingu) อุทิศแก่จักรพรรดิเมจิ - สมเด็จพระจักรพรรดิเมจิขึ้นครองราชสมบัติ
ค.ศ. 1914	เกิดสงครามโลกครั้งที่ 1 ญี่ปุ่นเข้าร่วมกับสัมพันธมิตรที่มีอังกฤษและฝรั่งเศสเป็นแกนนำในการสู้รบกับเยอรมัน เมื่อสงครามสิ้นสุดญี่ปุ่นอยู่ฝ่ายชนะสงคราม
ค.ศ. 1915	ตั้งสหภาพแรงงาน (Labor Unions) โดย Suzuki Bunji และมีสาขาอยู่ตามเมืองต่าง ๆ ในญี่ปุ่น
ค.ศ. 1919	ญี่ปุ่นเข้าเป็นสมาชิกถาวรในองค์กร “สันนิบาตชาติ” (League Nations)

ค.ศ. 1922	- ตั้งสหภาพชาวนาญี่ปุ่น (Japan Farmers Union) - สตรีมีสิทธิเข้าร่วมการชุมนุมทางการเมือง แต่ยังไม่มีสิทธิเข้าร่วมองค์กรทางการเมือง
ค.ศ. 1923	เกิดแผ่นดินไหวครั้งใหญ่บริเวณที่ราบ Kanto มีผู้เสียชีวิตและสูญหาย 140,000 คน เศรษฐกิจตกต่ำสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนยากลำบาก
ค.ศ. 1925	ประกาศกฎหมายรักษาความสงบเรียบร้อย เพื่อปราบลัทธิคอมมิวนิสต์และผู้ต่อต้านรัฐบาล
	ยุคโชวะ (ค.ศ. 1926-1989) เป็นยุคที่ญี่ปุ่นมีอำนาจทางทหาร
ค.ศ. 1926	สมเด็จพระจักรพรรดิไทโชสวรรคตและสมเด็จพระจักรพรรดิโชวะขึ้นครองราชสมบัติ
ค.ศ. 1927	- รถไฟใต้ดินเปิดให้บริการในกรุงโตเกียวเป็นครั้งแรก - เศรษฐกิจเริ่มตกต่ำจำนวนคนว่างงานเพิ่มมากขึ้น
ค.ศ. 1930	นายกรัฐมนตรี Hamaguchi Osachi ถูกลอบสังหารโดยฝ่ายทหารเนื่องจากไม่พอใจที่รัฐบาลยอมลงนามในสนธิสัญญาลอร์ดอาวูที่กรุงลอนดอน
ค.ศ. 1931	- ส่งกองทัพเข้ายึดครองแมนจูเรีย และสถาปนาเป็นรัฐแมนจูที่สนับสนุนให้จักรพรรดิญี่ปุ่นเป็นประมุข - นายทหารหนุ่มที่ภักดีต่อพระจักรพรรดิก่อตั้งสมาคม “Sakurakai” เรียกร้องให้มีการปฏิรูปโครงสร้างการเมืองการปกครองใหม่
ค.ศ. 1932	เกิดเหตุการณ์ลอบสังหารผู้นำคนสำคัญที่ไม่เห็นด้วยกับนโยบายฝ่ายทหาร รวมทั้งนายกรัฐมนตรี Tsuyoshi Inukai เสียชีวิตด้วยการถูกลอบสังหาร
ค.ศ. 1933	- สันนิบาตชาติเรียกร้องให้ญี่ปุ่นถอนทหารออกจากแมนจูเรีย - ญี่ปุ่นถอนตัวออกจากการเป็นสมาชิกในองค์การสันนิบาตชาติ - กองทัพญี่ปุ่นเริ่มเคลื่อนเข้ารุกรานจีนทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือเรื่อยลงมาจนถึงเซี่ยงไฮ้ เทียนสิน และปักกิ่ง
ค.ศ. 1936	- กลุ่มนายทหารหัวรุนแรงบุกเข้าสังหารหมู่บรรดารัฐมนตรีในกรุงโตเกียว (26 กุมภาพันธ์) นักการเมือง โดยเฉพาะรัฐสภาแห่งชาติ หรือสภา Diet ถูกลดบทบาทลง - ญี่ปุ่นลงนามเป็นพันธมิตรกับเยอรมนี
ค.ศ. 1937	- เจ้าชาย Konoe Fumimaro ขึ้นดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี - ฝ่ายทหารแทรกแซงและเข้าควบคุมนโยบายทางการเมืองของรัฐบาลเพิ่มมากขึ้น เริ่มปฏิบัติการทางทหารอย่างรุนแรงในพื้นที่ต่าง ๆ - เกิดการปะทะกันระหว่างกองทหารญี่ปุ่นและจีนที่สะพาน Marco Polo จุดเริ่มต้นสงครามอย่างเป็นทางการกับจีน และยึดครองนานกิงนำไปสู่การสังหารหมู่ที่นานกิง (ระหว่างวันที่ 13 ธันวาคม 1937-มกราคม 1938)
ค.ศ. 1938	นายกรัฐมนตรี Konoe ประกาศแผน “ระเบียบใหม่ (New Order) ในเอเชียตะวันออก” เพื่อผนึกกำลังจีนแมนจู และญี่ปุ่นให้พ้นจากอิทธิพลของชาวตะวันตก
ค.ศ. 1939	- นายกรัฐมนตรี Konoe ลาออกจากตำแหน่งเนื่องจากพอใจในกิจการต่างประเทศ - สหรัฐฯประกาศยกเลิกสนธิสัญญาการค้ากับญี่ปุ่นเพื่อตอบโต้การขยายอิทธิพลของญี่ปุ่น
ค.ศ. 1940	- ญี่ปุ่นส่งกองกำลังเข้าสู่อินโดจีนฝรั่งเศส - ญี่ปุ่นลงนามในสนธิสัญญา 3 ฝ่ายกับเยอรมนีและอิตาลี

	- นายกรัฐมนตรี Kono e ได้รับตำแหน่งอีกครั้งประกาศนโยบาย “วงศัไพบูลย์มหาเอเชียบูรพา” (Greater East Asia Co - prosperity Sphere) ขยายอำนาจญี่ปุ่นลงมาในบริเวณแปซิฟิกใต้
ค.ศ. 1941	- นายกรัฐมนตรี Kono e ลาออก พลเอก Tojo Hideki ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี - สหรัฐอเมริกาหยุดส่งน้ำมันและวัตถุดิบต่าง ๆ โดยเฉพาะเหล็กกล้าให้ญี่ปุ่นโดยสิ้นเชิง - ญี่ปุ่นบุก Pearl Harbor เริ่มต้นสงครามโลกครั้งที่ 2
ค.ศ. 1942	- กองทัพญี่ปุ่นยึดครองดินแดนต่าง ๆ ในแถบเอเชียใต้เกือบทั้งหมด - สหรัฐเริ่มเอาชนะญี่ปุ่นด้วยยุทธการ Midway (Battle of Midway) เดือนมิถุนายน
ค.ศ. 1945	- สหรัฐอเมริกากล่อมอิโรชิมา และนางาซากิ - ญี่ปุ่นยอมรับคำประกาศแห่ง Postdam (Postdam Declaration) โดยยอมแพ้โดยไม่มีเงื่อนไข สงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง - ญี่ปุ่นถูกรอครอบครองโดยสัมพันธมิตร (2 กันยายน ค.ศ. 1945-28 เมษายน ค.ศ. 1952)
ค.ศ. 1946	เริ่มการไต่สวนอาชญากรรมสงครามที่กรุงโตเกียว
ค.ศ. 1947	- ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่กำหนดให้มีระบบการปกครองแบบรัฐสภา และญี่ปุ่นสละสิทธิในการทำสงคราม - สตรีมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง - มีการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี
ค.ศ. 1950	- รัฐบาลญี่ปุ่นได้ตั้งกองกำลังตำรวจแห่งชาติ (National Police Reserve) เป็นหน่วยเสริมการทหาร - เกิดสงครามเกาหลี - รัฐบาลญี่ปุ่นกวาดล้างผู้ที่นิยมคอมมิวนิสต์ (Red Purge) โดยการสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกา
ค.ศ. 1951	- ญี่ปุ่นโดยนายกรัฐมนตรี Yoshida Shigeru ลงนามในสนธิสัญญาสันติภาพซานฟรานซิสโกร่วมกับประเทศอื่นอีก 48 ประเทศเป็นการยุติภาวะยึดครองญี่ปุ่นโดยประเทศพันธมิตร - ญี่ปุ่นทำสนธิสัญญาความมั่นคงร่วมกันกับสหรัฐอเมริกา (Japan-U.S. Joint Security Declaration)
ค.ศ. 1952	สัมพันธมิตรถอนกำลังจากการยึดครอง ทำให้ญี่ปุ่นคืนสู่ประเทศที่มีอธิปไตยโดยสมบูรณ์
ค.ศ. 1953	สถานีโทรทัศน์ NHK เริ่มเปิดดำเนินการ
ค.ศ. 1955	กำเนิดพรรคเสรีประชาธิปไตย (Liberal Democratic Party - LDP)
ค.ศ. 1956	ญี่ปุ่นเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ
ค.ศ. 1958	มีการประท้วงต่อต้านการเสนอพระราชบัญญัติหน้าที่ตำรวจ (Police Duties Law) ของพรรคเสรีประชาธิปไตย
ค.ศ. 1959	- มกุฎราชกุมาร Akihito ทรงอภิเษกกับ Shoda Mishiko - สหภาพแรงงานนัดหยุดงาน
ค.ศ. 1960	- ประชาชนประท้วงครั้งใหญ่เนื่องจากไม่พอใจรัฐบาลที่ลงนามต่อเวลาสนธิสัญญาความมั่นคงร่วมกันกับสหรัฐอเมริกา - Asanuma Inejiro เลขาธิการทั่วไปของพรรคสังคมนิยมถูกฝ่ายขวาหัวรุนแรงบุกเข้าสังหาร - กลุ่มนักการเมืองฝ่ายขวาในพรรคสังคมนิยมญี่ปุ่นได้แยกออกมาตั้งพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย (Democratic Socialist Party - DSP)
ค.ศ. 1964	- เปิดบริการรถไฟชินคันเซนสาย Tokaido วิ่งระหว่างโตเกียวกับโอซากา

	- เปิดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก ครั้งที่ 20 ที่กรุงโตเกียว นับเป็นครั้งแรกที่โอลิมปิกได้จัดขึ้นในเอเชีย - ญี่ปุ่นเข้าร่วมองค์การเพื่อความร่วมมือกันทางเศรษฐกิจและเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ (Organization for Economic Corporation and Development) - ตั้งพรรคการเมือง Komei ซึ่งเป็นส่วนกิจกรรมทางการเมืองส่วนหนึ่งของนิกาย Soka Kakkai พุทธนิกายใหม่ที่อยู่ในความนิยมของประชาชน
ค.ศ. 1967	นายกรัฐมนตรี Sato Eisaku ประกาศนโยบาย ไม่ครอบครอง ไม่ผลิต และไม่นำเข้าอาวุธนิวเคลียร์ในญี่ปุ่น
ค.ศ. 1968	- ญี่ปุ่นพัฒนาประเทศก้าวขึ้นมาเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ 2 ของโลก - ดำรงกวาดล้างจับกุมนักศึกษาหัวรุนแรงที่ประท้วงไม่พอใจการสอนในมหาวิทยาลัยโตเกียวและต่อต้านการทำสนธิสัญญาความมั่นคงร่วมกันระหว่างญี่ปุ่นกับสหรัฐอเมริกาใหม่ - ประชาชนเมือง Minamata ที่ได้รับผลกระทบจากโรคพิษปรอท Minamata ฟ้องเรียกค่าเสียหายจากบริษัท Chisso ต่อศาลจังหวัด Kumamoto
ค.ศ. 1969	การก่อสร้างสนามบินนาริตะเริ่มขึ้น พร้อมกับการต่อต้านจากชาวนาชาวไร่และนักศึกษาเป็นระยะเวลานาน
ค.ศ. 1978	เกิดการปะทะกันอย่างรุนแรงระหว่างตำรวจกับชาวนาชาวไร่และนักศึกษาผู้ประท้วงการก่อสร้างสนามบินนาริตะ
ค.ศ. 1970	- ญี่ปุ่นจัดงาน Expo ครั้งที่ 70 ที่โอซากา - เกิดจลาจล Koza ชาวโอกินาวาต่อต้านฐานทัพสหรัฐฯ จากการปะทะกันมีทหารอเมริกันบางส่วนได้รับบาดเจ็บ อาคารบางส่วนในฐานทัพถูกทำลายเสียหาย
ค.ศ. 1973	ศาลพิพากษาคดีมลภาวะ โรคให้บริษัทจ่ายค่าเสียหายแก่ชาวเมือง Minamata
ค.ศ. 1972	- ญี่ปุ่นได้รับเกาะโอกินาวาคืนจากสหรัฐอเมริกา - ญี่ปุ่น-จีนฟื้นฟูความสัมพันธ์ระหว่างกัน โดย มีแถลงการณ์ร่วมระหว่างนายกรัฐมนตรี Tanaka Kakuei ของญี่ปุ่น และนายกรัฐมนตรี โจวเอินไหล (Zhou Enlai) ของจีน
ค.ศ. 1974	- ภาวะเงินเฟ้อมีผลให้ผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมหลายแห่งนัดหยุดงานอย่างกว้างขวาง เรียกร้องค่าจ้างเพิ่มขึ้น - นายกรัฐมนตรี Tanaka Kakuei พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากคดีทุจริตล็อกฮีด (Lockheed)
ค.ศ. 1977	นายกรัฐมนตรี Fukuda Takeo ประกาศ “ลัทธิ Fukuda” (Fukuda Doctrine) โดยสัญญาว่าญี่ปุ่นจะไม่เป็นมหาอำนาจทางทหารแต่จะให้ความช่วยเหลือและร่วมมือกับประเทศอาเซียนทางด้านเศรษฐกิจ
ค.ศ. 1982	การแก้ไขตำราเรียนประวัติศาสตร์การรุกรานประเทศบ้านทำให้เกิดการประท้วงอย่างรุนแรงจากจีนและเกาหลี
ค.ศ. 1988	ญี่ปุ่นสร้างอุโมงค์ใต้ทะเลที่ยาวที่สุดระหว่างเมือง Aomori และฮอกไกโดความยาว 24 กิโลเมตร
ค.ศ. 1989	สมเด็จพระจักรพรรดิ Hirohito สวรรคตและเจ้าชาย Akihito ขึ้นเป็นจักรพรรดิ
	ยุคเฮเซ (ค.ศ.1989-ปัจจุบัน)
ค.ศ. 1990	- เกาหลีใต้เป็นประเทศคู่ค้าใหญ่เป็นอันดับ 3 ของญี่ปุ่น - เจ้าชาย Naru Hito มกุฎราชกุมารทรงอภิเษกกับ Owada Masako ธิดาของนักการทูตชั้นผู้ใหญ่

ค.ศ. 1991	ญี่ปุ่นกลายเป็นประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือที่ใหญ่ที่สุดในโลก เหนือกว่าสหรัฐอเมริกา
ค.ศ. 1992	รัฐบาลออกพระราชบัญญัติ PKO ให้ความร่วมมือโครงการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติในประเทศกัมพูชาและติมอร์ตะวันออก เป็นต้น
ค.ศ. 1993	- พรรคเสรีประชาธิปไตย (Liberal Democratic Party - LDP) พ่ายแพ้ในการเลือกตั้งสมาชิกสภา จำนวนผู้ได้รับเลือกตั้งไม่เพียงพอที่จะจัดตั้งรัฐบาลกลายพรรคฝ่ายค้านเป็นครั้งแรก - พรรคสังคมนิยมเป็นแกนนำตั้งรัฐบาลผสมจาก 8 พรรค โดยมี Hosokawa Morihiro จากพรรค Japan New Party เป็นนายกรัฐมนตรี
ค.ศ. 1994	นายกรัฐมนตรี Hosokawa Morihiro ลาออกจากตำแหน่ง
ค.ศ. 1995	- เกิดแผ่นดินไหวครั้งใหญ่ที่โกเบ (Great Hanshin-Awaji Earthquake) มีผู้เสียชีวิตทั้งสิ้น 6,434 คน - ลัทธิ Aum Shinrikyo ปลอ่ย แก๊สซาริน (gas sarin) ทำลายประสาทร้ายแรงบนรถไฟใต้ดินมีผู้เสียชีวิต 12 คน และได้รับบาดเจ็บหลายพันคน - ทหารอเมริกันข่มขืนเด็กนักเรียนที่โอกินาวา นำไปสู่การประท้วงขับไล่กองกำลังและฐานทัพสหรัฐฯ ออกจากโอกินาวา - Murayama Tomiichi เยือนจีนอย่างเป็นทางการในโอกาสครบรอบ 50 ปีที่สงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง และได้กล่าวคำแสดงความเสียใจต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างที่กองกำลังญี่ปุ่นเข้ารุกรานจีน
ค.ศ. 1996	- รัฐบาลชุดสภาจัดการเลือกตั้งใหม่ พรรคเสรีประชาธิปไตยชนะการเลือกตั้งสามารถกลับเข้ามาจัดตั้งรัฐบาลได้อีกครั้ง - ญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกายกยอความร่วมมือด้านการทหารในสนธิสัญญาความมั่นคงระหว่างญี่ปุ่น-สหรัฐอเมริกา
ค.ศ. 1997	- เศรษฐกิจเข้าสู่ภาวะถดถอยอย่างรุนแรง - รัฐบาลเพิ่มอัตราภาษีบริโภคจากอัตราร้อยละ 3 เป็นร้อยละ 5
ค.ศ. 2001	- ศาลญี่ปุ่นพิพากษาจำคุกชดเชยให้กับผู้หญิงชาวเกาหลีที่ถูกบังคับเป็นหญิงบริการแก่ทหารญี่ปุ่นช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 - รัฐบาลญี่ปุ่นออกพระราชบัญญัติต่อต้านการก่อการร้าย (Anti-Terrorism) ทำให้กองกำลังป้องกันตนเองสามารถเข้าร่วมปฏิบัติการกับสหรัฐฯ ในอัฟกานิสถาน - นายกรัฐมนตรี Koizumi Junjiro เดินทางไปสักการะวิญญาณผู้เสียชีวิตในสงคราม ที่ศาลเจ้า Yasukuni ทำให้เกิดการประท้วงจากประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะจีนและเกาหลี - จีนและเกาหลีประท้วงญี่ปุ่นที่แก้ไขเนื้อหาในตำราเรียนประวัติศาสตร์อีกครั้ง
ค.ศ. 2002	Koizumi Junjiro เป็นผู้นำญี่ปุ่นแรกที่ไปเยือนเกาหลีเหนือ ได้พบกับผู้นำเกาหลีเหนือคิมจองอิล (Kim Jong-il)
ค.ศ. 2003	รัฐสภานุมัติให้ส่งกองกำลังป้องกันตนเองไปอิรัก เพื่อสนับสนุนสหรัฐฯ ในกิจกรรมการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการฟื้นฟูบูรณะประเทศ
ค.ศ. 2005	ชาวจีนชุมนุมเดินขบวนต่อต้านการประกาศใช้แบบเรียนประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นของสำนักพิมพ์ Fusuo
ค.ศ. 2006	อดีตนายกรัฐมนตรี Koizumi Junjiro ไปเยือนศาลเจ้า Yasukuni วันที่ 15 สิงหาคม
ค.ศ. 2007	- ตั้งกระทรวงกลาโหมเป็นครั้งแรกนับตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ 2 - เหวินเจียเป่า (Wen Jiabao) เยือนญี่ปุ่นและนายกรัฐมนตรีคนแรกของจีนได้กล่าวสุนทรพจน์รัฐสภา

	ญี่ปุ่น - นายกรัฐมนตรี Shinzo Abe ลาออกจากตำแหน่งโดยอ้างปัญหาสุขภาพ
ค.ศ. 2009	พรรคประชาธิปไตยแห่งญี่ปุ่น (Democratic Party of Japan - DPJ) ถูกลำพรรคฝ่ายค้านชนะการเลือกตั้งสิ้นสุด 50 ปีของการปกครองอันยาวนานโดยพรรคเสรีประชาธิปไตย
ค.ศ. 2011	- จีนก้าวขึ้นมาเป็นชาติมหาอำนาจทางเศรษฐกิจเป็นอันดับ 2 ของโลกแทนญี่ปุ่น - เกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหวครั้งใหญ่ทางภาคตะวันออกมีผู้เสียชีวิต 15,880 คน บาดเจ็บ 6,114 คน และสูญหาย 2,700 คน รวมทั้งสร้างความเสียหายให้กับโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ Fukushima ทำให้เกิดการรั่วไหลของรังสีเป็นวงกว้าง

พิพิธภัณฑ์แห่งชาติเกาหลี¹ (National Museum of Korea)

พิพิธภัณฑ์แห่งชาติเกาหลีปัจจุบันตั้งอยู่ที่เขต Yongsan ซึ่งเป็นเขตปกครองเขตหนึ่งอยู่บริเวณตอนกลางกรุงโซล เดิมนั้นเป็นพื้นที่ตั้งฐานทัพของสหรัฐอเมริกาที่มาประจำการในเกาหลีช่วงสงครามเกาหลี เมื่อเหตุการณ์คลี่คลายลงแล้วสหรัฐได้ส่งมอบพื้นที่คืน รัฐบาลเกาหลีได้พัฒนาเป็นสวนสาธารณะ Yongsan สำหรับครอบครัว (Yongsan Family Park) ในเวลาต่อมาได้ใช้ส่วนหนึ่งของพื้นที่สร้างพิพิธภัณฑ์แห่งชาติ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่สะดวกและเหมาะสมสำหรับครอบครัวและผู้คนที่จะเดินทางมาเที่ยว

พิพิธภัณฑ์แห่งชาติเกาหลีมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน แต่เพิ่งย้ายมายังอาคารหลังใหม่แห่งนี้และเพิ่งเปิดทำการเมื่อ ค.ศ. 2005 ถือว่าเป็นพิพิธภัณฑ์ที่มีความทันสมัยสำหรับโลกสมัยใหม่และเป็นที่ภาคภูมิใจของชาวเกาหลี

¹ เนื้อหาสาระและการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์เกาหลีทั้งในส่วนของพิพิธภัณฑ์แห่งชาติและพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติอาจจะต่างจากพิพิธภัณฑ์ของประเทศอื่นในโครงการวิจัยชิ้นนี้ เนื่องด้วย เกาหลีเป็นประเทศเดียวที่ถูกแบ่งแยกเมื่อ ค.ศ 1953 กลายเป็น 2 ประเทศคือ เกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ ที่สำคัญคือจากประเทศเดียวที่มีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเดียวกันกลายเป็น 2 ประเทศที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองและระบบการปกครองที่แตกต่างและเป็นศัตรูกัน เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นอุปสรรคส่งผลให้การจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์มีข้อจำกัดในความสมบูรณ์และความชัดเจนบางส่วน ดังจะเห็นได้จากเนื้อหาและการจัดแสดงของพิพิธภัณฑ์แห่งชาติในช่วงเวลาของ “ประเทศ/ประวัติศาสตร์เดียวกัน” จากสมัยโบราณ - ค.ศ. 1953 จะให้รายละเอียดและเป็นมุมมองจากเกาหลี (ใต้) เป็นสำคัญ เช่น การจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์แห่งชาติเกาหลี (ใต้) แม้จะมีการกล่าวถึงอาณาจักรโบราณต่าง ๆ ซึ่งมีอาณาเขตอยู่ในประเทศเกาหลีเหนือด้วย ไม่ว่าจะเป็น อาณาจักรโบราณ Gojoseon สามอาณาจักรคือ Goguryeo, Baekje และ Gaya รวมทั้งเรื่องราวของสุสานในเขตเกาหลีเหนือปัจจุบัน แต่น่าสังเกตว่าสิ่งของที่จัดแสดงในนิทรรศการ ส่วนใหญ่จะมาจากแหล่งประวัติศาสตร์ในพื้นที่ของเกาหลีใต้ปัจจุบัน ในขณะที่เดียวกันในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ร่วมสมัยแห่งชาติเกาหลี (ใต้) ซึ่งเป็นประวัติศาสตร์สมัยใหม่ มีเหตุการณ์ที่เป็นประวัติศาสตร์ร่วมก่อนที่จะแยกออกเป็น 2 ประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการต่อต้านการเข้ามาของญี่ปุ่น การต่อสู้เพื่อความเป็นเอกราชของชาติภายใต้สมัยอาณานิคม รัฐบาลพลัดถิ่น รวมทั้งเหตุการณ์ความขัดแย้งในสงครามกลางเมืองระหว่างเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ ส่วนใหญ่จะแสดงถึงภาพและมุมมองของเกาหลี (ใต้) เป็นต้น จินตภาพของชาติจากนิทรรศการที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ทั้ง 2 แห่งในโครงการวิจัยนี้ จึงเป็นภาพของชาติที่ประกอบสร้างโดยเกาหลี (ใต้) หนึ่ง แม้ว่าเกาหลีเหนือจะมีพิพิธภัณฑ์จำนวนมากและข้อมูลจากพิพิธภัณฑ์ในเกาหลีเหนือจะช่วยให้ภาพของเกาหลีในช่วงที่เป็นประเทศเดียวกันมีสมบูรณ์ขึ้น แต่เนื่องจากโครงการวิจัยมีข้อจำกัดในเรื่องของเวลา ประกอบกับระเบียบการขอเข้าไปศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลในพิพิธภัณฑ์ของเกาหลีเหนือต้องใช้เวลาและขั้นตอนต่าง ๆ ดังนั้นการศึกษาพิพิธภัณฑ์แห่งชาติเกาหลีในโครงการวิจัยนี้จึงอยู่ในบริบทของพิพิธภัณฑ์ในเกาหลี (ใต้) เท่านั้น (ดูเพิ่มเติมภาคผนวก “พิพิธภัณฑ์ประเทศเกาหลีเหนือ”)

1. พิพิธภัณฑ์กับภูมิหลังความเป็นมา

พิพิธภัณฑ์แห่งชาติเกาหลีมีประวัติความเป็นมายาวนานกว่า 100 ปี และบนเส้นทาง 100 ปี กว่าที่พิพิธภัณฑ์แห่งชาติเกาหลีจะก้าวมาถึงปัจจุบันพิพิธภัณฑ์ต้องเผชิญกับอุปสรรค ผ่านการเปลี่ยนแปลงรวมทั้งต้องโยกย้ายสถานที่อยู่หลายครั้ง โดยสามารถแบ่งยุคสมัยของพิพิธภัณฑ์ออกเป็น 3 ยุคตามเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์² คือ

ยุคแรก : สมัยเอกราช

จุดกำเนิดของพิพิธภัณฑ์แห่งชาติเกาหลีเริ่มต้นจากพิพิธภัณฑ์ส่วนพระองค์ (The Imperial Household Museum) ในพระราชวัง Changgyeonggung เมื่อ ค.ศ. 1908 เพื่อเป็นที่เก็บรักษาโบราณวัตถุของมีค่าที่ราชวงศ์เก็บสะสมไว้เป็นงานอดิเรก ต่อมาเมื่อสิ่งของที่เก็บสะสมไว้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นจึงได้เปิดเป็นพิพิธภัณฑ์ให้บุคคลทั่วไปเข้าชมได้

ยุคที่ 2 : สมัยอาณานิคมญี่ปุ่น

ในตอนต้นคริสต์ศตวรรษที่ 18 จักรวรรดิญี่ปุ่นได้ขยายอิทธิพลทั่วเอเชีย และได้ยึดครองเกาหลีในฐานะรัฐในอารักขา (ค.ศ. 1905 – 1910) ต่อมาจึงผนวกเกาหลีเป็นอาณานิคมของญี่ปุ่นตั้งแต่ ค.ศ. 1910-1945 เป็นเวลานานถึง 35 ปี ในระหว่างที่ปกครองเกาหลีในอาณานิคม ญี่ปุ่นได้จัดระเบียบเปลี่ยนแปลงเกาหลีไปในแนวทางที่ตนเองต้องการ และได้ตั้งที่ทำการผู้สำเร็จราชการขึ้นในพระราชวัง Gyeongbokgung ซึ่งนับว่าเป็นการทำลายเกียรติภูมิของชาติเป็นอย่างมากในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพิพิธภัณฑ์ใน ค.ศ. 1910 ญี่ปุ่นได้จัดตั้ง “พิพิธภัณฑ์ผู้สำเร็จราชการ Joseon” (Joseon Governor-General’s Museum) ขึ้นที่พระราชวัง Gyeongbokgung ซึ่งการเลือกสถานที่การออกแบบตัวอาคารต่าง ๆ เหล่านี้เป็นความตั้งใจของญี่ปุ่นที่จะแสดงความเหนือกว่าเกาหลี พิพิธภัณฑ์เปิดให้เข้าชมครั้งแรกเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม ค.ศ. 1915 มีหน้าที่เผยแพร่ความรู้แบบโฆษณาชวนเชื่อในแนวทางที่ญี่ปุ่นต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดแสดงที่สร้างความชอบธรรมให้แก่ญี่ปุ่น และญี่ปุ่นได้สร้างพิพิธภัณฑ์สาขาตามเมืองต่าง ๆ ด้วย กล่าวได้ว่างานพิพิธภัณฑ์ในช่วงเวลานี้เป็นเครื่องมือทางการเมืองของญี่ปุ่น

ยุคที่ 3 : สมัยใหม่

เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดเกาหลีได้รับเอกราชภายใต้การดูแลของสหรัฐอเมริกา รัฐบาลเกาหลีรับช่วงพิพิธภัณฑ์ผู้สำเร็จราชการ Joseon จากญี่ปุ่น และเปลี่ยนชื่อ “พิพิธภัณฑ์แห่งชาติ” โดยพิธีเปิดอย่างเป็นทางการจัดขึ้นในวันที่ 3 ธันวาคม ค.ศ. 1945 มีการปรับนิทรรศการภายในพิพิธภัณฑ์ให้แสดงออกถึงอัตลักษณ์ของเกาหลี ด้วยความคาดหวังว่าพิพิธภัณฑ์แห่งนี้จะช่วยเติมเต็มเกียรติภูมิทางวัฒนธรรมของชาติขึ้นมาใหม่

² รวบรวมจาก Whitfield, R., & Chan, T. (Eds.). (2009). *National Museum of Korea* (2 ed.). Seoul: The Cultural Foundation of National Museum of Korea. p 9 - 21.

อย่างไรก็ตามสถานการณ์ทางการเมืองทั้งภายในและภายนอกประเทศที่ยังไม่สงบนิ่ง ส่งผลให้หลังจากนั้นไม่นานในเดือนมิถุนายน ค.ศ.1950 เกาหลีตกอยู่ในสภาวะสงครามกลางเมือง เป็นจุดเริ่มต้นของการโยกย้ายพิพิธภัณฑวัตถุหลายครั้ง เริ่มจากการขนย้ายโบราณวัตถุออกจากกรุงโซลไปไว้ยังเมืองปูซาน (Busan) ซึ่งเป็นเมืองใหญ่ทางตอนใต้ของประเทศ เมื่อสงครามยุติ การโยกย้ายก็ยังคงเกิดขึ้นอีกหลายครั้ง เช่น

ค .ศ. 1953 ย้ายไปรวมกับพิพิธภัณฑคคิซัน (Namsan National Folk Museum)

ค .ศ. 1955 ย้ายไปจัดแสดงที่พระราชวัง Deoksugung

ค .ศ. 1972 ย้ายที่ทำการมายังอาคารที่ก่อสร้างใหม่ ณ พระราชวัง Gyeongbokgung National ปัจจุบันเป็น National Folk Museum

ค .ศ. 1986 ย้ายมายังอาคารที่ทำการเดิมของผู้สำเร็จราชการ Joseon หลังเดิมที่ดัดแปลงเป็นพิพิธภัณฑ การย้ายมายังอาคารดังกล่าวกลายเป็นข้อถกเถียงและวิพากษ์วิจารณ์ของชาวเกาหลีเป็นอย่างมาก ผู้คนมากมายไม่พอใจที่จะนำสมบัติทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าของชาติเข้าไปเก็บรักษา และจัดแสดงในอาคารที่ครั้งหนึ่งเคยเป็นของเจ้าอาณานิคมญี่ปุ่น

ค.ศ. 1996 - 2004 รัฐบาลภายใต้การนำของประธานาธิบดี Kim Young-sam จึงตัดสินใจย้ายสิ่งของที่จัดแสดงออกจากอาคารผู้สำเร็จราชการ Joseon มาจัดแสดงในอาคารชั่วคราวหลังหนึ่งภายในพระราชวัง หลังจากนั้นจึงได้ดำเนินการรื้อถอนอาคารที่ทำการเดิมของผู้สำเร็จราชการ Joseon สัญลักษณ์การตกอยู่ภายใต้การปกครองของญี่ปุ่นออกไป ถือเป็นการลบล้างบาดแผลในประวัติศาสตร์ของชาติที่อยู่ในใจชาวเกาหลีออกไปด้วย

พิพิธภัณฑจัดแสดงอยู่ที่อาคารชั่วคราวดังกล่าวเป็นเวลาร่วม 8 ปี จนถึง ค.ศ. 2004 จึงปิดทำการเพื่อเตรียมการโยกย้ายอีกครั้ง เพื่อไปยังอาคารพิพิธภัณฑแห่งใหม่ที่สวนสาธารณะ Yongsan

ค .ศ. 2005 - ปัจจุบัน พิพิธภัณฑแห่งชาติเกาหลีย้ายที่ทำการไปยังพิพิธภัณฑใหม่ในเขต Yongsan ซึ่งเป็นพิพิธภัณฑแห่งชาติปัจจุบัน โดยเปิดให้เข้าชมอย่างเป็นทางการในวันที่ 28 ตุลาคม ค.ศ. 2005 ถือเป็นการก้าวสู่ประวัติศาสตร์ยุคใหม่ของพิพิธภัณฑเกาหลีที่มีความพร้อมทั้งอาคารและสถานที่

โดยปกติอาคารพิพิธภัณฑแห่งชาติของแต่ละประเทศจะถูกสร้างขึ้นโดยมีจุดหมายหลักเพื่อเชิดหน้าชูตาเป็นศักดิ์ศรีของชาติ เป็นสถานที่ให้ความรู้ทางประวัติศาสตร์ และแสดงความเป็นสากลเป็นประเทศเกาหลีก็เช่นกันอาคารพิพิธภัณฑถูกสร้างขึ้นมาเพื่อความเป็นสากลที่ทันสมัย นอกจากนี้ยังเป็นไปตามนโยบายการเสริมสร้างปัจจัยพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่รัฐบาลได้ประกาศไว้ใน ค.ศ. 2000 รวมทั้งเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยที่รัฐบาลเล็งเห็นความจำเป็นในการส่งเสริมการเผยแพร่วัฒนธรรมเกาหลีไปสู่คนทั่วโลกให้รู้จักประเทศเกาหลี (ดำรง ฐานดี, 2555) และพิพิธภัณฑก็เป็นเครื่องมือหนึ่งที่รัฐบาลลงทุนเพื่อการเผยแพร่วัฒนธรรมรวมทั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ด้วย

นอกจากปัจจัยที่กล่าวในข้างต้นแล้ว การเกิดขึ้นของพิพิธภัณฑแห่งนี้ น่าจะมีนัยที่ลึกซึ้งมากกว่านั้น โดยเฉพาะความรู้สึกชาตินิยมที่ต้องการแสดงความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่ไม่แพ้ชาติอื่นไม่ว่าจีนหรือญี่ปุ่น

ถ้าพิจารณาจากความเป็นมาของพิพิธภัณฑสถานแล้ว จะเห็นว่านอกจากเหตุการณ์ที่พิพิธภัณฑสถานต้องเผชิญกับปัญหาความยากลำบากในการโยกย้ายสถานที่หลายต่อหลายครั้งแล้ว จุดเริ่มต้นที่ต้องสร้างพิพิธภัณฑสถานแห่งใหม่เริ่มขึ้นจากการย้ายพิพิธภัณฑสถานเข้าไปอยู่ในอาคารที่ทำการเดิมของผู้สำเร็จราชการ Joseon และประชาชนจำนวนมากก็มีปฏิกิริยาต่อต้าน เนื่องจากไม่เห็นด้วยกับการเก็บรักษาโบราณวัตถุที่เป็นมรดกของชาติไว้ในอาคารที่เป็นสัญลักษณ์ของการกดขี่โดยญี่ปุ่น ประกอบกับการเมืองของเกาหลีกำลังก้าวสู่บรรยากาศของความเป็นประชาธิปไตย ภายใต้การนำของประธานาธิบดีพลเรือนคนแรกคือ Kim Young - sam ที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาหลังจากที่เกาหลีต้องตกอยู่ภายใต้การปกครองของเผด็จการทหารเป็นเวลานานร่วม 30 ปี (ค.ศ. 1963-1993) ประธานาธิบดี Kim Young - sam ได้ดำเนินการตามคำเรียกร้องของประชาชน และภายใต้การสนับสนุนของรัฐสภา จึงมีมติให้รื้อถอนอาคารผู้สำเร็จราชการออกจากพระราชวัง Gwanghwamun โดยรัฐบาลได้ใช้วันครบรอบ 50 ปีของการประกาศอิสรภาพเกาหลีเมื่อ ค.ศ. 1995 จัดงานเฉลิมฉลองเพื่อให้เป็นที่รับรู้ว่าเป็นทางการถึงการรื้อถอนอาคารดังกล่าว โดยมีประชาชนจำนวนมากรวมตัวกันเพื่อเป็นสักขีพยาน อาคารสัญลักษณ์แห่งการปกครองของญี่ปุ่นที่อยู่บนแผ่นดินเกาหลีเป็นเวลานานร่วม 70 ปีถูกรื้อถอนออกไป พร้อมกับแผนการสร้างพิพิธภัณฑสถานใหม่ที่สวนสาธารณะYongsan ภายใต้แนวคิดที่ว่า “จะต้องให้ถาวรเพื่อที่จะไม่ย้ายไปที่ไหนอีก” (Jang, 2016) หลายฝ่ายมองว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นสัญลักษณ์ของการล้มล้างลัทธิอาณานิคมพร้อม ๆ กับระบอบเผด็จการทหารในอดีต (Jung, 2011, p. 376)

อย่างไรก็ตามในที่สุด ค.ศ. 2005 อาคารพิพิธภัณฑสถานใหม่ที่เปิดตัวด้วยความพิเศษกับอาคารที่มีขนาดใหญ่ 1 ใน 6 โลก มีส่วนของอาคารหลักสำหรับแสดงนิทรรศการ รวมกับอาคารประกอบ 6 หลัง มีความทันสมัยทั้งรูปแบบสถาปัตยกรรม ความสวยงาม เครื่องอำนวยความสะดวก และรูปแบบการจัดแสดงที่ก้าวหน้าด้วยระบบเทคโนโลยี ถือเป็นหนึ่งในการพัฒนาพิพิธภัณฑสถานที่ดีเด่นที่สุดของสหัสวรรษใหม่ (Jung, 2011, p. 373)

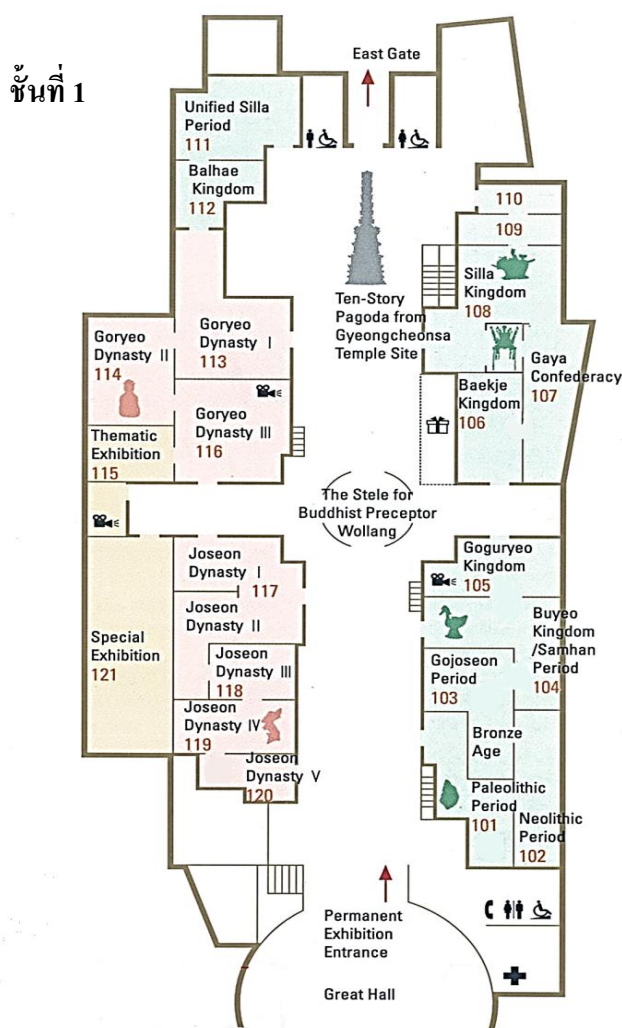

ภาพรวมอาคารพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเกาหลีพร้อมทั้งอาคารประกอบ

2. นิทรรศการ : ประวัติศาสตร์ที่เล่าและจุดมุ่งหมายการจัดแสดง

โครงเรื่องและจุดมุ่งหมาย

พิพิธภัณฑ์แห่งใหม่กับตัวอาคารขนาดใหญ่ 3 ชั้นที่ทันสมัยถูกจัดเป็นห้องนิทรรศการทั้ง 3 ชั้น แบ่งออกเป็นปีกซ้ายและขวา นิทรรศการชั้นที่ 2 และชั้นที่ 3 เป็นส่วนที่เสริมให้รายละเอียดเพิ่มเติมจากการแสดงในชั้นที่ 1 โดยจัดแสดงตามประเภทของศิลปวัตถุ และงานศิลปะประเภทต่าง ๆ ที่ได้รับการบริจาค โดยมีนิทรรศการชั้นที่ 1 เป็นแกนหลักของนิทรรศการ แบ่งห้องนิทรรศการออกเป็นปีกซ้ายและขวาตามรูปแบบของอาคาร ดังรายละเอียดด้านล่าง

ปีกขวา จัดแสดงนิทรรศการยุคก่อนประวัติศาสตร์และยุคประวัติศาสตร์โบราณ (Prehistory and Ancient History Gallery) แสดงพัฒนาการเครื่องมือเครื่องใช้ และสิ่งของที่มนุษย์บนแผ่นดินเกาหลี ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ จนถึงอาณาจักร Balhae

ปีกซ้าย จัดแสดงนิทรรศการยุคกลางถึงยุคสมัยใหม่ตอนต้น (Medieval and Early History Gallery) แสดงเรื่องราวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมสมัย Goryeo (ค.ศ. 918-1392) และสมัย Joseon (ค.ศ. 1392-1897) สะท้อนให้เห็นเหตุการณ์ความขัดแย้งและความสำเร็จใน 2 ยุคซึ่งถือเป็นช่วงที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศเกาหลี

จุดมุ่งหมาย

การจัดนิทรรศการของพิพิธภัณฑ์มีจุดมุ่งหมายไม่ต่างจากพิพิธภัณฑ์แห่งชาติโดยทั่วไปคือ ต้องการให้ผู้ชมได้ชื่นชมและเข้าใจประวัติศาสตร์เกาหลี ที่สำคัญคือการทำให้เกิดความรู้สึภาคภูมิใจ ดังจะเห็นได้จากข้อความส่วนหนึ่งที่เอกสารประกอบพิพิธภัณฑ์ระบุไว้ว่า “ที่พิพิธภัณฑ์ ผู้เข้าชมจะเข้าใจและชื่นชมคุณค่าของประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเกาหลีได้ ผ่านประสบการณ์ เหตุการณ์ และนิทรรศการที่

หลากหลาย นิทรรศการถาวรของเรานำไปสู่การเดินทางผ่านประวัติศาสตร์หลายพันปี ที่มีมนต์เสน่ห์ตั้งแต่ขวานมือแบบเรียบง่ายในยุคก่อนประวัติศาสตร์ รวมไปถึงมงกุฎทองคำที่งดงามจากยุค Three Kingdoms, เครื่องเคลือบสีลาดที่วิจิตรประณีตจากราชวงศ์ Goryeo, ภาพวาดฝีมือเอกจากราชวงศ์ Joseon ไปจนถึงภาพถ่ายในยุคสมัยใหม่ ด้วยการใส่ใจอยู่กับศิลปวัตถุและงานศิลป์ที่น่าประทับใจดังกล่าว ผู้ชมจะเริ่มรับรู้ได้ถึงความภาคภูมิใจในชาติที่ชาวเกาหลีรู้สึกเกี่ยวกับวัฒนธรรมอันมีเอกลักษณ์เฉพาะของตนเอง” (Bae, n.d.)

พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ยังเน้นเรื่องการสร้างประสบการณ์ที่สนุกสนานและมีเนื้อหาสาระ โดยการจัดพื้นที่ภายในและโดยรอบอาคารให้เป็นสถานที่ที่มีความสวยงามและสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม มีแผนการศึกษาที่น่าสนใจสำหรับเด็ก เพื่อให้เกิดความรู้สึกรักและหวงแหน โดยจะเห็นว่านอกจากการจัดนิทรรศการแล้ว พิพิธภัณฑ์ยังมีกิจกรรมการศึกษาสำหรับบุคคลกลุ่มต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง เช่น โปรแกรมสำหรับโรงเรียนและส่วนที่เกี่ยวข้อง โปรแกรมสำหรับบุคคลทั่วไป โปรแกรมสำหรับผู้สูงอายุ โปรแกรมสำหรับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง โปรแกรมสำหรับคนพิการ โปรแกรมสำหรับคนต่างชาติ โปรแกรมสำหรับครอบครัวและเด็ก เป็นต้น แต่ละโปรแกรมมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเผยแพร่อัตลักษณ์และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของเกาหลี (National Museum of Korea, n.d.)

นอกจากการให้ความรู้ความเข้าใจในประเทศแล้วพิพิธภัณฑ์ยังทำหน้าที่เป็นองค์กรทางวัฒนธรรมที่กระตุ้นให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจระหว่างชาวเกาหลีกับผู้คนในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกผ่านการแลกเปลี่ยนโบราณวัตถุสำหรับการจัดแสดงและการเดินทางไปจัดนิทรรศการสำคัญ ๆ เพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์เกาหลีในประเทศต่าง ๆ (Bae, n.d.)

2.1 เกาหลี : ประวัติศาสตร์ที่นำมาเล่า

ห้องนิทรรศการชั้นที่ 1 ซึ่งเป็นนิทรรศการหลักของพิพิธภัณฑ์แห่งนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน โดยแยกออกเป็นปีกขวาและปีกซ้ายตามรายละเอียดที่ปรากฏในโครงเรื่องนิทรรศการ โดยพิพิธภัณฑ์เริ่มประวัติศาสตร์จากแรกด้วยภาพแกะสลักบนแผ่นหิน Bangudae เมือง Ulsa ซึ่งเป็นภาพแกะสลักสมัยโบราณที่มีชื่อเสียงมากที่สุดของเกาหลี ซึ่งได้รับการประกาศให้เป็นสมบัติชาติ (หมายเลข 285) เพื่อยืนยันให้เห็นว่าเกาหลีเป็นดินแดนที่มีผู้คนอยู่อาศัยมาตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ หลังจากผ่านภาพแกะสลักบนแผ่นหิน Bangudae จึงเป็นพื้นที่ของนิทรรศการในส่วนต่าง ๆ ประวัติศาสตร์ที่นำมาจัดแสดงสะท้อนให้เห็นพัฒนาการทางสังคมและวัฒนธรรม ผ่านเครื่องมือเครื่องใช้ที่มนุษย์บนเกาะเกาหลีสร้างขึ้นพร้อมพัฒนาการของแต่ละอาณาจักร ซึ่งทั้งหมดสามารถประมวลเป็นหัวข้อที่สำคัญต่าง ๆ ดังนี้

ยุคก่อนประวัติศาสตร์ถึงยุคกลาง (ยุคก่อนประวัติศาสตร์ถึงยุค Silla รวม) ช่วงเวลาที่เหมาะสมแบ่งออกเป็นหลายอาณาจักร	ยุคสมัยใหม่ตอนต้น (ยุคอาณาจักร Goryeo และ Joseon) ช่วงเวลาที่เกาหลีรวมอาณาจักรเป็นปึกแผ่น
1. ผู้นำ (กษัตริย์) และราชสำนัก	
นิทรรศการยุคก่อนประวัติศาสตร์และประวัติศาสตร์สมัยโบราณในห้องยุคสำริดและสมัย Gojoseon (Bronz Age-Gojoseon Period Gallery) จัดแสดงหลักฐานที่แสดงชนชั้นทางสังคม โดยชนชั้นสูงและชนชั้นปกครองในสมัยนั้นแสดงอำนาจผ่านเครื่องมือสำริดเนื่องจากมีค่าน้อยที่จะมีสิทธิ์สามารถครอบครองได้ สังเกตได้จากวัตถุที่ฝังร่วมในสุสาน เช่น มีดสำริดมีดหินและกระดูกเป็นต้น ต่อมาในสมัยอาณาจักร Buyeo มีคำอธิบายถึงบทบาทของผู้นำอย่างชัดเจนว่า 『พระราชจะมีอำนาจปกครองส่วนกลาง ขณะที่การปกครองท้องถิ่นจะอยู่ในอำนาจของขุนนางท้องถิ่นที่มีตำแหน่ง Maga Uga Jeoga และ Guga』 ด้านวัตถุจัดแสดงที่สำคัญคือ สิ่งของที่พบจากสุสานหมายเลข 9 ที่ Seogam-ri ในกรุงเปียงยาง มีอาวุธโลหะเข้ามาแทนที่สำริด มีเครื่องประดับ เครื่องเงินที่มีคุณภาพในสุสาน ซึ่งคาดว่าสิ่งของเหล่านี้มาจากจีน และคาดว่าจะจะเป็นสุสานของชนชั้นสูง ในขณะที่อาณาจักร Goguryeo มีคำอธิบายแสดงให้เห็นวิถีชีวิตที่เป็นระบบระเบียบมากขึ้น มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ สำหรับชนชั้นสูงเช่น ขุนนางมีคฤหาสน์ 『ซึ่งภายใน ประกอบไปด้วยอาคารหลัก โรงนา ที่จอดเกวียน โรงครัวห้องเก็บของ โรงฆ่าสัตว์ และสวนที่ได้รับการดูแลอย่างดี』 ต่อมาในสมัยอาณาจักร Baekje พระเจ้า Seong (ค.ศ. 523-554) ได้จัดระเบียบการปกครอง โดยรวมอำนาจไว้ที่ศูนย์กลาง สมัยนี้ถือเป็น “จุดสูงสุดของวัฒนธรรม Baekje” มีความเจริญทั้งด้านศิลปะและศาสนาพุทธ ด้านการสร้างเมืองตัวอย่างสำคัญที่นิทรรศการยกมากล่าวคือ ป้อมปราการแห่งเมือง Sabi (Sabi fortress) ปราการชั้นในถูกแบ่งโดยถนนสายต่าง ๆ จุดศูนย์กลางคือ พระราชวังที่มีป้อมล้อมรอบเป็นแนวป้องกัน ต่อมาในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 5 และ 6 ในอาณาจักร Gaya พบหลักฐานสำคัญได้แก่	อาณาจักร Goryeo การใช้อำนาจและสถานะของกษัตริย์มีความชัดเจนเพิ่มมากขึ้น การปกครองมีความเป็นปึกแผ่น กษัตริย์มีฐานะเป็น “โอรสสวรรค์” และประกาศว่าเกาหลีเป็นศูนย์กลางของโลก นอกจากนี้ราชวงศ์ใหม่ยังได้นำระบบการเมืองแบบใหม่และพิธีการที่เหมาะสมมาใช้กับจักรวรรดิ พระเจ้า Gongmin ของอาณาจักร Goryeo สามารถกำจัดพวกที่นิยมราชวงศ์หยวน และพยายามเป็นอิสระจากราชวงศ์หยวนด้วยการยกเลิกเขตปกครองของราชวงศ์หยวน และยึดพื้นที่ที่ราชวงศ์หยวนยึดครองกลับคืนมา อาณาจักร Joseon ราชวงศ์ Joseon ก่อตั้งใน ค.ศ. 1392 และลัทธิขงจื๊อใหม่ได้ถูกยอมรับให้เป็นคตินิยมของรัฐ ราชวงศ์ Joseon ได้สร้างกรอบทางการเมืองโดยหลักการของลัทธิขงจื๊อที่ยอมรับว่า คนคือฐานรากของรัฐ โครงสร้างการบริหารและระบบต่างๆ ได้ถูกดัดแปลง โดยมีพื้นฐานมาจากหลักการของลัทธิขงจื๊อ และได้เกิดมีการปกครองโดยข้าราชการ มีการสร้างบัลลังก์ในพระที่นั่ง Geunjeongjeon ของพระราชวัง Gyeongbokgung หลังจากการรุกรานของญี่ปุ่นและการรุกรานของแมน Joseon มีความเปลี่ยนแปลงหลาย ๆ ด้านทั้งการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว กษัตริย์และขุนนางได้ทำการปฏิรูปเพื่อสร้างชาติขึ้นมาใหม่ เช่น ออกกฎหมายจัดระบบการจดทะเบียนครอบครัว และการผลิตเหรียญกษาปณ์ทองแดง มีการใช้ระบบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หลังจากการก่อตั้งจักรวรรดิเกาหลีมีการนำระบบใหม่ ๆ เข้ามาใช้ เช่น เครื่องแบบของข้าราชการพลเรือน และทหารจะต้องเปลี่ยนเป็นแบบตะวันตก และระบบประติมากรรมเหรียญตราแบบ ใน ค.ศ.1883.ประกาศใช้ธงชาติของเกาหลี (Taegukgi) เนื่องจากประเทศได้สร้างความสัมพันธ์

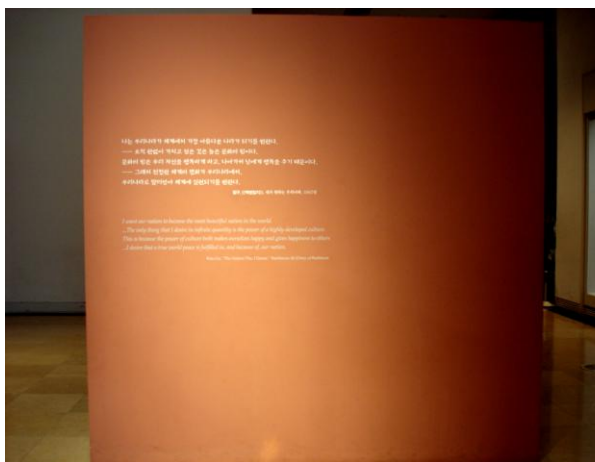
เครื่องปั้นดินเผาที่สลักคำว่า“มหาราช”(大王) เครื่องประดับทองคำ เช่น มงกุฎทองคำ รวมทั้งมีการขุดพบสุสานขนาดใหญ่แสดงให้เห็นว่าอาณาจักร Gaya เป็นอาณาจักรหนึ่งที่มีความเข้มแข็ง อาณาจักร Silla เป็นอาณาจักรที่มีชื่อในเรื่องการทำเครื่องประดับและวัตถุจากทองคำที่มีความประณีตสวยงาม มีวัตถุสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงบารมีของกษัตริย์และมุมมองของราชวงศ์คือ มงกุฎทองคำที่ตกแต่งในรูปแบบคล้ายกิ่งไม้และเขากวาง มงกุฎทองคำนี้ขุดพบจากสุสาน Hwangnamdaechong ใน Gyeongju เป็นวัตถุจัดแสดงที่น่าสนใจ สันนิษฐานว่าเป็นของราชินี เพราะถูกฝังร่วมกับเครื่องประดับคาดเอวทองคำที่มีการสลักคำว่า“buindaet” (夫人帶) เอาไว้ด้วย ซึ่งหมายถึงผ้าคาดเอวของผู้หญิง ในศตวรรษที่ 6 อาณาจักร Silla เติบโตอย่างรวดเร็ว ปกครองแบบรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลางและพัฒนาการทางเกษตรกรรม พระราชาเป็นประมุขของอาณาจักรมีการบังคับใช้กฎหมาย และให้ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ	ทางการทูตกับประเทศตะวันตก ซึ่งถูกใช้เป็นสัญลักษณ์ของประเทศ ใช้เป็นเครื่องหมายบนเอกสารราช ใช้เป็นเครื่องหมายบนแสตมป์ ใช้ในหนังสือเดินทางและเหรียญตราด้วย พระเจ้า Gojong ขึ้นครองราชย์เป็นจักรพรรดิทรงประกาศว่า จักรวรรดิเกาหลีเป็นรัฐอิสระไม่ขึ้นกับผู้ใด ในขณะที่ญี่ปุ่นค่อย ๆ แผ่อำนาจเข้ามาในจักรวรรดิเกาหลีอย่างช้า ๆ
2. ประชาชน	
เมื่อเทียบกับข้อมูลของผู้นำ พบว่าเรื่องราวของประชาชนถูกนำเสนอไม่มากนัก อาจเนื่องด้วยโบราณวัตถุที่หลงเหลืออยู่ส่วนใหญ่เป็นของชนชั้นสูง วิถีชีวิตของผู้คนในคาบสมุทรเกาหลีทราบได้จากคำอธิบายในนิทรรศการ ในยุคสำริดว่า มีการทำนาปลูกข้าวมีเครื่องมือทางการเกษตร มีชุมชนขนาดใหญ่ทำให้เกิดการจัดชนชั้นทางสังคม และจากแหล่งขุดค้นทางโบราณคดี พบการตั้งหมู่บ้านขนาดใหญ่ยุคแรก โดยมีคำบรรยายส่วนหนึ่งในนิทรรศการว่า ‘หมู่บ้านขนาดใหญ่ในยุคแรกเริ่มปรากฏขึ้นในยุคสำริดจากการพัฒนาของเกษตรกรรมที่ทำให้ผู้คนจำนวนมากมารวมกันในพื้นที่หนึ่ง ๆ แหล่งขุดค้นทางโบราณคดีของหมู่บ้านเหล่านี้มีซากของที่พักอาศัย นาข้าว บ่อน้ำ คันนา รั้วไม้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า สังคมเกษตรกรรมในช่วงแรกเริ่มนั้นมีสภาพการอยู่อาศัย ทำงาน ปกป้องตนเอง และดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างไร’ นิทรรศการได้ชี้ให้เห็นว่า สมัยอาณาจักร Goguryeo สังคมพัฒนาขึ้น มีการบรรยายถึงชีวิตในอาณาจักรว่า ผู้คน	อาณาจักร Goryeo มีคำอธิบายว่าอาณาจักร Goryeo ได้นำระบบลำดับเครือญาติมาใช้ เพื่อก่อตั้งระบบชนชั้นในสังคม ระบบเหล่านี้ช่วยให้สามารถดึงผู้นำท้องถิ่นเข้าสู่ระบบราชการ มีคำอธิบายถึงฐานะของสตรีที่น่าสนใจว่า ‘สตรีมีภาระเท่าเทียมกับผู้ชายในการจัดพิธีกรรมเกี่ยวกับการไหว้บรรพบุรุษ การดูแลพ่อแม่ และสิทธิในการรับมรดก สตรี Goryeo ก่อนข้างจะมีอิสระในการแต่งงาน ในกลุ่มพี่น้องของครอบครัวผู้หญิงได้รับการบันทึกในทะเบียนบ้านตามลำดับการเกิด และในบางกรณีก็สามารถเป็นหัวหน้าครอบครัวได้ ผู้หญิงมีสถานะเท่าเทียมกับผู้ชายในสังคมอย่างเต็มที่ และยังมีบทบาทดูแลในครัวเรือนด้วย’ หลักฐานสำคัญที่แสดงให้เห็นวิถีชีวิตของชาว Goryeo คือกระจกสำริดที่มีคำจารึก และมีภาพสลักบนบานกระจก เช่น รูปของผู้คนที่กำลังล่องเรือไปยังที่ห่างไกลด้วยเรือขนาดมโหฬาร หรือรูปของสตรีเป็นต้น

เดินทางติดต่อกันด้วยเกวียนเทียมม้าหรือวัว มีปราสาททั้งในที่ราบที่เป็นศูนย์กลางของกิจกรรมทางการเมืองและการบริหารบ้านเมือง และปราสาทบนภูเขาเป็นที่อยู่อาศัยของประชาชน นอกจากนี้มีร่องรอยการใช้ระบบทำความร้อน (Ondol) ระบบชลประทาน โรงตีเหล็กชั่วคราว โรงสีข้าว และโบราณวัตถุอีกมากมาย ในขณะที่อาณาจักร Gaya มีจุดเด่นด้านการทำเครื่องปั้นดินเผาที่สวยงาม ภาชนะดินเผารูปทรงต่าง ๆ ที่ใช้รูปแบบจากคนหรือสัตว์ รวมถึงรูปร่างอื่น ๆ เช่น เรือ เกวียน บ้าน รองเท้า และระฆัง ล้วนสะท้อนถึงชีวิตของผู้คน นิทรรศการอธิบายว่า 『เครื่องประดับที่เป็นที่นิยมของชาว Gaya ประกอบไปด้วย มงกุฎ ต่างหู สร้อยคอ กำไลข้อมือ และแหวน』 ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงสถานะทางสังคมและแนวคิดผู้คนสมัยนั้น สำหรับผู้คนในอาณาจักร Silla ก็มีเครื่องประดับที่ทำจากเงินและทองคำที่หรูหรา ซึ่งเป็นเครื่องแสดงสถานะทางสังคม และเมื่อเข้าสู่สมัยอาณาจักร Silla รวม (Unified Silla) นิทรรศการได้อธิบายให้เห็นภาพของผู้คนในเมืองหลวง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความมั่งคั่งของอาณาจักรด้วย โดยอธิบายว่า 『กลุ่มคนที่มีอิทธิพลมากที่สุดในอาณาจักร Silla รวมคือ พวกชนชั้นสูงกลุ่ม Jingol ที่อาศัยอยู่ในเมืองหลวงคือ Gyeongju ตามข้อมูลประวัติศาสตร์แล้วเมือง Gyeongju ในเวลานั้นมีประชากรกว่า 178,936 คนเรือน และมีคฤหาสน์ 30 หลังที่ “คลุมด้วยทองคำ” ซึ่งน่าจะเป็นที่อยู่ของชนชั้นสูงผู้ที่มีอิทธิพลทางการเมืองเช่น กษัตริย์ เป็นต้น』	อาณาจักร Joseon นิทรรศการอธิบายถึงวัฒนธรรมของชนชั้นสูงและคนชั้นกลาง โดยเฉพาะชนชั้นกลางที่มีจำนวนมากขึ้น ได้แสดงความสามารถในการบริหาร มีความเชี่ยวชาญด้านวรรณกรรมจีน การเขียนพู่กัน และการวาดภาพ ต่อมาได้รวมตัวกันเป็นสมาคมและจัดพิมพ์หนังสือ ในสมัยนี้มีการออกกฎหมาย (Daedong-beop) กำหนดให้ประชาชนจะต้องเสียภาษีให้ทางราชการ ประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจคือการกล่าวถึง “คนยากจน” สามารถขายตัวเองหรือคนในครอบครัวนำไปเป็นทาสของครอบครัวที่ร่ำรวยได้ ทั้งนี้เพื่อความอยู่รอด โดยนิทรรศการระบุว่า 『สะท้อนให้เห็นถึงสภาพอันน่าสลดใจของสังคมโซซอนตอนปลาย』 นอกจากนี้ ยังกล่าวถึงการค้าซึ่งได้พัฒนาขึ้นอย่างมาก ในช่วงปลายราชวงศ์ Joseon มีการเปิดตลาดขนาดใหญ่หลายแห่งในกรุงโซล และการเกิดขึ้นของพ่อค้าขายสัตว์ทำการค้ากับตลาดภายในประเทศ และกับนายหน้าการค้าตามชายฝั่ง การเพิ่มขึ้นของกิจกรรมทางการค้ากระตุ้นให้เกิดความต้องการในการใช้เงินตราอย่างแพร่หลาย มีการผลิตเหรียญกษาปณ์ทองแดงขึ้น ในช่วงปลายศตวรรษที่ 17 ได้มีการใช้เหรียญกษาปณ์ทั่วทั้งประเทศ
3. ศาสนาและความเชื่อ	
ศาสนาและความเชื่อเป็นเนื้อหาที่กล่าวถึงค่อนข้างกว้างขวางของนิทรรศการ ศาสนาสำคัญสำหรับยุคประวัติศาสตร์โบราณที่ถูกนำเสนอคือ ศาสนาพุทธ นิทรรศการแสดงให้เห็นว่าศาสนาพุทธได้เผยแพร่มายังอาณาจักร Goguryeo และได้รับการสนับสนุนจากบรรดาเชื้อพระวงศ์ รวมทั้งเริ่มมีการสร้างวัดและประติมากรรมทางศาสนาพุทธในเวลาต่อมา พุทธศาสนามีความเจริญรุ่งเรืองในดินแดนของเกาหลีเรื่อยมา ในสมัยอาณาจักร Silla ศาสนาพุทธได้เติบโต	อาณาจักรGoryeo เน้นเรื่องศาสนาพุทธโดยมีการจัดการระบบของศาสนาให้เข้าถึงชีวิตประจำวันของประชาชนทุกชนชั้น พร้อมกับจัดระบบพระสงฆ์และพิธีกรรม ดังจะเห็นได้จากคำอธิบายที่ว่า 『มีการจัดสอบพระสงฆ์ซึ่งจัดโดยรัฐ พระอาวุโสที่มีลักษณะน่าเลื่อมใสและมีความรู้ในพุทธศาสนาอย่างลึกซึ้งจะได้รับการแต่งตั้งให้มีตำแหน่งเป็นราชครู』 และมีการพยายามเผยแพร่ 『พิธีต่าง ๆ ในพุทธศาสนา เช่น เทศกาลโคมไฟดอกบัว หรือ

จนกลายเป็นศาสนาประจำอาณาจักร และได้แพร่ขยายไปยังพื้นที่แถบอื่น ๆ พร้อมกับการขยายตัวของอาณาจักร Silla อีกด้วย ศาสนาพุทธในสมัย Silla มีบทบาทสำคัญทางการเมือง รวมทั้งแนวคิดของศาสนาพุทธมีอิทธิพลต่อชาว Silla ในหลาย ๆ ด้าน สิ่งที่เห็นชัดคือมีการสร้างวัดพุทธจำนวนมาก ซึ่งส่วนใหญ่จะสร้างขึ้นบนพื้นที่ประกอบพิธีบูชาของศาสนาท้องถิ่นเดิม ทั้งนี้เพื่อลดความสำคัญของศาสนาท้องถิ่น และทำให้คนเปลี่ยนมานับถือศาสนาพุทธมากขึ้น หลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงความรุ่งเรืองของพุทธศาสนาของอาณาจักรคือ เจดีย์แบบเกาหลีซึ่งส่วนใหญ่สร้างจากหิน ต่อมาในอาณาจักร Silla รวม ได้รับศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติมีคำกล่าวไว้ว่า 『อารามได้ผุดขึ้นราวกับดวงดาวบนท้องฟ้าและเจดีย์ได้กระจายไปราวกับห่านป่าที่กำลังโบยบิน』 ผู้ปกครองอาณาจักร Silla รวม ได้ใช้ศาสนาพุทธเป็นแนวคิดในการปกครองทำให้สังคมมีเสถียรภาพ และได้รวบรวมอาณาจักร Baekje และอาณาจักร Goguryeo เข้ามาเป็นส่วนเดียวกัน การรวม 3 อาณาจักรเข้าด้วยกันได้ทำให้พุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้น	เทศกาล 8 คำปฏิญาณ (Palgwanhoe) ได้ถูกจัดขึ้นเพื่อเผยแพร่ศาสนาไปยังชุมชนต่างๆ』 นิทรรศการส่วนนี้กล่าวถึงลัทธิขงจื๊อใหม่ได้เผยแผ่ในอาณาจักร Goryeo โดยบรรดาปัญญาชนของ Goryeo ซึ่งให้ความสนใจศึกษาลัทธิขงจื๊อใหม่จนในที่สุดก็ได้จัดตั้งกลุ่มการเมืองใหม่ขึ้นมา อาณาจักร Joseon เป็นช่วงเวลาที่ลัทธิขงจื๊อใหม่ได้รับการยอมรับให้เป็นคตินิยมของอาณาจักร ราชวงศ์ Joseon ได้สร้างกรอบทางการเมืองโดยใช้หลักการของลัทธิขงจื๊อที่ยอมรับว่าคนคือฐานรากของรัฐ โครงสร้างการบริหาร และระบบต่าง ๆ ถูกคิดแปลงตามหลักการของลัทธิขงจื๊อ ในศตวรรษที่ 16 ปัญญาชนในลัทธิขงจื๊อใหม่ ได้กลายมาเป็นพลังทางการเมืองใหม่ทั้งด้านศิลปะและวัฒนธรรม และกลายเป็นผู้นำในสังคม ในขณะที่ลัทธิขงจื๊อใหม่เป็นหลักปฏิบัติของสังคม ความเชื่อของชาวบ้านในพลังของธรรมชาติ เช่นพระอาทิตย์ พระจันทร์ ภูเขาดินไม้่นก และสัตว์อื่น ๆ ก็ยังมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันในรูปแบบของความเชื่อพื้นบ้านหรือศาสนาพื้นบ้าน
4. ความก้าวหน้าทางภูมิปัญญา (วิทยาศาสตร์)	
นิทรรศการชี้ให้เห็นความก้าวหน้าของเครื่องมือในการดำรงชีพที่เกิดจากภูมิปัญญาของมนุษย์บนคาบสมุทรเกาหลี เริ่มตั้งแต่ยุคหินเก่า ผู้คนบนคาบสมุทรเกาหลีรู้จักการใช้ไฟ ทำเครื่องมือเครื่องใช้จากหินขวานหินเป็นอาวุธในการล่าสัตว์ เมื่อเข้าสู่ยุคหินใหม่ (02508) มนุษย์รู้จักทำเครื่องปั้นดินเผาเครื่องมือหินขัด และการเพาะปลูก มีเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น มนุษย์ยุคนี้ยังรู้จักประดิษฐ์ เพลา หมุนและเข็มในการเย็บเสื้อผ้า แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาและความสามารถในการประดิษฐ์เสื้อผ้าที่มีความละเอียดของมนุษย์ในยุคนี้ ต่อมาสมัย Goguryeo มีการสร้างที่อยู่อาศัย เช่น บ้านของขุนนางจะมุงหลังคาด้วยกระเบื้อง และมีระบบทำความร้อนที่พื้นด้านล่างเรียกว่า Ondol ซึ่งเป็นระบบทำความร้อนในแบบเฉพาะของเกาหลี นอกจากนี้ยังมีเครื่องมือประดิษฐ์ไฟให้เป็นแบ่งก่อนนำไปนั่ง ครั้นเข้าสู่สมัย Baekje นวัตกรรมเทคนิคต่าง ๆ ยิ่งก้าวหน้ามากขึ้น เริ่มมีการผลิต	อาณาจักร Goryeo การพิมพ์ถือเป็นความก้าวหน้าทางภูมิปัญญาในสมัยนี้ มีการพิมพ์คำสอนทางพุทธศาสนา ดังนั้นวัดจึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างความก้าวหน้าทางการพิมพ์ ในเวลาต่อมากิจกรรมการพิมพ์ขยายตัวเพิ่มมากขึ้น และการพิมพ์หนังสือที่มีมากขึ้นนี้ส่งผลให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีการกระดาษด้วย อาณาจักร Joseon ในรัชสมัยพระเจ้า Sejong วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ก้าวหน้าในหลาย ๆ ด้าน มีการทำแผนผังดาราศาสตร์ แผนที่โลก รวมถึงความก้าวหน้าด้านสถิติ ภูมิศาสตร์ แพทยศาสตร์ การทหาร การพิมพ์ และด้านวิทยาศาสตร์ที่มีความสำคัญต่อการเกษตร เช่นความรู้ทางดาราศาสตร์ อุดุนิยมวิทยา เทคโนโลยี ที่น่าสนใจคือ เครื่องวัดปริมาณน้ำฝนซึ่งจัดการโดยหน่วยงานอุดุนิยมวิทยา (Gwansanggam) ในสมัยราชวงศ์ Joseon นอกจากนั้น ยังมีแผนที่ประเทศเกาหลีที่มีมาตราส่วนขนาดเล็กที่สามารถอธิบายที่ตั้งของจังหวัดทางเหนือ

เครื่องปั้นดินเผาแบบ 3 ขา จาน ตุ่มขัดสีดำมีการสร้างสรรค์เครื่องใช้รูปแบบใหม่ ๆ มีการผลิตกระเบื้องหลังคาด้วยเทคโนโลยีเครื่องปั้นดินเผาแบบเดิม และใช้เทคนิคในการฝังลวดลายลงในแผ่นกระเบื้อง มีเครื่องมือทางการเกษตรที่ทำจากเหล็ก ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการผลิตทางเกษตรกรรมอีกด้วย นวัตกรรมด้านเครื่องปั้นดินเผาที่โดดเด่นที่สุดมาจากอาณาจักร Gaya (02691) ที่มีเตาเผาความร้อนสูงและจานหมุนความเร็วสูงในการผลิตเครื่องลายครามแบบ Gaya ชาว Gaya ยังมีความโดดเด่นในเทคโนโลยีการผลิตเหล็กและเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทำจากเหล็ก โดยมีคำอธิบายว่า [เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทำจากเหล็ก จะมีการผลิต 2 วิธี คือการหล่อ ซึ่งจะเทเหล็กที่หลอมละลายแล้วลงไปในแบบพิมพ์กับการหลอมซึ่งจะทำให้เหล็กร้อนและตีก้อนเหล็กให้เป็นรูป] สำหรับอาณาจักร Silla ช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 6 มีความก้าวหน้าในเกษตรกรรมอย่างมากมีการใช้คันไถทำนา และมีการคุมกระแสน้ำด้วยการสร้างเขื่อนและฝายชลประทานสำหรับการเพาะปลูก	ได้อย่างถูกต้อง เทคโนโลยีที่โดดเด่นในสมัยนี้คือเทคโนโลยีด้านการพิมพ์เช่นเดียวกับสมัย Goryeo มีการสร้างตัวพิมพ์ไม้และตัวพิมพ์โลหะขึ้น ซึ่งความก้าวหน้าทางการพิมพ์ส่งผลต่อความก้าวหน้าในด้านอื่น ๆ ด้วย เช่นตัวพิมพ์ไม้สามารถพิมพ์รายละเอียดลงบนแผนที่ประเทศได้ ส่งผลให้แผนที่ที่สร้างขึ้นในสมัยนี้มีรายละเอียดของเทือกเขา แม่น้ำ เมือง หมู่บ้าน ถนน สถานที่สำคัญ เช่น สถานที่ทางทหารเป็นต้น นอกจากนี้รัฐบาลได้รวบรวมข้อมูลการเพาะปลูกแต่ละฤดูและจัดทำเป็นคู่มือการเกษตร ทำให้เทคโนโลยีการเกษตรก้าวหน้าอย่างมาก มีการปลูกถั่วเหลืองข้าวและพืชหมุนเวียน เช่น มันเทศและมันฝรั่งได้ถูกพัฒนาขึ้น นอกจากการเพาะปลูกแล้ว ยังมีการทอผ้าซึ่งส่วนใหญ่เป็นหน้าที่ของผู้หญิง

นิทรรศการชั้นที่ 1 จบลงด้วยเรื่องราวสมัยพระเจ้า Gojong แสดงถึงการก้าวสู่ความทันสมัยด้วยการปฏิรูปการศึกษาที่เรียกว่า “การปฏิรูป Gabo” (Gabo Reform) และการเข้ามาของสิ่งประดิษฐ์ที่ทันสมัย เช่น โทรศัพท์ กล้องถ่ายรูป เครื่องเล่นจานเสียง รวมทั้งมีรถไฟ รถยนต์ และพาหนะสมัยใหม่อื่น ๆ ขณะเดียวกันก็แสดงให้เห็นการต่อต้านอำนาจตะวันตก ที่สำคัญคือเหตุการณ์ ค.ศ. 1897 พระเจ้า Gojong ได้ประกาศสถาปนาตนเองเป็นจักรพรรดิ และตั้งจักรวรรดิเกาหลีเป็นรัฐอิสระไม่ขึ้นกับผู้ใดภายใต้ชื่อใหม่ว่า “Daehan” (Great Han) และพิพิธภัณฑป์ดฉากประวัติศาสตร์ในส่วนนี้ด้วยแผ่นป้ายสุดท้าย ที่ประตูทางออกกับข้อความสั้น ๆ ของ Kim Koo (ค.ศ. 1876-1949) ผู้นำขบวนการต่อสู้เพื่อเอกราชเกาหลีในช่วงตกเป็นอาณานิคมญี่ปุ่นและอดีตประธานาธิบดีรัฐบาลเฉพาะกาลเกาหลี ซึ่งให้เห็นคุณค่าพลังของวัฒนธรรมเกาหลีและความคาดหวังในสันติภาพที่จะเกิดขึ้นในเกาหลีด้วยข้อความว่า

『ฉันต้องการให้ชาติของเราเป็นชาติที่งดงาม
ที่สุดในโลก

...สิ่งเดียวที่ฉันปรารถนาให้มืออย่างไม่จำกัด
คือพลังของวัฒนธรรมที่พัฒนาสูงขึ้น
เพราะว่าพลังของวัฒนธรรมทำให้ทั้งพวกเรา
มีความสุขและให้ความสุขทั้งกับผู้อื่น

...ฉันปรารถนาให้สันติภาพที่แท้จริงเต็มเต็ม
อยู่ในโลกใบนี้ เพราะคือชาติของพวกเรา』

ประวัติศาสตร์ที่ไม่ได้เล่า

พิพิธภัณฑ์แห่งชาติเกาหลีก็เช่นเดียวกับพิพิธภัณฑ์แห่งชาติทั่วไป ที่จัดแสดงประวัติศาสตร์ของชาติ แสดงให้เห็นความเก่าแก่ยาวนานนับแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ ดังนั้นย่อมเป็นธรรมดาที่จะมีเหตุการณ์มากมายที่ไม่สามารถนำมาเล่าได้ จำเป็นต้องนำเอาเฉพาะประเด็นสำคัญ ๆ โดยเฉพาะประวัติศาสตร์ที่ทำให้ประชาชนมีความรักและความภาคภูมิใจในความเป็นชาติของเกาหลี ดังนั้นเนื้อหาสิ่งของ และวิธีการที่พิพิธภัณฑ์เลือกมาจัดแสดง ล้วนแต่เป็นเรื่องสะท้อนให้เห็นภาพลักษณ์ด้านบวก สร้างความประทับใจ ความซาบซึ้งใจ ความชื่นชมศรัทธาต่อชาติ เช่น บทบาทของผู้นำ โดยเฉพาะกษัตริย์ คุณค่า และความสำคัญของศิลปวัตถุโบราณวัตถุ สถาปัตยกรรมที่รุ่งเรือง เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ถ้าพิจารณาจาก “ลำดับเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์เกาหลี” จะเห็นว่าเกาหลีเป็นชาติหนึ่งที่มีความขัดแย้งในการสืบราชสมบัติ มีการต่อสู้แย่งชิงอำนาจในราชวงศ์และกลุ่มขุนนาง หลายครั้งที่อาณาจักรล่มสลายเนื่องจากปัญหาความแตกแยก ดังกล่าว แต่ภาพเหล่านี้มีกล่าวถึงไม่มากนักเนื่องจากไม่ได้อยู่ในโครงเรื่องและจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ความขัดแย้งหรือความแตกแยกที่กล่าวถึง มักจะเป็นการแย่งชิงความเป็นใหญ่ระหว่างอาณาจักรหรือการเปลี่ยนผ่านของราชวงศ์โดยสังเขป

ดังรูปแบบคำบรรยายการต่อสู้ก่อนเข้าสู่สมัยอาณาจักร Silla รวมว่า 『ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศรอบ ๆ คาบสมุทรเกาหลีและบริเวณใกล้เคียง หลังจากการล่มสลายของอาณาจักร Baekje และอาณาจักร Goguryeo โดยพันธมิตรระหว่างอาณาจักร Silla และราชวงศ์ถังของจีน และสงครามระหว่างพันธมิตรกันเองในช่วงตอนกลางของคริสต์ศตวรรษที่ 7 เป็นเหตุให้เกิด 2 อาณาจักรในเกาหลี คืออาณาจักร Silla รวม และอาณาจักร Balhae โดยมีอาณาเขตตั้งแต่แม่น้ำ Daedonggang ในปัจจุบัน ยาวไปจนถึงอ่าว Wonsan Bay ซึ่งเป็นเขตแดนระหว่าง 2 อาณาจักร』 หรือกล่าวถึงการเปลี่ยนผ่านจากอาณาจักร Silla รวมไปสู่อาณาจักร Goguryeo ว่า 『ยุคที่รุ่งเรืองที่สุดของอาณาจักร Silla รวม ซึ่งมีพื้นฐานจากอำนาจที่มั่นคงของกษัตริย์ได้จบลงในทันทีที่เกิด “กบฏของชนชั้นสูง 96 คน” ในรัชสมัยของพระเจ้า Hyeogong แม้ว่าบรรดากบฏทั่วประเทศได้ถูกปราบปราม แต่กลับยิ่งนำไปสู่การต่อสู้ที่รุนแรงอย่างต่อเนื่องระหว่างชนชั้นสูง และในที่สุดได้แยกราชอาณาจักรออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่อาณาจักร Silla อาณาจักร Baekje ใหม่ (Later

Baekje) โดย Gyeonhwon และอาณาจักร Goguryeo ใหม่ (Later Goguryeo) โดย Gungye แต่ต่อมา Wang Geon ผู้ปกครองต่อจาก Gungye ได้รวมทั้ง 3 อาณาจักรเป็นอาณาจักร Goryeo ใหม่ (Later Goguryeo)』

ในยุคสมัยใหม่ตอนต้นเมื่อเกาหลีรวมอาณาจักรเป็นปึกแผ่น นิทรรศการได้กล่าวถึงความแตกแยกในราชสำนักบ้างไม่มากนัก และเป็นการกล่าวโดยสังเขปเช่นกัน ตัวอย่างที่กล่าวถึงการแย่งชิงอำนาจของขุนนางที่นิยมลัทธิขงจื้อในรัชสมัยพระเจ้า Seonjo (ค.ศ. 567-1608) ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่ราชสำนักต้องเผชิญกับปัญหาต่อมาอีกยาวนาน ว่า 『ตั้งแต่รัชสมัยพระเจ้า Seonjo (ค.ศ. 1567-1608) ปัญญาชนในลัทธิขงจื้อใหม่ได้รับตำแหน่งสำคัญทางการเมืองในรัฐบาลกลาง โดยแบ่งเป็นฝ่ายตะวันออกและฝ่ายตะวันตกขึ้นอยู่กับสำนักความคิด ทางปรัชญาฝ่ายตะวันออกประกอบด้วยสาวกของ Yi Hwang (ค.ศ. 1501-1570) เป็นส่วนใหญ่ ขณะที่สาวกของ Yi Yi (ค.ศ. 1536-1584) Seong Hon (ค.ศ. 1535-1598) อยู่ฝ่ายตะวันตก นอกจากนี้ยังมีกลุ่มย่อยๆ หลายกลุ่มที่เกิดขึ้นมา ต่อมาเมื่อฝ่ายตะวันตกสามารถบังคับให้เจ้าชาย Gwanghaegun สละราชสมบัติและแต่งตั้งพระเจ้า Injo (ค.ศ. 1623-1649) เป็นกษัตริย์แทน ขุนนางฝ่ายตะวันตกได้กลายเป็นกลุ่มที่มีอำนาจอันโดดเด่นในรัฐบาลกลาง』 หรือในสมัยพระเจ้า Gojong (ค.ศ. 1897-1907) เกาหลีต้องเผชิญปัญหาทั้งภายในราชวงศ์ระหว่างพระเจ้า Gojong กับพระบิดาซึ่งเป็นผู้สำเร็จราชการในตำแหน่ง Daewongun และเป็นฝ่ายอนุรักษนิยมไม่เห็นด้วยกับนโยบายปฏิรูปประเทศตามแนวคิดของพระเจ้า Gojong จาก “ลำดับเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์เกาหลี” จะพบว่าเกาหลีตกอยู่ในปัญหาความขัดแย้งทั้งภายในและภายนอกประเทศ ถึงขั้นที่ Daewongun ได้ก่อการกบฏ และพระเจ้า Gojong พร้อมทั้งมเหสีต้องอพยพออกจากเมืองหลวง ต่างชาติทั้งญี่ปุ่นและจีนเข้ามาแทรกแซงสนับสนุนในแต่ละฝ่าย ถือเป็นเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์เกาหลี นิทรรศการกล่าวถึงเรื่องนี้โดยสังเขป โดยให้ความสำคัญกับ “ศิลาจารึกต่อต้านคนต่างชาติ” ที่ Daewongun จัดทำขึ้นและจัดวางไว้ตามที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศและไม่ได้ให้รายละเอียดกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมากนัก

2.2 เพื่อนบ้านในประวัติศาสตร์เกาหลี

ประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีเป็นรูปแบบความสัมพันธ์โดยทั่วไปของอาณาจักรสมัยโบราณที่มีทั้งการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม และการสงครามขยายดินแดน แต่ถ้าจะพิจารณาในเชิงเปรียบเทียบจาก “ลำดับเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์เกาหลี” จะพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างเกาหลีกับจีนจะเป็นไปในทางที่ดีมากกว่าเกาหลีกับญี่ปุ่น ขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่างเกาหลีกับญี่ปุ่นเป็นไปในด้านความขัดแย้ง เรื่องราวของเพื่อนบ้านทั้ง 2 คือจีนและญี่ปุ่นในประวัติศาสตร์ที่พิพาทกันแห่งชาติเกาหลีจัดแสดงจึงมีนัยที่สะท้อนความรู้ที่แตกต่างกันตามความเป็นจริงทางประวัติศาสตร์

ความสัมพันธ์กับจีน เกาหลีกับจีนมีความขัดแย้งที่ไม่รุนแรงมากนัก ส่งผลให้ความรู้เกี่ยวกับจีนภายในพิพาทกันแห่งชาติเกาหลีส่วนใหญ่เป็นไปในลักษณะการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมซึ่งกันและกันในพื้นที่ต่าง ๆ ระหว่างเกาหลีกับจีน ดังตัวอย่างการอธิบายถึงความสัมพันธ์ทางการทูตของอาณาจักร Silla รวมกับดินแดนแถบเอเชียตะวันออกและกับจีนว่า 『อาณาจักร Silla รวม ได้รักษาความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างใกล้ชิด

กับราชวงศ์ถังของจีนที่เติบโตเป็นศูนย์กลางทางการเมืองในเอเชียตะวันออกช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 7 และกับประเทศญี่ปุ่นในสมัยนาระ』 หรือกล่าวถึงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม 『อาณาจักร Silla รวมได้รับเอาความสำเร็จทางวัฒนธรรมอันอุดมสมบูรณ์ของประเทศจีนผ่านการแลกเปลี่ยนอย่างจริงจังกับราชวงศ์ถัง ซึ่งสันนิษฐานได้จากการขุดพบสิ่งของจากแหล่งโบราณคดีที่เมือง Gyeongju รวมถึงเครื่องปั้นดินเผา และโลหะมีค่าที่นำเข้าจากราชวงศ์ถัง ความนิยมของเครื่องปั้นดินเผา 3 สีที่นำเข้าจากราชวงศ์ถังนี้ ก่อให้เกิดการพัฒนาเครื่องเคลือบดินเผาสีเขียว โดยการใช้น้ำยาเคลือบสีเขียวซึ่งมีส่วนผสมของตะกั่ว ที่หลอมละลายด้วยไฟที่ใช้ถ่านหินดำ』

นอกจากนี้ประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างสมัยอาณาจักร Goryeo กับจีนที่นำมาจัดแสดงก็เป็นไปในทางบวก เช่นกล่าวถึงการรับแนวคิด “โอรสแห่งสวรรค์” พิธีกรรมของลัทธิขงจื้อจากจีนมาใช้กับระบบการเมืองแบบใหม่และพิธีการต่าง ๆ ของอาณาจักร Goryeo รวมทั้งกล่าวถึงการรับรูปแบบการรับประทานอาหารบางอย่าง เช่น การรับประทานอาหารเนื้อก็เนื่องจากอิทธิพลของจีนสมัยราชวงศ์หยวน เป็นต้น

อย่างไรก็ตามดังที่ได้กล่าวแล้วว่าประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวกับเพื่อนบ้านที่นำเสนอในพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ เป็นไปตามเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริง ดังนั้นภาพของจีนในด้านลบที่เข้ามารุกรานเกาหลีก็มีปรากฏด้วยเช่นกัน เช่น บรรยายให้เห็นว่า ในบางช่วงเวลาของอาณาจักร Goryeo จีนสมัยราชวงศ์หยวนได้เข้ามาแทรกแซงกิจการภายในของอาณาจักรว่า 『แม้ว่าจะได้บรรลุความปรองดองใน ค.ศ. 1259 แต่ราชวงศ์หยวนยังคงแทรกแซงกิจการภายในของอาณาจักร Goryeo จนกระทั่งพระเจ้า Gongmin ได้ใช้นโยบายต่อต้านราชวงศ์หยวน ช่วงเวลานี้ ประชาชนทั่วไปของอาณาจักร Goryeo เดือดร้อนมากที่สุด เนื่องจากถูกบังคับให้ต้องผลิตยุทธปัจจัยให้ราชวงศ์หยวนของจีนในสงคราม 2 ครั้งระหว่างจีนกับญี่ปุ่น ในขณะที่ราชวงศ์หยวนได้นำหญิงสาว Goryeo ไปเป็นเครื่องบรรณาการ』 ประวัติศาสตร์สมัยอาณาจักร Joseon ได้อธิบายถึงการคุกคามของจีนเช่นกัน โดยชี้ให้เห็นว่าเมื่อพวกแมนจูขึ้นมาเป็นอาณาจักรราชวงศ์ชิงได้เข้ามารุกรานอาณาจักร Joseon ถึง 2 ครั้ง เนื่องจากอาณาจักร Joseon ให้การสนับสนุนราชวงศ์หมิง แต่เพื่อให้เกิดความมั่นคงภายใน อาณาจักร Joseon จึงพัฒนาความสัมพันธ์กับราชวงศ์ชิง Joseon จึงกลับสู่ภาวะปกติในศตวรรษที่ 18

ความสัมพันธ์กับญี่ปุ่น ภาพของญี่ปุ่นที่ปรากฏในประวัติศาสตร์ที่พิพิธภัณฑ์นำมาเสนอนั้นเป็นไปในลักษณะเดียวกับจีน คือเป็นความสัมพันธ์ทางด้านวัฒนธรรมและการรุกราน ต่างกันตรงที่ว่าเกาหลีไม่ได้เป็นฝ่ายรับวัฒนธรรมจากญี่ปุ่น แต่เป็นไปในลักษณะที่เกาหลีเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความเจริญจากจีนไปยังญี่ปุ่น โดยเฉพาะในยุคประวัติศาสตร์ตอนต้น เกาหลีมีความสำคัญกับญี่ปุ่นเป็นอย่างมาก ในฐานะตัวกลางนำวิทยาการความรู้และศิลปวัฒนธรรมต่าง ๆ จากจีนไปสู่ญี่ปุ่น แต่ในขณะเดียวกันก็มีการนำเสนอประวัติศาสตร์ทั้งในด้านที่เป็นศัตรูและเป็นมิตร

แผนผังขนาดใหญ่ของพระราชวังตะวันออก

เช่น แสดงภาพแผนผังขนาดใหญ่ของพระราชวังตะวันออก หน้าห้องนิทรรศการ 117 (Joseon Dynasty) พร้อมคำบรรยายอ้างอิงถึงการที่ญี่ปุ่นได้เข้าไปเผาทำลายพระราชวังดังกล่าว ทำให้เสียหายอย่างหนัก โดยอธิบายว่า 『ฉากผนังนี้แสดงภาพของตำหนัก Changgyeonggung และพระราชวัง Changdeokkung ซึ่งเกี่ยวข้องกับฐานะที่เป็นพระราชวังตะวันออก (The Eastern Palace) ภาพนี้วาดโดยศิลปินแห่งราชสำนักที่

แสดงถึงความงดงามของการวาดภาพในราชสำนัก นอกจากนี้ ยังให้ข้อมูลอันหาค่ามิได้สำหรับการฟื้นฟูพระราชวังที่ถูกทำลายในช่วงของการปกครองอาณานิคมของญี่ปุ่น』

นอกจากนี้เนื้อหาในนิทรรศการยังกล่าวถึงการรุกรานครั้งใหญ่ของญี่ปุ่นในสมัยของ Toyotomi Hideyoshi ว่า ญี่ปุ่นเป็นผู้รุกรานและทำลายมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าของเกาหลี โดยระบุชัดเจนตอนหนึ่งว่า 『สงครามได้ปะทุขึ้นเมื่อญี่ปุ่นรุกรานอาณาจักร Joseon ใน ค.ศ. 1592 ในช่วงต้นของสงคราม ญี่ปุ่นได้ยึดพื้นที่ทั้งหมดของประเทศ แต่โชกุนแห่งสงครามได้เปลี่ยนไปเข้าข้างอาณาจักร Joseon เมื่อนายพลเรือ Yi Sunsin ได้รับชัยชนะต่อกองเรือญี่ปุ่นหลายครั้ง การรบแบบกองโจรได้เกิดขึ้นทั่วประเทศ และกองทัพของราชวงศ์หมิงได้เข้าเป็นพันธมิตรกับอาณาจักร Joseon เพื่อต่อสู้กับญี่ปุ่น สงครามใช้เวลาจนถึง 7 ปี จนกระทั่งญี่ปุ่นถอนทหารออกไป』 ขณะที่ในนิทรรศการพื้นที่ใกล้เคียงก็ได้อธิบายว่า 『ภายหลังสงครามยุติใน ค.ศ. 1598 รัฐบาล Joseon ได้รื้อฟื้นความสัมพันธ์ทางการทูตกับญี่ปุ่นผ่าน เกาะTsushima และได้ส่งคณะทูตไปยังญี่ปุ่นในช่วงปลายราชวงศ์ Joseon คณะผู้แทน Tongsinha เป็นสัญลักษณ์ของความสัมพันธ์อย่างสันติระหว่างอาณาจักร Joseon กับญี่ปุ่น และยังช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระหว่างสองฝ่าย』

จากสาระที่รวบรวมได้ ภาพของเพื่อนบ้านสำคัญคือจีนและญี่ปุ่นในประวัติศาสตร์เกาหลีไม่ได้แตกต่างกันมากนัก มีทั้งความสัมพันธ์ทั้งทางที่เป็นศัตรูและทางที่เป็นมิตร ต่างกันเพียงเล็กน้อยคือในประเด็นทางไมตรี การที่เกาหลีอยู่ใกล้จีนเกาหลีจึงมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดในฐานะผู้รับอารยธรรมจากจีน ในขณะที่เดียวกันเกาหลีก็ทำหน้าที่ส่งต่อวัฒนธรรมบางส่วนจากจีนไปยังญี่ปุ่นด้วย อย่างไรก็ตาม สิ่งหนึ่งที่นาสังเกตสำหรับความสัมพันธ์กับญี่ปุ่นนั้น แม้วานิทรรศการส่วนนี้จะไม่มีภาพความรุนแรงและความโหดร้ายในช่วงประวัติศาสตร์การยึดครองเกาหลีเป็นอาณานิคม เนื่องจากเนื้อหาของนิทรรศการสิ้นสุดลงในช่วงต้นรัชสมัยพระเจ้า Gojong แต่พิพจน์กันก็ไม่ได้ลืมแทรกบางเรื่องราวเกี่ยวกับการรุกรานของญี่ปุ่นไว้ด้วย เช่น กล่าวถึงการเผาทำลายพระราชวังตะวันออกของญี่ปุ่นไว้บนแผ่นภาพขนาดใหญ่ที่ทางเข้าห้องนิทรรศการดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น นอกจากนี้ในตอนท้ายของนิทรรศการมีวิทัศน์ผลงานของ Lee Lee-nam (ค.ศ. 1969-ปัจจุบัน) ศิลปินร่วมสมัยที่นำภาพวาดผลงานของ An Jung-sik

(ค.ศ. 1861-1919) ศิลปินปลายรัชสมัยพระเจ้า Gojong มาจัดแสดงสื่อให้เห็นถึงความต้องการที่จะเป็นอิสระจากญี่ปุ่นและประสบการณ์ที่เลวร้ายทั้งปวง โดยมีข้อความประกอบวิดิทัศน์ว่า

『ภาพภูเขา Baegaksan ในฤดูใบไม้ร่วงของ An Jung-sik มีความปรารถนาให้รุ่งอรุณของฤดูใบไม้ผลิมาถึง (หมายถึงการยุติการปกครองอาณานิคมของจักรวรรดิญี่ปุ่น) ภาพของฤดูใบไม้ผลิแสดงให้เห็นประตู Gwanghwamun ที่เปิดกว้างพร้อมกับประสบการณ์อันแสนสาหัสของชาวเกาหลีกำลังจะยุติ』

ประวัติศาสตร์การรุกรานของญี่ปุ่นไม่ได้อยู่ในขอบเขตการนำเสนอสำหรับพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ แต่การที่มีสาระแทรกอยู่ในบางส่วนแม้จะไม่มากนัก ก็น่าจะสะท้อนให้เห็นได้ว่า สำหรับเกาหลีแล้ว ความสัมพันธ์กับญี่ปุ่นยังคงมีภาพจำที่ยากจะลืมอยู่

3. จินตภาพความเป็นชาติจากพิพิธภัณฑ์ : “ วัฒนธรรมเกาหลีในรูปแบบของเกาหลี ”

ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกซึ่งประกอบด้วย จีน ญี่ปุ่น เกาหลี และไต้หวัน มีรูปแบบวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่คล้ายคลึงและใกล้เคียงกันมาช้านาน อันเนื่องมาจากระบบความสัมพันธ์ที่มีมาตั้งแต่ก่อนคริสตกาล โดยมีศูนย์กลางวัฒนธรรมจากจีนเป็นสำคัญถือว่าเป็นข้อเท็จจริงที่ประเทศในภูมิภาคนี้ต่างยอมรับและเกาหลีเองก็เช่นกัน

นิทรรศการที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์แห่งชาติเกาหลีนี้ มีการกล่าวถึงและแสดงถึงการรับวัฒนธรรมที่มาจากจีน เช่น อิทธิพลพุทธศาสนาจากจีนที่เผยแพร่เข้ามาในคาบสมุทรเกาหลีตั้งแต่สมัยที่เกาหลียังแบ่งแยกเป็นแคว้นต่าง ๆ หรืออิทธิพลจากลัทธิขงจื๊อที่เข้ามายังเกาหลีในอาณาจักร Goryeo แต่การนำเสนอความเป็นชาติของเกาหลีที่แตกต่างจากพิพิธภัณฑ์ของประเทศอื่นในภูมิภาคนี้คือ การแสดงให้เห็นว่าแม้เกาหลีจะรับวัฒนธรรมจากจีนแต่ก็ได้ปรับเปลี่ยนและหลอมรวมกับวัฒนธรรมดั้งเดิมของเกาหลี และกลายเป็นอัตลักษณ์ที่เป็นของ “เกาหลีที่ไม่เหมือนจีน” ซึ่งถือว่าเกาหลีให้ความสำคัญกับประเด็นนี้อย่างเด่นชัดมากกว่าญี่ปุ่นและไต้หวัน

จากการนำเสนอในพิพิธภัณฑ์ จะพบว่าเกาหลีเริ่มต้นปูพื้นฐานให้เห็นว่าเกาหลีมีรากเหง้าความเป็นมาดั้งเดิมของตนผ่านรูปแบบการจัดเรียงลำดับหัวข้อนิทรรศการ แม้ว่าในเนื้อหาหรือในหัวเรื่องจะไม่ได้เน้นในเรื่องเวลาความยาวนานของประวัติศาสตร์และพัฒนาการของอาณาจักรเกาหลี แต่วิธีการจัดนิทรรศการ การแบ่งหัวเรื่อง และการอธิบาย สามารถบอกได้ว่าเกาหลีมีรากเหง้าทางวัฒนธรรมที่สืบต่อมาอย่างยาวนานไม่แพ้ชาติอื่น ๆ ในเอเชียตะวันออก ดังจะเห็นว่าพิพิธภัณฑ์ได้เลือก ภาพสลักบนแผ่นหิน Bangudae ที่หน้าผาในเมือง Ulsan ซึ่งเป็นหลักฐานที่สำคัญของยุคก่อนประวัติศาสตร์ แสดงให้เห็นถึงอารยธรรมของมนุษย์ที่เก่าแก่ที่สุดในดินแดนของเกาหลี แผ่นหิน Bangudae ดังกล่าวมีขนาดใหญ่และมีภาพสลักของสัตว์และวิถีชีวิตของคนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ประมาณ 200 ภาพ โดยพิพิธภัณฑ์ได้อธิบายถึงอารยธรรมยุคแรก ๆ ของเกาหลีว่า 『ภาพวาดและภาพสลักบนหิน Bangudae ทำให้เราทราบถึงวิถีชีวิตของผู้คนในยุคก่อนประวัติศาสตร์ ผ่านทางภาพของการล่าสัตว์ ตกปลา และการเฉลิมฉลองในโอกาสต่าง ๆ ในบรรดาภาพปลาวาฬ เต่า เสือ กวาง และสัตว์อื่น ๆ บนหินสลักนี้ พบว่าบางส่วนถูกดักจับโดยตาข่ายและกรงขัง

ภาพสลักบนแผ่นหิน Bangudaes บนหน้าผาในเมือง Ulsan

นอกจากนี้ยังพบภาพ
ผู้คนบนเรือ รวมทั้ง
นักรบที่กำลังเดินร่ำใน
สภาพเปลือยเปล่า ซึ่ง
เชื่อกันว่าเป็นภาพ
เกี่ยวกับพิธีกรรมสวด
ขอพรเพื่อการเก็บเกี่ยวที่
อุดมสมบูรณ์ และ
ความสำเร็จในการล่า
สัตว์และตกปลา]

หลังจากเปิดฉากด้วยภาพของอารยธรรมมนุษย์ในยุคแรกของเกาหลีแล้ว ภายในห้องนิทรรศการ
ทั้งหมดต่างก็จัดแสดงให้เห็นพัฒนาการของอาณาจักรผ่านมรดกทางวัฒนธรรมชิ้นสำคัญ ๆ ที่มี
ลักษณะเฉพาะของเกาหลีซึ่งพิพิธภัณฑณ์นำมาจัดแสดง แบ่งออกเป็น 2 ส่วน

1. วัฒนธรรมเฉพาะเกาหลียุคก่อนประวัติศาสตร์ถึงยุคประวัติศาสตร์โบราณ

พิพิธภัณฑณ์แห่งชาติเกาหลีพยายามแสดงให้เห็นถึง วัฒนธรรมเกาหลีเมื่อครั้งบ้านเมืองยังแบ่งแยก
กันเป็นแคว้นหลายอาณาจักร โดยมีมรดกทางวัฒนธรรมเด่น ๆ ที่สำคัญ 4 กลุ่มดังนี้

1.1 เครื่องปั้นดินเผา

การจัดแสดงเครื่องปั้นดินเผาในพิพิธภัณฑณ์แห่งนี้ไม่ได้แสดงให้เห็นเพียงความสวยงาม แต่ยังแสดง
ให้เห็นถึงความยิ่งใหญ่ของดินแดนที่เป็นส่วนหนึ่งของอารยธรรมเกาหลีซึ่งมีพื้นที่กว้างขวาง สำหรับ
เครื่องปั้นดินเผาที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นความก้าวหน้าของอารยธรรมเกาหลีก็คือ เครื่องปั้นดินเผาสมัย
อาณาจักร Baekje และอาณาจักร Gaya ดังคำบรรยายลักษณะพิเศษของการผลิตเครื่องปั้นดินเผาในสมัย
Baekje ว่า 『การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีการผลิตมาประยุกต์ใช้กับการผลิตแบบดั้งเดิมของชาว
Baekje เป็นจุดเปลี่ยนของการทำเครื่องปั้นดินเผาและงานโลหะ ในสมัยนั้นเริ่มมีการผลิตเครื่องปั้นดินเผา
แบบ 3 ขา จาน ตุ่มขั้วสีดำ รวมทั้งการสร้างสรรค์เครื่องใช้รูปแบบใหม่ ๆ แบบที่ไม่เคยมีมาก่อน มีการผลิต
กระเบื้องหลังคาโดยอาศัยเทคโนโลยีเครื่องปั้นดินเผาแบบเดิม และมีการนำเทคนิคการฝังลายมาใช้
นอกจากนี้ยังมีการทำเครื่องมือทางการเกษตรจากเหล็ก เพื่อช่วยเพิ่มกระบวนการผลิตในเกษตรกรรมอีกด้วย』

สำหรับเครื่องปั้นดินเผาของอาณาจักร Gaya ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่พิพิธภัณฑณ์เกาหลีพยายามจัดแสดง
ให้เห็น เนื่องจากมีความแข็งแรงทนกว่าเมื่อเทียบกับเครื่องปั้นดินเผาแบบอื่นในคาบสมุทรเกาหลี
และมีรูปร่างลักษณะเฉพาะของตนเองอย่างโดดเด่น โดยมีฐานโค้งและมีช่องที่ฐานหลายรูปแบบ ซึ่งทำให้
แตกต่างไปจากเครื่องปั้นดินเผาที่พบในอาณาจักรอื่น นิทรรศการแสดงให้เห็นว่ามีการขุดพบ

เครื่องปั้นดินเผา Gaya จำนวนมากในพื้นที่ต่าง ๆ บนคาบสมุทรเกาหลี แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลและความยิ่งใหญ่ทางวัฒนธรรมของอาณาจักร Gaya ซึ่งเป็นที่นิยมอย่างกว้างขวาง

1.2 เครื่องโลหะ

เครื่องโลหะที่ปรากฏอยู่ในพิพิธภัณฑสถานมีหน้าที่ที่หลากหลาย โดยลักษณะของคำบรรยายเกี่ยวกับเครื่องโลหะจะเน้นไปที่กระบวนการและเทคนิคการผลิตที่ถือว่ามีความโดดเด่น เช่น อธิบายการผลิตเหล็กและเครื่องใช้ที่ทำจากเหล็กของชาว Gaya ซึ่งทำได้ถึง 2 วิธีคือ 『การหล่อ ซึ่งจะเทเหล็กที่หลอมละลายแล้วลงไปแม่พิมพ์ กับวิธีการหลอมซึ่งจะอาศัยการใช้ความร้อนและการตีก้อนเหล็กให้เป็นรูป เป็นต้น』 นอกจากนี้ยังมีการจัดแสดงเครื่องโลหะตามหมวดหมู่สิ่งของ เช่น การแสดงชุดเกราะของชาว Gaya ที่มีเอกลักษณ์คือการนำเอาแผ่นเหล็ก 20-30 ชิ้นมาร้อยเข้าด้วยกันเพื่อป้องกันรอบตัวผู้สวมใส่ทั้ง 4 ด้าน ซึ่งเป็นชุดเกราะที่ต่างไปจากจีนและญี่ปุ่น

1.3 สุสานและเครื่องประดับ

นิทรรศการในส่วนนี้เน้นเรื่องวัฒนธรรมการฝังศพและสุสานค่อนข้างมาก ภายในห้องนิทรรศการเกือบทุกอาณาจักรมักจะมีการจำลองสุสานประกอบอยู่เสมอ เช่น อาณาจักร Buyeo มีสุสานหมายเลข 9 อาณาจักร Goguryeo มีสุสาน Gangseo (Gangseo Great Tomb) และอาณาจักร Baekje มีสุสานกษัตริย์ Muryeong (Tomb of King Muryeong) หรือถ้าไม่มีการจำลองสุสานก็จะนำสิ่งของที่พบในสุสานมาจัดแสดง โดยเฉพาะเครื่องประดับทองคำ เช่น เครื่องประดับสมัย Gaya และที่มีชื่อเสียงมากที่สุดคือ เครื่องประดับสมัย Silla

การที่พิพิธภัณฑสถานแห่งนี้ใช้สุสานเป็นภาพสำคัญในนิทรรศการนั้น ภัณฑารักษ์ที่เกี่ยวข้องได้อธิบายเหตุผลว่า “เรื่องราวในสมัย Goguryeo, Baekje, และ Silla ส่วนใหญ่จัดแสดงด้วยสิ่งของที่ขุดได้จากสุสาน ซึ่งได้แก่เครื่องประดับทองคำต่าง ๆ เนื่องจากของเหล่านั้นแสดงให้เห็นความเป็นมาของแต่ละยุคได้ชัดเจนที่สุดว่า ยุคนั้นมีความเป็นมาอย่างไร เจริญก้าวหน้าเพียงใด ผู้คนมีวิถีความเป็นอยู่อย่างไร อีกทั้งมีวัฒนธรรมและศิลปะในรูปแบบเฉพาะอย่างไร” (Jang, 2016) อย่างไรก็ตามการจัดแสดงดังกล่าวสามารถสะท้อนให้เห็นได้ว่า แม้เกาหลีจะมีสุสานหรือวัฒนธรรมการฝังศพซึ่งเป็นวัฒนธรรมร่วมในเอเชียตะวันออกทั้งจีน ญี่ปุ่น และเกาหลี แต่สิ่งของที่นำมาจัดแสดงนั้นก็ในรูปแบบเฉพาะของเกาหลี โดยเฉพาะเครื่องประดับทองคำจากสุสานแต่ละแห่ง ตัวอย่างที่สำคัญคือ มงกุฎและเข็มขัดทองคำของอาณาจักร Silla ที่ตกแต่งด้วยลวดลายต่าง ๆ ซึ่งพิพิธภัณฑสถานอธิบายไว้ว่า 『มงกุฎทองคำนี้ตกแต่งรูปแบบคล้ายกิ่งไม้ และเขากวางที่ติดอยู่บนที่คาดศีรษะ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงบารมีของกษัตริย์ ตัวตน และมุมมองทางโลกของราชวงศ์ ส่วนประกอบของเข็มขัดทองคำประกอบด้วย หัวเข็มขัด เครื่องประดับส่วนปลายเข็มขัดเครื่องตกแต่งด้วยหนังหรือผ้าไหม และห้อยเอวที่ทำเป็นรูปปลา มีขนาดเล็ก และหยกแกะสลักที่ดูเหมือนจะแสดงถึงอุปกรณ์ในบ้าน』 นอกจากนี้ยังมีตุ้มหูทองคำจากยุคเดียวกันที่มีลักษณะเป็นวงแหวนประดับด้วยเส้นโลหะถักซึ่งมีการตกแต่งอย่างหรูหราด้วยลายกระดองเต่าและเถาดอกไม้ที่ทำจากทองคำเป็นต้น

มงกุฏและเข็มขัดสมัยอาณาจักร Silla

ตุ้มหูและ เครื่องประดับทองคำแบบต่างๆ ในอาณาจักร Silla

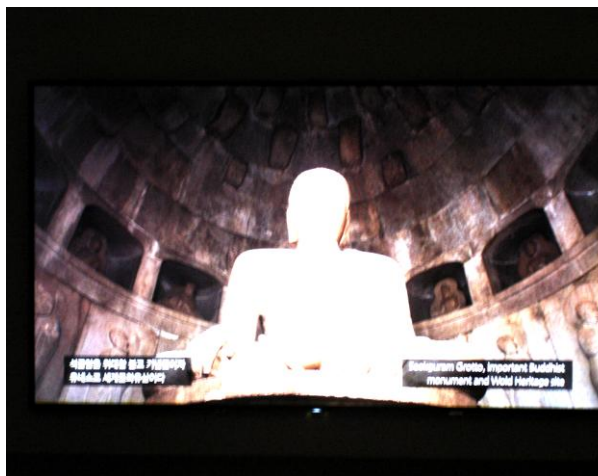
1.4 พุทธศาสนา

นิทรรศการอธิบายไปในแนวทางเดียวกันกับวัฒนธรรมและความรุ่งเรืองด้านอื่น ๆ ที่กล่าวว่าพุทธศาสนาเริ่มต้นจากความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมและรับอิทธิพลมาจากจีน ตามรายละเอียดที่ได้กล่าวไว้) ข้างต้นในประเด็นของ 2.1 เกาหลี : ประวัติศาสตร์ที่น่ามาเล่า) แต่อย่างไรก็ตามพิพิธภัณฑ์ยังคงแสดงอัตลักษณ์ของตน โดยเฉพาะความยิ่งใหญ่ของวัตถุที่เป็นรูปธรรมในแบบฉบับของเกาหลี เช่น อธิบายถึงเจดีย์แบบเกาหลีซึ่งส่วนใหญ่สร้างจากหิน เจดีย์องค์สำคัญที่ถูกนำมาจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์แห่งชาติเกาหลีคือ เจดีย์ 10 ชั้นจากวัด Gyeongcheonsa (The Ten-Story Pagoda of Gyeongcheonsa Temple) สร้างขึ้นสมัย Goryeo ใน ค.ศ. 1348 นับเป็นเจดีย์หินอ่อนแห่งแรกของเกาหลี ชั้นฐานของเจดีย์มีภาพสลักรูปสิงโตพระอรหันต์และฉากจากวรรณกรรมไซอิ๋วของจีน ส่วนกลางเจดีย์เป็นเรื่องทศชาติชาดก

นอกจากนั้น นิทรรศการยังนำเสนอเรื่องราวของวัด Seokuram ซึ่งเป็นวัดสำคัญในประวัติศาสตร์เกาหลี มีลักษณะพิเศษคือตั้งอยู่บนยอดเขาทางด้านตะวันออกของ Tohamsan เมื่อ ค.ศ. 751 ปัจจุบันอยู่ในเขต Gyeongju ในสมัย Silla รวม วัด Seokuram แสดงให้เห็นถึงความรุ่งเรืองและความศรัทธาในพุทธศาสนาของผู้คนในสมัย Silla รวม เนื่องด้วยมีการเจาะถ้ำสร้างเป็นวิหารและเป็นที่ประดิษฐานของพระประธานขนาดใหญ่ที่มีความสวยงาม และถือเป็น 『เป็นศิลปะชิ้นเอกในพุทธศาสนาของอาณาจักร Silla รวม และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าสูงยิ่ง』 นอกจากนี้ยังมีการแกะสลักรูปเทพเจ้าและพระโพธิสัตว์รวม 38 องค์ภายในถ้ำด้วย โดยนิทรรศการได้อธิบายว่าความงดงามที่เกิดขึ้นว่า 『พระพุทธรูปในยุคอาณาจักร Silla รวม มีลักษณะที่งดงามเฉพาะตัวด้วยการรวมปฏิมากรรมจากอาณาจักร Baekje และอาณาจักร Goguryeo รวมถึงราชวงศ์ถังบนพื้นฐานของแบบและเทคนิคดั้งเดิมของอาณาจักร Silla เอง พระพุทธรูปที่โดดเด่นจากยุคนี้สามารถหาดูได้จากพระพุทธรูปที่ถ้ำ Seokuram ที่สร้างในช่วงกลางคริสต์ศตวรรษที่ 8』

เจดีย์ 10 ชั้นสมัย Goryeo ตามแบบสถาปัตยกรรม

พระพุทธรูปสมัย Silla รวมในถ้ำ Seokuram

รูปแบบและลักษณะการจัดนิทรรศการยุคก่อนประวัติศาสตร์ถึงยุคประวัติศาสตร์โบราณในพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ แสดงให้เห็นถึงอารยธรรมในคาบสมุทรเกาหลีของแต่ละอาณาจักรโดยอธิบายถึงอิทธิพลของแหล่งที่มา และเน้นให้เห็นถึงการดัดแปลงและความยิ่งใหญ่ของวัฒนธรรมที่รับเข้ามาให้เป็นแบบแผนของตนเอง และการถ่ายทอดวัฒนธรรมเหล่านั้นต่อไปยังอาณาจักรอื่น ๆ หรืออาจกล่าวได้ว่า คำบรรยายให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมที่โดดเด่นของแต่ละอาณาจักรเป็นสำคัญ

2. วัฒนธรรมเฉพาะเกาหลียุคกลางถึงยุคสมัยใหม่ตอนต้น

การจัดแสดงวัตถุทางวัฒนธรรมในส่วนที่ 2 นี้ถือเป็นการแสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองของเกาหลีในช่วงเวลาที่สามารถรวมอาณาจักรต่าง ๆ ให้เป็นปึกแผ่นได้ และมีอารยธรรมที่สืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน โดยแบ่งประเภทของวัฒนธรรมเด่น ๆ 5 หัวข้อดังนี้

2.1 ขงจื๊อใหม่

เกาหลีรับเอาแนวคิดขงจื๊อใหม่ (Neo-Confucianism) มาจากจีนในสมัย Goryeo โดยรับเอาพิธีกรรมตามความเชื่อของขงจื๊อเข้ามา ที่สำคัญได้แก่พิธีบูชาสวรรค์ บรรพบุรุษ และเทพเจ้า ต่อมาในราชวงศ์ Joseon รับเอาลัทธิขงจื๊อเข้ามาแทนที่พุทธศาสนา โดยนำหลักการจากขงจื๊อมาสร้างสรรควัฒนธรรมเฉพาะตัวขึ้นมาใหม่หลายอย่าง ดังที่นิทรรศการบรรยายไว้ว่า ราชวงศ์ Joseon ก่อตั้งใน ค.ศ. 1392 และลัทธิขงจื๊อใหม่ได้รับการยอมรับให้เป็นคตินิยมของรัฐ ราชวงศ์ Joseon ได้สร้างกรอบทางการเมืองจากหลักการของลัทธิขงจื๊อที่ยอมรับว่าคนคือฐานรากของรัฐ โครงสร้างการบริหาร และระบบต่าง ๆ ได้ถูกดัดแปลง โดยมีพื้นฐานมาจากหลักการของลัทธิขงจื๊อ และได้เกิดมีการปกครองโดยข้าราชการในศตวรรษที่ 15 อุดมลักษณ์ของราชวงศ์ใหม่ได้แสดงอย่างเด่นชัด อำนาจของกษัตริย์ได้ถูกทำให้เข้มแข็งและวัฒนธรรม

ที่มีลักษณะเฉพาะได้พัฒนาขึ้นมาในหลาย ๆ ด้าน เช่น การสร้างอักษร Hangeul ประมวลกฎหมาย ปฏิทิน ดาราศาสตร์ และเกษตรกรรม』

2.2 การพิมพ์

การพิมพ์ถือเป็นอีกหัวข้อหนึ่งที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติให้ความสำคัญ ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติได้จัดแสดงทั้งตัวพิมพ์ไม้ และตัวพิมพ์โลหะ เนื่องจากการพิมพ์เป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของเกาหลีที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ โดยเกาหลีประสบความสำเร็จในการผลิตและใช้แทนพิมพ์ที่มีตัวพิมพ์โลหะเป็นครั้งแรกของโลก ในสมัย Goryeo หนังสือที่พิมพ์ด้วยตัวพิมพ์โลหะเก่าแก่ที่สุดในโลกคือ Anthology of Great Priests' Teachings และเนื่องจากพุทธศาสนาเป็นที่นิยมในสมัย Goryeo จึงมีการจัดพิมพ์และจัดทำพระไตรปิฎกใหม่

2.3 อักษร Hangeul

อักษร Hangeul เป็นนวัตกรรมที่เกาหลีภาคภูมิใจ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติกล่าวถึงตัวอักษร Hangeul ไว้ว่า 『เป็นความสำเร็จที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในรัชสมัยของพระเจ้า Sejong มหาราชด้วยพระองค์ทรงกังวลว่า พสกนิกรของพระองค์ไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันซึ่งเป็นอักษรจีนได้ พระองค์จึงได้ทรงประดิษฐ์อักษร Hangeul หรือเรียกว่า Hunmin Jeongeum³ ใน ค.ศ. 1443 โดยเกณฑ์บรรดานักวิชาการให้มาร่วมกันทำงานที่หอแห่งเกียรตินิยม ตัวอักษรแบบใหม่นี้ได้ประกาศใช้ใน ค.ศ. 1446 พื้นฐานของพยัญชนะ HunminJeongeum ออกแบบตามโครงสร้างของปาก ลำคอ และอวัยวะการออกเสียงอื่น ๆ และเสียงสระพื้นฐานใช้แนวปรัชญาขงจื้อคือ แสดงถึง 3 โลกของขงจื้อคือท้องฟ้า ดิน และมนุษย์』 หลังจากนั้นจึงเริ่มมีการเผยแพร่การใช้อักษร Hangeul โดยสมาชิกราชวงศ์โชซอนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ จนทำให้อักษร Hangeul ถูกใช้อย่างแพร่หลายในหมู่ประชาชนคนทั่วไปด้วย

การคิดค้นอักษร Hangeul ที่นำเสนอในนิทรรศการ เป็นการแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของกษัตริย์เกาหลีที่ทรงมีพระปรีชาสามารถในการคิดค้นอักษรที่มีหลักการ มีความเป็นวิทยาศาสตร์ด้วยการอาศัยความรู้ด้านสรีรวิทยาผนวกกรรมเข้ากับวัฒนธรรมท้องถิ่นคือ ขงจื้อแบบเกาหลี การประดิษฐ์อักษรถือเป็นเหตุการณ์สำคัญเป็นความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่ และเป็นเครื่องชี้ให้เห็นได้ว่าเกาหลีได้ปลดแอกทางวัฒนธรรมด้านภาษาจากจีนอีกด้วย

2.4 ปฏิทินและดาราศาสตร์

นิทรรศการแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยพระเจ้า Sejong รวมทั้งการนำความรู้ทางด้านดาราศาสตร์และวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์กับความเป็นอยู่ และการประกอบอาชีพด้านการเกษตรให้ดีขึ้น อีกทั้งยังแสดงให้เห็นด้วยว่าพัฒนาการด้านวิทยาศาสตร์ของเกาหลีเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่เกิดจากการนำเอาแนวคิดเก่ามาผสมผสานกับวิทยาศาสตร์จนเกิดเป็นความรู้ใหม่แบบเกาหลี เช่น การสร้างปฏิทิน การทำแผนที่ เป็นต้น

³ ชื่อตัวอักษร Hangeul ที่สร้างขึ้นเป็นครั้งแรกในสมัยพระเจ้า Sejong

2.5 บัลลังก์กษัตริย์

บัลลังก์เป็นของสูงแสดงถึงสถานะ อำนาจ และเกียรติยศของกษัตริย์หรือพระจักรพรรดิ ถือเป็นตำแหน่งที่ศักดิ์สิทธิ์สำหรับกษัตริย์ประทับนั่งในพระราชพิธีสำคัญๆ และประทับนั่งเพื่อให้ขุนนางได้เข้าเฝ้าในโอกาสต่างๆ แต่ละประเทศจะมีลักษณะเฉพาะของตนเอง เกาหลีเองก็เช่นกัน ในสมัย Joseon ได้มีการสร้างบัลลังก์ตามแบบจีนประดิษฐ์ขึ้นไว้ในพระที่นั่ง Geunjeongjeon พระราชวัง Gyeongbokgung แต่สิ่งที่น่าสนใจก็คือ เกาหลีได้ดัดแปลงรายละเอียดบัลลังก์ตามแบบจีนให้เป็นตามแบบและแนวคิดของเกาหลี เช่น ขณะที่บัลลังก์จักรพรรดิจีนมีมังกรเป็นสัญลักษณ์ของอำนาจและความยิ่งใหญ่ของจักรพรรดิจีน แต่เกาหลีใช้ภาพวาดฉากหลังที่ประกอบด้วยพระอาทิตย์ พระจันทร์เป็นตัวแทนแห่งหยิน-หยาง กลางวัน-กลางคืน และยอดเขา 5 ยอด คือยอดเขาสำคัญของคาบสมุทรเกาหลี เป็นสัญลักษณ์พระราชอำนาจและความยิ่งใหญ่ของกษัตริย์เหนือดินแดนเกาหลีทั้งหมด

บัลลังก์จำลองของกษัตริย์ราชวงศ์ Joseon ในห้องนิทรรศการ

บัลลังก์จักรพรรดิจีน ในพระราชวังต้องห้าม (ปักกิ่ง)

ที่มา : <https://www.dek-d.com/studyabroad/43253/Dek-D>

การจัดแสดงและคำบรรยายในนิทรรศการยุคกลางถึงยุคสมัยใหม่ตอนต้นยังคงมีแนวทางการสื่อสารและประเด็นที่คล้ายคลึงกับนิทรรศการส่วนที่ 1 (ยุคก่อนประวัติศาสตร์ถึงยุคประวัติศาสตร์โบราณ) กล่าวคือแสดงให้เห็นถึง “ความเป็นเกาหลี” ที่มีความโดดเด่นและก้าวหน้าไม่ต่างจากชาติอื่นในภูมิภาคเดียวกัน ที่น่าสนใจนอกจากนิทรรศการปกติแล้ว ยังมีห้องวิดีโอ (VDO Room) ฉายวิดีโอ 3 เรื่องสำคัญคือ

1. ภาพจิตรกรรมฝาผนังสุสาน Goguryeo (Goguryeo Tomb Murals)
2. สุสานโบราณของ Goguryeo Baekje และ Silla (Ancient Tombs of Goguryeo, Baekje and Silla)
3. ศิลาจารึกพระเจ้า Gwanggaeto มหาราช⁴ (Stele of King Gwanggaeto the Great)

⁴ พระเจ้า Gwanggaeto มหาราช (ค.ศ. 374-413) คือกษัตริย์แห่งอาณาจักร Goguryeo เป็น 1 ใน 2 กษัตริย์เกาหลีที่ได้รับการขนานพระนามว่า “มหาราช” ทรงมีความสามารถในการรบสามารถขยายอาณาเขตออกไปได้อย่างกว้างขวาง ภายหลังการสวรรคตโอรสได้สร้างจารึกเป็นเสาหินขนาดใหญ่สูง 6.39 เมตร และกว้าง 1.2 เมตร และอีกด้านหนึ่ง 1.46 เมตร จารึกวีรกรรมและกลยุทธ์อันชาญฉลาดของพระเจ้า Gwanggaeto มหาราช ปัจจุบันมีการจำลองโบราณวัตถุชิ้นนี้จัดแสดงไว้ใน

เนื้อหาจากวิดิทัศน์โดยรวมอธิบายเรื่องราวของสุสาน วิธีการสร้างสุสานลักษณะเฉพาะของเกาหลี ใน 3 รูปแบบคือ สุสานหินสมัย Goguryeo สุสานอิฐสมัย Paekje และสุสานเนินหินสมัย Silla พร้อมทั้งแสดง เครื่องประดับและมงกุฎทองคำสมบัติล้ำค่าที่ฝังอยู่ในสุสานแต่ละแห่ง รวมทั้งเรื่องราวของพระเจ้า Gwanggaeto ที่ได้รับยกย่องว่าเป็นมหาราชของเกาหลี ทั้งนี้เพื่อสร้างจินตภาพและความภาคภูมิใจให้ คนรุ่นหลังได้เข้าใจรากเหง้าที่มาของวัฒนธรรมและความรุ่งเรืองของเกาหลีในอดีต ตัวอย่างหนึ่งของบทบรรยาย ภาพจิตรกรรมฝาผนังในสุสานอาณาจักร Goguryeo ระบุว่า 『พลังมากมายและจินตนาการของวัฒนธรรม Goguryeo ที่นำเสนอผ่านภาพวาดฝาผนัง ไม่ได้เป็นเพียงแค่ส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์ แต่ยังเป็นทรัพย์สิน สมบัติของวัฒนธรรมเกาหลี และมรดกตกทอดที่ต้องถูกส่งต่อไปยังคนรุ่นหลังต่อไป』 และอีกตัวอย่างหนึ่งในวิดิทัศน์ คือ “ศิลาจารึกพระเจ้า Gwanggaeto มหาราช” ที่ต้องการให้คนรุ่นหลังได้ภาคภูมิใจในสิ่งที่ บรรพบุรุษได้สร้างไว้ด้วยคำบรรยายว่า 『ถ้าหากผู้คนเข้าใจความหมายของความรุ่งเรืองจากสิ่งที่บรรพบุรุษ ได้ถ่ายทอดต่อ ๆ มา ศิลาจารึกของพระเจ้า Gwanggaeto มหาราชก็จะไม่ถูกลืม อำนาจอันรุ่งเรืองในรัชสมัย ของพระเจ้า Gwanggaeto มหาราชจะเป็นที่รับรู้อย่างแท้จริงโดยลูกหลานรุ่นต่อ ๆ ไปในอนาคตข้างหน้า』

การจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์แห่งชาติเกาหลี มีความเด่นชัดในแง่ที่ให้ความสำคัญกับลักษณะเฉพาะ ของเกาหลีแม้ว่าเกาหลีจะได้รับวัฒนธรรมและความเจริญจากภายนอกโดยเฉพาะจากจีน แต่หลายสิ่งเกาหลี ได้พัฒนาจนมีเอกลักษณ์ในรูปแบบของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจาก Jang Sang-hoon ภัณฑารักษ์ แผนกรวบรวมและวิจัยพิพิธภัณฑ์แห่งชาติเกาหลีที่กล่าวว่า “พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ต้องการให้คนเกาหลีหรือ คนต่างชาติเห็นเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ความเป็นชาติของเกาหลี ในเอเชียตะวันออกนั้นหลายคนอาจจะ มองว่ามีลักษณะหลายอย่างที่คล้ายกันหรือเหมือนกัน แต่จริง ๆ แล้วในความคล้ายกันนั้นมีความแตกต่างกัน คือเกาหลีมีอะไรที่เป็นลักษณะเฉพาะของตนเอง อยากจะให้ทุกคนเห็นและเข้าใจจากพิพิธภัณฑ์แห่งนี้” (Jang, 2016)

นอกจากโบราณวัตถุต่าง ๆ และเรื่องราวประวัติศาสตร์ที่พิพิธภัณฑ์เลือกนำมาจัดแสดงให้เห็น รูปแบบตัวตนของเกาหลีแล้ว ตัวอาคารของพิพิธภัณฑ์ก็มีส่วนสำคัญที่ช่วยเสริมภาพ “วัฒนธรรมเกาหลี แบบเกาหลี” ให้มีน้ำหนักชัดเจนมากยิ่งขึ้น การที่รัฐบาลเกาหลีทุ่มทุนสร้างอาคารพิพิธภัณฑ์แห่งชาติเกาหลี แห่งใหม่ที่ Yongsan ไม่ได้เพียงต้องการสร้างความยิ่งใหญ่ของสถาปัตยกรรมสมัยใหม่เท่านั้น แต่รัฐบาลยัง ต้องการสอดแทรก “ความเป็นเกาหลี” ในรูปแบบสถาปัตยกรรมด้วย

พิพิธภัณฑ์หลายแห่งของเกาหลีเพื่อสวดอิศริยาแด่พระเจ้า Gwanggaeto มหาราชและแสดงถึงความยิ่งใหญ่ของเกาหลีโบราณ ส่วน มหาราชอีกองค์หนึ่งคือพระเจ้า Sejong มหาราช (ค.ศ. 1397-1450) สมัย Joseon ทรงเป็นกษัตริย์ที่เป็นปราชญ์ปฏิรูปประเทศ และประดิษฐ์อักษร Hangeul

ภาพที่ตั้งและรูปแบบอาคารพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเกาหลี

ที่มา : <https://www.myguideseoul.com/things-to-do/national-museum-of-korea> My Guide Seoul

ถ้าพิจารณารูปแบบการก่อสร้างอาคารจะเห็นว่าอาคารแห่งนี้สูงถึง 43.08 เมตร มีเนื้อที่เกือบ 50,000 ตารางเมตร และตั้งอยู่บนพื้นที่กว้างถึง 295,550 ตารางเมตร อาคารหลักหันหน้าไปทางทิศใต้ใช้เหล็กและคอนกรีตเป็นโครงสร้างสำคัญ โดยมีหินแกรนิตเป็นผนังด้านนอกที่ให้ความรู้สึก

ทันสมัย และจากภายนอกจะมองเห็นโดมวงกลมที่สูงกว่าตัวอาคารเล็กน้อย อาคารล้อมรอบด้วยธรรมชาติพื้นที่สีเขียว ด้านหน้าอาคารมีสระน้ำขนาดใหญ่ ส่วนฉากหลังของอาคารพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเป็นภูเขา ซึ่งเป็นแนวคิดของรูปแบบสถาปัตยกรรมที่ต้องการแสดงออกถึงภูมิประเทศของเกาหลี ที่มีทั้งสายน้ำและภูเขาเปรียบเสมือนหยินและหยางที่คงอยู่ร่วมกันอย่างสงบและสมดุล นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นถึงการผสมผสานจิตวิญญาณสถาปัตยกรรมของเกาหลีที่ลงตัวกับความทันสมัยและเทคโนโลยียุคใหม่ ตัวอย่างหนึ่งให้เห็นได้อย่างชัดเจนคือ บริเวณส่วนกลางของพิพิธภัณฑสถานซึ่งเป็นพื้นที่โล่ง สำหรับทางเดินเข้าสู่ปีกซ้ายและขวาของอาคารนั้นได้แรงบันดาลใจมาจาก “Maru” คือ บริเวณโถงที่เป็นพื้นไม้ขนาดใหญ่ (Large wooden floor) ซึ่งเป็นสถาปัตยกรรมดั้งเดิมแบบเกาหลี อาคารพิพิธภัณฑสถานจึงเป็นสิ่งก่อสร้างที่ผสมผสานระหว่างธรรมชาติกับวัฒนธรรมอันเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบที่ผ่านกระบวนการคิดโดยละเอียดเพื่อสะท้อนความเป็นเกาหลี (National Museum of Korea, n.d.)

โดยสรุป นอกจากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเกาหลีจะทำหน้าที่เป็นสถานที่เก็บรักษามรดกทางวัฒนธรรมให้ผู้คนได้เรียนรู้แล้ว ยังเป็นที่รวมจินตภาพเกี่ยวกับความเป็นชาติเกาหลี แสดงให้เห็นถึงการปรับตัวของเกาหลีที่รับเอาวัฒนธรรมต่างชาติมาปรับให้เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง สิ่งของที่นำมาจัดวางในพิพิธภัณฑสถานล้วนเลือกสรรมาอย่างดี เพื่อเป็นหลักฐานให้ผู้ชมได้เห็นถึง “ความเป็นเกาหลี” การที่พิพิธภัณฑสถานเน้นภาพ “วัฒนธรรมเกาหลีแบบเกาหลี” ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งน่าจะมาจากภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ ที่เกาหลีอยู่ในฐานะของผู้รับอิทธิพลจากจีน เช่น อิทธิพลจากแนวคิดขงจื้อ ระบบการปกครอง และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันเกาหลีก็ถูกรุกรานทั้งจากจีนและญี่ปุ่น รวมทั้งเคยถูกยึดครองเป็นอาณานิคมของญี่ปุ่น แต่ปัจจุบันเกาหลีเป็นชาติที่ประสบความสำเร็จมีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและวัฒนธรรม ปัจจัยดังกล่าวน่าจะมีผลทำให้เกาหลีต้องการแสดงความโดดเด่นของตนเอง เพื่อสะท้อนให้เห็นว่าแม้จะเป็นการรับอิทธิพลมาจากเพื่อนบ้าน แต่ก็ยังมีการพัฒนา มีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ที่ไม่แพ้ชาติใด ซึ่งกระบวนการรักษามรดกทางวัฒนธรรมของเกาหลีนั้นมียุคมุ่งหมายสำคัญคือ “ต่อยอดความรู้สึก

ชาตินิยมและช่วยลบผลกระทบความไม่มีเสถียรภาพจากอิทธิพลของต่างชาติ” (Maliangkay, 2007, pp. 49-68)

จากจุดเริ่มต้นของพิพิธภัณฑ์ที่ผ่านประสบการณ์ความยากลำบากต้องย้ายสถานที่หลายแห่ง เปลี่ยนที่ตั้งและโครงสร้างต่าง ๆ จนมีที่ตั้งที่ถาวร มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 6 ของโลก ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว ในช่วงต้นนั้น รัฐบาลเกาหลีจึงวางแผนพร้อมทั้งคาดหวังที่จะฟื้นฟูและเผยแพร่วัฒนธรรมเกาหลีไปในระดับสากลผ่านองค์กรทางวัฒนธรรมต่าง ๆ ซึ่งหนึ่งในองค์กรที่สำคัญนั้นคือ พิพิธภัณฑ์ที่มีฐานะเป็นแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมที่สำคัญ รัฐบาลจัดสรรงบประมาณประจำปีสำหรับบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ ประมาณ 24 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี โดยคาดหวังที่จะให้พิพิธภัณฑ์แห่งชาติเกาหลีเป็นพิพิธภัณฑ์ชั้นนำในเอเชีย และแถวหน้าในระดับโลก ซึ่งการลงทุนเริ่มจะเกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม โดยผลจากการสำรวจโดยนิตยสาร The Art Newspaper ใน ค.ศ. 2009 พิพิธภัณฑ์แห่งชาติเกาหลีมียอดผู้เข้าชมอยู่ที่ 2.73 ล้านคนต่อปี สูงที่สุดในเอเชีย และอยู่ในอันดับที่ 10 ของโลก (ดิพวงส์ เนตรล้อมวงศ์, 2553, หน้า 10)

พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ร่วมสมัยแห่งชาติเกาหลี (National Museum of Korean Contemporary History)

พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ร่วมสมัยแห่งชาติเกาหลีตั้งที่ถนน Sejong-daero ใกล้กับประตู Gwanghwamun ซึ่งเป็นประตูใหญ่ด้านหน้าของพระราชวัง Gyeongbokgung (Gyeongbokgung Palace) ที่ประทับของกษัตริย์แห่งราชวงศ์โชซอน บริเวณดังกล่าวจึงมีประวัติความเป็นมายาวนานร่วม 600 ปี และปัจจุบันพื้นที่ดังกล่าวตามแนวถนน Sejong-daero ได้รับการปรับปรุงเป็นจัตุรัส Gwanghwamun (Gwanghwamun Square) ใจกลางกรุงโซล เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งของเกาหลี และเป็นที่ตั้งของอาคารสำคัญ ๆ โดยมีพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ร่วมสมัยเกาหลีเป็นสถานที่หนึ่งที่มีชื่อเสียง และเป็นพิพิธภัณฑ์แห่งแรกที่บอกเล่าประวัติศาสตร์ร่วมสมัยของเกาหลี ซึ่งยังไม่เคยมีการจัดทำมาก่อน (National Museum of Korean Contemporary History, n.d.)

1. พิพิธภัณฑ์กับภูมิหลังความเป็นมา

แนวความคิดในการจัดสร้างพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติเกาหลีเริ่มขึ้นภายหลังจากที่เกาหลีพ้นจากการปกครองแบบเบ็ดเสร็จภายใต้อำนาจเผด็จการ หลังการสิ้นสุดอำนาจของประธานาธิบดี Roh Tae-woo เป็นช่วงเวลาที่ยังคงมีความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลกับประชาชนมาแล้วก็ตาม แต่ปัญหาดังกล่าวก็ยังคงมีให้เห็นอยู่เสมอ อีกทั้งสังคมยังมีการแบ่งแยกขั้วทางความคิดอย่างเห็นได้ชัดเจนระหว่างกลุ่มหัวก้าวหน้าและกลุ่มอนุรักษนิยม (Podoler, 2017, p. 424) อย่างไรก็ตาม หลังจากผ่านการถกเถียงเพื่อหาข้อสรุป ในที่สุดรัฐบาลโดยประธานาธิบดี Lee Myung-bak ได้เลือก “วันประกาศอิสรภาพเกาหลี” คือวันที่ 15 สิงหาคม ค.ศ. 2008 ประกาศให้ประชาชนทราบถึงแผนการสร้างพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ร่วมสมัยแห่งชาติเกาหลี หลังจากนั้นจึงเตรียมการและปรับปรุงอาคารเดิมของกระทรวงวัฒนธรรม การกีฬา และการท่องเที่ยว (Ministry of Culture, Sports and Tourism) ใช้เป็นอาคารของพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ร่วมสมัยแห่งชาติเกาหลี โดยใช้เวลาในการดำเนินการประมาณ 4 ปี สามารถเปิดให้ประชาชนเข้าชมเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม ค.ศ. 2012

สำหรับการเลือกอาคารและสถานที่ตั้งพิพิธภัณฑ์นั้น เมื่อรัฐบาลมีโครงการจะสร้างพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ขึ้นนั้นคณะทำงานมีความเห็นว่าบริเวณ Gwanghwamun เป็นสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ เนื่องจากเป็นพื้นที่สัญลักษณ์แห่งประวัติศาสตร์เกาหลี เป็นพื้นที่เกิดเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์เกาหลี เช่น [...] กลุ่มผู้รักชาติได้รวมตัวกันจัดประชุมและจัดตั้งคลับอิสรภาพ (Independence Club) ขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม ค.ศ. 1896 ก็ได้ใช้สถานที่บริเวณแห่งนี้ หลังจากนั้นคลับอิสรภาพก็ได้พัฒนานโยบายและการเคลื่อนไหวทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับเสรีภาพแก่ประชาชนเกาหลี จนกระทั่งถูกปิดตัวลงในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1898...

นอกจากนี้บริเวณดังกล่าวยังเป็นที่ตั้งอาคารที่มีความสำคัญกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของเกาหลีโดยตลอด [...]เคยเป็นที่ตั้งของสำนักงานคณะบริหารด้านบุคคลในสมัยโชซอน (ค.ศ. 1392-1910) และเมื่อเกาหลีพัฒนาประเทศเข้าสู่ยุค “สาธารณรัฐเกาหลี” ค.ศ. 1961 ได้มีการก่อตั้งตึกที่ทันสมัยบนพื้นที่ดังกล่าวใช้เป็นที่ทำงานของหน่วยงานราชการ ได้แก่ สภาสูงสุดเพื่อการฟื้นฟูบูรณะประเทศ (Supreme Council for National Reconstruction), คณะวางแผนเศรษฐกิจ (Economic Planning Board) ที่สำคัญคือเคยเป็นสถานที่ประชุมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 3 อาคารหลังนี้จึงเป็นจุดกำเนิดแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเกาหลี มีความหมายในเชิงสัญลักษณ์ของการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ และล่าสุดเป็นที่ทำการของกระทรวงวัฒนธรรม การกีฬาและการท่องเที่ยว....」

ด้วยความสำคัญดังกล่าว รัฐบาลจึงได้บูรณะอาคารซึ่งเป็นที่ทำการของกระทรวงวัฒนธรรม การกีฬา และการท่องเที่ยวนี้ให้เป็นพิพิธภัณฑ์ที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของชาติ นำเสนอเรื่องราวประวัติศาสตร์ร่วมสมัยซึ่งเป็นเรื่องที่ทำได้ค่อนข้างยาก เพราะยังมีความเกี่ยวข้องกับความจริงและความรู้สึกของผู้คนที่ยังมีชีวิต รวมทั้งผู้คนยังมีความคิดที่แตกต่างกัน จึงยังไม่เคยมีการจัดแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ร่วมสมัยมาก่อน พิพิธภัณฑ์แห่งนี้รับพันธุกิจนั้นมา และสามารถจัดเนื้อหาและวิธีการจัดแสดงให้เป็นรูปธรรมได้อย่างเหมาะสม มีการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการอย่างเป็นระบบ เป็นจุดเริ่มต้นที่น่าสนใจและเป็นพิพิธภัณฑ์ที่ให้แสงสว่างด้านประวัติศาสตร์ร่วมสมัยของประเทศเกาหลี” (Kim, 2016)

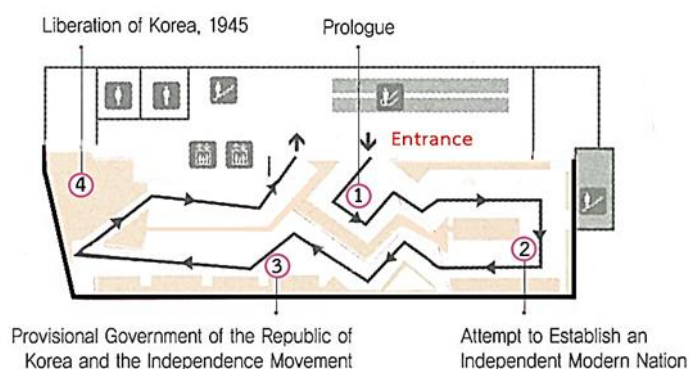
2. นิทรรศการ : ประวัติศาสตร์ที่เล่าและจุดมุ่งหมายการจัดแสดง

โครงเรื่องและจุดมุ่งหมาย

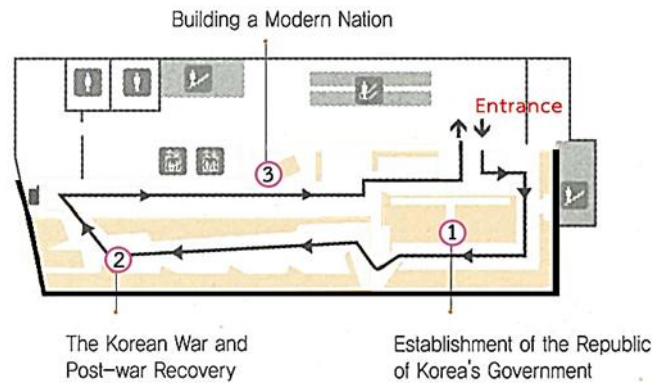
ประวัติศาสตร์ร่วมสมัยเป็นเรื่องราวใกล้ตัวที่เชื่อมโยงกับปัจจุบันอย่างใกล้ชิด เพราะเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและผ่านมามีมานาน การจัดทำโครงเรื่องและการนำเสนอเรื่องราวในการจัดแสดง อาจจะทำให้ค่อนข้างลำบาก พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ร่วมสมัยแห่งนี้ได้ใช้วิธีคัดเลือกหัวเรื่องด้วยการระดมความคิดเห็นจากคณะกรรมการหลาย ๆ ฝ่ายกำหนดโครงเรื่องสำหรับนิทรรศการได้ 4 เรื่องสำคัญได้แก่

ห้องนิทรรศการที่ 1 (อาคารชั้นที่ 3) : บทนำเรื่องสาธารณรัฐเกาหลี (Prelude to the Republic of Korea)

เริ่มต้นด้วยประวัติศาสตร์เกาหลีจาก ค.ศ. 1876 สมัยที่ราชวงศ์ เริ่มทำการค้ากับต่างประเทศและตกเป็นอาณานิคมของจักรวรรดิญี่ปุ่น จนถึงการได้รับอิสรภาพใน ค.ศ. 1945 แบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ส่วน

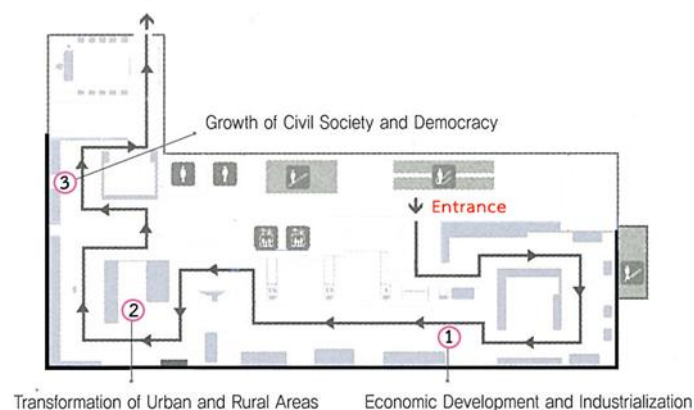

ห้องนิทรรศการที่ 2 (อาคารชั้นที่ 4) : การสถาปนาสาธารณรัฐเกาหลี (Founding of the Republic of Korea)
 จัดแสดงเรื่องราวที่เกิดขึ้นระหว่าง ค.ศ. 1945-1961 เริ่มเรื่องด้วยการก่อตั้งสาธารณรัฐเกาหลี ค.ศ. 1945 และการปฏิวัติในวันที่ 19 เมษายน ยึดอำนาจ ค.ศ. 1961 โคนล้มรัฐบาลจากการเลือกตั้ง แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน

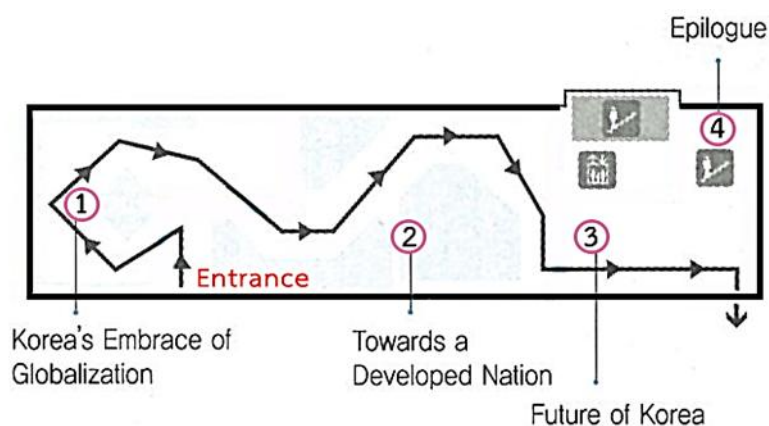
ห้องนิทรรศการที่ 3 (อาคารชั้นที่ 5) : การพัฒนาสาธารณรัฐเกาหลี (Development of the Republic of Korea)

เสนอเหตุการณ์ช่วง ค.ศ. 1961 ถึงทศวรรษ 80 แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาทางเศรษฐกิจสมัยประธานาธิบดีปาร์กจุงฮี (Park Chung-hee) การเกิดขึ้นของวัฒนธรรมร่วมสมัยที่หลากหลาย รวมทั้งความวุ่นวายทางการเมือง และจบลงด้วยประเทศได้เข้าสู่เส้นทางประชาธิปไตยที่ถูกต้องในช่วงทศวรรษ 80 แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน

ห้องนิทรรศการที่ 4 (อาคารชั้นที่ 5) : ความทันสมัยและวิสัยทัศน์แห่งอนาคตของเกาหลี (Modernization and Korea's Vision of Future)

แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าของเกาหลีจากทศวรรษ 1980 ถึงปัจจุบัน ทางด้านกีฬา วัฒนธรรม และเทคโนโลยีต่าง ๆ ของเกาหลี และบทบาทของเกาหลีบนเวทีการเมืองโลก แบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ส่วน

จุดมุ่งหมาย

เนื่องจากพิพิธภัณฑ์แห่งนี้เป็นพิพิธภัณฑ์แห่งแรกที่จัดแสดงประวัติศาสตร์ร่วมสมัยของเกาหลี ดังนั้นภาระสำคัญประการหนึ่งคือ เก็บรวบรวมสิ่งของและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์เกาหลีตั้งแต่การเปิดเมืองท่าในปลายทศวรรษ 1800 จนถึงยุคที่คนเกาหลีต้องเผชิญความยากลำบากในศตวรรษที่ 20 เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวให้แก่คนรุ่นต่อมา แสดงออกถึงความหวังของคนในชาติ นำมาซึ่งความภาคภูมิใจและความมุ่งมั่นปรารถนาของชาวเกาหลีทั้งหมด เพื่อเป็นกำลังใจในการพัฒนาและเพื่อความสำเร็จเช่นในปัจจุบัน” (National Museum of Korean Contemporary History, n.d.) โดยเฉพาะในประเด็นของการสร้างความภาคภูมิใจต่อชาติและบรรพบุรุษ มีการกล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า เป็นจุดหมายที่สำคัญของพิพิธภัณฑ์ เช่น ในหนังสืออธิบายเนื้อหาและการจัดแสดงนิทรรศการของพิพิธภัณฑ์ได้อธิบายภารกิจและจุดมุ่งหมายของพิพิธภัณฑ์ในทิศทางเดียวกันว่า พิพิธภัณฑ์เป็นสถานที่สำคัญในการบอกเล่าเรื่องราวความเป็นมาของชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องราวความทุกข์ยากและการต่อสู้ที่บรรพบุรุษต้องเผชิญกับประวัติศาสตร์ที่เจ็บปวดกว่าจะก้าวมาสู่ความทันสมัยในปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อส่งเรื่องราวความยากลำบากต่อไปยังคนรุ่นหลังให้เป็นแรงบันดาลใจ เกิดความภาคภูมิใจแก่ชาวเกาหลี กลายเป็นแรงขับเคลื่อนที่อยู่เบื้องหลังการพัฒนาชาติและสร้างสังคมเพื่อคนทั้งมวลอย่างแท้จริง (National Museum of Korean Contemporary History, n.d., p. 4)

นอกจากนี้ผู้บริหารของพิพิธภัณฑ์ยังได้อธิบายเพิ่มเติมว่า (Kim & Kim, 2016) พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ต้องการสื่อสารกับคนรุ่นใหม่ให้เข้าใจประวัติศาสตร์ร่วมสมัย ช่วยให้ประชาชนมีความภูมิใจในเรื่องประวัติศาสตร์ร่วมสมัย โดยประเด็นสำคัญที่นิทรรศการต้องการให้ผู้เข้าชมได้รับไปจากนิทรรศการคือ ต้องการแสดงให้เห็นว่า เบื้องหลังความสำเร็จของเกาหลีในปัจจุบันมาจาก 2 ขั้นตอนคือ

1. การพัฒนาทางด้านการเศรษฐกิจ ซึ่งประกอบด้วยเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม แม้ว่าเกาหลีจะผ่านปัญหาต่าง ๆ มากมาย แต่เกาหลีก็สามารถพัฒนาเศรษฐกิจไปได้ด้วยดีและประสบผลสำเร็จ จนกลายมาเป็นประเทศที่มีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่

2. การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง แสดงให้เห็นว่าเกาหลีผ่านปัญหามานานัปการ ทั้งถูกรุกรานจากชาวต่างชาติ จนในที่สุดเกาหลีแบ่งออกเป็น 2 ประเทศที่มีความขัดแย้งทางความคิด มีผู้เสียชีวิต แต่เกาหลีสามารถก้าวมาถึงปัจจุบันได้ก็ด้วยประชาธิปไตย

การที่ผู้ชม (คนเกาหลีหรือคนต่างชาติ) ได้เห็นถึงความยากลำบากของบรรพบุรุษเกาหลีว่า ต้องผ่านปัญหาการต่อสู้ต่าง ๆ มากมายกว่าจะมาถึงวันนี้ คนรุ่นหลังจึงต้องรักษาประเทศนี้ต่อไป ต้องถนอมสิ่งที่บรรพบุรุษได้สร้างขึ้นมา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของประชาธิปไตยและอื่น ๆ

นอกจากนี้ยังต้องการให้เรื่องราวในพิพิธภัณฑ์ช่วยลดความต่างในเรื่องของวัยหรือยุคสมัยให้น้อยลง ทำให้คนในแต่ละยุคเข้าใจกันมากขึ้น เช่น คนรุ่นใหม่มักจะไม่ได้เข้าใจคนรุ่นก่อน ไม่ว่าจะเป็นรุ่นปู่ย่าตายาย หรือรุ่นพ่อแม่ว่าทำไมต้องประหยัด ต้องพรีาสอน เมื่อมาดูพิพิธภัณฑ์ก็จะเข้าใจสภาพสังคมและวิถีชีวิตของคนรุ่นก่อน และก็จะเข้าใจว่าทำไมคนรุ่นก่อนจึงมีความคิดและการดำเนินชีวิตที่ต่างจากคนรุ่นใหม่ เพราะบรรพบุรุษต้องผ่านการต่อสู้ มาอย่างยากลำบากนั่นเอง

จุดหมายที่สำคัญอีกประการ นอกจากจะได้ความรู้ความเข้าใจจากนิทรรศการแล้ว ต้องการให้ผู้ชมได้ความคิดกลับไปด้วย ไม่ได้ต้องการเพียงแค่ให้เห็นเฉพาะประวัติศาสตร์ซึ่งเป็นเรื่องของอดีตเท่านั้น ไม่ได้ต้องการแค่ให้ผู้ชมได้รู้ว่าเกาหลีคือประเทศต้องผ่านสงคราม ผ่านความขัดแย้งต่าง ๆ มากมายเท่านั้น แต่จุดหมายที่สำคัญคือ ความคิดที่เกิดขึ้นโดยผ่านประวัติศาสตร์ที่จัดแสดง จะช่วยให้คิดถึงความเป็นไปในปัจจุบันและอนาคตของเกาหลีด้วย

2.1 เกาหลี : ประวัติศาสตร์ที่นำมาเล่า

เนื่องจากพิพิธภัณฑ์แห่งนี้เป็นพิพิธภัณฑ์ทางด้านประวัติศาสตร์ และมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนตามที่ได้กล่าวในข้างต้นแล้วก็คือต้องการแสดงให้เห็นว่าเบื้องหลังความสำเร็จของเกาหลีในปัจจุบันมาจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจและการเมือง ดังนั้น ห้องนิทรรศการ 3 ห้องแรกจึงนำเสนอเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์พร้อมกับแนวทางการพัฒนาประเทศในแต่ละยุคสมัย ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญให้เกาหลีได้ก้าวไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองในปัจจุบัน ซึ่งความเจริญก้าวหน้าของเกาหลีในปัจจุบันจัดแสดงไว้ในห้องนิทรรศการที่ 4 ซึ่งเป็นห้องสุดท้าย แสดงให้เห็นความสำเร็จในด้านต่าง ๆ โดยมีสาระสำคัญที่ประมวลได้ดังนี้คือ

ห้องนิทรรศการที่ 1 บทนำเรื่องสาธารณรัฐเกาหลี

ห้องนิทรรศการเริ่มต้นด้วยแผนที่เกาหลี และพิพิธภัณฑ์ได้เลือกประวัติศาสตร์ยุคล่าอาณานิคมในช่วงเหตุการณ์ที่ชาติตะวันตกรวมทั้งญี่ปุ่นเข้ามารุกรานและบีบบังคับให้กษัตริย์ Gojong แห่งราชวงศ์ Joseon เปิดประเทศเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่เกาหลีต้องพัฒนาการเพื่อความทันสมัยแบบตะวันตก ประวัติศาสตร์ในส่วนนี้แสดงให้เห็นความพยายามในการก่อร่างสร้างประเทศให้ทันสมัยตามแบบอย่างตะวันตกน่าสังเกตว่าวัฒนธรรมตะวันตกที่เกาหลีให้ความสำคัญในการเริ่มต้นคือ “เทคโนโลยี” (Technology) ทั้งนี้ น่าจะเป็นส่วนหนึ่งของการปูพื้นให้เห็นพื้นฐานสำคัญเบื้องต้นที่เกาหลีสามารถพัฒนาประเทศเป็นอุตสาหกรรมได้ ดังคำบรรยายในหัวเรื่อง “ความพยายามในการเข้าสู่ยุคสมัยใหม่” (Modernization Efforts)ว่า

『...หลังจากที่ท่าเรือ Joseon ได้ถูกเปิดขึ้น รัฐบาลก็ได้จัดตั้งนโยบายการให้ความรู้ โดยเน้นย้ำถึงการยอมรับสินค้าและเทคโนโลยีจากประเทศตะวันตก ได้มีการส่งนักเรียนทูตไปยังญี่ปุ่นเพื่อเรียนรู้ถึงสินค้าและเทคโนโลยีจากต่างประเทศและมีการปฏิรูปหน่วยงานทางราชการรวมไปถึงมีการจัดตั้งกองกำลังทางทหารใหม่ขึ้น ... หนังสือพิมพ์และหนังสือได้มีการตีพิมพ์เรื่องราวเกี่ยวกับสินค้าและเทคโนโลยีจากประเทศตะวันตก มีการตั้งโรงเรียนสมัยใหม่และจัดพิมพ์หนังสือเรียนแบบสมัยใหม่ ใน ค.ศ. 1894 เริ่มมีการปฏิรูปแบบเบ็ดเสร็จเป็นลำดับทั้งการดึงอำนาจทางการเงินสู่ส่วนกลางการใช้หน่วยชั่งตวงวัดตามระบบมาตรฐาน และการยกเลิกระบบทาสและระบบชนชั้น...』

นอกจากนี้นิทรรศการยังแสดงให้เห็นเหตุการณ์ที่ชาติต่าง ๆ เข้ามาแย่งชิงผลประโยชน์บนแผ่นดินเกาหลีจนในที่สุดญี่ปุ่นสามารถยึดครองเกาหลีเป็นอาณานิคมได้เป็นเวลายาวนานร่วม 30 ปี (ในฐานะรัฐในอารักขา ระหว่าง ค.ศ. 1905-1910 และในฐานะอาณานิคมระหว่าง ค.ศ. 1910-1945) รวมทั้งเสนอเรื่องราวการต่อสู้เพื่ออิสรภาพของคน 3 กลุ่มในช่วงเวลาที่อำนาจจากภายนอกแผ่ขยายเข้ามาในเกาหลี

1. ข้าราชการชั้นสูงและปัญญาชนระดับแนวหน้าได้จัดตั้ง Independence Club เพื่อปลดปล่อยเกาหลีจากการพึ่งพาอำนาจของต่างชาติ และให้ก่อสร้าง Independence Gate และ Independence Park เป็นโครงการขั้นต้นของสมาคม ทั้งหมดเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงความต้องการอิสรภาพของคนเกาหลี

2. กษัตริย์ Gojong ประกาศสถาปนาจักรวรรดิเกาหลี (Great Han Empire) และทรงเลื่อนสถานะเป็นจักรพรรดิ

3. ประชาชนที่ไม่ยอมจำนนกับการตกเป็นเมืองขึ้นของญี่ปุ่นพยายามก่อตั้งรัฐบาลชั่วคราวแห่งเกาหลีขึ้น และทำการประท้วงเพื่อเรียกร้องอิสรภาพจากญี่ปุ่น

(ข้อ 2-3 มีรายละเอียดเพิ่มเติมในหัวเรื่อง 3. จินตภาพกับความเป็นชาติจากพิพิธภัณฑ์)

นิทรรศการจบลงด้วยการได้รับเอกราชของเกาหลีภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง แต่อย่างไรก็ตามเอกราชที่ได้มายังไม่สมบูรณ์เกาหลีอยู่ในภาวะทรัสตี (Trustee) ถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วนเหนือและใต้ ภายใต้การดูแลของฝ่ายประชาธิปไตยและคอมมิวนิสต์

ห้องนิทรรศการที่ 2 การสถาปนาสาธารณรัฐเกาหลี

ประวัติศาสตร์ที่ถูกนำมาจัดแสดงในส่วนนี้แสดงให้เห็นความพยายามจัดตั้งรัฐบาลสาธารณรัฐเกาหลีในระบอบประชาธิปไตยและความวุ่นวายที่เกิดขึ้นจากความขัดแย้งจากการเมืองภายในและภายนอกประเทศ

นิทรรศการเริ่มต้นเหตุการณ์ภายใต้บรรยากาศการต่อสู้ระหว่างมหาอำนาจตะวันตกและมหาอำนาจตะวันออกในสงครามเย็นทำให้เกาหลีต้องแบ่งแยกออกเป็น 2 ส่วน และแสดงให้เห็นสถานการณ์การจัดการเลือกตั้งทั่วไปในเกาหลีได้เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม ค.ศ. 1948 นับเป็นการเลือกตั้งตามแบบประชาธิปไตยเป็นครั้งแรกมีการจัดตั้งสภาแห่งชาติ (National Assembly) ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลี และเลือกให้ Rhee Syng-man เป็นประธานาธิบดีคนแรกมีภาพการเฉลิมฉลองรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐเกาหลีอย่างเป็นทางการในวันที่ 15 สิงหาคม ค.ศ. 1948

อย่างไรก็ตามหลังจากการตั้งรัฐบาลแล้ว ปัญหาในเกาหลียังไม่จบสิ้นนิทรรศการนำประวัติศาสตร์สงครามกลางเมืองระหว่างเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ที่มีมหาอำนาจสนับสนุนอยู่เบื้องหลังมาจัดแสดง ถือเป็นประวัติศาสตร์ส่วนสำคัญของนิทรรศการในห้องนี้ ที่สื่อให้เห็นปัญหาความยากลำบากระหว่างและหลังสงคราม เกาหลีตกอยู่ในฐานะยากจน ขาดแคลนอาหาร อาคารที่พังเนื่องจากอาคารบ้านเรือนในกรุงโซลถูกทำลายจากแรงระเบิด

นิทรรศการได้แสดงให้เห็นว่าในท่ามกลางปัญหารัฐบาลพยายามที่จะพัฒนาประเทศโดยมุ่งเน้นที่ระบบเศรษฐกิจการศึกษาและความมั่นคง

หลังสงครามเกาหลีสิ้นสุดลง รัฐบาลสาธารณรัฐเกาหลีได้ริเริ่มใช้นโยบายฟื้นฟูประเทศในด้านต่างๆ โดยได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากสหรัฐอเมริกาและรัฐบาลยังคงให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง เห็นได้จากการก่อตั้งสถาบันเพื่อความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ การปฏิรูปที่ดิน การสร้างและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งสถาบันพลังงานปรมาณูและประกาศใช้แผนการพัฒนาเศรษฐกิจในระยะเวลา 3 ปีใน ค.ศ. 1960 ต่อมาเมื่อเศรษฐกิจเริ่มฟื้นฟูก็นำไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ

นอกจากการฟื้นฟูประเทศทางด้านเศรษฐกิจแล้ว รัฐบาลยังให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาดำเนินการจัดการไม่รู้หนังสือของประชาชน ด้วยการกำหนดในรัฐธรรมนูญให้มีการศึกษาภาคบังคับถึงระดับประถมศึกษาเป็นเวลา 6 ปีและมีการสร้างโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายขึ้นใหม่สิ่งสำคัญประการหนึ่งในสังคมสมัยใหม่คือการก่อเกิดของกลุ่มผู้หญิงรุ่นใหม่ (New Woman) ซึ่งมีบทบาททางตรงต่อการพัฒนาประเทศแสดงให้เห็นว่าเกาหลีให้ความสำคัญกับประชาธิปไตยสิทธิความเสมอภาคมาตั้งแต่เริ่มสถาปนาสาธารณรัฐเกาหลี

ในตอนท้ายพิพิธภัณฑ์เลือกใช้เหตุการณ์ความวุ่นวายทางการเมืองภายในประเทศเป็นฉากจบของนิทรรศการห้องนี้ โดยนำเสนอการเคลื่อนไหวของนักศึกษาที่ต่อต้านระบบเผด็จการและการทุจริตของคณะรัฐบาลประธานาธิบดี Rhee Syng-man ในวันที่ 19 เมษายน (April 19 Revolution) นำไปสู่การทบทวนรัฐธรรมนูญและระบบรัฐสภา และประธานาธิบดี Rhee Syng-man ลาออกมีการเลือกตั้งใหม่ แต่อย่างไรก็ตามเหตุการณ์ความไม่สงบความสับสนวุ่นวายยังคงมีอยู่ ในที่สุดคณะทหารได้ทำรัฐประหารวันที่ 16 พฤษภาคม ค.ศ. 1961 โค่นล้มรัฐบาลจากการเลือกตั้งเป็นจุดเริ่มต้นของเผด็จการทหาร

ห้องนิทรรศการที่ 3 การพัฒนาสาธารณรัฐเกาหลี

นิทรรศการห้องนี้มีความสำคัญในการเชื่อมต่อกับอดีตไปสู่ความสำเร็จในอนาคตซึ่งจัดแสดงในห้องที่ 4 ถัดไป โดยเสนอให้เห็นการพัฒนาเศรษฐกิจแต่มีความแตกต่างจาก 2 ห้องนิทรรศการที่ผ่านมาคือชี้ให้เห็นว่าความสำเร็จในการพัฒนาประเทศซึ่งเป็นเรื่องที่น่ายินดีแล้วในบางครั้งก็มีส่วนที่ต้องสูญเสียไปด้วยเช่นกันด้วยเหตุนี้นิทรรศการที่ 3 จึงชี้ให้เห็นถึงพลังความพากเพียรและความมานะของชาวเกาหลีที่นำพาประเทศไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองทางด้านเศรษฐกิจและประชาธิปไตยแต่ขณะเดียวกันก็ชี้ให้เห็นปัญหาที่เกิดขึ้นคู่ขนานไปกับความเจริญด้วย

เริ่มต้นด้วย การบริหารของปาร์กุงฮีในช่วงต้นทศวรรษที่ 60 ได้มุ่งเน้นที่การพัฒนาทางเศรษฐกิจ โดยเริ่มต้นทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 1 วางนโยบายพื้นฐานสนับสนุนการส่งออกและส่งเสริมอุตสาหกรรมเคมี ส่งผลให้เกาหลีประสบความสำเร็จในการพัฒนาในระยะเวลาอันสั้นนิทรรศการแสดงให้เห็นว่าในช่วงเวลาดังกล่าวเกาหลีสามารถผลิตสิ่งมหัศจรรย์ “ครั้งแรกของเกาหลี” หลายอย่างเช่น การก่อสร้างด้วยรถยนต์ เรือบรรทุกน้ำมัน เป็นต้น

การเติบโตอย่างรวดเร็วส่งผลกระทบต่อทั้งด้านบวกและด้านลบ ซึ่งผลกระทบด้านบวกคือประเทศก้าวหน้าเศรษฐกิจรุ่งเรือง ส่วนผลกระทบด้านลบคือเกาหลีต้องแลกกับสิ่งที่สูญเสียไปคือ

1. ความสูญเสียทางสังคม

การเสียสมดุลระหว่างการพัฒนาภาคเกษตรและอุตสาหกรรม และระหว่างชนบทกับชุมชนเมือง ผู้คนอพยพเข้ามาอยู่ในเมืองมากขึ้นทำให้เกิดชุมชนแออัด ซึ่งรัฐบาลพยายามแก้ปัญหาโดยบังคับให้ชาวบ้านย้ายออกจากชุมชนแออัด บางครั้งจึงเกิดการปะทะกันระหว่างประชาชนในชุมชนแออัดและผู้มีอำนาจจนเกิดความรุนแรงขึ้น ขณะเดียวกันแรงงานจากชนบทที่อพยพเข้ามาทำงานตามโรงงานก็ถูกเอาเปรียบเรื่องค่าแรง ต้องทำงานหนักหลายชั่วโมงในแต่ละวันด้วยค่าจ้างที่ต่ำ มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ยากลำบาก ถูกละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐาน คนงานในโรงงานต่อสู้รวมตัวกันประท้วงการถูกกดขี่และเอาเปรียบ แต่รัฐบาลก็ยังคงเห็นความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาประเทศไปข้างหน้า

Chun Taeil ช่วงตัดเสื้อที่เผาตัวเองประท้วงการกดขี่ข่มเหงชนชั้นแรงงาน

ภาพแสดงความต่างระหว่างเพิงพักที่ทรุดโทรมกับตึกสูงทันสมัยในกรุงโซล

2. ความสูญเสียทางการเมือง

ตามที่ได้กล่าวไว้ในนิทรรศการห้องที่ 2 รัฐประหารโดยคณะทหารเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม ค.ศ. 1961 เป็นจุดเริ่มต้นเผด็จการทหาร ดังนั้นในส่วนท้ายของนิทรรศการเน้นย้ำให้เห็นความสำคัญของขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตยในรูปแบบต่าง ๆ ตั้งแต่ยุค 1960 ไปจนถึงยุค 1980 ที่เสียสละต่อสู้กับอำนาจเผด็จการจนนำไปสู่การเป็นประชาธิปไตยของเกาหลีนิทรรศการใช้ภาพเหตุการณ์จริงนำเสนอทั้งที่เป็นภาพถ่ายและภาพเคลื่อนไหวผ่านวิดีโอ ภาพถ่ายทำให้เห็นบรรยากาศ เห็นความกล้าหาญของประชาชน พร้อมกับเห็นภาพการปราบปรามที่รุนแรงของฝ่ายทหารอย่างชัดเจน ขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อ

ประชาธิปไตยที่นิทรรศการเลือกนำเสนอเริ่มจากการต่อต้านการแก้ไขรัฐธรรมนูญของประธานาธิบดีปาร์กจุงฮี ใน ค.ศ. 1969 ถึงการเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตยในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1987 ที่จบลงด้วยการแก้ไขรัฐธรรมนูญ รับรองอำนาจของประชาชนและจัดให้มีการเลือกตั้งประธานาธิบดีแบบทางตรง

จากนิทรรศการห้องที่ 3 ก่อนจะเข้าสู่นิทรรศการห้องที่ 4 ซึ่งเป็นห้องสุดท้ายที่ผนวกรวมภาพความเป็นเกาหลี โดยการบอกเล่าผ่านรูปภาพประธานาธิบดีแต่ละคนพร้อมทั้งคติพจน์และของใช้บางส่วนรวมทั้งโต๊ะทำงานของประธานาธิบดีและแท่นสำหรับปราศรัยที่ทำจำลองขึ้นมา ที่สำคัญจากห้องนี้ผู้ชมจะมองเห็นทิวทัศน์ของพระราชวัง Gyeongbokgung, ทำเนียบประธานาธิบดีเกาหลี (Blue House), ภูเขา Bukhan ในพระราชวัง และภูเขา Inwang ซึ่งเป็นภูเขาที่อยู่ใจกลางกรุงโซลผ่านหน้าต่างที่ออกแบบมาให้ดูเหมือนกับกรอบขนาดใหญ่

ห้องนิทรรศการพิเศษจัดแสดงเกี่ยวกับประธานาธิบดี

พระราชวัง Gyeongbokgung จากหน้าต่างห้องนิทรรศการพิเศษ

ห้องนิทรรศการที่ 4 ความทันสมัยและวิสัยทัศน์แห่งอนาคตของเกาหลี

นิทรรศการห้องนี้คือบทสรุปความสำเร็จของเกาหลี ช่วงเวลาที่คนเกาหลีก้าวออกจากความยากลำบากในอดีตสู่ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและความมั่นคงของระบอบประชาธิปไตยรวมทั้งการก้าวกระโดดไปสู่บทบาทในระดับโลก ขณะเดียวกันปัญหาเกี่ยวกับการรวมประเทศอย่างสันติยังคงเป็นประเด็นสำคัญ

ส่วนแรก แสดงให้เห็นความก้าวหน้าในระบบประชาธิปไตยการรวมพลังของประชาชนเพื่อมีส่วนร่วมทางการเมือง เริ่มจากความเคลื่อนไหวของประชาชนใน ค.ศ. 1987 ชาวเกาหลีหลายล้านคนมารวมตัวกันบนท้องถนนเพื่อเรียกร้องประชาธิปไตย นำไปสู่การเลือกตั้งประธานาธิบดีแบบทางตรงเป็นครั้งแรกตั้งแต่ ค.ศ. 1971 เป็นต้นมา

ในส่วนต่อมาได้กล่าวถึงความสำเร็จทางด้านกีฬาและวัฒนธรรม K-Pop ที่ทำให้คนเกาหลีภาคภูมิใจและถือว่าเป็นการเพิ่มศักดิ์ศรีความเป็นชาติ โดยเฉพาะวัฒนธรรม K-Pop เป็นอีกหนึ่งความก้าวหน้าทางวัฒนธรรมเกาหลีในระดับสากล เริ่มขึ้นในต้นทศวรรษ 1990 เมื่อละครเกาหลีเริ่มได้รับความนิยมในแถบ

ประเทศเอเชีย ปัจจุบัน ภาพยนตร์เกาหลี เพลงเกาหลี อาหารเกาหลี ภาษาเกาหลี และผลิตภัณฑ์จากประเทศเกาหลีได้รับความนิยมจากนานาประเทศและแพร่หลายอย่างรวดเร็วทำให้วัฒนธรรมเกาหลีได้รับความสนใจในฐานะที่เป็นอีกทางเลือกหนึ่งนอกจากวัฒนธรรมตะวันตกที่เป็นที่นิยม

ส่วนสุดท้าย นำเสนอบทบาทและความร่วมมือของเกาหลีกับประชาคมโลกโดยกล่าวถึงการสร้างความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างเกาหลีกับชาติต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความช่วยเหลือต่างประเทศผ่านองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศเกาหลี (Korea International Cooperation Agency (KOICA)) พร้อมด้วยข้อความที่กล่าวอ้างแสดงถึงความภาคภูมิใจว่า 『...เกาหลีที่ครั้งหนึ่งเคยเป็นประเทศที่ต้องคอยรับการช่วยเหลือจากนานาชาติได้กลายเป็นผู้บริจาครายใหญ่ในเวทีโลก ซึ่งไม่เพียงแต่ผ่านทางหน่วยงานช่วยเหลือและพัฒนาของรัฐบาลเกาหลีได้ (the Official Development Assistance) หน่วยงานรักษาความสงบแห่งสหประชาชาติ (UN Peacekeeping Operation) เท่านั้น แต่ยังได้ให้ความช่วยเหลือผ่านทางหน่วยงานความร่วมมือระหว่างประเทศ (Korea International Cooperation Agency) โดยเกาหลีได้มุ่งหวังที่จะปรองดองและรวมประเทศเป็นหนึ่งเดียวอีกครั้งกับประเทศเกาหลีเหนือ และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีแก่ประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ นอกจากนี้เกาหลีได้ยังได้พยายามพัฒนานวัตกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อเอาชนะวิกฤตทางด้านสิ่งแวดล้อมในขณะนี้อีกด้วย...』

ภาพจากวีดิทัศน์ที่จุดสุดท้ายบริเวณทางออกจากห้องนิทรรศการ แสดงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความพยายามฟื้นฟูความสัมพันธ์ระหว่าง 2 เกาหลี

แม้ว่าเกาหลีจะประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ที่มีความภาคภูมิใจดังที่นิทรรศการได้จัดเสนอในห้องสุดท้ายนี้ แต่สิ่งหนึ่งที่เป็นความฝันและความหวังของเกาหลีคือการรวมประเทศให้เป็นหนึ่งเดียว ดังนั้นพื้นที่สุดท้ายของนิทรรศการสุดท้ายนี้จึงเป็นภาพกิจกรรมและสิ่งของที่สะท้อนให้เห็นความเศร้าโศกของประชาชนที่ต้องแยกจากญาติพี่น้องเนื่องจากประเทศแบ่งออกเป็น 2 ส่วนและความพยายามในการฟื้นฟูความสัมพันธ์ของเกาหลีทั้ง 2

ฝ่ายตามนโยบาย Sunshin Policy ของประธานาธิบดี Kim Dae-jung ที่จะสร้างความปรองดองเปลี่ยนความสัมพันธ์จากศัตรูของชนชาติเดียวกันสู่ความเป็นมิตร ดังความตอนหนึ่งที่สะท้อนในบทบรรยายเรื่องความเป็นอันหนึ่งอันเดียวของเกาหลี (Longing for Unification) ว่า 『...ตั้งแต่ปลายทศวรรษ 1980 เกาหลีทั้ง 2 ฝ่ายพยายามหาข้อตกลงร่วมกันเพื่อสานสัมพันธ์ในฐานะพันธมิตรแทนการเป็นศัตรูกัน....』

เกาหลี : ประวัติศาสตร์ที่ไม่ได้เล่า

เนื้อหาหลักที่น่าสนใจในพิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์ร่วมสมัยแห่งชาติเกาหลี เป็นเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ต่อเนื่องจากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเกาหลี โดยเป็นเหตุการณ์ใกล้ชิดที่เชื่อมโยงกับปัจจุบันอย่างใกล้ชิด หลายเรื่องอาจจะยังอยู่ในความทรงจำของผู้คนในทัศนคติที่แตกต่างกัน หรือบางเรื่องการนำเสนออาจจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อบุคคลในเหตุการณ์ที่ยังมีชีวิตอยู่ ดังนั้นการนำเสนอเรื่องราวของพิพิธภัณฑสถานแห่งนี้จึงค่อนข้างยากกว่าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเกาหลี และเมื่อพิจารณาจาก “ลำดับเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์เกาหลี” จะพบว่าเหตุการณ์สำคัญบางเรื่องที่เกิดขึ้นและเป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์ร่วมสมัยที่สำคัญของเกาหลี แต่พิพิธภัณฑสถานไม่ได้ให้ความสำคัญมี 2 รูปแบบคือ

1. ความผิดพลาดของรัฐบาลเกาหลีใต้

เหตุการณ์สำคัญที่พิพิธภัณฑสถานไม่ได้ให้ความสำคัญคือ “การสังหารหมู่ที่เกาะ Jeju” ประวัติศาสตร์ด้านมืดที่เป็นความผิดพลาดของรัฐบาลเกาหลีใต้ในการสังหารหมู่ประชาชนเมื่อ ค.ศ. 1948 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่โลกแตกแยกด้วยอุดมการณ์ประชาธิปไตยและคอมมิวนิสต์ เกาหลีก็ตกอยู่ในบริบทของความแตกแยกเช่นกัน ในช่วงของการเปลี่ยนผ่านจากการอยู่ภายใต้การปกครองของญี่ปุ่นสู่ความเป็นประเทศอิสระเกาหลีถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ตามคำสั่งของสหประชาชาติโดยมีรัสเซียและสหรัฐอเมริกาเข้ามาควบคุมดูแลการจลาจลที่เกาะ Jeju ซึ่งเป็นเกาะที่อยู่ทางใต้ของคาบสมุทรเกิดขึ้นในวันที่ 3 เมษายน ค.ศ. 1948 เมื่อคณะกรรมการพรรคคอมมิวนิสต์เกาหลีใต้ที่เกาะ Jeju ก่อนการจลาจลต่อต้านรัฐบาลชั่วคราวของเกาหลีใต้ (the South Korean Interim Government) โดยการบุกเข้าโจมตีสถานีตำรวจต่างๆบนเกาะ Jeju และสังหารบรรดาผู้นำฝ่ายขวาที่มีชื่อเสียงอีกหลายคน รัฐบาลเกาหลีใต้ได้ส่งกองกำลังเข้ามาปราบปรามและควบคุมสถานการณ์ แต่กำลังไม่เพียงพอที่จะควบคุมสถานการณ์ความวุ่นวายที่เกิดขึ้นได้ รัฐบาลจึงระดมกำลังสนับสนุนจากผู้นำฝ่ายขวาและการสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกา จนในที่สุดอำนาจหน้าที่ในการปราบปรามจลาจลที่เกาะ Jeju ถูกโอนไปให้กองทัพเกาหลีใต้ซึ่งมีนโยบายปราบปรามฝ่ายคอมมิวนิสต์อย่างเข้มงวดและรุนแรง ประชาชนผู้บริสุทธิ์ถูกกล่าวหาว่าให้การสนับสนุนและเป็นฝ่ายคอมมิวนิสต์ ถูกทำร้ายและถูกลอบสังหาร เหตุการณ์ลูกกลมใหญ่โต กลุ่มผู้ประท้วงเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วนับหมื่นคน (ประมาณ 30,000 คน) เกิดการปะทะกันระหว่างกองกำลังปราบปรามกับประชาชนทั่วทั้งเกาะ กองกำลังใช้วิธีการปราบปรามที่รุนแรงยิงประชาชนที่ปราศจากอาวุธ การกวาดล้างประชาชนบนเกาะยังคงดำเนินต่อไปจนถึง ค.ศ. 1954 ผู้เสียชีวิตระหว่างการปราบปราม 14,000-60,000 คน ประมาณ 130 หมู่บ้านได้ถูกทำลายและผู้คนบริสุทธิ์ที่รอดชีวิตถูกตั้งข้อหาว่าเป็นคอมมิวนิสต์ถูกกักขังในค่ายกักกันอีกเป็นจำนวนมาก (สงครามเกาหลี, n.d.) นับเป็นโศกนาฏกรรมที่เลวร้ายที่สุดในประวัติศาสตร์เกาหลีสมัยใหม่

เหตุการณ์ดังกล่าวไม่ค่อยได้รับการกล่าวถึงทั้งที่มีการกดดันจากประชาชนให้รัฐบาลสอบสวนหาความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ในที่สุดรัฐบาลได้จัดตั้งคณะกรรมการสืบสวนหาข้อเท็จจริงกรณีเหตุการณ์ Jeju (The Jeju April 3 Incident Investigation Report 2003) และในปี ค.ศ. 2003 รัฐบาลจึงเปิดเผยรายงานระบุตัวเลขผู้เสียชีวิตจากการสังหารหมู่บนเกาะ Jeju ว่าอยู่ระหว่าง 25,000-30,000 ราย คิดเป็นจำนวน 10 เปอร์เซ็นต์

ของจำนวนประชากรทั้งหมดบนเกาะ Jeju ในตอนนั้น (Silberstein, 2016) ปัจจุบันสำหรับประชาชนเกาหลีแล้วการสังหารหมู่บนเกาะ Jeju คือสัญลักษณ์ของการต่อสู้เพื่อเสรีภาพของประชาชนผู้บริสุทธิ์

การสังหารหมู่ประชาชนด้วยข้อหาคอมมิวนิสต์ไม่ได้มีเฉพาะเหตุการณ์ที่เกาะ Jeju นี้เท่านั้น กล่าวกันว่าหลังจากเกิดสงครามเกาหลี ค.ศ. 1950 เจ้าหน้าที่เกาหลีได้ได้สังหารประชาชนที่ต้องสงสัยว่าเป็นคอมมิวนิสต์อีกหลายแห่ง เช่นกรณีสังหารหมู่ Yeosu และ Suncheon ทำให้มีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก โดยกรณีที่ใหญ่ที่สุด คือ กรณี Bodo League ซึ่งมีผู้บริสุทธิ์ถูกสังหารกว่า 100,000-200,000 คน (Silberstein, 2014)

ทั้งหมดเป็นตัวอย่างหนึ่งของประวัติศาสตร์ที่มีคำซึ่งพิชิตกันที่ประวัติศาสตร์ร่วมสมัยแห่งนี้ไม่ได้ให้ความสำคัญ พิพธิภัณฑ์จัดแสดงเหตุการณ์ด้วยหนังสือรายงานคณะกรรมการสืบสวนเมื่อ ค.ศ. 2003 (The Jeju April 3 Incident Investigation Report 2003) เพียงเล่มเดียว เนื่องด้วยโศกนาฏกรรมที่เกิดจากคนชาติเดียวกัน รวมทั้งเป็นโศกนาฏกรรมที่เกิดขึ้นโดยรัฐบาลที่ยึดมั่นในระบอบเสรีประชาธิปไตย การจัดแสดงรายละเอียดของเหตุการณ์ย่อมสร้างความรู้ลึกทางลบในความรู้สึกของประชาชน ความเชื่อถือศรัทธาในระบอบการปกครองที่มีอยู่จะลดน้อยลงแม้เหตุการณ์จะผ่านไปนานแล้วก็ตาม

2. ความมัวหมองของผู้นำ

เกาหลีเป็นประเทศหนึ่งที่อยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลทหารมาเป็นเวลานานกว่า 30 ปี (ค.ศ. 1961-1993) และมีผู้นำหลายคนที่ถูกเรียกว่า “เผด็จการ” โดยเฉพาะประธานาธิบดีที่เป็นทหารเช่น นายพล ปาร์กจุงฮี อยู่ในอำนาจ 8 ปี (ค.ศ. 1961-1979) นายพล Chun Doo-hwan ผู้นำที่ขึ้นมามีอำนาจด้วยการก่อรัฐประหาร หลังจากทีประธานาธิบดีปาร์คจุงฮีถูกลอบสังหารและอยู่ในอำนาจ 8 ปี (ค.ศ. 1980-1988) และนายพล Roh Tae-woo) อยู่ในอำนาจนาน 5 ปี (ค.ศ. 1988-1993) ซึ่งพิพธิภัณฑ์ได้ให้ความสำคัญกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงของรัฐบาลประธานาธิบดีทั้ง 3 โดยเฉพาะเรื่องประชาชนนักวิชาการและนักศึกษาที่ต่อต้านรัฐบาลเรียกร้องประชาธิปไตย เช่นการเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตยที่ Gwangju เดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1980 และการเคลื่อนไหวเรียกร้องให้ยุติระบบเผด็จการ เดือนมิถุนายน ค.ศ. 1987 เป็นต้นมีภาพที่แสดงความทารุณโหดร้ายของกองกำลังที่เข้าไปปราบปรามพร้อมกับคำบรรยายสั้น ๆ เช่น 『...การประทุงอย่างสงบถูกกดขี่อย่างไร้ความปราณีจากกองกำลังทหาร ความเคลื่อนไหวของประชาชนเขต Gwangju ซึ่งต้องเผชิญหน้ากับกองกำลังทหารติดอาวุธของรัฐบาล เป็นจุดเริ่มต้นของการเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตยในทศวรรษ 1980...』

แต่น่าสังเกตว่าพิพธิภัณฑ์เน้นไปที่ภาพของเหตุการณ์มากกว่าตัวบุคคล แม้ว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นประธานาธิบดี Chun Doo-hwan และประธานาธิบดี Roh Tae-woo จะถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่ามีส่วนในการออกคำสั่งให้ปราบปรามทำให้ประชาชนเสียชีวิตจำนวนมาก และต่อมาเมื่อ Kim Young-sam เป็นประธานาธิบดีประกาศนโยบายปฏิรูปการเมือง และปราบปรามการคอร์รัปชัน ได้นำคดียึดอำนาจการปกครอง และคดีสังหารประชาชนที่ Gwangju ขึ้นสู่ศาลใน ค.ศ. 1996 ศาลอาญาประจำกรุงโซลมีคำตัดสินลงโทษประหารชีวิตนายพล Chun Doo-hwan จำเลยที่ 1 และจำคุกนายพล Roh Tae-woo จำเลยที่ 2 เป็นเวลา 22 ปี 6 เดือน และจำคุกนายพลอื่น ๆ อีก 13 คน

ถ้าพิจารณาจากโทษที่ได้รับแสดงให้เห็นว่าอดีตประธานาธิบดีทั้ง 2 ได้สร้างความเสียหายให้กับประเทศและระบบการปกครองประชาธิปไตย นอกจากนี้ ในนิทรรศการมีการแสดงให้เห็นความทารุณโหดร้ายที่ทหารปราบปรามผู้ต่อต้าน แต่นิทรรศการกลับไม่ได้นำเสนอเรื่องราวของบุคคลทั้ง 2 มากนัก เช่น กล่าวถึงการก้าวสู่อำนาจและการใช้อำนาจของประธานาธิบดี Chun Doo-hwan สั้น ๆ ว่า [...] การลอบสังหารประธานาธิบดีปาร์กจุงฮี ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1979 ตามมาด้วยการก่อรัฐประหารในอีก 2 เดือนถัดมา โดย “ผู้นำทหารใหม่” นำโดย Chun Doo-hwan ผู้บังคับบัญชากองทัพบกทหารเพื่อความมั่นคง ในขณะที่กลุ่มนักศึกษาและกลุ่มสนับสนุนประชาธิปไตยยังคงแสดงความต้องการประชาธิปไตยอย่างต่อเนื่องผ่านการประท้วงในที่สาธารณะ กองทัพบกทหารมีคำสั่งห้ามมีการเคลื่อนไหวใด ๆ ทางการเมือง และจับกุมตัว Kim Dae-jung แกนนำกลุ่มเพื่อประชาธิปไตย...]

รวมไปถึงกรณีของปาร์กจุงฮีซึ่งถูกวิจารณ์ว่าเผด็จการทหารครองอำนาจยาวนาน มีกล่าวถึงไม่มากนัก เช่น กล่าวว่า “...ใน ค.ศ. 1972 ประธานาธิบดีปาร์กจุงฮีได้ระดมกำลังทหารเพื่อก่อตั้งระบอบการปกครองแบบYusinซึ่งเป็นการให้อำนาจแก่ตนเองอย่างไม่จำกัด และทำให้ตนสามารถดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีได้ตลอดไป ซึ่งถือเป็นการสูญเสียประชาธิปไตยในเกาหลีอย่างสิ้นเชิง การเริ่มต้นใช้อำนาจนี้ทำให้กลุ่มเพื่อประชาธิปไตย รวมถึงกลุ่มนักศึกษา ผู้มีการศึกษา และสื่อมวลชน ถูกข่มขู่ด้วยรัฐธรรมนูญYusin และต่อสู้เพื่อเสรีภาพในการปราศรัย...”

นอกจากนี้ แม้จะมีประวัติที่มัวหมองจนถูกศาลพิพากษาประหารชีวิตและจำคุกตลอดชีวิต แต่พิพิธภัณฑ์ยังคงให้เกียรติประธานาธิบดีทั้ง 2 ดังจะเห็นว่าในส่วนห้องสุดท้ายที่อุทิศสำหรับประธานาธิบดีก็ยังคงมีภาพและกิจกรรมของประธานาธิบดีอยู่เช่นเดียวกับประธานาธิบดีทุกคน

การที่พิพิธภัณฑ์ไม่นำเรื่องราวในด้านลบของผู้นำมากล่าวถึงมากนัก โดยเน้นที่เรื่องของเหตุการณ์ไม่เน้นที่ตัวบุคคล น่าจะเป็นไปตามแนวคิดการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ที่ระมัดระวังการนำเสนอไม่ต้องการให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เกี่ยวข้องที่ยังมีชีวิตอยู่ และอีกประการหนึ่งต้องการให้ผู้ชมศึกษาและตีความเหตุการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเองตามแนวคิดที่ว่า “แทนที่จะสอนประวัติศาสตร์ให้กับผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ ควรจะปล่อยให้พวกเขาได้ตัดสินใจ และให้พวกเขามีโอกาสที่จะพิจารณาประวัติศาสตร์ของเรา” (National Museum of Korean Contemporary History, n.d.)

2.2 เพื่อนบ้านในประวัติศาสตร์เกาหลี

ญี่ปุ่น จากภูมิหลังความสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์ระหว่างเกาหลีกับญี่ปุ่น ภาพของญี่ปุ่นในความทรงจำของเกาหลีคือผู้รุกรานและเข้ามายึดครองเกาหลี การจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ร่วมสมัยแห่งชาติเกาหลีจึงมีนัยที่สะท้อนให้เห็นบาดแผลความแค้นความทรงจำดังกล่าว ดังจะเห็นว่าประวัติศาสตร์แรกในพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ที่เริ่มด้วย “อารัมภบทสู่สาธารณรัฐเกาหลี” (Prelude to the Republic of Korea) ในหัวเรื่องการเปิดเมืองท่า (Open Port) จึงมีญี่ปุ่นอยู่ในเหตุการณ์สำคัญครั้งนี้ โดยนิทรรศการอธิบายนัยทางลบต่อญี่ปุ่นว่า

『...การเปิดตัวผู้ต่างประเทศในยุคโชซอน (Joseon) เริ่มต้นจากการลงนามในสนธิสัญญาที่ไม่เป็นธรรมกับญี่ปุ่นใน ค.ศ. 1876 หลังจากนั้นเกาหลีก็ได้ทำข้อตกลงเป็นพันธมิตรและทำการค้ากับสหรัฐอเมริกา ตามมาด้วยอังกฤษ เยอรมนี รัสเซีย...』

ภาพเปรียบเทียบการที่จีน ญี่ปุ่น และรัสเซียเข้าแย่งชิงผลประโยชน์ในเกาหลี

ภาพเปรียบเทียบเกาหลีมีสภาพเหมือนไก่ที่ถูกขังอยู่ในเล้าที่ญี่ปุ่นไว้เป็นอาหาร

หลังจากเปิดตัวญี่ปุ่นในฐานะประเทศที่เอาเปรียบบังคับให้เกาหลีเปิดประเทศแล้ว พิพิธภัณฑฯ ให้พื้นที่แสดงเรื่องราวของญี่ปุ่นมากที่สุด เนื้อหาดัดมาเป็นเรื่องราวของการเข้ามาปกครองเอาผลประโยชน์ต่าง ๆ จากเกาหลี เรื่องราวที่แสดงให้เห็นถึงความโหดร้ายของญี่ปุ่น เช่น ระบุว่า 『...ราชินี Myeongseong ถูกลอบสังหารโดยสายลับญี่ปุ่น...รัสเซียได้พ่ายแพ้ให้กับญี่ปุ่นในสงครามรัสเซีย-ญี่ปุ่น (Russo-Japanese War) (ค.ศ. 1894-1895) จึงเป็นเหตุให้ญี่ปุ่นได้เข้าปกครองบริเวณคาบสมุทรเกาหลี...』 หรืออธิบายถึงการสูญเสียอำนาจอิสระสูงสุดในการปกครองประเทศ (Loss of Sovereignty) ใน ค.ศ. 1905 ว่า 『...จักรพรรดิญี่ปุ่นบังคับให้รัฐบาลเกาหลีลงนามในสนธิสัญญาอัลซัส (Eulsa) ซึ่งทำให้เกาหลีถูกลิดรอนสิทธิในการปกครองประเทศของตน...』

ในบทบรรยายส่วนหนึ่งได้กล่าวถึงต้นตอของการยึดครองเกาหลีที่โหดร้ายของญี่ปุ่นของ Terauchi Masatake ผู้สำเร็จราชการทั่วไปคนแรก (Government-General of Korea and Land Survey) ที่เข้ามาสำรวจพื้นที่ต่าง ๆ ในเกาหลีว่า

『...Terauchi Masatake นายพลชาวญี่ปุ่นคนแรกที่เป็นผู้ปกครองเกาหลีกลายเป็นต้นตอของการยึดครองที่โหดร้ายและการยึดอาณานิคมที่ป่าเถื่อน เขาได้ลิดรอนอิสรภาพของชาวเกาหลีและลงโทษกลุ่ม

ต่อต้านและจัดการสำรวจที่ดินอย่างกว้างขวางตั้งแต่ ค.ศ. 1912-1918 ซึ่งเป็นการสร้างพื้นฐานทางการเงินให้กับการปกครองอาณานิคมและเป็นการจัดผู้ปกครองพื้นที่ให้เป็นสัดส่วน....』

หลังจากเกาหลีตกอยู่ภายใต้อาณานิคมญี่ปุ่น ประวัติศาสตร์ที่ถูกหีบขึ้นมากล่าวถึงยังคงเป็นไปในทางเอาเปรียบ ตัวอย่างคำอธิบายในแต่ละเหตุการณ์เช่น นิทรรศการกล่าวถึงการสูญเสียชื่อและภาษาเกาหลี (Loss of Korean Names and Language) ว่า

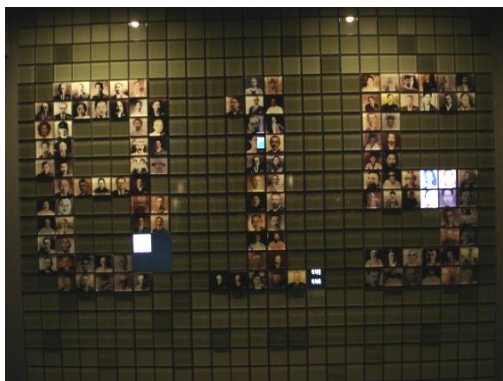
『...ผู้ปกครองอาณานิคมชาวญี่ปุ่นเริ่มนำนโยบายการกำจัดวัฒนธรรมเกาหลีเข้ามาใช้ปกครองโดยพยายามชักจูงชาวเกาหลีให้อยู่ภายใต้อำนาจของจักรพรรดิและเข้าร่วมต่อสู้ให้กับญี่ปุ่นในสงครามยึดครองอาณาจักร นอกจากนี้ยังประกาศห้ามใช้ภาษาเกาหลี บังคับให้ชาวเกาหลีใช้ชื่อภาษาญี่ปุ่น และทำการการวะจักรพรรดิญี่ปุ่น รวมถึงบังคับให้นับถือเทพเจ้าในศาลเจ้าชินโต (Shinto)...』

หรือกล่าวถึงวิธีการที่ชาวเกาหลีถูกเกณฑ์ไปเป็นทหาร แรงงานและนางบำเรอว่า 『...การใช้กำลังในการระดมพลในสงครามโลกครั้งที่ 2 (Enforced Mobilization during World War II) ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 การบังคับการระดมพลของชาวเกาหลีเด็กหนุ่มชาวเกาหลีทุกคนเข้ารับการเกณฑ์ทหารหรือเป็นแรงงานในเหมืองแร่ บริเวณก่อสร้าง และโรงงาน ในขณะที่ผู้หญิงทั้งผู้ใหญ่และเด็กกลายเป็นเหยื่อของการถูกบังคับใช้แรงงานในสถานที่ต่างๆ หรือเป็นเครื่องมือทางเพศของทหารญี่ปุ่นในค่ายทหาร หญิงสาวเหล่านี้ส่วนมากไม่มีโอกาสกลับมายังประเทศเกาหลีอีกเลย...』

ขณะเดียวกันนิทรรศการก็แสดงให้เห็นถึงความโกรธแค้นของชาวเกาหลีที่มีต่อญี่ปุ่นทำให้เกิดขบวนการผู้รักชาติรวมตัวกันต่อสู้เรียกร้องเอกราชจากญี่ปุ่นหลายกลุ่ม เช่น ขบวนการเรียกร้องเอกราช 1 มีนาคม (ค.ศ. 1919) ได้แสดงความมุ่งมั่นที่จะเรียกร้องเอกราชโดยการรวมตัวชุมนุมกันในที่สาธารณะ 『...แม้ว่าการตอบโต้จากชาวญี่ปุ่นผู้ยึดครองอาณาจักรจะเป็นไปในเชิงใช้อำนาจอย่างเลือดเย็น...』

แม้ว่าจะได้รับการตอบโต้จากผู้ยึดครองอาณาจักรชาวญี่ปุ่นด้วยวิธีการ “ใช้อำนาจอย่างเลือดเย็น” แต่ชาวเกาหลียังคงต่อสู้แสดงความต้องการอิสรภาพอย่างต่อเนื่องจนถึงเดือนพฤษภาคม การเคลื่อนไหวเหล่านี้เป็นการบุกเบิกการเคลื่อนไหวเพื่ออิสรภาพในประเทศอื่น ๆ ในแถบเอเชียที่อยู่ภายใต้อำนาจของผู้ล่าอาณานิคม

ในห้องจัดแสดงยังคงไว้ซึ่งกลิ่นอายของความเคียดแค้นและชิงชังญี่ปุ่นนิทรรศการจบเรื่องราวของญี่ปุ่นในฉากนี้พร้อมกับการปิดฉากของสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่ญี่ปุ่นเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ขณะที่เกาหลีได้รับเอกราชตามที่มุ่งหวัง นิทรรศการแสดงถึงชัยชนะของตนด้วยการนำภาพบุคคลผู้ต่อสู้เพื่อความเป็นอิสระของชาติ มาร้อยเรียงประกอบเป็นตัวเลข 8:15 ซึ่งหมายถึงวันที่ 15 เดือนสิงหาคม ซึ่งเป็นวันที่ญี่ปุ่นแพ้สงครามและเกาหลีได้รับเอกราช ขณะเดียวกันพิพิธภัณฑ์ได้ใช้พื้นที่ด้านข้างภาพดังกล่าวปล่อยให้พื้นที่โล่งที่มีมิติและมีเพียงวิถีทัศนียภาพใหญ่ถ่ายทอดภาพแห่งชัยชนะของเกาหลีและความพ่ายแพ้ของญี่ปุ่น เช่น ภาพชาวเกาหลีแสดงความยินดีกับอิสรภาพที่ได้รับ ภาพจอมพลดักลาส แมกอาร์เธอร์ (Douglas MacArthur) เดินทางไปถึงญี่ปุ่น และภาพชาวญี่ปุ่นกำลังฟังคำประกาศยุติสงครามของพระจักรพรรดิ เป็นต้น

ภาพบรรดาผู้รักชาติชาวเกาหลีถูกนำมาเรียงประกอบกัน
เป็นเลข 8 : 15

ภาพ ชาวเกาหลีชุมนุมแสดงความยินดีกับอิสรภาพ

จอมพลคักลาส แมกอาร์เธอร์เดินทางไปถึงญี่ปุ่น

ภาพทหารและประชาชนชาวญี่ปุ่นกำลังฟังคำประกาศ
ยุติสงครามด้วยความโศกเศร้า

นักศึกษาประท้วงการเจรจาระหว่างเกาหลีและญี่ปุ่น

นอกจากเรื่องราวความสัมพันธ์ญี่ปุ่นเกาหลีในช่วงอาณานิคมประวัติศาสตร์ที่เกาหลีไม่ลืมแล้ว

นิทรรศการยังได้แสดงประวัติศาสตร์ที่ไม่ค่อยมีการกล่าวถึงมากนักในสมัยที่รัฐบาลเกาหลีได้ภายใต้การนำของประธานาธิบดีปาร์คจุงฮีเปิดการเจรจากระหว่างความสัมพันธ์กับญี่ปุ่นพร้อมทั้งได้ลงนามในสนธิสัญญาเชื่อมความสัมพันธ์ขึ้นพื้นฐานระหว่างกันในปี ค.ศ. 1965 จนเป็นเหตุให้พรรคฝ่ายค้านและกลุ่มนักศึกษากล่าวหาว่าเป็นการกระทำที่น่าละอายและไม่รักชาตินิทรรศการแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกโกรธแค้นที่ยังคงมีอยู่ในใจของชาวเกาหลีด้วยภาพการประท้วงของประชาชน

น่าสังเกตว่าขณะที่เกาหลีเน้นย้ำถึงความสัมพันธ์กับญี่ปุ่นค่อนข้างมากนั้น สำหรับจีนซึ่งเป็นเพื่อนบ้านสำคัญอีกประเทศหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับเกาหลีทั้งทางที่เป็นมิตรและศัตรู แต่เรื่องราวของจีนในพิพิธภัณฑ์แห่งนี้มีกล่าวถึงน้อยมาก เช่นกล่าวถึงการที่จีนให้ความช่วยเหลือการบุกรุกของเกาหลีเหนือใน

ค.ศ. 1950 ด้วยข้อความสั้น ๆ ว่า 『เกาหลีเหนือได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่จากสหภาพโซเวียตและจีนแผ่นดินใหญ่ในรูปแบบของอาวุธ เมื่อเกาหลีเหนือได้รับคำสั่งจากสหภาพโซเวียตพร้อมทั้งความช่วยเหลือจากจีน เกาหลีเหนือจึงบุกโจมตีเกาหลีได้อย่างเต็มกำลังในวันที่ 25 มิถุนายน ค.ศ. 1950』

การที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติไม่เน้นเรื่องราวความสัมพันธ์กับจีนนั้น น่าจะเป็นเพราะความสัมพันธ์ระหว่างเกาหลีกับจีนนั้นเป็นไปในทางบวกมากกว่าญี่ปุ่น ประกอบกับจุดมุ่งหมายที่สำคัญของพิพิธภัณฑสถานแห่งนี้ต้องการสะท้อนให้เห็นความยากลำบากและความทุกข์ยากที่บรรพบุรุษต้องต่อสู้ในช่วงเวลาที่ผ่านมา และในความทุกข์ยากที่แสนสาหัสในทัศนะของชาวเกาหลีส่วนหนึ่งที่สำคัญเกิดจากระบบการปกครองแบบอาณานิคมของญี่ปุ่น

3. จินตภาพความเป็นชาติจากพิพิธภัณฑสถาน : “โศกนาฏกรรมที่ยากลำบากกว่าจะก้าวข้ามสู่ความสำเร็จในปัจจุบัน”

จากการที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติระบุจุดมุ่งหมายชัดเจนว่าต้องการถ่ายทอดเรื่องราวความทุกข์ยาก การต่อสู้ของบรรพบุรุษ เพื่อเป็นแรงบันดาลใจ สร้างความภาคภูมิใจ และเป็นแรงขับเคลื่อนแก่ชาวเกาหลีรุ่นหลัง ดังที่ได้อธิบายแล้วในข้างต้น และเมื่อพิจารณาแนวทางการจัดแสดงรวมทั้งประวัติศาสตร์ที่พิพิธภัณฑสถานนำมาเล่าภาพของชาติที่ปรากฏจึงเป็นชาติที่ต้องเผชิญกับปัญหา ความยากลำบาก ความทุกข์ทรมานในแต่ละยุคสมัย โดยพิพิธภัณฑสถานได้ใช้เทคนิค ระบบแสงสี ภาพ และคำบรรยายต่าง ๆ เป็นสื่อถ่ายทอดความทรงจำนั้นลงไปในความรู้สึกของผู้เข้าชม โดยเฉพาะการใช้ความมืดภายในห้องนิทรรศการเพื่อสื่อถึงความโศกเศร้ากับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับชาติ โดยทุกห้องนิทรรศการเริ่มจากนิทรรศการห้องที่ 1 ถึงนิทรรศการห้องที่ 3 จะมีเหตุการณ์สะท้อนใจที่เป็นโศกนาฏกรรมของชาติถูกจัดแสดงไว้เป็นอย่างดี

ห้องนิทรรศการที่ 1 โศกนาฏกรรมจากการถูกรุกรานและตกเป็นอาณานิคมของญี่ปุ่น

เนื่องจากเป็นเรื่องของ “บทนำ” เพื่อสร้างความเข้าใจถึงการสถาปนาสาธารณรัฐเกาหลี นิทรรศการเปิดฉากเรื่องราวที่ด้านหน้าก่อนเข้าห้องนิทรรศการด้วยวิดีโอและเทคนิคที่ทันสมัยแสดงสัญลักษณ์สำคัญของเกาหลีคือ อาณาบริเวณของเกาหลี เพลงชาติ และธงชาติ

หลังจากนั้นเมื่อเข้าสู่ภายในห้องนิทรรศการ ในส่วนเริ่มต้นเรื่องด้วยการเข้ามาของชาติตะวันตกและญี่ปุ่นเพื่อบีบบังคับและเอาผลประโยชน์จากเกาหลี นิทรรศการสื่อสารได้อย่างน่าสนใจด้วยภาพสิ่งของและคำบรรยายต่าง ๆ ก่อนที่จะเข้าสู่ “พื้นที่มืดสลัว” ภายในห้องนิทรรศการมีภาพชาวต่างชาติร่วมกันเจรจาผลประโยชน์จากคาบสมุทรเกาหลีและวิดีโอแสดงให้เห็นถึงความพยายามของกษัตริย์ Gojong ที่จะนำพาประเทศให้หลุดพ้นจากการรุกรานของต่างชาติด้วยการพัฒนาประเทศ แต่ในที่สุดเกาหลีก็ตกเป็นอาณานิคมของญี่ปุ่นในสมัยของพระองค์อันเป็นจุดเริ่มต้นของโศกนาฏกรรมต่าง ๆ วิดีทัศน์เริ่มต้นภาพกษัตริย์ Gojong พร้อมด้วยข้อความว่า “กษัตริย์ Gojong ผู้โชคร้าย แต่ประวัติศาสตร์ระลึกถึงพระองค์ในฐานะกษัตริย์ผู้เปิดยุคสมัยใหม่” (King Gojong, a man of misfortune. But history remembers him as the king, who open a new era)

ภาพชาวต่างชาติประชุมเพื่อแบ่งผลประโยชน์
บนคาบสมุทรเกาหลี

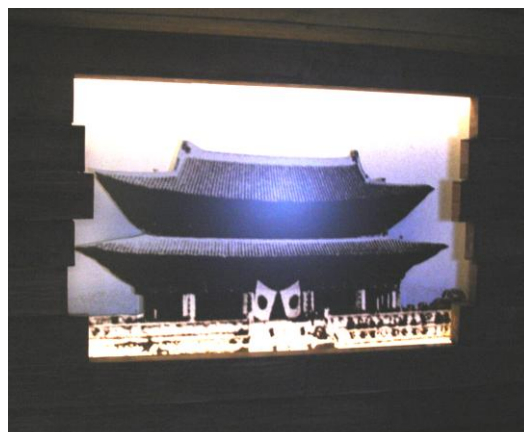
ภาพแรกบนวิดิทัศน์แสดงถึงบทบาทของ
พระเจ้า Gojong

ในบรรยากาศของ “ความมืดสลัว”ทางเดินแคบๆ และเพดานต่ำเพื่อจัดแสดงประวัติศาสตร์ช่วงที่
เกาหลีตกอยู่ภายใต้อาณานิคมของญี่ปุ่นจนถึงเวลาที่ได้รับเอกราช

จุดแรกของความมืด พิพิธภัณฑท์ใช้ภาพพระที่นั่ง Geunjeongjeon ในพระราชวัง Gyeongbokgung ที่มีธงญี่ปุ่นโบกอยู่ด้านหลังจัดแสดง ซึ่งพระที่นั่ง Geunjeongjeon เป็นพระที่นั่งสำหรับกษัตริย์ออกว่าราชการ
ให้เหล่าบรรดาเสนาบดีเฝ้าถือเป็นศูนย์กลางอำนาจในการบริหารแผ่นดินเกาหลี ดังนั้นจุดแรกที่จัดแสดงนี้
จึงเปรียบเสมือนกับ “ความมืด” ของประวัติศาสตร์เกาหลีเริ่มต้นด้วยการสูญเสียเกียรติภูมิและศักดิ์ศรีของ
ชาติหลังจากนั้นต่อมาจึงเป็นพื้นที่แสดงภาพและวิดิทัศน์เรื่องราวการกดขี่ทารุณของญี่ปุ่น การปกครองที่
เอาผลประโยชน์จากทรัพยากรและแรงงานของเกาหลีในสมัยอาณานิคมรวมทั้งการบังคับชาวเกาหลีเข้าร่วม
ทำสงครามกับญี่ปุ่น ที่สำคัญคือการบังคับให้ผู้หญิงเป็นเครื่องมือทางเพศของทหารญี่ปุ่นในค่ายทหาร

จุดเริ่มต้นทางเข้านิทรรศการแสดงประวัติศาสตร์เกาหลี
ภายใต้การปกครองของญี่ปุ่นที่มีมืดสลัว

พระที่นั่ง Geunjeongjeon กับธงญี่ปุ่น โบกอยู่ด้านหลัง

ภายในห้องนิทรรศการที่เกือบทุกมุมมีภาพและวิดีโอที่แสดงให้เห็นความโหดร้ายของญี่ปุ่น

นอกจากภาพปฏิบัติการต่าง ๆ ของญี่ปุ่นแล้วนิทรรศการได้นำเสนอการรวมตัวของประชาชนผู้รักชาติการต่อสู้ของขบวนการรักชาติทั้งภายในและภายนอกประเทศ เริ่มต้นด้วยเรื่องและภาพของ An Jung-geun ผู้รักชาติชาวเกาหลีที่ลอบสังหาร Ito Hirobumi ผู้ตรวจราชการเกาหลีชาวญี่ปุ่นได้สำเร็จ ขบวนการ Patriotic Enlightenment Movement และกองทัพอันชอบธรรมเริ่มเคลื่อนไหวเพื่อปกป้องอำนาจอธิปไตยของเกาหลีขบวนการเคลื่อนไหวเพื่ออิสรภาพ 1 มีนาคม (March 1 Independence Movement) การเคลื่อนไหวของรัฐบาลชั่วคราวของสาธารณรัฐเกาหลี (Provisional Government of the Republic of Korea) ทั้งภายในและต่างประเทศ

นิทรรศการจบลงด้วยเกาหลีได้รับอิสรภาพภายหลังการสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 แต่ โศกนาฏกรรมสำหรับชาวเกาหลียังไม่จบลง นิทรรศการทิ้งท้ายให้เห็นภาพสัญลักษณ์ของเส้นขนานที่ 38 แบ่งเกาหลีออกเป็น 2 ส่วนภายใต้ภาวะทรัสตี โดยเกาหลีใต้ภายใต้การดูแลของสหรัฐอเมริกาและเกาหลีเหนือภายใต้การดูแลของรัสเซียเพื่อให้เห็นเอกราชที่ยังไม่สมบูรณ์และปัญหาที่ยังไม่จบของเกาหลี ซึ่งจะกลายเป็นโศกนาฏกรรมฉากใหม่จากการต่อสู้ของคนชาติเดียวกัน

ส่วนสุดท้ายของห้องนิทรรศการ แสดงเส้นขนานที่ 38 ไว้ที่พื้นห้อง

ห้องนิทรรศการที่ 2 โศกนาฏกรรมจากสงครามกลางเมืองของ 2 เกาหลี

พิพิธภัณฑ์ยังคงใช้ความมืดเป็นสื่อของโศกนาฏกรรมที่เกิดขึ้น นิทรรศการส่วนนี้มีห้องกระจกอยู่หนึ่งห้องภายในมืดสนิทมีเพียงแสงจากฟ้าแลบฟ้าร้อง และเสียงพายุพัด นอกจากนี้ภาพต่าง ๆ เช่นอาคารราชการ ป้ายหาเสียง ลวดหนามกันเขตแดนเกาหลีเหนือเกาหลีใต้เป็นต้น ซึ่งสัญลักษณ์ดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นถึงการเริ่มต้นสถาปนาสาธารณรัฐเกาหลีว่าเต็มไปด้วยอุปสรรคปัญหาขวากหนามต่าง ๆ นานัปการ เช่น ปัญหาในสภา ปัญหาการรุกรานของเกาหลีเหนือ การแบ่งแยกประเทศ เป็นต้น และในมุมหนึ่งของความมืดพิพิธภัณฑ์แสดง สัญลักษณ์ของประเทศที่ประกาศขึ้นภายหลังการประกาศใช้ชื่อประเทศอย่างเป็นทางการว่า “สาธารณรัฐเกาหลี” สัญลักษณ์ประจำชาติประกอบด้วย 5 สิ่ง ได้แก่ ธงประจำชาติ (Taegukgi) เพลงชาติ (Aegukga) ดอกไม้ประจำชาติ (Mugunghwa, Rose of Sharon) ตราประทับประจำชาติ (Guksae) และเครื่องประดับประจำชาติ

ถัดจากบริเวณดังกล่าวเป็นทางเดินเข้าสู่ส่วนของนิทรรศการในหัวเรื่อง “สงครามเกาหลีกับการฟื้นฟูหลังสงคราม” (The Korean War and Post-war Recovery) แสดงให้เห็นถึงความเสียหายและโศกนาฏกรรมจากสงครามเกาหลี นิทรรศการจัดแสดงเรื่องราวด้วย เอกสาร สิ่งของแผนที่ และคำบรรยายที่น่าสนใจคือนิทรรศการส่วนนี้ใช้วิดีโอที่ถ่ายทอดเรื่องราวก่อนข้างมากทำให้เห็นภาพความทุกข์ยาก ความเจ็บปวดได้อย่างชัดเจน เริ่มต้นด้วยวิดีโอที่คนขนาดใหญ่ตั้งเรียงต่อเนื่องกันเพื่อบอกเล่าเหตุการณ์จริงจากสงครามเกาหลี เช่น เกาหลีเหนือบุก (North Korea Invaded) วันที่ 25 มิถุนายน ค.ศ. 1950 การทำลายการดำรงชีวิตของผู้คน (Destroyed people's livelihood) ความหวังในซากปรักหักพัง (Hopes in ruins) หลังจากนั้นก็มีพื้นที่จำลองชีวิตความเป็นอยู่ที่ยากลำบากของผู้คนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบการเข้ามาช่วยเหลือของต่างชาติ และสิ่งของที่ต่างชาติบริจาคเข้ามา นิทรรศการบรรยายสภาพกรุงโซลและการใช้ชีวิตในกระท่อม (Life in Shantytowns) หลังสงครามเกาหลีว่า

『..ระเบิดทางอากาศในช่วงสงครามเกาหลีได้ทำลายอาคารบ้านเรือนในกรุงโซลไปกว่า 30 เปอร์เซ็นต์ขณะที่มีการลี้ภัยเข้ามาจากเกาหลีเหนือและเขตพื้นที่ชนบท ทำให้เกิดสภาวะขาดแคลนอาหารที่พอก ผู้อยู่อาศัยใหม่ในเมืองหลวงได้สร้างกระท่อมที่พักตามพื้นที่ต่างๆ ส่วนมากจะเป็นบริเวณหุบเขาและริมฝั่งแม่น้ำ ทำให้มีกระท่อมเล็กจำนวนมากกระจายตัวอยู่ในกรุงโซล』

ส่วนของนิทรรศการเรื่อง “สงครามเกาหลีกับการฟื้นฟูหลังสงคราม” และมีวิดีโอที่คนขนาดใหญ่ตั้งเรียงรายอยู่

ที่น่าสนใจอีกประการหนึ่ง คือ การฉายวิดีโอเรื่อง “การอพยพจาก Heungnam ด้วยเรือ Meredith Victory” ที่ยวสุดท้าย (Retreat from Heungnam the last ship Meredith Victory) แสดงให้เห็นการอพยพประชาชนจำนวน 14,000 คน ออกจาก Heungnam ในเขตของเกาหลีเหนือมายังเกาหลีใต้ด้วยเรือ Meredith Victory ก่อนสงครามสิ้นสุด และการจำลองสภาพภายในเรือ แสดงให้เห็นสภาพความแออัด ทุกคนต้องยืน เนื่องจากไม่มีพื้นที่สำหรับนั่งเป็นเวลา 2 วัน ขณะที่อุณหภูมิติดลบและขาดแคลนอาหาร โดยนิทรรศการมีคำบรรยายว่า

『...ผู้คนบนเรือขนส่งสินค้าสหรัฐอเมริกา ชื่อ The Meredith Victory คือผู้ลี้ภัยกลุ่มสุดท้ายจำนวน 14,000 คนที่ออกมาจากเมือง Heungnam เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม ค.ศ. 1950 ก่อนที่เกาหลีเหนือจะใช้ระบอบการปกครองแบบคอมมิวนิสต์โดยสมบูรณ์ กลุ่มผู้ลี้ภัยเหล่านี้ใช้เวลาเดินทาง 2 วัน เรือเดินทางมาถึงเกาะ Geojeodo ซึ่งอยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้ของเกาหลี ผู้คนเหล่านี้ได้ใช้ชีวิตอยู่ที่เมืองดังกล่าวอย่างมีเสรีภาพตามที่ต้องการ...』

วิดีโออีกเรื่องหนึ่งที่จัดแสดงอยู่บริเวณใกล้เคียงกันคือ “The Korean War in numbers” ที่สรุปความเสียหายจากสงครามเกาหลีในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญคือ จำนวนผู้เสียชีวิตในสงครามที่คนในชาติต้องต่อสู้กัน น่าจะเป็นวิธีการหนึ่งที่สร้างความรู้สึกเศร้าสลดใจให้แก่ผู้ชมได้อย่างมาก โดยเฉพาะกับชาวเกาหลี

สภาพภายในเรือ The Meredith Victory ที่แน่นอัด

วิดีโอแสดงภาพและสรุปข้อมูลเกี่ยวกับสงครามเกาหลี

นิทรรศการจบเรื่องราวการต่อสู้ของชนชาติเดียวกันด้วย “โศกนาฏกรรมจากสงคราม” (Tragic results of the war) ว่า

『...สงครามเกาหลีได้ทำลายล้างโครงสร้างพื้นฐานของสาธารณรัฐเกาหลีอย่างมาก รวมทั้งบ้านเรือน โรงงาน ส่งผลให้มีเด็กกำพร้าและภริยาหม้ายนับร้อยนับพัน มีการสังหารหมู่และการตอบโต้กันด้วยความเคียดแค้นระหว่างสงครามที่เต็มไปด้วยความเกลียดชังและความไม่ไว้วางใจกันอย่างลึกซึ้งของ 2 เกาหลี...』

เรื่องราวที่น่าเศร้าสลดใจของชาติในนิทรรศการห้องที่ 2 ยังไม่จบเพียงเท่านี้ พิพิธภัณฑียังเลือก “การจลาจล 19 เมษายน”¹ เหตุการณ์ที่นักศึกษาและประชาชนรวมตัวกันประท้วงรัฐบาลของประธานาธิบดี RheeSyng-man ทำให้มีผู้เสียชีวิตมากกว่า 200 คนมาเป็นฉากสุดท้ายของเรื่องเพื่อส่งภาพของปัญหาและความวุ่นวายทางการเมืองที่เกิดขึ้นต่อไปยังนิทรรศการห้องที่ 3 ดังนั้นส่วนท้ายของห้องจึงยังมีความมืดเป็นเครื่องมือสื่อไปยังผู้ชมอีกเช่นเดิม

ส่วนสุดท้ายของห้องนิทรรศการ

นักศึกษาและประชาชนรวมตัวประท้วงรัฐบาล 19 เมษายน

ห้องนิทรรศการที่ 3 โศกนาฏกรรมจากการขัดแย้งทางความคิดทางการเมือง

นิทรรศการห้องนี้เริ่มต้นภาคแรกด้วยการให้ความสำคัญกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจระยะยาว 5 ปี (ค.ศ. 1962-1966) ของประธานาธิบดีปาร์กจุงฮี ซึ่งก่อให้เกิดผลดีต่อชาติทำให้เศรษฐกิจพัฒนาไปอย่างก้าวกระโดด ซึ่งนอกจากความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจแล้ว พิพิธภัณฑียังนำภาพความเสียหายของบรรพบุรุษที่ต้องต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับสภาพเศรษฐกิจที่ก้าวกระโดดนั้นมาจัดแสดงด้วย เช่น การออกไปทำงานต่างประเทศที่เยอรมนี หรือตะวันออกกลาง แรงงานสร้างทางด่วนระหว่างโซลและปูซาน (Seoul-Busan Expressway) แรงงานในโรงงาน โดยเฉพาะการต่อสู้กับความยากจนและความเจริญในเขตเมืองใหญ่ นิทรรศการชี้ให้เห็นว่าการเสียสละและการต่อสู้ของบรรพบุรุษเหล่านั้นเป็นองค์ประกอบของความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจของชาติ มีคำบรรยายหลายส่วนที่ให้อารมณ์สะท้อนใจ เช่น การแสดงภาพความยากลำบากในการสร้างทางด่วนไปปูซาน พร้อมทั้งคำบรรยายว่า

『...ทางด่วนระหว่างโซลและปูซานถือเป็นเส้นเลือดสายหลักที่หล่อเลี้ยงเกาหลี เริ่มก่อสร้างในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1968 แล้วเสร็จในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1970 ทางด่วนเส้นนี้ลดระยะเวลาเดินทางระหว่างตอนใต้ของประเทศเกาหลีไปยังเมืองหลวงและเมืองต่าง ๆ ทำให้เมืองเกาหลีกลายเป็นเมืองที่สามารถเดินทางรอบเมืองได้แบบวันเดียวจบ การก่อสร้างสำเร็จภายในเวลาอันสั้นและด้วยทุนที่ต่ำมากทั้งนี้มาจากเลือดเนื้อและหยาดเหงื่อ น้ำพักน้ำแรงของประชาชนที่เกี่ยวข้อง...』

¹ เหตุการณ์ที่นักศึกษาประชาชนรวมตัวกันประท้วงการเลือกตั้งที่ไม่สุจริตและการใช้อำนาจของรัฐบาลประธานาธิบดี Rhee Syng-man เหตุการณ์สิ้นสุดลงด้วยการลาออกของประธานาธิบดี RheeSyng-man แต่ความวุ่นวายทางการเมืองยังไม่สิ้นสุดทำให้เกิดการปฏิวัติโดยทหารในวันที่ 16 พฤษภาคม ค.ศ. 1961 มีพลเอกปาร์กจุงฮี เป็นผู้นำ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นยุคสมัยที่ทหารเข้ามาปกครองเกาหลีเป็นเวลานานกว่า 30 ปี

นอกจากนี้ ยังมีวิดิทัศน์แสดงให้เห็นการทำงานของชาวเกาหลีที่มีความพากเพียรและความมานะพยายามในช่วงของการพัฒนาประเทศในหัวเรื่อง “ความอดทนของประชาชนผู้วางรากฐานความเจริญก้าวหน้า” (The efforts of the people who cultivated the growth) พร้อมกับคำบรรยายว่า

『“...งาน-เสียงฝีเท้าปลูกเมืองก่อนเวลารุ่งสาง
ความทุกข์ยากไม่อนุญาตให้มีเวลาแม้แต่จะฝันอย่างเจียมเนื้อเจียมตัว
พวกเขาฝังกลบความเศร้าไปกับเสียงที่ดังของเครื่องจักร
พวกเขาสละชีวิตวัยหนุ่มสาวสำหรับเวลาที่จะมาถึง
พวกเขาถือแสงสว่างมุ่งไปยังเบื้องหน้า
“ฉันจะมอบทุกอย่างที่ฉันมีไว้ให้พวกคุณ ยกเว้นความยากจน”
หยาดเหงื่อและน้ำตาที่สละเพื่อพวกเราจะไม่ถูกลืม ...”』

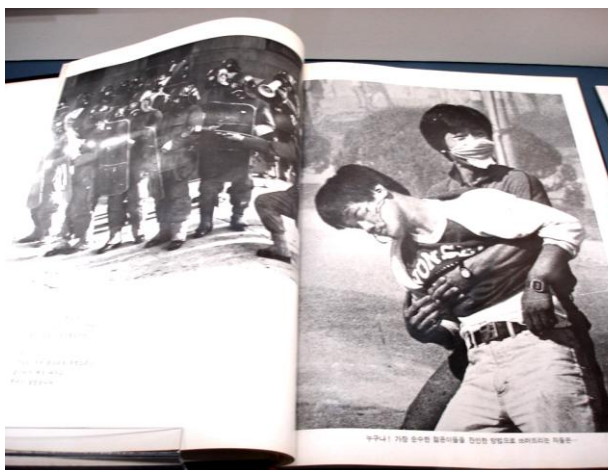
สำหรับภาคหลังของนิทรรศการ พิพิธภัณฑสถานให้ความสำคัญกับการเกิดภาคประชาชนและการเคลื่อนไหวทางประชาธิปไตยในช่วงทศวรรษ 1960 ถึงทศวรรษ 1980 ตั้งแต่เกิดรัฐประหารในวันที่ 16 พฤษภาคม ค.ศ. 1961 จนถึงการเลือกตั้งประธานาธิบดีแบบทางตรงใน ค.ศ. 1987 ทั้งนี้เพื่อสะท้อนให้เห็นว่าบนความสำเร็จกว่าที่เกาหลีจะก้าวมาสู่ความเป็นประชาธิปไตยเช่นทุกวันนี้ มีผู้คนยอมเสียสละชีวิตต่อสู้กับอำนาจและความไม่ถูกต้องของผู้ปกครองโดยเฉพาะกลุ่มผู้ปกครองที่มาจากทหารคือประธานาธิบดีปาร์ก จุงฮีและประธานาธิบดี Chun Doo-hwan โดยแสดงภาพ สิ่งของ คำบรรยาย และที่สำคัญคือภาพจากเหตุการณ์จริงที่วิดิทัศน์แสดงให้เห็นการต่อสู้และการปราบปรามอย่างรุนแรงของฝ่ายรัฐบาล เหตุการณ์สำคัญที่พิพิธภัณฑสถานนำมาจัดแสดง เริ่มจากการรวมตัวกันต่อสู้เพื่อล้มอำนาจของประธานาธิบดีปาร์ก จุงฮีที่พยายามแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อให้ตนเองมีอำนาจอยู่ต่อไป มีผลให้ประชาชนลุกขึ้นต่อต้านหลายครั้งในค.ศ. 1969, ค.ศ. 1972 และ ค.ศ. 1979 แต่ยุคสมัยแห่งความรุนแรงวุ่นวายของประธานาธิบดีปาร์ก จุงฮีสิ้นสุดลงด้วยประธานาธิบดีคิมย็องอิล

อย่างไรก็ตามอำนาจการปกครองประเทศยังคงอยู่ในกลุ่มทหารที่มีพลเอก Chun Doo-hwan และการต่อต้านอำนาจเผด็จการทหารก็ยังคงเกิดขึ้น พิพิธภัณฑสถานได้นำเสนอเหตุการณ์สำคัญคือ “การเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตยที่ Gwangju” (Gwangju Democratization Movement) หรือ เหตุการณ์สังหารหมู่ Gwangju (Gwangju massacre) วันที่ 18 พฤษภาคม ค.ศ. 1980 ที่นักศึกษาประชาชนลุกขึ้นต่อต้านเผด็จการทหารของประธานาธิบดี Chun Doo-hwan รัฐบาลได้ปราบปรามอย่างรุนแรงโดยเฉพาะที่เมือง Gwangju เป็นสมรภูมิระหว่างผู้คัดค้านและกองกำลังทหารทำให้มีผู้บาดเจ็บล้มตายเป็นจำนวนมาก และ “การเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตยเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1987” (Pro-Democracy Movement, in June 1987) เกิดขึ้นระหว่างวันที่ 10-29 มิถุนายน ประชาชนและนักศึกษารวมตัวกันเรียกร้องให้ปฏิรูปประชาธิปไตยและให้มีการเลือกตั้งโดยตรง

รัฐบาลใช้กำลังเข้าปราบปรามอย่างรุนแรง แต่ในที่สุดยอมรับตามข้อเรียกร้องด้วยการปรับแก้รัฐธรรมนูญ ให้เกาหลีสามารถจัดการเลือกตั้งประธานาธิบดีโดยตรงได้ตามระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริง

จุดสุดท้ายของการต่อต้านอำนาจเผด็จการของประชาชนเกาหลีถูกจัดแสดงไว้ที่พื้นที่พิเศษในส่วนท้ายของห้อง พิพิธภัณฑ์ใช้พื้นที่ส่วนนี้เป็นบทสรุปความสำเร็จในการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย (Victory of Democracy) ภายในห้องมีวิดีโอทัศน์ขนาดใหญ่รวมเหตุการณ์ “การเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตยเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1987” พร้อมคำบรรยายถึงพลังการต่อสู้ของประชาชน นอกจากนั้นยังมีตู้พิเศษแสดงให้เห็นภาพของประชาชนและผู้คนจำนวนมากที่เข้าร่วมในพิธีศพของ Lee Han-yeol นักศึกษาที่ต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยและถูกฝ่ายปราบปรามยิงด้วยกระสุนน้ำตาเสียชีวิตและกลายเป็นสัญลักษณ์ขบวนการต่อต้านเผด็จการ ดังนั้นห้องนี้จึงเป็นจุดสุดท้ายที่พิพิธภัณฑ์ยังคงใช้ความมิดเป็นสัญลักษณ์ของโศกนาฏกรรมที่เกิดขึ้น และนิทรรศการได้หึงคำบรรยายสุดท้ายสำหรับการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยของประชาชนในครั้งนี้โดยโยงย้อนกลับไปถึงการต่อสู้ของ “ขบวนการต่อสู้เพื่อเอกราช มีนาคม ค.ศ. 1919” ที่บรรพบุรุษรวมตัวกันเรียกร้องเอกราชจากญี่ปุ่นในสมัยอาณานิคม ความว่า

『...หลังจาก “ขบวนการต่อสู้เพื่อเอกราช มีนาคม ค.ศ. 1919” ชาวเกาหลีจำนวนมากเคยรวมตัวกันทั่วประเทศต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย ในที่สุดเผด็จการทางทหาร (the military dictatorship) ล้มลงด้วยมือของขบวนการประชาธิปไตยแห่งชาติ (the national democracy movement) นำไปสู่เส้นทางการเปลี่ยนแปลงยุคสมัยที่สันติ...』

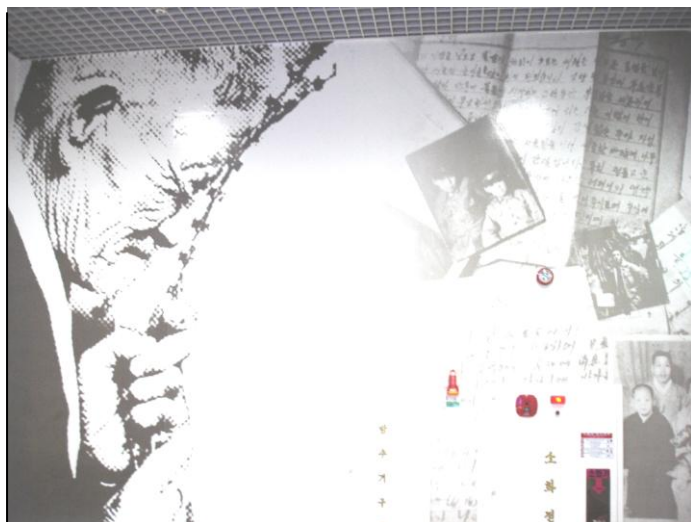

ภาพ Lee Han-yeol ที่ถูกยิงด้วยกระเบิดแก๊สน้ำตา

พื้นที่จัดแสดง “ชัยชนะของประชาธิปไตย”

ห้องนิทรรศการที่ 4 ห้องสุดท้ายที่ผนวกรวมความสำเร็จทั้งหมดของเกาหลี นับตั้งแต่ เศรษฐกิจ เทคโนโลยี กีฬา สังคมวัฒนธรรม และการต่างประเทศตามที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้น (คู่มือ “เกาหลี : ประวัติศาสตร์ที่นำมาเล่า”) และสภาพการจัดแสดงภายในห้องนิทรรศการนี้สว่างชัดเจนไม่มีพื้นที่มืดสลัว อย่างไรก็ตาม แม้จะเป็นห้องแห่งความสำเร็จแต่น่าสังเกตว่าพิพิธภัณฑ์ไม่ลืมที่จะส่งเรื่องราวโศกนาฏกรรม

ภาพ “ความต้องการความเป็นอันหนึ่งอันเดียว”

ความแตกแยกของ 2 เกาหลีไว้ในพื้นที่สุดท้ายของห้องนิทรรศการที่ 4 และเป็นพื้นที่สุดท้ายของนิทรรศการทั้งหมด ภาพความสัมพันธ์ที่เริ่มต้นไปในทิศทางที่ดีระหว่างประธานาธิบดี Kim Dae-jung แห่งเกาหลีใต้ และประธานาธิบดี Kim Jeong-il แห่งเกาหลีเหนือ ตามนโยบาย Sunshin Policy จึงถูกรวบรวมและจัดแสดงไว้ที่บริเวณดังกล่าว พร้อมกับภาพ “ความต้องการความเป็นอันหนึ่งอันเดียว (Longing for Unification)” ที่มีผู้ชาย

สูงอายุยืนเกาะรั้วลวดหนามที่แบ่งเขตแดนระหว่าง 2 ประเทศแสดงอาการเศร้าโศกจากการพลัดพรากของครอบครัว และข้อความส่วนหนึ่งที่แทนความรู้สึกและความฝันของชาวเกาหลีว่า 『...ความตึงเครียด ข้อขัดแย้ง การแลกเปลี่ยน ความร่วมมือ และความเจ็บปวดจากการแยกจากกันเป็นรสชาติของความสัมพันธ์ระหว่างเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้มาตลอด 70 ปีของการแบ่งแยกดินแดน การทำให้เกาหลีทั้ง 2 รวมเป็นหนึ่งเดียวอย่างสันติน่าจะทำให้เกาหลีพัฒนาก้าวหน้าไปอีกขั้นหนึ่ง』

จากการพิจารณาวิธีการจัดแสดงและเนื้อหาคำบรรยายจากนิทรรศการของพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ พบว่ามีจุดมุ่งหมายสำคัญคือต้องการถ่ายทอดประสบการณ์และความยากลำบากของบรรพบุรุษที่ต้องเผชิญเพื่อสร้างความภาคภูมิใจและเป็นกำลังใจให้คนรุ่นหลังสานต่อความสำเร็จของบรรพบุรุษ ด้วยเหตุนี้เรื่องราวและวิธีการที่พิพิธภัณฑ์แห่งนี้นำเสนอจึงจัดอยู่ในแนวทางที่เรียกว่า “การเอาชนะความยากลำบากและอุปสรรค” (Overcoming Hardship and Difficulty) และ “ความท้าทายและความสำเร็จ” (Challenges and Achievements) (National Museum of Korean Contemporary History, n.d., p. 5) ดังจะเห็นว่าประวัติศาสตร์ที่ถูกเลือกมาจัดแสดงในห้องนิทรรศการจะเป็นเรื่องความโศกเศร้า ความมานะบากบั่นของบรรพบุรุษที่ต่อสู้กับความยากลำบากเป็นแกนหลักของการดำเนินเรื่อง และให้ความสำคัญกับการเลือกใช้สิ่งของ วิธีจัดแสดง สี แสง คำบรรยาย และเทคนิคสมัยใหม่ในการจัดแสดงประกอบสร้างเรื่องราวเพื่อดึงดูดความสนใจและทำให้เกิดอารมณ์คล้อยตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการใช้ความมืดสลัวเป็นองค์ประกอบของการจัดแสดงจุดที่เป็นเหตุการณ์โศกนาฏกรรมตามที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นถือเป็นลักษณะเฉพาะของพิพิธภัณฑ์แห่งนี้

ด้วยเหตุนี้จึงสามารถกล่าวได้ว่า ภาพของชาติที่ฉายชัดให้เห็นถึง “โศกนาฏกรรมที่ยากลำบากกว่าจะก้าวข้ามสู่ความสำเร็จในปัจจุบัน” เป็นวิธีการที่พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติร่วมสมัยแห่งนี้นำเสนอเนื่องจาก “...อดีต ความดิ้นรน วิรบุรุษ นี่คือการตั้งต้นทางสังคมที่ความคิดแห่งความเป็นประเทศชาติของเรา รวมอยู่ตรงนั้น การมีความดิ้นรนที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมาในอดีต และมีความมุ่งมั่นร่วมกันสำหรับ

อนาคต การทำสิ่งที่ดีร่วมกันและยังคงทำต่อไป ทั้งหมดนี้เป็นเงื่อนไขสำคัญสำหรับการเป็นคนในชาติเดียวกัน ที่ใดก็ตามที่มีความทรงจำของชาติเข้ามาเกี่ยวข้อง ความโศกเศร้าจะมีค่ามากกว่าชัยชนะ เพราะความโศกเศร้านั้นมันแสดงถึงหน้าที่ และต้องการสิ่งที่เป็นความบากบั่นร่วมกัน” (Kneil, 2011, pp. 7-8) ด้วยเหตุนี้การประกอบสร้างประวัติศาสตร์ที่บรรพบุรุษต้องต่อสู้ฟันฝ่าด้วยความมานะอดทนและจบลงด้วยความสำเร็จดังเช่น โครงเรื่องที่พิพิธภัณฑสถานแห่งนี้วางไว้นั้นถือเป็นวิธีที่ส่งผลกระทบต่ออารมณ์และความรู้สึกก่อให้เกิดความสะเทือนใจพร้อม ๆ กับความภาคภูมิใจที่บรรพบุรุษสามารถสร้างชาติและพลิกฟื้นอุปสรรคต่าง ๆ ได้ทั้งที่ต้องผ่านวิกฤตแห่งหายนะมาตลอดเวลา ความรู้สึกดังกล่าว น่าจะสร้างพลังและแรงบันดาลใจแก่คนในรุ่นหลังให้ถนอมรักษา “ชาติ” ที่บรรพบุรุษสร้างไว้ให้คงอยู่หรือก้าวหน้าต่อไปตามอุดมการณ์ของพิพิธภัณฑสถานที่กำหนดไว้

ลำดับเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์เกาหลี

วันเดือน ปี	เหตุการณ์สำคัญ
ยุคก่อนประวัติศาสตร์	
30,000-8,000 ก่อน ค.ศ.	มนุษย์ยุคหินเก่าอาศัยอยู่บนคาบสมุทรเกาหลีใช้ชีวิตอยู่แบบเร่ร่อน ซึ่งอาศัยอยู่ตามถ้ำ
8,000-1,500 ก่อน ค.ศ.	เริ่มมีชุมชนเป็นหมู่บ้านขนาดเล็ก เร่ร่อนล่าสัตว์หาของป่า เริ่มผลิตเครื่องปั้นดินเผา Jeulmun มีลายขีดเส้น ๆ
1500-300 ก่อน ค.ศ.	เริ่มมีชุมชนขนาดใหญ่ ตั้งหลักแหล่งถาวรตามริมน้ำ เริ่มเลี้ยงสัตว์ทำเกษตรกรรม และเริ่มผลิตเครื่องปั้นดินเผาแบบ Mumun ซึ่งมีพื้นเรียบไม่มีลาย
ยุคประวัติศาสตร์	
1. ยุคโบราณ	
	อาณาจักรGojoseonหรือโซซอนโบราณ 2333-108ปีก่อนค.ศ.
2333ปีก่อน ค.ศ.	Gojoseonได้สถาปนาตนเป็นอาณาจักรอยู่ทางตอนใต้ของแมนจูเรียและบางส่วนของเกาหลีเหนือ ถือเป็นอาณาจักรแรกของเกาหลี ปกครองโดยปฐมกษัตริย์DangunWangkonและมีWangkonเป็นเมืองหลวง
600-700 ปี ก่อน ค.ศ.	Gojoseonเริ่มใช้โลหะสัมฤทธิ์และรับวัฒนธรรมการปลูกข้าวจากจีน
400-300ปี ก่อน ค.ศ.	GojoseonทำสงครามกับรัฐYan (รัฐหนึ่งของจีนสมัยราชวงศ์โจว)
195ปีก่อน ค.ศ.	Gojoseonแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ทางตอนเหนือถูกรบครองโดยด้วยชนเผ่าVimanที่อพยพมาจากจีนและทางใต้ปกครองด้วยกษัตริย์Gojoseon
108ปีก่อน ค.ศ.	จีนผนวกGojoseonอยู่ภายใต้การปกครองของจีน แบ่งการปกครองออกเป็น 4 มณฑล โดยจีนให้ความสำคัญกับมณฑลNang-nangมากที่สุด ถือเป็นเส้นสุดอาณาจักรGojoseon
	สามอาณาจักร (Three Kingdoms)(57 ปี ก่อนค.ศ.-ค.ศ. 676)
57ปีก่อน ค.ศ.	สถาปนาอาณาจักร Silla(57 ปี ก่อนค.ศ.-ค.ศ. 676)
37ปีก่อน ค.ศ.	สถาปนาอาณาจักรGoguryeo(37 ปี ก่อนค.ศ.-ค.ศ.668)
18ปีก่อน ค.ศ.	สถาปนาอาณาจักรBaekje(18 ปีก่อนค.ศ.-ค.ศ.660)
ค.ศ. 42	สถาปนารัฐชนเผ่า Gaya(ค.ศ. 42-562)
ค.ศ. 313	เผ่าGoguryeoสถาปนาตนเองเป็นอาณาจักรอยู่ทางตอนเหนือของคาบสมุทรเกาหลี และต่อมาขยายอำนาจเข้ายึดครองมณฑลNang-nangจากจีนได้ เป็นการสิ้นสุดอำนาจจีนบนคาบสมุทรเกาหลี

ค.ศ. 342	ชนเผ่าXianbei ทางตะวันตกเฉียงเหนือเข้ารุกรานอาณาจักรGoguryeoและสามารถยึดเมืองหลวงได้สำเร็จ และได้จับพระมารดาและราชินีของพระเจ้าGogugwonไปพร้อมตัวคนไป 50,000 คนเป็นเชลยสงคราม
ค.ศ. 371	กองทัพอาณาจักรBaekjeเข้ายึดอาณาจักรGoguryeoได้เป็นช่วงที่Baekjeมีดินแดนมากที่สุด มีการเชื่อมความสัมพันธ์กับจีนและญี่ปุ่น
ค.ศ. 372	อาณาจักรGoguryeoได้กลับมามีอำนาจใหม่อีก รับพุทธศาสนาเข้ามาในอาณาจักรเป็นครั้งแรกและมีการจัดตั้ง Daehugสถาบันนักปราชญ์ตามรูปแบบของจีน
ค.ศ. 381	อาณาจักรSilla ส่งทูตไปเจริญสัมพันธไมตรีกับจีนและญี่ปุ่นเพื่อถ่วงดุลGoguryeoBaekjeและ Gaya
ค.ศ. 384	อาณาจักรBaekjenับถือพุทธศาสนาอย่างเป็นทางการ
ค.ศ. 392	เริ่มรัชสมัยของพระเจ้าGwanggaeto(Gwanggaeto the Great)แห่งอาณาจักรGoguryeo
ค.ศ. 400	พระเจ้าGwanggaetoสามารถผนวกดินแดนส่วนใหญ่ของBuyeoและช่วยSilla ทำสงครามกับญี่ปุ่น
ค.ศ. 413	พระเจ้า Jangsulแห่งอาณาจักรGoguryeoสร้างศิลาจารึกของGwanggaetothe Great (Gwanggaeto Stele)
ค.ศ. 475	Goguryeoยกทัพทั้งทางบกและทางน้ำโจมตีเมืองหลวงของBaekjeสามารถยึดที่ราบลุ่มแม่น้ำ Han ได้
ค.ศ. 527	Silla นับถือพุทธศาสนาอย่างเป็นทางการ
ค.ศ. 551	Baekjeร่วมมือกับ Silla โจมตีGoguryeoเพื่อยึดครองดินแดนที่ราบลุ่มแม่น้ำHan
ค.ศ. 553	SillaหักหลังBaekjeยึดครองดินแดนลุ่มแม่น้ำHanซึ่งเป็นแหล่งอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากร ทำให้ Silla เป็นอาณาจักรที่เข้มแข็งมากขึ้น
ค.ศ. 562	SillaผนวกรัฐGaya ได้ดินแดนทั้งหมด
ค.ศ. 598-612	Goguryeoเปิดฉากทำสงครามกับจีนในราชวงศ์สุยจีนต้องสูญเสียอย่างหนักแต่ก็ทำให้Goguryeoอ่อนแอลงเช่นกัน
ค.ศ. 618	ราชวงศ์ถังได้สืบทอดอำนาจการปกครองจากราชวงศ์สุย อาณาจักรGoguryeoได้สร้างกำแพงขนานกับแม่น้ำLiaoเพื่อป้องกันการรุกรานจากจีนที่ใช้เวลาสร้าง 10 ปี ซึ่งแล้วเสร็จในปี ค.ศ. 631
ค.ศ. 642	อาณาจักรGoguryeoผูกสัมพันธ์กับอาณาจักรBaekjeเพื่อพยายามเข้ายึดดินแดนแถบลุ่มแม่น้ำHan (Han River)คืนจากอาณาจักร Sillaและเพื่อขัดขวางการติดต่อระหว่าง Sillaกับราชวงศ์ถังของจีน
ค.ศ. 647	พระราชินีSeon-deokทรงให้ตั้งหอดูดาว Cheomseongdaeศึกษาดาราศาสตร์เพื่อส่งเสริมเกษตรกรรม
ค.ศ. 648	Sillaเป็นพันธมิตรกับจีนราชวงศ์ถัง
ค.ศ. 654	มีการวางแผนให้อาณาจักร Sillaเข้าโจมตีอาณาจักรBaekjeก่อน แล้วจึงร่วมกับจีนล้มอาณาจักรGoguryeo
ค.ศ. 660	Sillar่วมมือกับจีนราชวงศ์ถังโจมตีBaekjeได้รับชัยชนะ Baekjeล่มสลาย
ค.ศ. 668	Goguryeoเกิดความแตกแยกภายในทำให้อ่อนแอลง กองกำลังร่วมจีนและ Sillaเข้าโจมตีและผนวก Goguryeoได้สำเร็จ กษัตริย์องค์สุดท้ายของGoguryeoและขุนนางชั้นสูงและเชลยกว่า 200,000 คนถูกจับและนำตัวไปจีนในฐานะเชลยสงคราม
	อาณาจักรเหนือ-ใต้(ค.ศ. 676-926) อาณาจักรUnified Silla (ค.ศ. 676-935) อาณาจักรBalhae(ค.ศ. 698-926)
ค.ศ. 676	อาณาจักร Sillaเริ่มเป็นศัตรูกับราชวงศ์ถังของจีน ทำสงครามกับจีนได้รับชัยชนะสามารถขับไล่จีนออกไปจากดินแดน ผนวกดินแดนต่าง ๆ บนคาบสมุทรเกาหลีได้สำเร็จ มีชื่อว่าอาณาจักร Unified Silla

	เป็นอาณาจักรสำคัญทางตอนใต้ของคาบสมุทรเกาหลี
ค.ศ. 698	DaeJoryeongแม่ทัพอาณาจักรGoguryeoได้รวบรวมชาวGoguryeoกลับมาตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณอาณาจักรเดิมสถาปนาอาณาจักรใหม่ชื่อ อาณาจักรBalhaeเป็นอาณาจักรสำคัญทางตอนเหนือของคาบสมุทรเกาหลี
ค.ศ. 751	วัฒนธรรมอาณาจักรSilla เจริญสูงสุด เริ่มต้นสร้างวัดBulguksa และถ้ำSeokguram ศิลปะอันดับ 1 ของ Silla ที่สร้างจากหินแกรนิตแกะสลัก
ค.ศ. 828	อาณาจักร Unified Silla เลื่อมอำนาจลง ขุนนางท้องถิ่นได้มีการครอบครองที่ดินส่วนตัวมากขึ้นทำให้ส่วนกลางสูญเสียทั้งอำนาจเหนือที่ดินและรายรับจากภาษีที่เคยเก็บได้ พระเจ้าต่างๆตั้งตนเป็นใหญ่ต่อสู้กันจนกลายเป็นสงครามกลางเมือง
ค.ศ. 889	ชาวนาที่ถูกกดขี่และถูกขูดรีดภาษีก่อกบฏต่อต้านผู้ปกครองจากท้องถิ่นต่าง ๆ ความวุ่นวายขยายไปทั่วอาณาจักร
ค.ศ. 926	ชนเผ่าKhitanในแมนจูเรียและจีนทางตอนใต้ได้เข้าโจมตีทำให้อาณาจักรBalhaeล่มสลายลง
2.ยุคกลาง	อาณาจักรGoryeo(ค.ศ. 918-1392)
ค.ศ. 918	พ่อค้าและขุนนางระดับสูงสนับสนุนแต่งตั้งWangkonแม่ทัพคนสำคัญขึ้นเป็นผู้นำของอาณาจักรGoryeo ใหม่แทนพระเจ้า Gung Yeเจ้าชายองค์หนึ่งของUnified Silla ที่สตีปลาส (ครองราชย์ ค.ศ. 901-918 Wangkonสถาปนาตัวเองขึ้นเป็นพระเจ้าTaejoปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์Goryeo
ค.ศ. 935	พระเจ้าTaejoมีอำนาจมากขึ้นสามารถปราบปรามกลุ่มต่าง ๆ ลงได้ พระเจ้าGyeongsunแห่งอาณาจักรSillaยอมสวามิภักดิ์ ยกอาณาจักรSilla ให้โดยสันติ เป็นการสิ้นสุดการปกครองของอาณาจักร Sillaพระเจ้าTaejoทรงเป็นกษัตริย์เพียงหนึ่งเดียวในคาบสมุทรเกาหลี
ค.ศ. 946	พระเจ้าGwangjongทรงเริ่มจัดระเบียบการปกครองใหม่เพื่อลดทอนอำนาจของขุนนางพันธมิตรที่เคยร่วมก่อตั้งราชวงศ์Goryeo
ค.ศ. 956	ปฏิรูประบบทาส ตรากฎหมายปลดปล่อยทาสที่ได้มาอย่างผิดกฎหมาย
ค.ศ.958	จัดการอบรมเข้ารับราชการด้วยระบบจอหงอนและจัดระบบขุนนางตามแบบจีน
ค.ศ. 993	เกิดสงครามระหว่างอาณาจักรGoryeoกับKhitan
ค.ศ. 994	ความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างKhitanและอาณาจักรGoryeoได้เริ่มขึ้น ในช่วงนี้เจ้าชายSunได้รับการสถาปนาเป็นพระเจ้าHyeonjongแห่งอาณาจักรGoryeo
ค.ศ. 996	เริ่มมีการใช้เงินเหรียญของจีนในการซื้อขายสินค้า
ค.ศ. 1010	กษัตริย์ราชวงศ์ Liao(Liao Dynasty)ส่งกองทัพทหารKhitanกว่า 400,000 นายเข้าโจมตีอาณาจักรGoryeo พระเจ้าHyeonjongทรงอพยพจากเมืองเปียงยาง ไปยังเมืองNaju
ค.ศ. 1018	กองทัพKhitan100,000 คนสร้างสะพานข้ามแม่น้ำAmnokเพื่อเตรียมยึดครองอาณาจักรGoryeo
ค.ศ. 1019	อาณาจักรGoryeoได้รับชัยชนะหลังจากสู้รบกันกว่า 30 ปี
ค.ศ. 1097	มีการจัดพิมพ์พระไตรปิฎกขึ้นกว่า 6,000 เล่มโดยใช้บล็อกพิมพ์ที่แกะสลักจากไม้
ค.ศ. 1145	Kim Bu-sikบันทึกจิตวังหลวง รวบรวมSamgukSagi เรื่องราวประวัติศาสตร์ 3 อาณาจักรของเกาหลีได้สำเร็จ
ค.ศ. 1170	แม่ทัพและนายทหารทำรัฐประหารเนื่องจากกษัตริย์หลายพระองค์ให้ความสำคัญแก่ข้าราชการพลเรือนมากกว่าเหล่าทหาร เป็นจุดเริ่มต้นให้Goryeoตกอยู่ภายใต้การปกครองแบบเผด็จการทหารนานนับร้อยปี

ค.ศ. 1176	เกิดการจลาจลโดยกลุ่มชาวนาหลายแห่งทั่วราชอาณาจักร
ค.ศ. 1206	ชนเผ่ามองโกลนำโดยเจงกิสข่านได้แผ่ขยายอิทธิพลอย่างกว้างขวางก่อตั้งอาณาจักรมองโกลขึ้น
ค.ศ. 1231	เริ่มต้นการต่อสู้ระหว่างมองโกลกับGoryeo
ค.ศ. 1234	มีการพิมพ์บันทึกพิธีกรรมต่าง ๆ จากอดีตถึงปัจจุบันด้วยบล็อกพิมพ์โลหะเป็นครั้งแรก
ค.ศ. 1251	การสร้างพระไตรปิฎกแผ่นไม้แกะสลัก 80,000 แผ่นแทนพระไตรปิฎกฉบับดั้งเดิมถูกมองโกลทำลาย
ค.ศ. 1259	พระเจ้าGoryeoยอมเจรจาสวามิภักดิ์ต่อมองโกล
ค.ศ. 1270	ทหารGoryeoกลุ่มหนึ่งก่อการกบฏต่อราชสำนัก กองทัพมองโกลช่วยเหลือฝ่ายราชสำนักปราบปรามการเป็นกบฏของGoryeoของพระเจ้าWonjong
ค.ศ. 1271-1273	กองกำลังราชสำนักGoryeo-มองโกลสามารถปราบปรามกลุ่มทหารได้อย่างราบคาบ
ค.ศ. 1274	มองโกลล้มราชวงศ์ชองสถาปนาราชวงศ์หยวนปกครองจีน และประกาศให้อาณาจักรGoryeoเป็นเมืองขึ้น โดยต้องส่งองครักษ์ทายาทไปเป็นตัวประกันที่จีน
ค.ศ. 1279	ราชวงศ์หยวนส่งทหารจีน-มองโกล-เกาหลี เข้าโจมตีญี่ปุ่น แต่เกิดพายุรุนแรง กองทัพจึงต้องล่าถอยไปยังเกาหลี
ค.ศ. 1368	Zhu Yuanzhangหัวหน้ากบฏชาวนาจีนนำกองกำลังเข้าโจมตีราชสำนักหยวนได้สำเร็จ และสถาปนาตนเองเป็นจักรพรรดิแห่งราชวงศ์หมิง ขุนนางGoryeoเกิดความขัดแย้งระหว่างฝ่ายที่ฝักใฝ่มองโกลกับต้องการเป็นอิสระจากมองโกล
ค.ศ. 1374	พระเจ้าGongmin ถูกลอบปลงพระชนม์โดยกลุ่มขุนนางเดิมฝักใฝ่มองโกล
ค.ศ. 1377	ราชสำนักGoryeoส่งคนไปศึกษาการผลิตและการใช้ดินปืนในจีน และพัฒนาเครื่องกระเบื้องดินเผาที่รับถ่ายทอดจากจีนเป็นกระเบื้องดินเผาที่มีเทคนิคการเคลือบแบบพิเศษเป็นเอกลักษณ์ของตนเองเรียกว่า “Chung ja ”
ค.ศ. 1388	Yi Seonggyeแม่ทัพคนสำคัญแห่งGoryeoมีอำนาจมากขึ้น ยึดอำนาจจากพระเจ้า U แล้วตั้งพระเจ้า Chang ขึ้นเป็นกษัตริย์แทน
ค.ศ. 1389	Yi Seonggyeถอดถอนพระเจ้า ChangในเรเทศไปเกาะกังฮวาGanghwa และแต่งตั้งพระเจ้าGongyangขึ้นเป็นกษัตริย์แทน
ค.ศ. 1391	Yi Seonggyeได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มขงจื้อและใช้อำนาจทางทหารปราบปรามฝ่ายตรงกันข้ามทำให้มีอำนาจเบ็ดเสร็จ ประกาศยึดครองที่ดินคืนจากเจ้าที่ดินมาทำการปฏิรูปให้ชาวนามีที่ทำกิน
3.ยุคใหม่ ตอนต้น	อาณาจักรJoseon (ค.ศ. 1392-1897)
ค.ศ. 1392	พระเจ้าพระเจ้าGongyangถูกถอดถอน สภาการปกครองสูงสุดประกาศสิ้นสุดของราชวงศ์Goryeoและแต่งตั้ง Yi Seonggyeเป็นกษัตริย์ทรงพระนามว่า “พระเจ้าTaejo”ทรงอุปถัมภ์ลัทธิขงจื้อใหม่อย่างเป็นทางการ
ค.ศ. 1396	พระเจ้าTaejoทรงย้ายเมืองหลวงจากเมืองGaeseong (อยู่ทางตอนใต้ของเกาหลีเหนือในปัจจุบัน) ไปเมืองHanyang หรือ กรุงโซลในปัจจุบัน
ค.ศ. 1398	พระเจ้าTaejoทรงสละราชสมบัติโดยเจ้าชาย Yeong-anขึ้นครองราชย์ ทรงพระนาม พระเจ้า Seongjong

	โดยมีเจ้าชายJeong anเป็นรัชทายาท
ค.ศ. 1400	เจ้าชายJeong anเจรจาให้พระเจ้า Seongjongสละราชสมบัติเพื่อให้ตนขึ้นครองราชย์เป็นพระเจ้าTaejong
ค.ศ. 1418	โอรสองค์ที่3ของพระเจ้าTaejongขึ้นครองราชย์ทรงพระนามว่า พระเจ้าTaejongโดยพระเชษฐาทั้งสอง หลีกทางให้
ค.ศ. 1438	Lee Chunและ Jang Yeong-silนักวิทยาศาสตร์และนักดาราศาสตร์สมัย Joseon ประดิษฐ์เครื่องมือทาง ดาราศาสตร์เช่น แผนที่ดาราศาสตร์ นาฬิกาแดด และนาฬิกาน้ำ เป็นต้น
ค.ศ. 1443	Jip hyeonjeon (Hall of Worthies สถาบันภาษาแห่งชาติ)ได้นำเสนอต้นร่างตัวอักษรHangeulต่อพระ เจ้า Sejongทำให้เกาหลีมีภาษาเขียนของตัวเองเป็นครั้งแรก
ค.ศ.1446	พระเจ้าSejongทรงประกาศให้ใช้ตัวอักษร Hangeulอย่างเป็นทางการพร้อมทั้งสั่งให้จัดพิมพ์คู่มือการ เรียนการใช้อักษร Hangeulหลังจากนั้นงานวรรณกรรมจำนวนมากที่เคยใช้ตัวอักษรจีนก็ได้รับการแปล เป็นอักษรเกาหลี
ค.ศ. 1455	พระเจ้าSejoทรงยกเลิกสถาบัน Jip hyeonjeonและรวบอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลาง ทรงปฏิรูประบบการถือ ครองที่ดินใหม่โดยให้ขุนนางถือครองที่ดินเฉพาะในช่วงอายุราชการเท่านั้น
ค.ศ. 1470	ประมวลกฎหมายGyeong-gukDaejeonฉบับสมบูรณ์(Great Code of National Governance)ถูกจัดทำขึ้น และถูกใช้เป็นเวลาอีกหลายร้อยปีต่อมา
ค.ศ. 1545	พระเจ้า Myeongjongครองราชย์ มีการแบ่งพรรคแบ่งพวก คือกลุ่มขุนนางอาวุโสซึ่งพำนักอยู่ทาง ตะวันออกของกรุงโซล อีกกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มขุนนางรุ่นใหม่ อยู่ทางด้านตะวันตกของโซล
ค.ศ. 1575	ในสมัยพระเจ้าSeonjo ขุนนางที่นิยมลัทธิขงจื้อแบ่งออกเป็นฝ่ายตะวันออกและฝ่ายตะวันตก แย่งชิง ตำแหน่งในราชสำนักทำให้เกาหลีต้องเผชิญกับความวุ่นวายเป็นเวลานาน
ค.ศ. 1592	เริ่มต้น “สงครามImjin” (Imjin War) ญี่ปุ่นบุกเกาหลีครั้งที่ 1 ภายใต้คำสั่งของ ToyotomiHideyoshi ราชสำนักเกาหลีต้องย้ายออกจากโซลชั่วคราวและขอความช่วยเหลือจากราชวงศ์หมิง ในที่สุดด้วย ความสามารถของแม่ทัพYi Sun-sin กับแผนการรบที่ใช้เรือรบเต่า (Turtle ship)สามารถขับไล่ กองทัพเรือญี่ปุ่นออกไปได้สำเร็จ
ค.ศ. 1597	“สงครามImjin” (Imjin War) ญี่ปุ่นบุกเกาหลีครั้งที่ 2 Hideyoshiส่งกองทัพบุกเกาหลีอีกครั้งแต่เนื่องจาก Hideyoshiเสียชีวิตในสนามรบ ญี่ปุ่นจึงต้องถอนทัพกลับ อย่างไรก็ตามสงครามในครั้งนี้ทำให้เกาหลี อ่อนแอลงอย่างมาก ทหารและประชาชนเสียชีวิตจำนวนมาก วัด วัง เอกสารสำคัญถูกทำลายจนเกือบ หมด เอกสารทางประวัติศาสตร์และช่างฝีมือจำนวนมากถูกนำไปญี่ปุ่น รวมทั้งเกาหลีต้องสูญเสียแม่ทัพ Yi Sun-sin กับสงครามในครั้งนี้
ค.ศ. 1604	ตระกูลTogukawากุมอำนาจในญี่ปุ่นจึงเปิดสัมพันธ์ทางการทูตและการค้ากับเกาหลีอีกครั้ง ความสัมพันธ์ ระหว่างเกาหลีและญี่ปุ่นดำเนินไปอย่างสันติจนถึงกลางศตวรรษที่ 19
ค.ศ. 1627	ชาวแมนจูส่งกองทหารเข้าโจมตีเกาหลีเพื่อที่จะบังคับเกาหลีให้เลิกสนับสนุนราชวงศ์หมิงของจีน แต่ เลิกทัพกลับไปเพื่อเตรียมบุกจีน
ค.ศ. 1636	ชาวแมนจูมีอำนาจมากขึ้นตั้งอาณาจักรชิงและยกกองกำลังบุกเกาหลี ราชสำนัก Joseonไม่สามารถ ต้านทานได้ ยอมทำข้อตกลงส่งตัวประกันและเครื่องบรรณาการให้แก่อาณาจักรชิง
ค.ศ. 1644	กองทัพแมนจูเข้าโจมตีปักกิ่งได้รับชัยชนะล้มราชวงศ์หมิง สถาปนาราชวงศ์ชิงปกครองจีน เกาหลีตก เป็นประเทศราชของจีน

ค.ศ. 1653	เรือดัชชีนำโดยกัปตันHendrick Hamelอัปปางในน่านน้ำเกาหลี กัปตันและพรรคพวกรวม 37 คน ถูกควบคุมให้ทำงานในราชสำนัก
ค.ศ. 1689	การแย่งชิงอำนาจระหว่างขุนนางฝ่ายใต้ที่ต้องการปฏิรูปแบบค่อยเป็นค่อยไป กับขุนนางฝ่ายตะวันตกที่ต้องการอนุรักษ์สิ่งต่าง ๆ จบลงด้วยฝ่ายตะวันตกได้ครองอำนาจอย่างเบ็ดเสร็จ แต่แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มหัวเก่า (Noron Faction)และ หัวใหม่(Soron Faction) ส่วนขุนนางฝ่ายใต้ที่หมดอำนาจลงหันไปศึกษาศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิก
ค.ศ. 1791	การกีดกันและกดขี่นิกายโรมันคาทอลิกเริ่มต้นขึ้น
ค.ศ. 1821	เกิดการปฏิวัติโดยขุนนางในท้องถิ่นโดยเฉพาะที่มณฑล Kyung-anแต่ถูกปราบปรามอย่างราบคาบ อย่างไรก็ตามการปฏิวัตินี้แสดงให้เห็นความแค้นแค้นของประชาชน และนำไปสู่การปฏิวัติในเขตอื่น ๆ ในเวลาต่อมา
ค.ศ. 1839	ทางการเกาหลีได้จับกุมบาทหลวงชาวฝรั่งเศสและแกนนำชาวเกาหลีอีก 80 คน และประหารชีวิต
ค.ศ. 1846	กองทัพเรือฝรั่งเศสได้นำเรือรบจากจีนเข้ามาเรียกร้องความเป็นธรรมให้บาทหลวงชาวฝรั่งเศสที่ถูกประหารชีวิต แต่ก็ยกทัพกลับไป
ค.ศ. 1860	Choi Jae-woo ขุนนางนอกราชการเมืองGyeongjuตั้งลัทธิDonghakหรือศาสตร์แห่งภูมิปัญญาตะวันออกขึ้นมา เพื่อการต่อต้านกระแสนิยมชาติตะวันตกและคริสต์ศาสนานิกายโรมันคาทอลิก ลัทธิDonghakได้รับความนิยมขยายไปทุกอำเภอและทุกเมืองอย่างรวดเร็ว
ค.ศ. 1863	พระเจ้าCheoljongสิ้นพระชนม์โดยไม่มีรัชทายาท องค์ชายEung sunพระชนมายุเพียง 12 พรรษาได้รับเลือกให้ครองราชย์เป็นพระเจ้าGojong โดยมีพระบิดาเป็นผู้สำเร็จราชการแทนได้รับฐานันดรศักดิ์ว่า Daewongun ซึ่งเป็นผู้ที่ยึดมั่นในคำสอนของขงจื้อมีความคิดอนุรักษ์นิยมต่อต้านต่างชาติอย่างแรงกล้าในช่วงแรกที่มีอำนาจจึงใช้นโยบายปิดประเทศ
ค.ศ. 1866	ฝรั่งเศสส่งทัพเรือยึดเกาะกังฮวาGanghwaเนื่องจากไม่พอใจนโยบายกวาดล้างและต่อต้านชาวคริสต์ของเกาหลี แต่ยกทัพกลับไป
ค.ศ. 1867	ฐานะการคลังของเกาหลีใกล้สู่สภาวะล้มละลายเนื่องจากการใช้จ่ายอย่างมากในด้านการก่อสร้าง โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างและการฟื้นฟูพระราชวังGyeongbokที่Daewongunเริ่มต้นฟื้นฟูมาตั้งแต่ ค.ศ. 1865
ค.ศ. 1868	ญี่ปุ่นก้าวสู่ยุคเมจิและได้พยายามที่จะส่งทูตมาเจริญสัมพันธไมตรีกับเกาหลีแต่Daewongunได้ปฏิเสธ
ค.ศ. 1871	เรือรบสหรัฐอเมริกาเดินทางมายังเกาหลีเพื่อเรียกร้องให้เกาหลีเปิดประเทศ
ค.ศ. 1875	ญี่ปุ่นส่งเรือรบมาในน่านน้ำเกาหลี เกิดการปะทะกับกองทหารเกาหลีที่เกาะ Ganghwa เกาหลีเป็นฝ่ายพ่ายแพ้
ค.ศ. 1876	เกาหลียอมลงนามในสนธิสัญญาGanghwa(Treaty of Ganghwa) กับญี่ปุ่น เปิดเมืองท่าให้ญี่ปุ่นเข้ามาค้าขายได้อย่างเสรี และยอมให้ญี่ปุ่นมีสิทธิสภาพนอกอาณาเขตในดินแดนของเกาหลี ในขณะเดียวกันเกาหลีนำโดยพระเจ้าGojongและพระมเหสีMyeongseongเริ่มปฏิรูปกองทัพและดำเนินนโยบายเลียนแบบตะวันตก
ค.ศ. 1881	Daewongunไม่เห็นด้วยกับนโยบายปฏิรูปประเทศวางแผนก่อกบฏแต่ไม่สำเร็จ ถูกจับตัวและกักบริเวณไว้
ค.ศ. 1882	ทหารหัวเก่าพรรคพวกของDaewongunก่อการจลาจลในเหตุการณ์ “การยึดอำนาจปี Imo” (Imo Incident)

	เข้ายึดพระราชวังGyeongbokพระเจ้าGojongและพระมเหสีต้องอพยพลี้ภัยไปยังเมือง Cheongju ฝ่ายกบฏมอบอำนาจให้Daewongunบริหารประเทศ แต่ราชวงศ์ชิงส่งกองกำลังมาปราบปรามตามคำขอของพระราชินีและจับDaewongun ไปยังปักกิ่ง
ค.ศ. 1884	กลุ่มทหารหัวก้าวหน้าได้รับการสนับสนุนจากญี่ปุ่นก่อการ “ กบฏGapsin” (Gapsin Coup) เพื่อล้มล้างอำนาจผู้นำเกาหลีสายอนุรักษนิยมจีน จีนเข้าแทรกแซงโดยแม่ทัพหยวนสีไชส่งกองทัพบาปราบปราม เหตุการณ์สิ้นสุดลงภายใน 3 วัน ทหารหัวก้าวหน้าของเกาหลีถูกสังหารจำนวนมากขณะเดียวกัน สถานทูตญี่ปุ่นก็ถูกเพลิงไหม้ เจ้าหน้าที่และพลเรือนญี่ปุ่นเสียชีวิตหลายคน
ค.ศ. 1886	Daewongunกลับมายังเกาหลี ได้รับการช่วยเหลือจากญี่ปุ่น
ค.ศ. 1894	เกิด “กบฏDonghak”(Donghak Peasant Movement) โดยชาวนาชาวไร่ที่ยากจนรวมตัวกันประท้วงรัฐบาล เกาหลีต้องขอลำดับจากจีนโดยหยวนสีไชนำกองกำลังเข้ามาช่วยปราบกบฏ ฝ่ายญี่ปุ่นจึงยกกองกำลังเข้ามาเช่นกัน นำไปสู่สงครามจีน-ญี่ปุ่นครั้งที่ 1 ญี่ปุ่นเป็นฝ่ายชนะ จีน-ญี่ปุ่นลงนามในสนธิสัญญา Shimonoseki (Treaty of Shimonoseki) โดยจีนยอมรับรู้ความเป็นเอกราชของเกาหลีและถอนกำลังออกจากเกาหลีทั้งหมด
ค.ศ.1895	พระมเหสีMyeongseongถูกลอบสังหาร
ค.ศ. 1896	พระเจ้าGojongลี้ภัยเข้าไปอยู่ในสถานทูตรัสเซีย โดยรัสเซียได้ถวายการอารักขาเป็นอย่างดีเนื่องจากต้องการมีบทบาทคานอำนาจญี่ปุ่น
4.ยุคใหม่และร่วมสมัย	จักรวรรดิเกาหลี (Great Korean Empire) : ค.ศ. 1897-1910
ค.ศ. 1897	พระเจ้าGojong เสด็จกลับวังโดยมีรัสเซียรับรองความปลอดภัยและสนับสนุนการยกสถานะราชอาณาจักรJoseon เป็นจักรวรรดิเกาหลี และยกสถานะพระเจ้าGojongเป็น พระจักรพรรดิหลวงแห่งจักรวรรดิเกาหลี
ค.ศ. 1899	ประกาศใช้รัฐธรรมนูญจักรวรรดิJoseonและเปิดเส้นทางรถไฟสาย โซล-อินชอน
ค.ศ. 1905	ญี่ปุ่นเป็นฝ่ายชนะในสงครามรัสเซีย-ญี่ปุ่น จากข้อตกลงใน “สนธิสัญญา Portsmouth”(Treaty of Portsmouth)รัสเซียต้องยอมรับอิทธิพลของญี่ปุ่นในเกาหลี และต้องย้ายกองกำลังออกจากเกาหลี เกาหลีถูกบีบบังคับให้ลงนามใน “สนธิสัญญาEulsa” ตกเป็นรัฐในอารักขาอยู่ภายใต้การคุ้มครองของญี่ปุ่น
ค.ศ. 1907	เกาหลีส่งคณะผู้แทนทางการทูตพิเศษไปยังกรุงเฮกเพื่อชี้แจงเรื่องถูกบีบบังคับให้ลงนามในสนธิสัญญาEulsaที่พระเจ้าGojongเองมิได้ทรงลงนามยอมรับมีเพียงรัฐมนตรีบางคนเท่านั้นที่ลงนาม ญี่ปุ่นบีบบังคับให้ พระเจ้าGojongสละราชสมบัติให้กับ พระเจ้าSunjong
ค.ศ. 1909	Ito Hirobumi ผู้นำคนสำคัญที่ญี่ปุ่นส่งมายังเกาหลีในฐานะเป็น “ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์” (General Residentค.ศ. 1905-1909) ถูกลอบสังหาร An Chung-gun ผู้รักชาติชาวเกาหลี
	เกาหลีภายใต้การยึดครองของญี่ปุ่น (Japanese Occupation) : ค.ศ. 1910 –1945
ค.ศ. 1910	ญี่ปุ่นผนวกเกาหลีเป็นอาณานิคมของญี่ปุ่น จักรพรรดิถูกลดตำแหน่งลงมาเป็นกษัตริย์เช่นเดิม ญี่ปุ่นปกครองเกาหลีในฐานะแคว้นหนึ่งของตนมี Terauchi Masatake ในฐานะผู้สำเร็จราชการทั่วไปคนแรก (Governors-Generalค.ศ. 1910-1916)
ค.ศ. 1912	ญี่ปุ่นประกาศใช้กฎหมายเพื่อสกัดกั้นการเคลื่อนไหวของผู้รักชาติ เช่น กฎหมายควบคุมการประชุม ควบคุมอาวุธปืนและวัดละเมิด และสั่งปิดหนังสือพิมพ์ของกลุ่มรักชาติ

ค.ศ. 1919	-พระเจ้าGojongสวรรคต นำไปสู่เหตุการณ์ “การเคลื่อนไหวเพื่อเอกราช 1 มีนาคม”(The March 1st Independence Movement) ประชาชนเกาหลีรวมตัวกันเดินขบวนเพื่อเรียกร้องเอกราชครั้งใหญ่ทั่วประเทศในวันที่ 1 มีนาคม และญี่ปุ่นใช้กำลังเข้าปราบปรามทำให้มีประชาชนบาดเจ็บล้มตายเป็นจำนวนมาก กลุ่มผู้รักชาติสถาปนารัฐบาลชั่วคราวแห่งสาธารณรัฐเกาหลี (Provisional Government of the : ROK) ที่เซี่ยงไฮ้ มีผู้นำคนสำคัญคือ Yi Seung-man หรือ Rhee Syngman, Ahn Hang-ho และ Kim Koo -ชาวเกาหลีมีชีวิตที่ลำบากยากจนลงมาก มีชาวเกาหลีจำนวนมากต้องทิ้งที่ทำกินและหนีสินที่ค้างไปอย่างสิ้นหวังด้วยการอพยพไปตั้งถิ่นฐานทำมาหากินในไซบีเรียและแมนจูเรีย
ค.ศ. 1920	- ญี่ปุ่นกำหนดเป้าหมายในการผลิตข้าวในปริมาณที่สูงขึ้น และเคร่งครัดในการตรวจข้าวและบทความทุกชิ้นก่อนที่จะตีพิมพ์ ทำให้เกิดกระแสต่อต้านอย่างรุนแรง - สมาชิกในรัฐบาลชั่วคราวมีความคิดแตกแยกเป็นกลุ่มนิยมแนวคิดแบบคอมมิวนิสต์และกลุ่มที่ต่อต้านคอมมิวนิสต์ ฝ่ายที่นิยมคอมมิวนิสต์ส่งตัวแทนเดินทางไปมอสโกเพื่อขอความช่วยเหลือจากรัสเซีย
ค.ศ. 1921	พันธมิตรแนวร่วมของเกาหลีอพยพล่มสลาย โดยขบวนการคอมมิวนิสต์เกาหลีโพ้นทะเลที่มี 2 กลุ่ม ได้ทำลายล้างกันเอง
ค.ศ. 1922	การประท้วงเพื่อเรียกร้องเอกราช 10 มิถุนายน (June Tenth Pro-Independence Demonstration)
ค.ศ. 1923	ผู้นำฝ่ายที่นิยมคอมมิวนิสต์กลับเข้ามาในโซลเผยแพร่อุดมการณ์คอมมิวนิสต์ให้แก่สหพันธ์กรรมกรและชาวเกาหลี
ค.ศ. 1924	ญี่ปุ่นตั้งมหาวิทยาลัยแห่งแรกในเกาหลีคือ มหาวิทยาลัย Keiji
ค.ศ. 1925	ฝ่ายนิยมคอมมิวนิสต์สามารถตั้งพรรคคอมมิวนิสต์เกาหลีสำเร็จ และขบวนการกู้ชาติในแมนจูเรียก็สามารถสร้างกองทัพกู้ชาติได้สำเร็จ
ค.ศ. 1927	ชาวเกาหลีเริ่มจัดตั้งองค์การ Singanhoe (Singanhoe Society) ซึ่งเป็นองค์กรชาตินิยมส่งเสริมความเป็นอิสระและความเสมอภาคด้านต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ องค์การขยายตัวและมีสมาชิกเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและทำการเคลื่อนไหวเพื่อเอกราชของเกาหลีจนถึง ค.ศ. 1931
ค.ศ. 1929	นักศึกษาทั่วประเทศลุกฮือต่อต้านญี่ปุ่นนำไปสู่การประกาศกฎอัยการศึก
ค.ศ. 1930	แนวคิดและอุดมการณ์คอมมิวนิสต์แพร่ขยายอย่างรวดเร็วในกลุ่มขบวนการกู้ชาติในแมนจูเรีย มีอิทธิพลอย่างมากต่อพัฒนาการคอมมิวนิสต์ในเกาหลี
ค.ศ. 1931	ญี่ปุ่นประกาศยุบองค์การ Shin kan ho เพื่อระงับความวุ่นวายและการเดินขบวนต่อต้านญี่ปุ่นที่เกิดขึ้นเสมอ ๆ
ค.ศ. 1932	- Lee Bong-chang นักเคลื่อนไหวเพื่อปลดแอกเกาหลี พยายามลอบปลงพระชนม์สมเด็จพระจักรพรรดิ Hirohito ที่โตเกียว แต่ไม่ประสบความสำเร็จ - Yun Bong-gil นักเคลื่อนไหวเพื่อปลดแอกเกาหลี วางระเบิดเพื่อสังหารทหารญี่ปุ่นในเซี่ยงไฮ้
ค.ศ. 1938	ญี่ปุ่นเกณฑ์เยาวชนเกาหลีเข้าเป็นกองกำลังอาสาสมัครเพื่อเตรียมทำสงคราม
ค.ศ. 1939	ญี่ปุ่นบังคับให้ชาวเกาหลีทุกคนเปลี่ยนชื่อตัวและชื่อสกุลเป็นแบบญี่ปุ่น
ค.ศ. 1940	กองทัพปลดปล่อยเกาหลี (Korean Liberation Army) ก่อตั้งขึ้นที่เมือง Chungking ประเทศจีน เพื่อเป็นกองกำลังติดอาวุธของรัฐบาลชั่วคราวแห่งสาธารณรัฐเกาหลี
ค.ศ. 1941	รัฐบาลชั่วคราวแห่งสาธารณรัฐเกาหลีประกาศสงครามต่อต้านญี่ปุ่น

ค.ศ. 1942	ญี่ปุ่นสั่งปิดหนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์ภาษาเกาหลีทุกชนิดความรุนแรงของสงครามโลกครั้งที่2ขยายตัวมากขึ้นญี่ปุ่นระดมแรงงานเกาหลีสร้างเส้นทางยุทธศาสตร์ทั้งในและนอกประเทศและเกณฑ์ชายเกาหลีเข้าเป็นทหารในกองทัพญี่ปุ่นมากขึ้น
ค.ศ. 1945	- 15 สิงหาคม ญี่ปุ่นยอมจำนนต่อฝ่ายสัมพันธมิตรอย่างไม่มีเงื่อนไข - สงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง เกาหลีเป็นอิสระจากญี่ปุ่น ฝ่ายสัมพันธมิตรแบ่งเกาหลีออกเป็น 2 ส่วนที่เส้นขนานที่ 38 องศา โดยกองกำลังสหภาพโซเวียตรับผิดชอบดูแลทางเหนือ และสหรัฐอเมริการับผิดชอบดูแลทางใต้ - 19 สิงหาคม Park Hun-young ประกาศสถาปนาพรรคคอมมิวนิสต์เกาหลีพร้อมกับประกาศนโยบาย - 6 กันยายนเปิดประชุมสภาประชาชนและเพื่อตกลงเรื่องจัดตั้งรัฐบาล โดยทุกกลุ่มเลือก Rhee Syng-man เป็นประธานาธิบดี
ค.ศ. 1946	เกาหลีถูกกำหนดให้เป็นดินแดนที่อยู่ในภาวะทรัสตี ยังไม่ได้รับเอกราชที่สมบูรณ์และยังปกครองตนเองไม่ได้เกิดความขัดแย้งระหว่างฝ่ายซ้ายและขวา
ค.ศ. 1947	รัฐบาลพลเรือนชั่วคราวไม่สามารถทำงานให้ลุล่วงไปได้ เกิดความวุ่นวายจากฝ่ายนิคมคอมมิวนิสต์ สหรัฐอเมริกานำปัญหาเกาหลีเข้าองค์การสหประชาชาติสหประชาชาติตั้งคณะกรรมการธิการชั่วคราวของสหประชาชาติแห่งเกาหลี การมาเยือนของคณะกรรมการธิการชั่วคราวของสหประชาชาติแห่งเกาหลี (UNTCOK- United Nations Temporary Commission of Korea) เพื่อควบคุมการเลือกตั้งที่จะจัดให้มีขึ้น
	สาธารณรัฐเกาหลี (Republic of Korea) : ค.ศ. 1948 -
ค.ศ. 1948	- 3 เมษายน 1948 รัฐบาลเกาหลีได้ปราบปรามจลาจลบนเกาะ Jeju อย่างรุนแรง ประชาชนเสียชีวิตจำนวนมากถือว่าเป็นโศกนาฏกรรมที่เลวร้ายที่สุดในประวัติศาสตร์เกาหลีสมัยใหม่ - 10 พฤษภาคม จัดการเลือกตั้งสมาชิกสมัชชาแห่งชาติในเขตทางใต้ที่อยู่ในความดูแลของสหรัฐอเมริกาเท่านั้นสมาชิกสมัชชาแห่งชาติร่างรัฐธรรมนูญและประกาศใช้ในวันที่ 17 กรกฎาคม และประกาศจัดตั้งสาธารณรัฐเกาหลีอย่างเป็นทางการวันที่ 15 สิงหาคม โดยมี Rhee Syng-man เป็นประธานาธิบดีคนแรก ค.ศ. 1948 - 9 กันยายน สหภาพโซเวียตร่วมกับคิมอิลซุง (Kim Il-sung) ตอบโต้ด้วยการสถาปนา “สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี” มีกรุง Pyeongyang เป็นเมืองหลวงและมีคิมอิลซุงเป็นหัวหน้ารัฐบาล - 12 ธันวาคม สหประชาชาติลงมติรับรองรัฐบาลของ Rhee Syng-man เป็นรัฐบาลที่ชอบธรรมเพียงรัฐบาลเดียวของเกาหลี
ค.ศ. 1949	Kim Koo ผู้นำการต่อสู้เพื่อเอกราชเกาหลีในสมัยอาณานิคมญี่ปุ่น และผู้ต่อต้านการแบ่งแยกเกาหลี ออกเป็น 2 ส่วนถูกลอบสังหาร
ค.ศ. 1950	25 มิถุนายน ค.ศ. 1950 กองทัพเกาหลีเหนือเคลื่อนผ่านเส้นขนานที่ 38 ใช้เวลาเพียง 3 วันสามารถยึดกรุงโซลได้ เป็นจุดเริ่มต้น “สงครามเกาหลี” กินระยะเวลานานถึง 4 ปี (ค.ศ.1950-1953) ระหว่างสหรัฐอเมริกาและกองกำลังสหประชาชาติได้เข้าช่วยเหลือเกาหลีใต้และจีนได้เข้าร่วมรบกับฝ่ายเกาหลีเหนือโดยอ้างว่าสหรัฐอเมริกาและกองกำลังสหประชาชาติได้รุกรานเข้าไปในเขตแดนของจีน
ค.ศ. 1952	การแก้ไขรัฐธรรมนูญครั้งแรกโดย Rhee Syng-man และพรรคพวกเป็นผู้วางแผนการเพื่อที่จะผูกขาดอำนาจปกครองต่อไป
ค.ศ.1953	สงครามเกาหลียุติลงด้วย “สนธิสัญญาสงบศึกเกาหลี” (Korean War Armistice Agreement) ที่หมู่บ้าน

	Panmunjom สหรัฐฯและเกาหลีได้ลงนามในสนธิสัญญาปกป้องซึ่งกันและกันระหว่างสหรัฐอเมริกาและเกาหลี (US-ROK Mutual Defense Treaty)
ค.ศ. 1954	การแก้ไขรัฐธรรมนูญครั้งที่ 2 ยกเลิกข้อห้ามไม่ให้ประธานาธิบดีเกินกว่า 2 สมัย เพื่อให้ Rhee Syng-man สามารถดำรงตำแหน่งต่อไปได้อีก เมื่อมีผู้คัดค้านได้ประกาศกฏอัยการศึกจับกุมผู้คัดค้านเหล่านั้น
ค.ศ. 1959	จัดตั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจ 3 ปี
ค.ศ. 1960	เกิด “ปฏิวัตินักศึกษา 19 เมษายน” (April Nineteenth Student Revolution) เนื่องจากประชาชนไม่พอใจการเลือกตั้งในวันที่ 15 มีนาคมที่มีการทุจริต (Rigged Election) เพื่อให้พรรครัฐบาลชนะเลือกตั้ง การประท้วงยืดเยื้อขยายตัวมากขึ้นในวันที่ 19 เมษายนนักศึกษา นักเรียนในกรุงโซลออกมาเดินขบวนประท้วง รัฐบาลใช้กำลังทหารในการปราบปรามอย่างรุนแรงและประกาศกฏอัยการศึก มีผู้เสียชีวิตกว่า 200 คน ประธานาธิบดี Rhee Syng-man ถูกบีบบังคับให้ลาออกในวันที่ 25 เมษายน 15 มิถุนายน- การแก้ไขรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ 3 ลดอำนาจประธานาธิบดีเหลือเพียงประมุขของประเทศ อำนาจสูงสุดในการบริหารประเทศเป็นของนายกรัฐมนตรี
ค.ศ. 1961	-16 พฤษภาคม-พลเอกปาร์คจุงฮี(Park Chung Hee)เสนาริการกองทัพเกาหลีก่อรัฐประหารยึดอำนาจสำเร็จ เป็นการ โค่นล้ม สาธารณรัฐที่ 2 ของเกาหลีใต้ -การจัดตั้งสภาสูงสุดเพื่อการฟื้นฟูบูรณะประเทศชาติ (Supreme Court for National Reconstruction) -จัดการประชุมผู้นำสูงสุดสำหรับการฟื้นฟูความสัมพันธ์ เกาหลี- ญี่ปุ่น
ค.ศ. 1962	- ประกาศใช้รัฐธรรมนูญใหม่ ปาร์คจุงฮีได้จัดตั้งพรรคสาธารณรัฐประชาธิปไตย ยุบสภาปฏิวัติเปลี่ยนฐานะตัวเองเป็นประธานาธิบดีตั้งแต่ค.ศ. 1963 - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ 5 ปี ฉบับแรก
ค.ศ. 1964	การประชุมเพื่อต่อต้านการพุดคุยระหว่าง เกาหลี-ญี่ปุ่น
ค.ศ. 1965	- การส่งหน่วยกองกำลังต่อสู้ไปยังเวียดนาม - ลงนามสนธิสัญญาเกี่ยวกับพื้นฐานความสัมพันธ์ระหว่างญี่ปุ่นและสาธารณรัฐเกาหลี
ค.ศ. 1967	แผนพัฒนาเศรษฐกิจ 5 ปี ฉบับที่ 2
ค.ศ. 1969	การเคลื่อนไหวเพื่อต่อต้านการ แก้ไขรัฐธรรมนูญครั้งที่ 3 ของวาระที่ 3 ในการดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี
ค.ศ. 1970	- ขบวนการSeamual(Seamual Movement)เริ่มขึ้น - ทางด่วนGyeongbuถนนสายสำคัญที่สุดเชื่อมโซลและปูซาน (Busan) มีความยาว 416 กิโลเมตร สร้างเสร็จและเปิดให้บริการ
ค.ศ. 1972	- แผนพัฒนาเศรษฐกิจ 5 ปีฉบับที่ 3 เริ่มขึ้น -การเจรจาความร่วมมือระหว่างเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ครั้งแรก -แก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับYushin constitution ฉบับปี 1962 หลักการส่วนใหญ่ล้วนสนับสนุนให้ปาร์คจุงฮีมีอำนาจอย่างถาวร
ค.ศ. 1974	-การลอบสังหารสุภาพสตรีหมายเลข 1 ภรรยาประธานาธิบดีปาร์คจุงฮี -การเปิดเส้นทางรถไฟใต้ดินสายแรกของกรุงโซล
ค.ศ. 1976	ยกเลิกการนำเข้าข้าว เนื่องจากประสบความสำเร็จในนโยบายปลูกข้าวแบบพึ่งพาตนเองได้
ค.ศ. 1977	-แผนพัฒนาเศรษฐกิจ 5 ปีฉบับที่ 5 เริ่มขึ้น

	-การเฉลิมฉลองของความสำเร็จของการส่งออกครบหมื่นล้านเหรียญสหรัฐ
ค.ศ. 1978	พบอุโมงค์ใต้ดินแห่งที่ 3 ซึ่งเกาหลีเหนือสร้างไว้เพื่อเข้ามาโจมตีเกาหลีใต้
ค.ศ. 1979	-26 ตุลาคมประธานาธิบดีปาร์คคยุงฮีถูกลอบสังหาร โดยผู้آنวยการหน่วยข่าวกรองกลางKCIA - 12 ธันวาคม ชุนดูฮวา (Chun Doo-hwan) ร่วมกับนายพลโรห์แตวู (Roh Tae-woo) รัฐประหารขึ้นมามีอำนาจ
ค.ศ. 1980	“การเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตยที่Gwangju”(Gwangju Democratization Movement)หรือ เหตุการณ์ “May18” นักศึกษาประชาชนลุกขึ้นต่อต้านเผด็จการทหารชุนดูฮวา โดยเฉพาะที่เมืองGwangju เป็นสมรภูมิระหว่างผู้คัดค้านและกองกำลังทหาร (18-27 พฤษภาคม)การปราบปรามอย่างรุนแรงทำให้มีผู้บาดเจ็บล้มตายเป็นจำนวนมาก บางครั้งจึงเรียกเหตุการณ์นี้ว่า การสังหารหมู่Gwangju (Gwangju massacre)ซึ่งได้กลายเป็นสัญลักษณ์ของการต่อสู้ของชาวเกาหลีต่อเผด็จการอำนาจนิยม และการต่อสู้ให้ได้มาซึ่งประชาธิปไตย
ค.ศ. 1984	ชุนดูฮวา ได้ไปเยือนญี่ปุ่นและขอกู้ยืมเงิน
ค.ศ. 1987	“การเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตยเดือนมิถุนายน” (June Democracy Movement)เกิดขึ้นระหว่างวันที่10-29 มิถุนายน ประชาชนและนักศึกษารวมตัวกันเรียกร้องให้ปฏิรูปประชาธิปไตยและให้มีการเลือกตั้งโดยตรง รัฐบาลใช้กำลังเข้าปราบปราม แต่ในที่สุดยอมรับตามข้อเรียกร้องด้วยการปรับแก้รัฐธรรมนูญให้สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย
ค.ศ. 1988	- นายพลโรห์แตวูชนะการเลือกตั้งในการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการเลือกตั้งโดยตรงเป็นครั้งแรกในรอบ 30 ปีของเกาหลี -การจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญ (Constitutional Court) -การแข่งขันกีฬาโอลิมปิกครั้งที่ 24จัดขึ้นในกรุงโซล
ค.ศ. 1993	คิมยองซัม(Kim Young-sam) ขึ้นดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีและเป็นประธานาธิบดีคนแรกที่เป็นพลเรือน
ค.ศ. 1996	อดีตประธานาธิบดี ชุนดูฮวา และอดีตประธานาธิบดีโรห์แตวูถูกพิพากษามีความผิดในข้อหาบงกชก่อกำรฉ้อโกงและฉ้อราษฎร์บังหลวง
ค.ศ. 2000	-การประชุมผู้นำสูงสุดที่เปียงยาง (Pyongyang) ระหว่างคิมจองอิล (Kim Jong-il) และ คิมแดจุง (Kim Dae-jung) -สำนักงานประสานงานชายแดน(Joint Security Area: JSA) ถูกเปิดขึ้นอีกครั้งในเขตปลอดทหาร (Demilitarized Zone : DMZ)หมู่บ้าน Panmunjom
ค.ศ. 2001	เปิดสนามบินนานาชาติอินชอน (Incheon)
ค.ศ. 2002	-ฟุตบอลโลก 2002จัดขึ้นร่วมกันโดยเกาหลีและญี่ปุ่นฟุตบอลทีมชาติเกาหลีใต้ได้เข้ารอบรองชนะเลิศเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ฟุตบอลเกาหลี -การต่อสู้ระหว่างกองเรือเกาหลีใต้และเกาหลีเหนือตามแนวชายแดนทำให้มีผู้เสียชีวิตทั้ง 2 ฝ่าย
ค.ศ. 2003	ชาวเกาหลีใต้ร่วม 100 คนเดินทางไปยังเปียงยาง(Pyongyang) ด้วยทุนสนับสนุนจากกลุ่มบริษัทในเครือฮุนได (Hyundai) เพื่อเปิดโรงยิม นับเป็นครั้งแรกที่ประชาชนจำนวนมากจากเกาหลีใต้เดินทางข้ามเขตปลอดทหารเข้าไปในเกาหลีเหนือนับตั้งแต่สงครามเกาหลีสิ้นสุดลง
ค.ศ.2004	รัฐสภาให้ความเห็นชอบการจัดส่งกองกำลังทหาร 3,000 นายไปยังอิรัก

ค.ศ. 2007	-การประชุมผู้นำสูงสุดครั้งที่สองระหว่างเกาหลีเหนือและผู้นำเกาหลีใต้ ถูกจัดขึ้นโดยโนมูฮยอน(Roh Moo-hyun)เป็นตัวแทนของฝ่ายใต้และคิมจองอิลเป็นตัวแทนของฝ่ายเหนือประกาศปฏิญญาร่วมกันเหนือ-ใต้ วันที่ 4 ตุลาคม -เกาหลีเหนือยิงขีปนาวุธพิสัยสั้นเป็นครั้งแรกเข้าไปในทะเลตะวันออก -ธนาคารเกาหลีใต้ตกสู่ภาวะวิกฤตสินเชื่อจากการกู้เงินต่างประเทศ
ค.ศ. 2008	-ลีเมียงบัก (Lee Myung-bak) นักอนุรักษ์นิยม ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดี -บันคีมุน (Ban Ki-moon) เข้ารับตำแหน่งเลขาธิการองค์การสหประชาชาติอย่างเป็นทางการ
ค.ศ. 2009	อดีตประธานาธิบดีโนมูฮยอนฆ่าตัวตายด้วยเรื่องอื้อฉาวการติดสินบน
ค.ศ. 2010	เหตุการณ์เรือพิฆาตCheonanของเกาหลีใต้ล่มเนื่องจากถูกโจมตีที่เกาะYeonpyeongนำไปสู่วิกฤตบนคาบสมุทรเกาหลี

สาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน)¹

สาธารณรัฐจีน (The Republic of China) หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปอย่างไม่เป็นทางการว่า “ไต้หวัน” มีประชากร 23,508,362 คน (ข้อมูล มิถุนายน 2016) ส่วนใหญ่เป็นชาวจีนฮั่น 95.6 % ชนพื้นเมือง 16 กลุ่มย่อยที่ได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการ 2.3 % และผู้อพยพรุ่นใหม่ 2.1 % (Madden, et al., 2016, p. 15)

ไต้หวันเป็นประเทศที่มีความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีที่ทันสมัย แต่กว่าที่ไต้หวันจะก้าวมาถึงปัจจุบันต้องเผชิญกับเหตุการณ์และปัญหาความวุ่นวายต่าง ๆ เนื่องจากความขัดแย้งทางอุดมการณ์ทั้งจากการเมืองภายในและภายนอกประเทศซึ่งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งในประวัติศาสตร์และการเมืองไต้หวันมีความเกี่ยวข้องกับการจัดตั้งพิพธิภัณฑ์ทั้งเรื่องแนวคิดและอุดมการณ์ของพิพธิภัณฑ์ในไต้หวันเป็นอย่างมากโดยเฉพาะพิพธิภัณฑ์ 3 แห่งในงานวิจัยชิ้นนี้² โดยมีประเด็นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับพิพธิภัณฑ์ 2 ประเด็นดังนี้

1. ความเป็นมาของดินแดนและผู้คน
2. ความเป็นมาของพรรคการเมืองและอุดมการณ์

1. ความเป็นมาของดินแดนและผู้คน

ไต้หวันเมื่อแรกเริ่มเป็นดินแดนของชนพื้นเมืองชาวออสโตรนีเซียน (Austronesian) ได้ตั้งรกรากเป็นชุมชนถาวรอยู่บนเกาะ โดยมีชาวจีนและชาวญี่ปุ่นจากดินแดนใกล้เคียงเดินทางแวะเวียนเข้ามาเพื่อทำการประมงและค้าขายกับชนพื้นเมือง เกาะไต้หวันเริ่มเป็นที่รู้จักเมื่อมีนักเดินเรือชาวโปรตุเกสแล่นเรือผ่านมาและตั้งชื่อเกาะแห่งนี้เป็นภาษาโปรตุเกสว่า Ilha Formosa หรือ เกาะฟอร์โมซา มีความหมายว่า “เกาะที่สวยงาม”

ต่อมาราวคริสต์ศตวรรษที่ 16 ชาวดะวันตกได้เข้ามาตั้งรกรากเพื่อทำการค้าบนเกาะไต้หวันเป็นจุดเริ่มต้นทำให้ไต้หวันกลายเป็นดินแดนที่กลุ่มคนจากที่ต่าง ๆ อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานเป็นระลอกอย่างไม่ขาดสาย รวมทั้งเป็นดินแดนที่ผู้คนจากดินแดนอื่นเข้ามาปกครองเปลี่ยนแปลงไปมาอยู่หลายยุคสมัย โดยมีกลุ่มปกครองตามลำดับดังนี้ (Jacobs, 2014, p. 48)

¹ ประเทศทั้ง 4 ในโครงการวิจัยชิ้นนี้ ไต้หวันเป็นประเทศที่มีประวัติศาสตร์และการเมืองค่อนข้างจะซับซ้อนโดยเฉพาะสถานะความเป็น “ประเทศ” ที่ยังมีข้อถกเถียงและเป็นปัญหาอยู่ ซึ่งต่างจากจีน ญี่ปุ่น และเกาหลี ดังนั้นผู้วิจัยรวบรวมประวัติศาสตร์และการเมืองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพิพธิภัณฑ์เสริมขึ้นมา ทั้งนี้เพื่อความเข้าใจเรื่องราวของพิพธิภัณฑ์ได้ง่ายและชัดเจนมากขึ้น

² พิพธิภัณฑ์ที่จะศึกษาในโครงการนี้มี 2 แห่งคือ พิพธิภัณฑ์แห่งชาติไต้หวัน และพิพธิภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติไต้หวัน แต่เนื่องจากพิพธิภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติเป็นพิพธิภัณฑ์ที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับการแสดงความเป็น “ชาติ” ตั้งแต่เริ่มต้นบนเกาะไต้หวันจึงเพิ่มเข้ามาเพื่อให้ภาพพิพธิภัณฑ์แห่งชาติของไต้หวันมีความสมบูรณ์เพิ่มมากขึ้น

1. ชาวดัตช์ (ค.ศ. 1624-1662)

ชาวดัตช์เข้ายึดครองเกาะฟอร์โมซาตั้งบ้านเรือนทำการค้าทางตอนใต้ของเกาะบริเวณไถหนาน (Tainan) ในปัจจุบัน สร้างป้อม Zeelandia เพื่อเป็นฐานการปกครองและศูนย์กลางการค้าของบริษัท VOC (ดัตช์อีสอินเดีย) ค้าขายกับชาวจีนและชาวญี่ปุ่นเป็นเวลานานถึง 38 ปี

2. ชาวสเปน (ค.ศ. 1626-1642) หลังจากการเข้ามาของดัตช์ประมาณ 2 ปี สเปนขยายอาณานิคมมาทางตอนเหนือของไต้หวันไม่กี่ปีหลังจากอาณานิคมดัตช์ โดยกองเรือสเปนยกกำลังเข้ามาบุกรุกแย่งเกาะฟอร์โมซาไปครอง แต่ชาวดัตช์ได้ต่อสู้แย่งชิงเอาเกาะกลับคืนมาอีกครั้งหนึ่งใน ค.ศ. 1641

3. ตระกูล Zheng (ค.ศ. 1662-1683)

ภายหลังจากราชวงศ์ชิงขึ้นมามีอำนาจปกครองจีนแทนราชวงศ์หมิง เจิ้งเจิงกง (Zheng Chenggong) แม่ทัพผู้จงรักภักดีต่อราชวงศ์หมิงจึงหนีภัยจากราชวงศ์ชิงข้ามมายังไต้หวันต่อสู้และสามารถขับไล่ดัตช์ออกไปได้สำเร็จ เจิ้งเจิงกงสถาปนาอาณาจักร Tungning ตั้งตนเป็นผู้ปกครองแทนดัตช์และสืบต่ออำนาจในตระกูลต่อมา จนกระทั่งราชวงศ์ชิงสถาปนาอำนาจในจีนได้อย่างมั่นคงแล้วจักรพรรดิคังซี (จักรพรรดิองค์ที่ 4 แห่งราชวงศ์ชิง) ได้นำกองกำลังข้ามมาปราบตระกูล Zheng ได้สำเร็จผนวกเกาะฟอร์โมซาเข้าเป็นส่วนหนึ่งของจักรวรรดิคังซีมีฐานะเป็นดินแดนส่วนหนึ่งของมณฑลฝูเจี้ยน (Fujian Province หรือฮกเกี้ยน) ถือเป็นการสิ้นสุดอำนาจของตระกูล Zheng บนเกาะแห่งนี้

4. ราชวงศ์ชิง (ค.ศ. 1683-1895) ขณะที่มามีอำนาจปกครองเกาะฟอร์โมซาราชวงศ์ชิงตั้งจังหวัดไต้หวัน (Taiwanfu คือไถหนานในปัจจุบัน) เป็นเมืองเอกช่วงเวลานี้มีชาวจีนฮั่นจากแผ่นดินใหญ่จำนวนมากอพยพเข้ามาตั้งหลักแหล่งบนเกาะทั้งทางทางตอนใต้ซึ่งเป็นเขตเมืองเอกและตอนเหนือบริเวณที่ราบไทเปและเมืองตันส่วย (Tamsui) เป็นเมืองท่าสำคัญ ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการแพร่ขยายวัฒนธรรมชาวจีนและในที่สุดวัฒนธรรมฮั่นก็กลายเป็นวัฒนธรรมหลักของไต้หวันแทนวัฒนธรรมชนพื้นเมือง โดยเฉพาะที่จังหวัดไต้หวันซึ่งเป็นเมืองเอกกลายเป็นชุมชนที่ใหญ่ที่สุดบนเกาะไต้หวัน

ค.ศ. 1885 เพื่อสร้างความมั่นคงตามแนวชายฝั่งทะเลมากขึ้นราชสำนักชิงประกาศยกฐานะเกาะฟอร์โมซาเป็นมณฑลใหม่แยกจากมณฑลฝูเจี้ยนเรียกว่า มณฑลไต้หวัน ย้ายเมืองเอกไปยังเมืองไทเปซึ่งอยู่ทางตอนเหนือ (ปกรณ์ ลิ้มปุ่นสรณ์, 2555, หน้า 90)

5. ญี่ปุ่น (ค.ศ. 1895-1945)

ผลจากความพ่ายแพ้ในสงครามจีน-ญี่ปุ่นครั้งที่ 1 (The First Sino-Japanese War ค.ศ. 1894-1895) ราชวงศ์ชิงต้องยอมลงนามในสนธิสัญญา Shimonoseki (Treaty of Shimonoseki) ยกเกาะไต้หวันให้เป็นอาณานิคมญี่ปุ่น ในระยะแรกชาวไต้หวันพยายามขัดขวางการปกครองของญี่ปุ่น เกิดจลาจลตามพื้นที่ต่าง ๆ แต่ในที่สุดก็ต้องพ่ายแพ้ต่อกองกำลังญี่ปุ่น การปกครองไต้หวันของญี่ปุ่นจัดระบบพื้นฐานการศึกษา เศรษฐกิจ และวางรากฐานสาธารณูปโภคต่าง ๆ บนเกาะไต้หวันทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการปกครอง และยังส่งผลให้มีการพัฒนาเกาะไต้หวันให้ทันสมัยมากขึ้นด้วย

ญี่ปุ่นปกครองไต้หวันในฐานะอาณานิคมเป็นเวลานานถึง 50 ปีในที่สุดผลจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ญี่ปุ่นพ่ายแพ้ต่อกองทัพฝ่ายสัมพันธมิตรต้องคืนไต้หวันให้แก่สาธารณรัฐจีนและถอนกำลังทั้งหมดออกจากไต้หวัน

6. ชาวจีนจากแผ่นดินใหญ่ (ค.ศ. 1949-1988)

การต่อสู้ระหว่างรัฐบาลสาธารณรัฐจีนภายใต้การนำของเจียงไคเช็คแห่งพรรคก๊กมินตั๋งและพรรคคอมมิวนิสต์จีนภายใต้การนำของเหมาเจ๋อตงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองแตกต่างกัน นำไปสู่สงครามกลางเมืองบนจีนแผ่นดินใหญ่ ในที่สุดเมื่อพรรคคอมมิวนิสต์จีนเป็นฝ่ายชนะยึดอำนาจการปกครองได้ใน ค.ศ. 1949 รัฐบาลสาธารณรัฐจีนโดยเจียงไคเช็คต้องถอยออกมาตั้งถิ่นฐานที่ไต้หวันโดยมีเป้าหมายที่จะใช้ไต้หวันเป็นฐานต่อสู้เพื่อกลับไปปกครองจีนนับเป็นจุดเริ่มต้นที่จีนแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือสาธารณรัฐประชาชนจีนบนพื้นแผ่นดินใหญ่ และสาธารณรัฐจีนบนเกาะไต้หวัน

ช่วงเวลารวม 3 ทศวรรษนี้ ไต้หวันถูกปกครองโดยพรรคก๊กมินตั๋งที่มีเจียงไคเช็คและบุตรชายคือ Chiang Ching-Kuo เป็นประธานาธิบดีพร้อมด้วยคณะผู้บริหารประเทศซึ่งส่วนใหญ่คือผู้ที่อพยพมาจากจีนแผ่นดินใหญ่นั้นเป้าหมายสำคัญของรัฐบาลในช่วงเวลานี้จึงสนับสนุนการรวมไต้หวันกับจีนให้เป็นหนึ่งเดียวอย่างต่อเนื่อง

7. คนท้องถิ่นไต้หวัน (ค.ศ. 1988-ปัจจุบัน)

หลังจากประธานาธิบดี Chiang Ching-Kuo เสียชีวิตลงใน ค.ศ. 1988 นับแต่นั้นมาประธานาธิบดีไต้หวันไม่ว่าจะมาจากพรรคก๊กมินตั๋งหรือพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า (Democrat Progressive Party) ล้วนแต่เป็นเป็นคนท้องถิ่นที่เกิดบนเกาะไต้หวันทั้งสิ้น เริ่มต้นด้วย Lee Teng-Hui ประธานาธิบดีคนแรกจากพรรคก๊กมินตั๋งที่ได้เข้าดำรงตำแหน่งต่อจาก Chiang Ching-Kuo กล่าวได้ว่าเป็นครั้งแรกที่เกาะไต้หวันปกครองโดยชาวไต้หวันอย่างแท้จริงเป็นช่วงเวลาที่ไต้หวันยืนยันอำนาจอธิปไตยและความเป็นอิสระแยกออกจากจีนแผ่นดินใหญ่ โดยการให้ความสำคัญกับอัตลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

จากความเป็นมาของกลุ่มคนที่อพยพเข้ามาเป็นระลอก ๆ รวมกับผู้ปกครองกลุ่มต่าง ๆ ได้มีส่วนสร้างความซับซ้อนทั้งทางการเมืองและสังคมไว้ให้กับไต้หวันในปัจจุบัน

2. ความเป็นมาของพรรคการเมืองและอุดมการณ์

ปัจจุบันไต้หวันปกครองประเทศด้วยระบบสาธารณรัฐมีประธานาธิบดีเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในการปกครองและบริหารประเทศ มีพรรคการเมืองใหญ่ที่สำคัญ 2 พรรคคือพรรคก๊กมินตั๋ง (Kuomintang อักษรย่อ KMT) หรือพรรคชาตินิยม และพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า (Democrat Progressive Party อักษรย่อ DPP)

พรรคก๊กมินตั๋งก่อตั้งขึ้นที่แผ่นดินใหญ่ของจีน (สาธารณรัฐประชาชนจีนในปัจจุบัน) ภายใต้การนำของดร.ซุนยัตเซ็น เมื่อ ค.ศ. 1912 ภายหลังจากการปฏิวัติซินไฮ่ (Xinhai Revolution - ค.ศ. 1911) ที่สามารถล้มล้างราชวงศ์ชิงได้สำเร็จ อย่างไรก็ตามหลังจากนั้นต่อมาเกิดความขัดแย้งทางอุดมการณ์ระหว่างเจียงไคเช็ค

แห่งพรรคก๊กมินตั๋ง และเหมาเจ๋อตุงแห่งพรรคคอมมิวนิสต์จีนนำไปสู่การต่อสู้ที่รุนแรงกลายเป็นสงครามกลางเมืองส่งผลให้พรรคก๊กมินตั๋งที่เคยปกครองจีนแผ่นดินใหญ่ภายหลังการล่มสลายของระบบราชวงศ์มาเป็นเวลานานกว่า 30 ปีพร้อมกับกองทหาร เจ้าหน้าที่ของรัฐ และประชาชนอพยพหนีภัยสงครามมายังไต้หวัน ค.ศ. 1949 โดยได้รับการยอมรับจากองค์การสหประชาชาติในฐานะเป็นตัวแทนอันชอบธรรมของจีนจนถึง ค.ศ. 1971 จึงถูกเพิกถอนสถานภาพการเป็นสมาชิก หลังจากนั้นต่อมาใน ค.ศ. 1978 องค์การสหประชาชาติประกาศรับรองจีนเดียวคือจีนแผ่นดินใหญ่หรือสาธารณรัฐประชาชนจีนนับแต่นั้นมาไต้หวันจึงมีฐานะเป็นดินแดนส่วนหนึ่งของจีนแผ่นดินใหญ่และเป็นจุดเริ่มต้นวาทกรรม “จีนเดียว” ที่สาธารณรัฐประชาชนจีนหรือจีนแผ่นดินใหญ่ใช้เป็นข้ออ้างตลอดมา

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะถูกเพิกถอนสถานภาพการเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติและไม่ได้รับการยอมรับว่าเป็นตัวแทนของจีน แต่พรรคก๊กมินตั๋งมีความผูกพันและยึดมั่นความเป็นจีนอย่างเข้มข้นมุ่งหวังว่าจะกลับไปยังแผ่นดินเกิดได้ในอนาคตโดยเฉพาะในสมัยของประธานาธิบดีเจียง ไคเช็กและ Chiang Ching-Kuo ผู้เป็นบุตรชายซึ่งเกิดที่จีนแผ่นดินใหญ่ แต่ความผูกพันและความเป็นจีนเริ่มคลายตัวลงในสมัยของประธานาธิบดี Lee Teng-Hui ผู้ซึ่งเกิดที่ไต้หวัน

สำหรับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า เป็นพรรคการเมืองที่ก่อตั้งขึ้นที่ไต้หวันเมื่อ ค.ศ. 1986 ภายหลังจากที่พรรคก๊กมินตั๋งอพยพมายังไต้หวันเกือบ 40 ปี โดยกลุ่มบุคคลที่มีความคิดตรงกันข้ามกับพรรคก๊กมินตั๋ง รวมกับคนจากพรรคก๊กมินตั๋งที่มีความเห็นขัดแย้งและแยกตัวออกมาจากพรรค ซึ่ง Fei Xi-Ping ประธานคนแรกของพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้าก็เป็นบุคคลหนึ่งที่แยกตัวออกมาจากพรรคก๊กมินตั๋ง (Why does DPP in Taiwan advocate for Taiwan independence?, n.d.) จากจุดเริ่มต้นของพรรคและที่มาของสมาชิกผู้ก่อตั้งพรรคทำให้พรรคประชาธิปไตยก้าวหน้ามีอุดมการณ์ที่แตกต่างจากพรรคก๊กมินตั๋งเป็นพรรคที่มีแนวคิดเสรีนิยม ส่งเสริมเสรีภาพ และสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพรรคนี้ไม่ได้มีความรู้สึกผูกพันกับแผ่นดินใหญ่เหมือนกับพรรคก๊กมินตั๋ง

นับตั้งแต่สาธารณรัฐจีนอพยพมายังเกาะไต้หวันใน ค.ศ. 1949 จนถึงปัจจุบัน อำนาจในการปกครองบริหารประเทศอยู่ที่พรรคการเมืองสำคัญ 2 พรรค แบ่งออกเป็น 4 ช่วงตามนโยบายพรรค

ช่วงแรก ค.ศ. 1949-1988

ช่วงเวลาของพรรคก๊กมินตั๋งระยะแรก-นโยบายจีนเดียว (ความเป็นจีนเป็นศูนย์กลางของสังคม)

ใน ค.ศ. 1949 ซึ่งเป็นปีแรกที่รัฐบาลสาธารณรัฐจีนเพิ่งอพยพมาตั้งถิ่นฐานบนเกาะไต้หวัน ได้ประกาศใช้กฎอัยการศึก เพื่อความสงบเรียบร้อยรัฐบาล และดำเนินนโยบายใช้ไต้หวันเป็นฐานในการทวงคืนแผ่นดินจีน ในช่วงเวลาดังกล่าวนี้นักกลุ่มผู้นำและประชาชนจำนวนมากคือชาวจีนจากแผ่นดินใหญ่ ยังคงมีความผูกพันกับประเพณีวัฒนธรรมจากแผ่นดินใหญ่ และดังที่ได้กล่าวในข้างต้นแล้วว่าเป้าหมายสำคัญของประเทศชาติทั้ง 2 คือ เจียงไคเช็กและ Chiang Ching-Kuo ซึ่งกุมอำนาจเบ็ดเสร็จสืบต่อเนื่องมาเป็นเวลานานกว่า 3 ทศวรรษคือการกลับไปยังแผ่นดินใหญ่ ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงยึดหลัก “นโยบายจีนเดียว” ใน

ความหมายว่าไต้หวันและจีนเป็นหนึ่งเดียวแสดงให้เห็นว่าไต้หวันเป็นส่วนเดียวกันกับจีนแผ่นดินใหญ่ (Taiwanization, n.d.) ใน ค.ศ. 1981 รัฐบาลได้จัดตั้งสภากิจการวัฒนธรรม (Council for Cultural Affairs – CCA 行政院) ทำหน้าที่ดูแลด้านวัฒนธรรมและศิลปะทั้งในส่วนกลางและในส่วนภูมิภาค และสนับสนุนเผยแพร่วัฒนธรรมจีนและสาธารณรัฐจีนในเวทีโลกเพื่อให้ยอมรับการมีอยู่ของรัฐ รัฐบาลให้ความสำคัญกับความเป็นจีนและวัฒนธรรมจีนเป็นศูนย์กลางของสังคมจนอาจกล่าวได้ว่าเป็นช่วงเวลาของยุคชาตินิยมจีน

อย่างไรก็ตาม ทั้งการปกครองเบ็ดเสร็จและการให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมจีนแผ่นดินใหญ่ ทำให้คนท้องถิ่นของไต้หวัน เช่น กลุ่ม Hoklo, Hakka และกลุ่มชนพื้นเมืองที่อาศัยอยู่ในไต้หวันก่อนการเข้ามาของสาธารณรัฐจีนถูกลดความสำคัญลงและรู้สึกถึงความไม่เท่าเทียมทางการเมืองและทางวัฒนธรรม เริ่มต่อต้านอำนาจของรัฐบาลพรรคก๊กมินตั๋งรวมทั้งต่อต้านการกล่าวอ้างอำนาจอธิปไตยของรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนที่มีเหนือไต้หวัน รัฐบาลสาธารณรัฐจีนภายใต้การนำของพรรคก๊กมินตั๋งต้องเผชิญกับปัญหาด้านต่าง ๆ ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เป็นปัจจัยทำให้เกิดการปฏิรูปภายในพรรคก๊กมินตั๋งที่สำคัญคือการประกาศยกเลิกกฏอัยการศึกใน ค.ศ.1986 ทำให้บรรยากาศทางการเมืองมีความเป็นอิสระมากขึ้น (Zheng, 2015, pp. 13-19)

ช่วงที่ 2 ค.ศ. 1988-2000

ช่วงเวลาของพรรคก๊กมินตั๋งระยะหลัง-นโยบายเปลี่ยนผ่านหาความเป็นไต้หวัน

เมื่อ Lee Teng-Hui ซึ่งเกิดบนเกาะไต้หวัน ได้ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี (ค.ศ. 1988-1990) แทนประธานาธิบดี Chiang Ching-Kuo ที่ถึงแก่อสัญกรรมและดำรงตำแหน่งต่อมาอีก 10 ปีในฐานะประธานาธิบดีโดยได้รับการเลือกตั้งต่อเนื่องกัน 2 สมัย³ การที่ Lee Teng-Hui ขึ้นมามีอำนาจต่อจากประธานาธิบดี Chiang Ching-Kuo ถือเป็นช่วงเวลาของการเปลี่ยนกลุ่มอำนาจในพรรคก๊กมินตั๋งจากผู้นำจากแผ่นดินใหญ่สู่ผู้นำท้องถิ่น บรรยากาศและอุดมการณ์ทางการเมืองของไต้หวันได้เข้าสู่การเปลี่ยนผ่าน แม้ว่าสังกัดพรรคก๊กมินตั๋งตั้งแต่ Lee Teng-Hui ซึ่งเป็นประธานาธิบดีคนแรกที่เกิดในไต้หวันความผูกพันที่มีกับจีนแผ่นดินใหญ่รวมทั้งความต้องการกลับคืนไปยังดินแดนดังกล่าวลดน้อยลง ดังจะเห็นว่าแนวทางหนึ่ง que เปลี่ยนไปคือ Lee Teng-Hui สนับสนุนการประกาศเอกราชแยกไต้หวันออกจากจีน ที่น่าสนใจคือช่วงเวลาดังกล่าวประธานาธิบดี Lee Teng-Hui เปิดรับแนวคิด “การทำให้เป็นไต้หวัน” (Taiwanization) คือ กระบวนการเคลื่อนไหวแบบท้องถิ่นนิยม เปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์จากความเป็นจีนแผ่นดินใหญ่สู่ความเป็นไต้หวันเน้นวัฒนธรรมไต้หวันทั้งในเชิงสังคม เศรษฐกิจ ชาติพันธุ์ และอัตลักษณ์รวมถึงการสอนประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และวัฒนธรรมจากมุมมองของไต้หวัน สนับสนุนภาษาท้องถิ่นและภาษาชนพื้นเมือง (Taiwanization, n.d.) โดยเฉพาะสร้างความเป็นประชาธิปไตยและความเป็นสังคมหลากหลายชาติพันธุ์เพื่อสร้างจิตสำนึกใหม่ โดยคาดหวังว่าการสร้างอัตลักษณ์ด้วยการทำให้เป็นไต้หวันจะดึงไต้หวันออก

³ สมัยแรก ค.ศ. 1990–1996 มาจากการเลือกตั้งโดยสมัชชาแห่งชาติ และสมัยที่ 2 ค.ศ. 1996–2000 มาจากการเลือกตั้งโดยตรง

จากจีนคอมมิวนิสต์ พร้อมกับเป็นกลยุทธ์ทำให้ฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองโอนอ่อนยอมร่วมมือกับวิสัยทัศน์ใหม่ของพรรคก๊กมินตั๋ง (Lams & Liao, 2011)

ในสมัยของ Lee Teng-Hui จึงถือเป็นจุดเปลี่ยนผ่านทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญจุดหนึ่งของไต้หวัน วัฒนธรรมจีนเริ่มไม่ใช่นัยกลางของสังคม ความผูกพันกับแผ่นดินใหญ่และความเป็นจีนเริ่มคลายตัวลง ทศวรรษที่ 90 เริ่มมีทิศทางความเป็นไต้หวันมากขึ้น (Zheng, 2015, p. 101)

ช่วงที่ 3 ค.ศ. 2000-2008

ช่วงเวลาของพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า (DPP)-นโยบายความเป็นเอกราชและการทำให้เป็นไต้หวัน

ใน ค.ศ. 2000 มีการเลือกตั้งใหม่ในไต้หวัน เป็นครั้งแรกที่พรรคประชาธิปไตยก้าวหน้าซึ่งเคยเป็นฝ่ายค้านชนะเลือกตั้งได้เป็นรัฐบาลถึง 2 สมัย และ Chen Shui-Bian ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีติดต่อกัน พรรคประชาธิปไตยก้าวหน้าเน้นนโยบายความเป็นเอกราชของไต้หวัน ในแนวทางเดียวกับประธานาธิบดี Lee Teng-Hui โดยเห็นว่าไต้หวันเป็นประเทศที่เป็นอิสระไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของสาธารณรัฐประชาชนจีน ประธานาธิบดี Chen Shui-Bian ได้ประกาศนโยบายการเมืองแข็งกร้าวว่า ไต้หวันต้องการแยกตัวเป็นอิสระจากจีนแผ่นดินใหญ่ ปฏิเสธแนวคิดหนึ่งประเทศสองระบบ (one country, two systems) และการผนึกไต้หวันเข้ากับสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยกล่าวว่าความสัมพันธ์พื้นฐานของจีนและไต้หวันวางอยู่บนความเป็นจริงทางประวัติศาสตร์ว่า ไต้หวันเป็นรัฐอธิปไตยและเป็นเอกราช เรียกว่า “สาธารณรัฐจีน” ตามรัฐธรรมนูญปัจจุบัน และทั้งสองแยกออกจากกัน กล่าวคือ ไต้หวันไม่เป็นส่วนหนึ่งของสาธารณรัฐประชาชนจีน (The People’s Republic of China) และสาธารณรัฐประชาชนจีนไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของไต้หวัน (Lams & Liao, 2011) นอกจากนี้ ยังได้ประกาศทำที่ชัดเจนในสุนทรพจน์ ในโอกาสฉลองครบรอบ 25 ปีการก่อตั้ง Formosan Association for Public Affairs (FAPA) ว่า ถึงเวลาที่ไต้หวันควรจะต้องก้าวไปข้างหน้าด้วยชื่อของตัวเองและชื่อที่เหมาะสมที่สุดคือ “ไต้หวัน”⁴ พร้อมทั้งประกาศ “ความต้องการ 4 และไม่ต้องการ 1” (fourwants and one without) ว่า ไต้หวันต้องการเอกราช ไต้หวันต้องการแก้ไขชื่อที่ถูกต้อง ไต้หวันต้องการรัฐธรรมนูญใหม่ ไต้หวันต้องการการพัฒนา และการเมืองไต้หวันไม่มีปัญหาชายหรือขามิเพียงปัญหาความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและควมมีอธิปไตย (The China Post, 2007)

ช่วงเวลาดังกล่าวนี้นี้ จึงเป็นสมัยที่การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม จากการสนับสนุนความเป็นจีนเพียงอย่างเดียวสู่วัฒนธรรมผสมแบบไต้หวัน แนวทางสร้างอัตลักษณ์ใหม่ของไต้หวันหรือการทำให้เป็น

⁴ ค.ศ. 1949 หลังสงครามกลางเมืองยุติ จีนแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย คือ สาธารณรัฐประชาชนจีน (The People’s Republic of China) และสาธารณรัฐจีน (The Republic of China) โดยทั้ง 2 ฝ่ายต่างรักษาคำว่า “จีน” (China) ไว้ในชื่อประเทศของตน ประธานาธิบดี Chen Shui-Bian เห็นว่าถึงเวลาที่ไต้หวันจะต้องเป็นอิสระจากจีน สิ่งหนึ่งที่สำคัญคือชื่อประเทศ จึงสนับสนุนให้ใช้คำว่า “ไต้หวัน” แทน “สาธารณรัฐจีน” ในครั้งหนึ่งประธานาธิบดีเจินหยางเข้าดูประจักษ์โลกในฐานะไต้หวันด้วยการใช้ชื่อว่า “ไต้หวัน” สมัยเขาเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติแม้จะไม่ประสบความสำเร็จก็ตาม

ไต้หวันเพื่อต่างจากความเป็นจีนมีความเข้มข้นและชัดเจนมากยิ่งขึ้น พยายามที่จะทำให้ไต้หวันมีอิสระโดยพฤตินัยและปฏิเสธที่จะยอมรับไต้หวันเป็นส่วนหนึ่งของจีน

ช่วงที่ 4 ค.ศ. 2008-ปัจจุบัน

เป็นช่วงเวลาของ 2 พรรค-สร้างสัมพันธกับจีนและสร้างสัมพันธเอเชีย

พรรคก๊กมินตั๋งกับพรรคประชาธิปไตยผลัดเปลี่ยนกันเป็นรัฐบาลบริหารประเทศ ในช่วงที่พรรคก๊กมินตั๋งเป็นรัฐบาล 2 สมัย (ค.ศ. 2008-2012 และ ค.ศ. 2012-2016) ให้ความสำคัญกับ “ความเป็นจีน หรือวัฒนธรรมจีน” ยังคงมีอยู่แต่ก็ลดน้อยลงตามลำดับ เช่น ค.ศ. 2008 ประธานาธิบดี Ma-Ying-Jeou ได้กล่าวในพิธีเข้ารับตำแหน่งว่า นโยบายของพรรคก๊กมินตั๋งเปลี่ยนจากการส่งเสริมชาตินิยมจีนไปสู่การสร้างชาติไต้หวัน และให้ความสำคัญกับไต้หวันก่อน อย่างไรก็ตาม พรรคก๊กมินตั๋งไม่หยุดที่จะสร้างความเกี่ยวข้องระหว่างจีนและไต้หวันผ่านการใช้คำว่า “มรดกวัฒนธรรมจีนร่วม” (Common Chinese Heritage) อีกทั้งประธานาธิบดี Ma Ying-Jeou และประธานาธิบดีจีนต่างยังคงเน้นวัฒนธรรมจีนในฐานะสิ่งที่ผูกพันความสัมพันธ์ระหว่างจีนและไต้หวัน (Zheng, 2015, pp. 9-13)

ต่อมาใน ค.ศ. 2016-ปัจจุบัน เมื่ออำนาจการบริหารประเทศเปลี่ยนถ่ายกลับมาสู่พรรคประชาธิปไตยก้าวหน้าอีกครั้งหนึ่งโดยมี Tsai Ing-Wen เป็นประธานาธิบดี ความเป็นไต้หวันก็กลับมามีความเข้มข้นนโยบายกับจีนแผ่นดินใหญ่ก็กลับไปสู่อุดมการณ์ของพรรคคืออิสระจากจีนและมีความต่างทางวัฒนธรรม

การที่ 2 พรรคการเมืองของไต้หวันมีอุดมการณ์และเป้าหมายที่ต่างกันอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะในนโยบายรวมกับจีนหรือแยกเป็นอิสระจากจีน ทำให้พรรคใช้พิพธิภัณฑ์เป็นเครื่องมือในการส่งต่ออุดมการณ์ของพรรคไปยังประชาชน พิพธิภัณฑ์จึงกลายเป็นกลไกหนึ่งของรัฐที่แสดงความเป็นจีนและความเป็นไต้หวัน

พิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวัน (The National Taiwan Museum)

พิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวันตั้งอยู่ทางทิศเหนือของสวนสันติภาพ 228 ย่านถนน Xiangyang เขต Zhongzheng กรุงไทเป ซึ่งเป็นบริเวณที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์มาอย่างยาวนานตั้งแต่สมัยโบราณ โดยเฉพาะเมื่อญี่ปุ่นเข้ามาปกครองไต้หวัน ญี่ปุ่นได้สร้างอาคารที่ทันสมัยทำให้บริเวณดังกล่าวเป็นศูนย์กลางการปกครองและเป็นย่านเศรษฐกิจที่สำคัญสืบมาจนถึงปัจจุบัน อาคารพิพิธภัณฑ์รวมทั้งอาคารอีกหลายแห่งในบริเวณใกล้เคียง เช่น ทำเนียบประธานาธิบดี (Office of the Presidential) โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยแห่งชาติไต้หวัน (National Taiwan University Hospital) อาคารสำนักงานใหญ่ธนาคารไต้หวัน (Head office building of the bank Taiwan) เป็นต้น ล้วนแต่เป็นอาคารที่สร้างขึ้นในช่วงอาณานิคมญี่ปุ่น โดยเฉพาะอาคารพิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวันเป็นอาคารที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานของชาติ เมื่อ ค.ศ. 1998 อีกด้วย นับเป็นอาคารที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของไต้หวัน

1. พิพิธภัณฑ์กับภูมิหลังความเป็นมา

ปัจจุบันพิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวันอยู่ในความดูแลของรัฐ สังกัดของกระทรวงวัฒนธรรม ถือว่าเป็นพิพิธภัณฑ์แห่งชาติที่เก่าแก่ที่สุดในไต้หวัน เปิดให้เข้าชมมานานกว่าศตวรรษ บนเส้นทางประวัติศาสตร์ที่ยาวนานพิพิธภัณฑ์แห่งนี้อยู่ภายใต้การจัดการของ 3 กลุ่มอำนาจ คือ ญี่ปุ่นพรรคก๊กมินตั๋ง และพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า

1. ยุคเริ่มต้นโดยญี่ปุ่น

ในระหว่างที่ญี่ปุ่นปกครองไต้หวันในฐานะอาณานิคม (ค.ศ. 1895-1945) รัฐบาลญี่ปุ่นในฐานะเจ้าอาณานิคมได้สร้าง “พิพิธภัณฑ์สำนักงานผู้สำเร็จราชการไต้หวัน” (The Taiwan Governor General Office Museum หรือ The Taiwan Viceroy’s Office Museum Director-General’s Museum) ขึ้นใน ค.ศ. 1908 เพื่อเป็นอนุสรณ์ในการเปิดเส้นทางรถไฟสายหลักระหว่างเหนือ-ใต้บนเกาะไต้หวัน และเพื่อจัดแสดงโครงการก่อสร้างต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบนเกาะไต้หวัน

เวลาผ่านไป ใน ค.ศ. 1913 สิ่งของในการจัดแสดงภายในพิพิธภัณฑ์มีจำนวนมากขึ้นทั้งสินแร่ พืช สัตว์ เครื่องมือสิ่งของเครื่องใช้ เอกสารข้อมูลทางการเกษตร วนศาสตร์ อุตสาหกรรมเหมืองแร่ งานฝีมือ สินค้าต่าง ๆ เป็นต้น จึงมีการรวบรวมเงินทุนเพื่อสร้างอาคารหลังใหม่ขึ้นที่ถนน No. 2 Xiangyang ใจกลางเมืองในย่านเมืองเก่าของไทเป ซึ่งเป็นสถานที่ตั้งของพิพิธภัณฑ์ในปัจจุบันโดยสร้างเสร็จสมบูรณ์ใน ค.ศ. 1915 ใช้ชื่อพิพิธภัณฑ์ว่า “Viceroy Kodama Gentaro and Chief Civil Administrator Goto Shinpei Memorial Museum” (National Taiwan Museum, 2013, p. 10) เพื่อเป็นอนุสรณ์แด่บุคคล 2 คน ที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างไต้หวันสมัยใหม่ คือ ผู้ว่าการ Kodama Gentaro (玉源太郎) อดีตข้าหลวงใหญ่ประจำ

ไต้หวันเป็นผู้ที่มีบทบาทในการสร้างความเจริญ พัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนและสาธารณูปโภคพื้นฐานของไต้หวัน (Kodama Gentaro, n.d.) และผู้ว่าการฝ่ายพลเรือน Goto Shinpei (後藤新平) รัฐบุรุษญี่ปุ่นที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายกิจการพลเรือนของไต้หวันในช่วงที่ญี่ปุ่นปกครองไต้หวัน (Goto Shinpei, n.d.) ญี่ปุ่นสร้างพิพิธภัณฑ์แห่งนี้เพื่อแสดงพลังและอำนาจของรัฐตามแบบอย่างการสร้างพิพิธภัณฑ์ใหญ่ ๆ ของตะวันตกและอเมริกา ดังนั้นพิพิธภัณฑ์แห่งนี้จึงเป็นพิพิธภัณฑ์ขนาดใหญ่แห่งแรกของไต้หวันที่มีลักษณะสถาปัตยกรรมแบบตะวันตกมีองค์ประกอบตกแต่งทั้งงดงามและทันสมัย เช่น อาคารมีหลังคารูปโดม เสาแบบดอริก ตกแต่งด้วยลายปูนปั้นและกระจกสี มีบันไดขนาดใหญ่กลางอาคาร (Knell & Aronsson, 2011, p. 181)

นอกจากความทันสมัยของตัวอาคารตามแบบอย่างตะวันตกแล้ว ในส่วนของการจัดแสดงพิพิธภัณฑ์สำนักงานผู้สำเร็จราชการไต้หวันก็ใช้รูปแบบพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติคล้ายกับพิพิธภัณฑ์ในยุโรปและอเมริกาในช่วงเวลาดังกล่าว โดยให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับการศึกษาทางด้านมานุษยวิทยาเกี่ยวกับชนพื้นเมืองและวัฒนธรรมของไต้หวัน รวมไปถึงสิ่งของสะสมเกี่ยวกับมานุษยวิทยา สิ่งของสะสมส่วนใหญ่เป็นสิ่งของที่ได้มาจากการสำรวจวัฒนธรรมของชนพื้นเมือง ซึ่งใน ค.ศ. 1915 เมื่ออาคารหลังใหม่สร้างเสร็จ พิพิธภัณฑ์มีสิ่งของสะสมกว่า 23,268 ชิ้น ที่เกี่ยวข้องกับธรณีวิทยา พฤกษศาสตร์ สัตววิทยา ประวัติศาสตร์ เกษตรกรรม การป่าไม้ ชีววิทยาทางทะเล แร่วิทยา งานฝีมือ การค้า ชนพื้นเมือง และวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังมีวัตถุที่นำมาจากประเทศอื่น ๆ เช่น พื้นที่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และจีนตอนใต้ ต่อมาเมื่อ ค.ศ. 1929 ญี่ปุ่นได้จัดตั้ง “สมาคมพิพิธภัณฑ์ไต้หวัน” (Taiwan Museum Association) ขึ้นภายในพิพิธภัณฑ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้พิพิธภัณฑ์เป็นศูนย์กลางการวิจัย ทั้งยังใช้เป็นที่ประชุมของสมาชิกและจัดพิมพ์วารสารเผยแพร่งานเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์และงานค้นคว้าด้านโบราณวัตถุของพิพิธภัณฑ์ (Knell & Aronsson, 2011, p. 182)

นอกจากนี้ ญี่ปุ่นยังได้สร้างพิพิธภัณฑ์ในอื่นๆ บนเกาะไต้หวัน เช่น พิพิธภัณฑ์เพื่อส่งเสริมการพาณิชย์ อุตสาหกรรมท้องถิ่นและเกษตรกรรม ในบางครั้งก็จัดแสดงสิ่งต่าง ๆ ที่มาจากญี่ปุ่น ประเทศอาณานิคมของญี่ปุ่นหรือสถานที่ที่สนใจ (Knell & Aronsson, 2011, p. 183) แม้ว่าพิพิธภัณฑ์และการจัดแสดงจะถูกมองว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการขยายอำนาจของรัฐบาลอาณานิคมแต่ก็ถือได้ว่าญี่ปุ่นได้นำรูปแบบพิพิธภัณฑ์สมัยใหม่เข้ามายังไต้หวัน และพิพิธภัณฑ์แห่งนี้นับเป็นจุดแรกเริ่มของการพัฒนาพิพิธภัณฑ์ในเวลาต่อมา

2. ยุคการปรับปรุงโดยพรรคก๊กมินตั๋ง

เมื่อ ค.ศ. 1945 ญี่ปุ่นประกาศยอมแพ้ในสงครามโลกครั้งที่ 2 อย่างไม่มีเงื่อนไขส่งผลให้ไต้หวันที่เคยอยู่ภายใต้การปกครองของญี่ปุ่นเป็นเวลานานกว่า 50 ปี กลับไปเป็นมณฑลหนึ่งของสาธารณรัฐประชาชนจีน อย่างไรก็ตาม ในระยะแรกรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนของพรรคก๊กมินตั๋ง ซึ่งอยู่บนแผ่นดินใหญ่ยังไม่ได้เข้ายุ่งเกี่ยวกับระบบพิพิธภัณฑ์เท่าไรนัก จนกระทั่งรัฐบาลอพยพหนีภัยสงครามกลาง

เมืองเข้ามายังไต้หวัน จึงเริ่มให้ความสนใจพิพิธภัณฑ์ที่มีอยู่ พิพิธภัณฑ์หลายแห่งถูกยุบไป หรือบางแห่งถูกผนวกเข้ากับองค์กรวัฒนธรรมท้องถิ่น และบางแห่งก็สร้างขึ้นใหม่ (Knell & Aronsson, 2011, p. 183)

ในส่วนของพิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวันซึ่งเป็นมรดกจากอาณานิคมญี่ปุ่นนั้น ประวัติความเป็นมาและวัตถุประสงค์การจัดแสดงของพิพิธภัณฑ์มิได้สนองต่อวัตถุประสงค์ของพรรคก๊กมินตั๋งเนื่องจากไม่ได้บอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับชาตินิยม ประกอบกับระยะแรก เจียง ไคเช็ก ผู้นำพรรคก๊กมินตั๋งหวงผลทางการเมืองคือการยอมรับในฐานะตัวแทนจีน จึงไม่มีนโยบายที่จะปรับปรุงหรือให้ความสำคัญแก่พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ในฐานะพิพิธภัณฑ์หลักหรือพิพิธภัณฑ์แห่งชาติ รัฐบาลเพียงเปลี่ยนชื่อพิพิธภัณฑ์เป็น “พิพิธภัณฑ์มณฑลไต้หวัน” (Taiwan Provincial Museum) และกำหนดให้อยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ นิทรรศการและสิ่งของสะสมของพิพิธภัณฑ์จะเกี่ยวกับศิลปะหรือการศึกษาและวิชาการ (Knell & Aronsson, 2011, p. 186) ขณะเดียวกันรัฐบาลได้สร้างพิพิธภัณฑ์ 2 แห่งในกรุงไทเป เพื่อแสดงความเป็นจีนด้วยโบราณวัตถุที่นำมาจากจีนแผ่นดินใหญ่ คือ พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติ (National Museum of History) ก่อตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1955 ถือเป็นพิพิธภัณฑ์แห่งชาติแห่งแรกที่รัฐบาลตั้งขึ้นบนเกาะไต้หวัน (National Museum of History, n.d.)¹ และพิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติ (พิพิธภัณฑ์กู้กง – The National Palace Museum) ซึ่งสร้างขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1962

พิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวันเปิดให้บริการอยู่เพียง 12 ปี หลังจากนั้นจึงปิดให้บริการและซ่อมแซมครั้งใหญ่ในช่วง ค.ศ. 1961-1994 และในปีสุดท้ายภายใต้การปกครองประเทศของพรรคก๊กมินตั๋ง ค.ศ. 1999 พิพิธภัณฑ์ได้ย้ายมาอยู่ภายใต้การดูแลของสภาการวัฒนธรรม (Council for Cultural Affairs – CCA 行政院)² หน่วยงานของรัฐบาลกลางและเปลี่ยนชื่ออีกครั้งหนึ่งเป็น “พิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวัน” (National Taiwan Museum) ซึ่งใช้มาจนถึงปัจจุบัน แม้ว่าพิพิธภัณฑ์จะเปลี่ยนชื่อใหม่ แต่สถานที่และอาคารก็ยังคงอยู่ที่เดิมตลอดมา (National Taiwan Museum, 2013, p. 10)

¹ พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติ จัดแสดงโบราณวัตถุและสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมจีนในส่วนที่พรรคก๊กมินตั๋งนำมาจาก Henan Province Museum แต่ไม่เป็นที่รู้จักมากนัก คนส่วนใหญ่มักจะรู้จักเฉพาะพิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติ (พิพิธภัณฑ์กู้กง – The National Palace Museum) ซึ่งสร้างขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1962 อนึ่ง “พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติ” นี้เป็นคนละส่วนกับ “พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติไต้หวัน” (National Museum of Taiwan History) ที่ตั้งอยู่ที่เมืองไถหนานซึ่งเป็นพิพิธภัณฑ์ในโครงการวิจัยขั้นนี้ที่ได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1992

² สภาการวัฒนธรรม (CCA) ตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1981 ทำหน้าที่ดูแลด้านวัฒนธรรมและศิลปะทั้งในส่วนกลางและในส่วนภูมิภาค และได้รับการยกฐานะเป็นกระทรวงวัฒนธรรม (Ministry of Culture) ใน ค.ศ. 2012 ดูแลจัดการทางด้านวัฒนธรรมและมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ดูแลและให้การสนับสนุนกิจการต่าง ๆ ของพิพิธภัณฑ์หลายแห่ง เช่น พิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวัน (National Taiwan Museum) และพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติไต้หวัน (National Museum of Taiwan History)

3. ยุคฟื้นฟูโดยพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า

เมื่อพรรคประชาธิปไตยชนะการเลือกตั้งและได้จัดตั้งรัฐบาลในการบริหารประเทศ ได้ขยายบทบาทและความสำคัญของพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ ภายใต้โครงการสำคัญ 2 โครงการคือ “โครงการอนุรักษ์สมบัติทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม” ระหว่าง ค.ศ. 2010-2012 และ “โครงการระบบพิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวัน” (National Taiwan Museum System) โดยการบูรณะฟื้นฟูอาคารสำคัญ ๆ ทางประวัติศาสตร์ในเขตเมืองหลวง และนำเอาอาคารสำคัญ 3 แห่ง เข้าอยู่ในระบบพิพิธภัณฑ์เดียวกับพิพิธภัณฑ์แห่งชาติ ได้แก่ อาคารธนาคาร Nippon Kangyo โรงงานผลิตการบูรและฝิ่นของสำนักงานผูกขาดการค้าผู้สำเร็จราชการไต้หวัน (Camphor and opium of Taiwan Viceroy Monopoly Bureau) และกองการรถไฟไต้หวัน (Taiwan Railway Division) (National Taiwan Museum, 2011, p. 93) ซึ่งทั้ง 3 แห่ง ล้วนแต่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจไต้หวันภายใต้ยุคอาณานิคมญี่ปุ่น

พิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวันในปัจจุบัน จึงประกอบด้วยพิพิธภัณฑ์หลักที่ญี่ปุ่นสร้างขึ้นที่ถนน Xiangyang เขต Zhongzheng และพิพิธภัณฑ์อีก 3 แห่ง ที่รวมเข้ามาใน “ระบบพิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวัน” โดยพิพิธภัณฑ์แต่ละแห่งมีอาคารแยกกันอยู่ตามจุดต่าง ๆ ในใจกลางกรุงไทเป

ตำแหน่งที่ตั้งของพิพิธภัณฑ์ 3 แห่งที่รวมอยู่ใน “ระบบพิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวัน”

พิพิธภัณฑ์ 3 แห่งที่รวมเข้ามาใน “ระบบพิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวัน” มีเนื้อเรื่องและการจัดแสดงแตกต่างกันออกไปคล้ายกับรูปแบบการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ในเครือสถาบันสมิธโซเนียน (Smithsonian Institution) ที่มีสาขาตามที่ตั้งต่าง ๆ หลายแห่ง และแต่ละแห่งจะมีเนื้อเรื่องการจัดแสดงแตกต่างกันออกไปสำหรับพิพิธภัณฑ์ใน “ระบบพิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวัน” มีสาระการจัดแสดงแตกต่างกันคือ

1. อาคารธนาคาร Nippon Kangyo ที่ญี่ปุ่นสร้างขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1923 บูรณะซ่อมแซมเปิดให้เข้าชมเมื่อ ค.ศ. 2010 นิทรรศการสะท้อนด้านเศรษฐกิจและธรรมชาติของไต้หวัน โดยใช้ชื่อว่า หอนิทรรศการธนาคารที่ดิน (Land Bank Exhibition Hall)

2. โรงงานผลิตการบูรและฝิ่นของสำนักงานผูกขาดการค้าผู้สำเร็จราชการไต้หวัน (Taiwan Viceroy Monopoly Bureau) ที่สร้างขึ้นใน ค.ศ. 1899 บูรณะซ่อมแซมเปิดให้เข้าชมเมื่อ ค.ศ. 2013 โดยใช้ชื่อว่า สวนสาธารณะ Nanmen (Nanmen Park) จัดแสดงให้เห็นสภาพของโรงงานและการผลิตการบูรซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของไต้หวัน

3. สำนักงานเก่าของกองอำนาจการรถไฟไต้หวัน กำลังอยู่ระหว่างดำเนินการซ่อมแซมบูรณะพัฒนาขึ้นเพื่อให้เป็นแหล่งความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการคมนาคมไต้หวัน (ข้อมูลจากการเดินทางไปรวบรวมที่ไต้หวันเมื่อ 23 กุมภาพันธ์-12 มีนาคม ค.ศ. 2016)

จากประวัติความเป็นมาดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นได้อย่างชัดเจนว่า จุดเริ่มต้นของพิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวัน เป็นไปตามความต้องการของญี่ปุ่นคือ สร้างความทันสมัย และเพื่อประโยชน์ในการปกครอง และเป็นช่องทางที่ญี่ปุ่นให้การศึกษากับผู้คน และส่งเสริมนโยบายของรัฐ (Knell & Aronsson, 2011, p. 183) จึงถือได้ว่าญี่ปุ่นได้นำรูปแบบพิพิธภัณฑ์สมัยใหม่เข้ามายังไต้หวัน พิพิธภัณฑ์แห่งนี้จึงเป็นจุดแรกเริ่มของการพัฒนาพิพิธภัณฑ์ในเวลาต่อมา จนกระทั่งในยุคที่ 3 เมื่อพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้าสามารถจัดตั้งรัฐบาลได้ นโยบายเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์เปลี่ยนไป รัฐบาลให้ความสำคัญกับพิพิธภัณฑ์มากขึ้น ดังจะเห็นได้จาก 2 นโยบายสำคัญดังที่ได้กล่าวแล้วในข้างต้น ซึ่งเป็นการพยายามของรัฐที่จะรักษาความทรงจำเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของอาคารสำคัญ ๆ ภายในเมืองหลวง โดยการรวมอาคารสำคัญทางประวัติศาสตร์ ปรับปรุงพื้นที่ที่เป็นศูนย์กลางเมืองหลวง (Capital Core District) ให้เป็นเขตวัฒนธรรมที่สมบูรณ์แบบ เพื่อที่จะเสริมอัตลักษณ์ของชาติและความรู้สึกนึกคิดของไต้หวันให้แข็งแกร่ง เน้นถึงความเจริญมั่งคั่งทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในบริเวณใจกลางเมืองหลวง ทั้งยังเป็นการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและรูปแบบเฉพาะถิ่นของไทเปให้เป็นเมืองนานาชาติด้วย นอกจากนี้ “ระบบพิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวัน” (National Taiwan Museum System) ยังช่วยให้พิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวันซึ่งเป็นพิพิธภัณฑ์หลักบนถนน Xiangyang มีพื้นที่เพิ่มมากขึ้นจากอาคารหลักเพียงอาคารเดียวมีเครือข่ายเพิ่มเข้ามา 3 แห่ง ทำให้มีศักยภาพในการดำเนินการ สามารถจัดเก็บบันทึกสำคัญและจัดแสดงสิ่งของสะสมทางชีวภาพและทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ได้อย่างมีระบบและมีความหลากหลายมากขึ้น (National Taiwan Museum, 2011, p. 7)

2. นิทรรศการ : ประวัติศาสตร์ที่เล่ากับจุดหมายการจัดแสดง

อาคารพิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวัน (พิพิธภัณฑ์หลัก) ถือเป็นพิพิธภัณฑ์ขนาดเล็ก เป็นอาคารเก่าดั้งเดิมที่มีความสูง 3 ชั้น ได้รับการออกแบบโดย Ichiro Nomura and Eiichi Araki สถาปนิกชาวญี่ปุ่นที่มีชื่อเสียงในสมัยนั้น สร้างด้วยคอนกรีตเสริมเหล็กอย่างดี หลังคาสร้างขึ้นมาจาก Cypress และปกคลุมด้วยกระเบื้องทองแดง เป็นการก่อสร้างด้วยเทคโนโลยีขั้นสูงสำหรับในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 ในไต้หวัน รูปทรงของตัวอาคารมีความสง่างามคล้ายกับวิหารกรีก เสา ผนัง เพดาน ห้องโถงโถงขนาดใหญ่ด้วยบันไดขนาดใหญ่ หลังคาแบบโดมมีความสวยงาม ซึ่งได้ผสมผสานรูปแบบสถาปัตยกรรมคลาสสิกอันหลากหลายของ

ตะวันตก ลักษณะของสถาปัตยกรรมตามแบบนิคมสมัยเมจิ มีวัสดุสำคัญหลายอย่างเช่น หินอ่อนภายในตัวอาคารนำเข้ามาจากญี่ปุ่น เป็นต้น

อาคารพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติไต้หวันแนวยาวเป็นรูปตัวอักษร 「一」 ทางเข้าและโถงอาคารตั้งอยู่ตรงกลาง โดยมีห้องจัดแสดงอยู่ตำแหน่งปีกทั้งสองข้างของตัวอาคาร อาคารปัจจุบันเป็นอาคารดั้งเดิมที่สร้างมาตั้งแต่ ค.ศ. 1913 รวมเวลาของอาคารเกินกว่าร้อยปี ปัจจุบันสถาปัตยกรรมยังมีความสวยงามเป็นที่สนใจของผู้เข้าชม ซึ่งไม่เพียงเป็นพิพิธภัณฑสถานที่มีประวัติยาวนานที่สุดและเก่าแก่ที่สุดในไต้หวันเท่านั้น ดังที่ได้กล่าวแล้วว่า ใน ค.ศ. 1998 กระทรวงมหาดไทยไต้หวันได้ขึ้นทะเบียนอาคารดังกล่าวเป็นโบราณสถานของประเทศ (National Historic Site) ด้วย (Main Building, n.d.)

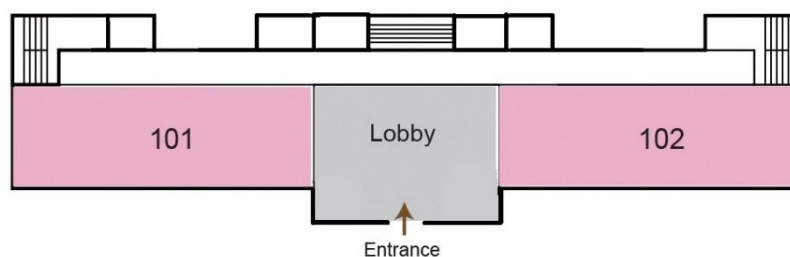
ด้านหน้าอาคารพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติไต้หวัน

โครงเรื่องและจุดมุ่งหมาย

พิพิธภัณฑสถานแห่งนี้ เน้นที่เรื่อง การจัดเก็บ การรักษา การบำรุง และการวิจัยสิ่งของที่มีอยู่ ดังนั้นการจัดแสดงอาจจะดูไม่ทันสมัย มีสื่อและเทคโนโลยีสนับสนุนไม่มากนัก เนื้อหาเน้นการให้ความรู้และความเข้าใจไต้หวัน 4 อย่างคือ สัตว์ พืช ชาติพันธุ์ และมานุษยวิทยา ตามแนวทางของพิพิธภัณฑสถานที่ดำเนินมาตั้งแต่เริ่มแรก ไม่ได้เน้นเรื่องประวัติศาสตร์ (Lin, 2017) มีพื้นที่สำหรับนิทรรศการเพียง 4 ห้อง ชั้นที่ 1 เป็นพื้นที่สำหรับนิทรรศการชั่วคราว และชั้นที่ 2 สำหรับนิทรรศการถาวร ตามรูปแบบจากผังห้องด้านล่าง

ชั้นที่ 1 เป็นพื้นที่สำหรับนิทรรศการชั่วคราว

First Floor

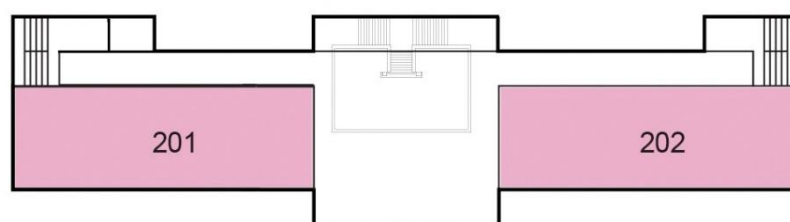
101 Special Exhibition

102 Special Exhibition

ที่มา : http://www2.ntm.gov.tw/en/Visit_1_1_10.htm

ชั้นที่ 2 นิทรรศการถาวรมีการจัดแสดง 2 หัวเรื่องคือ

Second Floor

201 Animal and Plant of Taiwan

202 Indigenous of Formosa

ที่มา : http://www2.ntm.gov.tw/en/Visit_1_1_10.htm

ห้อง 201 สัตว์และพืชของไต้หวัน (Animal and Plants of Taiwan)

นิทรรศการอธิบายถึงการก่อตัวและกำเนิดของเกาะไต้หวัน และชี้ให้เห็นว่าเกาะไต้หวันมีสภาพภูมิประเทศที่แตกต่างจากดินแดนอื่น โดยเฉพาะเทือกเขาดอนกลางที่สมบูรณ์จะมีสิ่งมีชีวิตหลากหลายสายพันธุ์ ซึ่งเป็นสายพันธุ์ท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 7 ส่วน ประกอบด้วย

1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสายพันธุ์เฉพาะถิ่น แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย ความหลากหลายทางชีวภาพของไต้หวัน (Taiwan's Biodiversity) การกระจายของพืชและสัตว์ (Vertical Distribution of Flora and Fauna) และห่วงโซ่อาหาร (Food Chain)

2. นิเวศวิทยาทางทะเล (Marine Ecology)

3. นิเวศวิทยายบก (Territorial Ecosystem)

4. แม่น้ำ (River Ecosystem)

5. นิเวศระดับกลาง - สูง (Medium-high Altitude Ecosystem)

6. ชีวิตของผีเสื้อ (The Life of a Butterfly) เน้นผีเสื้อที่เป็นสายพันธุ์พิเศษของไต้หวัน

7. ทะเลสาบลึกลับ (Mystery Lake) หมายถึง ทะเลสาบที่ตั้งอยู่ในมณฑล Yilan ซึ่งเป็นทะเลสาบที่มีความสวยงามด้วยระบบนิเวศที่สมบูรณ์และบริสุทธิ์

ห้อง 202 ชนพื้นเมืองของฟอร์โมซา (Indigenous of Formosa)

แสดงประวัติความเป็นมาและสภาพความเป็นอยู่ของชนพื้นเมืองของไต้หวันซึ่งเป็นชาวเกาะ ประกอบด้วยเผ่าต่าง ๆ 11 เผ่า³ ซึ่งส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ทางทิศตะวันตกของเกาะ แต่ละชนเผ่าจะมีวัฒนธรรมของตนเอง แบ่งพื้นที่การจัดแสดงเป็น 2 ส่วน ได้แก่

³ ในประเด็นเกี่ยวกับกลุ่มชนเผ่าบนเกาะไต้หวันนั้นยังคงมีการเปลี่ยนแปลงและมีจำนวนเพิ่มขึ้น เนื่องจากรัฐบาลยังทำการสำรวจการดำรงอยู่ของชนพื้นเมืองบนเกาะไต้หวัน ล่าสุดจากการสำรวจของสภานกลุ่มน้อยมีประมาณ 21 เผ่า แต่กลุ่มที่รัฐบาลยอมรับได้รับสิทธิ์ตามฐานะชนพื้นเมืองมี 16 เผ่า (Madden, et al., 2016, p. 12) สำหรับชนพื้นเมืองที่จัดแสดงในห้องนิทรรศการนี้เมื่อแรกสุดมีเพียง 9 เผ่า 1 กลุ่ม และค่อย ๆ เพิ่มสอดคล้องกับการยอมรับของรัฐบาลปัจจุบันจึงมีการจัดแสดง

1. ส่วนที่วัฒนธรรมยุคก่อนประวัติศาสตร์โดยเริ่มจากยุคหิน-ยุคประวัติศาสตร์
2. ส่วนที่เป็นวัฒนธรรมของชนเผ่า ซึ่งนิทรรศการให้รายละเอียดค่อนข้างมาก โดยแบ่งเนื้อหาจัดแสดงตามลักษณะเฉพาะของชนเผ่า

จุดมุ่งหมาย

พิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวันเป็นพิพิธภัณฑ์หลัก ซึ่งมีส่วนที่เป็นจุดเด่นและส่วนที่เป็นข้อจำกัด กล่าวคือในส่วนของจุดเด่นคือเป็นพิพิธภัณฑ์แห่งแรกของไต้หวันและเป็นพิพิธภัณฑ์ที่มีรูปทรงสถาปัตยกรรมที่สวยงาม และในส่วนที่เป็นข้อจำกัดคือเป็นพิพิธภัณฑ์ที่มีขนาดเล็กไม่ใหญ่โตกว้างขวางมากนัก ด้วยเหตุที่มีพื้นที่อันจำกัด นิทรรศการที่จัดแสดงจึงมีเพียง 2 หัวเรื่อง โดยมีวัตถุประสงค์แสดงให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติและมรดกชุมชนพื้นเมืองที่มีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตในรูปแบบเฉพาะของตนเอง ดังที่Lin Hua-Qingรองผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวันท่านหนึ่งกล่าวว่า “...พิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวันให้ความสำคัญกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม...” วัตถุประสงค์ของพิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวันคือ เพื่อรวบรวมความรู้ด้านชีววิทยาและวัฒนธรรมที่หลากหลาย อีกทั้งกำหนดให้เป็นแหล่งความรู้ที่เกี่ยวกับไต้หวันยุคปัจจุบันอีกด้วย (Radio Taiwan International, n.d.)

แม้ว่าหัวข้อนิทรรศการจะมีไม่มากนัก แต่สิ่งหนึ่งที่น่าสนใจคือพิพิธภัณฑ์ได้ใช้อาคารเก่าดั้งเดิมในฐานะที่เป็นโบราณสถานที่สำคัญชิ้นหนึ่ง แสดงประวัติความเป็นมาของพิพิธภัณฑ์และการพัฒนาของไต้หวันโดยก้าวข้ามประวัติศาสตร์ความบาดหมางในยุคอานานิคมญี่ปุ่น ดังที่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องได้ให้ข้อมูลว่า

“...การที่เลือกสถานที่และอาคารแห่งนี้เป็นพิพิธภัณฑ์แห่งชาติ เนื่องจากพิพิธภัณฑ์แห่งนี้เป็นพิพิธภัณฑ์แห่งแรกของไต้หวันที่สร้างขึ้นในสมัยที่ญี่ปุ่นเข้ามาปกครอง มีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานและได้รับการดูแลมีสถานะเป็นพิพิธภัณฑ์มาอย่างต่อเนื่อง รัฐบาลไม่ได้มุ่งเน้นเกี่ยวกับเรื่องญี่ปุ่น คือไม่ได้มองว่าอาคารดังกล่าวสร้างขึ้นในสมัยอาณานิคมหรือเป็นสัญลักษณ์ของญี่ปุ่น แต่เน้นและมองเห็นคุณค่าของอาคารสถาปัตยกรรมที่มีความสวยงามและความเป็นมาของสถานที่ในฐานะพิพิธภัณฑ์แห่งแรกของไต้หวัน

เนื้อหาที่จัดแสดงนั้นเป็นรูปแบบเดิม สิ่งของที่จัดแสดงส่วนใหญ่เป็นสิ่งที่ของดั้งเดิมที่ญี่ปุ่นใช้จัดแสดง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายและความอุดมสมบูรณ์ของไต้หวันเป็นประเด็นสำคัญ

เนื่องด้วยพิพิธภัณฑ์ค่อนข้างเล็กการขยายเป็นไปได้น้อย รัฐบาลจึงจึงเอาอาคารเก่า 3 แห่งที่อยู่บริเวณใกล้เคียงมาอยู่ในระบบพิพิธภัณฑ์แห่งชาติซึ่งอาคารทั้ง 3 แห่งดังกล่าวก็เป็นอาคารที่ญี่ปุ่นสร้างขึ้นในยุคอานานิคมเช่นกัน แต่รัฐบาลไม่ได้มองว่าอาคารดังกล่าวเป็นสัญลักษณ์ของการตกเป็นอาณานิคม โดย

เรื่อง ชนพื้นเมืองในพิพิธภัณฑ์แห่งชาติ 11 เผ่า ซึ่งเป็นการจัดที่ใช้เวลากว่า 10 ปีมาแล้ว ในอนาคตมีแผนการจัดแสดงเพิ่มตามจำนวนที่รัฐบาลยอมรับอย่างเป็นทางการต่อไป (สัมภาษณ์ Jason Lin ฝ่ายการศึกษาและมรดกพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ วันที่ 1 มีนาคม 2560) ส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ทางทิศตะวันตกของเกาะ แต่ละชนเผ่าจะมีวัฒนธรรมของตนเองเป็นส่วนสำคัญทำให้สังคมไต้หวันมีลักษณะเป็นพหุสังคมและมีวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ของตนเอง

มองว่าอาคารมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ช่วงหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาไต้หวัน...” (Wu & Kuo, 2017)

2.1 ไต้หวัน : ประวัติศาสตร์ที่นำมาเล่า⁴

จากโครงเรื่องที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น จะพบว่าประวัติศาสตร์ที่นำมาเล่าในพิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวันเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ธรรมชาติและเรื่องชาติพันธุ์บนแผ่นดินไต้หวัน จัดแสดงด้วยของสะสมทางวัฒนธรรมและธรรมชาติของพิพิธภัณฑ์ที่มีอายุยาวนานนับร้อยปี ดังที่ Ovid J. L. Tzeng รัฐมนตรีสภากิจการวัฒนธรรม (ค.ศ. 2011-2012) กล่าวไว้ว่า “สิ่งของสะสมของพิพิธภัณฑ์จำนวนมากที่เป็นมรดกทางอารยธรรมของมนุษย์หรือสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ” (National Taiwan Museum, 2011, p. 6) เรื่องราวที่นำมาเล่าช่วยให้เข้าใจเรื่องราวของไต้หวัน 2 ประเด็นตามหัวเรื่องของห้องนิทรรศการ ดังนี้

1. เรื่องสัตว์และพืชของไต้หวัน

บริเวณด้านหน้าและภายในห้องนิทรรศการ
“เรื่องสัตว์และพืชของไต้หวัน”

นิทรรศการเริ่มต้นด้วยการอธิบายถึงการก่อตัวและกำเนิดของเกาะไต้หวัน แสดงให้เห็นว่าไต้หวันมีสภาพภูมิประเทศที่แตกต่างจากดินแดนอื่น และจากสภาพพิเศษทางภูมิศาสตร์ส่งผลให้ไต้หวันมีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ ดังคำบรรยายส่วนหนึ่งที่กล่าวว่า “การก่อตัวของทะเลทราย ที่ราบ และป่าฝน ทำให้แผ่นดินมีระดับความสูง ปริมาณน้ำฝน และแสงแดดที่แตกต่าง ด้วยพื้นที่ที่ไม่กว้างขวางมาก แต่ไต้หวันมีทรัพยากรทางด้านชีวภาพที่หลากหลายอย่างมากมาเป็นพิเศษ และอีกหลายสายพันธุ์ท้องถิ่น บางอย่างมีอายุถึง 3-5,000,000 ปีที่ผ่านมา เพื่อเกาะตอนกลางเป็นที่อยู่อาศัยที่สมบูรณ์แบบสำหรับสิ่งมีชีวิตหลากหลายสายพันธุ์ เป็นสายพันธุ์ท้องถิ่นที่เป็นลักษณะสำคัญที่สุดของความหลากหลายทางชีวภาพในไต้หวัน...” (National Taiwan Museum, n.d.)

⁴ เนื่องด้วยเนื้อหาและวิธีการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวันเน้นการให้ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ธรรมชาติและเรื่องของชาติพันธุ์ไม่ใช่ประวัติศาสตร์เหตุการณ์ ดังนั้นจึงไม่มีประเด็น “ประวัติศาสตร์ที่ไม่ได้เล่า” สำหรับพิพิธภัณฑ์แห่งนี้

ภายในห้องนิทรรศการซึ่งมีขนาดไม่กว้างนักจัดจำลองสภาพภูมิประเทศและสิ่งมีชีวิตที่อยู่อาศัยในแต่ละส่วน เริ่มจากทะเลที่มีพันธุ์ปลาและปะการังชนิดต่าง ๆ ตามความลึกของระดับน้ำ ป่าชายเลนที่มีสัตว์และพืชที่สามารถอาศัยอยู่ในบริเวณน้ำกร่อย และตามมาด้วยภูมิประเทศที่เป็นพื้นที่ราบ ที่ราบสูง และภูเขาที่มีพันธุ์พืช สัตว์ และแมลงต่าง ๆ อาศัยอยู่ โดยมีนัยสำคัญคือต้องการให้ผู้ชมเห็นความหลากหลายและความอุดมสมบูรณ์ของไต้หวัน

2. เรื่องชนพื้นเมืองของฟอร์โมซา (Indigenous of Formosa)

บริเวณด้านหน้าและภายในห้องนิทรรศการ
“เรื่องชนพื้นเมืองของฟอร์โมซา”

นิทรรศการเริ่มต้นด้วยการแสดงสภาพการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์ ยุคแรกบนเกาะไต้หวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ชีวิตของมนุษย์ โบราณวัตถุที่ขุดค้นได้จากแหล่งโบราณคดี เช่น กะโหลกศีรษะของมนุษย์แสดงให้เห็นว่ามีมนุษย์อาศัยอยู่ในไต้หวันมาตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ เครื่องมือหินและเครื่องปั้นดินเผา

มีคำบรรยายถึงที่มาของชนพื้นเมืองซึ่งเป็นที่มาของความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรมของไต้หวันด้วยข้อความว่า

“Taiwan เป็นเกาะเล็ก ๆ ที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของทวีปเอเชีย ด้วยสภาพทางภูมิศาสตร์และสภาพธรรมชาติที่เหมาะสม ทำให้สัตว์เลื้อยคลานด้วยนมจากภาคใต้ของจีน โยกย้ายมายังเกาะนี้ในยุคน้ำแข็งนับหมื่นปีที่ผ่านมา เมื่อยุคน้ำแข็งสิ้นสุดลงประมาณ 6,000 ปี ออสโตรนีเซียนกลุ่มผู้ที่ทำการเกษตรอพยพจากทางใต้ของจีนและจากเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เข้ามาอยู่ไต้หวัน คนเหล่านี้เป็นบรรพบุรุษของชนพื้นเมืองในปัจจุบัน

ชนพื้นเมืองของไต้หวันจัดอยู่ในกลุ่มตระกูลภาษาออสโตรนีเซียนซึ่งประกอบด้วยชนเผ่าต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ Atayal, Saisiyat, Amis, Paiwan, Rukai, Puyuma, Bunun, Tsou และ Yami (Tao) กลุ่ม Pingpu ซึ่ง

แต่เดิมอาศัยอยู่ทางด้านตะวันตกของไต้หวันพูดภาษาออสโตรนีเซียน ปัจจุบันจำนวนชนพื้นเมืองในไต้หวันมีประมาณ 450,000 คน แม้ว่ากลุ่มคนเหล่านี้จะมารากรากเหง้าเดียวกัน แต่ชนเผ่าแต่ละเผ่าก็มีระบบทางสังคมและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ด้วยเหตุนี้ไต้หวันจึงมีความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม” (National Taiwan Museum, 2008)

พื้นที่ด้านในของห้องนิทรรศการเป็นการแสดงประวัติความเป็นมาและวิถีชีวิตวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของชนพื้นเมืองทุกกลุ่ม ทั้ง 11 กลุ่ม นับสำคัญที่นิทรรศการส่วนนี้สื่อถึงผู้ชมคือไต้หวันเป็นดินแดนที่มีมนุษยศาสตร์มาตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ และแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายที่ชัดเจนของชาวไต้หวันผ่านวิถีชีวิต อัตลักษณ์ วัฒนธรรมของชนพื้นเมืองกลุ่มสำคัญ ๆ ในไต้หวัน

2.2 เพื่อนบ้านในประวัติศาสตร์ไต้หวัน

เรื่องราวที่พิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวันนำเสนอเป็นประวัติศาสตร์ธรรมชาติและประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ ไม่มีการบอกเล่าเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์จึงไม่มีเรื่องราวของเพื่อนบ้านทั้งจีนและญี่ปุ่นในส่วนของนิทรรศการถาวร 2 ห้องดังกล่าว แต่น่าสังเกตว่าที่ด้านนอกก่อนเข้าไปยังห้องโถงภายในอาคารมีวิทัศน์ขนาดใหญ่มากรัก นำเสนอเรื่อง “สาธารณรัฐฟอร์โมซาและธงเสือสีเหลือง” (The Formosan Republic and the Yellow Tiger Flag) โดยประเด็นสำคัญอยู่ที่ประวัติศาสตร์ชาวไต้หวันต่อการเข้ามาปกครองของญี่ปุ่นใน ค.ศ. 1895 ดังนั้นจึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับจีนและญี่ปุ่นเล็กน้อย โดยเริ่มต้นด้วยการกล่าวถึงความพ่ายแพ้ของจีนในสงครามจีน-ญี่ปุ่นครั้งที่ 1 ทำให้จีนโดยรัฐบาลราชวงศ์ชิงต้องลงนามในสนธิสัญญา Shimonoseki ยกเกาะ Penghu และเกาะไต้หวันให้แก่ญี่ปุ่น ขณะที่ชนชั้นสูงและเจ้าหน้าที่ไต้หวันต่อต้านญี่ปุ่นได้พยายามขอให้รัฐบาลราชวงศ์ชิงยกเลิกสัญญาดังกล่าว แต่ก็ได้รับการปฏิเสธเนื่องจากรัฐบาลไม่ต้องการขัดแย้งกับญี่ปุ่น ดังนั้นกลุ่มผู้ต่อต้านญี่ปุ่นจึงรวมตัวกันประกาศตั้ง “สาธารณรัฐฟอร์โมซา” (Republic of Formosa) วันที่ 23 พฤษภาคม ค.ศ. 1895 ขัดขวางการเข้ามาปกครองของญี่ปุ่น แต่ญี่ปุ่นก็สามารถปราบปรามและยึดครองไต้หวันได้อย่างรวดเร็วในวันที่ 21 ตุลาคม ค.ศ. 1895 และนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาไต้หวันต้องตกอยู่ภายใต้การปกครองของญี่ปุ่นเป็นเวลานานถึง 50 ปี

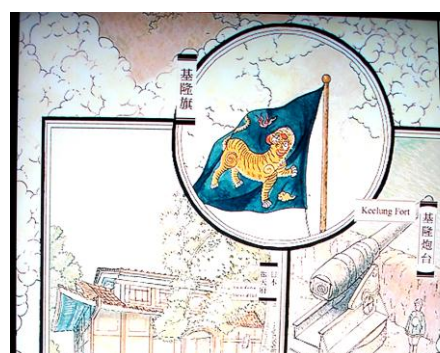
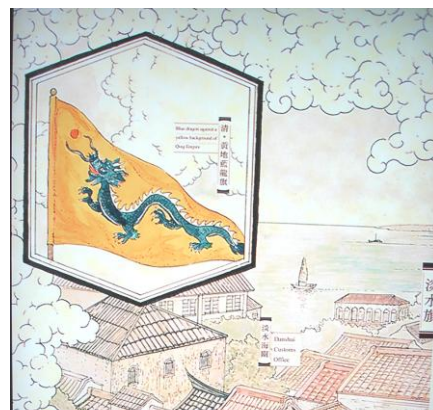
เนื้อหาช่วงหลังของวิทัศน์กล่าวถึงที่มาของ “ธงเสือสีเหลือง” (Yellow-tiger Flag) ที่ฝ่ายต่อต้านทำขึ้นเพื่อเป็นธงประจำของสาธารณรัฐฟอร์โมซาโดยเปรียบเทียบให้เห็นว่า “ธงเสือสีเหลือง” เกิดจากการเลียนแบบ “ธงมังกร” ของจีน

วิทัศน์นำเสนอเรื่อง

“สาธารณรัฐฟอร์โมซาและธงเสือสีเหลือง”

“ธงมังกร” ของจีน

“ธงเสือสีเหลือง” ของไต้หวัน

ปัจจุบันธงคันฉပ်สูญหายไป แต่ยังคงมีธงจำลองอย่างถูกต้องจากธงคันฉပ်จริงที่สร้างขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1909 ซึ่งพิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวันเก็บรักษาไว้ในฐานะหลักฐานทางประวัติศาสตร์ชิ้นสำคัญที่มีค่ามากที่สุดรวมกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์อีก 2 ชิ้นคือ 1. แผนที่ไต้หวันที่ทำขึ้นในสมัยจักรพรรดิ Kangxi (Kangxi the Taiwan Maps) 2. ภาพของ Zheng Chenggong (Portrait of Zheng Chenggong)

ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่าในพิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวัน (พิพิธภัณฑ์หลัก) มีการนำเสนอเรื่องของจีนและญี่ปุ่นไม่มากนักเนื่องจากประเด็นหลักไม่ได้เน้นเรื่องประวัติศาสตร์เหตุการณ์ นอกจากนี้การจัดแสดงเป็นไปตามแนวทางเดิมที่ญี่ปุ่นเคยจัดแสดงมา และพิพิธภัณฑ์มีของสะสมเกี่ยวกับธรรมชาติและมานุษยวิทยาจำนวนมากที่มีมาตั้งแต่สมัยญี่ปุ่น พิพิธภัณฑ์แห่งนี้จึงรักษาและนำเสนอในแนวทางนี้ต่อ ๆ มา (Wu & Kuo, 2017)

3. จินตภาพความเป็นชาติจากพิพิธภัณฑ์ : “ดินแดนแห่งความหลากหลาย”

จากหัวเรื่อง เนื้อหา และการจัดแสดงในนิทรรศการถาวรของพิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวัน (พิพิธภัณฑ์หลัก) มีความชัดเจนว่าภาพของไต้หวันที่พิพิธภัณฑ์ต้องการสร้างให้เห็นคือ ไต้หวันเป็นดินแดนที่มีความหลากหลายทางธรรมชาติทั้งด้านพืชและสัตว์ รวมทั้งมีกลุ่มชาติพันธุ์และวัฒนธรรมของชนเผ่าหลากหลายกลุ่มบนเกาะไต้หวัน ซึ่งประเด็นเรื่องความหลากหลายทางธรรมชาติไม่ได้จัดแสดงเฉพาะที่

พิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวัน (อาคารหลัก) เท่านั้น ในส่วนของ 2 อาคารคือ หอนิทรรศการธนาคารที่ดิน (Land Bank Exhibition Hall) และสวนสาธารณะ Nanmen ที่เข้ามาอยู่ใน “ระบบพิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวัน” ก็มีพื้นที่สำหรับนิทรรศการเรื่องความหลากหลายทางธรรมชาติด้วยเช่นกัน โดยหอนิทรรศการธนาคารที่ดินได้ใช้พื้นที่ด้านล่างอาคารจัดนิทรรศการเกี่ยวกับธรรมชาติ 2 เรื่อง

1. ความหลากหลายของแผ่นดินไต้หวัน (Diversity of Taiwan terrestrial)

อธิบายความเป็นมาของโลก กำเนิดสิ่งมีชีวิตบนโลก และสัตว์มีกระดูกสันหลังของไต้หวัน นิทรรศการในส่วนนี้ชี้ให้เห็นว่าลักษณะที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของไต้หวันที่ถูกยกสูงขึ้นในลักษณะเฉพาะทำให้เกิดความหลากหลายของระบบนิเวศที่ซับซ้อนและสภาพภูมิประเทศที่แตกต่างกัน จากปัจจัยดังกล่าวทำให้วิวัฒนาการของสัตว์มีกระดูกสันหลังได้รับการยอมรับว่ามีความสมบูรณ์แบบมากที่สุด พิพิธภัณฑ์มีพื้นที่แสดงตัวอย่างความหลากหลายของสัตว์ที่มีกระดูกสันหลังของสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ สัตว์เลื้อยคลาน นก และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงปรากฏการณ์ และความหลากหลายของสัตว์มีกระดูกสันหลังที่อยู่ร่วมกันกับผู้คนบนเกาะของไต้หวัน

ตู้แสดงสัตว์ชนิดต่าง ๆ ของไต้หวัน

โครงกระดูกไดโนเสาร์ในห้องนิทรรศการ

2. เดินอยู่ในโครงกระดูก (Walking within Skeletons)

แสดงถึงพัฒนาการและลักษณะของไดโนเสาร์ยุคต่าง ๆ และการสูญพันธุ์ของไดโนเสาร์ โดยมีโครงกระดูกจำลองของไดโนเสาร์หลายตัวจัดแสดงอยู่กลางห้องเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เข้าชมและเด็ก พร้อมทั้งอธิบายปรากฏการณ์ของโลกตั้งแต่ ยุค Paleozoic: ก่อนการปรากฏตัวของไดโนเสาร์ ต่อมาจึงอธิบายถึงยุค Mesozoic ซึ่งเป็นยุคที่ไดโนเสาร์ปรากฏตัวบนโลก

แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการและวงจรชีวิตของไดโนเสาร์จนไดโนเสาร์สูญพันธุ์เมื่อประมาณ 65 ล้านปีที่ผ่าน มา สุดท้ายเป็นการอธิบายถึงการปรากฏตัวและพัฒนาการของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมยุค Cenozoic

นิทรรศการส่วนนี้จบลงด้วยการเตือนให้ผู้คนได้ตระหนักถึงความเสียหายจากการสูญพันธุ์ของสัตว์ประเภทต่าง ๆ ของไต้หวันและชี้ให้เห็นความสำคัญที่ทุกคนจะต้องร่วมมือกันรักษาดูแลธรรมชาติและระบบนิเวศบนเกาะแห่งนี้ เพื่อสิ่งมีชีวิตจะได้คงอยู่ตลอดไปด้วยภาพและเนื้อความว่า

ส่วนสุดท้ายของนิทรรศการ - ภาพเกาะไต้หวัน

และข้อความเตือนให้รักษาธรรมชาติ

『สิ่งมีชีวิตในไต้หวันที่กำลังจะสูญพันธุ์เหล่านี้คือสิ่งมีชีวิตที่ค่อยๆสูญหายไปจากไต้หวัน ชีวิตที่อุดมสมบูรณ์กลับค่อยๆ ลบเลือนหายไป หากอยากให้เด็กรุ่นลูกหลานในยุคหลังยังสามารถพบเห็นสิ่งมีชีวิตที่มีค่าเหล่านี้ ขอให้ทุกคนร่วมมือกันอนุรักษ์รักษาระบบนิเวศของไต้หวันให้สิ่งมีชีวิตบนเกาะไต้หวันแห่งนี้ได้ดำรงอยู่รอดสืบต่อไป』

ในขณะที่หอนิทรรศการธนาคารไต้หวันแสดงให้เห็นความหลากหลายของสัตว์ประเภทต่าง ๆ และนิทรรศการที่สวนสาธารณะ Nanmen มีพื้นที่แสดงนิทรรศการพิเศษสำหรับเด็กเกี่ยวกับผืนดินเรื่อง “ชีวิตสุขสันต์ เกษตรยุคใหม่” (新農有機樂活現特展) โดยชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของธรรมชาติและผืนดิน ที่มนุษย์จะต้องอยู่อย่างเป็นมิตรและรู้คุณค่า เพราะผืนดินคือแหล่งผลิตอาหารที่สำคัญยิ่งของมนุษย์ ดังนั้นมนุษย์จะต้องรู้จักรักษา ไม่ทำลายผืนดินด้วยการใช้สารเคมีในการเพาะปลูก เพราะสารเคมีไม่เพียงแต่จะทำลายธรรมชาติของผืนดินเท่านั้น แต่จะทำร้ายร่างกายและสุขภาพผู้ที่รับประทานผลผลิตนั้นๆ ด้วย ดังนั้นทุกคนควรจะได้รับประทานพืชผักที่ปลูกโดยวิธีธรรมชาติ เพื่อรักษาสุขภาพของตนเองและรักษาสมดุลของธรรมชาติ นิทรรศการนี้จบลงด้วยข้อความว่า

『การอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนของมนุษย์กับธรรมชาติ

ดินแดนแห่งนี้แวดล้อมไปด้วยภูเขาและผืนป่าที่ผู้คนแถบนี้ได้อาศัยทรัพยากรจากป่าและผืนดินในการทำอาชีพหล่อเลี้ยงชีวิตมาหลายชั่วอายุคน ชาวบ้านจะหาประโยชน์จากป่าและผืนดินเท่าที่จำเป็น เขาหวงแหนและรู้คุณค่าของสิ่งที่ธรรมชาติมิให้ ถึงแม้ชาวบ้านจะทำการเพาะปลูกและเกษตรกรรม แต่ก็คำนึงถึงความสมดุลของสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศด้วย นอกจากนี้ยังได้ถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญาและประสบการณ์ให้กับผู้สืบทอดรุ่นต่อ ๆ มา ผลที่ได้คือ การมีผืนดินที่ดีทั้งคนและธรรมชาติสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างกลมกลืนและเอื้อเพื่อประโยชน์แก่กัน』

การที่พิพิธภัณฑ์เลือกเรื่องของธรรมชาติและชาติพันธุ์ที่หลากหลายมานำเสนอเป็นภาพแทนความเป็นไปของชาติในพิพิธภัณฑ์นั้น นอกจากจะเป็นไปตามแนวทางเดิมที่มีมาตั้งแต่แรกและจัดตามสิ่งของส่วนใหญ่ที่เป็นของสะสมในสมัยญี่ปุ่นดังที่ได้กล่าวแล้วในข้างต้น ยังมีปัจจัยที่น่าจะพิจารณาประกอบอีก 2 ประการคือ

1. สภาพภูมิประเทศและที่ตั้งของไต้หวัน

ไต้หวันมีสภาพเป็นเกาะเล็กเกาะน้อยมากมาย อาณาเขตไต้หวันและเกาะรอบนอกมีพื้นที่ทั้งหมด 36,192.8 ตารางกิโลเมตร มีประชากรราว 23 ล้านคน (Madden, et al., 2016, p. 8) ถือได้ว่ามีพื้นที่และ

ทรัพยากรจำกัด จึงจำเป็นที่รัฐบาลต้องสร้างสำนึกให้ประชาชนช่วยกันดูแล และสถาบันหนึ่งที่รัฐบาลใช้เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้และให้แนวคิดคือพิพิธภัณฑ์ ดังจะเห็นได้ว่าไต้หวันมีพิพิธภัณฑ์โดยรวมมากกว่า 400 แห่ง แต่ประเภทของพิพิธภัณฑ์ที่มากเป็นอันดับ 1 และอันดับ 2 คือ พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติ 74 แห่ง พิพิธภัณฑ์วัฒนธรรมและคติชนวิทยา 63 แห่ง (Slater, 2006) สะท้อนให้เห็นว่ารัฐบาลให้ความสำคัญกับเรื่องของธรรมชาติและกลุ่มชาติพันธุ์ของประเทศ

นอกจากนี้ ในอีกแง่หนึ่งแม้ไต้หวันเป็นเกาะมีพื้นที่จำกัดแต่ก็ได้ชื่อว่ามีภูมิประเทศที่สวยงาม ดังชาวโปรตุเกส ได้เรียกชื่อเกาะแห่งนี้เมื่อเดินทางเข้าถึงว่า Ilha Formosa ซึ่งมีความหมายว่า “ เกาะสวยงาม” และในปัจจุบันความสวยงามทางธรรมชาติ รวมทั้งความสวยงามจากสภาพภูมิประเทศที่หลากหลายก็ยังคงมีอยู่ ขณะเดียวกันไต้หวันยังเป็นประเทศที่มีความก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีในระดับต้น ๆ ของโลก มีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก สิ่งที่มาคือปัญหามลภาวะที่เป็นอันตรายต่อธรรมชาติและ ความสวยงามที่มีอยู่ วิธีการนำเสนอของพิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวันจึงเป็นการสร้างสำนึกให้เห็นคุณค่าและรักษาธรรมชาติที่มีอยู่อย่างหลากหลายนั้นร่วมกัน

ในขณะเดียวกันการจัดแสดงด้วยสิ่งของสะสมทางด้านมานุษยวิทยา พืช สัตว์ ทำให้มองเห็นภาพของไต้หวันที่ประกอบด้วยธรรมชาติและวัฒนธรรมที่หลากหลายในลักษณะเฉพาะตัว การจัดแสดงดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมให้ชาวไต้หวันภูมิใจในความอุดมสมบูรณ์และลักษณะเฉพาะทางธรรมชาติของไต้หวัน รวมทั้งช่วยให้เข้าใจกลุ่มคนต่างเชื้อชาติที่อยู่ร่วมกันบนเกาะไต้หวันแห่งนี้ สิ่งหนึ่งที่น่าจะก่อให้เกิดผลดี และเป็นความพยายามของรัฐบาลด้วยเช่นกัน คือการสร้างให้ชาวไต้หวันตระหนักถึงความสำคัญของธรรมชาติและระบบนิเวศวิทยานบนเกาะไต้หวัน ให้ช่วยกันรักษาความอุดมสมบูรณ์นี้ตลอดไป

2. ภูมิหลังประวัติศาสตร์และการเมือง

ไต้หวันเป็นดินแดนที่มีชนพื้นเมืองอาศัยอยู่มาเป็นเวลาช้านาน แต่ตลอดเวลาที่ผ่านมามีดินแดนแห่งนี้ตกอยู่ภายใต้การปกครองของอำนาจจากภายนอกหลายชาติและขณะที่ถูกปกครองก็มีฐานะเป็นพื้นที่ชายขอบ เช่น ในสมัยที่ญี่ปุ่นเข้ามาปกครองไต้หวันก็เป็นพื้นที่ที่อยู่ทางตอนใต้สุดของเกาะญี่ปุ่น เมื่อจีนปกครองไต้หวันก็เป็นดินแดนที่อยู่นอกแผ่นดินจีน ดังนั้นบนดินแดนของไต้หวันจึงไม่มีเรื่องราวของกษัตริย์จักรพรรดิหรือพระราชผู้ปกครอง ส่วนมากคือเรื่องคนทั่วไปที่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่บนเกาะแห่งนี้ และเป็นเรื่องของชาวบ้านและชนพื้นเมืองกลุ่มต่าง ๆ (Hsieh, 2017)

สำหรับชนพื้นเมืองนั้น ปัจจุบันไต้หวันมีชนพื้นเมือง 2.3 % (Madden, et al., 2016, p. 15) ของจำนวนประชากรทั้งหมด นับจากศตวรรษที่ 17 เป็นต้นมา ชนพื้นเมืองมักจะถูกถูกละทิ้งที่ทำกินและกลายเป็นคนกลุ่มน้อยที่ถูกเอาเปรียบ และมีฐานะด้อยกว่าคนกลุ่มใหญ่โดยเฉพาะชาวฮั่นที่อพยพมาจากจีนแผ่นดินใหญ่ที่กลายเป็นผู้มีอำนาจในการปกครอง ความไม่เท่าเทียมกันนำไปสู่ปัญหาและความตึงเครียดในสังคมชนกลุ่มน้อยที่ได้รับการยอมรับจากรัฐบาลในระยะแรกมีเพียง 9 ชนเผ่าเท่านั้น ซึ่งได้แก่ Atayal, Saisiyat, Tsou, Bunun, Rukai, Paiwan, Puyuma, Amis และ Yami (Tao) และเรียกคนกลุ่มนี้โดยรวมว่า “ชาวเขา”

ความขัดแย้งและการเคลื่อนไหวของชนพื้นเมืองในไต้หวันอาจจะไม่ปรากฏชัดเจนเท่ากับประเทศอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องจากนโยบายรัฐบาลมีนโยบายพยายามลดปัญหาความเหลื่อมล้ำและความแตกต่างทางสังคม เช่น เปลี่ยนชื่อเรียกจาก “ชาวเขา” เป็น “ชาวเขาผู้รักชาติ” (mountain compatriots ค.ศ. 1947) และเปลี่ยนเป็น “ชนพื้นเมือง” (Aborigines-ค.ศ. 1994) รวมทั้งให้พื้นที่และสถานะกับชนพื้นเมืองเพิ่มมากขึ้น เช่น หลังจากรัฐบาลพรรคก๊กมินตั๋งอพยพมายังไต้หวันในปี ค.ศ. 1951 รัฐบาลได้ออกมาตรการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของชนพื้นเมือง ค.ศ.1996 จัดตั้งสภาชนพื้นเมือง (Council of Indigenous People) ขึ้นตรงต่อสภาบริหาร (the Executive Yuan)⁵ และในช่วงต้น ค.ศ. 1999 ประกาศยอมรับชนพื้นเมืองอีก 7 ชนเผ่าอย่างเป็นทางการ ได้แก่เผ่า Thao, Kavalan, Truku, Sakizaya, Sediq, Hia'alua และ Kanakanavu รวมชนพื้นเมืองที่ได้รับการยอมรับในปัจจุบันมีจำนวนเพิ่มขึ้น 16 ชนเผ่า และ ค.ศ. 2005 สภานิติบัญญัติ (Legislative Yuan) อนุมัติ “กฎหมายขึ้นพื้นฐานของชนพื้นเมือง” (Shung Ye Museum of Formosan Aborigines, n.d., pp. 124-125)

การมีภาพและเรื่องราวของชนพื้นเมืองในพิพิธภัณฑ์แห่งชาติ น่าจะเป็นแนวทางหนึ่งของการลดความตึงเครียดและสร้างความกลมเกลียวให้เกิดขึ้นในสังคม ด้วยการเปิดพื้นที่และยอมรับว่าชนพื้นเมืองเป็นชนกลุ่มหนึ่งที่มีความสำคัญในสังคมที่มีความหลากหลายของไต้หวัน

ด้วยปัจจัยสำคัญดังกล่าวเรื่องราวของชาติที่ปรากฏในพิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวันจึงต่างจากภาพของชาติในพิพิธภัณฑ์แห่งชาติอื่น ๆ หลายแห่ง ภาพของชาติที่พิพิธภัณฑ์ให้ไว้ในความทรงจำของผู้ชมไม่ใช่เรื่องของความรุ่งเรืองผ่านหลักฐานทางโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุที่ล้ำค่าของอาณาจักรที่ยิ่งใหญ่ แต่ไต้หวันเลือกที่จะนำเสนอภาพความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายของธรรมชาติ รวมทั้งความหลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้คนที่อาศัยอยู่ในไต้หวัน เพื่อให้ทุกคนได้เรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรม อันจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมแบบผสมผสานอย่างสงบสุข นอกจากนี้เรื่องราวในพิพิธภัณฑ์ยังเป็นการกระตุ้นให้ผู้คนตระหนักถึงความสำคัญของธรรมชาติ ทั้งพืช สัตว์ น้ำ และดิน ส่งเสริมให้เห็นคุณค่า รู้จักดูแลรักษาธรรมชาติ และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่มีอยู่เพื่อชีวิตของคนรุ่นปัจจุบันและรุ่นต่อไปในอนาคต

⁵ การปกครองของสาธารณรัฐไต้หวันแบ่งออกเป็น 5 ฝ่าย เรียกว่า “สภา” (yuan) ประกอบด้วย สภาบริหาร (Executive Yuan) คณะรัฐมนตรีและฝ่ายบริหาร สภานิติบัญญัติ (Legislative Yuan) ศาลยุติธรรม (Judicial Yuan) สภาควบคุม (Control Yuan) และสภาสอบคัดเลือก (Examination Yuan)

พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติไต้หวัน

(National Museum of Taiwan History)

พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติไต้หวันตั้งอยู่ในเขต Annan (Annan District) จังหวัดไถหนาน (Tainan) บนเนื้อที่ขนาดใหญ่ 20 เฮกเตอร์ (125 ไร่) นอกจากนี้ยังมีพื้นที่สีเขียวและพื้นที่โล่งตามธรรมชาติอีกประมาณ 10 เฮกเตอร์ (62 ไร่) (Chiang, 2012, p. 14) จัดเป็นอุทยานพิพิธภัณฑ์ (The Museum Park) พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ใช้ระยะเวลาในการเตรียมการและการลงมือสร้างนานถึง 12 ปี ด้วยความมุ่งมั่นของรัฐบาลที่จะให้ที่นี่เป็นแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ที่สมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่งของไต้หวัน นับเป็นพิพิธภัณฑ์ยุคใหม่ที่เปิดให้เข้าชมเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม ค.ศ. 2011 (Chiang, 2012, p. 4) ในวาระครบรอบ 100 ปี แห่งการสถาปนาสาธารณรัฐจีน (The Republic of China)

1. พิพิธภัณฑ์กับภูมิหลังความเป็นมา

จุดเริ่มต้นการก่อตั้งพิพิธภัณฑ์เริ่มขึ้นเมื่อประมาณ ค.ศ. 1992 จากแนวคิดของอดีตประธานาธิบดี Lee Teng-Hui แห่งพรรคก๊กมินตั๋งที่เล็งเห็นว่าสังคมไต้หวันจำเป็นต้องมีพิพิธภัณฑ์แห่งใหม่ เพื่อรักษามรดกทางวัฒนธรรม สร้างความทรงจำในอดีต สร้างประเพณีการวิจัยประวัติศาสตร์และส่งเสริมการศึกษาวัฒนธรรมในอดีตของคนไต้หวัน (Li, 2016, p. 88) อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะมีแนวความคิดที่จะสร้างพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติไต้หวันอย่างแน่นอน แต่ก็ไม่สามารถเริ่มดำเนินการได้ในทันทีเนื่องจากปัญหาด้านงบประมาณและปัญหาทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่นการเลือกพื้นที่สำหรับก่อสร้างพิพิธภัณฑ์แห่งใหม่ที่ไม่ลงตัว และแม้ว่าปัญหาต่าง ๆ จะผ่านพ้นไปแล้วแต่การสร้างพิพิธภัณฑ์ก็ยังคงใช้เวลาอีกถึง 12 ปี¹ จากการเตรียมการจนถึงพิพิธภัณฑ์เปิดให้บริการ โดยในที่สุดรัฐบาลเลือกให้เมืองไถหนานเป็นที่ตั้งของพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติ สำนักงานออกแบบพิพิธภัณฑ์ได้เข้ามาดำเนินการที่เมืองไถหนานเมื่อ ค.ศ. 2002 หลังจากนั้นจึงเริ่มดำเนินการก่อสร้างและงานทางวิชาการ เตรียมสิ่งของต่าง ๆ ไปพร้อม ๆ กันจนกระทั่งทุกอย่างเสร็จสมบูรณ์ใน ค.ศ. 2011

สำหรับเหตุผลที่รัฐบาลตัดสินใจให้ไถหนานเป็นที่ก่อตั้งพิพิธภัณฑ์นั้น น่าจะมาจากเหตุผลทางประวัติศาสตร์ และเหตุผลทางการเมือง

เหตุผลทางด้านประวัติศาสตร์ เนื่องด้วยไถหนานเป็นเมืองที่เก่าแก่ที่สุดของไต้หวันมีผู้คนอาศัยมาแต่สมัยโบราณ ดังจะเห็นว่าชื่อประเทศไต้หวันมาจากคำว่า “ต้า-ยฺเหวียน” (Tayouan) ซึ่งเป็นชื่อเก่าของไถหนาน แปลว่าต่างชาติ (ไถหนัน, n.d.) ในช่วงศตวรรษที่ 17-19 เมืองไถหนานมีความเจริญรุ่งเรืองเป็น

¹ การก่อสร้างแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือระยะแรกวางพื้นฐาน(ค.ศ. 1992 – 1999), ระยะที่ 2 เตรียมการ (ค.ศ. 1999 – 2007), ระยะที่ 3 เริ่มงาน (ค.ศ. 2007 – 2011) รวมทั้งสิ้น 19 ปี ส่วนระยะเวลา 12 ปีที่กล่าวถึงนับตั้งแต่การเตรียมการในระยะที่ 2 จาก ค.ศ.1999 จนพิพิธภัณฑ์เปิดให้บริการใน ค.ศ.2007

ศูนย์กลางการปกครองที่ใหญ่ที่สุดในไต้หวัน เป็นดินแดนที่เป็นทางผ่านและเป็นศูนย์กลางการติดต่อของ ประเทศต่าง ๆ มาหลายสมัยปัจจุบันเมืองไถหนานยังมีโบราณวัตถุ และโบราณสถานซึ่งเป็นมรดกทาง วัฒนธรรมอยู่เป็นจำนวนมาก

นอกจากนี้บริเวณเขต Annanซึ่งเป็นที่ตั้งของพิพิธภัณฑสถานอยู่ใกล้กับทะเลสาบ Taijiang (Taijiang Inland Sea) ซึ่งเป็นทะเลภายในที่มีความสำคัญและโดดเด่นในประวัติศาสตร์ไต้หวัน เนื่องจากเป็นที่อยู่ ของชาวพื้นเมืองของไต้หวันในยุคแรกๆทั้งยังเป็นเขตที่พ่อค้าจากตะวันตกและตะวันออกเดินทางเข้ามา ค้าขายระหว่างกันจนกระทั่งในสมัยราชวงศ์ชิงทะเลภายในมีการเปลี่ยนแปลงจนกลายเป็นที่ราบลุ่มปาก แม่น้ำ จึงเป็นศูนย์รวมของผู้คนจากที่ต่างๆซึ่งพิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์แห่งชาติไต้หวันกล่าวถึง ความสำคัญของสถานที่แห่งนี้ว่าเป็น“เวทีของประวัติศาสตร์และรากฐานของความฝัน” (Chiang, 2012, p. 14) จากความสำคัญทางประวัติศาสตร์ดังกล่าวข้างต้น เมืองไถหนานจึงถูกเลือกให้เป็นสถานที่ตั้ง พิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์แห่งชาติไต้หวัน

เหตุผลทางการเมือง ดังที่ได้กล่าวแล้วว่าความคิดในการจัดสร้างพิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์แห่งชาติ ไต้หวันเริ่มขึ้นจากแนวคิดของประธานาธิบดี Lee Teng-Hui ที่ต้องการปกป้องประวัติศาสตร์และมรดก ทางวัฒนธรรมของไต้หวันซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวเป็นเวลาแห่งการเปลี่ยนผ่านและการคลี่คลายความรู้สึก ผูกพันของชาวไต้หวันกับจีนแผ่นดินใหญ่ ชาวไต้หวันเคลื่อนไหวหาความหมายทางประวัติศาสตร์ชาติ ใหม่ย้ำความพิเศษของวัฒนธรรมไต้หวัน (Taiwanization, n.d.) เพื่อที่จะแยกไต้หวันออกจากจีน แผ่นดินใหญ่ปฏิเสธความคิดที่ว่าไต้หวันและจีนเป็นชาติเดียวกันและปฏิเสธว่าไต้หวันเป็นส่วนหนึ่งของ จีน (Wang & Liu, 2004, p. 572)

แนวคิดดังกล่าวเริ่มปรากฏชัดขึ้นในสมัยประธานาธิบดี Lee Teng-Hui ซึ่งเป็นประธานาธิบดีคน แรกของไต้หวันที่เกิดบนเกาะไต้หวัน จึงมีความแตกต่างจากประธานาธิบดีที่ผ่านมาซึ่งมีความผูกพันกับจีน แผ่นดินใหญ่มากยิ่งขึ้น ในช่วงที่ Lee Teng-Hui เป็นประธานพรรคก๊กมินตั๋ง (KMT) แนวคิดการสร้าง ไต้หวันให้เป็นประเทศอิสระจากจีนถูกชูขึ้นเป็นประเด็นสำคัญ ในขณะที่เดียวกันนักการเมืองท้องถิ่นเริ่ม สนับสนุนการอยู่ร่วมกันได้อย่างปรองดองระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆภายใต้สโลแกน“วิถีการดำรงชีวิต ร่วมกัน” (shengminggongtongti) และ “กลุ่มชาติพันธุ์ใหม่” (xinxingminzu) เพื่อขยายฐานเสียงและผ่อนคลาย ความตึงเครียดระหว่างชาวจีนแผ่นดินใหญ่และชาวไต้หวันโดยการรวมกลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในไต้หวันทั้งหมด เข้ากับอัตลักษณ์ “ความเป็นไต้หวันใหม่” ที่เน้นในเชิงชาติพันธุ์ทั้งหมดในไต้หวันมีการมองหากรอบ แนวคิดใหม่ที่จะทำให้เกาะไต้หวันเป็นรัฐที่แตกต่างและแยกเป็นอิสระจากจีน (Wang & Liu, 2004, p. 572)

ความคิดดังกล่าวสืบต่อและจริงจังกว้างขึ้นตามลำดับโดยเฉพาะเมื่อพรรคเสรีประชาธิปไตยโดย Chen Shui-Bian เป็นประธานาธิบดีถึง 2 สมัย (Taiwanization, n.d.) การเน้นความเป็นไต้หวันในฐานะ สังคมประชาคมอิสระเป็นชาติของกลุ่มคนที่มีเอกลักษณ์ทางอัตลักษณ์และวัฒนธรรมยังมีความชัดเจนและ เข้มข้นมากขึ้น (Zheng, 2015, pp. 9-13) ซึ่งศาสตราจารย์ Soong Jenn-Jaw แห่งภาควิชาประวัติศาสตร์สถาบัน บัณฑิตศึกษาศาสตร์การเมืองมหาวิทยาลัยแห่งชาติ Cheng Kung ไถหนานได้แสดงความเห็นไว้อย่าง

น่าสนใจว่า การจัดนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติไต้หวัน เป็นวิธีหนึ่งของการสร้างชาติใหม่ (Nation Rebuilding) คือสร้างประวัติศาสตร์และอัตลักษณ์ของตนเองกล่าวคือเจียงไคเช็ค หรือพรรคก๊กมินตั๋งได้สร้างรัฐมาแล้วแต่สิ่งที่จะต้องทำต่อคือจะสร้างคำอธิบายใหม่หรือนวนคิดเรื่องของชาติใหม่อย่างไรและภารกิจดังกล่าวก็ถูกทำให้เป็นจริงได้สำเร็จในสมัยประธานาธิบดี Lee Teng-Hui และ Chen Shui-Bian ซึ่งวิธีการสำคัญคือการสร้างพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติขึ้นที่เมืองไถหนานแห่งนี้ (Wu, 2004, p. 620)

อีกเหตุผลหนึ่งที่น่าจะต้องพิจารณาในประเด็นของการเมืองคือ นอกจากไถหนานจะเป็นเมืองที่เก่าแก่ที่สุดของไต้หวันแล้ว ไถหนานยังเป็นบ้านเกิดของประธานาธิบดี Chen Shui-Bian และภริยา (เจินนู่เปียน, n.d.) อีกทั้งยังเป็นเป็นฐานอำนาจที่สำคัญของพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้าโดยเฉพาะในการเลือกตั้งระดับชาติด้วย (ไถหนาน, n.d.) ปัจจัยดังกล่าวน่าจะเป็นอีกหนึ่งเหตุผลในการกำหนดที่ตั้งของพิพิธภัณฑ์เมืองไถหนานแห่งนี้

ในที่สุดพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติที่ใช้เวลาเตรียมการและเวลาการสร้างถึง 12 ปีก็สร้างเสร็จสมบูรณ์โดยรัฐบาลได้เลือกวันเปิดอย่างเป็นทางการในเดือนตุลาคม ค.ศ. 2011 ซึ่งเป็นวันครบรอบ 100 ปี ของการสถาปนาสาธารณรัฐจีน (The Republic of China) ซึ่งเป็นสัญญาณหนึ่งที่บ่งบอกถึงความเป็นอิสระที่แยกออกจากจีน

2. นิทรรศการ : ประวัติศาสตร์ที่เล่ากับจุดหมายการจัดแสดง

โครงเรื่อง

อาคารที่จัดแสดงนิทรรศการของพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติไต้หวันเป็นอาคารขนาดใหญ่ 4 ชั้น ภายในอาคารแบ่งพื้นที่การจัดแสดงนิทรรศการ ซึ่งมีโครงเรื่องหรือหัวข้อนิทรรศการ ดังนี้

ชั้นที่ 1 จัดแสดงในหัวข้อ “Discovering Taiwan” แบ่งออกเป็น 4 ส่วนประกอบด้วย Time Travel, Taiwan and the Nature, The Farming Village และ Childhood and Games พื้นที่ในส่วนนี้เป็นพื้นที่สำหรับการเรียนรู้ของเด็กอายุระหว่าง 4-9 ขวบโดยเป้าหมายของการจัดนิทรรศการเพื่อต้องการให้เด็กได้รับการดูแลแนะนำจากผู้ใหญ่

ชั้นที่ 2 และชั้นที่ 3 จัดแสดงในหัวข้อ “แผ่นดินของเรา ประชาชนของเรา : เรื่องราวของไต้หวัน” (Our Land, Our People: The Story of Taiwan) ซึ่งเป็นนิทรรศการถาวรเป็นการจัดแสดงหลักของพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติไต้หวัน ซึ่งบอกเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ของไต้หวัน โดยตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน พื้นที่ส่วนนี้เป็นห้องโถงโล่งขนาดใหญ่ ซึ่งเปิดรวมชั้นที่ 2 และชั้นที่ 3

ชั้นที่ 4 พื้นที่สำหรับนิทรรศการชั่วคราวที่หมุนเวียนเปลี่ยนไปตามโอกาส

ห้องนิทรรศการหลักของพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติไต้หวันชั้นที่ 2 และ 3 เป็นห้องโถงขนาดใหญ่มีพื้นที่ 4,377 ตารางเมตร (Chiang, 2012, p. 32) ซึ่งได้รับการออกแบบให้เป็นพื้นที่จัดนิทรรศการแบบเปิดในหัวเรื่อง “แผ่นดินของเรา ประชาชนของเรา : เรื่องราวของไต้หวัน” (Our Land, Our People:

The Story of Taiwan) โดยจัดแสดงศิลปวัตถุทางวัฒนธรรม และภูมิทัศน์ที่เหมือนจริง ภาพชีวิตและผู้คนที่ถูกจำลองขึ้นขนาดเท่าของจริงรวมทั้งแสดงผ่านอุปกรณ์มัลติมีเดียที่หลากหลายอยู่ภายในห้องนิทรรศการที่เปิดโล่ง พิพิธภัณฑ์แห่งนี้เลือกที่จะนำประวัติศาสตร์สังคมและวัฒนธรรมเป็นแกนหลักของการเล่าเรื่องเน้นแสดงให้เห็นถึงรากเหง้าความเป็นมาของผู้คนและวัฒนธรรมของไต้หวันไว้อย่างชัดเจนโดยวางผังและแบ่งเรื่องราวออกเป็น 8 หัวเรื่องเรียงลำดับ (ดังภาพ) คือ

ที่มา : https://en.nmth.gov.tw/excontent_109.html

1. แผ่นดินของเราประชาชนของเรา : เรื่องราวของไต้หวัน	Our Land, Our People The Story of Taiwan
2. ผู้อาศัยยุคแรก	The Early Residents
3. การเผชิญหน้าระหว่างวัฒนธรรมที่แตกต่าง	Encounters between Disparate Cultures
4. การย้ายถิ่นของชาวจีนสู่ไต้หวัน	Chinese Migration to Taiwan
5. ดินแดนแห่งพหุสังคมและพหุวัฒนธรรม	Territorial Societies and Plural Cultures
6. การปฏิรูปและระเบียบใหม่	Transformations and the New Order
7. มุ่งสู่ความหลากหลายและสังคมประชาธิปไตย	Towards a Diverse, Democratic Society
8. มองสู่ศตวรรษใหม่	Peering into a New Century-Twin Theaters

จุดมุ่งหมาย

การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติไต้หวันอยู่ในช่วงการฟื้นฟูระบบประชาธิปไตยและมีความผ่อนคลายทางการเมือง โดยรัฐบาลได้ยกเลิกกฎอัยการศึกส่งผลให้ชาวไต้หวันมีโอกาสนในการศึกษาและค้นคว้าประวัติศาสตร์พื้นถิ่นได้อย่างอิสระ ซึ่ง Hsieh Shih-yuan กัณธารักษ์หัวหน้าแผนกวิจัยของพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติไต้หวันได้อธิบายและให้ข้อมูลถึงที่มาของแนวคิดในมุมมองกว้างและการดำเนินการเพื่อจัดนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ว่า (Lin, 2017)

1. พิพิธภัณฑ์ต้องการจัดแสดงเรื่องราวประวัติศาสตร์ของไต้หวันจากมุมมองของไต้หวัน

ในอดีตคนไต้หวันจะรับรู้เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของชาติจีน ซึ่งวิธีคิดและแนวการจัดพิพิธภัณฑ์แต่เดิมจะเป็นเรื่องราวของวีรบุรุษ (ตามแนวทางในประวัติศาสตร์จีน) อีกทั้งจากการที่ไต้หวัน

ถูกปกครองโดยจีนและญี่ปุ่น ดังนั้นประวัติศาสตร์ไต้หวันจึงถูกบันทึกในฐานะประวัติศาสตร์ของคนขายขอบ จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ไต้หวันต้องการให้มีการบันทึกประวัติศาสตร์ไต้หวันเองโดยมีไต้หวันเป็นศูนย์กลาง

นอกจากนี้ ยังมีความพยายามค้นหาเอกสารเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไต้หวันจากประเทศอื่น ๆ เช่น อเมริกาและประเทศต่าง ๆ ในยุโรปเนื่องจากต้องการออกจากวิธีการมองประวัติศาสตร์ในมุมมองของจีนหรือญี่ปุ่น 2 ชาตินักรวรรดินิยม

2. พิพิธภัณฑสถานต้องการสร้างประวัติศาสตร์ที่เป็นเรื่องของประชาชน

แนวทางการศึกษาประวัติศาสตร์ในไต้หวันเมื่อ 20-30 ปีที่ผ่านมาจะเน้นเรื่องประวัติศาสตร์วิถีชีวิตสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติแต่แนวคิดใหม่มองว่าประวัติศาสตร์ความเป็นมาของไต้หวันในอดีตเป็นดินแดนที่ถูกปกครองโดยคนหลายชาติ เรื่องราวบนแผ่นดินไต้หวันส่วนใหญ่คือเรื่องของการติดต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้คนเดินทางเข้ามาและชนพื้นเมืองบนเกาะการจัดแสดงในพิพิธภัณฑสถานจึงมีเรื่องราวของประชาชนทั่วไปบนเกาะไต้หวัน โดยศึกษาว่าคนกลุ่มต่าง ๆ มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอย่างไรการดำเนินชีวิตเป็นอย่างไรส่งผลให้เนื้อหาที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑสถานไต้หวันเป็นประวัติศาสตร์ของประชาชน

จากกรอบแนวคิดดังกล่าวจึงเป็นที่มาของหัวข้อนิทรรศการภายใต้ชื่อ “ดินแดนของเรา ผู้คนของเรา เรื่องราวของไต้หวัน” (Our land, Our people : The Story of Taiwan) ซึ่งมีจุดมุ่งหมายสำคัญคือ (Chiang, 2012, pp. 4-5)

1. เพื่อสื่อสารให้ประชาชนชาวไต้หวันได้เข้าใจเรื่องราวของธรรมชาติและวัฒนธรรมที่หลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในไต้หวันโดยการบอกเล่าประวัติศาสตร์ทั่วไปของดินแดนและผู้คนในยุคต่าง ๆ
2. เพื่อบอกเล่าเรื่องราวของผู้พลพต่าง ๆ ที่มายังไต้หวันในแต่ละยุคสมัยให้ผู้ชมได้ตระหนักถึงความหมายของความเป็นชาวไต้หวัน พร้อมทั้งการเรียนรู้ที่จะเคารพสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมซึ่งได้ก่อสร้างมาอย่างยากลำบากและกำลังแบ่งบานบนเกาะแห่งนี้
3. เพื่อให้ผู้เข้าชมได้รู้จักกับผู้คนในกลุ่มวัฒนธรรมต่าง ๆ และรู้ถึงการพัฒนาวัฒนธรรมในไต้หวันเชื่อมโยงความเป็นไปในอดีตกับปัจจุบันได้

2.1 ไต้หวัน : ประวัติศาสตร์ที่นำมาเล่า

ดังที่ได้กล่าวแล้วว่ารัฐบาลได้วางเป้าหมายไว้อย่างชัดเจนที่จะให้พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติไต้หวัน บอกเล่าประวัติศาสตร์ที่เน้นความเป็นไต้หวันหรือสร้างความเป็นไต้หวัน (Taiwanization) จากแนวนโยบายดังกล่าวส่งผลต่อการจัดแสดงเรื่องราวในพิพิธภัณฑสถานโดยตรงโดยเฉพาะการจัดนิทรรศการที่พยายามสร้างอัตลักษณ์ใหม่เพื่อให้แตกต่างจากจีน

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติไต้หวันรวมข้อมูลด้านโบราณคดี ภูมิศาสตร์ ชาติพันธุ์วิทยา และคติชนวิทยาของไต้หวันเข้าไว้ด้วยกัน เพื่อให้มองเห็นประวัติศาสตร์อันยาวนานของไต้หวัน เห็นความ

หลากหลายและการใช้ชีวิตของกลุ่มคนผ่านคำบรรยายและสิ่งของเครื่องใช้ที่จัดแสดง โดยมีแนวเรื่องที่ชัดเจน มีวิธีสร้างรูปแบบและเรื่องราวของชาติให้สอดคล้องกับชื่อเรื่องและจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ห้องนิทรรศการเปิดโล่งทำให้สามารถไล่สิ่งของชิ้นใหญ่เพื่อการจัดแสดงได้อย่างน่าสนใจ ทำให้เห็นความหลากหลายและการใช้ชีวิตของผู้คนผ่านข้าวของเครื่องใช้ที่จัดแสดง

จากการประมวลโครงเรื่องจาก 8 หัวเรื่องที่พิพิธภัณฑ์นำมาร้อยเรียงบอกเล่าภายใต้กรอบความคิด “แผ่นดินของเรา ประชาชนของเรา : เรื่องราวของไต้หวัน” ทำให้เข้าใจอัตลักษณ์ความเป็นมาของไต้หวัน ในประเด็นหลัก ๆ 3 ประเด็นคือ

1. สภาพที่ตั้งและภูมิประเทศของไต้หวัน

นิทรรศการสร้างความรู้ความเข้าใจในสภาพที่ตั้งและภูมิประเทศของไต้หวันอันเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญที่พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติไต้หวันใช้ในการดำเนินเรื่องเพื่อเป็นการสร้างความรู้แก่ผู้ชมให้เข้าใจถึงสภาพที่ตั้งและภูมิประเทศของไต้หวันในฐานะเกาะที่มีลักษณะพิเศษทางธรรมชาติซึ่งส่งผลต่อการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ การสร้างสรรค์วัฒนธรรม จนกลายเป็นความหลากหลายของไต้หวันในปัจจุบัน ดังความว่า

『...ไต้หวันเป็นเกาะที่มีระบบนิเวศที่แตกต่างกันสุดขั้ว มีทั้งภูเขาสูงที่อยู่ติดกับมหาสมุทรน้ำลึก แวดล้อมด้วยพรมไม้เมืองหนาวและป่าเขตร้อนที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน เราสามารถดำน้ำระหว่างภูเขาและมหาสมุทรหรือเปลี่ยนจากป่าเขตร้อนเป็นเขตหนาวเย็นได้ภายในเวลาเพียงแค่ครึ่งชั่วโมง...』

แต่สิ่งสำคัญคือ การที่เกาะไต้หวันได้รวมเอาสิ่งแวดล้อมที่หลากหลายไว้ด้วยกันได้สร้างความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศบนเกาะไต้หวัน อันเป็นปัจจัยสำคัญที่ดึงดูดให้ผู้คนเดินทางมายังเกาะแห่งนี้ ซึ่งนิทรรศการแสดงให้เห็นว่าไต้หวันได้กลายเป็นศูนย์กลางเส้นทางการเดินเรือในมหาสมุทรแปซิฟิก จนกระทั่งผู้คนเดินทางเข้ามาได้ผสมผสานกันจนเป็น “ไต้หวัน” ในปัจจุบันว่า

『...ตั้งแต่สมัยโบราณ ผู้คนจากเผ่าพันธุ์ต่าง ๆ จากหลากหลายประเทศถูกดึงดูดมายังเกาะแห่งนี้ ที่นี้จึงเป็นแหล่งหลอมรวมซึ่งความแตกต่างของภาษา อาหาร และวัฒนธรรม และได้กลายมาเป็นพื้นที่ที่มนุษย์สร้างขึ้นพร้อมด้วยชาติอันอุดมสมบูรณ์ก่อให้เกิดเป็นเรื่องราวอันมากมายที่ผสมผสานกันจนเป็นไต้หวัน...』

2. ไต้หวันกับช่วงเวลาของการก้าวสู่ความเป็นปหุสังคม

หลังจากแสดงให้เห็นถึงลักษณะพิเศษของสภาพภูมิศาสตร์และสังคมเบื้องต้นของเกาะไต้หวันแล้วในส่วนต่อมาเป็นการขยายภาพให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น พิพิธภัณฑ์ใช้หัวเรื่องที่เหลือเกือบทั้งหมดตั้งแต่หัวเรื่องที่ 2-6 และใช้พื้นที่เกินกว่าครึ่งหนึ่งของอาารนิทรรศการแสดงประวัติศาสตร์การอพยพของคลื่นผู้คนที่ย้ายมาไต้หวันและการผสมผสานทางวัฒนธรรมกับคนท้องถิ่น โดยกำหนดหัวเรื่องตามลำดับยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ดังนี้

“ผู้อพยพยุคแรก” เนื้อหาในส่วนนี้ เป็นการอธิบายภาพของไต้หวันให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยนำเสนอเรื่องราวการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์บนเกาะไต้หวันว่า มีมายาวนานตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์

เมื่อราว 20,000-30,000 ปีมาแล้ว ต่อมาในสมัยหินใหม่ประมาณ 60,000 ปีก่อนคริสตกาลได้มีมนุษย์หลายกลุ่มจากเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้อพยพมายังเกาะไต้หวันเป็นระยะ ๆ จนเกิดการตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรขึ้น รู้จักการทำเกษตรกรรม ผลิตภาชนะดินเผา และเกิดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมและการค้าขายกับเผ่าหรือกลุ่มต่าง ๆ จนกลายเป็นเอกลักษณ์ของสมัยนี้จนกระทั่งเข้าสู่ยุคเหล็กเมื่อประมาณ 2,000 ปีก่อนคริสตกาล ผู้คนบนเกาะไต้หวันมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมมากขึ้น อันเป็นผลจากการติดต่อค้าขายทั้งในและนอกเกาะ ทั้งจีนและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะบริเวณ Qiwulan site ได้พบโบราณวัตถุจากต่างประเทศเป็นจำนวนมากเช่นเครื่องปั้นดินเผาเครื่องเคลือบเหรียญทองแดงแก้วและงานโลหะอื่นๆ จากบริเวณประเทศจีนญี่ปุ่นเกาหลีโอกินาวาและแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้แสดงให้เห็นว่าเกาะไต้หวันไม่ได้้อย่างโดดเดี่ยวประเด็นสำคัญคือ พิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์แห่งชาติไต้หวันพยายามแสดงให้เห็นว่าการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมได้เกิดขึ้นบนเกาะไต้หวันมายาวนานนับตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์

“การเผชิญหน้าระหว่างวัฒนธรรมที่แตกต่าง” นิทรรศการให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 16 แสดงให้เห็นถึงการเข้ามาของผู้คนจากเอเชียและยุโรปเพื่อทำการค้าหรือหนีปัญหาทางการเมือง โดยให้ความสำคัญกับการเข้ามาของชาวจีน ญี่ปุ่น ดัตช์ สเปน เป็นต้น ซึ่งผู้ที่เดินทางเข้ามาที่เกาะไต้หวันนี้ได้มีปฏิสัมพันธ์กับชนพื้นเมืองดั้งเดิม และมีการผสมผสานทางวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องในประวัติศาสตร์

“การย้ายถิ่นของชาวจีนสู่ไต้หวัน” นิทรรศการส่วนนี้กล่าวถึงการเข้ามาของชาวจีนในช่วงศตวรรษที่ 17 ซึ่งส่วนใหญ่เดินทางมาจากมณฑล Fujian และกวางตุ้ง (Canton) ที่อยู่ตรงข้ามกับไต้หวัน เรื่องราวแสดงให้เห็นความยากลำบากในการเดินทางที่อาจจะเป็นอันตรายจนอาจจะต้องเสียชีวิต แต่ผู้คนก็ยังเดินทางเสี่ยงภัยมาเพื่อชีวิตและอนาคตที่ดีขึ้นในไต้หวันซึ่งถือว่าเป็น “ดินแดนแห่งโลกใหม่” จึงมีชาวจีนอพยพเข้ามาจำนวนมากหลายระลอกจนนับครั้งไม่ถ้วน จนกระทั่ง ใน ค.ศ. 1684 หลังจากรัฐบาลชิงได้ผนวกเอาไต้หวันไว้เป็นดินแดนในปกครอง จึงได้ออกนโยบายเข้มงวดห้ามให้ประชาชนจาก Fujian และกวางตุ้งอพยพมาไต้หวัน นิทรรศการบรรยายว่า ‘ถึงกระนั้นผู้คนเป็นจำนวนมากก็ยังย้ายมาตั้งถิ่นฐานที่ไต้หวันดินแดนแห่งโลกใหม่ทั้ง ๆ ที่ต้องเผชิญกับช่องแคบที่อันตรายซึ่งเป็นที่รู้จักในนาม “ร่องน้ำดำ” (Black Water Ditch)’

“ดินแดนแห่งพหุสังคมและพหุวัฒนธรรม” หลังจากอธิบายรายละเอียดให้เห็นภาพว่ามีคนจากที่ต่าง ๆ เดินทางเข้ามายังไต้หวันแล้ว นิทรรศการจึงแสดงให้เห็นความหลากหลายทางสังคมและทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้น โดยให้ความสำคัญกับผู้อพยพชาวจีนซึ่งเป็นกลุ่มผู้อพยพที่มีจำนวนมากที่สุด คนจีนจึงเป็นกลุ่มคนที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดลักษณะสังคมบนเกาะการปรับตัวบนดินแดนใหม่ที่มีสภาพแวดล้อมหลากหลายทำให้เกิดสภาพสังคมและวัฒนธรรมที่หลากหลายเช่นกันนอกจากนี้ขนบธรรมเนียมประเพณีจากบ้านเกิดของผู้อพยพชาวจีนเหล่านั้นก็ได้กระจายไปตามที่ต่าง ๆ ประเพณีวัฒนธรรมเหล่านี้กลายเป็นแกนหลักของไต้หวันในขณะนั้น เช่น การแสดงขบวนแห่ทางศาสนาซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งของชาวจีนในขณะนั้น

ขบวนแห่ทางศาสนาตามความเชื่อและวัฒนธรรมชาวจีน

อย่างไรก็ตามผู้คนที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติที่อพยพเข้ามาอยู่ในไต้หวัน ต่างผสมผสานหลอมรวมกลายเป็นอัตลักษณ์เฉพาะของ “ชาวไต้หวัน” ดังบทบรรยายตอนหนึ่งของนิทรรศการว่า

“...ขณะที่พวกเขาได้ตั้งถิ่นฐานบนดินแดนแห่งนี้วัฒนธรรมของพวกเขาค่อย ๆ กลมกลืนไปกับสังคมท้องถิ่นและสร้างวัฒนธรรมผสมแบบใหม่เพื่อต้อนรับผู้อพยพกลุ่มต่อไปการอพยพการผสมผสานและการแปลงสัญชาติของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ ในเรื่องราวของประเทศไต้หวัน กระบวนการนี้เองได้หลอมรวมลักษณะที่หลากหลายของวัฒนธรรมและสร้างลักษณะเฉพาะของชาวไต้หวันที่ไม่สามารถประเมินได้จากภาษาเชื้อชาติและวิถีชีวิต...” (Chiang, 2012, p. 33)

ประวัติศาสตร์ส่วนนี้จบด้วยการสร้างความเข้าใจให้เห็นถึงการแพร่หลายวัฒนธรรมจีนบนเกาะไต้หวัน รวมทั้งที่มาของการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมจีนและชนพื้นเมืองหลังจากนั้นจึงนำเสนออีกหนึ่งเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ของไต้หวัน คือการเข้ามาของญี่ปุ่นซึ่งจะเป็นอีกหนึ่งวัฒนธรรมที่เข้ามาผสมผสานทำให้วัฒนธรรมของไต้หวันเข้าสู่ความเป็นสมัยใหม่มากขึ้น

“การปฏิรูปและระเบียบใหม่” ญี่ปุ่นเข้ามายึดครองไต้หวันใน ค.ศ. 1895 อันเป็นผลจากสงครามจีน-ญี่ปุ่นครั้งที่ 1 ที่ญี่ปุ่นเป็นฝ่ายชนะ การเข้ามาของญี่ปุ่นกับการเปลี่ยนแปลงสังคมและวัฒนธรรมของไต้หวันต่างจากประวัติศาสตร์การเข้ามาของคนจีนที่ผ่านมา เนื่องจากญี่ปุ่นเข้ามายึดครองไต้หวันดังนั้นความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นจึงเป็นเรื่องราวของการใช้อำนาจดำเนินการ และเป็นการเปลี่ยนจากสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นสู่อารยธรรมตะวันตก สำหรับคนไต้หวันมีทัศนคติทั้งบวกและลบต่อญี่ปุ่น ดังเช่นคำบรรยายจากนิทรรศการถึงเหตุการณ์ช่วงนี้ว่า 『...การปกครองรูปแบบเฉพาะนี้ ทำให้ชาวไต้หวันรู้สึกได้ถึงการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ภายใต้การควบคุมของญี่ปุ่น หรือกล่าวอีกมุมหนึ่งได้ว่า ผู้คนถูกดึงดูดสู่อารยธรรมตะวันตกสมัยใหม่ซึ่งเผยแพร่จากผู้ปกครองคนใหม่ แต่อีกด้านหนึ่งผู้คนที่รู้สึกขมขื่นต่อความไม่เท่าเทียมภายใต้การปกครองแบบอาณานิคมประชาชนไต้หวันจึงอยู่ในช่วง “ยุคญี่ปุ่น” เป็นเวลาครึ่งศตวรรษ ซึ่งเป็นช่วงแห่งการดิ้นรนระหว่างการต่อต้านต่อความอยุติธรรมและยอมรับซึ่งวัฒนธรรมรูปแบบใหม่...』

อย่างไรก็ดี ในส่วนหนึ่งของนิทรรศการได้แสดงให้เห็นว่าการปกครองของญี่ปุ่นนำความเปลี่ยนแปลงที่เป็นประโยชน์กับไต้หวัน เช่น ระบบการศึกษาที่ได้เปิดโลกกว้างให้กับชนชั้นสูงของไต้หวันได้ซึมซับอารยธรรมตะวันตกสมัยใหม่พร้อมทั้งการปรับปรุงแนวคิดพื้นฐานรูปแบบเฉพาะของไต้หวันเข้าไว้ด้วยกัน และด้วยระบบการศึกษาสมัยใหม่นี้เองที่ทำให้วัฒนธรรมแบบใหม่ได้ก่อตัวขึ้นในเขตชุมชนเมืองของไต้หวัน

เมื่อไต้หวันก้าวสู่ความเป็นสมัยใหม่ผ่านช่วงเวลาที่ยาวนานกลายเป็นพหุสังคม เนื้อหานิทรรศการในส่วนที่เหลือจึงเป็นภาพของปัจจุบันและภาพของอนาคต

3. ไต้หวันกับภาพของปัจจุบันและอนาคต

“มุ่งสู่ความหลากหลายและสังคมประชาธิปไตย” เนื้อหาในส่วนนี้เป็นเรื่องราวของการเข้าสู่ยุคใหม่ของประวัติศาสตร์โลก หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง ซึ่งไต้หวันก็อยู่ในช่วงก้าวสู่สมัยใหม่เช่นกันเนื้อหาในตอนต้นของนิทรรศการแสดงให้เห็นถึงบรรยากาศของไต้หวันภายใต้การเมืองแบบต่าง ๆ ทั้งประชาธิปไตย อำนาจอธิปไตย เผด็จการ และคอมมิวนิสต์ เป็นต้น

เนื้อหาในหัวข้อนี้ถือเป็นประวัติศาสตร์ร่วมสมัยที่นิทรรศการยังคงให้ความสำคัญกับเรื่องของความหลากหลาย ประเด็นสำคัญที่ถูกนำมาเสนอในนิทรรศการคือการอพยพของรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐจีน (Republic of China) มายังไต้หวันใน ค.ศ. 1949 ซึ่งเป็นช่วงสงครามเย็นไต้หวันกลายเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มประเทศประชาธิปไตยซึ่งนำโดยสหรัฐอเมริกาและเป็นพันธมิตรระดับแนวหน้าที่ต่อต้านคอมมิวนิสต์ในเขตมหาสมุทรแปซิฟิก และการใช้อำนาจในการบริหารปกครองไต้หวัน โดยเฉพาะการจำกัดเสรีภาพในการแสดงออกด้านสิทธิพื้นฐานต่าง ๆ รวมทั้งการจำกัดการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นของไต้หวัน เพื่อให้ง่ายต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมจีน

เนื่องจากเนื้อหาที่นำเสนอในส่วนนี้เป็นเหตุการณ์ร่วมสมัย พิธีกรสามารถจัดรูปแบบการแสดงโดยโยงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้เห็นและเข้าใจถึงความเชื่อมต่อการเมือง สังคม และเศรษฐกิจของปัจจุบันได้อย่างน่าสนใจผ่านฉากการจัดแสดง 3 ฉากคือ

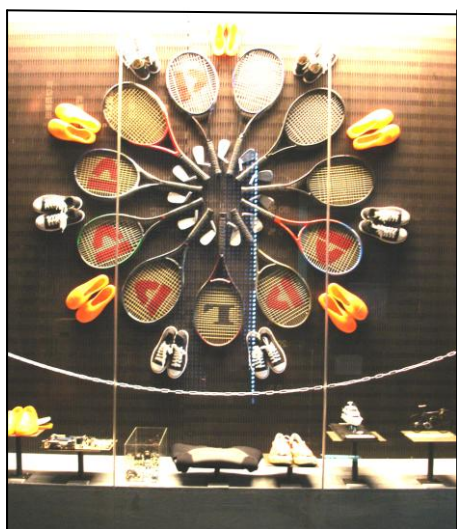

ภาพห้องเรียนในสมัยการต่อต้านคอมมิวนิสต์

ฉากแรก แสดงให้เห็นการต่อต้านฝ่ายคอมมิวนิสต์และรัสเซียผ่านทางการศึกษา การโฆษณาชวนเชื่อ และการฟื้นฟูวัฒนธรรมจีนดั้งเดิมโดยใช้ห้องเรียนที่เต็มไปด้วยคำขวัญและคำโฆษณาชวนเชื่อ

หุ่นจำลองฉากชีวิตการทำงานของคนได้หัวน
ในช่วงแรกของการพัฒนาเศรษฐกิจ

ตัวอย่างสินค้าส่งออกที่ผลิตในได้หัวน

ฉากที่ 2 แสดงให้เห็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาเศรษฐกิจด้วยพลังและความอุตสาหะของประชาชนทำให้ประเทศสามารถพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจ นิทรรศการใช้ฉากที่สมาชิกในครอบครัวกำลังทำงานภายใต้แสงสลัวภายในบ้านขณะที่มีภาพของจระเข้ที่ติดขัดซึ่งเป็นวิถีชีวิตของผู้คนในสมัยดังกล่าวอยู่เบื้องหลัง

ฉากที่ 3 แสดงถึงความสำเร็จในการพัฒนาประเทศได้หัวนกลายเป็นประเทศอุตสาหกรรมที่มีชื่อเสียงทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) พัฒนาค้าขายสินค้าของตนเองก้าวขึ้นเป็นประเทศ “นิคซ์” ในทศวรรษ 1970

สุดท้ายนิทรรศการชี้ให้เห็นว่าการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจทำให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นเริ่มหันมาให้ความสนใจการเมือง เกิดการประท้วงและรัฐบาลยกเลิกกฎอัยการศึก เป็นจุดเริ่มต้นของประชาธิปไตย นิทรรศการจบลงด้วยบรรยากาศประชาธิปไตยในหัวเรื่อง “ทุกคนมีสิทธิ์ที่จะพูด” พร้อมกับข้อความตอนหนึ่งว่า

『สังคมของได้หัวนค่อยๆเก็บสะสมความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยและในตอนนี้ ผู้คนจากหลายเชื้อชาติ ผู้ซึ่งมีความคิดเห็นที่หลากหลายต่อสาธารณะได้แสดงถึงวัฒนธรรมที่หลากหลายของเกาะนี้ พร้อมทั้งช่วยสร้างสังคมที่เป็นอิสระ เป็นสังคมที่เปิดกว้าง และเป็นประชาธิปไตย』

“มองสู่ศตวรรษใหม่” หัวเรื่องสุดท้ายแตกต่างจากทุกหัวเรื่องที่ผ่านมา ไม่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ไม่มีภาพหรือคำบรรยายใด ๆ มีเพียงจอภาพขนาดใหญ่ 2 จอ โดยจอหนึ่งจะแสดงภาพและถ่ายทอดข้อความที่เขียนโดยเด็กๆถึงความหวังที่แต่ละคนมีต่ออนาคตข้างหน้า ในขณะที่จออีกจอหนึ่งจะแสดงภาพที่ถ่ายทอดสภาพแวดล้อมต่างๆทั้งธรรมชาติ วัฒนธรรมที่สามารถพบเห็นได้ทั่วไปบนเกาะได้หัวน

ส่วนสุดท้ายของนิทรรศการ
จัดแสดงด้วยจอภาพยนตร์พิเศษ 2 จอ

การนำเสนอดังกล่าวเป็นวิธีการที่พิพิธภัณฑ์ต้องการทิ้งประเด็นไว้ให้ผู้เข้าชมได้คิดไตร่ตรองที่จะใช้ประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาเป็นบทเรียนที่จะก้าวเดินและสร้างเส้นทางที่ถูกต้องต่อไปในอนาคตอย่างไร โดยระบุว่า “หลังจากที่ท่านได้เห็นการเปลี่ยนแปลงของประวัติศาสตร์ การเปลี่ยนแปลงระบบการปกครอง และเห็นการผสมผสานของวัฒนธรรมกลุ่มต่าง ๆ ที่มีส่วนร่วมในการสร้างประวัติศาสตร์ของประเทศไต้หวัน ในตอนนี้เรากำลังจะเข้าสู่ช่วงสุดท้ายของนิทรรศการ และมาถึงยังรอยต่อของอดีต ปัจจุบันและอนาคตแห่งนี้ ที่ซึ่งเรื่องราวของประเทศไต้หวันมาถึงบทสุดท้าย คำถามคือ “แล้วเรื่องราวจะดำเนินต่อไปอย่างไร” “แล้วเรื่องราวจะสานต่อจากรากฐานวัฒนธรรมที่หลากหลายของไต้หวันและจะยังซึมซับอิทธิพลจากวัฒนธรรมอื่น

ต่อไปหรือไม่” และ “ผู้คนในอนาคตมีความคาดหวังอย่างไรต่อบทต่อไปที่กำลังจะมาถึง” (Chiang, 2012, pp. 92-93)

ทั้งหมดที่กล่าวมาคือเรื่องราวที่นิทรรศการนำมาจัดแสดงตามกรอบแนวคิดที่วางไว้ อย่างไรก็ตาม ด้วยกรอบที่กำหนดไว้ อาจจะทำให้ประวัติศาสตร์บางส่วนถูกคัดออกไปไม่ถูกนำมาบอกเล่า

ประวัติศาสตร์ที่ไม่ได้เล่า

ถ้าพิจารณาจากแนวคิดของการจัดนิทรรศการที่ระบุไว้อย่างชัดเจนว่าจะนำเสนอเรื่อง “แผ่นดินของเรา ประชาชนของเรา : เรื่องราวของไต้หวัน” จะสังเกตได้ว่า “ประชาชนของเรา” ที่นิทรรศการให้ความสำคัญคือการอพยพของคนจีนในช่วงแรกในคริสต์ศตวรรษที่ 17 แสดงและอธิบายให้เห็นอย่างชัดเจนถึงการเข้ามา รวมทั้งปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนจีนที่อพยพเข้ามากับชนพื้นเมือง ซึ่งในความเป็นจริงแล้วมีผู้อพยพชาวจีนอพยพเข้ามายังไต้หวันหลายระลอก โดยเฉพาะกลุ่มผู้อพยพในช่วงหลังที่อพยพมาพร้อมกับรัฐบาลของเจียงไคเช็คเมื่อ ค.ศ.1949 มีจำนวนมากถึง 1-2 ล้านคนนิทรรศการหัวข้อ “มุ่งสู่ความหลากหลายและสังคมประชาธิปไตย” ซึ่งเป็นหัวข้อเกี่ยวกับรัฐบาลสาธารณรัฐจีนในไต้หวันโดยตรงไม่ได้กล่าวถึงกลุ่มผู้อพยพ แต่ให้ความสำคัญกับบทบาทของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ และสังคมมีคำอธิบายถึงการอพยพมาของคนจากแผ่นดินใหญ่เพียงสั้น ๆ ในส่วนคำนำที่หน้าห้องนิทรรศการว่า 『...การสิ้นสุดของสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้นำไปสู่ยุคใหม่ของประวัติศาสตร์โลก ไต้หวันก็อยู่ในช่วงการพัฒนาขั้นตอนใหม่โดยการย้ายถิ่นของรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐจีน (Republic of China ; ROC) มายังไต้หวันเพื่อป้องกันอำนาจคอมมิวนิสต์ในไต้หวัน รัฐบาลสาธารณรัฐจีนได้ออกกฎหมายด้านการ

สงครามแบบระยะยาวไว้พร้อมทั้งได้จำกัดเสรีภาพในการปราศรัยในที่สาธารณะและสิทธิพื้นฐานต่าง ๆ ต่อมาจึงได้จำกัดการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นของไต้หวันอีกด้วยเพื่อให้สอดคล้องกับการสนับสนุนวัฒนธรรมจีน

นอกจากนี้มีการกล่าวเพิ่มเติมอีกเล็กน้อยเกี่ยวกับประเด็นการเผยแพร่วัฒนธรรมของชาวจีนที่อพยพมากับพรรคก๊กมินตั๋งว่า “...เมื่อฝ่ายสาธารณรัฐจีนได้เข้ามายังเกาะไต้หวันใน ค.ศ. 1949 พวกเขาได้นำวัฒนธรรมที่หลากหลายมายังเกาะแห่งนี้พร้อมกับคลื่นของการอพยพครั้งนี้ บรรดาทหารและผู้ติดตามได้สร้างวัฒนธรรมของ “หมู่บ้านทหาร” (Military Dependent’s Village) ขึ้นและในช่วงหลังการยุติการศึกษาการอนุรักษ์วัฒนธรรมนี้ได้อยู่เคียงข้างกับขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมอื่นๆ เช่นการอนุรักษ์วัฒนธรรมของชาวHakka การเปลี่ยนชื่อ เป็นต้น เพื่อตอบสนองต่อการเรียกร้องต่อการพัฒนาวัฒนธรรมที่หลากหลายบนเกาะไต้หวันรัฐบาลได้สนับสนุนและให้การรับรองภาษาท้องถิ่นอื่นๆ และสร้างองค์กรของทางการเพื่อสนับสนุนวัฒนธรรมเหล่านั้น...” (Chiang, 2012, p. 87)

การที่พิพิธภัณฑสถานไม่ได้ให้ความสำคัญที่จะนำเสนอเรื่องของกลุ่มคนหลายล้านคนที่อพยพมายังไต้หวันในช่วง ค.ศ. 1949 น่าจะเป็นไปตามแนวคิด “การทำให้เป็นไต้หวัน” (Tawanization) ของพรรคเสรีประชาธิปไตยที่ให้ความสำคัญกับการแสดงให้เห็นวัฒนธรรมจีนที่ผสมผสานกับวัฒนธรรมท้องถิ่นในสมัยโบราณมากกว่าวัฒนธรรมจีนที่มาจากจีนแผ่นดินใหญ่โดยตรง หรือกล่าวได้สั้น ๆ ว่าพิพิธภัณฑสถานต้องการแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของคนไต้หวันปัจจุบันกับชาวจีนที่อพยพมาในอดีตสมัยราชวงศ์ชิงมากกว่าความสัมพันธ์กับกลุ่มชาวจีนจากแผ่นดินใหญ่ที่มากับพรรคก๊กมินตั๋งดังที่ศาสตราจารย์ Chen Hurng-Yu ได้อธิบายถึงความสัมพันธ์ของคนไต้หวันในปัจจุบันที่มีต่อกลุ่มบรรพบุรุษของตนเองว่า “บรรพบุรุษของชาวไต้หวันคือคนจีนที่อพยพมาอยู่ไต้หวันในช่วงราชวงศ์ชิง และบรรพบุรุษของของเกาะไต้หวันคือชนกลุ่มน้อย” (Chen, 2016)

นอกจากนี้ถ้าพิจารณาจาก “สรุปเหตุการณ์สำคัญของไต้หวัน” ที่ประมวลไว้จะเห็นว่ากว่าที่ไต้หวันจะก้าวมาสู่ความเป็นประชาธิปไตยเช่นในปัจจุบันประชาชนไต้หวันต้องต่อสู้กับอุปสรรคต่าง ๆ มากมาย และหลายเหตุการณ์ที่ถือว่าเป็นจุดสำคัญในประวัติศาสตร์ เช่น “เหตุการณ์ 6 เมษายน” ค.ศ. 1949, การต่อสู้ของ Peng Ming-Min นักการเมืองและนักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย ค.ศ. 1964 และ “ขบวนการ Tangwai” ค.ศ. 1986 เป็นต้น (ดูเพิ่มเติมใน “ลำดับเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ไต้หวัน” หน้า 253 - 262) แต่ประวัติศาสตร์การต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยมีกล่าวถึงเพียงเล็กน้อยใน หัวข้อ “มุ่งสู่ความหลากหลายและสังคมประชาธิปไตย” เช่น ในตอนต้นกล่าวถึง “เหตุการณ์ 228” ใน ค.ศ. 1947 ที่ชาวไต้หวันท้องถิ่นไม่พอใจจึงก่อการจลาจลต่อต้านรัฐบาลสาธารณรัฐจีนที่ยังครองอำนาจอยู่บนแผ่นดินใหญ่และกล่าวถึงอีกเล็กน้อยในตอนท้ายของนิทรรศการถึงการเคลื่อนไหวทางการเมืองโดยอธิบายว่าเป็นกิจกรรมที่เป็นผลจากเศรษฐกิจรุ่งเรืองและมั่นคงดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น ซึ่ง ChiangMing-Shan ภันฑารักษ์ประจำพิพิธภัณฑสถานได้อธิบายเหตุผลว่า “..นิทรรศการถาวรจัดแสดงประวัติศาสตร์แบบ timeline ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันโดยให้ความสำคัญเฉพาะประวัติศาสตร์ 3 เรื่องคือ 1.ความหลากหลาย . ประวัติศาสตร์สาธารณะ (Public History) 3.เหตุการณ์ร่วมสมัย” เรื่องทางการเมืองเช่น การเรียกร้องประชาธิปไตย บทบาทของ

นักศึกษาจึงต้องจัดแสดงในส่วนของนิทรรศการชั่วคราว เช่น นิทรรศการเรื่อง “กิจกรรมนักศึกษา (Student Activism)” ก็เป็นเรื่องหนึ่งที่พิพิธภัณฑ์จัดแสดงในรูปแบบของนิทรรศการชั่วคราวเพื่อให้เห็นถึงการต่อสู้ทางการเมืองของนักศึกษาที่เรียกร้องเพื่อสิทธิเสรีภาพนำมาซึ่งความเป็นประชาธิปไตยของไต้หวันในปัจจุบัน...” (Chiang, 2017)

2.2 เพื่อนบ้านในประวัติศาสตร์ไต้หวัน

การนำเสนอเรื่องราวในนิทรรศการของพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติไต้หวันเป็นการอธิบายให้เข้าใจภูมิหลังความเป็นมาของผู้คนบนเกาะไต้หวันซึ่งประกอบด้วยผู้คนหลายกลุ่มทั้งที่เป็นชนพื้นเมืองและผู้อพยพมาสู่ไต้หวันอีกหลายระลอก ได้แก่ โปรตุเกส สเปน จีน และญี่ปุ่น ทั้งนี้เพื่อเป็นการปูพื้นฐานไปสู่ความเข้าใจประเด็นความหลากหลายทางวัฒนธรรมบนเกาะไต้หวัน ซึ่งแน่นอนว่าในฐานะเพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้เรื่องราวของจีนและญี่ปุ่นจึงถูกนำมากล่าวถึงในแง่มุมต่าง ๆ ค่อนข้างมาก

จีน เรื่องราวเกี่ยวกับจีนที่พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติไต้หวันให้ความสำคัญมากเป็นพิเศษคือชาวจีนที่อพยพเข้ามาในไต้หวันในสมัยรัชกาลพระเจ้า Kangxi ราชวงศ์ชิงเข้ามาปกครองไต้หวันชาวจีนที่นำมาเล่าในประวัติศาสตร์ไต้หวันมีฐานะเป็นผู้เข้ามาเผยแพร่วัฒนธรรมจีนบนเกาะไต้หวัน และเป็นกลุ่มคนที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างให้เกิดวัฒนธรรมที่ผสมผสานคือนิทรรศการหัวเรื่อง “การย้ายถิ่นชาวจีนสู่ไต้หวัน” และ “ดินแดนแห่งพหุสังคมและพหุวัฒนธรรม” แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์ระหว่างชาวจีนที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานกับปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มชนพื้นเมืองเพื่อให้ผู้ชมได้เข้าใจถึงที่มาของวัฒนธรรมจีนซึ่งได้กลายเป็นวัฒนธรรมหลักของไต้หวันในปัจจุบันเช่นบรรยายว่า 『...การปรับตัวให้กลายเป็นจีนและการสร้างอารยธรรมของชาวพื้นเมืองที่อาศัยในพื้นที่ราบที่ติดต่อกับชาวฮั่นบ่อยๆ จะได้รับอิทธิพลความเชื่อและวัฒนธรรมจากชาวจีนที่ละน้อย มีการส่งครูไปประจำหมู่บ้านชนพื้นเมืองเพื่อสอนภาษาจีนให้กับคนหนุ่มสาวของชนพื้นเมือง....』

อย่างไรก็ตามนิทรรศการได้แสดงให้เห็นว่าการติดต่อระหว่างจีนกับชาวพื้นเมืองมีทั้งเรื่องที่เป็นบวกและเป็นลบเช่นคนจีนที่อพยพมาก็ได้สร้างสิ่งใหม่ให้กับไต้หวันทั้งทางด้านเศรษฐกิจและวัฒนธรรม โดยเฉพาะวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นจากวิถีชีวิต การทำเกษตร เช่น ไร่อ้อย ประมง ทำนา และนาเกลือ ซึ่งทั้งหมดยังคงมีอยู่ในปัจจุบันและเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในเศรษฐกิจไต้หวันในขณะเดียวกันก็ชี้ให้เห็นว่าการจัดระเบียบการปกครองของราชวงศ์ชิงในไต้หวัน เช่น นโยบายการปรับปรุงที่ดินของจีนล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อกับชาวพื้นเมือง รวมทั้งการแย่งชิงพื้นที่ทำกินของผู้อพยพชาวจีนกับชนพื้นเมืองทำให้ชาวพื้นเมืองที่อาศัยอยู่เดิมต้องอพยพหาที่อยู่ใหม่นิทรรศการบรรยายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่า 『...ในสมัยราชวงศ์ชิง

หุ่นจำลองชาวพื้นเมืองที่ต้องอพยพออกจากที่ดินทำกิน

ชนพื้นเมืองจำนวนมากให้ชาวฮั่นเช่าที่ดินหรือจ้างที่คนไว้กับชาวฮั่น เนื่องจากไม่มีหนทางอื่นในการเลี้ยงชีพ และบ่อยครั้งที่ดำรงชีวิตอย่างยากลำบากเพราะสูญเสียที่ทำกิน จากเอกสารที่ค้นพบในสมัยนั้น เขียนโดยข้าราชการและอาลักษณ์บันทึกไว้ว่าชนพื้นเมืองประสบปัญหาดังกล่าว ...]

แต่อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะแสดงให้เห็นว่าวัฒนธรรมจีนเป็นต้นกำเนิดวัฒนธรรมหลักของไต้หวัน ในปัจจุบัน แต่นิทรรศการก็ได้แสดงให้เห็นถึงการเข้ามาของวัฒนธรรมคนกลุ่มอื่นด้วยไม่ว่าจะเป็นชนพื้นเมือง ชาวตะวันตก หรือญี่ปุ่น ทั้งนี้เพื่อแสดงให้เห็นว่าแม้วัฒนธรรมจีนจะเป็นวัฒนธรรมหลัก แต่ไม่ใช่วัฒนธรรมทั้งหมดของไต้หวันเพราะไต้หวันเป็นแหล่งรวมของวัฒนธรรมที่หลากหลาย

ญี่ปุ่น ญี่ปุ่นเข้ามาเกี่ยวข้องกับไต้หวันตั้งแต่สมัยโบราณ แต่บทบาทสำคัญของญี่ปุ่นในประวัติศาสตร์ไต้หวันคือช่วงเวลาที่ญี่ปุ่นเข้ามาปกครองไต้หวันในฐานะเจ้าอาณานิคมเป็นเวลานานร่วม 50 ปี (ค.ศ. 1895-1945) ซึ่งเป็นระยะเวลายาวนานที่ญี่ปุ่นสามารถวางพื้นฐานและสร้างอิทธิพลไว้ในดินแดนของไต้หวัน ด้วยเหตุนี้เรื่องราวของญี่ปุ่นในพิพิธภัณฑ์แห่งนี้จึงมีทั้งด้านบวกและด้านลบ เช่นเดียวกับเรื่องราวของจีน

ที่ป้ายบอกเรื่องราวนิทรรศการส่วนนี้ มีคำอธิบายบรรยายถึงความรู้สึกที่คนไต้หวันมีต่อการเข้ามาของญี่ปุ่นทั้ง 2 ด้านว่า

ในช่วงแรกนิทรรศการแสดงให้เห็นถึงการใช้อำนาจบังคับรวมทั้งปฏิบัติต่อต้านญี่ปุ่นจากคนท้องถิ่นของไต้หวันหลากหลายกลุ่มที่สำคัญคือกลุ่มชนชั้นสูงและข้าราชการที่ไม่ยอมรับการเข้ามาปกครองของญี่ปุ่นประกาศสถาปนาสาธารณรัฐฟอร์โมซา นิทรรศการจัดแสดง “ธงเสือสี่เหลี่ยม” ผืนใหญ่เป็นธงของสาธารณรัฐที่สถาปนาขึ้นใหม่และถือเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญของไต้หวันในปัจจุบัน และยังได้แสดงภาพเรื่องราวการต่อต้านญี่ปุ่นจากคนท้องถิ่น เช่น การลุกฮือของชาวเผ่า Wushe ใน ค.ศ. 1930 และการหยุดงานและการประท้วงบริษัท Asano Cement ที่ไถ่คนงานออกตามอำเภอใจใน ค.ศ. 1928 เป็นต้น

นอกจากนี้ เนื้อหาในส่วนนี้ยังแสดงภาพลักษณ์ของญี่ปุ่นในฐานะผู้ปกครองที่ดักดวงผลประโยชน์จากไต้หวัน ดังคำอธิบายบางส่วนว่า [ช่วงแรกของการปกครองของญี่ปุ่น ไต้หวันถูกกำหนดให้เป็นศูนย์กลางการผลิตพืชผลเขตร้อนรวมทั้งข้าวเพื่อตอบสนองความต้องการของญี่ปุ่น ในช่วงปลาย ค.ศ. 1930 ไต้หวันถูกกำหนดให้อยู่ในนโยบายมุ่งสู่ความเป็นอุตสาหกรรม ในช่วงภาวะสงคราม ได้มีการก่อตั้งอุตสาหกรรมผลิตยุทธโศปกรณ์เป็นจำนวนมากเพื่อสนับสนุนสงครามและยังได้มีการก่อตั้งมูลนิธิต่างๆ เพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมในไต้หวัน]

ท่ามกลางความขมขื่นของไต้หวันภายใต้การปกครองของญี่ปุ่น ในพิพิธภัณฑ์ยังได้นำเสนอเรื่องราวของญี่ปุ่นในด้านบวกด้วยเช่นกันโดยยอมรับว่าญี่ปุ่นมีส่วนนำสังคมที่ทันสมัยและความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีมาสู่ไต้หวัน เช่น การจัดการศึกษาของญี่ปุ่นนอกจากจะเปิดหน้าต่างไปสู่โลกกว้างให้กับชนชั้นสูงของไต้หวันให้ได้สัมผัสอารยธรรมตะวันตกสมัยใหม่ยังให้โอกาสกับเด็กพื้นเมืองด้วยการเปิด “โรงเรียนเด็กพื้นเมือง” นิทรรศการอธิบายว่า [ในความพยายามทำให้คนพื้นเมืองมี “ความเจริญ”

ด้วยการศึกษา สำนักผู้ว่าการทั่วไปได้จัดตั้งโรงเรียนสอนเด็กพื้นเมืองในเผ่าต่างๆ มีการจัดโปรแกรมเพื่อเรียนภาษาญี่ปุ่นสอนศีลธรรมและการวาดภาพ นอกจากนั้นสำนักงานได้มีแผนที่จะส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ภูเขาเพื่อเปลี่ยนวิถีชีวิตของคนพื้นเมือง จึงได้จัดให้มีโปรแกรมอบรมการเกษตรเพื่อสอนที่โรงเรียนเด็กพื้นเมืองด้วย]

ผลงานอีกอย่างที่นิทรรศการให้ความสำคัญคือการนำวัฒนธรรมสมัยใหม่เข้ามา เช่น วัฒนธรรมการบริโภค มีอาคารพาณิชย์ ห้างสรรพสินค้า ร้านกาแฟรูปแบบคาเฟ่ วัฒนธรรมเพลงป๊อป และโรงภาพยนตร์ เป็นต้น ตัวอย่างเมืองที่ได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัยที่สำคัญคือ ไทเป และญี่ปุ่นได้พัฒนาให้เมืองไทเปซึ่งเป็นศูนย์กลางการปกครองของญี่ปุ่นในไต้หวันให้เป็นศูนย์กลางทางการเมืองที่มีสภาพการดำรงชีวิตและสุขอนามัยที่ดี ส่งผลให้เมืองไทเปเป็นศูนย์กลางทางด้านการค้าและวัฒนธรรมแบบใหม่และกลายเป็น 『เมืองที่มีชื่อเสียงโดดเด่นมากที่สุดในไต้หวัน』

Hsieh Shih-Yuan ในฐานะภัณฑารักษ์หัวหน้าแผนกวิจัยได้อธิบายว่า “...การเข้ามาของญี่ปุ่นในประวัติศาสตร์ไต้หวันมีทั้งด้านดีและไม่ดี ญี่ปุ่นมาช่วยสร้างระบบสาธารณูปโภค นำความเจริญและความทันสมัยใหม่เข้ามาในไต้หวัน ซึ่งประชาชนหลายกลุ่มมองญี่ปุ่นในด้านดีในด้านที่ญี่ปุ่นเอาความเจริญมาสู่ไต้หวัน แต่ในเวลาเดียวกันขณะที่ปกครองไต้หวันญี่ปุ่นปฏิบัติต่อคนไต้หวันไม่ดีนัก และนำเอาทรัพยากรกลับไปพัฒนาประเทศญี่ปุ่น พิพิธภัณฑ์จึงได้ทำหน้าที่เสนอภาพทั้งด้านที่ดีและไม่ดี...” (Hsieh, 2017)

3. จินตภาพความเป็นชาติจากพิพิธภัณฑ์ : “พหุสังคมที่ผสมผสาน”

แม้ว่าเรื่องราวของไต้หวันในประวัติศาสตร์ที่นำมาเสนอโดยรวมแล้วจะมีหลายประเด็นแต่ภาพสำคัญที่พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ต้องการให้ผู้เข้าชมได้เห็นคือไต้หวันในฐานะพหุสังคมที่ผู้คนจากหลากหลายที่มา รวมกันอยู่อย่างกลมกลืน ดังที่ Hsieh Shih-Yuan ภัณฑารักษ์หัวหน้าแผนกวิจัยได้ให้คำอธิบายว่า

“...พิพิธภัณฑ์ต้องการให้คนเข้าใจประวัติศาสตร์ของไต้หวันในมุมมองของคนไต้หวันเองโดยชมเรื่องอยู่ที่ความหลากหลายของผู้คน และเป็นถิ่นฐานของคลื่นผู้ชนที่อพยพเข้ามาอย่างต่อเนื่องในอดีตคนไต้หวันจะรับรู้เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ซึ่งจะเป็นการศึกษาประวัติศาสตร์จีนมากกว่าแต่ 30 ปีก่อนที่ผ่านมามีการฟื้นฟูประชาธิปไตยทำให้คนไต้หวันเริ่มศึกษาและค้นคว้าประวัติศาสตร์พื้นถิ่นที่เป็นเรื่องของไต้หวันเอง พิพิธภัณฑ์แห่งนี้เกิดขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าวด้วยแนวคิดที่จัดแสดงเรื่องราวประวัติศาสตร์และผู้คนของไต้หวันเอง...” (Hsieh, 2017) เช่นเดียวกับ Chiang Ming-Shan ภัณฑารักษ์หัวหน้าแผนกนิทรรศการก็ได้อธิบายถึงการจัดนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ว่า “...ต้องการให้คนเข้าใจประวัติศาสตร์ของไต้หวันในมุมมองของคนไต้หวันเอง โดยชมเรื่องอยู่ที่ความหลากหลายของผู้คน...” (Chiang, 2017)

จุดเริ่มต้นนิทรรศการ จากบันไดทางเลื่อนขึ้นไปยังแผนที่เกาะไต้หวันประกอบไปด้วยใบหน้าคน

เมื่อพิจารณาเนื้อหาและวิธีการนำเสนอ จะเห็นว่าหัวใจเรื่องใหญ่ของนิทรรศการที่ใช้ชื่อว่า “แผ่นดินของเราประชาชนของเรา:เรื่องราวของไต้หวัน” ก็ได้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าประเด็นหลักของนิทรรศการเป็นเรื่องของคนและแผ่นดินไต้หวัน วิธีการนำเสนอที่น่าสนใจที่สุดคือจุดแรกของนิทรรศการอยู่ที่ชั้นที่ 2 เปิดฉากด้วย “แผนที่ที่ประกอบด้วยใบหน้าคน” แวนไวร์ของผู้เข้าชมอยู่ด้านหน้าบันไดเลื่อนเป็นจุดแรกสุดที่ผู้เข้าชมจะเห็นภายใต้แนวคิดที่สะท้อนให้เห็นว่า “ลักษณะเด่นของคนไต้หวันเป็นคนมาจากที่ต่าง ๆ เพราะฉะนั้นไม่ว่าคุณจะมาจากริโน ไนน์ ปัจจุบันถ้าคุณอยู่ในไต้หวันคุณก็คือคนไต้หวัน” โดยจะมีจุดที่ผู้มาเยี่ยมชมสามารถที่จะถ่ายรูปตัวเองจากจุดที่อยู่ด้านล่างและรูปก็จะไปปรากฏอยู่บนแผนที่ไต้หวันที่อยู่ด้านบน

หลังจากปูพื้นให้เข้าใจที่ตั้งสภาพภูมิศาสตร์ และคนพื้นเมืองแล้ว พิพิธภัณฑ์ทำให้พื้นที่เกินกว่าครึ่งของห้องนิทรรศการอธิบายถึงการเข้ามาและการผสมผสานวัฒนธรรมบนเกาะไต้หวัน โดยใช้หัวใจเรื่องที่ 2-3-4 แสดงให้เห็นการผสมผสานวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนพื้นเมืองกับชาวจีนที่มาจากแผ่นดินใหญ่ หลังจากนั้นจึงเป็นการแสดงให้เห็นถึงการเข้ามาของวัฒนธรรมใหม่ที่ญี่ปุ่นนำเข้ามาและปลูกฝังเผยแพร่ในไต้หวันภายใต้ระบบอาณานิคมเป็นเวลานานถึง 50 ปี

หลังจากนั้นในหัวใจเรื่องสุดท้าย “มุ่งสู่ความหลากหลายและสังคมประชาธิปไตย” แสดงถึงความสำเร็จในการพัฒนาประเทศไปสู่การเป็นประชาธิปไตย เป็นข้อสรุปส่งท้ายให้เห็นว่าความหลากหลายของผู้คนและวัฒนธรรมซึ่งเป็นเอกลักษณ์สำคัญของไต้หวันไม่ได้เป็นอุปสรรคของความก้าวหน้าของชาติ แต่ไต้หวันสามารถผนึกกำลังผู้คนและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันเป็นพลังผลักดันให้ประเทศก้าวเดินไปบนเส้นทางการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ได้

อย่างไรก็ตามไม่เพียงแต่สาระและแกนหลักของนิทรรศการที่จัดแสดงภายในอาคารเท่านั้นที่บอกเล่าถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและผู้คนในส่วนของตัวอาคารและบริเวณลานด้านหน้าของพิพิธภัณฑ์ก็ถูกออกแบบเพื่อบอกเล่าเรื่องราวของผู้อพยพรุ่นแรกๆ ที่เดินทางข้ามทะเลเข้ามายังแผ่นดินของไต้หวันพร้อมกับการผสมกลมกลืนกับวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยสร้างสัญลักษณ์สื่อความหมาย 4 อย่างได้แก่ “ล่องเรือ” “หาดทราย” “กำแพงเมฆ” และจบลงด้วย “การผสมผสาน” แต่ละสัญลักษณ์มีความหมายเสริมให้ภาพของไต้หวันในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีน้ำหนักและความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังนี้คือ (Chiang, 2012, pp. 10-13)

อาคารพิพิธภัณฑ์และแผลงโซล่าเซลล์

ผังพิพิธภัณฑ์และสัญลักษณ์เกี่ยวกับการเดินทางของผู้อพยพ

1. **ล่องเรือ** คือ เส้นทางเดินที่สร้างผ่านแอ่งน้ำด้านหน้าพิพิธภัณฑ์ซึ่งเปรียบเสมือนกับช่องแคบไต้หวัน (ช่องน้ำดำ) ที่ผู้ออกแบบใช้เป็นสัญลักษณ์แทนเส้นทางการเดินทางที่ผู้อพยพใช้เดินทางผจญภัยข้ามทะเลมายังเกาะไต้หวัน

2. **หาดทราย** คือ เนินดินที่สร้างให้อยู่กลางแอ่งน้ำใช้เป็นสัญลักษณ์แสดงถึงลักษณะภูมิประเทศของไต้หวันที่มีหาดทรายเป็นจำนวนมากเนินดินที่เป็นสัญลักษณ์เปรียบเสมือนกับชายฝั่งที่ผู้อพยพมองเห็นเมื่อแล่นเรือเข้ามาใกล้เกาะไต้หวัน

3. **กำแพงเมฆ** คือ แผลงโซล่าเซลล์สร้างอยู่บริเวณด้านหน้าของอาคารหลักบริเวณด้านหน้าอาคารพิพิธภัณฑ์มีแผลงโซล่าเซลล์ ที่ผลิตกระแสไฟฟ้าสำหรับใช้ในตัวอาคาร และบนแผลงโซล่าเซลล์มักมีภาพสะท้อนของท้องฟ้าและกลุ่มเมฆซึ่งเป็นภาพที่สวยงามเป็นเสมือนกำแพงเมฆ พิพิธภัณฑ์จึงใช้จุดนี้สื่อถึงอนาคตและความหวังอันเจิดจ้าที่ผู้อพยพมีอยู่อย่างเต็มเปี่ยมเมื่อเดินทางมาถึงไต้หวัน

อาคารและเสาเข็มพิพิธภัณฑ
นำรูปแบบจากบ้านยกสูงของชาวพื้นเมือง

4. การผสมผสานคืออาคารพิพิธภัณฑที่มีรูปแบบสถาปัตยกรรมถูกออกแบบด้วยการรวมเอาสถาปัตยกรรมที่พักอาศัยของชาวพื้นเมืองกลุ่มต่างๆในไต้หวันมาผสมผสานรวมกันเป็นลักษณะพิเศษของพิพิธภัณฑแห่งนี้ อาคารพิพิธภัณฑหลักจึงถูกกำหนดให้เป็นสัญลักษณ์หมายถึงการผสมผสานความหลากหลายของไต้หวันให้เป็นหนึ่งเดียว

โดยพิพิธภัณฑได้อธิบายความหมายของ “การผสมผสาน” ไว้ว่า “...ประเทศไต้หวันเป็นประเทศที่เกิดจากสังคมของผู้ตั้งถิ่นฐานที่ประกอบด้วยหลากหลายชาติพันธุ์มาอยู่ร่วมกัน ทำให้เกิดทั้งมรดกทางวัฒนธรรมเช่นเดียวกับความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่างๆ ในฐานะของพิพิธภัณฑแห่งชาติ ทางพิพิธภัณฑถือเป็นหน้าที่สร้างความปรองดองระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆเพื่อค้นหาวิวัฒนาการของบุคลิกโดยรวมของชาวไต้หวัน ดังนั้นทางพิพิธภัณฑมีเป้าหมายเพื่อสร้างความเข้าใจและความเคารพต่อวัฒนธรรมที่หลากหลายในกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ โดยมีการจัดแสดงที่อยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริงที่สะท้อนถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่มีร่วมกันของกลุ่มต่างๆ...” (Chiang, 2012, p. 12)

ประติมากรรม “ความกลมเกลียว”

นอกจากกลุ่มสัญลักษณ์สื่อความหมาย 4 อย่างที่กล่าวมาแล้วพิพิธภัณฑยังใช้ประติมากรรมที่สร้างขึ้นมาโดยเฉพาะชื่อ “ความกลมเกลียว” รูปทรงกลมขนาดใหญ่ประกอบด้วยเส้นจำนวนมากและ

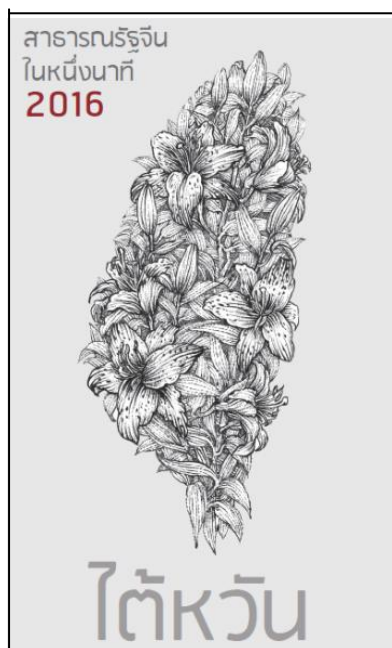
รูปแบบที่สะท้อนถึงประวัติศาสตร์ของประเทศไต้หวัน การผสมกลมกลืนและการอดทนอดกลั้นระหว่างคนต่างกลุ่มวัฒนธรรมในไต้หวัน

ทั้งหมดคือวิธีการและเรื่องราวที่พิพิธภัณฑ์ได้ดำเนินการผ่านการจัดนิทรรศการและประยุกต์ใช้สถาปัตยกรรมสิ่งก่อสร้างเพื่อบอกเล่าเรื่องราวของไต้หวันที่มีสมบูรณที่สุดภาพที่นำเสนอจึงมีความชัดเจนและครอบคลุมประเด็นตามที่พิพิธภัณฑ์กำหนดไว้ดังที่เจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑ์ได้กล่าวแนะนำว่า “...การจะดูรากเหง้าความเป็นมาของไต้หวันดูได้ที่พิพิธภัณฑ์แห่งชาติและพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติที่ไถหนาน....” (Wu & Kuo, 2017)

อนึ่ง นอกจากเรื่องราวที่นำเสนอจะช่วยให้คนในชาติได้รับรู้และเข้าใจความเป็นมาของสังคมที่หลากหลายในอดีตแล้วยังช่วยให้เข้าใจความเป็นอยู่และแนวทางที่จะเป็นต่อไปในอนาคตด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่จะดำรงอยู่กับสังคมที่ผู้คนจากหลากหลายวัฒนธรรมอาศัยอยู่ร่วมกันเช่นไต้หวันไต้หวันไม่ได้เป็นทางผ่านที่ผู้คนเดินทางเข้ามาอาศัยอยู่เฉพาะในอดีตเท่านั้นเอกสารประชาสัมพันธ์กระทรวงการต่างประเทศระบุว่าประชากรไต้หวันจำนวนทั้งสิ้น 23,508,362 คน (สถิติในเดือนมิถุนายน 2016) ประกอบด้วยคนต่างวัฒนธรรมกลุ่มอื่น ๆ แบ่งออกเป็นคนจีนฮั่น 95.6 % ชนพื้นเมือง 2.3 % และผู้อพยพรุ่นใหม่ 2.1 % พร้อมทั้งบรรยายสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นว่า

“ อาณาเขตไต้หวันไม่ได้เป็นเพียงเป้าหมายลอมของชนกลุ่มย่อยชาวฮั่นที่หลากหลายเท่านั้นแต่ยังรวมถึงชนพื้นเมืองมาลาโย-โพลีเนเซียและผู้อพยพจากทั่วโลกอีกด้วยตัวอย่างเช่นในหลายๆปีที่ผ่านมานี้มีการหลั่งไหลเข้ามาจากจากจีนแผ่นดินใหญ่และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นการสมรสข้ามวัฒนธรรมในขณะนี้มีผู้อพยพรุ่นใหม่จำนวนมากกว่า 500,000 คน” (Madden, et al., 2016, pp. 14-15)

ดังนั้นการที่พิพิธภัณฑ์นำเสนอภาพอดีตที่แสดงให้เห็นว่าแม้ผู้คนจะมาจากที่ใดก็อยู่กันอย่างผสมกลมกลืนได้ จึงเป็นบทเรียนและเป็นการถอดใจที่ยิ่งใหญ่ที่ให้แนวทางกับสังคมในปัจจุบันด้วยว่าแม้จะมีผู้คนจากหลากหลายเชื้อชาติวัฒนธรรมอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนผสมกลมกลืนทำให้ไต้หวันอยู่ได้อย่างสงบสุขพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติที่ไถหนานและพิพิธภัณฑ์แห่งชาติไทเปจึงเน้นเรื่องพหุสังคม ตามนโยบายความหลากหลายทางวัฒนธรรมแสดงให้เห็นความแตกต่างทางอัตลักษณ์และชาติพันธุ์ แต่ทั้งนี้ภาพหลักที่ต้องการเน้นคือ“ความเป็นหนึ่งเดียวในความหลากหลาย - Unity in Diversity” (Mason, 2007, p. 80) ความกลมกลืนจากความแตกต่างให้เป็นหนึ่งเดียวถือเป็นอุดมคติที่ไต้หวันต้องการ ดังจะเห็นว่านอกจากการนำเสนอจากพิพิธภัณฑ์แล้วไต้หวันพยายามหาและสร้างสัญลักษณ์สื่อให้เห็นความผสมกลมกลืนของผู้คนในไต้หวัน ตัวอย่างหนึ่งที่เห็นได้ชัดเจนคือ

เอกสารของกระทรวงการต่างประเทศที่เผยแพร่เรื่องราวของไต้หวัน ใช้รูปลายเส้นดอก Lily ชื่อ “Lily Taiwan” เป็นภาพปกเพื่อสะท้อนให้เห็นความกลมเกลียวของคนต่างวัฒนธรรมบนเกาะไต้หวัน โดยมีคำอธิบายว่า “ภาพนี้วาดขึ้นเพื่อสื่อถึงความรู้สึกประสานสามัคคีเช่นเดียวกับดอกกลีลลี่ที่ขึ้นอยู่ทั่วไปบนเกาะ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แห่งพหุนิยมและความอะลุ่มอล่วยค่านิยมอันเป็นที่รักและหวงแหนในไต้หวัน” (Madden, et al., 2016, p. 1)

ดังนั้นพิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์แห่งชาติได้แสดงพันธกิจในฐานะพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติด้วยการนำเสนอภาพความเป็นหนึ่งเดียวในความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและสร้างให้เกิดความมั่นคงเข้มแข็งแก่บ้านเมืองเนื่องจากไต้หวันประกอบด้วยคนหลากหลายกลุ่มวัฒนธรรม แม้ใน

ปัจจุบันก็ยังคงมีแรงงานจากประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เดินทางเข้ามาตั้งถิ่นฐานในไต้หวันเป็นประจำอยู่ทุกปี ๆ ตามสถิติที่ปรากฏในตารางด้านล่าง

Number of Foreign Workers in Taiwan						
Coutry	1998	2000	2002	2004	2005	2006 Nov
Thailand	133,367	142,665	111,538	105,281	98,322	93,340
Philippines	114,255	98,161	69,426	91,150	95,703	91,442
Indonesia	22,058	77,830	93,212	27,281	49,049	82,191
Vietnam	-	7,746	29,473	90,241	84,185	71,021
Malaysia	940	113	35	22	13	12
Mongolia	-	-	-	59	79	81
Total	270,620	326,515	303,684	300,150	327,396	322,771

ที่มา : http://www.jil.go.jp/foreign/event/ko_work/documents/2007sopemi/taiwan_pp.pdf

Joseph S. Lee. **Managing of Foreign workers in Taiwan**

การเน้นให้ความสำคัญกับความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมและกลุ่มคนนั้นมีผลในด้านดีคือไม่เพียงจะอธิบายว่าไต้หวันมีรากเหง้าทางวัฒนธรรมเฉพาะของตนเองเท่านั้น แต่ยังสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันของไต้หวัน เป็นเหมือนการถอดใจเพื่อหาคำตอบนำมาใช้กับปัจจุบัน แสดงให้เห็นถึงการยอมรับความหลากหลายที่ทุกคนมีอย่างเท่าเทียมกัน

แนวคิดการจัดแสดงจากพิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์แห่งชาติไต้หวัน ทำให้เกิดความมั่นคง จากการเรียนรู้จากประวัติศาสตร์ของชาติว่าแม้จะมีความหลากหลายแต่ก็สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างกลมกลืน

ผสมผสาน การแสดงการยอมรับและการให้ความสำคัญและสิทธิที่เท่าเทียมกันช่วยลดความขัดแย้ง และทำให้เกิดความสมัคคีสามัคคี เป็นแบบอย่างและเป็นแนวทางให้กับสังคมไต้หวันในปัจจุบัน

นอกจากนี้การประกาศความเป็นอิสระจากจีนตามแนวคิด Tawanization และโดยเฉพาะตามนโยบายของ Chen Shui-Bian ทำให้เกิดความมั่นคงและความมั่นใจที่จะเป็นอิสระแยกจากจีน แม้ว่าประชาชนส่วนใหญ่ของไต้หวันจะเป็นชาวจีน แต่ประวัติศาสตร์ที่จัดแสดงจินตภาพทำให้เห็นว่าไต้หวันมีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของตนเอง ในส่วนของชาวจีนฮั่นที่เป็นประชากรหลักในไต้หวันแม้จะมาจากเมืองจีนแต่ก็มาผสมกลมกลืนกับชนพื้นเมืองไต้หวันได้อย่างดี

การต้องการเป็นอิสระจากจีน เริ่มต้นโดย Lee Teng-Hui ประธานาธิบดีคนแรกที่เกิดบนแผ่นดินไต้หวัน ครั้นในสมัยประธานาธิบดีเจินซุ่ยเปียนทำให้ความชัดเจนที่ต้องการเป็นอิสระจากจีนทั้งในด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมยิ่งมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นตามนโยบายและแนวคิดของพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า การเปลี่ยนแนวนโยบายซึ่งส่งผลต่อการจัดแสดงเรื่องราวในพิพิธภัณฑ์โดยตรงโดยเฉพาะการจัดนิทรรศการที่มีความพยายามสร้างอัตลักษณ์ใหม่ เพื่อให้แตกต่างและแยกไต้หวันออกจากจีนโดยหนึ่งในวิธีที่จะสร้างจีนเป็นอื่นคือการสร้างอัตลักษณ์/ภาพไต้หวันด้วยการร่วมชาตินิยมพลเมืองแบบใหม่ (Taiwanization, n.d.) ซึ่งความสำเร็จอย่างแท้จริงของพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติไต้หวันคือการทำให้ชาวไต้หวันที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมที่จะพูดด้วยความภาคภูมิใจว่า “ฉันคือคนไต้หวัน” ดังคำจากบทบรรยายในนิทรรศการว่า

『...ผู้คนจากทุกส่วนของโลกที่ได้มาเยือนไต้หวัน ได้ใช้ภาษาต่างกันในการเรียกชื่อเกาะและผู้อยู่อาศัยแต่ผู้ที่อยู่อาศัยเองเขาเรียกตัวเองอย่างไรไต้หวันประกอบด้วยคนต่างชาติพันธุ์ที่ต่างกันทั้งภาษาและวัฒนธรรมดังนั้นคำว่า“คนไต้หวัน” เป็นการยืนยันตัวเองที่เป็นไปไม่ได้ที่จะกำหนดภาษาหรือเชื้อชาติที่เฉพาะเจาะจงทุกคนที่ระบุหรือเกี่ยวพันกับไต้หวันที่รักและยอมรับไต้หวันและต้องการที่จะอยู่ร่วมกันในดินแดนแห่งนี้สามารถที่จะประกาศได้ว่า “ฉันคือคนไต้หวัน”... 』

พิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติ (The National Palace Museum)

พิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติ (The National Palace Museum) เป็นชื่อเรียกอย่างเป็นทางการของพิพิธภัณฑ์แห่งชาติ ไทเป สาธารณรัฐจีนเป็นหน่วยงานของรัฐบาลไต้หวันมีหน้าที่ดูแลรักษาและจัดแสดงโบราณวัตถุและศิลปวัตถุอันล้ำค่าของจีน ที่เคยเป็นของสะสมของจักรพรรดิจีน แต่หลายคนมักจะเรียกพิพิธภัณฑ์แห่งนี้อย่างไม่เป็นทางการว่า “พิพิธภัณฑ์แห่งชาติกู๋กง” หรือ “พิพิธภัณฑ์กู๋กง” (Gu Gong National Palace Museum) ซึ่งคำว่า “กู๋กง” นี้ มีที่มาจากคำในภาษาจีนว่า 故宮 (Gu Gong) มีความหมายว่าพระราชวังต้องห้าม / พระราชวังหลวง

เดิมพิพิธภัณฑ์แห่งนี้มีชื่อว่า 故宮博物館 ต่อมาได้เพิ่มคำว่า “แห่งชาติ 國立” เข้าไปในชื่อของพิพิธภัณฑ์จึงกลายเป็นชื่ออย่างเป็นทางการของพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ดังที่รู้จักกันในปัจจุบัน โดยชื่อดังกล่าวเป็นชื่อเดียวกันกับชื่อพิพิธภัณฑ์พระราชวังต้องห้ามที่กรุงปักกิ่งด้วยเช่นกัน¹ ทั้งนี้พิพิธภัณฑ์ทั้ง 2 แห่งมีประวัติความเป็นมาที่เกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิด

นอกจากนี้พิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติ ไทเป ยังเป็นพิพิธภัณฑ์ที่มีโครงสร้างการบริหาร รวมทั้งภาพลักษณ์การนำเสนอเรื่องราวในพิพิธภัณฑ์แตกต่างจากพิพิธภัณฑ์ส่วนใหญ่ของไต้หวัน อย่างไรก็ตาม แม้ว่าพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ไม่ได้อยู่ในขอบเขตการศึกษาของโครงการวิจัยครั้งนี้ แต่เนื่องจากพิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติเป็นพิพิธภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงและมีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์ของไต้หวันเป็นอย่างมาก จึงได้นำมาศึกษาในครั้งนี้ด้วย เพื่อให้งานวิจัยได้ภาพที่ชัดเจนและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

1. พิพิธภัณฑ์กับภูมิหลังความเป็นมา

พิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติก่อตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1965 บนพื้นที่กว้างขวางในเขต Shilin ชานเมืองไทเปซึ่งเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางในฐานะที่เป็นสถานที่เก็บรักษาและจัดแสดงโบราณวัตถุและผลงานทางศิลปะอันเป็นมรดกล้ำค่าของจีนซึ่งครั้งหนึ่งเคยเป็นสิ่งของสะสมของราชสำนักจากทุกราชวงศ์ของจีนไว้มากที่สุดในโลกโดยสิ่งของเหล่านั้นเจียงไคเช็คขนย้ายมาจากจีนแผ่นดินใหญ่หรือประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในปัจจุบัน พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ได้รับการยกย่องว่า เป็นพิพิธภัณฑ์ที่ดีที่สุด 1 ใน 4 แห่งของโลก

¹ พระราชวังต้องห้ามของสาธารณรัฐประชาชนจีน หรือจีนแผ่นดินใหญ่ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของจัตุรัสเทียนอันเหมินกลางกรุงปักกิ่ง เมืองหลวงของประเทศจีนเป็นพระราชวังหลวงมาตั้งแต่สมัยกลางราชวงศ์หมิงจนถึงราชวงศ์ชิง ปัจจุบันพระราชวังแห่งนี้รู้จักกันในชื่อ “พระราชวังต้องห้าม” และเมื่อ ค.ศ. 1987 องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้ประกาศให้พระราชวังต้องห้ามขึ้นทะเบียนร่วมกับพระราชวังShenyangเป็นหนึ่งในมรดกโลกในนาม “พระราชวังแห่งราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิงในกรุงปักกิ่งและนคร Shenyang” (Imperial Palaces of the Ming and Qing Dynasties in Beijing and Shenyang)

เทียบเท่ากับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ประเทศฝรั่งเศส, บริติชมิวเซียม (British Museum) ประเทศอังกฤษและพิพิธภัณฑสถานเมโทรโพลิตัน (Metropolitan Museum of Art) สหรัฐอเมริกา (Samuels, 2016)

เอกสารแนะนำพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติได้ให้ข้อมูลว่าปัจจุบันพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติดูแลรักษาวัตถุมากกว่า 696,000 รายการ (National Palace Museum, 2014, p. 3) นอกจากนี้พิพิธภัณฑสถานแห่งนี้ยังมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากพิพิธภัณฑสถานส่วนใหญ่ในไต้หวัน กล่าวคือ เป็นพิพิธภัณฑสถานแห่งเดียวของไต้หวันที่น่าเสนอเรื่องราวและจัดแสดงโบราณวัตถุอันล้ำค่า แสดงให้เห็นถึงความยิ่งใหญ่ของจีน อีกทั้งยังเป็นพิพิธภัณฑสถานแห่งเดียวที่มีโครงสร้างต่างจากพิพิธภัณฑสถานอื่น ๆ ส่วนสำคัญที่สุดคือความเป็นมาและสิ่งของที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑสถานมีความเป็นมาที่แตกต่างจากพิพิธภัณฑสถานของไต้หวันแห่งอื่นๆ สิ่งของที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑสถานนี้เกือบทั้งหมด² เป็นสมบัติของราชสำนักจีนที่เคยเก็บรักษาไว้ในพระราชวังต้องห้ามกรุงปักกิ่ง ต่อมาภายหลังได้ถูกเคลื่อนย้ายมายังไต้หวัน ซึ่งต้องผ่านเวลาและเส้นทางการเดินทางที่ยาวไกลในช่วงเวลาทางการเมืองที่สับสน

ประวัติความเป็นมาของโบราณวัตถุ และผลงานศิลปะอันล้ำค่าในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ มีความสัมพันธ์เกี่ยวโยงกับเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์สมัยใหม่ของจีนจากยุคราชวงศ์ผู้ยุคสาธารณรัฐ กล่าวคือ ใน ค.ศ. 1912 เมื่อจักรพรรดิ Xuantong (ภายหลังมีชื่อว่า Henry Puyi) สละราชบัลลังก์ อันนำไปสู่การรวบอำนาจของราชวงศ์ชิง (Fairbank, Reischauer, และ Craig, 2550, หน้า 727) ครั้นใน ค.ศ. 1914 จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่รัฐบาลให้เคลื่อนย้ายโบราณวัตถุในพระราชวังฤดูร้อน (Rehe Summer Palace) และในพระราชวังเดิมที่เมือง Shenyang (Shenyang Old Palace) มายังพระราชฐานชั้นนอกของพระราชวังต้องห้าม และจัดตั้งสำนักงานนิทรรศการศิลปวัตถุโบราณ (Exhibition Office of Ancient Artifacts) เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปได้เข้าชม ต่อมาใน ค.ศ. 1924 เมื่อจักรพรรดิ Xuantong จักรพรรดิองค์สุดท้ายออกจากพระราชวังต้องห้าม (Forbidden City) รัฐบาลได้จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อการอนุรักษ์ดูแลพระราชวังต้องห้าม คณะกรรมการชุดนี้ได้เข้าไปในพระราชวังและบันทึกรายการสิ่งของสะสม และเริ่มก่อตั้งพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เพื่อเป็นสถานที่รวบรวมทรัพย์สินอันล้ำค่าของแผ่นดิน

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติไต้หวันสร้างแล้วเสร็จและเปิดให้เข้าชมอย่างเป็นทางการในวันที่ 10 ตุลาคม ค.ศ. 1965 ซึ่งตรงกับวันชาติของสาธารณรัฐจีน หนังสือแนะนำพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติไต้หวัน ได้อธิบายความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากพิพิธภัณฑสถานที่รัฐบาลในเวลานั้นสร้างขึ้นว่า “...ตั้งแต่นั้นมาสมบัติของราชวงศ์ที่เก็บซ่อนอยู่ในพระราชวังมายาวนานก็กลายเป็นมรดกร่วมกันของชาวจีนทุกคน ไม่มีการหวงห้ามอีก ทุกคนสามารถเข้ามาชื่นชมทรัพย์สินของชาติได้...” (National Palace Museum, 2014, p. 1)

อย่างไรก็ตามโบราณวัตถุและผลงานศิลปะอันล้ำค่าของราชวงศ์ที่รัฐบาลต้องการให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้าชมก็ต้องเคลื่อนย้ายออกจากพระราชวังเพื่อหนีภัยสงครามอีกหลายครั้ง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ช่วงคือ

² ของที่จัดแสดงส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดเป็นของที่นำมาจากจีนแผ่นดินใหญ่แต่ในปัจจุบันมีการหาเพิ่มเติมเข้ามา

ช่วงแรก ย้ายหนีภัยสงครามจากญี่ปุ่น (ค.ศ. 1931-1945)

นับตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 1930 เป็นต้นมา ได้มีการเคลื่อนย้ายโบราณวัตถุและผลงานศิลปะอันล้ำค่าไปยังเมืองต่าง ๆ ในจีนเนื่องจากญี่ปุ่นมีแนวโน้มที่จะดำเนินนโยบายรุนแรงต่อจีนโดยเฉพาะการส่งกองกำลังรุกเข้ามายังดินแดนของจีน นำไปสู่ความรุนแรงที่เกิดขึ้นบนแผ่นดินจีน จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้รัฐบาลจีนต้องย้ายสมบัติมีค่าไปยังพื้นที่ปลอดภัยถึง 2 ครั้งใหญ่ (National Palace Museum, 2014, pp. 10-11)

ครั้งที่ 1 เริ่มต้นจากเหตุการณ์ใน ค.ศ. 1931 เมื่อญี่ปุ่นส่งกองกำลังเข้ายึดเมืองมุกเดน (Mukden หรือ เมืองเฉิ่นหยาง / เลิ่นหยาง-Shenyang) ซึ่งอยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือของจีน เหตุการณ์ดังกล่าวได้ทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น สงครามขยายตัวในบริเวณทางตอนเหนือของจีน พิพิธภัณฑสถานจึงเลือกเก็บของสะสมส่วนที่ดีที่สุดไว้และเริ่มเคลื่อนย้ายสิ่งของไปยังทางตอนใต้ใน ค.ศ. 1933 โดยเก็บรักษาไว้ที่เมืองเซี่ยงไฮ้ หลังจากนั้นต่อมาอีก 3 ปี เมื่อพิพิธภัณฑสถานเมืองนานกิง³ สร้างแล้วเสร็จจึงได้ขนย้ายสิ่งของจากเมืองเซี่ยงไฮ้ไปยังพิพิธภัณฑสถานแห่งใหม่ใน ค.ศ. 1937

ครั้งที่ 2 เมื่อกองกำลังญี่ปุ่นเคลื่อนลงมาทางใต้อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม ค.ศ. 1937 ได้เกิดการปะทะกันระหว่างกองกำลังญี่ปุ่นกับกองทหารจีนทางตอนเหนือของกรุงปักกิ่ง ซึ่งรู้จักกันในชื่อ “เหตุการณ์สะพานมาร์โคโปโล” นับเป็นจุดเริ่มต้นของสงครามอย่างเป็นทางการระหว่างจีนกับญี่ปุ่น ทำให้รัฐบาลไม่ไว้ใจสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจึงต้องเคลื่อนย้ายของสะสมมีค่าต่าง ๆ ในพิพิธภัณฑสถานเมืองนานกิงไปไว้ที่มณฑล Guizhou และ เสฉวน (Sichuan) ทางตะวันตก ซึ่งเป็นพื้นที่ลึกเข้าไปในตอนกลางประเทศ ต่อมาภายหลังใน ค.ศ. 1945 เมื่อจีนชนะญี่ปุ่นรัฐบาลจึงสั่งให้นำสิ่งของสะสมกลับมายังเมืองนานกิงอีกครั้งหนึ่ง

การเคลื่อนย้ายโบราณวัตถุและผลงานศิลปะอันล้ำค่าเพื่อหนีภัยที่ใช้เวลายาวนานและระยะทางที่ยาวไกลจึงเป็นเหตุให้พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติได้หันเรียกการขนย้ายหนีภัยของสิ่งของเหล่านี้ว่า “ย้ายสถานที่: ปกป้องสิ่งของล้ำค่าของชาติ ย้ายมายาวไกลถึงหมื่นลี้” (National Palace Museum, n.d.) แสดงถึงภาระหน้าที่อันสำคัญยิ่งของพิพิธภัณฑสถานแห่งนี้ในการปกป้องมรดกทางวัฒนธรรมซึ่งเป็นสมบัติอันล้ำค่าของจีน

ช่วงหลัง หนีภัยสงครามจากพรรคคอมมิวนิสต์ (ค.ศ. 1948-1949)

การเคลื่อนย้ายโบราณวัตถุและผลงานศิลปะล้ำค่าของจีนในช่วงหลังเป็นการเคลื่อนย้ายมายังไต้หวันภายหลังจากสงครามจีน-ญี่ปุ่นหรือสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง เนื่องจากภายหลังเมื่อสาธารณรัฐจีนภายใต้การนำของเจียงไคเช็คได้เข้าเป็น 1 ใน 5 สมาชิกถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ แต่สถานการณ์การเมืองภายในประเทศได้เกิดการต่อสู้แย่งชิงความเป็นใหญ่ในการปกครองประเทศระหว่างรัฐบาลกับพรรคคอมมิวนิสต์จีน จนกระทั่งในช่วงปลาย ค.ศ. 1948 สงครามกลางเมืองได้

³ ค.ศ. 1927-1949 นานกิงมีฐานะเป็นเมืองหลวงของสาธารณรัฐจีนที่นำโดยเจียงไคเช็ค ซึ่งเป็นรัฐบาลพรรคชาตินิยมฝ่ายขวาต่อมาเมื่อฝ่ายคอมมิวนิสต์มีชัยชนะในการต่อสู้และสถาปนา “สาธารณรัฐประชาชนจีน” ใน ค.ศ. 1949 จึงได้ย้ายเมืองหลวงกลับมายังกรุงปักกิ่ง

เริ่มทวีความรุนแรงขึ้น รัฐบาลจึงตัดสินใจให้ทยอยเคลื่อนย้ายโบราณวัตถุและงานศิลปะอันล้ำค่าออกจากเมืองนานกิงมายังไต้หวัน ซึ่งเป็นดินแดนที่สาธารณรัฐจีนเพิ่งได้รับมอบจากญี่ปุ่นภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง สาเหตุที่เจียงไคเช็คเลือกไต้หวันเป็นเป้าหมาย น่าจะเป็นด้วยเหตุผลว่าไต้หวันเป็นเกาะที่อยู่ใกล้จีนแผ่นดินใหญ่มากที่สุด และสงครามครั้งนี้เป็นการต่อสู้กับพรรคคอมมิวนิสต์จีนที่ไม่มีกองทัพเรือ แต่มีความเชี่ยวชาญในสงครามจระเข้ การเคลื่อนย้ายโบราณวัตถุและงานศิลปะอันล้ำค่าจากแผ่นดินใหญ่มายังไต้หวันจึงน่าจะปลอดภัยกว่าที่จะเก็บรักษาไว้ในแผ่นดินใหญ่

ดังนั้นเพื่อความปลอดภัยของสมบัติอันล้ำค่าที่มีอยู่รัฐบาลจึงให้เตรียมการขนย้ายสิ่งของจากเมืองนานกิงไปยังเมือง Keelung ทางตอนเหนือของไต้หวัน โดยเรือของกองทัพเรือและกรมเศรษฐกิจที่จัดส่งมาเป็นที่น่าสังเกตว่าการเคลื่อนย้ายกระทำอย่างรีบเร่งใช้เวลาเพียง 3 วันคือ วันที่ 2 ธันวาคม ค.ศ. 1948 วันที่ 6 มกราคม ค.ศ. 1949 และวันที่ 30 มกราคม ค.ศ. 1949 ขนของทั้งสิ้น 5,522 กล่อง ในจำนวนนี้เป็นของพระราชวังโบราณ 2,972 กล่อง⁴ การขนย้ายสมบัติในครั้งนี้ไม่สามารถเคลื่อนย้ายโบราณวัตถุและงานศิลปะอันล้ำค่าของพระราชวังต้องห้ามมาได้ทั้งหมด เนื่องจากกองกำลังของพรรคคอมมิวนิสต์จีนได้เข้ายึดพิพิธภัณฑสถานพระราชวังต้องห้าม ซึ่งยังคงเหลือโบราณวัตถุและผลงานศิลปะอันล้ำค่าอยู่ภายในพิพิธภัณฑสถาน “...คิดเป็น 22 % ของการจัดส่งที่เคยออกจากพระราชวังต้องห้ามไปเมื่อ 11 ปีก่อน เป็นจำนวนที่ค่อนข้างน้อยแต่ล้วนเป็นผลงานชิ้นเลิศ...” (National Palace Museum, 2014, p. 2)

ในช่วงแรกโบราณวัตถุและงานศิลปะอันล้ำค่าส่วนใหญ่เคลื่อนย้ายมาเก็บรักษาไว้ที่เมือง Taichung ซึ่งเป็นเมืองใหญ่ทางใต้ของเกาะไต้หวัน ต่อมาเมื่อได้สร้างอาคารพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ Beikou ในเขต Wufeng เมือง Taichung พร้อมทั้งได้จัดทำบัญชีรายชื่อโบราณวัตถุทั้ง 608,985 ชิ้น (Blair, 2009) จึงได้จัดแสดงสิ่งของต่าง ๆ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าชมเป็นครั้งแรกใน ค.ศ. 1957 ภายหลังรัฐบาลเล็งเห็นว่าอาคารที่จัดแสดงห่างไกลจากตัวเมืองมาก ยากที่จะดึงดูดคนในและต่างประเทศให้เดินทางไปชื่นชม จึงได้สร้างพิพิธภัณฑสถานแห่งใหม่ที่ Waishunaxi ชานเมืองไทเป ซึ่งเป็นสถานที่ตั้งของพิพิธภัณฑสถานปัจจุบัน และเปิดให้เข้าชมเป็นครั้งแรกใน ค.ศ. 1965

ระยะเวลาอันยาวนานถึง 32 ปี ที่สมบัติอันล้ำค่าต้องรอนแรมหนีภัยความขัดแย้งจากคู่ต่อสู้ภายนอกคือญี่ปุ่นและคู่ต่อสู้ภายในคือพรรคคอมมิวนิสต์จีนด้วยการเดินทางบนแผ่นดินใหญ่ประมาณ 15 ปี (ค.ศ. 1933-1948) และบนแผ่นดินไต้หวันอีกประมาณ 17 ปี (ค.ศ. 1948-1965) จนในที่สุดสมบัติอันล้ำค่าของจีนจึงมีสถานที่เก็บรักษาอย่างถาวรคือที่ Waishunaxi อันเป็นสถานที่อยู่สืบต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน หนังสือ

⁴ สมบัติที่ขนย้ายออกมาจากเมืองนานกิง จำนวน 5,522 กล่อง เป็นสิ่งของจากคอลเลกชันต่าง ๆ ได้แก่ คอลเลกชันของพระราชวังต้องห้าม 2,972 กล่อง คอลเลกชันของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (หรือสำนักงานจัดเตรียมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ - the Preparatory Office of the National Central Museum ซึ่งจัดตั้งที่เมืองนานกิงใน ค.ศ. 1933) 852 กล่อง คอลเลกชันของหอสมุดกลางแห่งชาติ 644 กล่อง คอลเลกชันของสถาบันศูนย์การวิจัยประวัติศาสตร์และภาษา 976 กล่อง คอลเลกชันของกระทรวงต่างประเทศ 60 กล่อง และคอลเลกชันจากหอสมุดปักกิ่ง 18 กล่อง

คู่มือนำชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (Treasures of the National Palace Museum - Guide Book) ได้กล่าวถึงจุดพักแห่งสุดท้ายของการเดินทางครั้งนี้ว่า

“...ในที่สุดสมบัติมีค่าอันเป็นมรดกตกทอดของจีนและประชาคมโลกที่มีอาจประเมินค่าได้เหล่านี้ก็ได้เก็บรักษาไว้ในสถานที่อันควร และไม่ต้องเดินทางอย่างไร้จุดหมายอีกต่อไป...” (National Palace Museum, 2014, p. 11)

2. นิทรรศการ : ประวัติศาสตร์ที่เล่ากับจุดหมายการจัดแสดง

นิทรรศการที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันมีโครงเรื่องสำคัญคือเรื่องของจีน แต่จุดหมายในการจัดแสดงมีความแตกต่างกันอยู่บ้าง ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 2 ยุคคือ ยุคตระกูลเจียงและยุคหลังตระกูลเจียง

ยุคตระกูลเจียง (ค.ศ. 1949-1988)

ในช่วงเวลาที่ตระกูลเจียงคือ เจียงไคเช็คประธานาธิบดีคนที่ 3 ของไต้หวัน และบุตรชายคือ Chiang Ching-Kuo รวมทั้งผู้นำมีอำนาจในการปกครองประเทศ ซึ่งกลุ่มบุคคลดังกล่าวมีความผูกพันกับจีนแผ่นดินใหญ่มากมายจนทำให้รัฐบาลภายใต้การนำของตระกูลเจียงหรือพรรคก๊กมินตั๋งพยายามที่จะสร้างและสืบทอดความเป็นจีนให้เกิดขึ้นบนเกาะไต้หวัน

นับตั้งแต่พรรคก๊กมินตั๋งอพยพมายังไต้หวันรัฐบาลเจียงไคเช็คและประชาชนสองล้านคนที่อพยพจากจีนแผ่นดินใหญ่มายังไต้หวันต่างก็มีความเชื่อว่าพรรคก๊กมินตั๋งจะสามารถกู้คืนอำนาจอธิปไตยในจีนแผ่นดินใหญ่ได้ เป็นสาเหตุหนึ่งที่พรรคก๊กมินตั๋งต้องแสดงออกถึงความเป็นจีนมากกว่ารัฐบาลแผ่นดินใหญ่เพื่อสร้างความชอบธรรมในการปกครองให้เหนือกว่ารัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนบนแผ่นดินใหญ่ (Zheng, 2015, pp. 9-13)

ด้วยเหตุนี้ พรรคก๊กมินตั๋งจึงพยายามปรับสังคมและวัฒนธรรมของผู้คนบนเกาะไต้หวันให้เป็นจีนบนผืนแผ่นดินใหญ่คือสร้างให้เกิดความเป็น “จีนเดียว” นำวัฒนธรรมจีนมาเป็นศูนย์กลางที่คงอยู่ถาวรในไต้หวัน บังคับให้ผู้ที่อาศัยอยู่บนเกาะยึดมั่นในศีลธรรมแบบขงจื้อ ห้ามใช้ภาษาท้องถิ่นไต้หวัน (ภาษาฮกเกี้ยน-Hokkien) ในโรงเรียน และให้ใช้ภาษาจีนแมนดารินเป็นภาษาราชการในไต้หวันเช่นเดียวกับจีนแผ่นดินใหญ่ การวางวัฒนธรรมดังกล่าวได้แทรกซึมไปในชีวิตประจำวันของชาวไต้หวันผ่านความรู้และประวัติศาสตร์ร่วมกับเป้าหมายชาตินิยมทางการเมืองของพรรคก๊กมินตั๋งและแน่นอนว่าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติไต้หวันจึงกลายเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมวัฒนธรรมจีน ความรู้สึกชาตินิยมจีน และความเป็นหนึ่งเดียวกันในสังคมจีน (Zheng, 2015, pp. 9-13)

เพราะฉะนั้น เมื่อมีการก่อตั้งพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติและเนื้อหาการจัดแสดงภายในพิพิธภัณฑสถานเป็นไปตามอัตลักษณ์ของชาติในเวลานั้น คือสะท้อนวัฒนธรรมและศิลปะของจีน รวมทั้งชื่อพิพิธภัณฑสถานก็ใช้ชื่อเดียวกันกับพิพิธภัณฑสถานพระราชวังโบราณแห่งชาติจีนที่ปักกิ่งอีกด้วย การจัดการแสดงที่เน้นเรื่อง

โบราณวัตถุล้ำค่าสิ่งของที่จัดแสดงคือผลงานทางศิลปวัฒนธรรมที่จักรพรรดิจีนสะสมเป็นสัญลักษณ์แสดงอำนาจทางการเมืองอย่างแท้จริง อันเป็นวิธีการยืนยันตัวเองอยู่ในชนชั้นที่สืบเชื้อสายความยิ่งใหญ่

นิทรรศการแรกสุดที่จัดขึ้นในวันเปิดพิพิธภัณฑ์คือการแสดงตัวอักษรที่เขียนด้วยหมึกจีนภาพวาดที่มีชื่อเสียง เครื่องทองแดง ผ้าทอ เครื่องเซรามิกและเครื่องหยกของเก่าแก่แปลกตา หนังสือและเอกสารข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นสิ่งของเก่าแก่ในห้องจัดแสดง 6 ห้อง และห้องจัดแสดงภาพวาดอีก 5 ห้อง ต่อมาพิพิธภัณฑ์จัดแสดงโดย “ยึดหลักแต่ดั้งเดิม พัฒนาไปทั่วทุกมุมด้าน” คือการจัดหัวข้อเรื่องของโบราณวัตถุที่จะจัดแสดงภายใต้เป้าหมายคือ เพื่อให้บรรลุเข้าใจถึงต้นกำเนิดที่มาของโบราณวัตถุแต่ละชนิดและให้ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสะดวกในการถ่ายทอดวัฒนธรรมประเพณีของชนเผ่าจีนเพื่อให้ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมจะได้ฝังลึกไว้ในจิตใจของเยาวชน นิทรรศการที่จัดแสดงมีทั้งนิทรรศการประจำในพิพิธภัณฑ์และนิทรรศการเคลื่อนที่ไปยังสถานที่ต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ (National Palace Museum, n.d.)

นอกจากนี้ ยังอธิบายให้เห็นว่า ได้หวันมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม หนึ่งในนั้นคือวัฒนธรรมจีนที่มีความยิ่งใหญ่และยาวนานโดยมิได้หวันทำหน้าที่เก็บรักษาดูแล เว็บไซต์ของพิพิธภัณฑ์ได้กล่าวว่า โบราณวัตถุได้เดินทางมายังได้หวันถือเป็นเรื่องที่ดี “..เป็นแหล่งต้นกำเนิดที่สำคัญอีกส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมอันหลากหลายในได้หวัน...” (National Palace Museum, n.d.) ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่า ได้หวันไม่ปฏิเสธความเป็นชนชาติจีน การจัดแสดงต้องการแสดงให้เห็นว่าวัฒนธรรมจีนเป็นอัตลักษณ์หนึ่งของได้หวันที่ประกอบด้วยความหลากหลายทางวัฒนธรรมเท่านั้นไม่ได้หมายความว่าได้หวันยอมรับการมีจีนเดียว ได้หวันยังเห็นว่าการเมืองและสังคมของจีนและได้หวันแตกต่างกันดังที่ประธานาธิบดี Ma Ying-jeou กล่าวว่า การค่อย ๆ เป็นประชาธิปไตยจะเป็นการเชื่อมโยงที่แท้จริงระหว่างจีนและได้หวัน (Zheng, 2015, pp. 13-19)

นอกจากนิทรรศการและสิ่งของที่จัดแสดงเพื่อให้เห็นถึงความเป็นจีนแล้วในส่วนของอาคารยังสะท้อนให้เห็นความเป็นจีนและเป็นการสืบสานรูปแบบสถาปัตยกรรมและแนวคิดต่าง ๆ ตามวัฒนธรรมจีนด้วย

ภาพของจีนผ่านสิ่งก่อสร้าง

อาคารพิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติได้หวันตั้งโดดเด่นอยู่กลางเนินเขา ลักษณะรูปแบบสถาปัตยกรรมและภูมิทัศน์โดยรอบสะท้อนถึง “ความเป็นจีน” อันยิ่งใหญ่ สิ่งที่เห็นได้อย่างชัดเจนเป็นอันดับแรกเมื่อเข้าสู่พิพิธภัณฑ์คือ อาคารพิพิธภัณฑ์แห่งใหม่ที่ Wishuangxi ที่ใช้เป็นอาคารหลักในการจัดนิทรรศการเป็นตึกขนาดใหญ่สูง 4 ชั้น สร้างขึ้นในรูปแบบสถาปัตยกรรมอันงดงามของพระราชวังจีนแบบดั้งเดิมบนที่ลาดเขาอันกว้างขวางในเขตชานเมืองไทเป ตัวอาคารมีผนังสีเหลืองและหลังคาเซรามิกสีเขียวสดใส (ไม่ได้ใช้หลังคาสีเหลืองเหมือนพระราชวังที่ปักกิ่งเนื่องจากเป็นสีที่สงวนไว้เฉพาะสำหรับกษัตริย์) ผู้เข้าชมต้องเดินไปตามบันไดที่ทอดยาวไปจนถึงส่วนของอาคารซึ่งตั้งอยู่ชิดเนินเขาขนาดใหญ่ตามลำราฮวงจุ้ยของจีน

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบริเวณทางเข้าด้านหน้า มีอาคารพิพิธภัณฑสถานอยู่บนเนินเขา

ที่มา : <https://th.blog.kkday.com/1666/taiwan-national-palace-museum/>

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ด้านหน้าทางเข้าพระราชวังต้องห้าม กรุงปักกิ่ง

ที่มา : <http://www.mafengwo.cn/poi/3474.html>

อนึ่ง จุดเริ่มต้นในการก่อตั้งพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเกิดขึ้นในช่วงของสงครามเย็น จึงมีการเมืองภายนอกเข้ามาเกี่ยวข้อง สหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นพันธมิตรอย่างแนบแน่นกับฝ่ายไต้หวันได้เข้ามาช่วยเหลือเป็นอย่างมากในการจัดตั้งพิพิธภัณฑสถานแห่งนี้ ดังปรากฏหลักฐานว่า

“...กระทรวงการต่างประเทศของอเมริกาส่งมอบที่ดินเพื่อสร้าง National Palace Museum ในไทเป และให้บริษัทก่อสร้างในนิวยอร์กรับงานนี้ ในข้อตกลงแสดงว่า การจัดหาเงินทุนและการจัดการดูแลโครงการก่อสร้างนี้อยู่ภายใต้การควบคุมของอเมริกา...” (Knell & Aronsson, 2011, p. 184)

ต่อมาใน ค.ศ. 1967 และ ค.ศ. 1969 ได้ก่อสร้างอาคารต่าง ๆ เพิ่มเติมขึ้นอีกหลายหลังไม่เพียงแต่อาคารเท่านั้นที่รักษารูปแบบสถาปัตยกรรมของพระราชวังที่ปักกิ่งไว้ ภูมิทัศน์โดยรอบ สวน และประติมากรรมตกแต่งในพื้นที่ เช่น รูปปั้นสิงโตคู่และเสา “Huabiao” (华表) เสาที่เป็นสัญลักษณ์แห่งชาวจีน เป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวจีน เสาคู่นี้สร้างเลียนแบบเสา “Huabiao” 2 ต้นที่ตั้งอยู่ด้านหน้าจัตุรัสเทียนอันเหมินด้านซ้ายและขวาของประตูทางเข้าสู่พระราชวังต้องห้ามที่กรุงปักกิ่งซึ่งสร้างขึ้นในสมัยจักรพรรดิ Yongle แห่งราชวงศ์หมิง (ค.ศ. 1360-1424) พร้อมกับการสร้างพระราชวัง ที่สำคัญคือพิพิธภัณฑสถานใหม่ที่ไต้หวันยังคงใช้ชื่อว่า 國立故宮博物館 (พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ) ตามชื่อเดิมที่เป็นจุดเริ่มต้นคือ 故宮博物館 เพิ่มเพียงคำว่าแห่งชาติ (國立) เข้าไปเท่านั้น

ที่น่าสนใจทางด้านหน้าของพิพิธภัณฑสถานมีซุ้มประตู (Paifang) ตามแบบสถาปัตยกรรมดั้งเดิมของจีนจารึกข้อความ 天下為公 ซึ่งเป็นอุดมการณ์ของ ดร. ซุนยัตเซ็น มีความหมายตามตัวอักษรว่า “ได้ฟ้าเพื่อ

ส่วนรวมหรือเพื่อประชาชน” สื่อความหมายว่าประชาชนมีความสำคัญ ทุกสิ่งจะต้องทำเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมหรือประชาชน เป็นการแสดงความเคารพและรำลึกถึง ดร. ชุนยัตเซ็น ในฐานะผู้ก่อการกบฏสาธารณรัฐจีน

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติได้กำเนิดขึ้นอีกครั้งที่ไต้หวัน รัฐบาลสาธารณรัฐจีนใช้โบราณวัตถุล้ำค่าที่นำมาจากจีนเป็นเครื่องมือในการสร้างภาพลักษณ์เพื่อแสดงความเป็นจีนหรือเรื่องราวของจีน โดยมีเป้าหมายสำคัญ 2 ประการคือ

1. สร้างความชอบธรรมทางการเมือง

พรรคก๊กมินตั๋งได้ใช้พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสร้างความชอบธรรมทางการเมืองและวัฒนธรรมในฐานะที่เป็นตัวแทนอย่างถูกต้องของจีนซึ่งสามารถสืบสานแสดง “ความเป็นจีน” และรักษาสืบต่อสิ่งที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์เอาไว้ได้มากกว่ารัฐบาลจีนคอมมิวนิสต์ (ลัทธิพล เครือรัฐติกาล และ วรศักดิ์ มหัทธโนบล, 2558, หน้า 171)

2. สร้างความรู้สึกชาตินิยมจีน

จุดเริ่มต้นในการจัดแสดงในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติประการหนึ่งนับตั้งแต่ ค.ศ. 1947-1949 คือการสร้างความรู้สึกชาตินิยมจีน เนื่องด้วยรัฐบาลเจียงไคเช็คมีความหวังที่จะกลับไปมีอำนาจที่แผ่นดินใหญ่อีกครั้งหนึ่งดังนั้นนิทรรศการที่จัดแสดงจึงเป็นเรื่องของจีนเพื่อแสดงให้เห็นว่าพรรคก๊กมินตั๋งและสาธารณรัฐจีน (ROC) เป็นผู้รักษานับธรรมเนียมจีน (Zheng, 2015, pp. 9-13)

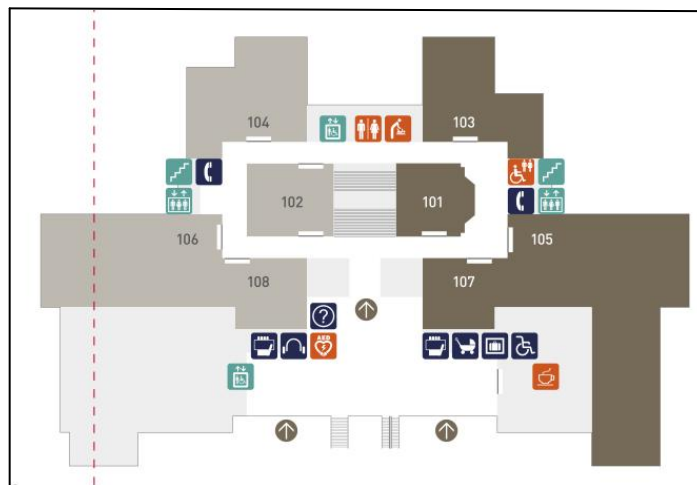
ดังนั้นในสมัยตระกูลเจียง พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจึงไม่ได้มีฐานะเป็นเพียงองค์กรวัฒนธรรมที่ให้ความรู้และความเข้าใจแก่คนทั่วไปเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และศิลปะจีนเท่านั้น (Kneill & Aronsson, 2011, p. 185) แต่ยังเป็นองค์กรทางการเมืองที่รัฐบาลก๊กมินตั๋งใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างอุดมการณ์ชาตินิยม ส่งเสริมวัฒนธรรมจีนและความเป็นหนึ่งเดียวกันในสังคมจีนอีกด้วย (Zheng, 2015, pp. 9-13)

ยุคหลังตระกูลเจียง (ค.ศ. 1988-ปัจจุบัน)

ในยุคนี้ความรู้สึกผูกพันกับจีนแผ่นดินใหญ่ในกลุ่มผู้นำค่อยคลายตัวลง และแนวคิดที่ต้องการเป็นอิสระจากจีนค่อย ๆ เพิ่มความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ภายหลังจากการสืบทอดอำนาจตระกูลเจียงบนเกาะไต้หวันจบสิ้นลง การขึ้นมามีอำนาจของประธานาธิบดี Lee Teng-Hui (ประธานาธิบดีคนที่ 8 ของไต้หวัน) ผู้ซึ่งไม่ได้มีประสบการณ์ร่วมกับผู้นำรุ่นแรกที่เกิดบนจีนแผ่นดินใหญ่จึงมีส่วนทำให้การทวงคืนจีนแผ่นดินใหญ่ลดลงและนำไปสู่การเคลื่อนไหวทางการเมืองและวัฒนธรรมซึ่งเน้นไต้หวันเป็นศูนย์กลางแทนการเน้นจีน (Taiwanization, n.d.) โดยได้ประกาศแนวคิดการทำให้เป็นไต้หวัน (Taiwanization) โดยการรื้อฟื้นประวัติศาสตร์ภาษาพื้นเมืองและวัฒนธรรมสร้างอัตลักษณ์ของไต้หวันให้ต่างจากจีน แม้ว่าในเวลาต่อมาเมื่อพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้าที่เปลี่ยนสถานะจากพรรคฝ่ายค้านอันเป็นผลมาจากการชนะการเลือกตั้งได้ขึ้นมาเป็นรัฐบาลมีนโยบายชัดเจนว่าไม่ต้องการรวมเป็นจีนเดียวกับสาธารณรัฐประชาชนจีนหรือจีน

แผ่นดินใหญ่ ทั้งนี้นิทรรศการเรื่องของจีนหรือภาพลักษณ์ของจีนในพิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติดังคงอยู่ โดยมีนิทรรศการในอาคารหลักทั้ง 3 ชั้น

ชั้น 1 มีห้องนิทรรศการรวม 8 ห้อง (ห้อง101-1-8)⁵

ที่มา : <https://www.npm.gov.tw/en/Article.aspx?sNo=03009069>

101 Compassion and Wisdom

102 Orientation Gallery

103 Rare Books and Documents Gallery

104 Rare Books and Documents Gallery

105 Special Exhibition Gallery

106 A Garland of Treasures

107 Special Exhibition Gallery

108 Splendors of Qing Furnitures

จุดเด่นของนิทรรศการในชั้นแรกนี้คือ พิพิธภัณฑ์ใช้พื้นที่ภายในห้อง 102 Orientation Gallery เป็นพื้นฐานให้ผู้ชมเข้าใจประวัติศาสตร์และเส้นทางพัฒนาวัฒนธรรมจีนที่ยาวไกลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน

ส่วนแรก คือแผนผังแสดงพัฒนาการทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในแต่ละยุคของจีน โดยใช้

คำว่า Chinese (中華) และใช้คำว่า Republic of China (中華民國) สำหรับไต้หวัน และเปรียบเทียบกับพัฒนาการทางวัฒนธรรมในภูมิภาคอื่น ๆ โดยเฉพาะภูมิภาคเอเชีย เช่น ไต้หวัน เอเชียเหนือ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอเชียใต้ เอเชียกลางและตะวันตก เป็นต้น ประเด็นที่น่าสนใจคือ ลักษณะของการอธิบายใช้ลำดับพัฒนาการทางวัฒนธรรมของจีนเป็นแกนหลัก โดยจัดยุคสำคัญ ๆ รวมกันตามลำดับดังนี้คือยุคหินใหม่ (The Neolithic Age), ราชวงศ์

⁵ พิพิธภัณฑ์จัดห้องนิทรรศการด้วยการแบ่งออกเป็นปีกขวาและปีกซ้ายของตึก การเรียงเลขห้องจึงแบ่งห้องปีกขวาเป็นเลขที่ และห้องปีกซ้ายเป็นเลขคู่ นอกจากนี้การจัดแสดงในบางหัวเรื่องที่สำคัญและมีวัตถุจำนวนมากพิพิธภัณฑ์ก็มักจะจัดนิทรรศการด้วยการรวมห้องที่อยู่ติดกันหลายห้องเข้าด้วยกัน เลขห้องจึงค่อนข้างสับสนไม่เรียงตามลำดับปกติทั่วไป

ซางและราชวงศ์โจว (Shang and Zhou Dynasties), ราชวงศ์ฉิน (จิ้น) และราชวงศ์ฮั่น (Qin and Han Dynasties), หกราชวงศ์ (Six Dynasties), ราชวงศ์สุยและราชวงศ์ถัง (Sui and Tang Dynasties), ราชวงศ์ซ่ง (Song Dynasty), ราชวงศ์หยวน (Yuan Dynasty), ราชวงศ์หมิง (Ming Dynasty) และราชวงศ์ชิง (Qing Dynasty) พร้อมทั้งยกตัวอย่างโบราณวัตถุที่เป็นผลงานชิ้นเอกของจีนในแต่ละช่วงเวลาซึ่งพิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติจัดแสดงไว้

ส่วนที่ 2 อธิบายพัฒนาการทางประวัติศาสตร์จีนภายใต้หัวข้อเรื่อง “สมบัติ 8,000 ปี” ซึ่งให้เห็นความ

รู้เรื่องราวทางอารยธรรมที่เป็นเรื่องเด่น ๆ ในแต่ละสมัย พร้อมทั้งขยายความจากส่วนแรกให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้รายละเอียดเกี่ยวกับงานชิ้นเอกในแต่ละยุคสมัย ชื่อชิ้นงาน ยุคสมัย และผู้สร้างสรรค์ผลงานให้ข้อมูลเพื่อปูพื้นฐานความเป็นมา และสร้างความเข้าใจประวัติศาสตร์จีน สิ่งที่น่าสนใจคือการอธิบายที่กระชับและชัดเจน ช่วยให้เข้าใจลำดับยุคสมัย อารยธรรม ความรู้เรื่อง จุดเด่น โบราณวัตถุชิ้นสำคัญ และลักษณะพิเศษในแต่ละราชวงศ์

ชั้น 2 มีห้องนิทรรศการ 12 ห้อง (ห้อง 201-212)

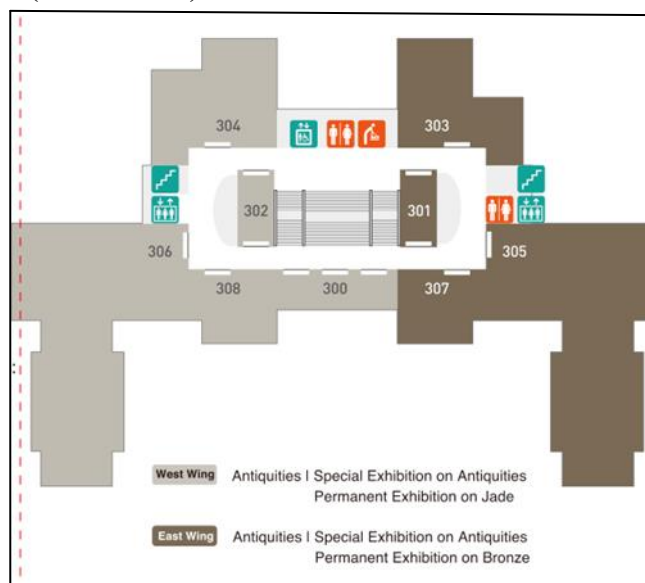

ที่มา : <https://www.npm.gov.tw/en/Article.aspx?sNo=03009070>

201 The Magic of Kneaded Clay
202 Painting and Calligraphy Galleries
203 Antiquities Special Exhibition Gallery
204 Painting and Calligraphy Galleries
205 The Magic of Kneaded Clay
206 Painting and Calligraphy Galleries

207 The Magic of Kneaded Clay
208 Painting and Calligraphy Galleries
209 Painting and Calligraphy Galleries
210 Painting and Calligraphy Galleries
211 Painting and Calligraphy Galleries
212 Painting and Calligraphy Galleries

ชั้น 3 มีห้องนิทรรศการ 8 ห้อง (ห้อง 301-308)

ที่มา : <https://www.npm.gov.tw/en/Article.aspx?sNo=03009071>

301 The Bell and Cauldron Inscription

302 A Gathering of Treasures in the Nation

Palace North and South

303 Antiquities Special Gallery

304 Antiquities Special Gallery

305 Rituals Cast in Brilliance

306 Art in Quest of Heaven and truth

307 Chinese Bronzes through Age

308 Chinese Jades through Age

นอกจากรายละเอียดที่ให้ภาพรวมประเด็นสำคัญ ๆ ในประวัติศาสตร์จีนแล้วในห้องนิทรรศการทั้ง 3 ชั้น ยังจัดแสดงโบราณวัตถุที่ล้ำค่าตามประเภทของสิ่งของซึ่งล้วนแต่เป็นงานศิลปะที่สร้างสรรค์ขึ้นมาอย่างวิจิตรบรรจงโดยมีรายละเอียดในแต่ละห้องนิทรรศการตามลำดับแผนผังการจัดแสดงข้างต้น

เป็นที่น่าสังเกตว่าแม้ว่าในยุคนี้รัฐบาลจะเน้นความเป็นไต้หวันและให้ไต้หวันเป็นศูนย์กลางแทนการเน้นจีนดังที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่โครงเรื่องที่จัดขึ้นในอาคารทั้ง 3 ชั้นนั้นทั้งหมดเป็นเรื่องเกี่ยวกับจีนโดยพิพิธภัณฑ์ได้อธิบายถึงประเด็นนี้ว่าสิ่งที่นำเสนอเป็นเรื่องราวของ “ชนเผ่าจีน” และเป็นการปกป้องสิ่งของอันล้ำค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของมนุษยชาติ (National Palace Museum, n.d.)

3. จินตภาพความเป็นชาติจากพิพิธภัณฑ์ : “มรดกทางวัฒนธรรมจีน : ยิ่งใหญ่ ล้ำค่า และสืบต่อมายาวนาน”

เมื่อได้ชมการจัดแสดงภายในพิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติผู้ชมอาจจะมองว่าเนื้อหาเรื่องราวโบราณวัตถุและงานศิลปะอันล้ำค่าที่จัดแสดงนั้นไม่ใช่ “ไต้หวัน” แต่เป็น “จีน” ซึ่งแตกต่างจากพิพิธภัณฑ์แห่งอื่น ๆ ในไต้หวัน โดยเฉพาะพิพิธภัณฑ์ 2 แห่งในงานวิจัยชิ้นนี้ที่แสดงถึงเรื่องราวของไต้หวันโดยตรง อันเป็นผลมาจากความรู้สึกผูกพันของกลุ่มผู้นำและผู้คนในไต้หวันที่มีต่อจีนแผ่นดินใหญ่อาจจะคล้ายตัวลด

น้อยลงในขณะที่แนวคิดการทำให้เป็นไต้หวันมีความชัดเจนและเข้มข้นมากยิ่งขึ้น แต่นิทรรศการภายในพิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติยังคงจัดแสดงให้เห็นภาพของจีนตามแนวคิด “ยึดหลักแต่ดั้งเดิมพัฒนาไปทั่วทุกมุมด้าน”

หากพิจารณาในประเด็นโครงสร้างประชากรของไต้หวันที่ระบุว่าไต้หวันประกอบด้วยคนจีนชาวฮั่น : 95.6 % ชนพื้นเมือง : 2.3 % และผู้อพยพรุ่นใหม่: 2.1 % เป็นบรรทัดฐานในการศึกษา อาจกล่าวได้ว่าเรื่องของจีนหรือวัฒนธรรมจีนที่ปรากฏในพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ ถือว่าเป็นประวัติศาสตร์ส่วนหนึ่งของไต้หวันได้เช่นกัน พิพิธภัณฑ์จึงอธิบายว่าสิ่งที่จัดแสดงเป็นเรื่องของ “ชนเผ่าจีน” ซึ่งสอดคล้องกับคำอธิบายของ Hsieh Shih-Yuan กัณธารักษ์ หัวหน้าแผนกวิจัยพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติไต้หวันได้กล่าวว่า

“...ถ้ามองในมุมที่ว่าวัฒนธรรมของไต้หวันส่วนหนึ่งเป็นวัฒนธรรมของชนพื้นเมืองและอีกส่วนหนึ่งเป็นวัฒนธรรมของจีนสิ่งที่จัดแสดงในกู่กง (พิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติ) ก็เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไต้หวันและเป็นสมบัติของคนไต้หวันด้วยเช่นกัน แต่เป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้นเพราะวัฒนธรรมไต้หวันไม่ได้มีเฉพาะวัฒนธรรมจีน แต่ยังประกอบด้วยวัฒนธรรมจากผู้คนกลุ่มอื่นๆ อีก นอกจากนี้สำหรับคนในไต้หวันที่ยังมีจิตสำนึกเรื่องของชาติผูกพันกับจีนแผ่นดินใหญ่และไต้หวันเป็นส่วนเดียวกันของที่จัดแสดงในกู่กงก็แสดงถึงความเป็นชาติของไต้หวันได้บ้างเหมือนกัน...” (Hsieh, 2017)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้เข้าใจได้ว่า เพราะเหตุใดพิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติจึงนำเสนอเรื่องราวเพื่อแสดงให้เห็นถึง “มรดกทางวัฒนธรรมจีนอันยิ่งใหญ่และล้ำค่า สืบต่อมายาวนาน” อีกทั้งถ้าได้พิจารณาโครงเรื่องและวิธีการจัดแสดงที่พิพิธภัณฑ์นำเสนอในปัจจุบันโดยเฉพาะเนื้อหาและการจัดแสดงที่ห้อง 102 Orientation Gallery ตามที่ได้กล่าวแล้วในข้างต้นและเรื่องราวนิทรรศการในแต่ละห้องโดยละเอียดก็จะยิ่งให้เรื่องราวความเป็นจีนความรู้เรื่องทางวัฒนธรรมรวมทั้งสมบัติที่ล้ำค่าเพิ่มมากขึ้นดังรายละเอียดที่พิพิธภัณฑ์นำเสนอในห้องนิทรรศการต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้

ชั้นที่ 1 เป็นพื้นที่หลักของหนังสือหายากและเอกสารประวัติศาสตร์ มีห้องหนังสือหายากและเอกสารประวัติศาสตร์ 2 ห้อง

 ภาพ ประติมากรรมสำริดรูป พระศากยมุณีและฐานที่ประทับ	ห้องนิทรรศการ 101 “Compassion and Wisdom : Religious Sculptural Arts” (ความศรัทธาและภูมิปัญญา : ประติมากรรมทางศาสนา) พิพิธภัณฑ์เลือกภาพ “ประติมากรรมสำริดรูปพระศากยมุณีและฐานที่ประทับ” เป็นภาพสำคัญหน้าห้องนิทรรศการ ประติมากรรมนี้สร้างขึ้นในสมัยราชวงศ์เว่ยเหนือซึ่งเป็นช่วงที่พุทธศาสนาเจริญรุ่งเรือง เนื่องจากกษัตริย์ส่งเสริมและใช้พุทธศาสนาสร้างความเป็นปึกแผ่นในสังคมเป็นผลงานชิ้นเอกของศตวรรษที่ 5 มีความสำคัญทางศิลปะ ประวัติศาสตร์ และศาสนาถือเป็นประติมากรรมสำริดสำคัญที่สุดชิ้นหนึ่งในโลก การจัดนิทรรศการ : จัดแสดงโบราณวัตถุและประติมากรรมทางพุทธศาสนาชิ้นเยี่ยม เช่น พระพุทธรูปปางต่าง ๆ ที่มีคุณค่าทางศิลปะและสะท้อนให้เห็นพัฒนาการและเทคนิคการหล่อโลหะในแต่ละยุค เช่น พระพุทธรูปประทับนั่งสมัยราชวงศ์ถัง พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรสมัยราชวงศ์หมิง

 ภาพจักรพรรดิ Jiaqing ในฉลองพระองค์อย่างไม่เป็นทางการ	ห้องนิทรรศการ 103 และ 104 “Rare Books and Historical Document” (แกลเลอรีหนังสือหายากและเอกสารประวัติศาสตร์) แสดงนิทรรศการ 2 ห้อง คือ ห้องนิทรรศการ 103 และ 104 พิพิธภัณฑ์เลือกภาพ “จักรพรรดิ Jiaqing” ในฉลองพระองค์อย่างไม่เป็นทางการ” เป็นภาพสำคัญหน้าห้องนิทรรศการ ซึ่งเป็นภาพที่มีไม่มากนักเพราะภาพจักรพรรดิในสมัยราชวงศ์ชิงที่ปรากฏส่วนใหญ่จะเป็นภาพฉลองพระองค์เต็มยศที่ช่างภาพหลวงวาดหรือถ่ายไว้ ห้องนิทรรศการ 103 “การอยู่อย่างพากเพียรและหลีกเลี่ยงจากความหรูหรา : จักรพรรดิ Jiaqing และงานศิลปะในรัชสมัย” (Staying industrious and Shunning luxury : the Qing Emperor Jiaqing and the Art of His Time) การจัดนิทรรศการ : จัดแสดงโบราณวัตถุที่เป็นผลงานของจักรพรรดิ Jiaqing (ค.ศ. 1760-1820) ทั้งที่เป็นบทกวีและภาพวาด รวมทั้งของสะสมของจักรพรรดิซึ่งทรงสะสมไว้เป็นจำนวนมากกว่า 10,000 ชิ้น แบ่งออกเป็น 4 หัวเรื่องคือ “จักรพรรดิ Jiaqing” (Emperor Jiaqing the Person) “ผลงานที่ประสบความสำเร็จในฐานะนักปกครอง” (Accomplishments as a Ruler) “ศิลปะและของสะสมในราชสำนัก” (Art and Collecting as the Court) และ“การจัดการทางวัฒนธรรม” (The Culture Enterprise)

⁶ จักรพรรดิ Jiaqing (ค.ศ. 1760-1820) เป็นพระโอรสองค์ที่ 15 ในจักรพรรดิ Qianlong (ค.ศ. 1711-1799) และเป็นจักรพรรดิองค์ที่ 5 ของราชวงศ์ชิง ในรัชสมัยพระองค์ถูกมองว่าเป็นจุดเริ่มต้นความเสื่อมถอยของราชวงศ์ชิง และพระองค์ถูกมองว่าเป็นกษัตริย์ที่อ่อนแอไร้ความสามารถ แต่ประวัติอีกด้านหนึ่งทรงได้รับการยกย่องว่าทรงเป็นผู้ปกครองที่ใส่ใจในการศึกษา ทรงแต่งบทกวีและภาพวาด รวมทั้งทรงสะสมเอกสารสิ่งของที่สำคัญไว้เป็นจำนวนมาก นิทรรศการส่วนนี้แสดงให้เห็นความวิริยะอุตสาหะผ่านเอกสารและบันทึกต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสมัยพระองค์

ภาพแผนที่กำหนดเส้นเขตแดน
ระหว่างจีนและเวียดนามด้าน
ตะวันออกของกว๋างตุ้ง (กว๋างซี)

ห้องนิทรรศการ 104

“The Green Borderlands : Treaties and Maps that Defined the Qing’s Southwest Boundaries”

(The Green Borderlands : สนธิสัญญาและแผนที่กำหนดเขตแดนทางตะวันตกเฉียงใต้ของชิง)

พิพิธภัณฑ์เลือกภาพ แผนที่กำหนดเส้นเขตแดนระหว่างจีนและเวียดนามด้านตะวันออกของกว๋างตุ้ง (กว๋างซี) ซึ่งได้สำรวจและทำขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1886 ในรัชสมัยของจักรพรรดิ Guangxu แห่งราชวงศ์ชิงเป็นภาพสำคัญ

การจัดนิทรรศการ : จัดแสดงแผนที่เขตแดนและสนธิสัญญาระหว่างจีนสมัยราชวงศ์ชิงกับเพื่อนบ้านคือพม่าและเวียดนามเช่นแผนที่จังหวัดยูนนาน แผนที่ชายแดนระบุที่ตั้งของป้อมปราการและสนธิสัญญาระหว่างจีนและฝรั่งเศสเกี่ยวกับชายแดนยูนนานและเวียดนาม เอกสารที่จัดแสดงถือเป็นเอกสารที่มีความสำคัญด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ แบ่งเนื้อหา 5 ส่วนคือ

1. พรมแดนตะวันตกเฉียงใต้ของจีนก่อนราชวงศ์ชิงตอนกลาง
2. การสำรวจชายแดนจีน-เวียดนามในกว๋างซีและกว๋างตุ้ง
3. การปักเครื่องหมายตามแนวชายแดนจีน-เวียดนามทางด้านตะวันออกและตะวันตกของกว๋างซี
4. การสำรวจแนวพรมแดนจีน-เวียดนามในมณฑลยูนนาน
5. การสำรวจชายแดนของยูนนาน-พม่าพร้อมกับสนธิสัญญาและแผนที่บางส่วนที่สามารถเปิดเผยได้

 ภาพวาดยอดเยี่ยมที่มีความขรุขระของ Fu Chuan-fu ศิลปินชาวดaihwan	ห้องนิทรรศการ 105 และ 107 “Special Exhibition Gallery” (ห้องนิทรรศการพิเศษ) เรื่อง Painting and Calligraphy of the Enlightened Elder: A Special Exhibition of Artworks Donated by the Family of Fu Chuan-fu (ภาพวาดและภาพอักษรประดิษฐ์ของปราชญ์อาวโซ : นิทรรศการพิเศษงานศิลปะจากการบริจาคของครอบครัว Fu Chuan-Fu) พิพิธภัณฑ์เลือกภาพภาพวาดยอดเยี่ยมที่มีความขรุขระของไดห์วัน ซึ่งเป็นวิวัฒนาการลักษณะเฉพาะของ Fu Chuan-fu และชื่อที่เขียนด้วยพู่กันรวมทั้งตราประทับของ Fu Chuan-fu เป็นภาพสำคัญ การจัดนิทรรศการ : แสดงผลงานภาพวาดและอักษรประดิษฐ์รวมทั้งตราประทับของ Fu Chuan-Fu (ค.ศ. 1910-2007) จิตรกรชาวจีนเกิดที่เมือง Hangzhou อพยพมาอยู่ไดห์วันเมื่อ ค.ศ. 1949 ภาพอักษรประดิษฐ์ของ Fu Chuan-Fu ได้รับการยกย่องว่ามีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ส่วนภาพวาดส่วนใหญ่สะท้อนภาพทิวทัศน์ชายฝั่งและภูเขาของไดห์วันได้อย่างพิเศษกว่างานอื่นทั่วไป ผลงานของ Fu Chuan-Fu มีอิทธิพลต่อจิตรกรร่วมสมัยของไดห์วันเป็นอย่างมาก

ภาพ “งาช้างแกะสลักลายมังกรและเมฆ”

สมัยราชวงศ์ชิง

ห้องนิทรรศการ 106

“A Garland of Treasures : Masterpieces of Precious Crafts in Museum Collection”

(สมบัติที่วิจิตรงดงาม : งานฝีมือที่ล้ำค่าชิ้นเยี่ยมในคอลเลกชันของพิพิธภัณฑ์)

พิพิธภัณฑ์เลือกภาพ “งาช้างแกะสลักลายมังกรและเมฆ” (Ivory Ball-Concentric ivory spheres carved in openwork with cloud-and-dragon motifs) สมัยราชวงศ์ชิงเป็นภาพสำคัญหน้าห้องนิทรรศการ ซึ่งเป็นงานศิลปะที่ทำขึ้นจากงาช้างชั้นเดียวแกะสลักกลดลายเป็นทรงกลมต่อเนื่องเป็นชั้น ๆ อยู่ด้านในรวม 21 ชั้นได้อย่างสวยงามกลมกลืนใช้แว่นหรือตั้งประดับห้องถือเป็นงานศิลปะที่มีความละเอียดและวิจิตรบรรจงของศิลปินฝีมือชั้นเทพ

การจัดนิทรรศการ : จัดแสดงของสะสมจากราชสำนักราชวงศ์ชิงส่วนใหญ่เป็นงานฝีมือชิ้นเล็กแต่ผลิตออกแบบมาเป็นพิเศษและมีความวิจิตรบรรจงเช่นกล่องเก็บของที่มีหลายช่อง (Curio box) งานแกะสลักด้วยรูปแบบและวัสดุที่หลากหลายเครื่องใช้ที่ใช้ประกอบพิธีกรรมทางพุทธศาสนาและเครื่องประดับเป็นต้นหลายชิ้นเป็นของสะสมที่หาได้ยาก สิ่งของที่จัดแสดงสะท้อนให้เห็นคุณค่าของผลงานชิ้นเยี่ยมและทักษะความสามารถของช่างที่สามารถผลิตงานศิลปะด้วยฝีมือชั้นยอด

 108 貴冑榮華 清代傢俱展 SPLENDORS OF QING FURNITURE ภาพ “เก้าอี้สมัยราชวงศ์ชิง”	ห้องนิทรรศการ 108 “Splendors of Qing Furnitures” (ความงดงามของเฟอร์นิเจอร์สมัยราชวงศ์ชิง) พิพิธภัณฑ์เลือกภาพ “เก้าอี้สมัยราชวงศ์ชิง” เป็นภาพสำคัญหน้าห้องนิทรรศการ เก้าอี้ตัวนี้เป็นตัวอย่างของเครื่องเรือนชั้นหนึ่งประกอบด้วยไม้ 5 ชั้นฉลุลายเมฆและ โดยทั่วไปมักจะเรียกเก้าอี้ที่มีพนักวางแขนรูปทรงนี้ว่า “เก้าอี้ธรรมดา” แต่เก้าอี้ตัวนี้ได้รับยกย่องว่านอกจากจะเป็นเก้าอี้ธรรมดาที่ดูหรูหราแล้วยังเป็นเก้าอี้ธรรมดาที่สามารถสร้างบุคลิกผู้ที่นั่งให้ดูสูงส่งและสง่างามได้ด้วย การจัดนิทรรศการ : แสดงเฟอร์นิเจอร์สมัยราชวงศ์ชิงที่ไม่ได้เป็นเพียงเครื่องเรือนสำหรับใช้ในที่อยู่อาศัยเท่านั้น แต่เป็นเครื่องเรือนที่ได้รับการออกแบบเช่นเดียวกับงานศิลปะที่มีสุนทรียศาสตร์เป็นองค์ประกอบของรูปแบบและโครงสร้างของเครื่องเรือนแต่ละชิ้นด้วย นอกจากนี้ยังจำลองห้องในราชสำนักสมัยราชวงศ์ชิงเพื่อแสดงให้เห็นการจัดวางเฟอร์นิเจอร์และเครื่องประกอบอื่นๆ ในสมัยนั้น

ชั้นที่ 2 ประกอบด้วยห้องนิทรรศการ 12 ห้อง (ห้อง 201-212)

จัดแสดง 3 เรื่องคือ เซรามิกต่าง ๆ ของจีน ภาพวาดและภาพประดิษฐ์อักษร และแกลเลอรีนิทรรศการพิเศษ-โบราณวัตถุ โดยกำหนดให้ “ภาพวาดและภาพอักษรประดิษฐ์” เป็นหัวข้อหลักในนิทรรศการใช้พื้นที่ในการจัดแสดงมากที่สุด โดยมีรายละเอียดดังนี้คือ

 ภาพศิลปินกำลังปั้นชิ้นงานศิลปะ	ห้องนิทรรศการ 201, 205 และ 207 “The Magic of Kneaded Clay : History of Chinese Ceramics” (ปฏิกิริยาการนวดดิน : ประวัติความเป็นมาของเซรามิกจีน) แสดงให้เห็นถึงประวัติความเป็นมาของการพัฒนาเครื่องเซรามิกจีนในคอลเลกชันที่พิพิธภัณฑ์รวบรวมไว้นั้นวิวัฒนาการเกี่ยวกับเตาเผารูปทรงสี่เหลี่ยมแบ่งออกเป็น 3 ห้อง ห้องนิทรรศการ 201 ห้องแรกเป็นห้องแนะนำและชี้ให้เห็นความมหัศจรรย์ของการปั้นดินให้เป็นศิลปวัตถุที่มีค่าพร้อมทั้งแสดงด้วยเครื่องปั้นดินเผาเคลือบสีรูปหญิงสาวในท่ายืน (pottery figure of a standing lady with painted colors) ซึ่งถือเป็นผลงานชิ้นเอกชิ้นหนึ่งสมัยราชวงศ์ถัง (ค.ศ. 618-907) ห้องนิทรรศการ 205 จัดแสดงเซรามิกสมัยราชวงศ์ซ่งราชวงศ์หยวนราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิง ห้องนิทรรศการ 207 จัดแสดงเซรามิกจากยุคหินใหม่ถึงยุค 5 ราชวงศ์

ภาพ “ชามเครื่องเคลือบ Ru
รูปดอกบัว สมัยราชวงศ์ซ่ง”

ห้องนิทรรศการ 203

“Antiquities Special Exhibition Gallery”

(แกลเลอรีนิทรรศการพิเศษ-โบราณวัตถุ)

เรื่อง “Precious as the Morning Star : 12th-14th Century Celadons in the Qing Court Collection” (ล้ำค่าราวกับดาวประกายพริ้ว : คอลเลกชันศิลาดลในราชสำนักชิงศตวรรษที่ 12-14)

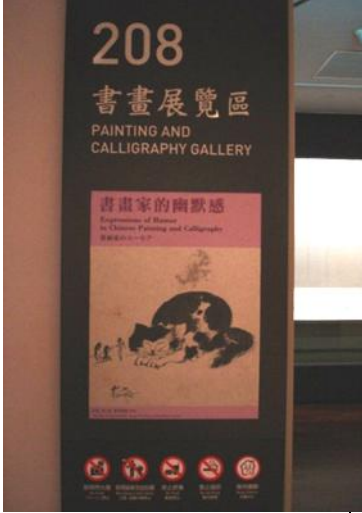
พิพิธภัณฑ์เลือกภาพ “ชามเครื่องเคลือบ Ru รูปดอกบัวสมัยราชวงศ์ซ่ง” เป็นภาพสำคัญหน้าห้องชามใบนี้ใช้อุ่นเครื่องต้มแอลกอฮอล์ (Lotus-shaped warming bowl in light bluish-green glaze) เป็นเครื่องปั้นดินเผาชิ้นสำคัญสมัยราชวงศ์ซ่งที่มีเนื้อกระเบื้องและรูปทรงงดงามรวมทั้งการเคลือบที่ทำได้อย่างเนียนใส

การจัดนิทรรศการ : แสดงเครื่องปั้นดินเผาในคอลเลกชันของราชวงศ์ซ่ง แบ่งออกเป็น 4 เรื่องคือ

- 1 เครื่องกระเบื้องที่ผลิตจากเตาหลวงสมัยซ่งเหนือ
- 2 เครื่องกระเบื้องที่ผลิตจากเตาสมัยซ่งใต้
- 3 รอยแตกของศิลาดล
- 4 ความเชี่ยวชาญและการค้นพบในเครื่องปั้นดินเผา

ของที่นำมาจัดแสดงในแต่ละส่วนล้วนแต่มีความงดงามทั้งรูปทรงสีสันและการเคลือบที่มีลักษณะเฉพาะสะท้อนให้เห็นพัฒนาการเครื่องปั้นดินเผาและความงดงามของเครื่องปั้นดินเผาในสมัยต่าง ๆ

 ภาพ“ผลงานอักษรประดิษฐ์ ของSu Shiกวีนักเขียน นักประดิษฐ์อักษรสมัยราชวงศ์ซ่ง”	ห้องนิทรรศการ 204 “The Ancient Art of Writing : Selections from the History of Chinese Calligraphy” (ศิลปะการเขียนในสมัยโบราณ : คัดเลือกจากประวัติการประดิษฐ์อักษรจีน) พิพิธภัณฑ์เลือกภาพ “ผลงานอักษรประดิษฐ์ของ Su Shi (ค.ศ. 1037-1101) กวีนักเขียนนักประดิษฐ์อักษรที่มีชื่อเสียงในสมัยราชวงศ์ซ่ง” เป็นภาพสำคัญหน้าห้องนิทรรศการ การจัดนิทรรศการ:แสดงข้อความที่เขียนด้วยอักษรประดิษฐ์จากเอกสารประเภทต่าง ๆ เช่น สำเนาตัวอักษรจากแผ่นจารึก จดหมาย บทกวี และบันทึกทางศาสนา เป็นต้น ประกอบด้วยเอกสารสมัยราชวงศ์ฉิน-ราชวงศ์ซ่ง รวมทั้งจัดแสดงตราประทับและลายมือชื่อซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเขียนอักษรประดิษฐ์ ทั้งนี้เพื่อแสดงให้เห็นพัฒนาการรูปแบบตัวอักษรและเส้นพู่กันในแต่ละยุคสมัยซึ่งเป็นวัฒนธรรมการเขียนและการบันทึกข้อมูลที่สำคัญของจีน

 ภาพวาดบนแผ่นกระดาษม้วน ชื่อ “Ink Play of Cat and Mice (แมวกับหนูจากการบรรเลงของหมึก)” ของศิลปิน Pu Hsin-Yu สมัยสาธารณรัฐจีน	ห้องนิทรรศการ 208 “Expression of Humor in Chinese Painting and Calligraphy” (อารมณ์ขันในภาพและอักษรประดิษฐ์ของจีน) พิพิธภัณฑ์เลือกภาพวาดบนแผ่นกระดาษม้วนชื่อ “Ink Play of Cat and Mice (แมวกับหนูจากการบรรเลงของหมึก) ของศิลปิน Pu Hsin-Yu (ค.ศ. 1896-1963) สมัยสาธารณรัฐจีน” เป็นภาพสำคัญหน้าห้องจัดแสดง ซึ่งในภาพแสดงภาพแมวขณะนอนหลับอยู่หนูตื่นและแสดงกิจกรรมต่าง ๆ หนูตัวเมียตัวหนึ่งยื่นหางทำฟ้งรายงานจากลูกน้องและหนูตัวเมียอีกตัวกำลังดื่มเฉลิมฉลองโดยมีหนูอ้วนอีกตัวเฝ้าอยู่ใกล้ถือเป็นผลงานที่โดดเด่นในการใช้ภาพเสียดสีวิถีชีวิตในสังคมได้อย่างงดงามโดยไม่ต้องใช้ถ้อยคำใด ๆ การจัดนิทรรศการ : แสดงภาพวาดแบบต่าง ๆ และบทประพันธ์ที่เขียนด้วยตัวอักษรประดิษฐ์ตั้งแต่สมัยราชวงศ์ซ่ง ราชวงศ์หยวน ราชวงศ์หมิง ราชวงศ์ชิง และสาธารณรัฐจีน แสดงถึงอารมณ์ขันและความคิดของศิลปิน รวมทั้งแสดงให้เห็นเทคนิคและความสร้างสรรค์ของศิลปินที่มีลักษณะเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว

“ภาพวาดบนผ้าไหมสมัยราชวงศ์ซ่งใต้
ผลงานของLiu Songnian”

ห้องนิทรรศการ 210

“The Art and Aesthetics of Form : Selections from the History of Chinese Calligraphy”

(รูปแบบศิลปะและความงาม : คัดเลือกจากประวัติการประดิษฐ์อักษรจีน) โดยเลือก “ภาพวาดบนผ้าไหมสมัยราชวงศ์ซ่งใต้ ผลงานของ Liu Songnian (ค.ศ. 1174-1224)”

พิพิธภัณฑ์เลือกภาพ “ภาพวาดบนผ้าไหมสมัยราชวงศ์ซ่งใต้ ผลงานของ Liu Songnian (ค.ศ. 1174-1224)” เป็นภาพสำคัญในห้องจัดแสดง Liu Songnian เป็นจิตรกรที่มีชื่อเสียงคนสำคัญ 1 ใน 4 ของราชสำนักที่ได้รับรางวัลอันทรงเกียรติจากจักรพรรดิ Ningzong งานศิลปะชิ้นนี้ แสดงสภาพความเป็นอยู่ของคนทั่วไปผ่านการละเล่นของเด็กเด็กคนหนึ่งกำลังเชิดหุ่นกระบอกและเด็กอีก 2 คนเล่นดนตรีประกอบ

การจัดนิทรรศการ : แสดงภาพวาดแบบต่าง ๆ เช่น ภาพคนทิวทัศน์ นกและดอกไม้ของศิลปินที่มีชื่อเสียงในแต่ละยุคสมัย เพื่อแสดงให้เห็นคุณค่าและความงดงามที่ศิลปินสร้างขึ้น สะท้อนให้เห็นความคิด เทคนิคการวาด การจัดวางองค์ประกอบ ที่เป็นลักษณะเฉพาะของศิลปินในแต่ละสมัย นอกจากนี้ยังแสดงถึงรูปแบบเฉพาะของภาพวาดจีนที่มักจะต้องประกอบด้วย “3 ความสมบูรณ์” (the three perfections) คือ ภาพ กวีนิพนธ์ และอักษรประดิษฐ์

ชั้น 3 นิทรรศการชั้นนี้จัดแสดงโบราณวัตถุ (Antiquities) ประเภทต่าง ๆ เช่น เครื่องอาวุธสำริด เครื่องประดับหยก กาน้ำชา และงานแกะสลัก สมัยราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิง

ภาพ “Mao Kong Ding” (กระถางสำริด)
สมัยราชวงศ์โจวตะวันตกตอนปลาย

ห้องนิทรรศการ 301

The Bell and Cauldron Inscriptions : A Feast of Chinese Characters the Original and Development”

(ข้อความจารึกบนระฆังและหม้อ : ต้นฉบับและพัฒนาการอักษรจีนในพิธีเฉลิมฉลอง)

พิพิธภัณฑ์เลือกภาพ “Mao Kong Ding” (กระถางสำริด) ซึ่งเป็นโบราณวัตถุชิ้นสำคัญสมัยราชวงศ์โจวตะวันตกตอนปลายมาใช้เป็นภาพสำคัญหน้าห้องนิทรรศการ กระถางสำริดชิ้นนี้ปรากฏตัวอักษรจารึกอยู่มีความยาวถึง 500 ตัว บอกเล่าเรื่องราวของกษัตริย์ประวัติศาสตร์และวิธีการปกครองสมัยราชวงศ์โจวที่ทำให้ประเทศเจริญรุ่งเรือง ซึ่งอักษรเหล่านี้ถือเป็นรากฐานสำคัญของอักษรจีนในเวลาต่อมา

การจัดนิทรรศการ : แสดงให้เห็นโบราณวัตถุที่ทำจากสำริด โดยเฉพาะเครื่องสำริดที่ใช้ในพิธีกรรมในสมัยราชวงศ์เซี่ย ราชวงศ์ซาง และราชวงศ์โจว (2070-221 ปีก่อนคริสตกาล) ซึ่งเป็นยุคที่มีพิธีกรรมเป็นรากฐานทางสังคมและมีความรุ่งเรืองเรื่องการหล่อสำริด นิทรรศการให้ความสำคัญกับ Ding (กระถาง) ภาชนะที่ใช้ในพิธีกรรมและเป็นสัญลักษณ์แสดงถึงอำนาจการปกครองและ Zhong (ระฆัง) เครื่องดนตรีที่ใช้ตีบรรเลงประกอบพิธีกรรม

ห้องนิทรรศการ 305 และ 307 ใช้ชื่อว่า “Rituals Cast in Brilliance : Chinese Bronzes through the Ages”
(ความหลักแหลมในการหล่อโลหะเพื่อพิธีกรรม : เครื่องสำริดของจีนแต่ละยุคสมัย) มีรายละเอียดดังนี้

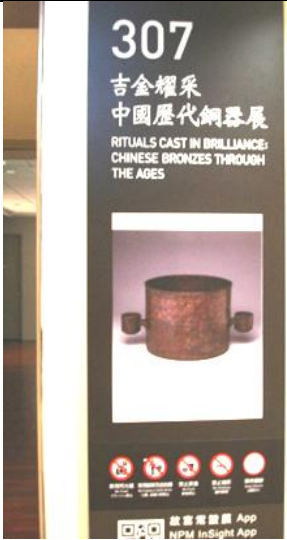

ภาพ “ภาชนะใส่อาหาร
(Ding cauldron to Ji from
his grandson)
สมัยราชวงศ์ซางตอนปลาย”

ห้องนิทรรศการ 305

พิพิธภัณฑสถานเลือกภาพ “ภาชนะใส่อาหาร (Ding cauldron to Ji from his grandson) สมัยราชวงศ์ซางตอนปลาย” เป็นภาพสำคัญหน้าห้องนิทรรศการ

การจัดนิทรรศการ : แสดงเครื่องใช้สำริดในรูปร่างและลวดลายที่หลากหลาย สะท้อนให้เห็นพัฒนาการและทักษะการหล่อสำริดขั้นสูงจากการหล่อเพื่อใช้ในพิธีกรรมขยายเป็นการหล่อสำริดเพื่อใช้เป็นอาวุธในสงครามทำให้เกิดสิ่งประดิษฐ์จากสำริดเพื่อใช้ในหลากหลายหน้าที่ อุตสาหกรรมการหล่อสำริดขยายตัวอย่างกว้างขวาง

 ภาพ “เครื่องชั่งดวงสำริด สมัยราชวงศ์ฉิน”	ห้องนิทรรศการ 307 พิพิธภัณฑ์เลือกภาพ “เครื่องชั่งดวงสำริดสมัยราชวงศ์ฉิน” ซึ่งเป็นเครื่องสำริดที่แตกต่างจากสำริดโดยทั่วไปที่มักจะเป็นของใช้สำหรับพิธีกรรมเป็นภาพสำคัญหน้าห้องนิทรรศการ การจัดนิทรรศการ : แสดงเครื่องสำริดสมัยราชวงศ์ฉินและราชวงศ์ฮั่นซึ่งส่วนใหญ่เป็นเครื่องสำริดที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่การใช้สำริดแพร่หลายขึ้นเครื่องสำริดไม่ได้เป็นของใช้เฉพาะในพิธีกรรมหรือเฉพาะในราชสำนักหรือชนชั้นสูงเท่านั้น แต่ยังเป็นภาชนะที่ใช้กับสังคมทั่วไปด้วย เช่น กระจกวงรูปตะเกียง และโคมไฟแบบต่าง ๆ

ภาพ “หยกผักกาด (Jade Cabbage)”

ห้องนิทรรศการ 302

“A Gathering of Treasures in the National Palace Museum North and South”

(สมบัติที่รวบรวมในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเหนือและใต้)

พิพิธภัณฑสถานเลือกภาพ “หยกผักกาด (Jade Cabbage)”⁷ เป็นภาพสำคัญหน้าห้องจัดแสดง

การจัดนิทรรศการ : นิทรรศการส่วนนี้ถือว่ามีความสำคัญและเป็นที่สนใจของผู้เข้าชมมากที่สุดห้องหนึ่ง เนื่องจากเป็นห้องจัดแสดงโบราณวัตถุชิ้นสำคัญคือ ผักกาดหยกแกะสลักที่มีटकแตงเกาะอยู่ เป็นงานศิลปะชิ้นเยี่ยมสมัยราชวงศ์ชิงจากการรังสรรค์ของศิลปินที่มีฝีมือและมีอารมณ์สุนทรีย์เป็นอย่างสูง สันนิษฐานว่า อาจจะเป็นของที่ใช้ในการหมั้นหมาย หยกที่เป็นวัตถุดิบเป็นหยกก้อนเดียวที่ไม่สมบูรณ์แต่มีสีเขียวและสีขาวซึ่งศิลปินผู้แกะสลักสามารถเปลี่ยนสิ่งที่ไม่สมบูรณ์ให้มีความงดงามและมีความหมายขึ้นมาได้ดังที่พิพิธภัณฑสถานกล่าวถึงความสามารถของศิลปินและความสำคัญของผลงานชิ้นนี้ว่า “...สิ่งสำคัญเหนืออื่นใดคือทักษะของช่างฝีมือที่ไม่ได้มองเห็นความไม่สมบูรณ์ของหยกเป็นอุปสรรคแต่กลับนำความไม่สมบูรณ์นั้นรวมทั้งใช้ชั้นสีขาวและเขียวของหยกให้เป็นประโยชน์ด้วยวัตถุประสงค์เดียวคือการนำเสนอความบริสุทธิ์ของผักในเชิงสัญลักษณ์ของความบริสุทธิ์ของเจ้าสาวและคำอวยพรให้มีลูกหลานสืบสกุลเป็นจำนวนมากรวมทั้งความเจริญรุ่งเรือง...”⁸

⁷ โบราณวัตถุสำคัญที่จัดแสดงในห้องนิทรรศการนี้มี 2 ชิ้นที่สำคัญคือ “หยกผักกาด” (Jade Cabbage) และ “หินเนื้อหมู” (Meat-shaped stone) ถือเป็นโบราณวัตถุชิ้นสำคัญของพิพิธภัณฑสถานแห่งนี้ที่มีผู้สนใจต้องการชมเป็นจำนวนมาก ซึ่งพิพิธภัณฑสถานจัดแสดงประจำกวันในบางช่วงเวลาที่จะมีการสับเปลี่ยนนำไปจัดแสดงที่พิพิธภัณฑสถานที่ Chiayi (เจียอี้) อยู่ทางตอนใต้ ในช่วงของการเก็บข้อมูล “หินเนื้อหมู” จัดแสดงอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานเมือง Chiayi (เจียอี้)

⁸ ผักกาดถือเป็นของมงคลสำหรับชาวจีน นำมาซึ่งโชคลาภ มั่งคั่ง และความอุดมสมบูรณ์

 ภาพ “แจกันแก้วสมัยราชวงศ์ชิง”	ห้องนิทรรศการ 304 “Antiquities Special Exhibition Gallery” (แกลเลอรีนิทรรศการพิเศษ-โบราณวัตถุ) เรื่อง “Limpid Radiance-A Special Exhibition of Glass Artifacts from the Museum Collection” (ความกระจ่างใส : นิทรรศการพิเศษศิลปะเครื่องแก้วจากคอลเลกชันพิพิธภัณฑ์) พิพิธภัณฑ์เลือกภาพ “แจกันแก้วสมัยราชวงศ์ชิง” ซึ่งมีรูปทรงและภาพวาดประกอบที่สวยงามเป็นภาพสำคัญหน้าห้องนิทรรศการ การจัดนิทรรศการ : แสดงประวัติความเป็นมาของการใช้แก้วในสังคมจีนด้วยสิ่งของหลายประเภทซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานฝีมือในราชสำนักซึ่งประกอบด้วยวัตถุที่ทำจากแก้วโดยตรงและวัตถุตกแต่งด้วยแก้วเช่น ลูกปัดแก้วภาชนะใส่น้ำกลองกะโหลกตกแต่งด้วยกระจกเลนส์ขยายเป็นต้นสะท้อนให้เห็นว่าในสังคมจีนมีการนำแก้วมาใช้งานในหลากหลายรูปแบบทั้งที่เป็นภาชนะ สิ่งของเครื่องใช้เครื่องประดับและของสะสมที่สวยงาม

	ห้องนิทรรศการ 306 และ 308 “Art in Quest of Heaven and Truth : Chinese Jades through Age” (ศิลปะในการแสวงหาเส้นทางแห่งสวรรค์และความจริง : หยกจีนในแต่ละยุคสมัย) พิพิธภัณฑ์เลือกภาพ “แผ่นหยกทรงกลมมีรูอยู่ตรงกลางสมัยราชวงศ์ฮั่นตะวันออก” ซึ่งมีรูปทรงและการแกะสลักอย่างวิจิตรสวยงามเป็นงานตัวอย่างชั้นเลิศชิ้นหนึ่งของหยกสมัยราชวงศ์ฮั่นตะวันออกมาเป็นภาพสำคัญหน้าห้องจัดแสดงซึ่งรูปแบบหยกยุคแรก ๆ ของจีนเรียกว่า bi แสดงถึงวงโคจรรอบดวงอาทิตย์และเป็นสัญลักษณ์ของพลังที่วนเวียนอยู่ในจักรวาล การจัดนิทรรศการ : แสดงเรื่องราวประวัติความเป็นมาในการใช้หยกตั้งแต่ยุคหินใหม่จนถึงสมัยราชวงศ์ซึ่งเริ่มจากการแสดงเครื่องมือเครื่องใช้ของมนุษย์ยุคหินใหม่ที่ใช้หยกทำเป็นขวานมีดและแผ่นป้ายจารึกและพัฒนาเรื่อยมา หยกถูกนำมาใช้ด้วยรูปทรงและการแกะสลักที่ละเอียดอ่อนสวยงามมากขึ้นโดยเฉพาะการใช้หยกเป็นเครื่องประดับที่หลากหลายทั้งสร้อยจี้คัมพูแหวนเข็มกลัด เป็นต้นโดยเชื่อว่าหยกไม่ใช่เป็นหินที่สวยงามแต่เป็นหินที่มีพลัง

รูปแบบและสาระจากนิทรรศการทั้งในส่วนของนิทรรศการหลักทั้งหมด รวมทั้งในส่วนของห้อง 102 Orientation Gallery จะเห็นว่าภาพประวัติศาสตร์ที่น่าเสนอคือประวัติศาสตร์จีน ทั้งนี้ เนื่องจากจุดเริ่มต้นตามแนวคิดและจุดมุ่งหมายทางการเมืองของรัฐบาลก็มิ้นต์ที่ต้องการรักษาความเป็นจีนไว้ โดยการสร้างสำนึกความเป็นจีนในดินแดนแห่งนี้ ครั้นเมื่อเวลาเปลี่ยนไปสถานการณ์ทางการเมืองทั้งภายในและภายนอกประเทศได้แปรเปลี่ยนไป รัฐบาลมีนโยบายสร้างความเป็นได้วันบนเกาะแห่งนี้แต่วิธีการและเนื้อหาการนำเสนอของพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ก็ยังคงความเป็นจีนไว้ด้วยภาพลักษณ์เดิมคือ “จีน” ในประเด็น “มรดกทางวัฒนธรรมจีนอันยิ่งใหญ่และล้ำค่าสืบทอดมาอย่างยาวนาน” ด้วยเหตุผลสำคัญ คือ

ประการแรก ที่มาของโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และแนวคิดของรัฐบาล

โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ซึ่งเป็นสมบัติที่อยู่ในการครอบครองและนำมาจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ล้วนแล้วแต่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติจีนอันเป็นของสะสมของจักรพรรดิจีน จึงมีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์จีน เรื่องราวที่จัดแสดงจึงต้องเป็นไปตามข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ ซึ่งเห็นได้อย่างชัดเจนว่าแก่นเรื่องทั้งโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และคำบรรยาย เน้นสาระสำคัญอยู่ที่ “วัฒนธรรมของชาติจีน”

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าชาวไต้หวันไม่ชอบการเมืองคอมมิวนิสต์จีน และยังมีความขัดแย้งกับจีนแผ่นดินใหญ่แต่ในขณะเดียวกันพิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติไต้หวันซึ่งนำเสนอเรื่องราวแห่งประวัติศาสตร์วัฒนธรรมจีนกลับเป็นความภาคภูมิใจของไต้หวัน (Blair, 2009, p. 1) เพราะไต้หวันถือว่าวัฒนธรรมจีนคือส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมอันหลากหลายของไต้หวัน อันเป็นอัตลักษณ์ที่สำคัญของไต้หวันนั่นเอง

จะเห็นได้ชัดเจนว่าพิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติไต้หวันไม่มีการกล่าวถึงหรืออธิบายรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับสาธารณรัฐประชาชนจีนในด้านต่าง ๆ ยกเว้นเรื่องของศิลปวัฒนธรรมคำที่ถูกใช้เสมอในเอกสารและหนังสือเผยแพร่ของพิพิธภัณฑ์ เช่น “สมบัติทางวัฒนธรรมของจีน” พิพิธภัณฑ์แห่งนี้จะทำหน้าที่ปกป้องสมบัติวัฒนธรรมจีน “เสมือนเป็นป้อมปราการของวัฒนธรรมจีน” (National Palace Museum, 2014, p. 3) (Bastion of Chinese Culture) และ “พิพิธภัณฑ์จะทำหน้าที่เป็นผู้พิทักษ์รักษาสমบัติของชาติ” (National Palace Museum, 2014, p. 1) รวมทั้งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ออนไลน์) ก็นำเสนอให้เห็นในลักษณะเดียวกันว่าโบราณวัตถุศิลปวัตถุที่จัดแสดงเป็น “...สิ่งของทางวัฒนธรรมของชนจีน” หรือ “ชนเผ่าจีน” อันล้ำค่าที่สืบทอดกันมานับพันปีที่พิพิธภัณฑ์แห่งนี้มีหน้าที่อันใหญ่หลวงต้องแบกรับภาระทั้งหมดในการดูแลปกป้อง...” (National Palace Museum, n.d.)

ส่วนแนวคิดของรัฐบาลซึ่งมีส่วนสำคัญต่อพิพิธภัณฑ์ จะเห็นว่าพิพิธภัณฑ์แห่งนี้สร้างขึ้นในช่วงแรกที่เจียงไคเช็คอพยพหนีภัยสงครามกลางเมืองระหว่างพรรคก๊กมินตั๋งกับพรรคคอมมิวนิสต์จีนระยะเวลาดังกล่าวเจียงไคเช็คและผู้นำในขณะที่ยึดมั่นในอุดมการณ์ “จีนเดียว” มีไต้หวันเป็นตัวแทนอันชอบธรรม ประกอบกับสิ่งของที่นำมานั้นเป็นของราชสำนักราชวงศ์จีน เป็นสัญลักษณ์ความเป็นจีนที่สำคัญ สำนึกและมโนคติของผู้นำในขณะนั้นยังคงอยู่ที่จีนแผ่นดินใหญ่ ดังนั้นการจัดแสดงนิทรรศการจึงสะท้อนเรื่องของจีนทั้งสิ้น

นับจาก ค.ศ. 2000 เป็นต้นมา เมื่อพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้าขึ้นเป็นรัฐบาล อุดมการณ์ความคิดทางการเมืองได้เปลี่ยนไปนโยบาย “จีนเดียว” ค่อย ๆ ลดความสำคัญ ความต้องการ “แยก” จากความเป็นจีนเดียว สร้างอัตลักษณ์ความเป็นไต้หวันชัดเจนมากยิ่งขึ้น นโยบายของพรรคมีผลต่อความเปลี่ยนแปลงในพิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติ รัฐบาลแสดงให้เห็นว่าไต้หวันไม่ได้ผูกติดกับวัฒนธรรมจีนเท่านั้น แต่ไต้หวันยังมีความเกี่ยวพันและเป็นส่วนหนึ่งในวัฒนธรรมเอเชียด้วย ดังนั้นขณะที่พิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติที่ไทเปยังคงไว้ซึ่งรูปแบบและเนื้อหาที่เป็นจีน รัฐบาลได้ประกาศนโยบาย “แผนการใหม่” สร้างพิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติสาขาภาคใต้ (Southern Branch of the National Palace Museum) ที่เมือง Chiayi (เจียอี้) ซึ่งอยู่ทางใต้ของไต้หวัน⁹ จัดแสดงผลงานศิลปะและวัฒนธรรมของเอเชีย เป็นนโยบาย

⁹ พิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติสาขาภาคใต้ (Southern Branch of the National Palace Museum) ที่เมือง Chiayi ได้รับอนุมัติให้ก่อสร้างเมื่อ ค.ศ. 2004 ตามแผนงานกำหนดแล้วเสร็จเมื่อ ค.ศ. 2008 แต่สามารถเปิดให้เข้าชมได้เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม ค.ศ. 2015 ซึ่งไม่ได้อยู่ในโครงการวิจัยชิ้นนี้

ปรับตัวจากวัฒนธรรมจีนไปสู่วัฒนธรรมเอเชียและความเป็นพหุวัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้น (Zheng, 2015, pp. 9-13) โดยที่ไม่ได้ละทิ้งวัฒนธรรมจีนในฐานะรากฐานหนึ่งของวัฒนธรรมไต้หวันไว้ที่ไทเป

ปัจจุบันพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจึงมีอยู่ 2 แห่ง คือพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่กรุงไทเปซึ่งยังคงแสดงโบราณวัตถุและศิลปวัตถุที่สะท้อนเรื่องราวความเป็นจีนอยู่เช่นเดิม และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติใหม่ที่เมือง Chiayi ซึ่งจัดแสดงโบราณวัตถุและศิลปวัตถุของเอเชีย

2. คุณค่าของศิลปวัตถุกับเกียรติภูมิของชาติ

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติได้รับการยกย่องในระดับสากลว่าเป็นสถานที่เก็บรักษา “งานศิลปะและศิลปวัตถุของจีนที่โดดเด่น” (National Palace Museum, 2014, pp. iv-v) การดำรงความเป็นจีนไว้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งนี้เป็นการสร้างชื่อเสียงและเกียรติภูมิของไต้หวันในฐานะผู้พิทักษ์รักษาโบราณวัตถุซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าของชนชาติจีนและในฐานะสมบัติของมนุษยชาติ (Knell & Aronsson, 2011, p. 188) เพราะสิ่งของที่จัดแสดงล้วนแต่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมล้ำค่า ที่เป็นผลงานของช่างศิลป์และช่างฝีมือชาวจีนผู้สร้างสรรค์ผลงานจากหยก เซรามิก เครื่องสำริด ภาพวาดภาพเขียนอักษร และสื่อต่างๆ ไว้อย่างงดงามจากกำลังแรงงานและความคิดริเริ่มนับเป็นเวลาหลายพันปี ผลงานเหล่านี้เป็นมากกว่า“ศิลปะ”เป็นสิ่งที่สร้างและกำหนดอารยธรรมจีนขึ้นมาผลงานศิลปะแต่ละชิ้นเป็นเครื่องพิสูจน์ทักษะและความสามารถของผู้สร้างสรรค์ผลงานและเป็นความประทับใจที่ยังคงอยู่ในโลกไปตราบนานเท่านาน (National Palace Museum, 2014, p. 21) จึงถือว่าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติได้ทำหน้าที่สำคัญยิ่งคือ “...เป็นผู้พิทักษ์รักษาสมบัติของชาติ พิพิธภัณฑสถานช่วยปกป้องดูแลทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่มีอายุราว 8,000 ปีแทนทุกคนในไต้หวัน ซึ่งยังเป็นมรดกร่วมกันของมวลมนุษยชาติอีกด้วย...” (National Palace Museum, 2014, p. Director)

ความยิ่งใหญ่ล้ำค่าของสิ่งของที่พิพิธภัณฑสถานจัดแสดงที่ได้รับการยอมรับคือ คุณค่าผลงานชั้นเลิศ และจำนวนโบราณวัตถุศิลปวัตถุที่อยู่ในการครอบครองของพิพิธภัณฑสถานแห่งนี้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประการแรก คุณค่า

สิ่งของที่พิพิธภัณฑสถานจัดแสดงส่วนใหญ่คืองานศิลปะที่จักรพรรดิสะสมไว้ นับตั้งแต่จักรพรรดิ Taizong แห่งราชวงศ์ซ่ง (ค.ศ. 960-1279) มีพระราชประสงค์ให้รวบรวมศิลปะสมบัติของจีนเข้าไว้ด้วยกัน จึงโปรดให้ส่งคนออกไปเสาะแสวงหางานศิลปะที่ล้ำค่า เช่น งานฝีมือภาพวาด งานประติมากรรม เครื่องปั้นดินเผา ม้วนภาพคัดลายมือ หนังสืองาน ไม้แกะสลัก และสิ่งต่างๆ หลังจากนั้นการเสาะหางานศิลปะตามพระราชประสงค์ของจักรพรรดิสืบเนื่องมาจนถึงสมัยราชวงศ์ชิง (ค.ศ. 1644-1911) จนกระทั่งจักรพรรดิบูยี่สละราชบัลลังก์

สิ่งของที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเก็บรักษาไว้ จึงเป็นสิ่งของอันล้ำค่า ซึ่งครั้งหนึ่งเคยเป็นสิ่งของสะสมของราชสำนักที่จักรพรรดิจีนโปรดให้เก็บสะสมไว้เพื่อแสดงถึงพระราชอำนาจสืบทอดกันมายาวนานถึง 4 ราชวงศ์ นับแต่ราชวงศ์ซ่ง (ค.ศ. 960-1279) ราชวงศ์หยวน (ค.ศ. 1279-1368) ราชวงศ์หมิง (ค.ศ. 1368-1644) และราชวงศ์ชิง (ค.ศ. 1644-1911) ขุมทรัพย์มหาศาลนี้นับได้ 690,000 กว่ารายการใน

ปัจจุบันจัดแบ่งออกเป็น 3 หมวดหมู่คือโบราณวัตถุ ภาพวาดกับภาพเขียน อักษรและหนังสือหายากกับเอกสารประวัติศาสตร์ รายละเอียดดังนี้ (National Palace Museum, 2014, p. 13)

โบราณวัตถุ (Antiquities) ประกอบด้วย เครื่องสำริด เซรามิก หยก เครื่องเงิน เครื่องเคลือบ งานแกะสลัก และของมีค่าอื่น ๆ มากกว่า 70,000 รายการ ในบรรดาของสะสมเหล่านี้ เซรามิกจีนที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติไต้หวันประกอบด้วยเครื่องกระเบื้องประเภท Ru, Guan และอื่น ๆ ที่หายากในสมัยราชวงศ์ซ่ง นับเป็นของสะสมที่มีคุณค่า และสำคัญของโลกทั้งในแง่ปริมาณและคุณภาพ

ภาพวาดกับภาพเขียนอักษร (Calligraphy and Painting) นอกจากภาพวาดและภาพเขียนอักษรแล้ว พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติไต้หวันยังมีสิ่งทอนับได้มากกว่า 10,000 รายการ และเน้นผลงานที่มีชื่อเสียงของศิลปินคนสำคัญตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 6 จนถึงยุคจักรวรรดิ ภาพวาดสมัยราชวงศ์ซ่งที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติไต้หวันเป็นผลงานชิ้นสำคัญรวมทั้งผลงานยุคคลาสสิก เช่น Travels among Mountains and Streams, Early Spring และ Wind in Pines among a Myriad Valleys เป็นต้น

หนังสือหายากและเอกสารประวัติศาสตร์ (Rare Books and Historical Document) หนังสือและเอกสารส่วนนี้มีมากที่สุดคือ มากกว่า 600,000 ฉบับ ของที่เก็บสะสมไว้จะเน้นฉบับที่หายากได้แก่ ผลงานเขียนด้วยภาษา Mongolian กับ Manchu และบันทึกสำคัญอีกเป็นจำนวนมาก รวมทั้งเอกสารส่วนบุคคล ตัวอย่างของหนังสือหายากที่ยังหลงเหลืออยู่เพียงหนึ่งเดียว ต้นฉบับของบันทึกเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ที่สำคัญ และตำราอื่น ๆ ที่มีอาจประเมินค่าได้อีกด้วย

กล่าวได้ว่า พิพิธภัณฑสถานแห่งนี้เป็นสถานที่เก็บโบราณวัตถุจีนที่มีคุณค่าและล้ำค่ามากที่สุดของจีน นับเป็นคอลเลกชันที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของงานฝีมือจีนโบราณรวมทั้งงานศิลปะระดับโลก ซึ่งหนังสือแนะนำพิพิธภัณฑสถานพระราชวังแห่งชาติ อธิบายคุณค่าความเก่าแก่และความสำคัญของสิ่งของที่จัดแสดงว่า

“...พิพิธภัณฑสถานพระราชวังแห่งชาติเก็บรักษาทรัพย์สินของจักรพรรดิราชวงศ์ซ่ง หยวน หมิง และชิง รวมถึงสิ่งที่สร้างขึ้นในยุคจักรวรรดิจำนวนมาก สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นธรรมเนียมนิยมในราชสำนักและความงดงามที่สะท้อนถึงความเจริญรุ่งเรืองทางศิลปะถึงขีดสุดในยุคสมัยนั้น...” (National Palace Museum, 2014, p. 3)

ประการที่ 2 ผลงานชั้นเลิศ

สิ่งของที่จัดแสดงส่วนใหญ่เป็นแบบอย่างของศิลปะและวัฒนธรรมของจีนเพราะไม่ได้เป็นเพียงแต่ของสะสมของจักรพรรดิหลายยุคสมัยเท่านั้น ก่อนที่จะขนย้ายมายังได้หวั่นได้มีการคัดเลือกของสะสมที่เป็นชิ้นงานส่วนที่ดีที่สุดเป็นผลงานชั้นเลิศ (National Palace Museum, 2014, p. 2) เป็นสิ่งที่สร้างสรรค์จากฝีมือเทพชั้นเลิศล้ำค่าฝีมือมนุษย์ ถือเป็นวัฒนธรรมต้นแบบที่ได้รับการบูชาและรักษาไว้ในพิพิธภัณฑสถานพระราชวังแห่งชาติ (Liu, 1997) สะท้อนถึงจิตวิญญาณความเชื่อ พิธีกรรมต่าง ๆ ในอดีต และวัฒนธรรมที่ยิ่งใหญ่ของจีนเป็นทั้งสมบัติของชาติอันหาที่เปรียบมิได้และเป็นทั้งมรดกทางวัฒนธรรมของอารยธรรมโลก (National Palace Museum, 2014, p. 1) ตัวอย่างผลงานชั้นเลิศ เช่น

ภาพวาดและเครื่องหยก เป็นคอลเลกชันที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในชุดประกอบไปด้วยผลงานศิลปะชั้นยอดที่มีความเป็นเอกลักษณ์แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของภาพวาดจีน งานเครื่องหยกที่มีความงดงามประณีตไม่อาจหยุดสร้างความประหลาดใจให้กับผู้ชมได้ด้วยความสลับซับซ้อนในการสร้างสรรค์ผลงาน

หยกผักกาดขาว เป็นงานแกะสลักหยกสีขาว-เขียวในก้อนเดียวกัน ซึ่งถือเป็นหยกที่หาได้ยาก โดยธรรมชาติผักกาดขาวจะทนต่อสภาพอากาศได้หลากหลายคือ ปลูกที่สภาพอากาศแบบไหนก็เติบโตได้ คนจีนจึงนำมาเป็นสัญลักษณ์ของคำว่า “มีกินมีใช้ ไม่ค่อยอยาก”

หินเนื้อหยาบ เป็นหยกสีน้ำตาลที่มีสีสลับไล่ระดับของแต่ละชั้นตามธรรมชาติถูกนำมาแกะสลักด้วยช่างที่มีฝีมือชั้นเยี่ยมในสมัยราชวงศ์ซ่งดูเหมือนของจริง

ประการที่ 3 จำนวน

ดังที่ได้ทราบแล้วว่าเจียงไคเช็คอพยพมายังไต้หวันพร้อมด้วยประชาชนและสิ่งของ 5,000 ก่อ่ง แต่สิ่งของที่นำมาเก็บรักษาและจัดแสดงในพิพิธภัณฑสถานแห่งนี้มีจำนวน 608,985 ชิ้น ซึ่งเป็นตัวเลขที่จะได้ยืนอยู่เสมอ ดังนั้นไม่เพียงแต่ความล้ำค่าวิจิตรงดงามของโบราณวัตถุและศิลปะซึ่งสิ่งของสะสมของจักรพรรดิที่เป็นสิ่งเชิดหน้าชูตาของพิพิธภัณฑสถานแห่งนี้ จำนวนสิ่งของล้ำค่าที่มีอยู่จำนวนมากนี้ทำให้พิพิธภัณฑสถานแห่งนี้ได้ชื่อว่าเป็นหนึ่งในพิพิธภัณฑสถานที่เก็บรักษาของสะสมเกี่ยวกับศิลปะจีนไว้มากที่สุดในโลกเป็นหัวใจสำคัญของพิพิธภัณฑพระราชวังแห่งชาติตลอดมาจนทุกวันนี้ (Samuels, 2016)

3. รายได้จากการท่องเที่ยว

ปรากฏการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกในปัจจุบันคือ รายได้จากการท่องเที่ยวถือเป็นรายได้สำคัญของประเทศ ทำให้หลายประเทศหันไปใช้นโยบาย “วัฒนธรรมพาณิชย์” เป็นแนวทางหนึ่งของการดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยว ไต้หวันก็เช่นกัน หนึ่งในวัฒนธรรมที่ได้หันมาใช้เป็นเครื่องมือดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกคือ พิพิธภัณฑพระราชวังแห่งชาติไต้หวันในแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวเข้ามายังไต้หวันจำนวนหลายล้านคน ซึ่งสร้างรายได้ให้กับไต้หวันจำนวนมาก โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจากสาธารณรัฐประชาชนจีนหรือจีนแผ่นดินใหญ่ประเทศที่เป็นแหล่งกำเนิดโบราณวัตถุล้ำค่าที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑพระราชวังแห่งชาติไต้หวัน

นิทรรศการแสดงความเป็เงินจากโบราณวัตถุล้ำค่าในพิพิธภัณฑพระราชวังแห่งชาติน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยวจากจีนให้เดินทางมายังไต้หวัน และจากสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังไต้หวัน พบว่าตั้งแต่ ค.ศ. 2010 ชาวจีนแผ่นดินใหญ่เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปยังไต้หวันมากเป็นอันดับ 1 ติดต่อกันมาทุกปี ดังสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมดที่เดินทางมายังไต้หวันและจำนวนนักท่องเที่ยวมากเป็นอันดับ 1, 2 และ 3 ในระหว่าง ค.ศ. 2008-2017

ตารางแสดงจำนวนนักท่องเที่ยวชาวจีนแผ่นดินใหญ่ที่เดินทางมายังไต้หวันระหว่าง ค.ศ. 2008-2017

(Tourism Bureau, M.O.T.C. Republic of China (Taiwan), 2017)

ค.ศ.	นักท่องเที่ยวทั้งหมด (คน)	นักท่องเที่ยวอันดับ1 (คน)	นักท่องเที่ยวอันดับ2 (คน)	นักท่องเที่ยวอันดับ 3 (คน)
2008	3,845,187	Japanese: 1,086,691	Hong Kong and Macau: 618,667	Mainland Chinese:329,204
2009	4,395,004	Japanese: 1,000,661	Mainland Chinese: 972,123	Hong Kong and Macau: 718,806
2010	5,567,277	Mainland Chinese: 1,630,735	Japanese: 1,080,153	Hong Kong and Macau: 794,362
2011	6,087,484	Mainland Chinese: 1,784,185	Japanese: 1,294,758	Hong Kong and Macau: 817,944
2012	7,311,470	Mainland Chinese: 2,586,428	Japanese: 1,432,315	Hong Kong and Macau: 1,016,356
2013	8,016,280	Mainland Chinese: 2,874,702	Japanese: 1,421,550	Hong Kong and Macau: 1,183,341
2014	9,910,204	Mainland Chinese: 3,987,152	Japanese: 1,634,790	Hong Kong and Macau: 1,375,770
2015	10,439,785	Mainland Chinese: 4,184,102	Japanese: 1,627,229	Hong Kong and Macau: 1,513,597
2016	10,690,279	Mainland Chinese: 3,511,734	Japanese: 1,895,702	Hong Kong and Macau: 1,614,803
2017	10,739,601	Mainland Chinese: 2,732,549	Japanese: 1,898,854	Hong Kong and Macau: 1,692,063

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเฉพาะจำนวนผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติได้วันรวมทั้งสิ้นในแต่ละปี พบว่า มีจำนวนไม่ต่ำกว่า 3 ล้านคน และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จนถึง 6 ล้านคน พิพิธภัณฑ์เก็บค่าเข้าชมคนละ 350 เหรียญไต้หวัน ดังนั้นในแต่ละปี จึงมีรายได้เข้าประเทศจำนวนมาก

ตาราง แสดงผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติ ระหว่าง ค.ศ. 2011-2016 (National Palace Museum, n.d.)

ค.ศ.	จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)
2011	3,849,577
2012	4,360,315
2013	4,500,678
2014	5,402,325
2015	5,302,660
2016	6,142,911

พิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติเป็นพิพิธภัณฑ์ที่มีความสำคัญต่อไต้หวันทั้งทางด้านการเมือง วัฒนธรรมรวมทั้งรายได้ และน่าจะเป็นด้วยเหตุผลดังกล่าวรัฐบาลไต้หวันได้กำหนดให้พิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติเพียงแห่งเดียวที่มีฐานะเทียบเท่าหน่วยงานระดับกระทรวงอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของสภาการบริหาร (Executive Yuan) ซึ่งเป็นหน่วยงานปกครองสูงสุดของรัฐบาลกลาง ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการควบคุมดูแลและบริหารจัดการ รวมทั้งการส่งมอบและรับนโยบายจากรัฐบาลโดยตรง ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์มาจากการแต่งตั้งของประธานาธิบดี พิพิธภัณฑ์แห่งนี้จึงมีโครงสร้างการบริหารที่แตกต่างจากพิพิธภัณฑ์อื่นๆ ในไต้หวัน และมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับรัฐบาลและพรรคการเมืองที่มีอำนาจ (Knell & Aronsson, 2011, p. 186)

ปัจจุบันนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติยังคง “ยึดหลักแต่ดั้งเดิมพัฒนาไปทั่วทุกมุมด้าน” ซึ่งการพัฒนาที่สำคัญที่สุดคือการขยายสาขาสร้างพิพิธภัณฑ์อีกแห่งที่เมือง Chiayi ตามนโยบายรัฐบาลพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้าที่ต้องการความเป็นอิสระแยกจากจีน การสร้างพิพิธภัณฑ์สาขาแห่งใหม่นี้เป็นการขยายพื้นที่ทางวัฒนธรรมของไต้หวันให้ไกลห่างออกจากจีน ดังจะเห็นว่า “พิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติสาขา Chiayi ” ถูกกำหนดให้เป็นพิพิธภัณฑ์ศิลปะและวัฒนธรรมของเอเชีย (Knell & Aronsson, 2011, p. 187) แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างไต้หวันกับเอเชียเพิ่มมากขึ้น และสะท้อนให้เห็นว่าวัฒนธรรมไต้หวันเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมเอเชียด้วยเช่นกัน

นับแต่นี้ไปพิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติจะมีรูปแบบการจัดแสดง 2 ส่วนควบคู่กันไป ในพิพิธภัณฑ์ 2 แห่งโดยในส่วนหนึ่งของพิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติที่กรุงไทเปก็จะยังคงแสดงศิลปวัฒนธรรม และความเป็นจีนด้วยเหตุผลและประโยชน์ที่มีต่อไต้หวันดังที่ได้กล่าว แต่สิ่งที่เปลี่ยนไปคือเป้าหมาย ความเป็นจีนที่ยังคงอยู่ในนิทรรศการของพิพิธภัณฑ์นั้นไม่ใช่เพื่อสร้างความชอบธรรมในฐานะตัวแทนของจีนที่จะรอเวลารวมเป็นหนึ่งกับจีนแผ่นดินใหญ่ในฐานะวัฒนธรรมเดียวกันเหมือนอย่างยุคเริ่มแรก แต่สิ่งสำคัญคือต้องการแสดงให้เห็นว่า ไต้หวันเป็นส่วนหนึ่งของ “วัฒนธรรมจีนอันยิ่งใหญ่และล้ำค่าสืบต่อมาอย่าง

ยวณาน” และได้วันได้ทำหน้าที่สำคัญในฐานะ “ป้อมปราการของวัฒนธรรมจีน” (Bastion of Chinese Culture) สามารถพิทักษ์รักษาสมบัติของ “ชาติจีน” ไว้เป็นอย่างดีจนถึงปัจจุบัน

ลำดับเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ไต้หวัน

วัน เดือน ปี	เหตุการณ์สำคัญ
ยุคก่อนประวัติศาสตร์	
50000–3000 ปีก่อนค.ศ.	ยุคหินเก่าตอนปลาย (Upper Paleolithic) มนุษย์กลุ่มวัฒนธรรมChangbin(Changbin Culture)และกลุ่มวัฒนธรรมWangsing(Wangsing Culture)ตั้งถิ่นฐานอยู่ทางตอนเหนือของเกาะไต้หวัน บริเวณถ้ำที่ใกล้ชายฝั่งหรือได้หน้าผา มีการดำรงชีวิตด้วยการล่าสัตว์ ตกปลา และการเก็บของป่า รู้จักใช้ไฟ สร้างเครื่องมือง่าย ๆ จากหิน และกระดูกสัตว์
5000-3,000ปีก่อนค.ศ.	ยุคหินใหม่ตอนต้นมนุษย์กลุ่มวัฒนธรรมTapengkeng (Tapengkeng Culture) ปรับตัวใช้ชีวิตกับสภาพแวดล้อมที่เป็นเกาะและทะเลของไต้หวัน ได้รวมตัวกันสร้างที่อยู่อาศัยเป็นกลุ่มเล็ก ๆ หาเลี้ยงชีพด้วยการล่าสัตว์ ตกปลา เก็บของป่า และสามารถปลูกพืชจำพวกหัว เช่น มันเพื่อทำเป็นอาหาร
2,500-500 ปีก่อนค.ศ.	ยุคหินใหม่ตอนกลาง-ตอนปลาย มีกลุ่มวัฒนธรรมต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมายทั่วทั้งเกาะ มนุษย์ยุคนี้เริ่มย้ายเข้าไปอยู่ในแผ่นดินมากขึ้น เริ่มตั้งถิ่นฐานเกิดชุมชนถาวร ปลูกข้าว เลี้ยงสัตว์ พัฒนาเครื่องมือเครื่องใช้จากหิน และของใช้ชีวิตประจำวันมีความประณีต เริ่มงานศิลปหัตถกรรม ประเภท เครื่องปั้นดินเผามีการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมและการค้าขายกับเผ่าหรือกลุ่มต่างๆ มีวัฒนธรรมการฝังศพพบสุสานและเครื่องเช่นไห้ว เช่น หยก แหวนต่างๆ ประกอบกับตัวศพ
ยุคประวัติศาสตร์	
	ยุคก่อนอาณานิคม
200 ปีก่อนค.ศ. -ค.ศ. 1200	ยุคโลหะ มนุษย์ยุคนี้สามารถสร้างเครื่องมือและเครื่องประดับจากโลหะต่างๆ เช่น เงิน ทอง และเหล็ก เป็นต้น มีการติดต่อกับแผ่นดินใหญ่ ทำให้เกาะไต้หวันเริ่มเข้าสู่ยุคประวัติศาสตร์ในช่วงเวลานี้
ค.ศ. 1360	ราชวงศ์หยวนแต่งตั้ง สำนักงานลาดตระเวน Penghu (Penghu Patrol Bureau) ที่เกาะ Penghu (Penghu)เกาะที่อยู่กลางระหว่างจีนและไต้หวันในช่องแคบไต้หวัน (ช่องแคบฟอร์โมซา) และให้เกาะดังกล่าว อยู่ภายใต้การดูแลของมณฑล Fujian
ค.ศ. 1387	ราชวงศ์หมิงยกเลิกสำนักงานลาดตระเวน Penghu (Penghu Patrol Bureau) และอพยพคนกลับไปยังบริเวณมณฑล Quanzhou และมณฑล Zhangzhou
ค.ศ. 1517	เรือพ่อค้าชาวโปรตุเกสแล่นผ่านทะเลมา เรียกเกาะที่เห็นขณะนั้นว่าอิลฮา ฟอร์โมซา (Ilha Formosa) มีความหมายว่า เกาะที่สวยงามซึ่งเป็นที่มาของ Formosa ชื่อเรียกอีกอย่างของไต้หวัน
ค.ศ. 1563	พ่อค้าของเถื่อนชื่อ Lin Dao-Qian ได้หลบหนีการจับกุมของราชวงศ์หมิงเดินทางมายังเกาะ Penghu และเข้ามายังเกาะไต้หวัน
ค.ศ. 1567	ทางการจีนได้อนุญาตให้เรือสำเภาและเรือพาณิชย์ที่ได้รับอนุญาตสามารถเทียบท่าที่เมืองจีหลง(Keelung)และเมืองTamsuiซึ่งอยู่ทางเหนือของไต้หวันได้
ค.ศ. 1592	โจรสลัดญี่ปุ่นโจมตีเมือง Keelungและ Tamsui

ค.ศ. 1593	Toyotomi Hideyoshi ได้ส่งทูตมาเพื่อเสนอให้เกาะไต้หวันเป็นส่วนหนึ่งของญี่ปุ่น
ค.ศ. 1597	ราชวงศ์หมิงได้กลับมาตั้งด่านรักษาการที่เกาะ Penghu อีกครั้ง
ค.ศ. 1603	Chen Di เขียนหนังสือ เรื่อง “Dang Fan Ji” หรือ “เรื่องราวของพวกป่าเถื่อนทางตะวันออก” (The Account of the Eastern Barbarians) ซึ่งเป็นวรรณกรรมจีนชิ้นแรกที่เขียนถึงชาวพื้นเมืองไต้หวัน
ค.ศ. 1604	กองเรือดัตช์เดินทางมาถึงเกาะ Penghu และพยายามขอทำการค้ากับทางราชวงศ์หมิง แต่ถูกปฏิเสธ
	ยุคภายใต้การปกครองดัตช์และสเปน
ค.ศ. 1622	ชาวดัตช์เข้ายึดเกาะ Penghu และเจรจาขอทำการค้ากับราชวงศ์หมิงอีกครั้งแต่ถูกปฏิเสธ เกิดการต่อสู้บนเกาะเผิงหู และได้มีการเจรจาให้ชาวดัตช์ย้ายไปยังเกาะไต้หวันแทน
ค.ศ. 1624	ชาวดัตช์ย้ายมาถึงตอนใต้ของเกาะไต้หวัน ตั้งสำนักงานเพื่อทำธุรกิจที่Anping (ไถหนาน Tainanในปัจจุบัน) และสร้างป้อมZeelandiaเพื่อเป็นฐานการปกครองและศูนย์กลางการค้าของบริษัท VOC (ดัตช์อีสอินเดีย) สำหรับการทำการค้าขายกับชาวจีนและชาวญี่ปุ่น มี Pieter Nuyts เป็นผู้ว่าการ
ค.ศ. 1625	ดัตช์สร้างฐานการผลิตโดยว่าจ้างชาวฮั่นให้ปลูกข้าวและน้ำตาล
ค.ศ. 1626	สเปนเข้ายึดครอง Keelung และTamsui ทางตอนเหนือของไต้หวันพร้อมกับได้สร้างป้อม San Salvador ที่เกาะSheliao (ปัจจุบันคือ เกาะ Heping) - Hamada Yahyoe ชาวญี่ปุ่น เดินทางมาถึงไต้หวัน ทำการค้ากับดัตช์
ค.ศ. 1628	- Hamada Yahyoe ไม่พอใจในระบบภาษีของชาวดัตช์ จึงได้นำพรรคพวกบุกจับ Peter Nuytsผู้ว่าอาณานิคมชาวดัตช์และบังคับให้เซ็นสัญญาเพื่อแลกกับตัวประกัน - ชาวสเปนที่อยู่อาศัยในTamsui ก่อตั้งป้อม Santo Domingo
ค.ศ. 1635	-ดัตช์เริ่มสงครามเพื่อที่จะเอาชนะชนพื้นเมือง -สเปนขยายเขตการควบคุมจากทางเหนือไปจนถึงตะวันออกเฉียงใต้ของไต้หวัน
ค.ศ. 1636	-ดัตช์ส่งกองกำลังทหารไปที่ Lamayเกาะเล็กๆ ทางฝั่งตะวันตกเฉียงใต้ของไต้หวันมาผู้ที่อยู่อาศัยบนเกาะ
ค.ศ. 1642	การค้าขายซบเซา สเปนถอนกำลังจากเมืองTamsuiไปยังเมือง Keelung แต่ถูกกองเรือของดัตช์โจมตีต้องถอยร่นไปอยู่ที่เกาะHepingดัตช์สามารถครอบครองเกาะไต้หวันไว้ได้ทั้งหมด
ค.ศ. 1644	ราชวงศ์ชิงขึ้นมามีอำนาจปกครองจีนแทนราชวงศ์หมิง
ค.ศ. 1650	Zheng Chenggongแม่ทัพผู้จงรักภักดีต่อราชวงศ์หมิงประกาศตั้งตนเป็นผู้นำตระกูล Zheng ต่อต้านราชวงศ์ชิงเพื่อชิงอำนาจกลับสู่ราชวงศ์หมิง โดยมีฐานกำลังอยู่ที่เมือง Kinmen และXiamin
ค.ศ. 1652	เกิดกบฏ Guo Hua yiชาวฮั่นบนเกาะจับอาวุธต่อต้านดัตช์ เนื่องจากปัญหาในการส่งออกน้ำตาล และเก็บภาษีที่ไม่เป็นธรรม แต่ล้มเหลว ชาวฮั่นหลายคนถูกฆ่าและถูกปราบปราม
ค.ศ. 1653	-ดัตช์ตั้งป้อมใหม่อีกชื่อ “ป้อมโปรวินเทีย” (Fort Provintia) เพื่อเป็นนิคมเกษตรกรรม และชักนำให้ชาวจีนจากแผ่นดินใหญ่ย้ายมาตั้งรกรากที่นั่นเพื่อปลูกข้าวและอ้อย กิจการของดัตช์ดำเนินไปได้อย่างดี -ไต้หวันกลายเป็นเมืองท่าสำคัญมีเรือขายทำกำไรได้มากที่สุดใเอเชียเนื่องจากตั้งอยู่ในทำเลที่เหมาะสมระหว่างญี่ปุ่นจีนและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
ค.ศ. 1656	ราชวงศ์ชิงสั่งห้ามการค้าขายทางทะเลและมีคำสั่งห้ามเรือทุกลำออกจากท่าเรือจีน
ค.ศ. 1659	Zheng Chenggongล้มเหลวในการยึดเมืองนานจิงและถอนตัวกลับเมือง Kinmen และXiamin ฐานกำลังที่ตั้งอยู่ริมฝั่งทะเลทางด้านตะวันออกเฉียงใต้
ค.ศ. 1661	Zheng Chenggongตัดสินใจยกทัพบุกตีเกาะไต้หวัน เข้าล้อมป้อม Zeelandiaของดัตช์

	ยุคอาณาจักรTungning (Kingdom of Tungning)
ค.ศ. 1662	- Zheng Chenggongขับไล่ดัชท์ออกจากเกาะไต้หวัน สถาปนาอาณาจักรTungning(東寧)ขึ้นบนเกาะและมีฐานะเป็นเมืองหลวงจนถึงค.ศ. 1683 -Frederic Coyett ข้าหลวงดัชท์ประจำเกาะไต้หวันยอมแพ้ ถอนทหารออกไปจากไต้หวันทั้งหมด เป็นการสิ้นสุดระยะเวลา 38 ปีของดัชท์ในไต้หวัน -เริ่มสมัยการปกครองของชาวฮั่น โดย Zheng Chenggongเรียกว่าระบอบ Ming-Zheng (Ming-Zheng Regime) บนเกาะไต้หวัน ตระกูล Zheng มีอำนาจจากการค้าขายทางทะเลและใช้เกาะไต้หวันเป็นฐานที่มั่นเพื่อฟื้นฟูราชวงศ์หมิง - Zheng Chenggongเสียชีวิตเมื่ออายุ 39 ปีZheng Xi ผู้เป็นบุตรสืบทอดตำแหน่ง ผู้นำ และภารกิจโค่นราชวงศ์ชิงเพื่อฟื้นฟูราชวงศ์หมิงต่อไป
ค.ศ. 1672	เรือของ British East India Company ได้มาถึงที่เมืองAnpingและได้ลงนามในสนธิสัญญาทำการค้า 13 ข้อกับ Zheng Jing
	ยุคภายใต้การปกครองราชวงศ์ชิง
ค.ศ. 1683	รัชสมัยของจักรพรรดิ Kangxi (Emperor Kangxi) ได้นำกำลังพลไปยังเกาะไต้หวันและเอาชนะกองทัพตระกูล Zheng ผนวกเกาะไต้หวันเข้ากับอาณาจักรของต้าชิง
ค.ศ. 1684	จักรพรรดิ Kangxi เข้ายึดครองอาณาจักรTungningและสถาปนาเป็นจังหวัดไต้หวัน (TaiwanFu 台湾府 หรือ ไถหนานในปัจจุบัน) ขึ้นอยู่กับมณฑลฮกเกี้ยน (Hokkien)
ค.ศ. 1685	โรงเรียนขงจื้อ(Taiwan Fu Confusion School) ตั้งขึ้นที่วัดขงจื้อ
ค.ศ. 1721	หลังจาก Zhu Yi-Gui ก่อการกบฏและถูกราบปรามลง ราชวงศ์ชิงจัดระบบราชการบนเกาะใหม่ โดยส่งผู้แทนจักรพรรดิมาปกครองบริหารราชการบนเกาะไต้หวัน
ค.ศ. 1723	ราชวงศ์ชิงได้สร้างกำแพงเมืองของไต้หวันฝู (Taiwan Fu) หรือบริเวณเมืองไถหนาน (Tainan)ในปัจจุบัน
ค.ศ. 1728	การตั้งถิ่นฐานของชาวฮั่นรุกรานถิ่นที่อยู่และเขตทำกินของชนเผ่าพื้นเมือง เกิดความขัดแย้งระหว่างฮั่นและชนพื้นเมืองบ่อยครั้ง รัฐบาลจึงดำเนินการปราบปรามชนพื้นเมือง
ค.ศ. 1731	ชนเผ่า Pingphurวมตัวต่อต้านการปกครองที่กดขี่
ค.ศ. 1782	เกิดความขัดแย้งระหว่างชาวจีนที่อพยพมาจาก Zhangzhou และ Quanzhou
ค.ศ. 1847	อังกฤษเดินทางมาถึงที่ Keelung ชาวยุโรปค้นหาด่านหินในบริเวณนั้น
ค.ศ. 1860	ราชวงศ์ชิงได้ลงนามในสนธิสัญญาปักกิ่ง (the Treaty of Beijing) กับอังกฤษ ฝรั่งเศส และรัสเซีย ทำให้จีนต้องเปิดเมืองท่าเพื่อการค้าขายกับประเทศเหล่านั้นที่เมืองAnping และTamsui
ค.ศ. 1861	รัฐบาลชิงเริ่มผูกขาดการค้าการบูร (Camphor) บนเกาะไต้หวัน
ค.ศ. 1863	รัฐบาลชิงตั้งสำนักงานศุลกากรใน Keelung
ค.ศ. 1864	ตั้งสำนักงานศุลกากรรัฐบาลชิงที่ Anpingและ Takao (ปัจจุบันนี้อยู่ในเขตไถหนาน (Tainan) และเกาสง)
ค.ศ. 1866	- John Dodd นักธุรกิจชาวอังกฤษเริ่มสร้างโรงผลิตชาใน Keelung และส่งใบชาอุหลง (Wulong) ไปยังนิวยอร์กโดยตรง ทำให้ชาไต้หวันมีชื่อในตลาดนานาชาติและ กระตุ้นเศรษฐกิจและการเติบโตในภาคเหนือของเกาะไต้หวันโดยเฉพาะเขตไทเปในปัจจุบัน -ตั้งสถานทูตอังกฤษที่ Takao (เกาสง Kaohsiung ปัจจุบัน)
ค.ศ. 1874	ชาวพื้นเมืองกลุ่มPaiwanจับชาวญี่ปุ่นที่เรือแตกและอาศัยอยู่บนเกาะดัตช์ระยะ54คน ทำให้ญี่ปุ่นส่งกองทัพเข้า

เหตุการณ์ เมือง Muden	มายังไต้หวัน ราชวงศ์ชิงจึงส่งกองกำลังมาป้องกันและปรับปรุงสภาพบ้านเมืองให้มีความมั่นคงขึ้น ทำให้ TaiwanFu พัฒนาเรื่อยมากลายเป็นชุมชนที่ใหญ่ที่สุดบนเกาะแห่งนี้
ค.ศ. 1875	จำนวนผู้ที่อพยพเข้ามายังเกาะเพิ่มมากขึ้น ราชวงศ์ชิงแบ่งเขตการปกครองบนเกาะไต้หวันออกเป็น 2 ส่วนคือ Taiwan Fu เดิม และแยกพื้นที่ทางตอนเหนือของเกาะออกจาก Taiwan Fu พัฒนาขึ้นเป็นเขตการปกครองใหม่ที่เป็นอิสระมีชื่อว่า ไทเป (Taipei)
ค.ศ. 1882	- George Leslie Mackay ได้ก่อตั้ง Oxford College ขึ้นและเป็นการเริ่มต้นระบบการศึกษาแบบใหม่บนเกาะไต้หวัน -สร้างกำแพงเมืองไทเป (ครั้งที่ 2 สร้างเสร็จในปี ค.ศ. 1884)
ค.ศ. 1883	โรงเรียนเด็กผู้หญิงถูกก่อตั้งในTamsui
ค.ศ. 1884	กองทัพเรือฝรั่งเศสปิดท่าเรือที่เมือง Keelung และเมือง Tamsui ในช่วงสงครามจีน-ฝรั่งเศส (Sino-French War)
ค.ศ. 1885	-กำแพงเมืองไทเปสร้างเสร็จมีความยาวเกือบ 5 กิโลเมตรมีประตูเมือง 5 ประตู -ราชสำนักราชวงศ์ชิงประกาศยกฐานะของไต้หวันจากจังหวัดเป็นมณฑลไต้หวัน (แยกตัวเป็นอิสระออกจากมณฑล Fujian) มีเมืองไทเปซึ่งได้รับการพัฒนาและเจริญอย่างรวดเร็วเป็นเมืองเอกของมณฑล
ค.ศ. 1887	ปรับโครงสร้างการปกครองมณฑลไต้หวันแบ่งเขตการปกครองเป็น 4 เขต ได้แก่ Tainan (พื้นที่เดิมของ TaiwanFu) ไต้หวัน (Taiwan) ไทเป (Taipei) ไถตง (Taitung) ย้ายเมืองเอกทางใต้จากไต้หวันฟู (เมืองไถหนานในปัจจุบัน) มายังไทเปที่อยู่ทางเหนืออย่างเป็นทางการ
ค.ศ. 1888	กบฏBeinanผู้อพยพชาวจีนและชนพื้นเมืองในไถตงร่วมมือกันต่อต้านข้าหลวงจากราชวงศ์ชิง
	ยุคภายใต้การปกครองของญี่ปุ่น (ค.ศ. 1895-1945)
ค.ศ. 1895	-ราชวงศ์ชิงลงนามใน สนธิสัญญาShimonoseki (Treaty of Shimonoseki) ยกไต้หวัน เกาะPenghu ให้กับประเทศญี่ปุ่นหลังจากการพ่ายแพ้ใน สงครามจีน-ญี่ปุ่นครั้งที่ 1 -ชาวไต้หวันส่วนหนึ่งไม่ยอมอยู่ในอำนาจญี่ปุ่น ประกาศตั้ง “สาธารณรัฐไต้หวัน” (Republic of Formosa) ตั้งเมืองหลวงอยู่ทางใต้ที่เมืองไถหนาน จัดขบวนการยึดครองของญี่ปุ่น -กองทัพญี่ปุ่นบุกเข้ายึดครอง Tainan ในวันที่ 21 ตุลาคม ประกาศปกครองไต้หวันด้วยระบบทหาร - ญี่ปุ่นเปลี่ยนนโยบายพัฒนาไต้หวันให้ทันสมัย จัดตั้งโครงสร้างพื้นฐานหลายประการ สังคมไต้หวันค่อยๆ เข้าสู่ช่วงเวลาทันสมัย
ค.ศ. 1897	-ปฏิรูประบบการปกครองท้องถิ่นของไต้หวันอีกครั้ง รวมเขตเมืองใหญ่ 6 เมือง ไทเป (Taipei), ซินจู Hsinchu , Taichung, Jiayi, Tainan, Fengshan และเขตย่อย 3 เขตคือ Yilan , Taitung, และ Penghu -ญี่ปุ่นเริ่มต้นใช้มาตรการ “ระบบป้องกัน 3 ส่วน” โดยตั้งหน่วยกองกำลังควบคุมความสงบประกอบด้วย กองทัพ ทหาร ตำรวจ แต่ระบบนี้ไม่ได้ผลจึงถูกยกเลิกใน ค.ศ. 1898
ค.ศ. 1898	-เริ่มระบบโรงเรียนสามัญเพื่อสร้างพื้นฐานระบบการศึกษาขั้นต้น -Lin Huo-Wang นำสมาชิกกว่า 300 คน ขอมแพ้ต่อรัฐบาลญี่ปุ่นเป็นการยอมจำนนของกลุ่มต่อต้านญี่ปุ่นกลุ่มแรก - The Interior, Bureau Of Taiwan Land Survey เริ่มต้นสำรวจพื้นที่ต่าง ๆ ของไต้หวัน - สำนักงานผู้ว่าการไต้หวันภายใต้รัฐบาลจักรวรรดิญี่ปุ่นออก “กฎหมายลงโทษผู้ร้าย” (The Bandit Punishment Law) ด้วยบทลงโทษรุนแรง ผู้นำการต่อต้านหลายคนถูกประหารชีวิตด้วยกฎหมายดังกล่าว

ค.ศ. 1899	-รัฐบาลจักรวรรดิญี่ปุ่นดำเนินการระงับความขัดแย้ง และกำจัดทุกกลุ่มต่อต้านญี่ปุ่นทั่วเกาะไต้หวัน -ธนาคารแห่งไต้หวัน เริ่มดำเนินการเพื่อส่งเสริมการลงทุนจากญี่ปุ่นที่เข้ามาในไต้หวัน -วิทยาลัยครูของไทเปเปิดขึ้นในวันที่ 2 ตุลาคม
ค.ศ. 1900	-การสร้างเขื่อนกั้นแม่น้ำ Tamsui เสร็จสิ้น เป็นเขื่อนที่เก่าแก่ที่สุดที่สร้างขึ้นสำหรับการควบคุมน้ำท่วมในเขตอาณานิคมของญี่ปุ่น - กลุ่ม Mitsui ตั้งบริษัทน้ำตาลและถือเป็นโรงงานน้ำตาลที่ทันสมัยของไต้หวัน
ค.ศ. 1901	-สร้างทางรถไฟระหว่างKeelungและHsinchu -สร้างห้องสมุดที่ทันสมัยตามเมืองต่าง ๆ ในไต้หวัน เช่น ไทเป จีหลง และมีการนำเอาระบบห้องสมุดเคลื่อนที่ (Touring Library) มาใช้ครั้งแรก -ตั้งสำนักงานผูกขาดการค้าการบูร เกลือ และยา (Governing The Original Camphor Bureau, Salt Bureau And Pharmacy Bureau) -ออกระเบียบการใช้ทางน้ำสาธารณะในไต้หวัน (The Rules of Taiwan Public Immigration Waterways) -ปฏิรูปองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งเกาะไต้หวัน
ค.ศ. 1905	-สถานีพลังงานไฮโดรอิเล็กทริกแห่งแรกในไต้หวันสร้างสำเร็จ -รัฐบาลดำเนินการสำรวจสำมะโนประชากรครั้งแรกของไต้หวัน
ค.ศ. 1906	นายพล Sakuma Samata ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้สำเร็จราชการไต้หวัน คนที่ 5 (Governor-General of Taiwan ค.ศ. 1906-1915) นโยบายสำคัญของรัฐบาลในช่วงเวลาดังกล่าวคือการปราบปรามและควบคุมชนพื้นเมืองอย่างจริงจัง -โรงงานน้ำตาลญี่ปุ่นก่อตั้งขึ้นเป็นโรงงานน้ำตาลที่ใหญ่ที่สุดในไต้หวัน
ค.ศ. 1907	The Beipu Incident คนพื้นเมืองเผ่า Hakka และ Saisiyat ในเมืองBeipu นำโดยCai Ching-Lin โจมตีเจ้าหน้าที่ญี่ปุ่นและครอบครัวเพื่อแก้แค้นทหารและตำรวจญี่ปุ่นที่ฆ่าคน Hakka กว่า100 คน
ค.ศ. 1908	การสร้างเส้นทางรถไฟสายเหนือ-ใต้ (ด้านตะวันตกของเกาะ) เสร็จสิ้นลง
ค.ศ. 1913	เหตุการณ์ Miao-li (Miao-li Incident) ประชาชนไต้หวัน โดยเฉพาะที่เมืองMiao-li จัดตั้งสมาคมลับเพื่อขับไล่ญี่ปุ่นออกจากไต้หวัน ต่อมารัฐบาลจับกุมผู้นำ Lo Fu-hsing และสมาชิกประหารชีวิตด้วยการแขวนคอ เหตุการณ์ครั้งนี้ถือเป็นพัฒนาการของกลุ่มผู้รักชาติจากการจลาจลกลายเป็นการปฏิวัติ
ค.ศ. 1914	สวนสัตว์ Yuanshan ไทเปซึ่งเป็นสวนสัตว์แรกของไต้หวัน เปิดขึ้นในวันที่ 5 เมษายน
ค.ศ. 1915	- Tapani Incident เป็นการจลาจลครั้งใหญ่อีกครั้งหนึ่งที่ชาวฮั่นและชาวพื้นเมืองของไต้หวันต่อต้านญี่ปุ่น สถานีตำรวจญี่ปุ่นหลายแห่งถูกโจมตี ญี่ปุ่นปราบปรามกบฏอย่างรุนแรง ใช้เวลานานกว่า2เดือน ระหว่างการสู้รบมีทั้งชาวญี่ปุ่นและชาวญี่ปุ่นเสียชีวิตจำนวนมาก หัวหน้ากบฏและชาวไต้หวันจำนวนหนึ่งถูกตัดสินประหารชีวิต -รายงานการสืบสวนประเพณีและนิสัยของชนพื้นเมือง ได้รับการตีพิมพ์เพื่ออธิบายวัฒนธรรม สังคม และประเพณีของทุกคนผ่านไต้หวัน
ค.ศ. 1919	-ประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาการศึกษาไต้หวัน -อาคารสำนักงานรัฐบาลไต้หวันเปิดอย่างเป็นทางการ และเป็นศูนย์กลางการบริหารรัฐบาลในช่วงปลายยุคอาณานิคมของญี่ปุ่น -ญี่ปุ่นก่อตั้ง Taiwan Power Company เพื่อดำเนินการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำที่ทะเลสาบSun Moon

ค.ศ. 1920	-ระบบการบริหารท้องถิ่นของไต้หวันถูกปฏิรูปอีกครั้ง แบ่งเขตการปกครองสำคัญ 5 เมือง ไทเป,Hsinchu, Taichung, Tainan และ Kaohsiung -สนามบินเมือง Pingtung ซึ่งอยู่ทางใต้ของไต้หวัน (ปัจจุบันคือมณฑล Pingtung) เปิดให้บริการ
ค.ศ. 1922	-เริ่มสร้างย่านการค้าที่บริเวณ Ximending ในเขตไทเป -ประกาศพระราชกฤษฎีกาการศึกษาไต้หวันฉบับใหม่กำหนดให้ระบบการศึกษาของไต้หวันดำเนินการตามระบบการศึกษาของญี่ปุ่น
ค.ศ. 1923	-มีการพิมพ์และเผยแพร่หนังสือพิมพ์ชาวไต้หวัน -วันที่ 16 กุมภาพันธ์ เจ้าชายHirohito (จักรพรรดิShowa) เดินทางไปเยือนไต้หวัน
ค.ศ. 1926	เส้นทางรถไฟทางด้านทิศตะวันออกระหว่าง Hualien และ Taitung เปิดให้ใช้สัญจร
ค.ศ. 1927	-สำนักงานรัฐบาลไต้หวัน ยกเลิกหน่วยประสานงานเยาวชนไต้หวัน และจับกุมผู้ที่เกี่ยวข้อง 44คน - “พรรคประชาชนไต้หวัน” (The Taiwanese People's Party) พรรคการเมืองแรกของชาวไต้หวันก่อตั้งขึ้น -การจัดแสดงนิทรรศการศิลปะของไต้หวันจัดขึ้นครั้งแรก
ค.ศ. 1928	ญี่ปุ่นก่อตั้งมหาวิทยาลัย Taihoku Imperial หรือมหาวิทยาลัยไต้หวัน (Taiwan National University) ในปัจจุบัน
ค.ศ. 1930	เหตุการณ์กบฏWusheเป็นจลาจลใหญ่ครั้งสุดท้ายที่ชาวพื้นเมืองต่อต้านการปกครองอาณานิคมของญี่ปุ่น โดยชาวพื้นเมืองในเขตWusheรวมตัวกันบุกเข้าสังหารชาวญี่ปุ่นเสียชีวิตมากกว่า 130 คน ครอบใต้ระบบการปกครองที่กดขี่ของญี่ปุ่น กองกำลังฝ่ายญี่ปุ่นตอบโต้ปราบปรามอย่างรุนแรงด้วยการสังหารชาวพื้นเมืองจำนวนมาก
ค.ศ. 1931	Ciang Wei-Shui นักกิจกรรมผู้นำต่อต้านการปกครองของญี่ปุ่น เสียชีวิตด้วยโรคไทฟอยด์ มีประชาชนมากกว่า 5000 คนมาร่วมพิธีศพ
ค.ศ. 1932	ห้างสรรพสินค้าแห่งแรกของไต้หวัน Kikumoto Department Store ก่อตั้งขึ้นในเมืองไทเป
ค.ศ. 1934	โรงไฟฟ้าพลังน้ำที่ทะเลสาบSun Moon(Sun Moon Lake Hydraulic Power Plant) แห่งแรกสร้างเสร็จสมบูรณ์
ค.ศ. 1935	- ญี่ปุ่นจัดนิทรรศการครบรอบ 40 ปีการปกครองไต้หวัน เป็นนิทรรศการใหญ่ที่สุดที่จัดขึ้นในไต้หวัน -รัฐบาลญี่ปุ่นจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น (Local elections) ครั้งแรกในประวัติศาสตร์ไต้หวัน ผู้ที่มีสิทธิ์เลือกตั้งคือผู้ชายที่อายุ 25 ปีขึ้นไปหรือผู้ที่เสียภาษี 5 เยนต่อปีขึ้นไป
ค.ศ. 1937	-กองทหารไต้หวันถูกเรียกระดมไปร่วมรบกับกองทัพญี่ปุ่นที่จีนแผ่นดินใหญ่ -สมาคมพระสงฆ์ไต้หวันปรับปรุงรูปแบบการสักการะบรรพบุรุษไต้หวันตามข้อบังคับของญี่ปุ่น
ค.ศ. 1940	แก้ไขกฎระเบียบเกี่ยวกับระบบการลงทะเบียนครัวเรือนให้ชาวไต้หวันสามารถเปลี่ยนชื่อใหม่ได้
ค.ศ. 1943	เริ่มต้นระบบการศึกษาภาคบังคับปี (การศึกษาาระดับประถมศึกษา)มีผลให้เด็กในไต้หวันมีโอกาสในการศึกษามากขึ้น อัตราผู้เข้าศึกษาในระบบโรงเรียนของไต้หวันเป็นที่ 2 ในเอเชียรองจากญี่ปุ่นในขณะนั้น
	ยุคสาธารณรัฐจีน
ค.ศ. 1945	-ญี่ปุ่นประกาศยอมแพ้ในสงครามโลกครั้งที่ 2 อย่างไม่มีเงื่อนไข ไต้หวันกลับไปเป็นมณฑลหนึ่งของสาธารณรัฐจีน -รัฐบาลก๊กมินตั๋ง(Kuomintang) จัดตั้งคณะผู้บริหารไต้หวัน โดยมีนายพล Chen Yi เป็นผู้ว่าการเกาะไต้หวันแต่ไม่เป็นที่ชื่นชอบของประชาชนไต้หวัน -จีนแผ่นดินใหญ่มียุทธศาสตร์ระหว่างรัฐบาลก๊กมินตั๋งภายใต้การนำของเจียงไคเช็คและพรรคคอมมิวนิสต์จีนภายใต้การนำของเหมาเจ๋อตง
ค.ศ. 1947	- เกิดเหตุการณ์ 228 (288 Incident)ประชาชนไต้หวันไม่พอใจเจ้าหน้าที่สำนักงานการผูกขาดในไทเป

	เดินขบวนและเกิดจลาจล รัฐบาลจากแผ่นดินใหญ่ส่งกำลังเข้ามาปราบปรามมีผู้เสียชีวิตจำนวนนับหมื่นคน กระตุ้นให้เกิดการก่อความไม่สงบอย่างกว้างขวางบนเกาะ รัฐบาลประกาศกฎอัยการศึก - รัฐบาลแต่งตั้ง Wei Tao-Ming เป็นผู้ว่าการไต้หวันและเป็นผู้ว่าการไต้หวันคนแรกที่เป็นพลเรือน
ค.ศ. 1949	- “เหตุการณ์ 6 เมษายน” เกิดความขัดแย้งระหว่างทหารและตำรวจกับนักศึกษา โดยตำรวจและทหารบุกหอพักเข้าจับกุมนักศึกษามหาวิทยาลัย National Taiwan Normal University (NTNU) มากกว่า 200 คน ในเวลาต่อมา นักศึกษา National Taiwan Normal University และ National Taiwan University (NTU) ได้รวมตัวกันเดินขบวนเพื่อประท้วงการละเมิดของตำรวจและเรียกร้องปฏิรูปตำรวจ นักศึกษาถูกจับกุมและถูกประหารชีวิต เป็นยุคแห่งความหวาดกลัวของผู้บริสุทธิ์ - กองทัพก๊กมินตั๋งพ่ายแพ้ในสงครามกลางเมืองจีน รัฐบาลกลางของสาธารณรัฐจีนย้ายถิ่นฐานมาอยู่ที่ไต้หวัน โดยมีประชาชน 1.2 ล้านคนติดตามมาจากจีนแผ่นดินใหญ่ เมืองหลวงของสาธารณรัฐจีน (ROC) ย้ายจากนานกิงไปไทเปเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 1949 - เกิดสงครามระหว่างกองทัพของฝ่ายสาธารณรัฐจีนกับฝ่ายคอมมิวนิสต์บนเกาะ Kinmen รัฐบาลประกาศกฎอัยการศึกซึ่งมีผลบังคับใช้ต่อมาจนกระทั่ง ค.ศ. 1987 - รัฐบาลประกาศกฎอัยการ ค.ศ. 1949 และได้ออกประกาศโฆษณาชวนเชื่อต่อต้านระบบคอมมิวนิสต์อย่างแข็งขัน
ค.ศ. 1952	สาธารณรัฐจีนและญี่ปุ่นลงนามในสนธิสัญญาสันติภาพยุติภาวะสงครามอย่างเป็นทางการ
ค.ศ. 1953	รัฐบาลดำเนินการ แผนการสร้างธุรกิจ 4 ปี เป็นครั้งแรกทำให้อุตสาหกรรมเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว
ค.ศ. 1954	วิกฤตการณ์ช่องแคบไต้หวัน โดยจีนระดมยิงปืนใหญ่มายังหมู่เกาะนอกฝั่งที่บริเวณช่องแคบไต้หวันเพื่อผลักดันให้กองเรือสหรัฐอเมริกาทิ้งระเบิดระเวนอยู่ออกไปจากบริเวณดังกล่าว สหรัฐอเมริกาได้ลงนามในสัญญาพันธมิตรทางทหารเพื่อการป้องกันร่วมกันกับไต้หวันในเวลาต่อมา
ค.ศ. 1955	รัฐบาลสาธารณรัฐจีนตั้งพิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์แห่งชาติ ถือเป็นพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติแห่งแรกที่รัฐบาลตั้งขึ้นในไต้หวันนับตั้งแต่อพยพเข้ามาเมื่อ ค.ศ. 1949
ค.ศ. 1958	วันที่ 23 สิงหาคมเกิดวิกฤตการณ์ช่องแคบไต้หวันครั้งที่ 2 หรือเหตุการณ์ 823 สงครามปืนใหญ่ (the 823 Artillery Bombardment) กองทหารรักษาการสาธารณรัฐจีนบนหมู่เกาะ Kinmen กับกองกำลังจีนแผ่นดินใหญ่ระดมยิงปืนใหญ่ต่อสู้กันเป็นเวลานานกว่า 40 วัน
ค.ศ. 1960	สภานิติบัญญัติแห่งชาติปรับปรุง “บทบัญญัติชั่วคราวที่มีประสิทธิภาพในช่วงที่มีการชุมนุมของชาติในการปราบปรามกบฏคอมมิวนิสต์” มีการยกเลิกจำกัดในการเลือกประธานาธิบดีใหม่ในรัฐธรรมนูญ หลังจากนั้น เจียงไคเช็ค (Chiang Kai-Shek) ถูกเลือกให้เป็นประธานาธิบดีคนที่ 3 Lei Zhen เป็นผู้นำในการเคลื่อนไหวเพื่อให้เกิดประชาธิปไตยเต็มรูปแบบกับรัฐบาลของสาธารณรัฐจีน หนึ่งในผู้ก่อตั้งและจัดพิมพ์ วารสารแจกฟรีของจีน ในวันที่ 4 มิถุนายน ถูกรัฐบาลจับกุมและถูกคุมขัง ด้วยข้อหาทกวิทยาวินิจฉัยต่อต้านรัฐบาล
ค.ศ. 1964	นักการเมืองและนักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย Peng Ming-Min และเพื่อนถูกจับในวันที่ 20 กันยายน เนื่องจากพิมพ์แถลงการณ์ Declaration of Formosan Self-Salvation สนับสนุนประชาธิปไตยในไต้หวัน
ค.ศ. 1966	รัฐบาลไต้หวันได้ก่อตั้งเขตอุตสาหกรรมส่งออกแห่งแรกในเมืองเกาสง (Kaohsiung) ทำให้ไต้หวันขับเคลื่อนไปสู่การเป็นชาติที่พัฒนาแล้วจนทำให้ประโยค “Made in Taiwan” เป็นที่รู้จักทั่วโลก
ค.ศ. 1968	รัฐบาลประกาศใช้ระบบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี
ค.ศ. 1971	- สาธารณรัฐจีนสูญเสียที่นั่งในองค์การสหประชาชาติให้แก่สาธารณรัฐประชาชนจีน

	- Chiang Ching-Kou ปฏิรูปพรรคและปฏิรูปที่ดิน ทำให้ผู้คนและทหารที่อพยพมาจากแผ่นดินใหญ่ตั้งรกรากได้มั่นคง -ได้หันพัฒนาด้านอุตสาหกรรมจนกลายเป็นเสี้ยวที่ 4 แห่งเอเชีย จากปัจจัยสำคัญคือ ทรัพยากรมนุษย์ทุนและวิสัยทัศน์
ค.ศ. 1972	สหรัฐอเมริกากำหนดความสัมพันธ์ทางการทูตกับสาธารณรัฐประชาชนจีนและยอมรับหลักการจีนเดียว ใน “แถลงการณ์เจียงไฮ้”
ค.ศ. 1975	ประธานาธิบดีเจียงไคเช็คถึงแก่อสัญกรรม
ค.ศ. 1979	-เหตุการณ์ Kaohsiung (Kaohsiung Incident) ตำรวจจับกุมและสังหารผู้ประท้วงเรียกร้องประชาธิปไตยและจับกุมผู้นำฝ่ายค้านทั้งหมด เหตุการณ์ดังกล่าวนำไปสู่การก่อตั้งและการพัฒนาพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า (DPP) ในค.ศ. 1986 -ทางรถไฟสายตะวันตก (Western Line) และสายเชื่อมต่อทางเหนือ (North-Link Line) เสร็จสมบูรณ์
ค.ศ. 1981	เหตุการณ์ Chen Wen-Chengอาจารย์ในCarnegie Mellon University เรียกร้องให้มีการปฏิรูปประชาธิปไตยและเสรีภาพทางการเมือง พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ต่อต้านรัฐบาลก๊กมินตั๋งเสียชีวิตอย่างมีเงื่อนไข
ค.ศ. 1984	- Chiang Ching-Kou และ Lee Teng-Hui ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีคนที่ 7 และรองประธานาธิบดี เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม -จีนและไต้หวันเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกพร้อมกันเป็นครั้งแรก โดยไต้หวันยอมใช้ชื่อทีมนักกีฬาว่า “จีนไทเป”
ค.ศ. 1986	พรรคพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า(DPP) ก่อตั้งขึ้นโดยกลุ่มนักการเมืองที่เคลื่อนไหวเพื่อความเป็นประชาธิปไตยไต้หวันภายใต้ชื่อ “ขบวนการTangwai” (Tangwai Movement) ในระยะแรกพรรคยังไม่ได้รับการยอมรับและเป็นพรรคที่ผิดกฎหมาย แต่ได้รับการยอมรับเป็นพรรคที่ถูกกฎหมาย น.ศ.1991
ค.ศ. 1987	-ยกเลิกกฎอัยการศึกในไต้หวันและ Penghu วันที่ 15 กรกฎาคม -กระทรวงมหาดไทยยกเลิกการห้ามดำเนินกิจกรรมของนักเคลื่อนไหวทางศาสนา “กลุ่ม Yi Guan Dao” หรือ “I Kuan Tao”ซึ่งเป็นกลุ่มความเชื่อศาสนาพื้นบ้านที่มีขนาดใหญ่กำเนิดขึ้นในจีนแผ่นดินใหญ่ในเขตมณฑลชานตุงและแพร่หลายยังเกาะไต้หวันจนได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการ
ค.ศ. 1988	-ในวันที่ 1มกราคม ยกเลิกการห้ามก่อตั้งสิ่งพิมพ์สื่ออื่นๆ -Chiang Ching-Kuoเสียชีวิตลงในวันที่ 13มกราคม และLee Teng-Huiดำรงตำแหน่งเป็นประธานาธิบดี ประกาศแนวคิด (Taiwanization)การทำให้เป็นไต้หวัน โดยการรื้อฟื้นประวัติศาสตร์ ภาษาพื้นเมือง และวัฒนธรรมสร้างอัตลักษณ์ของไต้หวันให้ต่างจากจีน
ค.ศ.1989	-ยกเลิกข้อบังคับการห้ามการจัดตั้งพรรคการเมืองใหม่ -ยกเลิกข้อบังคับการห้ามในการจัดตั้งธนาคารพาณิชย์ใหม่ -Cheng Nan-Jungเป็นผู้จัดพิมพ์หนังสือและนักรณรงค์เพื่อประชาธิปไตย เฝ้าตัวเองเพื่อประท้วงการจำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน
ค.ศ. 1990	“ขบวนการนักศึกษาวิลลี่ลิป้า” (Wild Lily student movement)ขบวนการนักศึกษาได้รวมตัวกันที่บริเวณอนุสรณ์สถานเจียงไคเช็ค (Chiang Kai-Shek Memorial Hall)เรียกร้องให้มีการปฏิรูปประชาธิปไตย โดยให้ยกเลิกสภาแห่งชาติ และยกเลิกการเกณฑ์กำลังพลเพื่อต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ เป็นต้น ในปีต่อมารัฐบาลได้ยกเลิกนโยบายดังกล่าว -Lee Teng-Huiเป็นประธานาธิบดีคนที่ 8 ในวันที่ 20 พฤษภาคม

ค.ศ. 1991	-การเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยครั้งแรกของ สมัชชาแห่งชาติ -ก่อตั้ง “มูลนิธิแลกเปลี่ยนระหว่างช่องแคบ” (The Strait Exchange Foundation)
ค.ศ.1992	ปฏิรูปรัฐธรรมนูญนำไปสู่การมีพรรคการเมืองหลายพรรคเป็นครั้งแรก
ค.ศ. 1995	- รัฐบาลสหรัฐเชิญประธานาธิบดีLee Teng-Hui ไปเยือนสหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐประชาชนจีนตอบโต้ด้วยการทดลองยิงขีปนาวุธบริเวณน่านน้ำโดยรอบช่องแคบไต้หวันเรียกเหตุการณ์ครั้งนี้ว่าวิกฤตการณ์ช่องแคบครั้งที่ 3 (The Third Taiwan Strait Crisis) - สร้างอนุสาวรีย์ที่ระลึกเหตุการณ์ 28 กุมภาพันธ์ ขึ้น ประธานาธิบดีLee Teng-Huiกล่าวขอโทษประชาชนในนามของพรรคก๊กมินตั๋ง
ค.ศ. 1996	- สาธารณรัฐจีนจัดการเลือกตั้งประธานาธิบดีโดยLee Teng-Huiพรรคก๊กมินตั๋งชนะพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้าเป็นประธานาธิบดีคนแรกที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรง
ค.ศ. 1999	แผ่นดินไหวครั้งร้ายแรงที่สุดในประวัติศาสตร์ ประชากรส่วนมากเป็นชาวพื้นเมืองเสียชีวิตไป 2,000 คน
ค.ศ. 2000	-Chen Shui-Bianจากพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า (Democratic Progressive Party) ชนะการเลือกตั้งประธานาธิบดีสิ้นสุดการผูกขาดอำนาจ 50 ปีของพรรคก๊กมินตั๋ง -Chen Shui-Bianประกาศนโยบายการเมืองว่าไต้หวันต้องการแยกตัวเป็นอิสระจากจีนแผ่นดินใหญ่
ค.ศ. 2002	ไต้หวันได้เข้าร่วมองค์การการค้าโลก (World Trade Organization) ในวันที่ 1 มกราคม
ค.ศ. 2003	สภานิติบัญญัติไต้หวันผ่านกฎหมายประชามติให้ประชาชนสามารถลงคะแนนเสียงโดยตรงในปัญหาที่มีความสำคัญระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ
ค.ศ. 2004	- ประธานาธิบดีChen Shui-Bianชนะการเลือกตั้งเป็นสมัยที่ 2 -อาคารไทเป 101 สร้างเสร็จและเปิดเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม และกลายเป็นอาคารที่สูงที่สุดในโลก -การชุมนุมในรูปแบบของโซ่มนุษย์ (Hand rally) โดยประชากรประมาณ 2 ล้านคน ยืนคล้องแขนกันมีความยาว 500 กิโลเมตร เพื่อระลึกถึงเหตุการณ์ 228 และเพื่อประท้วงการติดตั้งขีปนาวุธของสาธารณรัฐประชาชนจีนบริเวณชายฝั่งช่องแคบไต้หวัน
ค.ศ. 2005	- เปิดเที่ยวบินเช่าเหมาลำสำหรับตรงระหว่างไทเปและปักกิ่งเป็นครั้งแรกการเดินทางติดต่อระหว่างกันนับจาก ค.ศ.1949 -Lien Chanผู้นำพรรคชาตินิยมก๊กมินตั๋งไปเยือนประเทศจีนเพื่อประชุมร่วมกันเป็นครั้งแรกระหว่างพรรคชาตินิยมและผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์จีน - Ma Ying-Jeouผู้นำพรรคชาตินิยมก๊กมินตั๋งได้รับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีกรุงไทเป -Chen Shui-Bian เป็นประธานาธิบดีสาธารณรัฐจีนคนแรกได้รับเชิญเข้าร่วมพิธีศพของสมเด็จพระสันตะปาปาJohn PaulIII(Pope John Paul II) ที่วาติกัน
ค.ศ. 2006	-ทางรถไฟความเร็วสูงสายแรกของไต้หวันเปิดให้บริการ -เปลี่ยนชื่อ “สนามบินนานาชาติเจียงไคเช็ค”(Chiang Kai-Shek International Airport) เป็นท่าอากาศยานนานาชาติไต้หวัน -Taoyuan
ค.ศ. 2007	-เปลี่ยนชื่อหอรำลึกเจียงไคเช็ค (Chiang Kai-Shek Memorial Hall) เป็นหอรำลึกประชาธิปไตยแห่งชาติไต้หวัน (National Taiwan Democracy Memorial Hall) -ย้ายอนุสาวรีย์เจียงไคเช็คออกจากเมืองKaohsiungมายัง Daxi จังหวัด Taoyuan เกิดการปะทะกันระหว่างตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ดูแลความเรียบร้อยในการโยกย้ายกับประชาชนKaohsiungที่ไม่ต้องการให้ย้าย

ค.ศ. 2008	- การเลือกตั้งอดีตประธานาธิบดี Ma Ying-Jeou พรรคฝ่ายค้านก๊กมินตั๋ง ได้รับการเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดี - Chen Yunlin ประธานสมาคมเพื่อความร่วมมือข้ามช่องแคบไต้หวันของจีนเดินทางมาเยือนและเจรจากับผู้นำไต้หวัน เป็นการปรับปรุงความสัมพันธ์เป็นครั้งแรกในรอบครึ่งศตวรรษ - ประธานาธิบดี Ma Ying-Jeou กล่าวขอโทษสำหรับการสังหารและจำคุกประชาชนนับหมื่นคนจากเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองในยุคทศวรรษ 1950-1960 - ชาวจีนเดินทางมาเยือนไต้หวันเป็นอันดับสูงสุด - อดีตประธานาธิบดี Chen Shui-Bian ถูกจับข้อหาฟอกเงินติดสินบนและการยักยอกเงินของรัฐบาล - จีนส่งหมีแพนด้า 2 ตัวมายังไต้หวันปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างกัน - “ขบวนการสตรอว์เบอร์รี่ป่า” (The Wild Strawberries Movement) นักศึกษารวมตัวประท้วงการเดินทางมาเยือนไต้หวันของ Chen Yunlin ผู้นำระดับสูงของจีน - สายการบินแอร์ไชน่าเปิดเที่ยวบินปฐมฤกษ์ปักกิ่ง-ไทเป
ค.ศ. 2009	- Wu Po-Hsiung ประธานก๊กมินตั๋งและคณะเดินทางเยือนแผ่นดินใหญ่และได้เข้าพบเพื่อเจรจาแลกเปลี่ยนความคิดกับประธานาธิบดีจินหูจินเทา (Hu Jintao) โดยตรงเป็นครั้งแรกในรอบกว่า 60 ปี
ค.ศ. 2010	- ไต้หวันและจีนลงนามในข้อตกลงการค้าและเศรษฐกิจที่เมืองจงชิ่งของจีน ถือเป็นการกระชับความสัมพันธ์ครั้งสำคัญที่สุดในรอบ 60 ปีจากการแตกแยกกลายมาเป็นพันธมิตรทางการค้า

สรุป

ชาติ : ประเด็นสำคัญและภาพประกอบสร้างในความเหมือนและต่าง

พิพิธภัณฑ์แห่งชาติเริ่มต้นในฐานะที่เป็นสถานที่เก็บโบราณวัตถุ สิ่งของแปลก ๆ ทางธรรมชาติ และพัฒนามาเป็นสถานที่รวบรวมและรักษาวัตถุที่เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมของชาติ โดยเฉพาะการเก็บรักษาสัตว์ที่เป็นมรดกของชาติหรือสิ่งที่มีความสำคัญต่อชาติ (Museum of Welsh Life p. 267) ต่อมาจึงพัฒนาแยกออกมาเป็นพิพิธภัณฑ์เฉพาะด้านหลากหลายประเภท ซึ่งพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติเป็นพิพิธภัณฑ์เฉพาะด้านประเภทหนึ่งที่พัฒนาต่อมาในภายหลัง ถึงแม้ว่าพิพิธภัณฑ์แห่งชาติและพิพิธภัณฑ์จะมีลักษณะบางประการที่เหมือนกัน แต่เนื้อหาและแนวทางการจัดแสดงที่ปรากฏในพิพิธภัณฑ์ ทั้ง 2 ประเภท แตกต่างกัน โดยสามารถสรุปความเหมือนและความต่างจากการศึกษาได้ 2 แนวทางคือ

แนวทางที่ 1 ประเด็นสำคัญจากพิพิธภัณฑ์

แนวทางที่ 2 เรื่องของชาติกับจินตภาพที่สร้างขึ้น

แนวทางที่ 1 ประเด็นสำคัญจากพิพิธภัณฑ์

พิพิธภัณฑ์แห่งชาติและพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติมีความต่างที่ชัดเจนประการหนึ่งคือ เรื่องของการจัดแสดงและเนื้อหา พิพิธภัณฑ์แห่งชาติจะจัดแสดงสิ่งของที่เป็นงานชิ้นเอกหรือสมบัติชิ้นสำคัญ ๆ ของชาติ เนื้อหาส่วนใหญ่จะบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับอารยธรรมความเป็นมาของของชาติที่ยาวนาน แฝงไปด้วยความรู้สึกภาคภูมิใจ ขณะที่พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติ เนื้อหาส่วนใหญ่จะเลือกเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญมาจัดแสดงให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้และจดจำเป็นบทเรียน เพื่อสร้างความภาคภูมิใจ โดยมีสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์เป็นเครื่องมือถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ เหล่านั้น จากการศึกษาพิพิธภัณฑ์ 2 ประเภท ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลหลักของโครงการวิจัยชิ้นนี้สามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

ประเด็นสำคัญ – กลุ่มพิพิธภัณฑ์แห่งชาติ

	พิพิธภัณฑ์แห่งชาติจีน (National Museum of China)	พิพิธภัณฑ์แห่งชาติโตเกียว (National Museum of Tokyo)	พิพิธภัณฑ์แห่งชาติเกาหลี (National Museum of Korea)	พิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวัน (The National Taiwan Museum)
สถานที่	ตั้งอยู่ด้านทิศตะวันออกของจัตุรัสเทียนอันเหมิน จัตุรัสที่มีความสำคัญในประวัติศาสตร์จีน	ตั้งอยู่ภายในสวนอุเอโนะ กรุงโตเกียว ในอดีตเป็นพื้นที่ของวัด และเป็นสวนสาธารณะใจกลางเมืองสมัยเอโดะ	ตั้งอยู่ที่เขต Yongsan บริเวณตอนกลางกรุงโซล พื้นที่เดิมเป็นที่ตั้งฐานทัพอเมริกา	ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของสวนสันติภาพ 228 เขต Zhongzheng ใจกลางกรุงไทเป
ความเป็นมา	เกิดจากการรวมพิพิธภัณฑ์ 2 แห่ง เข้าด้วยกัน คือพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติจีน ซึ่งตั้งขึ้นเมื่อค.ศ. 1912 ในพระราชวังต้องห้ามหลังการสถาปนาสาธารณรัฐจีน และพิพิธภัณฑ์การปฏิวัติแห่งชาติจีน ซึ่งตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1950 ในพระราชวังต้องห้ามหลังจากการสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน พิพิธภัณฑ์ทั้ง 2 แห่ง ได้ย้ายออกมาอยู่ ณ อาคารปัจจุบันที่สร้างขึ้นใหม่ เมื่อ ค.ศ. 1959	ตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1872 ที่ Taiseiden Hall ของวัด Yushima Seido ตามแนวคิดของการพัฒนาประเทศให้ทันสมัยตามแบบอย่างตะวันตก ระยะแรกจึงจัดแสดงสินค้าและสิ่งของ สะท้อนให้เห็นความเจริญและพัฒนาการของญี่ปุ่น ใน ค.ศ.1882 ย้ายมาอยู่ที่ปัจจุบัน การจัดแสดงเน้นผลงานศิลปะและประวัติศาสตร์	ตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1909 ในราชสำนัก และในเวลาต่อมาต้องย้ายสถานที่หลายครั้งตามสถานการณ์ทางการเมือง ครั้งสุดท้าย ค.ศ. 2005 ย้ายจากอาคารสำนักงานผู้สำเร็จราชการญี่ปุ่นประจำ Joseon มายังอาคารปัจจุบัน เพื่อแสดงให้เห็นถึงการหลุดพ้นจากอิทธิพลของญี่ปุ่น	ตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1908 โดยญี่ปุ่นภายใต้ชื่อ “พิพิธภัณฑ์สำนักงานผู้สำเร็จราชการไต้หวัน” ค.ศ. 1915 ได้ย้ายมายังอาคารใหม่ซึ่งเป็นอาคารปัจจุบัน และค.ศ. 2005 ภายใต้ “โครงการระบบพิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวัน” ถูกกำหนดให้เป็นพิพิธภัณฑ์หลักมีพิพิธภัณฑ์ใหม่อีก 3 แห่งเข้าร่วมอยู่ในระบบเดียวกัน ได้แก่ หอนิทรรศการธนาคารที่ดิน สวนสาธารณะ Nanmen และกองการรถไฟไต้หวัน
อาคารสถาปัตยกรรม	อาคารขนาดใหญ่หนึ่งหลัง ลักษณะสถาปัตยกรรมแบบสังคมนิยม ไม่เน้นเรื่องความงดงาม แต่ให้ความสำคัญความยิ่งใหญ่ ขนาดที่กว้างขวาง	ประกอบด้วยหลายอาคาร แต่ละอาคารมีประวัติ ความเป็นมามีลักษณะสถาปัตยกรรมที่สวยงาม เรียบง่าย และกลมกลืนกับธรรมชาติโดยรอบ	ประกอบด้วยอาคารหลายหลังที่มีรูปแบบสถาปัตยกรรมที่ทันสมัย มีเครื่องอำนวยความสะดวกและมีรูปแบบการจัดแสดงที่ก้าวหน้าด้วยระบบเทคโนโลยี	พิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวัน (รวมทั้งพิพิธภัณฑ์ใหม่ 3 แห่ง) เป็นอาคารเก่าที่สร้างขึ้นในสมัยอาณานิคมญี่ปุ่น มีรูปแบบสถาปัตยกรรมแบบตะวันตก
บทบาทสำคัญของพิพิธภัณฑ์	แสดงและส่งเสริมวัฒนธรรมอันงดงามและโดดเด่นของจีน เป็นสถานที่แห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อปลูกจิตสำนึกให้เกิดความรักชาติ	เก็บรวบรวมและดูแลรักษาโบราณวัตถุและศิลปวัตถุที่มีค่าของชาติ พร้อมทั้งนำโบราณวัตถุและศิลปวัตถุออกมาจัดแสดงให้เห็นถึงสุนทรียภาพความงามที่เป็นอัตลักษณ์ของญี่ปุ่น	การรักษามรดกทางวัฒนธรรมของชาติ จัดกิจกรรมการศึกษาสำหรับบุคคลกลุ่มต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง เพื่อเผยแพร่อัตลักษณ์และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเกาหลี	แหล่งสะสมและจัดแสดงสิ่งของเกี่ยวกับธรรมชาติและมานุษยวิทยาบนเกาะไต้หวัน
โครงเรื่องและเนื้อหา	แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการความยิ่งใหญ่ของอารยธรรมจีน จากยุคก่อนประวัติศาสตร์ถึงราชวงศ์ชิง และการพัฒนาประเทศภายใต้แนวคิดสังคมนิยมแบบจีน พร้อมกับวิกฤตในแต่ละยุคสมัยที่ชาวจีนได้ผ่านมา	ประวัติศาสตร์ศิลปะญี่ปุ่นตั้งแต่เริ่มแรก พัฒนาการทางประวัติศาสตร์จากอดีตจนถึงปัจจุบัน สื่อให้เห็นถึงความเชื่อมโยงกันระหว่างศิลปะของสถาบันสำคัญในชาติ 3 ส่วน คือ ศาสนา ราชสำนัก และประชาชน การดำรงชีวิตของชาวญี่ปุ่น คือ อาหาร ที่อยู่ อาศัย และเครื่องนุ่งห่ม	แสดงให้เห็นพัฒนาการทางด้านประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมของอาณาจักรบนคาบสมุทรเกาหลี ผ่านมรดกทางวัฒนธรรมแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ยุคโบราณที่เกาหลีแบ่งออกเป็นหลายอาณาจักร ยุคสมัยใหม่ตอนต้นที่เกาหลีรวมอาณาจักรต่าง ๆ เป็นปึกแผ่นได้	เน้นให้ความรู้และความเข้าใจไต้หวัน 4 อย่างคือ สัตว์ พืช ชาติพันธุ์ และมานุษยวิทยา แสดงให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติและกลุ่มชนพื้นเมืองที่มีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตในรูปแบบเฉพาะของตนเอง
จุดมุ่งหมาย	ส่งเสริมให้เกิดความรักและความภาคภูมิใจในชาติให้เข้าใจประวัติศาสตร์การต่อสู้ของบรรพบุรุษพร้อมกับบทบาทของพรรคคอมมิวนิสต์ในการฟื้นฟูประเทศ	ส่งเสริมความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมให้แก่คนรุ่นหลัง เพื่อที่จะได้ธำรงรักษาความงาม ทั้งศิลปะและรูปแบบวิถีชีวิตของญี่ปุ่นให้คงอยู่ต่อไป	เพื่อให้เข้าใจประวัติศาสตร์เกาหลี และเกิดความรู้สึภาคภูมิใจในชาติ และวัฒนธรรมอันมีเอกลักษณ์เฉพาะของตนเอง	แสดงให้เห็นความหลากหลายทางธรรมชาติ และชาติพันธุ์บนเกาะไต้หวัน
ความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน (จีน ญี่ปุ่นและเกาหลี)	ส่วนใหญ่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ด้านการติดต่อแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมและศาสนา ในช่วงโบราณและการรุกรานของญี่ปุ่นในช่วงประวัติศาสตร์สมัยใหม่	แสดงถึงการแลกเปลี่ยนทางศิลปะและวัฒนธรรม ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาซึ่งญี่ปุ่นรับอิทธิพลมาจากจีนและเกาหลี และปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพความเป็นไปและรสนิยมของชาวญี่ปุ่น	แสดงถึงความสัมพันธ์ทั้งด้านการถ่ายทอดวัฒนธรรมระหว่างกัน และการทำสงครามเพื่อขยายดินแดน โดยความสัมพันธ์ระหว่างเกาหลีกับจีนจะเป็นไปในทางที่มากกว่าเกาหลีกับญี่ปุ่น	การนำเสนอเรื่องของจีนและญี่ปุ่นไม่มากนักเนื่องจากประเด็นหลักไม่ได้เน้นเรื่องประวัติศาสตร์เหตุการณ์

“พิพิธภัณฑ์แห่งชาติ” ถือว่าเป็นพิพิธภัณฑ์หลักของประเทศ โดยแต่ละประเทศจะมีระบบและรูปแบบการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์แห่งชาติแตกต่างกัน บางประเทศอาจจะมีพิพิธภัณฑ์แห่งชาติเพียงแห่งเดียวที่ตั้งอยู่ในเมืองหลวง ในขณะที่บางประเทศ มีพิพิธภัณฑ์แห่งชาติหลายแห่งกระจายอยู่ตามเมืองต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม พิพิธภัณฑ์แห่งชาติที่ตั้งอยู่ในเมืองหลวงถือว่าเป็นศูนย์กลางของพิพิธภัณฑ์ทั้งหมด และเป็นพิพิธภัณฑ์รัฐบาลให้ความสำคัญมากที่สุดเนื่องจากถือเป็นหน้าตาของประเทศ

ชาติในพิพิธภัณฑ์

จากการศึกษาเรื่องราวของชาติที่น่าสนใจในพิพิธภัณฑ์แห่งชาติของประเทศจีน ญี่ปุ่น และเกาหลี พบว่ามีแนวทางใกล้เคียงกัน คือแสดงให้เห็นความยิ่งใหญ่ทางอารยธรรม/วัฒนธรรมหรือแสดงให้เห็นภาพของชาติที่มีรากเหง้าความเป็นมาที่ยาวนาน ผ่านศิลปะวัตถุและโบราณวัตถุที่บรรพบุรุษในแต่ละยุคสมัยได้สร้างไว้เป็นมรดกอันล้ำค่า แสดงให้เห็นพัฒนาการความรุ่งเรืองของชาติและความสามารถของบรรพบุรุษ ซึ่งทุกพิพิธภัณฑ์จะเริ่มต้นเรื่องราวของชาติตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์เรื่อยมาจนถึงยุคสมัยใหม่ตามลำดับเวลา ยกเว้นจีนที่ไม่มีพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติ เนื้อหาที่จัดแสดงจึงแบ่งออกเป็น 2 ส่วนสำคัญคือ “จีนโบราณ” ที่เริ่มเรื่องราวจากยุคก่อนประวัติศาสตร์ถึงยุคสมัยใหม่ และ “เส้นทางแห่งการฟื้นฟู” ที่เริ่มต้นจากยุคสมัยใหม่ถึงปัจจุบัน ขณะที่ญี่ปุ่นและเกาหลีทั้ง 2 ประเทศมีพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แยกมาอีกส่วนหนึ่ง เนื้อหาที่น่าสนใจในพิพิธภัณฑ์แห่งชาติจึงเริ่มต้นที่ยุคก่อนประวัติศาสตร์และสิ้นสุดที่ยุคสมัยใหม่

สิ่งที่เหมือนกันอีกประการหนึ่งของพิพิธภัณฑ์แห่งชาติญี่ปุ่นและเกาหลี เนื่องจากทั้ง 2 ประเทศต่างเป็นชาติที่ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมจากจีน จึงพยายามแสดงให้เห็นถึงความเจริญทางอารยธรรมของตนเอง โดยอธิบายให้เห็นว่าญี่ปุ่นและเกาหลีได้ปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมที่รับมาจากจีนให้สอดคล้องกับสังคมของตนเอง จนวัฒนธรรมเหล่านั้นมีรูปแบบอัตลักษณ์ของตนเองที่ไม่เหมือนใคร แต่การเน้นย้ำในประเด็นการสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเองนั้น เกาหลีจะมีความหนักแน่นและชัดเจนมากกว่าญี่ปุ่น ทั้งนี้เหตุผลหลักน่าจะมาจากภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ที่เกาหลีเคยตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของจีนและญี่ปุ่น การแสดงให้เห็นภาพของชาติที่เจริญก้าวหน้าและมีลักษณะเฉพาะของตนเองจึงเป็นเรื่องสำคัญ ขณะที่ญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับสุนทรียศาสตร์ของโบราณวัตถุและศิลปวัตถุที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ดังจะเห็นได้ว่านิทรรศการในพิพิธภัณฑ์แห่งชาติโตเกียว ของญี่ปุ่นนั้นมีรูปแบบการจัดแสดงคล้ายกับพิพิธภัณฑ์ศิลปะมากที่สุด

ด้วยเหตุนี้ “ภาพของชาติ” ในพิพิธภัณฑ์ 3 ประเทศจึงมีคุณค่าและความสำคัญของอารยธรรม/วัฒนธรรมเป็นองค์ประกอบหลัก โดยมีความต่างกันในเรื่องรายละเอียดบ้างตามสาระและวิธีการจัดแสดง ดังข้อความที่ประมวลได้¹ คือ

- จีน : จากแหล่งอารยธรรมที่ยิ่งใหญ่กลับสู่ความยิ่งใหญ่ด้วยพลังและวิถีของจีน

¹ สาระของ “ชาติ” จากข้อความที่ประมวลได้ทั้งหมดคือ “แนวทางที่ 2 เรื่องของชาติกับจินตภาพสร้างขึ้น”

- ญี่ปุ่น : ศูนย์วิทยาศาสตร์ในศิลปะและวิถีชีวิตญี่ปุ่น
- เกาหลี : วัฒนธรรมเกาหลีในรูปแบบของเกาหลี

ส่วนพิพิธภัณฑ์ที่มีแนวทางการนำเสนอภาพของชาติต่างจากพิพิธภัณฑ์อื่นในกลุ่มเดียวกันคือ “พิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวัน” ซึ่งนำเสนอภาพของชาติผ่านความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติและชนพื้นเมืองบนเกาะไต้หวัน ทั้งนี้เนื่องจากประวัติศาสตร์ความเป็นชาติของไต้หวันต่างจากจีน ญี่ปุ่น และเกาหลี กล่าวคือไต้หวันเป็นดินแดนที่ไม่มีพัฒนาการของบ้านเมืองที่เป็นอาณาจักรที่ยิ่งใหญ่ แต่เป็นสังคมชนเผ่าที่ตกอยู่ภายใต้การปกครองของกำลังจากภายนอก ดังนั้นบนดินแดนของไต้หวันจึงไม่มีเรื่องราวของจักรพรรดิหรือพระราชผู้ปกครองของตนเอง มีแต่เรื่องราวของชาวบ้านหรือกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ภาพของชาติที่นำเสนอในพิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวันจึงเป็นภาพ “ไต้หวัน : ดินแดนแห่งความหลากหลาย”

นอกจากการประกอบสร้างภาพของชาติจากนิทรรศการที่จัดขึ้นแล้ว สิ่งหนึ่งที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างภาพแห่งความยิ่งใหญ่และความมีวัฒนธรรมของชาติคือ “อาคารพิพิธภัณฑ์” รัฐบาลแต่ละประเทศถือว่าพิพิธภัณฑ์แห่งชาติเป็นหน้าตาและศักดิ์ศรีของชาติ ดังนั้นรัฐบาลจึงใช้งบประมาณจำนวนมหาศาลกับพิพิธภัณฑ์แห่งชาติ ดังจะเห็นว่าในช่วงทศวรรษ 2000 รัฐบาลจีนได้ใช้งบประมาณ 380 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในการปรับปรุงบูรณะอาคารพิพิธภัณฑ์เดิม (Project Overview, n.d.) และเปิดให้เข้าชมใน ค.ศ. 2011 ขณะที่รัฐบาลเกาหลีใช้งบประมาณ 223.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (Park, 1997) ในการก่อสร้างพิพิธภัณฑ์แห่งชาติใหม่ ทั้งหมดนี้สะท้อนให้เห็นความสำคัญของพิพิธภัณฑ์แห่งชาติที่รัฐบาลให้ความสำคัญ ส่วนพิพิธภัณฑ์แห่งชาติญี่ปุ่นและพิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวันแม้ว่าจะไม่ได้มีการปรับปรุงบูรณะอาคารพิพิธภัณฑ์ แต่อาคารดังกล่าวมีความงดงามและมีประวัติความเป็นมาที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของชาติจึงได้รับการบำรุงรักษาดูแลเป็นอย่างดีจากรัฐบาล เช่น พิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวันได้รับการยกย่องขึ้นทะเบียนเป็น โบราณสถานของประเทศใน ค.ศ. 1998

จุดมุ่งหมาย จุดมุ่งหมายหลักสำหรับพิพิธภัณฑ์แห่งชาติของ 4 ประเทศมีพื้นฐานที่เหมือนกันคือ ให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของชาติและสร้างให้เกิดความรู้สึภาคภูมิใจ สำหรับจีน ญี่ปุ่น และเกาหลี ใช้ประวัติศาสตร์ความรุ่งเรืองของชาติ และความยิ่งใหญ่ของอารยธรรม หรือ มรดกทางวัฒนธรรมเป็นสื่อสำคัญในการสร้างความภาคภูมิใจ ในขณะที่ไต้หวันใช้ความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติและหลากหลายทางชาติพันธุ์นำเสนอให้ผู้เข้าชมรับรู้อัตลักษณ์ของชาติ

สิ่งหนึ่งที่เห็นได้ถึงความแตกต่างคือ จุดมุ่งหมายที่ระบุในพิพิธภัณฑ์แห่งชาติจีน นอกจากพิพิธภัณฑ์แห่งชาติจีนจะนำเสนอภาพอารยธรรมที่รุ่งเรืองและการสร้างชาติให้ทันสมัยโดยพรรคคอมมิวนิสต์เพื่อสร้างความภาคภูมิใจให้แก่คนในชาติแล้ว ยังระบุอย่างชัดเจนว่าต้องการสร้างจิตวิญญาณให้เกิดความรักชาติ ที่มาของจุดมุ่งหมายน่าจะเนื่องจากการที่จีนต้องเผชิญปัญหาความแตกแยก รวมทั้งการต่อต้านรัฐบาลนับแต่เหตุการณ์เทียนอันเหมิน รวมทั้งความขัดแย้งทางการเมืองภายในกับชนเผ่าต่าง ๆ การรวมพลังความรักชาติเพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันจึงเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ขณะที่พิพิธภัณฑ์

แห่งชาติญี่ปุ่นกลับหลักเลียงที่จะใช้การจัดแสดงภายในพิพิธภัณฑ์เพื่อให้เกิดความรักชาติ โดยให้เห็นผลว่าความรักชาติเป็นปัจจัยที่จะนำพาชาติไปในทางที่เสียหายได้ดังที่ญี่ปุ่นเคยประสบจากเหตุการณ์ในสงครามโลกครั้งที่ 2 ดังนั้นหลังจากที่ได้เห็นได้รู้เรื่องราวต่าง ๆ จากพิพิธภัณฑ์แล้วประชาชนที่เข้าชมจะเกิดความรู้สึกอย่างไรต่อชาติก็ให้ขึ้นอยู่กับทักษะและแนวคิดของบุคคลแต่ละคน

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าความรู้สึกรักชาติไม่สามารถเกิดขึ้นได้ทันทีจากการดูนิทรรศการเพียงครั้งเดียว แต่สิ่งของหรือเรื่องราวที่พิพิธภัณฑ์ทั้ง 4 แห่งได้คัดสรรมานำเสนอนั้นล้วนแต่เป็นสิ่งที่ดีงาม เป็นความสำเร็จและเป็นความยิ่งใหญ่ของชาติ แม้จะไม่ระบุโดยตรงว่าต้องการสร้างความรู้สึกรักชาติ แต่การที่มีความรู้สึกภาคภูมิใจในความเป็นมาของชาติ ความรู้เรื่องและความมั่งคั่งในมรดกวัฒนธรรม คือจุดเริ่มต้นที่จะพัฒนาไปสู่ความรู้สึกรักชาติได้เช่นกัน ดังนั้นจึงอาจจะกล่าวได้ว่าพิพิธภัณฑ์ทั้ง 4 แห่งต่างมีจุดมุ่งหมายที่เหมือนกันและได้ใช้พิพิธภัณฑ์เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความรู้สึกร่วม และความ เป็นปึกแผ่นของคนในชาติ

เพื่อนบ้านในประวัติศาสตร์

แม้ว่าประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจีน ญี่ปุ่น เกาหลี และได้หวันมีเรื่องราวทั้งที่เป็นมิตรและเป็นศัตรู แต่การบอกเล่าความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนบ้าน ทั้งจีน ญี่ปุ่น เกาหลี และได้หวันในพิพิธภัณฑ์แห่งชาติของทั้ง 4 ประเทศเป็นไปตามข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เคยเกิดขึ้นจริง ส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวความสัมพันธ์ทางไมตรีที่มีการแลกเปลี่ยนทางการค้าและวัฒนธรรมระหว่างกัน ความสัมพันธ์ในด้านลบมีอยู่บ้าง เช่น การปล้นสะดมของโจรสลัดญี่ปุ่นในประวัติศาสตร์จีนและไต้หวัน และการที่ญี่ปุ่นที่นำโดย Toyotomi Hideyoshi นำกองกำลังเข้ามารุกรานเกาหลีในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 16 อย่างไรก็ตาม ดังที่ได้กล่าวไว้ในเบื้องต้นแล้วว่า พิพิธภัณฑ์แห่งชาติของแต่ละประเทศจะเน้นพัฒนาการความเป็นมาของชาติทางด้านอารยธรรมและวัฒนธรรม ดังนั้นเรื่องราวความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนบ้าน จีน ญี่ปุ่น เกาหลี รวมทั้งไต้หวันด้วยจึงเป็นเรื่องของการติดต่อแลกเปลี่ยนในทางไมตรี ทั้งในเรื่องของการค้าและการถ่ายทอดวัฒนธรรมระหว่างกันมากกว่าเรื่องของการต่อสู้หรือสงคราม จีนกล่าวถึงการถ่ายทอดวัฒนธรรมไปสู่ญี่ปุ่นและเกาหลี ในขณะที่ญี่ปุ่นและเกาหลีต่างกล่าวถึงการยอมรับวัฒนธรรมจากจีนและพัฒนาขึ้นในรูปแบบของตนเองดังที่กล่าวในข้างต้น

สรุปประเด็นสำคัญ – กลุ่มพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติ

	พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติญี่ปุ่น (National Museum of Japanese History)	พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ร่วมสมัยแห่งชาติเกาหลี (National Museum of Korea Contemporary History)	พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติไต้หวัน (National Museum of Taiwan History)	พิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติ (The National Palace Museum)
สถานที่	ตั้งอยู่ที่เมือง Sakura จังหวัด Chiba เดิมเป็นที่ตั้งของปราสาทสมัยเอโดะ และเป็นที่ตั้งกองทหารในสมัยเมจิ	ตั้งอยู่ที่ถนน Sejong-daero บริเวณด้านหน้าพระราชวัง Gyeongbokgung ในสมัย Joseon กลุ่มผู้รักชาติเคยใช้บริเวณนี้เป็นที่รวมตัวและจัดประชุม	ตั้งอยู่ในเขต Annan จังหวัดไถหนาน ซึ่งเป็นชุมชนดั้งเดิมของชาวพื้นเมืองและผู้อพยพยุคแรก ๆ	ในเขต Shilin เขตเมืองไทเป ในบริเวณที่มีลักษณะภูมิศาสตร์เหมาะสมตามตำราฮวงจุ้ยของจีน
ความเป็นมา	แนวคิดการก่อสร้างพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติเริ่มขึ้นตั้งแต่ก่อนสงครามโลก ครั้งที่ 2 เพื่อเฉลิมฉลอง 2,600 ปี ประเทศญี่ปุ่น แต่คณะกรรมการมีความคิดแตกแยกกัน โครงการจึงต้องระงับ ต่อมา ค.ศ.1966 เพื่อเฉลิมฉลองครบรอบ 100 ปี แห่งรัชสมัยเมจิ (ค.ศ.1968) รัฐบาลนำแนวคิดดังกล่าวกลับดำเนินการอีกครั้ง โดยเริ่มก่อสร้างใน ค.ศ.1981 แล้วเสร็จใน ค.ศ. 1983	ประธานาธิบดี Lee Myung-bak ประกาศแผนการสร้างพิพิธภัณฑ์ วันที่ 15 สิงหาคม ค.ศ. 2008 หลังจากนั้นรัฐบาลได้ดำเนินการปรับปรุงอาคารหลังเดิมของกระทรวงวัฒนธรรม การกีฬา และการท่องเที่ยว ระหว่าง ค.ศ.2008 - 2012 เป็นเวลา 4 ปี จึงเปิดให้เข้าชมในวันที่ 26 ธันวาคม ค.ศ. 2012	แนวคิดการก่อตั้งพิพิธภัณฑ์เริ่มขึ้น เมื่อ ค.ศ. 1992 โดยอดีตประธานาธิบดี Lee Teng-hui แห่งพรรค ก๊กมินตั๋ง ที่ต้องการให้มีพิพิธภัณฑ์แห่งใหม่ เพื่อรักษามรดกทางวัฒนธรรมของชาติ สร้างความทรงจำในอดีต ส่งเสริมการวิจัยประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในอดีต การเตรียมการสร้างพิพิธภัณฑ์ เริ่มขึ้นใน ค.ศ. 1992 และเสร็จสมบูรณ์ใน ค.ศ. 2011	ก่อตั้งและเปิดให้เข้าชมเป็นครั้งแรก เมื่อ ค.ศ. 1965 หลังจากที่ดินงไคฉีก ได้ขนย้ายมรดกล้ำค่าที่ภัยสงครามกลางเมืองจากจีนแผ่นดินใหญ่มายังไต้หวันเมื่อ ค.ศ. 1949 ช่วงแรกสิ่งของเหล่านั้นถูกเก็บไว้ตามเมืองต่าง ๆ ของไต้หวันระยะหนึ่ง จนกระทั่ง ค.ศ.1957 จึงก่อตั้งพิพิธภัณฑ์ขึ้นที่เมืองTaichung แต่การเดินทางไม่สะดวก จึงได้ย้ายมาสร้าง พิพิธภัณฑ์ใหม่ ณ ที่ปัจจุบัน
อาคารสถาปัตยกรรม	อาคารมีความเรียบง่ายตามแบบสถาปัตยกรรมญี่ปุ่น ต่างจากพิพิธภัณฑ์แห่งชาติทั่วไปคือ เน้นพื้นที่กว้างมากกว่ารูปทรงที่สูงและโอ้อ่า	อาคารหลังเดิมมีความสูง 4 ชั้น ซึ่งปรับปรุงจากอาคารหลังเดิมของกระทรวงวัฒนธรรม การกีฬา และการท่องเที่ยว	อาคารนิทรรศการเป็นอาคารขนาดใหญ่ 4 ชั้นหนึ่งหลัง ลักษณะสถาปัตยกรรมเกิดจากการนำรูปแบบที่พิกอาศัยของชาวพื้นเมืองกลุ่มต่าง ๆ ในไต้หวันมาผสมผสานกัน	พิพิธภัณฑ์ประกอบด้วยอาคารหลายหลังในรูปแบบสถาปัตยกรรมแบบจีน โดยเฉพาะอาคารหลักเป็นตึกขนาดใหญ่ 4 ชั้น สร้างตามแบบพระราชวังต้องห้ามกรุงปักกิ่ง
บทบาทสำคัญของพิพิธภัณฑ์	จัดแสดงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมพื้นบ้าน ในฐานะ “พิพิธภัณฑ์” พร้อมทั้งวิจัยและรวบรวมข้อมูลประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมญี่ปุ่นเพื่อเผยแพร่ในฐานะ “สถาบันการวิจัยระหว่างมหาวิทยาลัย”	เก็บรวบรวมสิ่งของและเอกสารที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์เกาหลี ตั้งแต่การเปิดเมืองท่า ในปลายคริสต์ศตวรรษที่1800 ถึงคริสต์ศตวรรษที่ 20 และนำเสนอเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้น	เก็บรักษาและรวบรวมมรดกทางวัฒนธรรม พร้อมทั้งส่งเสริมการศึกษาและวิจัยด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมในอดีตของไต้หวัน เพื่อถ่ายทอดผ่านนิทรรศการและการประชุมวิชาการ	เก็บรักษาและจัดแสดงโบราณวัตถุและผลงานทางศิลปะอันเป็นมรดกล้ำค่าของจีน ซึ่งครั้งหนึ่งเคยเป็นสิ่งของสะสมของราชสำนักจากทุกราชวงศ์ของจีนไว้มากที่สุดในโลก
โครงเรื่องและเนื้อหา	แสดงพัฒนาการทางประวัติศาสตร์จากยุคโบราณจนถึงสมัยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เน้นเกี่ยวกับวิถีชีวิตและขนบธรรมเนียมประเพณีพื้นบ้านของสามัญชน	เสนอประวัติศาสตร์การต่อสู้ของบรรพบุรุษที่ต้องเผชิญกับความยากลำบากและอุปสรรคต่าง ๆ ตั้งแต่ยุคสมัยใหม่จนถึงคริสต์ศตวรรษที่ 20 รวมทั้งแนวทางการนำพาประเทศมาสู่ความสำเร็จจนเป็นประเทศที่มีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและมีบทบาทสำคัญในเวทีการเมืองโลก	บอกเล่าประวัติศาสตร์ไต้หวัน ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน เน้นถึงรากเหง้าความเป็นมาของผู้คนสังคมและวัฒนธรรมของไต้หวัน โดยเฉพาะเรื่องราวของผู้อพยพมายังไต้หวัน ที่ทำให้เกิดความหลากหลายทางวัฒนธรรม รวมทั้งพัฒนาการความสำเร็จทางด้านเศรษฐกิจ	เริ่มต้นด้วยการนำเสนอภาพรวมประวัติศาสตร์จีน และจัดแสดงศิลปวัตถุและ โบราณวัตถุของจีนตามประเภทของสิ่งของ
จุดมุ่งหมาย	ชี้ให้เห็นรากฐานที่แท้จริงของผู้คนและวัฒนธรรมญี่ปุ่นจากยุคโบราณถึงยุคสมัยใหม่ เพื่อให้ประชาชนได้รู้ประวัติความเป็นมาของชาติและสามารถอธิบายได้	ถ่ายทอดประสบการณ์ความยากลำบากและความสำเร็จของบรรพบุรุษเพื่อสร้างความภาคภูมิใจและเพื่อเป็นกำลังใจแก่คนในชาติที่จะสืบสานความสำเร็จต่อไป	เพื่อให้เข้าใจรากเหง้าความหลากหลายของผู้คนและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของสังคมในไต้หวัน และสามารถเชื่อมโยงความเป็นมาในอดีตกับปัจจุบันได้	แสดงให้เห็นความงดงามและความยิ่งใหญ่ของศิลปวัตถุและโบราณวัตถุอันล้ำค่าของจีนและเพื่อประโยชน์ทางการเมืองของพรรคก๊กมินตั๋งและพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า
ความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน (จีน ญี่ปุ่นและเกาหลี)	แสดงการติดต่อกับชาติต่าง ๆ ทั้งเพื่อนบ้านและชาติตะวันตก ที่สำคัญคือความสัมพันธ์กับจีนและเกาหลี แสดงให้เห็นว่าที่มีความสัมพันธ์มาตั้งแต่โบราณ เน้นความสัมพันธ์ทางสันติคดีเกี่ยวกับวัฒนธรรมและการค้า	เน้นความสัมพันธ์กับญี่ปุ่นมากกว่าจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องราวการปกครองอย่างกดขี่และการกระทำที่โหดร้ายของญี่ปุ่นภายใต้ระบบอาณานิคม	แสดงถึงการผสมผสานวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนพื้นเมืองกับชาวจีนที่มาจากแผ่นดินใหญ่และการเข้ามาของวัฒนธรรมใหม่ที่ญี่ปุ่นนำเข้ามาเผยแพร่ในไต้หวันภายใต้ระบบอาณานิคมเป็นเวลานานถึง 50 ปี	การแสดงเน้นเรื่องศิลปะและประวัติศาสตร์จีน จึงไม่มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ญี่ปุ่น และเกาหลี

พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติ จัดว่าเป็นพิพิธภัณฑ์เฉพาะด้านรูปแบบหนึ่งที่รัฐบาลใช้เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความทรงจำเกี่ยวกับประวัติศาสตร์เหตุการณ์สำคัญของชาติ อย่างไรก็ตาม การที่ประวัติศาสตร์แต่ละชาติมีความเป็นมาที่ต่างกัน รวมทั้งประวัติศาสตร์ของแต่ละประเทศมีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นมากมายเกินกว่าที่พิพิธภัณฑ์แต่ละแห่งจะนำเสนอได้หมด จึงจำเป็นที่จะต้องเลือกเหตุการณ์ที่มีความสำคัญและมีประโยชน์สอดคล้องกับอุดมการณ์ของรัฐ และ/หรือความต้องการของรัฐบาล

ชาติในพิพิธภัณฑ์

จากการศึกษาพบว่าประเทศญี่ปุ่น เกาหลี และไต้หวัน มีวิธีการเลือกเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์เพื่อนำมาบอกเล่าในพิพิธภัณฑ์ที่เหมือนกันคือ พิจารณาเหตุการณ์ประวัติศาสตร์บนพื้นฐานของปัจจุบัน กล่าวคือ ญี่ปุ่นซึ่งเป็นประเทศที่มีความมั่นคงทางการเมืองและประชาชนมีความเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมายและข้อกำหนดที่ชัดเจน พิพิธภัณฑ์ต้องการแสดงให้เห็นภาพรวมของชาติ ดังนั้นประวัติศาสตร์ที่ถูกเลือกมานำเสนอจึงเป็นประวัติศาสตร์เกี่ยวกับสังคม บอกเล่าวิถีชีวิต และขนบธรรมเนียมประเพณีพื้นบ้านของสามัญชนซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่ของชาติ ขณะที่เกาหลีซึ่งเป็นชาติที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจและระบอบประชาธิปไตย พิพิธภัณฑ์เลือกประวัติศาสตร์ โศกนาฏกรรมแสดงให้เห็นปัญหาความยากลำบากของบรรพบุรุษในแต่ละยุคสมัยพร้อมด้วยแนวทางการแก้ปัญหา โดยเน้นให้เห็นถึงพัฒนาการทางเศรษฐกิจและความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของความรุ่งเรืองของเกาหลีในปัจจุบัน ส่วนไต้หวันซึ่งเป็นสังคมที่ประกอบด้วยคนหลากหลายเชื้อชาติที่มีผู้อพยพเข้ามาอยู่อาศัยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จึงได้เลือกเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่สะท้อนให้เห็นที่มาแห่งความหลากหลายของผู้คนและวัฒนธรรมบนเกาะไต้หวัน เน้นเรื่องราวการเข้ามาของผู้คนจากภายนอกในแต่ละยุคสมัยที่ก่อร่างสร้างตัวมาด้วยความยากลำบาก พร้อมทั้งบอกเล่าจุดเริ่มต้นการต่อสู้ของบรรพบุรุษที่ได้วางพื้นฐานระบบเศรษฐกิจที่มั่นคงมาจนถึงปัจจุบัน

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีหลักการพิจารณาเรื่องมานำเสนอที่เหมือนกัน แต่ด้วยภูมิหลังประวัติศาสตร์ที่ต่างกัน “ภาพของชาติ” ที่สะท้อนจากพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติจาก 3 ประเทศย่อมมีความแตกต่างกันตามที่ประมวลรวมเป็นข้อความได้¹ ดังนี้คือ

- ญี่ปุ่น : สามัญชนในสังคมญี่ปุ่น
- เกาหลี : โศกนาฏกรรมที่ยากลำบากกับการก้าวข้ามสู่ความสำเร็จ
- ไต้หวัน : พหุสังคมที่ผสมผสาน

นอกจากเรื่องราวของชาติที่จัดแสดงแล้ว ที่ตั้งและลักษณะสถาปัตยกรรม ยังมีส่วนเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์บางส่วนของชาติ เช่น ที่ตั้งพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติญี่ปุ่นตั้งอยู่บนพื้นที่เดิมของ

¹ สารของ “ชาติ” จากข้อความที่ประมวลได้ทั้งหมดอยู่ที่ “แนวทางที่ 2 เรื่องของชาติกับจินตภาพสร้างขึ้น”

ปราสาทสมัยเอโตะ และต่อมาถูกใช้เป็นที่ตั้งกองทหารในสมัยเมจิ ส่วนพิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์ร่วมสมัยแห่งชาติเกาหลีตั้งอยู่ใกล้กับพระราชวัง บนพื้นที่ที่เคยเป็นสถานที่ประชุมของกลุ่มผู้รักชาติในสมัย Joseon ที่ชัดเจนมากที่สุดคือพิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์แห่งชาติไต้หวันซึ่งตั้งอยู่บนพื้นที่ซึ่งเป็นที่อยู่ของชาวพื้นเมืองของไต้หวันในยุคแรก ๆ และเป็นเขตที่พ่อค้าจากตะวันตกและตะวันออกเดินทางเข้ามาเพื่อพบปะและติดต่อค้าขายระหว่างกัน อีกทั้งอาคารพิพิธภัณฑสถานยังมีลักษณะสถาปัตยกรรมในแบบพื้นบ้านผสมผสานกัน น่าสังเกตว่าพิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์แห่งชาติอาจจะไม่ได้เน้นเรื่องความยิ่งใหญ่โอ้อวดของอาคารเท่ากับอาคารของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ แต่การตั้งอยู่บนพื้นที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์บางส่วน รวมทั้งมีการกำหนดรูปแบบสถาปัตยกรรมที่ย้อนโยงกลับไปสู่อดีตด้วย ทำให้เรื่องราว และภาพของชาติที่นำเสนอในพิพิธภัณฑสถานมีความชัดเจนและมีเหตุผลที่น่าสนใจเพิ่มมากขึ้น

จุดมุ่งหมาย

พิพิธภัณฑสถานเป็นแหล่งเรียนรู้ประวัติความเป็นมาของชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์แห่งชาติที่มีหน้าที่โดยตรงในการนำเสนอประวัติศาสตร์หลักของชาติตามเนื้อหาที่พิพิธภัณฑสถานได้เลือกขึ้นมา การเลือกเรื่องราวหรือแนวทางใดมานำเสนอย่อมมีจุดมุ่งหมายกำหนดไว้ จากการศึกษาเนื้อหา รูปแบบ และบทสัมภาษณ์พบว่าพิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์แห่งชาติญี่ปุ่นซึ่งมีสถานะเป็นทั้งพิพิธภัณฑสถานและเป็นสถาบันการศึกษาชั้นอุดมศึกษา มีอิสระในการดำเนินการต่าง ๆ มากกว่าพิพิธภัณฑสถานทั่วไป ดังนั้นพิพิธภัณฑสถานแห่งนี้จึงสามารถที่จะหลีกเลี่ยงไม่กล่าวถึงเรื่องทางการเมืองหรือประเด็นปัญหาประวัติศาสตร์ของชาติที่ยังมีข้อถกเถียงกันอยู่ โดยกำหนดจุดมุ่งหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันคือ ต้องการให้ประชาชนได้รับรู้เรื่องราวความเป็นมาของชาติตนและสามารถอธิบายให้แก่ผู้อื่นได้รู้และเข้าใจได้ ซึ่งต่างจากพิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์ร่วมสมัยแห่งชาติเกาหลีที่อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลโดยตรง พพิธภัณฑสถานได้นำเสนอประสบการณ์ความยากลำบากของบรรพบุรุษ โดยต้องการสร้างความภาคภูมิใจและเป็นพลังใจให้คนรุ่นหลังได้สานสร้างความเจริญให้แก่ชาติต่อไป นอกจากนี้ พพิธภัณฑสถานยังใช้พื้นที่หลายส่วนที่แสดงถึงความขัดแย้งทางการเมืองภายในประเทศ ที่สำคัญคือเรื่องราวการใช้อำนาจเผด็จการของรัฐบาลทหาร จนเกิดข้อวิจารณ์ว่า พพิธภัณฑสถานแห่งนี้ตั้งขึ้นเพื่อสร้างความนิยมให้กับกลุ่มการเมืองฝ่ายอนุรักษนิยม (Podoler, 2017: 430)

ส่วนพิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์แห่งชาติไต้หวันซึ่งเป็นพิพิธภัณฑสถานอีกแห่งที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของรัฐบาลนั้น แม้ว่าจะมีจุดมุ่งหมายที่ใกล้เคียงกับญี่ปุ่น คือต้องการให้ประชาชนเข้าใจรากเหง้าความเป็นมาของพหุสังคมในไต้หวัน อันประกอบด้วยผู้คนและวัฒนธรรมที่หลากหลายจึงเป็นสังคมที่ไม่ได้มีเฉพาะวัฒนธรรมจีนหรือวัฒนธรรมชาวฮั่นซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของไต้หวันเท่านั้น พพิธภัณฑสถานคาดหวังว่าการเข้าใจความเป็นมาของชาติจะช่วยให้สามารถเชื่อมโยงกับเรื่องราวในปัจจุบันได้ และจะช่วยให้ผู้คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข อย่างไรก็ตาม ถ้าพิจารณารายละเอียดก็จะพบว่าจุดมุ่งหมายดังกล่าวมี

ประโยชน์ทางการเมืองแฝงอยู่ เป็นวิธีการสร้างอัตลักษณ์ของชาติให้แตกต่างจากจีนแผ่นดินใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้าที่ต้องการแยกไต้หวันเป็นอิสระจากจีน

น่าสังเกตว่าพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติทั้งของญี่ปุ่น เกาหลี และไต้หวัน เน้นประวัติศาสตร์เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในสังคมธรรมดาที่มีความเกี่ยวข้องกับปัจจุบันมากกว่าประวัติศาสตร์วีรบุรุษ โดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ การเรียนรู้ความเป็นมาของอดีตเพื่อความเข้าใจในปัจจุบัน

เพื่อนบ้านในประวัติศาสตร์

ภาพความสัมพันธ์ระหว่างกันในกลุ่มประเทศจีน ญี่ปุ่น เกาหลี รวมทั้งไต้หวันที่น่าสนใจในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติเป็นไปในทางลบมากกว่าทางบวก ดังที่ได้กล่าวแล้วว่าเรื่องราวในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติจะเน้นประวัติศาสตร์สมัยใหม่ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ญี่ปุ่นพัฒนาประเทศตามแนวคิด “ประเทศมั่งคั่งกองทัพเข้มแข็ง” จึงเป็นช่วงเวลาที่กองกำลังญี่ปุ่นได้เข้าไปรุกรานประเทศเพื่อนทั้งจีน เกาหลี และไต้หวัน ดังนั้นมุมมองความสัมพันธ์ที่มีญี่ปุ่นเป็นแกนกลางในฐานะตัวละครสำคัญของประวัติศาสตร์ช่วงนี้ มี 2 ด้านคือ ญี่ปุ่นในสายตาของเพื่อนบ้าน และเพื่อนบ้านในสายตาญี่ปุ่น

1. ญี่ปุ่นในสายตาของเพื่อนบ้าน มี 2 ภาพลักษณ์ ได้แก่

ภาพลักษณ์แรก ญี่ปุ่น คือ ผู้รุกรานในประวัติศาสตร์จีนและเกาหลี

พิพิธภัณฑ์แห่งชาติจีนและพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ร่วมสมัยแห่งชาติเกาหลีได้เลือกเหตุการณ์ที่ญี่ปุ่นส่งกองกำลังเข้าไปรุกรานและทำสงครามระหว่างกันเป็นเหตุการณ์สำคัญ พิพิธภัณฑ์แห่งชาติจีนจัดแสดงเหตุการณ์ดังกล่าวพร้อมทั้งให้รายละเอียดความเสียหายที่จีนได้รับในนิทรรศการถาวรห้อง “เส้นทางแห่งการฟื้นฟู” นอกจากนี้ ยังแสดง “เหตุการณ์สังหารหมู่ที่นานกิง” เป็นนิทรรศการเฉพาะเรื่องที่ห้องโถงกลางอาคาร เช่นเดียวกับเกาหลีที่เก็บความทรงจำจากการถูกรุกรานและช่วงเวลาที่ตกอยู่ภายใต้อาณานิคมญี่ปุ่นนำมาถ่ายทอดเป็นหนึ่งรูปแบบของโศกนาฏกรรมที่ชาวเกาหลียังไม่ลืม

การนำภาพและเรื่องราวสงครามการรุกรานของญี่ปุ่นมานำเสนอในพิพิธภัณฑ์แห่งชาติจีนและพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ร่วมสมัยแห่งชาติเกาหลีซึ่งไม่ต่างจากเรื่องราวที่น่าสนใจในพิพิธภัณฑ์สงครามของทั้ง 2 ประเทศสะท้อนให้เห็นว่าความสัมพันธ์ของจีนและเกาหลีกับญี่ปุ่นในช่วงเวลาดังกล่าวเป็นความทรงจำที่ยากจะลืมเลือน ความเกลียดชังและความโกรธแค้นยังคงอยู่ จึงเลือกเหตุการณ์ดังกล่าวมาจัดแสดงเพื่อส่งต่อความทรงจำให้แก่คนรุ่นหลังต่อไป

ภาพลักษณ์ที่ 2 ญี่ปุ่น คือ ผู้ยึดครองและผู้สร้างความทันสมัยในประวัติศาสตร์ไต้หวัน

ไต้หวันเป็นชาติหนึ่งในเอเชียที่ตกเป็นอาณานิคมของญี่ปุ่นเป็นเวลานานถึง 50 ปี แน่นอนว่าเรื่องราวญี่ปุ่นที่ถูกนำมาจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติไต้หวันคือ ช่วงเวลาที่ญี่ปุ่นเข้ามาปกครองไต้หวันในสมัยอาณานิคม ญี่ปุ่นจึงมีภาพลักษณ์ของเจ้าอาณานิคมที่เข้ามาปกครองเอาประโยชน์และการบังคับใช้แรงงานชาวไต้หวัน แต่น่าสังเกตว่าในขณะเดียวกันภาพลักษณ์ของญี่ปุ่นที่แสดงออกให้เห็นยังมีทั้งเรื่องราวที่เป็นบวกคือญี่ปุ่นเป็นผู้นำความเจริญและความทันสมัยมาสู่ไต้หวัน

อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบภาพลักษณ์ของญี่ปุ่นในประวัติศาสตร์ได้หวั่นกับเกาหลี จะพบว่า แม้ได้หวั่นจะตกเป็นอาณานิคมของญี่ปุ่นนานกว่าเกาหลีร่วม 20 ปี แต่ภาพลักษณ์ของญี่ปุ่นในพิพธิภณท์ประวัติศาสตร์แห่งชาติได้หวั่นไม่รุนแรงและโหดร้ายเหมือนภาพลักษณ์ของญี่ปุ่นในพิพธิภณท์ประวัติศาสตร์แห่งชาติร่วมสมัยเกาหลี ทั้งนี้หากพิจารณาจากภูมิหลังประวัติศาสตร์ จะเห็นได้ว่าเมื่อญี่ปุ่นเข้ามายึดครองได้หวั่นนั้น ได้หวั่นเป็นเพียงดินแดนชายขอบแยกอยู่นอกแผ่นดินใหญ่ของจีน อีกทั้งเป็นดินแดนที่ยังมีความล้าหลัง ซึ่งญี่ปุ่นได้สร้างความเจริญให้ได้หวั่นหลายอย่าง เช่น ระบบการศึกษา ระบบสาธารณสุขปโภคต่าง ๆ รวมทั้งอาคารที่ทันสมัย เหล่านี้คือสิ่งใหม่ที่ทันสมัยของได้หวั่น การต่อต้านการเข้ามาของญี่ปุ่นจึงไม่รุนแรงมากนัก ตรงข้ามกับเกาหลีถูกญี่ปุ่นเข้ายึดครองขณะที่มีฐานะเป็นจักรวรรดิที่ยิ่งใหญ่ มีสถาบันการปกครองในรูปแบบของตน มีจักรพรรดิ และมีความทันสมัย การถูกยึดครองล้มล้างระบบการปกครองและวัฒนธรรมหลักของชาติย่อมนำมาซึ่งความโกรธแค้นและชิงชัง ทำให้เกิดการต่อต้านญี่ปุ่นอย่างกว้างขวางและยาวนาน และเหตุการณ์ดังกล่าวแสดงออกผ่านการบอกเล่าและวิธีการจัดแสดงที่แตกต่างในพิพธิภณท์ประวัติศาสตร์ของ 2 ประเทศ

2. เพื่อนบ้านในสายตาญี่ปุ่น

ในสายตาของญี่ปุ่นทั้งจีนและเกาหลี² คือ เพื่อนบ้านในความสัมพันธ์เชิงบวกในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น ดังที่ได้กล่าวแล้วว่าในพิพธิภณท์ทั้งจีน เกาหลี และได้หวั่น ภาพลักษณ์ของญี่ปุ่น คือผู้รุกราน ดังที่ปรากฏในนิทรรศการ แต่ภาพลักษณ์ของจีน เกาหลีในพิพธิภณท์ประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นส่วนใหญ่จะเป็นไปในเชิงบวก โดยกล่าวถึงการถ่ายทอดวัฒนธรรม การค้า และความสัมพันธ์ทางการทูตที่ใกล้ชิดระหว่างกัน ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ถึงแม้ว่าเรื่องราวเกี่ยวกับเกาหลีจะมีการกล่าวถึงสงครามญี่ปุ่น - เกาหลีในสมัย Toyotomi Hideyoshi อยู่บ้าง แต่ญี่ปุ่นมีพื้นที่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ด้านบวกที่คณะทูตเกาหลีเดินทางมายังญี่ปุ่นถึง 12 ครั้ง แม้ในแกลลอรี 6 ซึ่งจัดแสดงเรื่องสงครามโดยตรง นิทรรศการได้อธิบายที่มาและแนวคิดในการส่งกองกำลังเข้าไปยังจีนและเกาหลี รวมทั้งอธิบายถึงกิจกรรมบางอย่างของกองทัพญี่ปุ่น แต่ไม่มีภาพการต่อสู้ที่รุนแรงโหดร้ายของกองกำลังญี่ปุ่น โดยนิทรรศการให้คำอธิบายว่าบทบาทของพิพธิภณท์ในการจัดแสดงประวัติศาสตร์นั้น เพื่อให้ผู้คนที่มีความคิดทางประวัติศาสตร์ต่างกันมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน

ส่วนพิพธิภณท์พระราชวังแห่งชาติของได้หวั่นนั้น เกิดขึ้นหลังจากเจียงไคเช็คอพยพหนีภัย การต่อสู้กับพรรคคอมมิวนิสต์จีนในสงครามกลางเมืองมายังได้หวั่น พร้อมกับสมบัติล้ำค่าของราชสำนักจีนในพระราชวังต้องห้าม กรุงปักกิ่ง พิพธิภณท์พระราชวังแห่งชาติของได้หวั่นจึงมีความเกี่ยวข้องกับการเมืองทั้งภายในและภายนอกประเทศโดยตรง และมีลักษณะพิเศษต่างจากพิพธิภณท์อื่น ๆ ในงานวิจัยชิ้นนี้ กล่าวคือ ถึงแม้จะตั้งอยู่บนเกาะได้หวั่นแต่พิพธิภณท์ไม่ได้แสดงประวัติศาสตร์ได้หวั่นโดยตรง ในระยะแรกเน้นความ

² พิพธิภณท์แห่งนี้ไม่ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์กับได้หวั่นทั้งนี้เหตุผลน่าจะมาจากการที่ญี่ปุ่นไม่มีความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการกับได้หวั่น

เป็นจีนโดยแสดงว่าจีนและไต้หวันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับรัฐบาลก๊กมินตั๋งในฐานะตัวแทนของประเทศจีนที่รอการกลับไปปกครองจีนแผ่นดินใหญ่ อีกครั้ง ต่อมาเมื่ออำนาจของพรรคก๊กมินตั๋งจะลดน้อยลง พรรคประชาธิปไตยก้าวหน้าเข้ามาปกครองประเทศแทนพรรคก๊กมินตั๋ง และแม้พรรคจะมีนโยบายต้องการแยกไต้หวันออกจากความเป็น “จีนเดียว” อย่างชัดเจน แต่การจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติก็ยังคงเป็นไปตามแนวทางเดิมคือ แสดงให้เห็นภาพความยิ่งใหญ่ของวัฒนธรรมจีน ดังสรุปเป็นข้อความได้ว่า **มรดกทางวัฒนธรรมจีน : ยิ่งใหญ่ ล้ำค่า และสืบต่อมาอย่างยาวนาน** แต่ขณะเดียวกันรัฐบาลก็ได้ตั้งพิพิธภัณฑ์สาขาทางตอนใต้ของประเทศ ที่เมือง Chiayi จัดแสดงโบราณ วัตถุศิลปวัตถุของเอเชีย เพื่อแสดงให้เห็นถึงหลากหลายทางวัฒนธรรม บนแผ่นดินไต้หวัน โดยมีจีนเป็นส่วนหนึ่งในความหลากหลายนั้น ที่สำคัญคือ แสดงให้เห็นว่าไต้หวันไม่ได้ผูกติดกับวัฒนธรรมจีนเท่านั้น แต่ไต้หวันยังมีความเกี่ยวพันและเป็นส่วนหนึ่งในวัฒนธรรมเอเชียด้วย

ปัจจุบันพิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติไต้หวัน จึงไม่ได้มีอยู่เฉพาะที่กรุงไทเปซึ่งเป็นพิพิธภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางเท่านั้น แต่ยังมีพิพิธภัณฑ์แห่งใหม่ที่ตั้งขึ้นมาเพื่อแสดงถึงลักษณะเฉพาะของไต้หวันที่ต่างจากจีน

แนวทางที่ 2 เรื่องของชาติกับจินตภาพที่สร้างขึ้น

ข้อมูลจากพิพิธภัณฑ์แต่ละแห่งที่นำเสนอมาแล้วจะเห็นว่า “ชาติ” ในพิพิธภัณฑ์นั้น เกิดจากการนำประวัติศาสตร์ของชาติบางส่วนที่ถูกเลือกแล้วมาผนวกรวมเข้าด้วยกันเพื่อประกอบสร้างให้มีรูปร่าง และมีเรื่องราวผ่านวัตถุสิ่งของและบทบรรยาย โดยเน้นย้ำความรู้สึกในอัตลักษณ์และความเป็นปึกแผ่นของสังคม “ชาติ” ในพิพิธภัณฑ์จึงไม่ใช่ “ชาติ” ทั้งหมดที่มีอยู่ตามจริง เป็นเพียง “ภาพตัวแทนความเป็นชาติ” หรืออาจจะเรียกว่า “ชุมชนจินตกรรม” ซึ่งหมายถึงชาติที่ถูกจินตกรรมขึ้นทำให้ผู้คนเกิดภาพพจน์และสำนึกร่วมของการเป็นชุมชนเดียวกัน (เบน แอนเดอร์สัน, 2557, หน้า 7) โดยพิพิธภัณฑ์เป็นส่วนหนึ่งที่อำนวยความสะดวกและถูกใช้เป็นพื้นที่สาธารณะเพื่อสร้าง “ชาติ” ในจินตนาการให้ปรากฏออกมาและมองเห็นเป็นรูปทรงได้ (Mason, 2007, p. 75)

ไม่ว่าจะเป็น “ภาพตัวแทน” หรือ “ชุมชนจินตกรรม” รวมทั้ง “จินตภาพ” ที่ใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้ทั้งหมดคือสิ่งเดียวกัน นั่นคือตัวตนของชาติที่พิพิธภัณฑ์ตั้งใจประกอบสร้างจากเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ผ่านกระบวนการ “เลือกสรรไว้” และ “คัดออกไป” จินตภาพของ “ชาติ” ที่ปรากฏจึงเกิดจากเรื่องราวที่เลือกสรรแล้วว่าเป็นสิ่งที่ประชาชนควรจะรับรู้และจดจำ โดยทั่วไปเรื่องที่ “เลือกสรรไว้” นั้นพิพิธภัณฑ์จะเลือกนำเสนอเหตุการณ์หรืออัตลักษณ์สำคัญ ๆ ที่เป็นลักษณะเด่นของชาติมาจัดแสดง เพื่อให้สังคมได้รับรู้ตระหนักถึงความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องของคนกลุ่มเดียวกัน เช่น มีรากเหง้าความเป็นมาร่วมกัน มีวัฒนธรรมร่วมกัน เพื่อประกอบสร้างสำนึกถึงชาติ (ธงชัย, 2552, หน้า 178) ซึ่งผลจากการศึกษาในโครงการวิจัยชิ้นนี้พบว่าเรื่องเล่าของ “ชาติ” ที่พิพิธภัณฑ์แห่งชาติ “เลือกสรรไว้” เพื่อบอกกล่าวให้ประชาชนและบุคคลภายนอกได้รู้จักเป็น “ภาพจำร่วมกัน” ตามจินตภาพแบบต่าง ๆ ตามที่ได้ประมวลไว้แล้ว คือ

จินตภาพของชาติจากพิพิธภัณฑ์แห่งชาติ		จินตภาพของชาติจากพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติ	
จีน	: จากแหล่งอารยธรรมที่ยิ่งใหญ่กลับสู่ความยิ่งใหญ่ด้วยพลังและวิถีของจีน	จีน	--
ญี่ปุ่น	: ศูนย์วิทยาศาสตร์ในศิลปะและวิถีชีวิตญี่ปุ่น	ญี่ปุ่น	: ชีวิตสามัญชนในสังคมญี่ปุ่น
เกาหลี	: วัฒนธรรมเกาหลีในรูปแบบของเกาหลี	เกาหลี	: โศกนาฏกรรมที่ยากลำบากกว่าจะก้าวข้ามสู่ความสำเร็จในปัจจุบัน
ไต้หวัน	: ดินแดนแห่งความหลากหลาย	ไต้หวัน	: พหุสังคมที่ผสมผสาน
พิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติ ³ : มรดกทางวัฒนธรรมจีน: ยิ่งใหญ่ ล้ำค่าและสืบต่อมายาวนาน			

จากจินตภาพและเรื่องราวของชาติที่เลือกสรรมาจัดแสดงในนิทรรศการของพิพิธภัณฑ์ต่าง ๆ นั้น บอกเล่าถึงตัวตนและความเป็นชาติ 4 ประเด็นสำคัญคือ

1. ชาติคือ
2. ชาติประกอบขึ้นจากอะไร
3. ชาติหลุดพ้นจากรูปแบบเดิมได้อย่างไร
4. ชาติกับทิศทางในสังคมโลกเป็นอย่างไร

กลุ่มพิพิธภัณฑ์แห่งชาติ

การสร้างตัวตนของชาติในพิพิธภัณฑ์แห่งชาติของจีน ญี่ปุ่น และเกาหลีนั้น ดังที่ได้กล่าวแล้วว่าเป็นไปในแนวทางเดียวกันคือแสดงให้เห็นความเก่าแก่ และความรุ่งเรืองของชาติโดยใช้ศิลปวัตถุและโบราณวัตถุชิ้นล้ำค่าแสดงถึงอัตลักษณ์ของชาติที่มีมาแต่ดั้งเดิมในสมัยโบราณ บอกเล่าพัฒนาการของชาติในแต่ละยุคสมัย เรียงตามลำดับเวลาทางประวัติศาสตร์ ซึ่งครอบคลุมช่วงเวลายาวนานนับหมื่นปีต่อเนื่องกันมา โดยเริ่มต้นตั้งแต่การปรากฏตัวของผู้คนบนดินแดนของประเทศนั้น ๆ และสิ้นสุดลงเมื่อประเทศพัฒนาสู่ยุคสมัยใหม่ โดยมีรายละเอียดที่ต่าง ๆ กันออกไป

1. ชาติคือ

คำจำกัดความถึงตัวตนของชาติจากพิพิธภัณฑ์ของ 4 ประเทศมีในแนวทางเดียวกันคือ นำอัตลักษณ์สำคัญที่สุดของชาติมาแสดง โดยจีนแสดงให้เห็นว่าตนคือชาติที่มีอารยธรรมที่ยิ่งใหญ่สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน ดังจะเห็นว่าจีนใช้โบราณวัตถุล้ำค่าชิ้นสำคัญ ๆ จัดแสดงในทุกห้องนิทรรศการตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์จนถึงยุคสมัยใหม่ ซึ่งจีนจัดทำได้อย่างสมบูรณ์สำหรับการจัดแสดงในห้อง “จีนโบราณ”

³ จัดเป็นพิพิธภัณฑ์ที่มีลักษณะพิเศษด้านประวัติความเป็นมาและโครงสร้างการบริหาร รวมทั้งสาระการจัดแสดงต่างจากพิพิธภัณฑ์อื่น ๆ ในโครงการวิจัยชิ้นนี้ กล่าวคือ แม้ว่าจะตั้งอยู่ในไต้หวันแต่ไม่ได้อธิบายถึงพัฒนาการความเป็นมาทางประวัติของไต้หวันดินแดนที่พิพิธภัณฑ์ตั้งอยู่ (ดูรายละเอียดที่ “พิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติ”) จึงจัดเป็นพิพิธภัณฑ์เฉพาะที่แยกออกมาเป็นเอกเทศ ไม่ได้นำมาอธิบายในส่วนของ “แนวทางที่ 2 เรื่องของชาติกับจินตภาพสร้างขึ้น”

ทั้งยังยืนยันให้เห็นตัวตนที่ชัดเจนและยิ่งใหญ่ด้วยแผนที่แสดงตำแหน่งที่ตั้งและขนาดของอาณาจักรในแต่ละสมัยในหอนิทรรศการของราชวงศ์ต่าง ๆ นอกจากนี้การที่พิพิธภัณฑ์แห่งชาติจีนมีนิทรรศการถาวรที่จัดแสดงเหตุการณ์ตั้งแต่ยุคสมัยใหม่จนถึงปัจจุบันที่ห้อง “เส้นทางแห่งการฟื้นฟู” ดังนั้นคำอธิบายความเป็นชาติของจีนจึงโยงมาถึงชาติในปัจจุบันด้วย โดยอธิบายว่าจีนปัจจุบันคือชาติที่ก้าวข้ามวิกฤตต่าง ๆ มาสู่ความเป็นจีนสมัยใหม่ที่มีก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ในส่วนของผู้ป่วนและเกาหลี ในฐานะชาติที่รับอารยธรรมจากจีนและไม่ได้ยิ่งใหญ่เหมือนจีนทั้ง 2 ชาติจึงได้นำอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่เน้นถึงความงามและลักษณะเฉพาะตัวมาแสดง โดยผู้ป่วนแสดงให้เห็นว่า ผู้ป่วนคือชาติที่มีศิลปวัฒนธรรมที่งดงาม เน้นสุนทรียศาสตร์ความงามตามแบบผู้ป่วนที่เรียบง่ายและสงบ สิ่งของที่จัดแสดงจึงไม่ได้เน้นจำนวนหรือขนาดที่ใหญ่โตเหมือนจีน แต่ให้ความสำคัญกับการจัดวางอย่างเหมาะสมเจาะด้วยตำแหน่งและแสงที่เสริมความงามตามแบบฉบับของผู้ป่วนมีความเด่นชัดมากขึ้น ขณะที่เกาหลีก็เช่นกันกับญี่ปุ่น แต่ไม่เน้นในเรื่องของสุนทรียศาสตร์มากนัก เพียงแต่เน้นให้เห็นว่า เกาหลีคือชาติที่มีวัฒนธรรมเฉพาะตามแบบฉบับของตนเอง นอกจากเกาหลีจะมีมรดกทางวัฒนธรรมที่ล้ำค่าแล้วเกาหลียังเป็นชาติที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่บรรพบุรุษสร้างขึ้นในแบบฉบับของเกาหลีอีกด้วย

สำหรับพิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวันนั้น เนื่องจากไต้หวันเป็นชาติที่เคยอยู่ภายใต้อิทธิพลของจีนมาเป็นเวลานาน พิพิธภัณฑ์จึงไม่ได้กล่าวถึงความเก่าแก่หรือความยิ่งใหญ่ อัตลักษณ์ความเป็นชาติที่ไต้หวันนำมาอธิบายจึงต่างจากทั้งจีน ญี่ปุ่น และเกาหลีโดยอธิบายให้เห็นว่าไต้หวันคือดินแดนที่มีธรรมชาติที่สวยงามและวัฒนธรรมที่หลากหลายของชนพื้นเมืองอยู่อาศัยอยู่บนแผ่นดินไต้หวันมาตั้งแต่ดั้งเดิม

2. ชาติประกอบขึ้นจาก

พิพิธภัณฑ์แห่งชาติ 3 ประเทศทั้งจีน ญี่ปุ่น และเกาหลี เลือกโบราณวัตถุและศิลปวัตถุเป็นองค์ประกอบสำคัญของนิทรรศการ โดยมีคำอธิบายบอกเล่าถึงประวัติความเป็นมา ลักษณะเด่นคุณค่า และประโยชน์ของโบราณวัตถุเหล่านั้นโดยมีคนเป็นส่วนประกอบ ตัวตนของชาติจึงมองเห็นและสัมผัสได้ผ่านสิ่งของที่จัดแสดงทั้งหมด ยกเว้นใน “นิทรรศการ เส้นทางแห่งการฟื้นฟู” ของพิพิธภัณฑ์แห่งชาติจีน ซึ่งแสดงประวัติศาสตร์สมัยใหม่ที่มีความสำคัญกับเหตุการณ์ ด้วยเหตุนี้ชาติของจีนในยุคสมัยใหม่ที่พิพิธภัณฑ์แห่งชาตินำเสนอ นั้นเป็นชาติที่ถูกสร้างขึ้นจากแนวคิดและความสามารถของปัญญาชนและผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์ที่สำคัญ 4 คนคือ เหมาเจ๋อตง เติ้งเสี่ยวผิง เจียงเจ๋อหมิน และหูจิ่นเทาที่ทำให้ชาติรุ่งเรืองและพัฒนาขึ้นมาอย่างที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน

สำหรับพิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวันยังคงแปลกแยกออกไปด้วยเหตุผลที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น พิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวันอธิบายให้เห็นความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติบนเกาะไต้หวันและวิถีชีวิตวัฒนธรรมของชนพื้นเมืองดั้งเดิมเป็นองค์ประกอบหลักของชาติ

3. ชาติหลุดพ้นจากรูปแบบเดิม

การหลุดพ้นจากรูปแบบเดิมของประเทศต่าง ๆ ในเอเชียส่วนใหญ่มักจะมีคำอธิบายว่าเกิดจากการเข้ามาของชาวตะวันตกที่นำเอาเทคโนโลยีความทันสมัยเข้ามาด้วย ชาติในนิทรรศการทั้งจีน ญี่ปุ่น และ

เกาหลีก็เป็นไปในแนวทางดังกล่าว แม้นิทรรศการจะแสดงถึงความเติบโตทางเศรษฐกิจและความก้าวหน้าทางวิชาการที่เกิดขึ้นในสมัยราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิง แต่ก็ยอมรับว่า 『ยุโรปได้นำความรู้ที่ก้าวหน้าของตะวันตกเข้ามาก่อให้เกิดการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของจีนสมัยใหม่』 พิพิธภัณฑ์ได้อธิบายถึงความก้าวหน้าทางด้านวิชาการ ศิลปะ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อย่างไรก็ตาม นิทรรศการได้นำเสนอให้เห็นว่าแม้จีนจะก้าวสู่ความทันสมัยในขณะเดียวกันจีนก็ก้าวสู่ปัญหาความขัดแย้งกับตะวันตกซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของความตกต่ำของจีนด้วยเช่นกัน

ในส่วนของ เนื่องจากวิธีและรูปแบบการจัดแสดงภายในพิพิธภัณฑ์ต่างจากของจีนและเกาหลี กล่าวคือกำหนดหัวเรื่องนิทรรศการตามประเภทของศิลปะ ขณะที่พิพิธภัณฑ์แห่งชาติของจีนและเกาหลี กำหนดหัวเรื่องนิทรรศการตามยุคสมัย ด้วยเหตุนี้พิพิธภัณฑ์แห่งชาติญี่ปุ่นจึงแสดงความทันสมัยของชาติที่เกิดขึ้นผ่านศิลปะที่มีการผสมผสานระหว่างแนวคิดตะวันตกและแนวคิดดั้งเดิมของญี่ปุ่น เน้นถึงความงามแบบใหม่ของงานศิลปะประเภทต่าง ๆ ในสมัยเมจิ นอกจากนี้ยังแสดงผลงานของศิลปินที่เดินทางไปศึกษาต่างประเทศและนำเทคนิคแบบใหม่มาใช้กับงานศิลปะที่สร้างสรรค์ขึ้นมา

สำหรับเกาหลีดังที่ได้กล่าวแล้วว่าวิธีการจัดแสดงเรื่องราวในพิพิธภัณฑ์แห่งชาติของเกาหลีกำหนดหัวเรื่องนิทรรศการตามยุคสมัย ด้วยเหตุนี้นิทรรศการจึงนำเอาประวัติศาสตร์สมัยจักรวรรดินิยมเมื่อพระเจ้า Gojong ขึ้นครองราชย์ใน ค.ศ. 1897 มาแสดงให้เห็นการก้าวไปสู่สมัยใหม่ของเกาหลี แสดงให้เห็นว่าจักรพรรดิหรือรัฐบาลเป็นผู้นำในการปฏิรูปให้ทันสมัย ความทันสมัยที่เกิดขึ้นไม่ได้เน้นเฉพาะเรื่องของศิลปะเหมือนญี่ปุ่น แต่ชี้ให้เห็นความเปลี่ยนแปลงทางสังคมในแง่มุมต่าง ๆ เช่น การจัดตั้งโรงเรียนสมัยใหม่ การริเริ่มระบบไปรษณีย์และโทรศัพท์ การเปลี่ยนรูปแบบของข้าราชการตามแบบตะวันตก เป็นต้น ที่น่าสนใจและต่างจากการแสดงของจีนและญี่ปุ่นอีกประการคือ ในช่วงเวลาการก้าวสู่ความทันสมัยของเกาหลี นิทรรศการได้แสดงให้เห็นถึงปัญหาข้อขัดแย้งภายในระหว่างกลุ่มผู้นำแนวอนุรักษนิยมกับผู้นำฝ่ายก้าวหน้าด้วย

ทางด้านพิพิธภัณฑ์ได้หวั่นวิตกเนื่องจากเนื้อหาและแนวทางการบอกเล่าต่างจากพิพิธภัณฑ์จีน ญี่ปุ่น และเกาหลี ไม่ได้ให้ความสำคัญกับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์จึงไม่กล่าวถึงความเปลี่ยนแปลงของชาติในประเด็นนี้

4. ชาติกับทิศทางในสังคมโลก

เวลาของชาติที่นำเสนอในพิพิธภัณฑ์แห่งชาติส่วนใหญ่จะเริ่มตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ถึงก่อนสมัยใหม่ ดังนั้น “ชาติ” ที่นำเสนอในพิพิธภัณฑ์ดังกล่าวจึงเป็นเรื่องราวของชาติสมัยโบราณ ด้วยเหตุนี้ การแสดงตัวตนและที่ตั้งของชาติเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องสร้างให้ผู้เข้าชมมองเห็นว่ามีตัวตน เนื่องด้วยชื่อหรือตำแหน่งที่ตั้งบางส่วนอาจจะเปลี่ยนแปลงหรือหายไปจากโลกปัจจุบันและไม่เป็นที่รู้จักแล้ว ดังนั้นการกำหนดตำแหน่งที่ตั้งให้กับชาติด้วยแผนที่จึงเป็นสิ่งสำคัญที่พิพิธภัณฑ์จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีจะมีจัดแสดงตามห้องนิทรรศการต่าง ๆ หลายแห่ง โดยเฉพาะจีนซึ่งเป็นชาติที่เน้นความยิ่งใหญ่ของอาณาจักรมีการใช้แผนที่แสดงที่ตั้งและพื้นที่ของอาณาจักรและเมืองโบราณได้ชัดเจนและมีจำนวนมากกว่าญี่ปุ่นและเกาหลี

สำหรับการกล่าวถึงบทบาทของชาติในสังคมโลกนั้น เนื่องจากสังคมโลกในสมัยโบราณไม่ได้เป็นโลกที่กว้างใหญ่และระบบความสัมพันธ์ไม่ได้ซับซ้อนมากนัก ดังนั้นการบอกเล่าเรื่องราวของจีน ญี่ปุ่น เกาหลี ส่วนใหญ่จึงเป็นไปในทิศทางของมิตรที่แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและการติดต่อค้าขายระหว่างกัน ในเวลาต่อมาแม้ว่าจะมีต่างชาติจากทวีปเอเชียหรือทวีปยุโรปจะเดินทางเข้ามา ทิศทางการติดต่อระหว่างกัน ยังคงเป็นเรื่องของวัฒนธรรมและเศรษฐกิจการค้าเช่นเดิม อย่างไรก็ตาม ดังที่ได้กล่าวแล้วว่าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจีนมีนิทรรศการถาวรอีกส่วนหนึ่งคือ “เส้นทางแห่งการฟื้นฟู” ซึ่งเป็นประวัติศาสตร์สมัยใหม่ และพิพิธภัณฑสถานได้ใช้พื้นที่ห้องนิทรรศการนี้บอกเล่าเรื่องราวให้เห็นการเปิดความสัมพันธ์ของจีนกับประชาคมโลกภายใต้หัวข้อเรื่อง “การปรับปรุงจุดยืนของจีนในสังคมนานาชาติและการพัฒนาสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศ” (Enhancement of China's international standing and improvement in its international environment) แสดงภาพผู้นำจีนกับผู้นำประเทศต่าง ๆ และมีของที่ระลึกจากนานาชาติทั่วโลกจัดเรียงไว้ตามจุดต่าง ๆ ภายในห้อง พร้อมทั้งภาพความยิ่งใหญ่ของกีฬาโอลิมปิกที่จีนเป็นเจ้าภาพ ทั้งหมดนี้ได้ทั้งทำให้เข้าใจว่า ทิศทางใหม่กับโลกยุคใหม่นั้นจีนพร้อมที่สานสัมพันธ์กับประเทศต่าง ๆ ในประชาคมโลกให้มากยิ่งขึ้น

กลุ่มพิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์แห่งชาติ

ขณะที่พิพิธภัณฑสถานด้านมรดกทางวัฒนธรรมมาประกอบสร้างให้เห็นความเป็นชาติ เล่าเรื่องถึงของว่ามีความสำคัญอย่างไร มีความเป็นมา และสร้างขึ้นในสมัยใด แต่พิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์แห่งชาติจะให้ความสำคัญกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และใช้เหตุการณ์ที่เลือกสรรมานั้นประกอบร้อยเรียงเป็นเรื่องราวบอกเล่าให้เห็นตัวตนของชาติ โดยพิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์แห่งชาติญี่ปุ่นและพิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์ได้หันเปิดฉากการปรากฏตัวของชาติในเวลาเดียวกัน คือเริ่มตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์และสิ้นสุดในสมัยปัจจุบัน ขณะที่พิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์ร่วมสมัยแห่งชาติเกาหลีเปิดฉากเรื่องราวของชาติในยุคสมัยใหม่จนถึงปัจจุบัน ดังนั้นวิธีการและสาระการเล่าเรื่องของชาติในพิพิธภัณฑสถานแต่ละแห่งจึงแตกต่างกันในบางส่วน

1. ชาติคือ

ญี่ปุ่นอธิบายความเป็นชาติของตนด้วยการให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของประชาชนหรือสามัญชน โดยชี้ให้เห็นว่าญี่ปุ่นคือชาติที่มีพัฒนาการทางวัฒนธรรมมาอย่างยาวนาน ตั้งแต่ยุคหินเก่าเมื่อมีมนุษย์เข้ามาอาศัยอยู่บนเกาะแห่งนี้ วัฒนธรรมที่เกิดขึ้นพัฒนามาจากสภาพแวดล้อมของประเทศที่เป็นเกาะล้อมรอบด้วยทะเล สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติดังกล่าวส่งผลให้ชาวญี่ปุ่นมีความเชื่อและขนบธรรมเนียมประเพณีพื้นบ้านที่หลากหลาย นอกจากนี้ยังมีการรับวัฒนธรรมจากเพื่อนบ้านคือจีนและเกาหลีเข้ามาผสมผสาน ทำให้วัฒนธรรมญี่ปุ่นมีลักษณะเฉพาะของตนเอง ในยุคสมัยใหม่ญี่ปุ่นได้เปิดกว้างติดต่อกับประเทศทางตะวันตก และปฏิรูปประเทศตามแบบอย่างประเทศตะวันตก เปลี่ยนจากสังคมเกษตรกรรมเข้าสู่สังคมอุตสาหกรรม และท้ายสุดญี่ปุ่นได้ส่งกำลังเข้าไปยังประเทศเพื่อนบ้านนำไปสู่

สงครามโลกครั้งที่ 2 ในตอนท้ายนิทรรศการสรุปเรื่องของชาติว่า ญี่ปุ่นเป็นชาติที่ประสบความสำเร็จในการสร้างประเทศหลังสงคราม แต่ในขณะเดียวกันญี่ปุ่นก็มีปัญหากับสังคมสมัยใหม่ที่มีการบริโภคทรัพยากรธรรมชาติอย่างมหาศาลด้วยเช่นกัน

ในส่วนของเกาหลีนั้นดังที่ได้กล่าวแล้วว่าคำอธิบายเรื่องของชาติเริ่มจากยุคสมัยใหม่เมื่อเกาหลีถูกบังคับให้เปิดประเทศ นำสังเกตว่าการบอกเล่าความเป็นชาติของเกาหลีใช้วิธีสร้างอารมณ์สะเทือนใจให้ผู้ชมรู้สึกร่วมกับเหตุการณ์โศกนาฏกรรมที่เกิดขึ้นมากกว่าพิพจน์ข้อเท็จจริงของญี่ปุ่นและไต้หวัน รวมทั้งเกาหลีได้ใช้รูปแบบการนำเสนอสมัยใหม่ที่ใช้เทคนิค ระบบแสงเสียง เพื่อสร้างจินตนาการแก่ผู้เข้าชมมากกว่าการจัดแสดงของญี่ปุ่นและไต้หวันด้วยเช่นกัน พิพจน์ข้อเท็จจริงประวัติศาสตร์ร่วมสมัยแห่งชาติเกาหลีอธิบายให้เห็นว่าเกาหลีคือ ประเทศที่ต้องต่อสู้กับโศกนาฏกรรมครั้งสำคัญมาหลายครั้ง เริ่มตั้งแต่ต่างชาติเข้ามารุกรานและถูกญี่ปุ่นบีบบังคับให้เปิดประเทศ ในที่สุดกลายเป็นอาณานิคมอยู่ภายใต้การปกครองของญี่ปุ่น ในยุคอาณานิคม ประชาชนผู้รักชาติจำนวนมากรวมตัวกันต่อสู้สละชีวิตเพื่อกอบกู้เอกราช ครั้นเมื่อได้รับเอกราชหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ยังถูกเกาหลีเหนือรุกรานจนต้องแบ่งออกเป็น 2 ประเทศ แต่เกาหลีก็สามารถก้าวข้ามเหตุการณ์ร้ายแรงต่าง ๆ มาได้ ปัจจุบันเกาหลีคือประเทศที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ มีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและความเป็นประชาธิปไตย อย่างไรก็ตาม แม้จะมีความก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ แต่โศกนาฏกรรมหนึ่งที่ยังคงอยู่ในใจของชาวเกาหลีคือการแบ่งแยกคนชาติเดียวกันออกเป็น 2 ประเทศ

สำหรับไต้หวันอธิบายความสำคัญของชาติ ด้วยการแสดงลักษณะเด่นด้านความหลากหลายทางวัฒนธรรมและผู้คน รวมทั้งพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ในแต่ละยุคสมัย เริ่มจากสมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน เพื่อแสดงให้เห็นว่าไต้หวันคือดินแดนที่มีความอุดมสมบูรณ์และเป็นศูนย์กลางเส้นทางการเดินเรือที่สำคัญ ในสมัยโบราณมีผู้คนจากดินแดนต่าง ๆ เดินทางเข้ามาค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างกันบนเกาะแห่งนี้ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นความหลากหลายของผู้คนและวัฒนธรรมผสมผสานระหว่างผู้เดินทางเข้ามากับคนพื้นเมือง การเดินทางเข้ามาของผู้คนจากดินแดนต่าง ๆ มีมาอย่างต่อเนื่อง มีทั้งชาวยุโรป จีน ญี่ปุ่น และชาวจีนที่อพยพมากับรัฐบาลก๊กมินตั๋ง ทั้งหมดกลายเป็นปัจจัยทำให้ไต้หวันค่อย ๆ ก่อตัวกลายเป็นดินแดนแห่งพหุสังคมหรือพหุวัฒนธรรมในปัจจุบัน

2. ชาติประกอบขึ้นจาก

พิพจน์ข้อเท็จจริงประวัติศาสตร์จากทั้งญี่ปุ่น เกาหลี และไต้หวันมีความชัดเจนที่เหมือนกันคือแสดงให้เห็นความสำคัญของประชาชน โดยเฉพาะญี่ปุ่นมีวัตถุประสงค์ชัดเจนที่ต้องการชี้ให้เห็นรากฐานที่แท้จริงของผู้คนและวัฒนธรรมญี่ปุ่น โดยผู้คนที่ระบุนี้หมายถึงประชาชน/สามัญชน ดังที่ได้กล่าวไว้ที่ส่วน “จินตภาพความเป็นชาติจากพิพจน์ข้อเท็จจริง” ใน “1.2 ญี่ปุ่น” แล้วว่า พื้นที่ของนิทรรศการเกือบทั้งหมด(แกลลอรี 2 – แกลเลอรีสุดท้าย) แสดงให้เห็นภาพการดำเนินชีวิตและขนบธรรมเนียมประเพณีพื้นบ้านของประชาชน/สามัญชน ที่น่าสนใจคือ มีพื้นที่ให้กับชาวไอนุและชาวริวกิวชนพื้นเมืองของญี่ปุ่นในหลายส่วนของนิทรรศการ นิทรรศการชี้ให้เห็นว่าวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนเหล่านั้นเป็นองค์ประกอบในอัตลักษณ์ของญี่ปุ่น รวมทั้งเป็นกำลังสำคัญของชาติในหน้าที่ต่าง ๆ เช่นเดียวกับไต้หวัน จากภูมิหลังความเป็นมา

และช่วงเวลาที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติได้หวนสร้างชิ้นนั้นอยู่ในเวลาที่แนวคิดเสรีภาพประชาธิปไตยมีบทบาทสำคัญในสังคม เรื่องราวที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจึงเน้นเรื่องของประชาชนเช่นกัน แต่ต่างจากญี่ปุ่นคือ ประชาชนของไต้หวันประกอบด้วยประชาชนหลากหลายกลุ่ม เช่น คนพื้นเมืองที่ต้องต่อสู้กับการเข้ามาของคนจีนในสมัยโบราณ ชาวจีนในสมัยโบราณที่เดินทางผ่านอุปสรรคความยากลำบากมายังเกาะไต้หวัน คนไต้หวันที่ต้องด้านการเข้ามาของญี่ปุ่น หรือแม้แต่คนไต้หวันทำงานหนักต่อสู้กับสถานการณ์ต่าง ๆ ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เพื่อสร้างประเทศ เป็นต้น นิทรรศการชี้ให้เห็นว่าปัจจุบันไต้หวันมีความก้าวหน้าทางด้านอุตสาหกรรมและมีเศรษฐกิจที่มั่นคง เพราะพลังและความอดสาหะของประชาชน

สำหรับเกาหลีนั้นเนื่องจากเป็น “พิพิธภัณฑสถานร่วมสมัยแห่งชาติ” ดังนั้นเรื่องราวที่นำเสนอจึงเป็นประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาไม่นานนัก ซึ่งเป็นช่วงเวลาของโลกยุคใหม่ที่ชาติต่าง ๆ ได้ก้าวเข้าสู่ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยและให้ความสำคัญกับพลังประชาชน สถานะและบทบาทของจักรพรรดิหรือกษัตริย์ในหลายประเทศรวมทั้งเกาหลีถูกลดลงแล้ว แต่น่าสังเกตว่า “เหตุการณ์ร่วมสมัย” ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งนี้เลือกมาจัดแสดงยังให้ความสำคัญกับบทบาทของจักรพรรดิ นิทรรศการชี้ให้เห็นว่าจักรพรรดิทรงเป็นกำลังสำคัญในการต่อสู้กับการรุกรานของชาติตะวันตกและญี่ปุ่นด้วยสันติวิธี ปรับปรุงและพัฒนาประเทศให้ทันสมัย และหลังจากนั้นเกาหลีจึงพัฒนาก้าวหน้ามาด้วยประชาชนผู้กล้าหาญที่ยอมสละชีวิตและความสุขเพื่อนำพาประเทศให้ก้าวพ้นวิกฤตต่าง ๆ

3. ชาติหลุดพ้นจากรูปแบบเดิม

ตามที่ได้กล่าวแล้วว่าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเน้นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต และทุกพิพิธภัณฑสถานในโครงการวิจัยนี้ได้ให้ความสำคัญและมีความชัดเจนกับเหตุการณ์ที่เป็นจุดเปลี่ยนทางประวัติศาสตร์ของชาติ โดยญี่ปุ่นอธิบายให้เห็นจุดเปลี่ยนรูปแบบการปกครองประเทศจากรัฐบาลบาคุฟุ (Bakufu) ที่โชกุนและซามูไรมีบทบาทสำคัญมาอยู่ที่จักรพรรดิไว้ที่ แกลลอรี สมัยใหม่ (แกลลอรี 5) การเปลี่ยนแปลงจากยุคเก่าเข้าสู่ยุคใหม่ของญี่ปุ่นนั้น เน้นให้เห็นความเปลี่ยนแปลงทางด้านภูมิปัญญา และองค์ความรู้มากกว่าความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองหรือการปกครอง โดยนิทรรศการหัวเรื่อง “อารยธรรมและการเรียนรู้” (Civilization and Enlightenment) ชี้ให้เห็นถึงเอกสาร คำรา หนังสือแปลเรื่องราวความสำเร็จของตะวันตกเป็นภาษาญี่ปุ่น รวมทั้งพจนานุกรม ความรู้ที่จุดประกายให้สังคมเกิดความเปลี่ยนแปลง ที่สำคัญคือความทันสมัยทางการศึกษาและการเกิดโรงเรียนประถมทั่วประเทศ นำไปสู่การพัฒนาในด้านอุตสาหกรรมและวิถีชีวิตในสังคมสมัยใหม่

ในส่วนของพิพิธภัณฑสถานร่วมสมัยแห่งชาติเกาหลีแสดงให้เห็นความพยายามก้าวเข้าสู่ยุคสมัยใหม่ด้วยเรื่องเล่าเช่นเดียวกับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเกาหลี โดยยังคงให้ความสำคัญอยู่ที่จักรพรรดิ Gojong ผู้นำการปฏิรูปประเทศให้ทันสมัยตามแบบอย่างตะวันตก แต่พิพิธภัณฑสถานแห่งนี้ย้ำให้เห็นชัดเจนมากขึ้นว่าการขยายอำนาจเข้ามาของญี่ปุ่นเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศให้ทันสมัย และ

แม้เกาหลีจะพยายามพัฒนาประเทศเพื่อหยุดยั้งการขยายอำนาจของจักรวรรดิญี่ปุ่น แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ ในที่สุดเกาหลีตกอยู่ภายใต้การปกครองของญี่ปุ่นเป็นเวลานานร่วม 35 ปี

ขณะที่พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ร่วมสมัยแห่งชาติเกาหลีแสดงให้เห็นว่าญี่ปุ่นเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาประเทศให้พ้นจากสภาพที่ล้าหลังของสังคมโบราณนั้น ในส่วนของพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติได้หันกลับแสดงให้เห็นว่าการเข้ามาของญี่ปุ่นเป็นปัจจัยหนึ่งที่น่าความทันสมัยและวิถีชีวิตสมัยใหม่มาสู่ได้หัวน ดังจะเห็นว่าเรื่องราวภายใต้การปกครองของญี่ปุ่นในพิพิธภัณฑ์แห่งชาติได้หัวนใช้ชื่อเรื่องว่า “การเปลี่ยนแปลงและระเบียบใหม่” เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ญี่ปุ่นนำเข้ามาขณะที่ปกครองได้หัวนในสมัยอาณานิคม มีส่วนทำให้ได้หัวนเปลี่ยนจากสังคมแบบจารีตผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมชนพื้นเมืองและชาวจีนกลายเป็นประเทศสมัยตามแบบอย่างตะวันตกในแนวทางของญี่ปุ่น

4. ชาติดกับทิศทางในสังคมโลก

ตามที่ได้กล่าวแล้วว่าพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติเน้นในเรื่องของเหตุการณ์เป็นหลัก ดังนั้นจะสังเกตได้ว่า “เส้นเวลา” (Timeline) ที่บอกลำดับเหตุการณ์จะเป็นเครื่องมือสำคัญที่พิพิธภัณฑ์ทั่วไปมักจะใช้บอกเหตุการณ์สำคัญซึ่งเกิดขึ้นแต่ละช่วงเวลาในประเทศของตน และหลายประเทศยังใช้เทียบกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในโลกด้วย ซึ่งการจัดลำดับเหตุการณ์ประเทศของตนเทียบกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในโลกเช่นนี้ถือเป็นวิธีการนำชาติเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งบนพื้นที่โลก ทำให้มองเห็นว่า “ชาติ” มีตัวตนเคลื่อนไปพร้อมกับเหตุการณ์สำคัญและความเปลี่ยนแปลงของโลกได้ชัดเจนขึ้น

ในโครงการวิจัยชิ้นนี้ประเทศที่แสดงให้เห็นถึงความเกี่ยวโยงชาติตนกับประชาคมโลกได้น่าสนใจคือ วิธีการจากพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ร่วมสมัยแห่งชาติเกาหลีและพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติได้หัวน⁴ โดยพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ร่วมสมัยแห่งชาติเกาหลีจะจัดแสดง “เส้นเวลา” พร้อมทั้งภาพประกอบไว้ที่ด้านหน้าของทุกห้องนิทรรศการ

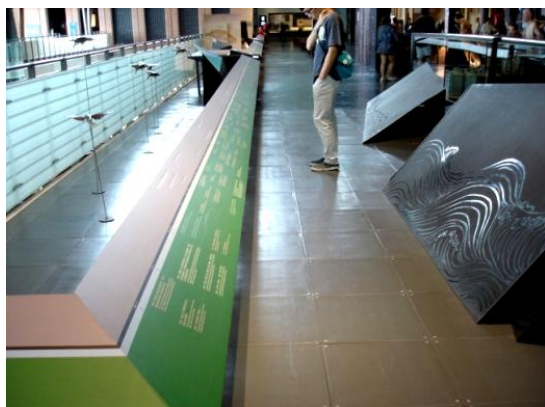

“เส้นเวลา” ที่ด้านหน้าห้องนิทรรศการแรกในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ร่วมสมัยแห่งชาติเกาหลี

ลักษณะ “เส้นเวลา” ที่มีเวลาระบุไว้ตรงกลาง ส่วนด้านล่างคือภาพและปีที่เกิดเหตุการณ์สำคัญในเกาหลี ส่วนด้านบนคือเวลาพร้อมกับเหตุการณ์โลก ที่มา : National Museum of Korean Contemporary History. (n.d.).

ขณะที่พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติไต้หวันมีกระดาน “เส้นเวลา” ระบุเหตุการณ์สำคัญของโลกและของไต้หวันวางไว้ตลอดตามความยาวของแนวระเบียงหน้าห้องนิทรรศการ

“เส้นเวลา” ตลอดแนวระเบียงด้านหน้าห้องนิทรรศการของ พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติไต้หวัน

ลักษณะ “เส้นเวลา” ที่ระบุเวลาไว้ตรงกลาง และด้านล่างคือปี ค.ศ. พร้อมกับเหตุการณ์สำคัญของไต้หวัน ขณะที่ด้านบนคือเวลาพร้อม กับเหตุการณ์โลก

อีกลักษณะหนึ่งที่จะพบได้ในพิพิธภัณฑ์คือ การใช้พื้นที่ส่วนใดส่วนหนึ่งในนิทรรศการแสดง ตัวตนและการมีส่วนร่วมกับประชาคมโลกในบทบาทต่าง ๆ เช่น ญี่ปุ่นแสดงภาพและบอกเล่าเรื่องราวของชาติในบทบาทผู้รักษาทรัพยากรธรรมชาติร่วมกับประเทศต่าง ๆ ในประชาคมโลกที่เรื่อง “The world in Japan and Japan in the world” (日本のなかの世界、世界のなかの日本) เช่นเดียวกับเกาหลีใช้พื้นที่ในส่วนสุดท้ายเรื่อง “Korea in the World” แสดงเรื่องราวของเกาหลีในการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาคมโลก และบทบาทของเกาหลีในองค์กรระหว่างประเทศต่าง ๆ

สำหรับไต้หวันแม้จะไม่ได้แสดงถึงบทบาทร่วมกับประชาคมโลกอย่างชัดเจนเหมือนพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติของ 2 ประเทศ แต่ในช่วงสุดท้ายของนิทรรศการ ไต้หวันก็ได้บอกเล่าเรื่องของชาติที่เกี่ยวข้องกับโลกในหัวเรื่อง “เศรษฐกิจไต้หวันในยุคโลกาภิวัตน์” พิพิธภัณฑ์ชี้ให้เห็นว่าไต้หวันก้าวไปข้างหน้าพร้อมกับโลก จากประเทศเกษตรกรรมกลายเป็นผู้ผลิตสินค้าชั้นนำที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง แต่สิ่งที่ไต้หวันต้องสูญเสียไปกับการก้าวเข้าสู่ “ดาวจรัสแสงดวงใหม่” ของโลกอุตสาหกรรมใหม่คือ ความสูญเสียทางสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรม ด้วยเหตุนี้พิพิธภัณฑ์จึงจบการนำเสนอเรื่องราวของชาติไว้ด้วยความฝันของเด็ก ๆ ในศตวรรษใหม่ที่จะช่วยกันรักษาธรรมชาติแวดล้อมและวัฒนธรรมของไต้หวัน (ดูเพิ่มเติมหน้า 205 - 206)

ทั้งหมดนี้ คือประเด็นที่น่าสนใจของ “ชาติ” จากเรื่องเล่ารวมทั้งจินตภาพที่ได้จากพิพิธภัณฑ์ในโครงการวิจัยชิ้นนี้ สะท้อนให้เห็นรูปแบบและแนวทางของพิพิธภัณฑ์ยุคใหม่ เรื่องของ “ชาติ” ในพิพิธภัณฑ์จะเน้นประวัติศาสตร์ของประชาชน โดยพื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องราวของประชาชนรวมทั้งชาติพันธุ์กลุ่มต่าง ๆ ภายในชาติมากกว่าประวัติศาสตร์ของผู้นำหรือวีรบุรุษ ส่วนเรื่องของ “โลก”

พิพิธภัณฑสถานแห่งจะสะท้อนให้เห็นความเป็นชาติที่เปิดกว้าง ติดต่อสัมพันธ์ร่วมกิจกรรมกับองค์กรระหว่างประเทศ และอยู่ร่วมกันกับประชาคมโลกอย่างสันติ พร้อมกับร่วมกันรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของโลกและของประเทศตนเอง

การศึกษาพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติของ 4 ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงซึ่งประกอบด้วยจีน ญี่ปุ่น เกาหลี และไต้หวัน นอกจากจะได้องค์ความรู้เกี่ยวกับพิพิธภัณฑสถานที่มีก้าวหน้าทันสมัยของทั้ง 4 ประเทศแล้ว ยังได้เรียนรู้แนวคิดและวิธีการสอน/บอกเล่าประวัติศาสตร์หลักของชาติผ่านพิพิธภัณฑสถาน ที่สำคัญคือเข้าใจความสำคัญและความหมายของ “ชาติ” ในจินตภาพที่เกิดขึ้นนั้นประกอบสร้างจากเรื่องราวในประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชาติที่ได้ผ่านกระบวนการ “เลือกสรรไว้” กลายเป็น “ประวัติศาสตร์ที่เล่า” ที่แสดงให้เห็นสิ่งที่ดีและงดงามต่างจากชาติอื่น ๆ ซึ่งเรื่องราวที่นำเสนอในพิพิธภัณฑสถานมักจะจบลงด้วยความสำเร็จที่สร้างให้เกิดความรู้สึกในทางบวกและเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจที่มีต่อชาติ ขณะที่เหตุการณ์ที่มีผลลบต่อชาติหรือต่อความมั่นคงของรัฐบาลมักจะถูก “คัดออกไป” ไม่นำมาแสดง กลายเป็น “ประวัติศาสตร์ที่ไม่ได้เล่า” การนำเสนอในรูปแบบดังกล่าวนอกจากจะสร้างความรู้ที่ดีต่อชาติพร้อมกับสร้างความรู้สึกร่วมของคนกลุ่มเดียวกัน ยังสร้างมุมมองทางประวัติของคนในชาติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันเพื่อความมั่นคงและความเป็นอันหนึ่งเดียวกัน และเป็นที่มาของความรู้สึกชาตินิยมของคนในชาติด้วย

นอกจากองค์ความรู้เกี่ยวกับ “ชาติ” ในพิพิธภัณฑสถานแล้ว อีกหนึ่งองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยชิ้นนี้คือแนวคิดและความสัมพันธ์ของชาติทั้ง 4 ในพิพิธภัณฑสถาน ความสัมพันธ์ที่ปรากฏในพิพิธภัณฑสถานเป็นไปในเชิงบวกที่ต่างฝ่ายต่างยอมรับอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากจีน แต่ความสัมพันธ์ที่ปรากฏในพิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์แห่งชาตินั้นยังเป็นเรื่องการต่อสู้และสงครามที่จีน เกาหลี รวมทั้งไต้หวันยังมองญี่ปุ่นคือผู้รุกราน เรื่องราวที่นำเสนอสะท้อนให้เห็นว่าสำหรับจีนและเกาหลีแล้วเหตุการณ์ในครั้งนั้นคือความทรงจำที่ยากจะลืมเลือน เรื่องราวดังกล่าวจึงถูกนำมาจัดแสดงตอกย้ำเสมอ ถือเป็นประวัติศาสตร์หลักของชาติที่ต้องบอกเล่าและส่งต่อให้คนรุ่นหลังได้รับรู้

2.

รูปแบบ - แบบอย่าง : “พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร”¹

ทุกประเทศล้วนแต่มีอดีตคือภูมิหลังความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ของตนเองที่แตกต่างกัน รวมทั้งยังมีเรื่องราวของปัจจุบันทั้งระบอบการปกครอง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ทั้งที่เหมือนและแตกต่างกันไป ปัจจัยดังกล่าวย่อมส่งผลต่อรูปแบบและลักษณะเฉพาะของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติในแต่ละประเทศ

สำหรับพิพิธภัณฑสถานของไทยแห่งแรก หรือที่รู้จักกันโดยทั่วไปภายใต้ชื่อ “พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร” นั้น เมื่อพิจารณาประวัติความเป็นมาและโครงสร้างการบริหารจัดการโดยทั่วไปพบว่า ตระหนักว่ามรดกทางศิลปวัฒนธรรมอันล้ำค่าของชาติอาจจะสูญหายไปหากไม่ได้รับการดูแล จึงโปรดให้เก็บรวบรวมโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุต่าง ๆ จากที่ต่าง ๆ เข้ามาไว้ในพระบรมมหาราชวัง และพัฒนาเป็นพิพิธภัณฑสถานส่วนพระองค์ (Private Museum) ใน ค.ศ. 1851 และต่อมาใน ค.ศ. 1874 รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้จัดตั้งพิพิธภัณฑสถานขึ้นในพระบรมมหาราชวังในนามของหอคองคอเดีย หรือศาลาสหทัยสมาคม แต่มักจะนิยมเรียกกันว่า “หอมิวเซียม” โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าชมได้ ซึ่งนับเป็นการริเริ่มพิพิธภัณฑสถานสำหรับประชาชน (Public Museum) ขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย (กรมศิลปากร, 2547, หน้า 136)

ครั้นต่อมาเมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงยกเลิกตำแหน่งกรมพระราชวังบวรสถานมงคล หรือวังหน้า แล้วมีการปรับปรุงการใช้ที่ดินในเขตวังหน้าและโปรดเกล้าฯ ให้ย้าย “หอมิวเซียม” ออกจากพระบรมมหาราชวังมาตั้งที่วังหน้าซึ่งเป็นที่ประทับของมหาอุปราชตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 1 และเป็นสถานที่ตั้งพิพิธภัณฑสถานในปัจจุบัน “หอมิวเซียม” ได้รับการพัฒนาเรื่อยมาจนกระทั่ง ค.ศ. 1933 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงมีชื่อเรียกว่า “พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร” และอยู่ภายใต้การดูแลของกรมศิลปากร (กรมศิลปากร, 2547 หน้า 37) กิจกรรมพิพิธภัณฑสถานมีความก้าวหน้าและพัฒนาขึ้นตามลำดับมีการจัดตั้งพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติขึ้นหลายแห่ง ในปัจจุบันมีพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ² ทั่วประเทศจำนวนทั้งสิ้น 46 แห่ง (กรมศิลปากร, 2548 คำนำ) โดยมีพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร เป็นพิพิธภัณฑสถานหลัก

¹ ข้อมูลการจัดแสดงในห้องนิทรรศการต่าง ๆ ของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร เป็นข้อมูลจากการรวบรวมระหว่างเดือนพฤษภาคม – มิถุนายน ค.ศ. 2017

² (ข้อมูลจากศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) รวบรวมเมื่อวันที่ กรกฎาคม พ.ศ. 2559)

ประเทศไทยมีพิพิธภัณฑสถานกระจายอยู่ตามภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศจำนวนทั้งสิ้น 1439 แห่ง โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ตามหน่วยงานที่สังกัดได้แก่

1. พิพิธภัณฑสถานในสังกัดกรมศิลปากร คือพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

น่าสังเกตว่าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ 46 แห่ง สังกัดกรมศิลปากร ไม่มีพิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์แห่งชาติ (National of History Museum) “พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ” ส่วนใหญ่จะเป็นพิพิธภัณฑสถานประเภทศิลปะและโบราณคดี (Art and Archaeology) (กรมศิลปากร, 2547 หน้า 40) แสดงให้เห็นถึงความรุ่งเรืองทางวัฒนธรรมในแต่ละยุคสมัยผ่านโบราณวัตถุและศิลปวัตถุที่เป็นสมบัติอันล้ำค่าของชาติ โดยเฉพาะ “พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร” ในขณะที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติในส่วนภูมิภาคก็เช่นเดียวกันไม่ได้เน้นในเรื่องประวัติศาสตร์ชาติ แต่เน้นขนบธรรมเนียมประเพณี ชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในภูมิภาคนั้น ๆ สิ่งของที่จัดแสดงส่วนใหญ่จะเป็นประติมากรรมรูปเคารพทางศาสนาและสิ่งที่เกี่ยวข้อง เช่น พระพุทธรูป เทวรูป ทับหลัง ฯลฯ และสิ่งของเครื่องใช้ในสมัยโบราณ

จากภูมิหลังความเป็นมาของ “พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร” จึงไม่น่าประหลาดใจที่สิ่งของจัดแสดงส่วนใหญ่จะเป็นศิลปวัตถุที่มีคุณค่าทางโบราณคดี รวมทั้งสิ่งของเครื่องใช้ส่วนพระองค์ของกษัตริย์และเจ้านายในราชสำนัก นอกจากนี้ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร ยังประกอบด้วยอาคารหลายหลัง มีอาคารสมัยใหม่สร้างขึ้นเพิ่มเติมบางส่วน แต่ส่วนใหญ่เป็นที่ประทับและพระที่นั่งองค์สำคัญภายในวังหน้า โดยนิทรรศการส่วนใหญ่จัดแยกตามอาคารที่เป็นโบราณสถานเหล่านั้น ซึ่งหนังสือของกรมศิลปากร เรื่อง “การจัดการด้านการออกแบบพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ” ได้อธิบายการจัดนิทรรศการของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ นิทรรศการถาวรและนิทรรศการพิเศษ

นิทรรศการถาวร ประกอบด้วย 3 หัวข้อ คือ

1. ประวัติศาสตร์ชาติไทย จัดแสดงในพระที่นั่งศิวโมกขพิมาน

2. ประวัติศาสตร์ศิลปะ และโบราณคดี แบ่งออกเป็น 2 ยุค คือ

- ยุคก่อนประวัติศาสตร์ จัดแสดงภายในอาคารมหาสุรสิงหนาท

- ยุคประวัติศาสตร์ แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ สมัยก่อนพุทธศตวรรษที่ 18 จัดแสดงในอาคารมหาสุรสิงหนาท

และสมัยหลังพุทธศตวรรษที่ 18 จัดแสดงในอาคารประพาสพิพิธภัณฑ

3. ประณีตศิลป์และชาติพันธุ์วิทยา จัดแสดงในหมู่พระวิมาน

นิทรรศการชั่วคราวหรือนิทรรศการพิเศษ

จัดแสดงในพระที่นั่งอิศราวินิจฉัย โดยหัวข้อที่จัดแสดงเกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมที่หลากหลายทุกด้าน เช่น ด้านโบราณคดี พิพิธภัณฑสถาน ภาษาและวรรณกรรม นาฏศิลป์ดนตรี ฯลฯ และวันที่ 2 เมษายนของทุกปี ซึ่งเป็น “วันอนุรักษ์มรดกไทย” และตรงกับวันคล้ายวันพระราชสมภพของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จะมีการจัดนิทรรศการพิเศษในหัวข้อที่คณะกรรมการพิจารณาตามความเหมาะสม

2. พิพิธภัณฑสถานในส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจอื่น เช่น พิพิธภัณฑสถานหิโนและแร่ กรมทรัพยากรธรณี สวนสัตว์ดุสิต ฯลฯ และมิวเซียมสยามซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของสำนักพิพิธภัณฑสถานการเรียนรู้แห่งชาติ ภายใต้สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ ที่ขึ้นตรงต่อสำนักนายกรัฐมนตรี

3. พิพิธภัณฑสถานประจำวัดหรือองค์กรทางศาสนา

4. พิพิธภัณฑสถานของเอกชน เช่น วังสวนผักกาด บ้านจิม ทอมป์สัน ฯลฯ และนิทรรศการดินโกสินทร์ อยู่ภายใต้การดูแลสำนักทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

นอกจากนี้ ภายในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร ยังมีพระที่นั่ง พระตำหนัก สิ่งของเครื่องใช้ของเจ้านายและราชสำนักที่ถือเป็นโบราณสถานและโบราณวัตถุที่มีค่าของพิพิธภัณฑสถานอีกด้วย

แม้ว่าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร จะมีหลักการจัดแสดงเหมือนกับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติทั่วไป คือ เน้นแสดงโบราณวัตถุและศิลปวัตถุ เพื่อสะท้อนให้เห็นรากเหง้าความเจริญทางวัฒนธรรมของชาติ แต่เมื่อพิจารณาสิ่งของและเนื้อหาจากนิทรรศการที่จัดแสดงอย่างลึกซึ้ง พบว่าการจัดแสดงจะเน้นทางด้านประวัติศาสตร์ศิลปะ โดยเฉพาะพุทธศิลป์เกือบทั้งหมด ดังจะเห็นว่านิทรรศการถาวรส่วนที่ 1 แม้จะใช้ชื่อหัวเรื่องว่า “ห้องประวัติศาสตร์ชาติไทย” และแบ่งหัวเรื่องการจัดแสดงตามยุคสมัยการก่อตั้งอาณาจักรบนแผ่นดินไทย เริ่มจากสมัยก่อนประวัติศาสตร์ สมัยทวารวดี สมัยศรีวิชัย สมัยลพบุรี สมัยล้านนา สมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา และสมัยรัตนโกสินทร์ ภายใต้นิทรรศการในการจัดแสดงมุ่งเน้นให้เห็นถึงความงดงามของโบราณวัตถุ เพื่อบอกเล่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์และอารยธรรมอันรุ่งเรืองของประเทศ แต่สิ่งของที่จัดแสดงในรวม 111 รายการ (กรมศิลปากร, 2560 คำนำ) นอกจากหลักศิลาจารึกแล้ว ส่วนอื่น ๆ เกือบทั้งหมดคือ ประติมากรรมรูปเคารพเนื่องในศาสนาพุทธ ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ได้แก่ พระพุทธรูป และเทวรูปต่าง ๆ รวมทั้งเนื้อหาคำอธิบายยังคงเกี่ยวกับรูปแบบและพัฒนาการทางศิลปะของโบราณวัตถุเหล่านั้น

ส่วนหนึ่งของนิทรรศการ

และคำอธิบายที่ห้อง“ห้องประวัติศาสตร์ชาติไทย”

คำอธิบาย :

พระเศียรพระพุทธรูป

ขุดพบในวิหารหลวง วัดพระศรีสรรเพชญ์

อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ศิลปะอยุธยา พุทธศตวรรษที่ 21 (500 ปีมาแล้ว)

เช่นเดียวกับนิทรรศการส่วนที่ 2 ที่จัดแสดงภายใต้หัวเรื่อง ประวัติศาสตร์ศิลปะและโบราณคดี สารยังคงเป็นเรื่องอาณาจักรต่าง ๆ บนแผ่นดินไทย เพียงแต่เน้นในเรื่องของศิลปะตามชื่อเรื่องของนิทรรศการ เช่น ศิลปะโบราณที่เริ่มต้นด้วยศิลปะเอเชีย ศิลปะก่อนประวัติศาสตร์ ศิลปะทวารวดี ศิลปะขอม และจบลงด้วยศิลปะรัตนโกสินทร์ การนำเสนอใช้สิ่งของพร้อมกับคำบรรยายสั้น ๆ แสดงให้เห็นเฉพาะลักษณะศิลปะในแต่ละยุคสมัยเท่านั้น

สำหรับนิทรรศการถาวรส่วนที่ 3 ประณีตศิลป์และชาติพันธุ์วิทยา แม้จะมีสิ่งของและเรื่องราวการจัดแสดงที่กว้างขึ้น เช่น มหกรรมภัณฑ์ ราชยานคานหาม เครื่องมุก เครื่องถ้วย เป็นต้น ซึ่งของส่วนใหญ่เป็นสิ่งของเครื่องใช้ของเจ้านายในราชสำนักและชนชั้นสูงของสังคม ดังนั้นภาพสะท้อนความเป็นชาติที่เห็นจากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร คือ ความรุ่งเรืองของศาสนาและราชสำนัก

เนื้อหาดังกล่าวข้างต้นคือ ประวัติความเป็นมาและรูปแบบการจัดแสดงของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร ของไทย ซึ่งเมื่อพิจารณาเนื้อหาและวิธีการจัดแสดง เปรียบเทียบกับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ และพิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์แห่งชาติในโครงการวิจัยชิ้นนี้ พบประเด็นที่น่าสนใจว่า มีรูปแบบบางอย่างที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร น่าจะนำมาปรับใช้เป็นแบบอย่างได้ใน 3 ลักษณะ คือ

รูปแบบแรก ปรับเนื้อหาและวิธีการนำเสนอตามแบบอย่างพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

รูปแบบที่ 2 ปรับโครงสร้างโดยรวมตามแบบพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติและพิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์แห่งชาติ

รูปแบบที่ 3 เพิ่มส่วนของพิพิธภัณฑสถาน

รูปแบบแรก พิจารณาจากรูปแบบและวิธีการนำเสนอเรื่องราวจากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เพื่อปรับเนื้อหาและวิธีการนำเสนอเรื่องราวให้มีความน่าสนใจและชัดเจนมากขึ้น

จากการศึกษารูปแบบและวิธีการนำเสนอเรื่องราวจากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติในงานวิจัยชิ้นนี้พบว่า พิพิธภัณฑสถานต่าง ๆ มีลักษณะเด่นเฉพาะของตนเอง ซึ่งน่าจะเลือกนำมาปรับใช้เพื่อให้เรื่องของชาติมีความน่าสนใจและมีความชัดเจนมากขึ้น คือ

1. ปรับรูปแบบและประเด็นโครงเรื่องนิทรรศการ ในรูปแบบของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจีน

ในบรรดาพิพิธภัณฑสถานทั้งหมด พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจีนสามารถให้ภาพความรุ่งเรืองของชาติในมิติที่กว้างและเป็นระบบเข้าใจได้ง่าย แม้ประวัติศาสตร์ของจีนจะมีระยะเวลายาวนานถึง 5,000 ปี โดยพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจีนได้จัดแสดงเรื่องราวที่ห้องนิทรรศการ “จินโบราณ” จัดแบ่งเนื้อหาตามลำดับราชวงศ์รวม 8 ห้อง ในแต่ละห้องกล่าวถึง 4 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย พัฒนาการทางการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เป็นรูปแบบการนำเสนอที่ชัดเจนและน่าสนใจ รายละเอียดที่นำเสนอทำให้เห็นถึงความสืบเนื่องของพัฒนาการทางวัฒนธรรมได้อย่างชัดเจน (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน “บทสรุปสาระโครงเรื่อง” หน้า 6)

ดังนั้นเพื่อให้พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร สามารถฉายภาพบอกเล่าเรื่องราวของชาติในมิติที่กว้างและชัดเจนได้ในแนวทางเดียวกันกับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจีน การจัดรูปแบบเนื้อหาและแบ่งประเด็นในการนำเสนอจากห้อง “จินโบราณ” เป็นรูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจสามารถที่จะนำมาปรับใช้กับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร เพื่อเสริมประสิทธิภาพทำให้เรื่องราวของชาติมีมุมมองที่น่าสนใจและมีประเด็นที่กว้างขวางขึ้น

โดยอาจจะปรับนิทรรศการ “ห้องประวัติศาสตร์ชาติไทย” ในพระที่นั่งสุทไธสวรรย์ให้มีความโดดเด่นทางประวัติศาสตร์เพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจจะรวมถึงของที่มีอยู่ทั้งพุทธศิลป์ของชาติ และประณีตศิลป์ของราชสำนักเข้าด้วยกัน และจัดแบ่งหมวดหมู่ตามยุคสมัยหรือลำดับราชวงศ์ พร้อมทั้งกำหนดประเด็นการนำเสนอให้ชัดเจนเหมือนอย่างพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติของจีน

2. เพิ่มสาระในป้ายบทนำและป้ายอธิบายรายละเอียดในนิทรรศการ ในรูปแบบของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจีน ญี่ปุ่น เกาหลี และได้หวัน

หลักการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ประการหนึ่งคือ ต้องพยายามให้ผู้ชมนิทรรศการสามารถเดินชมและเข้าใจเรื่องที่จัดแสดงได้ด้วยตัวเอง ดังนั้นป้ายคำอธิบายจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ โดยเฉพาะป้ายบทนำหรือคำอธิบายเบื้องต้นที่จุดแรกของห้องนิทรรศการ ถือเป็นส่วนประกอบหลักที่พิพิธภัณฑ์จะให้ข้อมูลและสร้างความเข้าใจเรื่องราวที่จัดแสดงในแต่ละห้องได้ ซึ่งพิพิธภัณฑ์แห่งชาติทุกแห่งในโครงการวิจัยนี้จัดป้ายบทนำและป้ายคำอธิบายในส่วนต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบ ทุกห้องนิทรรศการเริ่มต้นด้วยป้ายบทนำ หลังจากนั้นจะเป็นป้ายอธิบายหัวข้อย่อยในแต่ละส่วน ที่น่าสนใจคือการอธิบายถึงความสัมพันธ์ของสังคมหรือผู้ผลิตกับสิ่งของที่จัดแสดง หรือผู้คนกับวัฒนธรรมที่เกิดขึ้น (ดูรายละเอียดการจัดแสดงของพิพิธภัณฑ์ต่าง ๆ ใน 1. “ส่งเรื่อง - ส่งภาพ : พิพิธภัณฑ์แห่งชาติจีน ญี่ปุ่น เกาหลี และไต้หวัน”) ส่วนการจัดวางสิ่งของและคำอธิบายสิ่งของนั้น ส่วนใหญ่ใช้หลักการของพิพิธภัณฑ์ทั่วไปคือ อาจจะจัดแสดงในตู้โชว์หรือพื้นที่โล่ง และอาจจะใช้วิธีการให้วัตถุบอกเล่าเรื่องราวโดยไม่มีคำบรรยาย มีเพียงข้อมูลเบื้องต้นของวัตถุแต่ละชิ้น ประกอบด้วยชื่อสิ่งของ เวลาที่ของสิ่งนั้นถูกสร้างขึ้น เวลาและสถานที่ที่พบ หรืออาจจะมีคำอธิบายอย่างสั้น ๆ

สำหรับพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร ของไทย ส่วนที่มีแผ่นป้ายคำอธิบายที่ชัดเจนและเป็นระบบมากที่สุดคือนิทรรศการที่ห้องพระที่นั่งอิศเรศราชานุสรณ์ ขณะที่ส่วนอื่นอีกหลายห้องนิทรรศการไม่มีทั้งคำอธิบายรวมและคำอธิบายย่อย ส่วนใหญ่ใช้หลักการให้วัตถุเป็นตัวบอกเล่าเรื่องราว รายละเอียดที่ให้แก่ผู้ชมจึงมีเพียง ชื่อสิ่งของ อายุที่สิ่งของนั้นถูกสร้างขึ้น เวลาและสถานที่ที่พบ ซึ่งรูปแบบการจัดแสดงดังกล่าวทำให้การนำเสนอขาดความชัดเจน มองไม่เห็นตัวตนและความสัมพันธ์ของสังคมหรือผู้ผลิตกับสิ่งของที่จัดแสดง หรือผู้คนกับวัฒนธรรมที่เกิดขึ้น ที่สำคัญคือทำให้คุณค่าของสิ่งที่จัดแสดงนั้นลดน้อยลง

พระพิฆเนศที่จัดแสดงพร้อมกับบทบรรยาย

ตัวอย่างบทบรรยายเรื่อง “พระคเณศ” หรือ “พระพิฆเนศ” ในอาคารมหาสุรสิงหนาท ประวัติศาสตร์ศิลป์ไทยก่อนพุทธศตวรรษที่ 18 ที่บรรยายถึงรูปลักษณะ ประวัติที่มา และความสำคัญเท่านั้น แต่ไม่มีคำบรรยายที่แสดงให้เห็นว่าผู้คนหรือสังคมมีส่วนเกี่ยวข้องกับของสิ่งนั้นอย่างไร ทำให้ความสมบูรณ์และความน่าสนใจของการจัดแสดงลดน้อยลง

พระคเณศ - พระคเณศประทับนั่งแยกพระขงฆ์หันฝ่าพระบาทเข้าหากันบนฐานที่ประดับด้วยหัวกระโหลก มีสี่พระกร พระกรขวามือถือขลุ่ย (ขอช้าง) พระกรขวาล่างถือกบ (ขามหัวกระโหลก) พระกรซ้ายบนถือดอกกุหลาบ (สร้อยประคำ) และพระกรซ้ายล่างถือถ้วยขนมโมทกะ ซึ่งกำลังใช้วงหอยขม เสือผ้าเครื่องประดับต่าง ๆ

ล้วนตกแต่งด้วยหัวกระโหลก พนักด้านขวาและซ้ายสลักเป็นรูปพระอาทิตย์และพระจันทร์

ผู้สำเร็จราชการสอลันดาที่ได้ครอบครองหมู่เกาะชวาในขณะนั้น ได้นำมเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เมื่อคราวเสด็จประพาสชวา พ.ศ. 2439

พระคณศหรือพระพินเนศวรเป็นเทพเจ้าแห่งอุปสรรคและการขัดอุปสรรคทั้งปวง เมื่อเริ่มกระทำการใด ๆ ทั้งด้านพิธีกรรม งานช่าง นาฏศิลป์ มักบูชาพระคณศก่อนเป็นลำดับแรก เพื่อให้กิจการงานต่าง ๆ สำเร็จลุล่วงด้วยดี นอกจากนี้ พระคณศยังได้รับการนับถือให้เป็นเทพแห่งศิลปวิทยาด้วย 』

ด้วยเหตุนี้ ถ้าสามารถนำระบบการจัดคำอธิบาย รวมทั้งกำหนดขอบเขตประเด็นการนำเสนอให้ชัดเจนตามรูปแบบจากพิพิธภัณฑ์แห่งชาติในโครงการนี้ไม่เพียงแต่จะเพิ่มความเข้าใจให้แก่ผู้ชมเท่านั้น แต่น่าจะช่วยให้การจัดแสดงของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร มีความชัดเจนน่าสนใจ ที่สำคัญคือช่วยให้คุณค่าและความสำคัญของสิ่งของที่จัดแสดงอยู่มีความเด่นชัดมากยิ่งขึ้น

3. เสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรมและความสนุกสนานเพื่อดึงดูดความสนใจ ในรูปแบบของพิพิธภัณฑ์แห่งชาติ เกาหลี

เกาหลีเป็นประเทศที่ลงทุนทางด้านงบประมาณและใช้กิจกรรมทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์อย่างชัดเจน ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนและดึงดูดความสนใจให้มีผู้เข้าชมนิทรรศการเพิ่มมากขึ้น เริ่มจากนโยบายเปิดให้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ทั่วประเทศโดยไม่เก็บค่าเข้าชมตั้งแต่ ค.ศ. 2008 (Kim, 2016)

ที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ รัฐบาลพยายามรณรงค์ให้ประชาชนสนใจวัฒนธรรมและพิพิธภัณฑ์มากขึ้น จึงกำหนดให้ทุกวันพุธสุดท้ายของเดือนเป็นวันแห่งวัฒนธรรม “Culture Day” เริ่มตั้งแต่เดือนมกราคม ค.ศ. 2014 นอกจากนี้ ในวันพุธและเสาร์ พิพิธภัณฑ์ทั่วประเทศจะขยายเวลาเปิดให้บริการถึงเวลา 21.00 น. เพื่อเปิดโอกาสให้คนกลุ่มต่าง ๆ ได้มีโอกาสเดินทางมาชมนิทรรศการในเวลาที่มากขึ้น (Kim & Kim, 2016) ซึ่งนโยบายดังกล่าวของรัฐบาลน่าจะประสบผลสำเร็จ ดังเห็นได้จากสถิติผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์แห่งชาติเกาหลีเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน จาก 3.04 ล้านใน ค.ศ. 2013 เป็น 3.54 ล้านคนใน ค.ศ. 2014 (Number of visitors to the National Museum of Korea in Seoul from 2009 to 2014, 2018)

นอกจากนี้ พิพิธภัณฑ์แห่งชาติเกาหลี ยังจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเข้ามาศึกษาประวัติศาสตร์ในพิพิธภัณฑ์ตามแนวคิดสมัยใหม่ที่เรียกว่า 3Es คือ Entertainment, Education และ Experience กล่าวคือ นักเรียนผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์มีความสนุกสนาน (Entertainment) ในการเรียนรู้ ซึ่งพิพิธภัณฑ์แห่งชาติเกาหลีได้จัดสิ่งอำนวยความสะดวกไว้อย่างครบครันพร้อมทั้งให้ ความสนุกสนาน แต่สิ่งที่ได้คือความรู้ (Education) ซึ่งพิพิธภัณฑ์แห่งชาติเกาหลีเป็นสถานที่เรียนรู้นอกชั้นเรียน มีนิทรรศการและกิจกรรมให้ผู้เข้าชมได้จดจำ ค้นพบและสร้างจินตนาการแก่ผู้เข้าชม ซึ่งเป็นการสร้างประสบการณ์ (Experience) โดยจัดสภาพแวดล้อมเพื่อเพิ่มเติมประสบการณ์ให้แก่ผู้ชม เครื่องเล่นประกอบความรู้ เสริมการเรียนรู้ที่สัมผัสทดสอบ หรือทดลองได้ จึงกล่าวได้ว่า การสนับสนุนด้านพิพิธภัณฑ์ของรัฐบาลเกาหลีนโยบายหนึ่งที่มีความน่าสนใจ

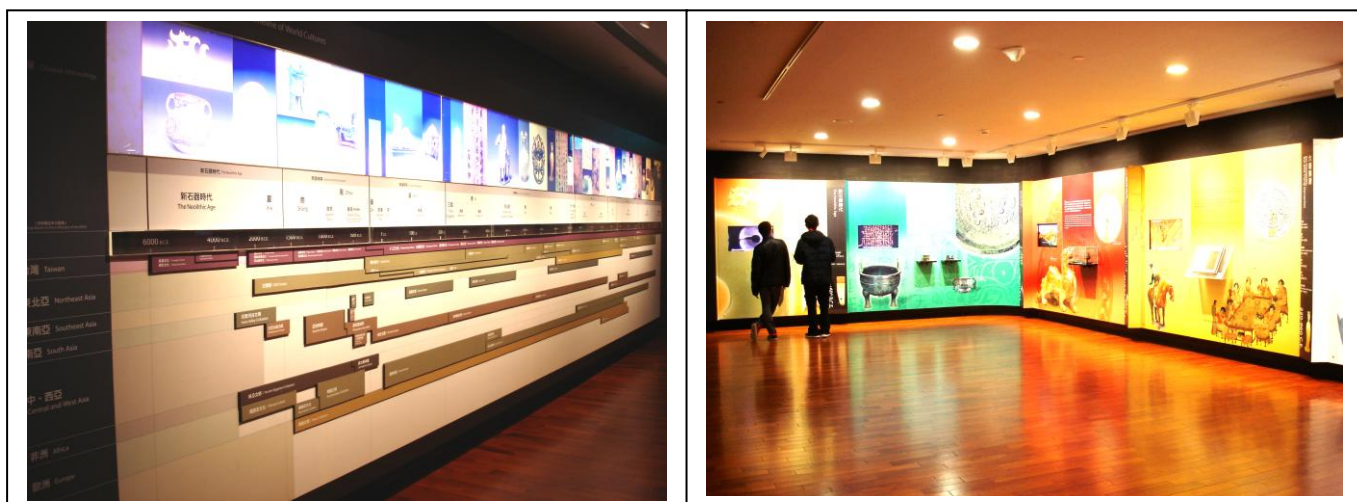
4. เพิ่มเติมพื้นที่พิเศษสำหรับให้ความรู้ประวัติศาสตร์เบื้องต้น เพื่อให้เห็นทั้งภาพรวมและความน่าสนใจ ในรูปแบบของพิพิธภัณฑ์จีน เกาหลี ญี่ปุ่น และไต้หวัน

เนื่องด้วยพิพิธภัณฑ์แห่งชาติมีบทบาทสำคัญในการบอกเล่าประวัติศาสตร์ที่ครอบคลุมระยะเวลายาวนานหลายพันปี ดังนั้นพิพิธภัณฑ์ส่วนใหญ่จะมีพื้นที่ในจุดแรกของห้องนิทรรศการแสดง “เส้นเวลา” บอกลำดับเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ (Timeline / Chronology) ซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่

สำคัญของนิทรรศการที่จะให้ผู้เข้าชมสามารถลำดับเรื่องราว และมองภาพต่าง ๆ ได้อย่างเข้าใจมากขึ้น ซึ่งพิพิธภัณฑ์แห่งชาติในงานวิจัยชิ้นนี้ก็เช่นกัน แต่ละพิพิธภัณฑ์จะมีพื้นที่ “เส้นเวลา” แสดงลำดับเหตุการณ์อยู่ในนิทรรศการ (ยกเว้นพิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวันที่เนื้อหาการจัดแสดงแตกต่างออกไปเป็นเรื่องของธรรมชาติและชาติพันธุ์จึงไม่มีการแสดงลำดับเหตุการณ์)

การจัดแสดงลำดับเหตุการณ์ในพิพิธภัณฑ์แห่งชาติที่พบนั้นจะมีหลายรูปแบบ เช่น พิพิธภัณฑ์แห่งชาติโตเกียวแสดงด้วยรูปแบบทั่วไปเริ่มต้นด้วยปีคริสต์ศักราช ตามด้วยเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และพิพิธภัณฑ์แห่งชาติเกาหลีแสดงด้วยแผนภูมิ แต่รูปแบบการจัดแสดงที่น่าสนใจคือ การจัดแสดง Orientation Gallery ในพิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติไต้หวัน ที่นำเสนอได้น่าสนใจกระชับและชัดเจน ด้วยการใช้องค์ประกอบทั้งที่เป็นแผนภูมิประกอบภาพและจัดนิทรรศการบรรยายความสำคัญของศิลปวัตถุและโบราณวัตถุที่พิพิธภัณฑ์จัดแสดงโดยสังเขปนับว่าเป็นรูปแบบที่น่าสนใจ

แผนภูมิและนิทรรศการอธิบายลำดับเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ ในส่วน of Orientation Gallery ในพิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติไต้หวัน

อนึ่ง นอกจากการจัดแสดง “เส้นเวลา” บอกลำดับเหตุการณ์ในพิพิธภัณฑ์แห่งชาติของทั้ง 4 ประเทศประเทศแล้ว ในส่วนของพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติก็ให้ความสำคัญกับการนำเสนอในรูปแบบนี้เช่นกัน โดย “เส้นเวลา” ในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติมักจะโยงเทียบเหตุการณ์ของชาติกับเหตุการณ์ของโลกด้วย ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วในส่วน “สรุป - ชาติ : ประเด็นสำคัญและภาพประกอบสร้างในความเหมือนและต่าง” ที่ผ่านมา

สำหรับพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร ของไทยนั้น จัดแสดงประวัติความเป็นมาของชาติที่ยาวนานไม่ต่างจากพิพิธภัณฑ์แห่งชาติโดยทั่วไป นอกจากนั้นรูปแบบและเรื่องราวที่จัดแสดงจะแยกกระจายอยู่ตามพระที่นั่งและอาคารต่าง ๆ ที่มีอยู่หลายหลัง (ดู “ผังห้องจัดแสดงพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระนคร” หน้า 288 -289) ถ้าพิพิธภัณฑ์มีพื้นที่เฉพาะสำหรับ Orientation Gallery ให้ความรู้เช่นเดียวกับพิพิธภัณฑ์พระราชวังแห่งชาติไต้หวัน น่าจะเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อการชมนิทรรศการภายในพิพิธภัณฑ์แห่งนี้มากยิ่งขึ้น

รูปแบบที่ 2 พิจารณาจากโครงสร้างโดยรวมทั้งจากพิพิธภัณฑ์แห่งชาติและพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติของ 4 ประเทศเพื่อขยายเวลาและเนื้อหาประวัติศาสตร์ให้มีความสมบูรณ์เพิ่มมากขึ้น ดังได้กล่าวในข้างต้นแล้วว่า พิพิธภัณฑ์แห่งชาติ 46 แห่ง สังกัดกรมศิลปากร ไม่มีพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติ ส่วนใหญ่จะเป็นพิพิธภัณฑ์แห่งชาติที่เน้นศิลปะและโบราณคดี³ โดยเฉพาะพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร ซึ่งมีเรื่องราวการนำเสนอไม่ต่างจากพิพิธภัณฑ์แห่งชาติของ จีน ญี่ปุ่น เกาหลี และได้เห็นเท่าใดนัก กล่าวคือแสดงให้เห็นถึงความรุ่งเรืองทางวัฒนธรรมของชาติผ่านโบราณวัตถุและศิลปวัตถุที่เป็นสมบัติอันล้ำค่า แต่สิ่งที่แตกต่างกันคือ 4 ประเทศมีพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติที่จัดแสดงเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ให้เรื่องราวของชาติที่นำเสนอผ่านองค์กรของรัฐมีเนื้อหาครอบคลุมต่อเนื่องจากสมัยโบราณมาจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะประวัติศาสตร์สมัยใหม่ที่มีผลเกี่ยวข้องถึงปัจจุบัน ภาพความเป็นมาของชาติที่ถ่ายทอดให้แก่คนรุ่นหลังจึงค่อนข้างสมบูรณ์ ดังนั้นถ้าพิพิธภัณฑ์ของไทยมีส่วนเพิ่มเข้ามาของพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติ ดังเช่นประเทศจีน ญี่ปุ่น เกาหลี และได้เห็นกันว่าจะช่วยให้ภาพความเป็นมาของชาติครอบคลุมมากขึ้น โดยการขยายเวลาและเนื้อหาสามารถทำได้ในหลายรูปแบบคือ

2.1 เพิ่มพื้นที่ห้องนิทรรศการใหม่ภายในอาคารพิพิธภัณฑ์เดียวกัน ในรูปแบบของพิพิธภัณฑ์แห่งชาติจีน ที่มีนิทรรศการ “จีนโบราณ” และ “เส้นทางแห่งการฟื้นฟู” อยู่ในอาคารเดียวกัน

2.2 สนวกพิพิธภัณฑ์ใหม่เข้ามาอยู่ในระบบเดียวกันและปรับเนื้อหา ในรูปแบบเดียวกันกับ “ระบบพิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวัน” ที่นำเอาพิพิธภัณฑ์ใหม่ 3 แห่ง เข้ามาอยู่ในระบบเดียวกัน

2.3 สร้างพิพิธภัณฑ์ใหม่ จัดทำเป็นอุทยานพิพิธภัณฑ์ (Museum Park) ในรูปแบบเดียวกับพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติไต้หวัน

การขยายเวลาและเนื้อหาในนิทรรศการด้วยการสร้างพิพิธภัณฑ์แห่งใหม่ ในแบบ 2.3 เป็นวิธีการที่ต้องใช้เวลาค่อนข้างยาวนานและใช้งบประมาณจำนวนมาก แต่ผลที่ได้ก็สามารถกำหนดเนื้อหาและสร้างพื้นที่ให้ มีเรื่องราวตามแนวทางที่กำหนดไว้ได้สะดวก โดยเฉพาะการสร้างเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่ตั้งพิพิธภัณฑ์ อาคารสถาปัตยกรรม และเรื่องราวที่จัดแสดง พิพิธภัณฑ์ที่สร้างขึ้นใหม่และมีความสมบูรณ์ทั้ง รูปแบบอาคาร

³ ยกเว้น “พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กาญจนบุรี” ที่มีลักษณะพิเศษเน้นในเรื่อง ชาติพันธุ์วิทยา นำเสนอเรื่องราวของคนทุกเชื้อชาติเผ่าพันธุ์บนแผ่นดินไทย

สถานที่ เนื้อหา และการนำเสนอ ในโครงการวิจัยชิ้นนี้คือ พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติไต้หวัน ด้วยเหตุนี้ส่วนใหญ่ในการสร้างพิพิธภัณฑ์แห่งใหม่ผู้รับผิดชอบจึงพยายามเลือกพื้นที่ก่อสร้างพิพิธภัณฑ์ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับแนวเรื่อง (Theme) ที่พิพิธภัณฑ์จะนำเสนอ เพื่อเพิ่มความน่าสนใจและความน่าเชื่อถือให้กับเรื่องราวที่จัดแสดง

อย่างไรก็ตาม ประเด็นสำคัญที่จะต้องตระหนักเบื้องต้นคือ ภาพของชาติที่ต้องการนำเสนอให้ประชาชนได้รับรู้และเข้าใจจะต้องมีความชัดเจนแน่นอน จึงจะสามารถกำหนดสถานที่ตั้งพิพิธภัณฑ์ รวมทั้งรูปแบบของสถาปัตยกรรมได้อย่างสอดคล้องกับภาพที่ต้องการนำเสนอ ดังเช่นพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติไต้หวัน เลือกที่จะนำเสนอให้เห็นถึงความเป็นพหุสังคมของชาติ จึงเป็นเหตุผลหนึ่งของการเลือกสถานที่ตั้งพิพิธภัณฑ์ที่เขต Annan ไถหนาน เนื่องจากสถานที่ดังกล่าวเป็นชุมชนโบราณที่มีชนพื้นเมืองอาศัยอยู่เป็นครั้งแรก และเป็นจุดซึ่งผู้คนจากภายนอกที่เดินทางไปยังไต้หวันใช้เป็นที่พักปะกัน จนกระทั่งพัฒนาเป็นแหล่งรวมผู้คนที่หลากหลายเชื้อชาติในช่วงแรก ๆ ของประวัติศาสตร์ไต้หวัน อีกทั้งความเป็นพหุสังคมยังแสดงออกผ่านรูปแบบทางสถาปัตยกรรม ทำให้ภาพและเรื่องราวที่ต้องการนำเสนอมีน้ำหนักและมีความชัดเจนเพิ่มมากขึ้น

นอกจากนี้ พื้นที่แห่งใหม่ของพิพิธภัณฑ์ใหม่ยังมีความสะดวกที่จะจัดการวางแผนในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างคล่องตัวมากกว่าการดำเนินงานบนพื้นที่เดิมซึ่งมีสิ่งปลูกสร้างอยู่แล้ว ตัวอย่างหนึ่งจากพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติไต้หวันคือ พิพิธภัณฑ์สามารถออกแบบสภาพภูมิทัศน์รอบนอก พร้อมทั้งจำลองสิ่งของ สถานการณ์ และรูปปั้นผู้คนเหมือนจริง จัดให้สอดคล้องกับแนวเรื่อง (Theme) ที่พิพิธภัณฑ์ต้องการนำเสนอ เพื่ออธิบายเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ให้มีความชัดเจน น่าสนใจ และสัมผัสได้จริง

ในกรณีของไทย การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์สำคัญที่ผ่านมามักจะตั้งอยู่บนพื้นที่หรืออาคารเก่าที่อาจจะเคยมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ แต่ประวัติศาสตร์นั้นอาจจะไม่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับภาพหรือแนวเรื่องที่พิพิธภัณฑ์นั้นจัดแสดง

อนึ่งเนื่องจากประวัติศาสตร์ชาติมีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นมากมายมหาศาล การที่พิพิธภัณฑ์จะสามารถนำเสนอเรื่องราวและตัวตนของชาติให้มีความสมบูรณ์ชัดเจนเป็นไปตามเป้าหมายของพิพิธภัณฑ์ หรืออาจจะกล่าวได้ว่าเป็นไปตามอุดมการณ์ของชาติที่ต้องการใช้พิพิธภัณฑ์เป็นเครื่องมือในการสร้างรูปแบบของชาติ เพื่อให้ประชาชนและผู้เข้าชมทั่วไปได้รู้จักและเข้าใจได้นั้น นอกจาก 3 รูปแบบที่กล่าวมาแล้วคือ 1) เพิ่มพื้นที่ห้องนิทรรศการใหม่ 2) ผนวกพิพิธภัณฑ์จัดระบบใหม่ 3) สร้างพิพิธภัณฑ์ใหม่ การเขียนประวัติศาสตร์หรือประวัติศาสตร์นิพนธ์ก็เป็นองค์ประกอบสำคัญ ช่วยให้สาระที่นำเสนอเป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ และมีความสมบูรณ์ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ครบถ้วน ซึ่งปกติแล้วพิพิธภัณฑ์จะต้องมีการกำหนดแนวเรื่อง (Theme) ที่จะนำเสนออย่างชัดเจนตั้งแต่เริ่มแรก พร้อมทั้งมีการศึกษาวิจัยประมวลเรื่องราวต่าง ๆ จากหลักฐานและข้อมูลที่มีอยู่ ผ่านการเลือกสรรและนำมาเรียบเรียงตามแนวทาง “การเขียนประวัติศาสตร์” หรือ “ประวัติศาสตร์นิพนธ์” (Historiography) และองค์ความรู้ที่ได้จากประวัติศาสตร์นิพนธ์นั้นจะเป็นกรอบและแนวทางของการจัดแสดง ตัวอย่างพิพิธภัณฑ์ที่มีการวางแผนทางและมีการศึกษาวิจัยประวัติศาสตร์ก่อนที่จะนำเสนอเป็นนิทรรศการ คือ พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติ

ไต้หวัน โดยพิพิธภัณฑ์แห่งนี้แห่งนี้ตั้งเป้าหมายไว้ว่า “ต้องการสร้างประวัติศาสตร์จากมุมมองของชาวไต้หวันเอง ไม่ใช่จากมุมมองของจีนตามที่เคยมีมาแต่โบราณ” (Hsieh, 2017)

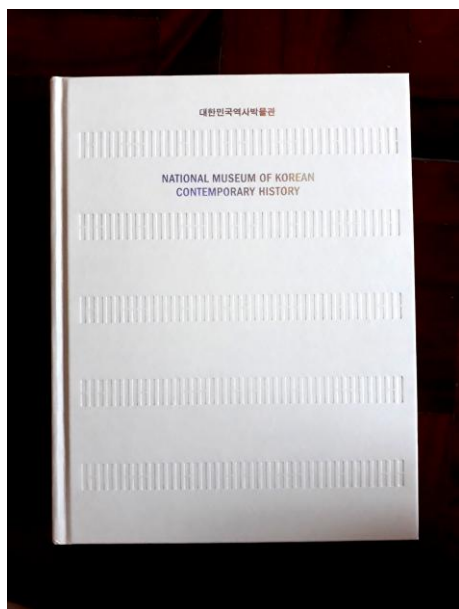
เว็บไซต์ของพิพิธภัณฑ์ (National Museum of Taiwan History, 2018) ได้อธิบายให้เห็นการกำหนดแนวทางและขั้นตอนการดำเนินการไว้ว่า พิพิธภัณฑ์ได้กำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจนไว้ตั้งแต่เริ่มต้นในระยะแรก (ค.ศ. 1992 – 1999) ที่จะแสดงให้เห็นถึงความมั่งคั่งและความหลากหลายของไต้หวัน หลังจากนั้นต่อมาในระยะที่ 2 (ค.ศ. 1999 – 2007) ซึ่งเป็นระยะเตรียมการ 8 ปี ได้กำหนดกรอบหลักการจัดแสดงและศึกษากันกันว่าประวัติศาสตร์ไต้หวันของนักวิชาการทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมถึงรวบรวม สะสม ชื้อ หรือรับมอบ สิ่งของต่าง ๆ ที่จะนำมาจัดแสดง และในระยะที่ 3 (ค.ศ. 2007–2011) ซึ่งเป็นระยะการเริ่มงานในช่วงเวลา 4 ปี มีการสร้างอาคารสำนักงานขึ้นเป็นอาคารแรก การค้นคว้าศึกษาทางวิชาการ ทั้งการวิจัย เตรียมสิ่งของ และนิทรรศการก็ยังคงดำเนินต่อมาพร้อม ๆ กับงานก่อสร้างอาคารหลังอื่นๆ (National Museum of Taiwan History, 2018) นอกจากการใช้เวลาในขั้นตอนดังกล่าวแล้ว การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องก็มีความสำคัญและต้องใช้เวลา ด้วยเช่นกัน Hsieh, Shih Yuan หัวหน้าแผนกวิจัยพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติไต้หวัน ได้อธิบายถึงวิธีรวบรวมข้อมูลและหลักฐานต่าง ๆ ว่า “เรื่องของประชาชนและสังคมซึ่งเป็นแกนสำคัญของนิทรรศการที่นี้ส่วนใหญ่จะไม่มีบันทึกไว้ในเอกสาร จะเป็นเรื่องของการบอกเล่าจากสิ่งของ จากภาพ การเริ่มหาข้อมูลจะต้องเริ่มจากเอกสาร แล้วจึงตามไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากสัมภาษณ์หาประชาชน เก็บรวบรวมสิ่งของและภาพ ซึ่งพิพิธภัณฑ์แห่งนี้จะมีบันทึกเสียงไว้เป็นจำนวนมาก และมีหลักฐานที่หลากหลาย เช่น ภาพถ่าย สิ่งของ เครื่องใช้ การศึกษาประวัติศาสตร์ผู้คนนั้นการบันทึกเสียงหรือการบอกเล่าเป็นเรื่องสำคัญมาก ข้อมูลจากเอกสารอย่างเดียวไม่เพียงพอ” (Hsieh, 2017)

ด้วยขั้นตอนที่กล่าวในข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่าการเตรียมเรื่องประวัติศาสตร์เพื่อจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์นั้นต้องใช้เวลา มีการวางแผนในการดำเนินการอย่างดี เรื่องราวของชาติที่นำมาจัดแสดงจึงจะมีความชัดเจนเป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้

พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ร่วมสมัยแห่งชาติเกาหลีเป็นอีกแห่งหนึ่งที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาค้นคว้าสำหรับงานประวัติศาสตร์นิพนธ์ก่อนที่พิพิธภัณฑ์จะเริ่มดำเนินการในขั้นตอนอื่น ๆ เหตุผลน่าจะเป็นเพราะพิพิธภัณฑ์แห่งนี้เป็นพิพิธภัณฑ์ร่วมสมัยนำเสนอประวัติศาสตร์สมัยใหม่ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์จำนวนหนึ่งยังมีชีวิตอยู่ การเลือกเรื่องที่จะนำมาจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์จึงต้องให้ความสำคัญและระมัดระวัง ซึ่ง Kim, Kwon Jung ภัณฑารักษ์พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ร่วมสมัยแห่งชาติเกาหลีได้อธิบายวิธีการศึกษาและเขียนประวัติศาสตร์เพื่อใช้สำหรับการจัดแสดงว่า “เริ่มต้นจะมีคณะกรรมการจัดเรื่อง และกำหนด Theme ของนิทรรศการ หลังจากนั้นจะกำหนดเป้าหมายว่าต้องการแสดงให้เห็นว่า “เกาหลี” คืออะไร หากคำตอบว่าเกาหลีในปัจจุบันมีที่มาอย่างไร ได้คำตอบว่าเกาหลีก้าวมาสู่ปัจจุบันได้มีขั้นตอน 2 อย่างคือ 1) การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งประกอบด้วยเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม 2) การเปลี่ยนแปลงทางประชาธิปไตย หลังจากนั้นในแต่ละหัวข้อก็จะแบ่งแยกออกเป็นหัวข้อใหญ่ กลาง เล็ก และย่อย ต่อ ๆ มา เนื่องจากพิพิธภัณฑ์แห่งนี้เป็นพิพิธภัณฑ์ทางด้านประวัติศาสตร์

จึงเน้นเรื่องของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามลำดับเวลา...” (Kim, 2016) และได้กล่าวเพิ่มเติมชี้ให้เห็นว่าการค้นคว้าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของพิพิธภัณฑ์ โดยกล่าวว่า “... พิพิธภัณฑ์ไม่ได้มีหน้าที่เฉพาะในการจัดแสดงสิ่งของเรื่องราวเท่านั้น แต่พิพิธภัณฑ์ยังมีหน้าที่ในการให้การศึกษา เผยแพร่ความรู้ และทำงานวิจัยว่าสิ่งที่ได้มาถูกต้องหรือไม่ พิพิธภัณฑ์มีหน้าที่มากมาย” (Kim, 2016)

ด้วยแนวเรื่องที่ชัดเจนและการดำเนินการอย่างเป็นระบบทำให้พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ร่วมสมัยแห่งชาติเกาหลีมีประวัติศาสตร์นิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ มีข้อมูลและหลักฐานต่าง ๆ ของประวัติศาสตร์ร่วมสมัยเรียบเรียงเป็นหนังสือขนาดใหญ่มีความยาว 400 กว่าหน้า และองค์ความรู้จากหนังสือเล่มดังกล่าวจะเป็นต้นเรื่องที่ถูกนำมาใช้เป็นแกนหลักของนิทรรศการที่จะจัดขึ้น รวมทั้งเป็นข้อมูลที่ใช้ในเอกสารเผยแพร่อื่น ๆ ของพิพิธภัณฑ์ด้วย เช่น หนังสือนำชม หรือแผ่นพับประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

หนังสือเรียบเรียงประวัติศาสตร์
ร่วมสมัยเกาหลีที่จะใช้เป็นแนวทางจัดนิทรรศการ

รูปแบบด้านในหนังสือที่ประกอบ
ด้วยเนื้อหาและหลักฐานต่าง ๆ ที่เตรียมไว้สำหรับ
นิทรรศการที่จะจัดแสดง

หนังสือนำชมและแผ่นพับประชาสัมพันธ์พิพิธภัณฑ์

จากตัวอย่างที่กล่าวมาแล้วสะท้อนให้เห็นว่าการกำหนดกรอบเรื่อง การจัดหาข้อมูลและหลักฐาน เพื่อเขียนประวัติศาสตร์นิพนธ์ถือเป็นการเตรียมความพร้อมที่มีความสำคัญที่จะช่วยให้การจัดนิทรรศการของพิพิธภัณฑ์มีความสมบูรณ์และชัดเจน วิธีการดังกล่าวจึงเป็นแบบอย่างหนึ่งที่น่าสนใจสำหรับไทย

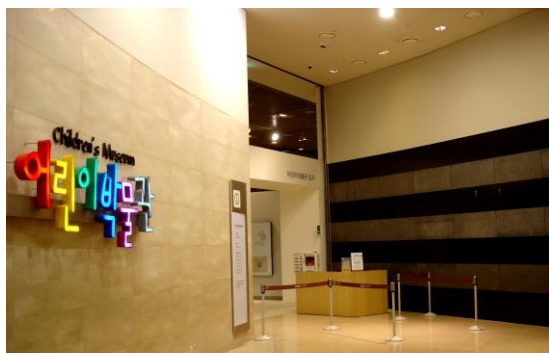
โดยเฉพาะในประเด็นการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน การใช้เวลาสำหรับการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ รอบครอบเพื่อให้ได้ประวัติศาสตร์นิพนธ์ที่มีประโยชน์ใช้ได้จริงอย่างมีคุณภาพ

รูปแบบที่ 3 เพิ่มส่วนของพิพิธภัณฑ์เด็ก

การมี “พื้นที่พิเศษ” สำหรับเด็กในพิพิธภัณฑ์อาจจะถือได้ว่าเป็นเรื่องปกติในต่างประเทศ รวมทั้งในพิพิธภัณฑ์ของโครงการวิจัยชิ้นนี้ ซึ่งพิพิธภัณฑ์บางแห่งอาจจะเป็นระบบชัดเจนโดยตั้ง “พิพิธภัณฑ์เด็ก” ในฐานะที่ส่วนย่อยในพิพิธภัณฑ์หลัก

การวิจัยในครั้งนี้พบว่า เกาหลีเป็นประเทศที่ให้ความสำคัญกับ “พิพิธภัณฑ์เด็ก” มากที่สุด โดยพิพิธภัณฑ์ 2 แห่งที่เป็นแหล่งข้อมูลของงานวิจัยชิ้นนี้ คือ พิพิธภัณฑ์แห่งชาติเกาหลีและพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ร่วมสมัยแห่งชาติเกาหลีนั้น มี “พิพิธภัณฑ์เด็ก” เป็นส่วนหนึ่งรวมอยู่ในพิพิธภัณฑ์หลักด้วย เรื่องราวที่จัดแสดงใน “พิพิธภัณฑ์เด็ก” เป็นเรื่องราวและโครงเรื่องเดียวกันกับพิพิธภัณฑ์หลัก โดยจัดรูปแบบ สรุปย่อเนื้อหา ใช้สิ่งของจัดแสดงและมีวิธีการอธิบายที่น่าสนใจสามารถเข้าถึงและเข้าใจง่าย เหมาะสำหรับเด็ก

พิพิธภัณฑ์เด็กและกิจกรรม
ในพิพิธภัณฑ์แห่งชาติเกาหลี

พิพิธภัณฑ์เด็กและกิจกรรม
ในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ร่วมสมัยแห่งชาติ

เมื่อตรวจสอบถึงความเป็นมาของพิพิธภัณฑ์เด็กที่เป็นส่วนย่อยของพิพิธภัณฑ์หลักในประเทศเกาหลีพบว่า พัฒนามาจาก “Korean Children Center” ซึ่งจัดตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1970 คล้ายศูนย์สวัสดิการสังคมโดยศูนย์ตั้งอยู่ตามพื้นที่ต่าง ๆ เช่น ในสวนสัตว์ สวนสาธารณะเพื่อให้เด็ก ๆ ได้ใช้เป็นสถานที่ฝึกทักษะและฝึกปฏิบัติเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ หลังจากนั้น ในทศวรรษต่อมาใน ค.ศ. 1982

พิพิธภัณฑ์แห่งชาติ Cheong (Cheongju National Museum) จึงได้จัดตั้งพิพิธภัณฑ์เด็กขึ้นเป็นครั้งแรก และ ค.ศ. 2002 พิพิธภัณฑ์แห่งชาติเกาหลีเปิดตัวพิพิธภัณฑ์เด็กภายในพิพิธภัณฑ์ขึ้นมา (Kim Ysaac, 2012).

ปัจจุบันพิพิธภัณฑ์สำคัญ ๆ ของเกาหลีที่มีพิพิธภัณฑ์เด็กกระจายอยู่ทั่วไป โดยพบว่า ใน ค.ศ. 2015 มีจำนวนถึง 20 แห่ง ทั้งนี้พิพิธภัณฑ์ส่วนใหญ่ในเกาหลีเกือบทุกแห่ง มักจะมีพิพิธภัณฑ์สำหรับเด็ก หรือไม่มีมุมเล็ก ๆ ให้เด็กได้เรียนรู้และเพิ่มประสบการณ์ ได้สัมผัสบางสิ่งบางอย่างที่เกี่ยวกับเรื่องราวทาง ประวัติศาสตร์โดยตรง (Suh, Won-Joo, 2015)

พิพิธภัณฑ์เด็กในประเทศเกาหลีมีวัตถุประสงค์อย่างกว้าง ๆ คือ (Suh, Won-Joo, 2015)

1. เพื่อสร้างแรงจูงใจ และปลูกฝังให้เด็กมีความคุ้นเคยกับพิพิธภัณฑ์ ในอนาคตเมื่อเติบโตขึ้นความทรงจำในวัยเด็กจะเป็นพื้นฐานสำคัญช่วยให้เกิดความสนใจในกิจกรรมของพิพิธภัณฑ์และชอบมาพิพิธภัณฑ์ต่อไป
2. เพื่อให้เรียนรู้เรื่องต่าง ๆ ด้วยความสนุกสนาน พิพิธภัณฑ์เด็กจะเป็นสถานที่ให้เด็กเดินทางมา ศึกษาประวัติศาสตร์ในรูปแบบของการทัศนศึกษา ได้รับทั้งความสนุกสนานและมองเห็นเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้อย่างถูกต้อง มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ปัจจุบันน่าจะถือได้ว่าพิพิธภัณฑ์เกาหลีประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ นอกจากจำนวนพิพิธภัณฑ์เด็กที่เพิ่มขึ้นแล้ว สิ่งหนึ่งที่เห็นได้คือภาพของเด็ก ๆ ที่เข้าชมพิพิธภัณฑ์แห่งชาติเกาหลี และพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ร่วมสมัยแห่งชาติเกาหลีด้วยความกระตือรือร้นและสนุกสนานตามพื้นที่ต่าง ๆ ของพิพิธภัณฑ์

ส่วนหนึ่งของเด็กกับกิจกรรมและการเรียนรู้ระหว่างเข้าชมพิพิธภัณฑ์แห่งชาติเกาหลี

ในส่วนพิพิธภัณฑ์จีน ญี่ปุ่น และไต้หวัน แม้จะไม่มี “พิพิธภัณฑ์เด็ก” แต่ก็มีพื้นที่พิเศษให้เด็กได้เรียนรู้ โดยเฉพาะไต้หวันมีพื้นที่พิเศษที่กว้างขวางและกิจกรรมสำหรับเด็กที่น่าสนใจโดยเน้นความรู้เรื่อง ของธรรมชาติและสัตว์ (ดูเพิ่มเติม 192-193 / 205-206)

น่าสังเกตว่านอกจากเรื่องราวของ “ชาติ” แล้วพิพิธภัณฑ์ยังปลูกฝังแนวคิดที่เป็นประโยชน์สอดคล้อง กับวิถีชีวิตจริงในสังคมให้กับเด็ก เป็นการเตรียมคนที่จะเติบโตเป็นพลังสืบสานความเป็นชาติและความเป็น

บุคลากรที่มีคุณภาพให้กับสังคมต่อไป ภาพจริงที่ปรากฏในสังคมกับแนวคิดจากพิพิธภัณฑสถานเป็นไปในทิศทางเดียวกันและส่งเสริมกัน เช่น ความสนใจอย่างกระตือรือร้นที่จะหาความรู้ทั้งที่ในพิพิธภัณฑสถานและสังคมทั่วไป หรือการให้ความสำคัญในการดูแลและรักษาสถาปัตยกรรมชาติ เป็นต้น

ภาพแสดงถึงความนิยมในอ่านหนังสือหาความรู้ของชาวเกาหลีที่มุมสำหรับนั่งพักภายในร้านหนังสือ Kyobo กรุงโซล

ต้นไม้อายุที่มหาวิทยาลัยแห่งชาติ Cheng Kung ไถหนานเสียหายจากการถูกฟ้าผ่ากลางลำต้น ได้รับการรักษาและอนุรักษ์ไว้⁴

สำหรับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร ของไทยรวมทั้งพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอื่น ๆ ซึ่งมีจำนวนเกือบ 50 แห่งนั้น พิพิธภัณฑสถานสำหรับเด็กหรือพื้นที่สำหรับเด็กยังไม่ได้มีการพัฒนา⁵ ดังนั้นการศึกษาและนำส่วนที่ดีจากพิพิธภัณฑสถานเด็กของเกาหลีมาปรับใช้จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ โดยเฉพาะแนวทางการเรียนรู้เพื่อให้เข้าใจประวัติศาสตร์ของชาติได้ง่ายและสนุกสนาน

นอกจากการมีพิพิธภัณฑสถานสำหรับเด็กหรือการเพิ่มพื้นที่สำหรับเด็กแล้ว การติดต่อประสานงานอย่างเป็นระบบระหว่างพิพิธภัณฑสถานและสถานศึกษาเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้พิพิธภัณฑสถานเด็ก รวมทั้งพื้นที่สำหรับเด็ก

⁴ มหาวิทยาลัยแห่งชาติ Cheng Kung จัดโครงการอนุรักษ์ต้น Banyan (Banyan tree conservation project) พร้อมทั้งเขียนคำอธิบายไว้ว่า

“วันที่ 8 สิงหาคม 2015 ต้น Banyan ที่เก่าแก่ที่สุดเป็นอันดับ 2 ถูกได้ฝุ่น Soudelor ทำลายอย่างหนัก แม้ว่าต้นไม้อายุเก่าแก่นี้จะพยายามเอาชีวิตรอดจากพายุ แต่ลำต้นของมันก็แตกเป็น 3 ส่วนตรงรอยต่อที่กิ่งหลัก 3 กิ่งมาบรรจบกัน ส่วนที่เสียหายหนักที่สุดเป็นที่กิ่งทางตะวันตกเฉียงใต้และตะวันตกเฉียงเหนือ ซึ่งกิ่งแรกเกือบจะฉีกออกจากลำต้น และกิ่งหลังมีรอยแตกในบางส่วน ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญด้านพฤกษศาสตร์ NCKU จึงริเริ่ม "โครงการอนุรักษ์ต้น Banyan" (Banyan Tree Conservation Project) โดยสร้างรั้วชั่วคราวล้อมรอบต้นไม้เพื่อปกป้องและรักษามันไว้ ในช่วงของการอนุรักษ์จะมีการตัดแต่งกิ่งก้านสาขาที่แตกหัก และปรับปรุงสภาพการเติบโตของต้นไม้และสิ่งแวดล้อมรอบตัวด้วยความหวังว่าต้นไม้จะฟื้นตัวจากสภาพความเสียหายได้ในไม่ช้า”

⁵ ประเทศไทยมี “พิพิธภัณฑสถานเด็กกรุงเทพมหานคร” ซึ่งอยู่ในความดูแลของกรุงเทพมหานคร เป็นพิพิธภัณฑสถานที่ทำให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสัตว์ ธรรมชาติ และสังคม ส่วนใหญ่จะเน้นกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของเด็ก ไม่ได้เน้นความรู้ทางด้านวิชาการเช่น ประวัติศาสตร์หรือวัฒนธรรม

ในพิพิธภัณฑ์มีเด็กเข้าไปใช้บริการอย่างสม่ำเสมอ จึงเป็นอีกแบบอย่างหนึ่งที่น่าสนใจนำมาปรับใช้ หรือ อาจจะกำหนดเป็นนโยบายให้ชัดเจนและต่อเนื่อง เพื่อให้กิจกรรมต่าง ๆ ในพิพิธภัณฑ์สามารถดำเนินการ และมีประโยชน์แก่เด็กนักเรียนได้อย่างต่อเนื่อง Kim, Yeon Shin ประชาสัมพันธ์ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเกาหลีได้อธิบายวิธีการประชาสัมพันธ์และการทำงานร่วมกับสถานศึกษาที่ผ่านว่า “การที่มีนักเรียนมาเข้าชมหลากหลาย เพราะว่าพิพิธภัณฑ์มีโปรแกรมการศึกษามากมายทั้งสำหรับคนต่างชาติ สำหรับชาวเกาหลี ทั้งระดับระดับผู้ใหญ่ นักเรียนชั้นอนุบาล จนถึงระดับมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ พิพิธภัณฑ์ยังจัดนิทรรศการเคลื่อนที่ออกไปตามภูมิภาคต่าง ๆ (moving exhibition bus) โดยพิพิธภัณฑ์จะส่งรายละเอียด หรือ โปรแกรมนิทรรศการที่จัดแสดงไปยังโรงเรียนต่าง ๆ ทั่วประเทศ ซึ่งแน่นอนว่า พิพิธภัณฑ์และโรงเรียนมีการติดต่อกันอยู่เสมอ มีการจับคู่กัน (matching on) เพราะโรงเรียนมีการสอนประวัติศาสตร์เกาหลี เช่น สอนเรื่องของประวัติศาสตร์ราชวงศ์ Joseon พุทธศาสนาสมัย Silla แต่โรงเรียนไม่มีของจริงให้นักเรียนได้เห็นหรือได้สัมผัส ในขณะที่เรื่องเหล่านี้มีจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑ์ พร้อมกับของสิ่งของที่จัดแสดงให้เห็น ครุตามภูมิภาคจึงต้องการที่จะทราบรายละเอียดเกี่ยวกับโปรแกรม และการจัดแสดงของพิพิธภัณฑ์ และแน่นอนว่ามีการจัดโปรแกรมให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน ดังนั้นทางโรงเรียนอาจจะพานักเรียนมาศึกษาและดูของจริงที่พิพิธภัณฑ์ หรือพิพิธภัณฑ์เคลื่อนที่ อาจจะเดินทางไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ที่ต้องการหรือติดต่อกัน

ส่วนกลุ่มนักเรียนที่เข้ามาชมพิพิธภัณฑ์นั้นแบ่งอย่างกว้าง ๆ ได้เป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่มาชมภายใต้โปรแกรมการศึกษาของพิพิธภัณฑ์ และกลุ่มที่มาโดยทั่วไป กลุ่มที่มาชมภายใต้โปรแกรมการศึกษาของพิพิธภัณฑ์ส่วนใหญ่คือโรงเรียนในระบบ ซึ่งโรงเรียนเหล่านี้จะติดต่อและรับข้อมูลโปรแกรมต่าง ๆ จากพิพิธภัณฑ์ แล้วอาจจะสมัครมาตามโปรแกรมที่พิพิธภัณฑ์จัดไว้ หรือบางครั้งโรงเรียนอาจจะระบุว่าต้องการดูเกี่ยวกับเรื่องอะไร ซึ่งทางพิพิธภัณฑ์จะจัดเสริมให้ ,,,” (Kim, 2016)

ในทำนองเดียวกันกับประเทศญี่ปุ่นที่ระบบการศึกษาให้ความสำคัญกับการออกไปหาความรู้และประสบการณ์นอกชั้นเรียนที่เรียกว่า “Shugakuryoko”(修学旅行) ซึ่งเป็นกิจกรรมสำคัญในหลักสูตร กำหนดให้นักเรียนจะออกไปศึกษาเกี่ยวกับธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมต่างๆ ที่ไม่สามารถเรียนรู้ในห้องเรียน Tsubakizaka Nobuya รองหัวหน้าฝ่ายบริหารโครงการพิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติญี่ปุ่นได้กล่าวถึงบทบาทของพิพิธภัณฑ์ที่ทำงานร่วมกับโรงเรียน เพื่อให้ความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์กับนักเรียนที่มาเข้าชมพิพิธภัณฑ์ไว้ว่า “นอกจากการมาเที่ยวชมส่วนตัวแล้ว พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ยังเป็นสถานที่หนึ่งในกิจกรรม Shugakuryoko สำหรับนักเรียนที่เรียนประวัติศาสตร์ โดยพิพิธภัณฑ์และโรงเรียนทำงานประสานกัน เช่น พิพิธภัณฑ์จัดทำวิดีโอสารคดีการเข้าชมประกอบด้วยเนื้อหาที่จัดแสดงและส่งไปให้โรงเรียน โดยเนื้อหาที่จัดทำนั้นต้องสอดคล้องกับหลักสูตรของโรงเรียนเพื่อที่นักเรียนจะได้มีความสนใจ และในการมาชมนิทรรศการนั้นนอกจากจะมีแบบฝึกหัดของโรงเรียนแล้ว พิพิธภัณฑ์ยังจัดทำชีทแบบฝึกหัดที่เรียกว่า Work Sheet เตรียมไว้ด้วย” (Tsubakizaka, 2559)

การเตรียมพร้อมและการทำงานประสานกันระหว่างพิพิธภัณฑ์และสถานศึกษาก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้พิพิธภัณฑ์ไม่ได้มีเพียงความสนุกสนานน่าสนใจ แต่สร้างความสนใจทางวิชาการให้แก่เด็กนักเรียน

ช่วยให้ความรู้ที่พิพิธภัณฑ์จัดทำขึ้นนั้นได้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า มีนักเรียนเข้าชมอย่างสม่ำเสมอและตรงตามเป้าหมายทั้งของสถานศึกษาและช่วยให้สาระเรียนรู้ที่สัมผัสได้ด้วย

ในท้ายที่สุด ไม่ว่าจะนำรูปแบบใดจากพิพิธภัณฑ์แห่งไหนมาเป็นต้นแบบแล้วปรับใช้ให้เหมาะสมทั้งกับพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร หรืออาจจะรวมถึงพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอื่น ๆ ก็ตาม สิ่งสำคัญที่จะต้องตระหนักถึงอีกประการหนึ่งคือ ความสะดวกในการเดินทางไปยังพิพิธภัณฑ์นั้น ๆ ถือเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้คนไม่เพียงแต่จะเดินทางไปถึง แต่ยังช่วยให้ได้รู้จักพิพิธภัณฑ์จากประสบการณ์จริงด้วย มีคำกล่าวไว้ว่า “...พิพิธภัณฑ์จะเกิดประโยชน์กับผู้คนก็ต่อเมื่อผู้คนเหล่านั้นใช้ประโยชน์จากพิพิธภัณฑ์ และพวกเขาจะใช้บริการพิพิธภัณฑ์ก็ต่อเมื่อพวกเขารู้จักและให้ความสนใจในพิพิธภัณฑ์ ซึ่งความสนใจเหล่านั้นจะเกิดขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อพิพิธภัณฑ์สามารถสื่อความหมายของสิ่งที่พวกเขาถือครองให้ผู้คนเหล่านั้นเข้าถึงได้...” (Dean & Edson, 2013) ข้อความนี้อาจจะถูกตีความว่าหมายถึง การถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับโบราณวัตถุสิ่งของที่จัดแสดง นิทรรศการ และอื่น ๆ อย่างไรก็ตามการทำให้ผู้คน “รู้จัก” พิพิธภัณฑ์ไม่ได้หมายถึง “การสื่อด้วยตัวอักษร” เท่านั้น แต่การที่ผู้คนได้รู้จักสถานที่และไปถึงสถานที่ได้ด้วยความสะดวกก็ถือว่าเป็นความจำเป็นที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน

ในงานวิจัยชิ้นนี้ พบว่าทุกพิพิธภัณฑ์ที่ศึกษาให้ความสำคัญกับเรื่องการเดินทางเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ พิพิธภัณฑ์ทุกแห่งสามารถเดินทางไปถึงด้วยยานพาหนะเกือบทุกประเภท แม้แต่พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติได้หวนที่สร้างขึ้นในเขตเมืองใหม่ที่อยู่ไกลจากใจกลางเมืองไถหนานก็สามารถเดินทางจากย่านใจกลางเมืองไปถึงภายในเวลา 1 ชั่วโมงด้วยรถโดยสารประจำทางที่มีอยู่ทั่วไป ส่วนการเดินทางไปยังพิพิธภัณฑ์ที่น่าสนใจและทันสมัยมากที่สุดคือ การเดินทางไปยังพิพิธภัณฑ์แห่งชาติเกาหลีโดยรถไฟใต้ดินที่ทั้งสะดวกและทันสมัย รัฐบาลได้สร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทาง เช่น ปรับเส้นทางและย้ายประตูทางออกจากสถานีรถไฟใต้ดินที่เคยอยู่ด้านข้างนอกพิพิธภัณฑ์ให้ตรงเข้ามาอยู่ภายในบริเวณพิพิธภัณฑ์ ทั้งหมดนี้ เป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นว่าการเดินทางเป็นปัจจัยสำคัญทำให้คนรู้จักและสามารถที่จะเข้าถึงพิพิธภัณฑ์ได้ จึงเป็นองค์ประกอบที่รัฐบาลต้องให้ความสำคัญ

เส้นทางจากสถานีรถไฟใต้ดินไปยังพิพิธภัณฑ์แห่งชาติเกาหลี

ประตูทางออกจากสถานีรถไฟใต้ดิน
ที่ย้ายเข้ามาอยู่ภายในบริเวณพิพิธภัณฑ์แห่งชาติเกาหลี

ในส่วนของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติของไทยหลายแห่งการเดินทางไปยังไม่สะดวกเท่าที่ควร การปรับปรุงเรื่องการเดินทางเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้พิพิธภัณฑ์ที่ลงทุนไปนั้นได้ใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าและคุ้มค่า

ส่งท้าย

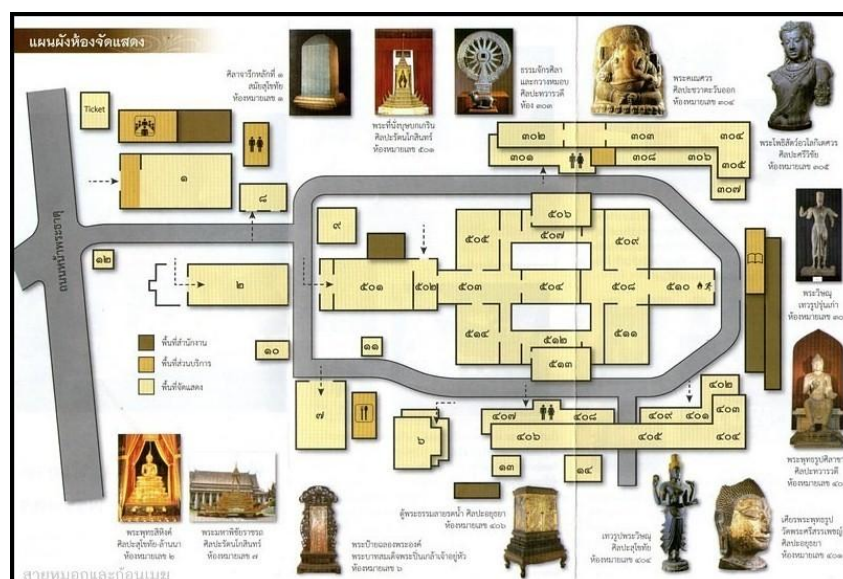
พิพิธภัณฑ์แห่งชาติภายใต้การดูแลของรัฐเป็นองค์กรที่ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นสถานที่รวบรวมเก็บรักษาวัฒนธรรมทางวัตถุที่ได้รับการคัดเลือกแล้ว เพื่อนำมาจัดแสดง จัดกลุ่มให้คำบรรยาย หรือแปลความหมายเพื่อสะท้อนถึงคุณค่าทางความคิด ความรู้สึกในการเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม และที่สำคัญที่สุดคือการแสดงถึงลักษณะเฉพาะของความเป็นชาติ ซึ่งลักษณะเฉพาะที่พิพิธภัณฑ์นำเสนอจะเป็นปัจจัยเสริมสร้างความรู้สึกร่วมกัน การรวมตัว ความสามัคคี ความเข้าใจที่มีอยู่บนเส้นทางในระดับเดียวกัน โดยเฉพาะทำให้รู้สึกเป็นชาติบนพื้นฐานและความสำเร็จร่วมกัน ดังนั้นรัฐควรที่จะต้องส่งเสริมให้มีความทันสมัยและก้าวหน้าต่อไป ในอนาคตพิพิธภัณฑ์ก็จะต้องมีความสำคัญเพิ่มขึ้นทั้งในฐานะแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญเกี่ยวกับชาติอีกแห่งหนึ่ง รวมทั้งเป็นสถานที่สร้างความรู้สึกร่วมในอัตลักษณ์แห่งชาติ ดังที่มีผู้กล่าวถึงความตื่นตัวที่ทั่วโลกมีต่อพิพิธภัณฑ์ตั้งแต่ยุคเริ่มต้น จนถึงความสำคัญของพิพิธภัณฑ์ที่มีต่อสังคมโลกปัจจุบันว่า “...ในช่วงยุค 1980 มีความตื่นตัวในระดับนานาชาติในการสร้างพิพิธภัณฑ์ และมีผู้เข้าชมเพิ่มมากขึ้น พิพิธภัณฑ์กลายเป็นสถาบันที่คุ้นเคยในชีวิตประจำวันและในแวดวงวิชาการ...” และ “...ช่วงปลายศตวรรษที่ 20 ยากที่จะหาคนรู้หนังสือที่ไม่สนใจเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์ และยากที่จะจินตนาการถึงโลกที่ปราศจากพิพิธภัณฑ์ได้ พิพิธภัณฑ์ปรากฏอยู่ในทุกหนทุกแห่ง และเป็นสถานที่ที่ทรงคุณค่าอย่างยิ่ง...” (Crane, 2000)

ด้วยคุณค่าและพลังของ “พิพิธภัณฑ์” ในการประกอบสร้างภาพของชาติให้ปรากฏเห็นได้จากนิทรรศการ พิพิธภัณฑ์จึงมีบทบาทต่อชาติและกลายเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้สำหรับรัฐสมัยใหม่ จีน ญี่ปุ่น เกาหลี และได้หันมาใส่ใจงบประมาณ และเวลาอย่างมากมาย และจริงจัง ในการสร้างพัฒนาพิพิธภัณฑ์แห่งชาติและพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติของตน ส่งผลให้ในปัจจุบันทั้ง 4 ประเทศมีพิพิธภัณฑ์ที่ทันสมัยอยู่ในอันดับต้น ๆ ของโลก

ประเด็นสำคัญประการหนึ่งอันเป็นผลจากการวิจัยในครั้งนี้พบว่า ประเทศดังกล่าวข้างต้นได้ใช้พิพิธภัณฑ์เป็นกำลังสำคัญและเป็นเครื่องมือหนึ่งในการเสริมสร้างความมั่นคงให้กับชาติ ด้วยการให้ความรู้และสร้างแนวคิดของผู้คนให้อยู่บนเส้นทางเดียวกันมีความทรงจำเกี่ยวกับเรื่องของ “ชาติ” จากภาพที่พิพิธภัณฑ์นำเสนอ ในขณะที่เดียวกันก็เป็นปฏิบัติการของการสร้างความรู้สึกร่วมกันโดยรัฐด้วย (เบน แอนเดอร์สัน, 2552 ; ธงชัย วินิจจะกูล, 2009) อย่างไรก็ตามในขณะที่พิพิธภัณฑ์มีบทบาทเพิ่มมากขึ้น การเรียนรู้ การเลือกรับ และปรับเปลี่ยนข้อดีที่มีประโยชน์เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาระบบพิพิธภัณฑ์แห่งชาติของไทย จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ประเทศไทยจะต้องให้ความสำคัญอย่างจริงจัง เพื่อความรู้ความเข้าใจเรื่องของชาติไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ควรให้ความสำคัญต่อ “พิพิธภัณฑ์เด็ก” การเตรียมความพร้อม ปลูกฝังความสนใจ และสร้างความคุ้นเคยให้เด็กและเยาวชนต่อพิพิธภัณฑ์ รวมทั้งวิธีสร้างแนวคิดและแนวทางที่พิพิธภัณฑ์และสังคมส่งเสริมกัน ทั้งหมดนี้เป็นประเด็นที่มีนัยสำคัญควรที่จะได้รับการสนับสนุนให้มีการศึกษาที่ลึกซึ้งต่อไป

ผังห้องจัดแสดง

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร

ที่มา : <https://www.bloggang.com/mainblog.php?id=morkmek&month=27-10-2014&group=10&gblog=91>

1. พระที่นั่งศิวโมกขพิมาน
ห้องประวัติศาสตร์ชาติไทย
2. พระที่นั่งพุทไธสวรรย์
3. อาคารมหาสุรสิงหนาท
ประวัติศาสตร์ศิลปะไทยก่อนพุทธศตวรรษที่ 18
 301. ศิลปะเอเชีย
 302. ก่อนประวัติศาสตร์
 303. ศิลปะทวารวดี
 304. ศิลปะขอม
 305. ศิลปะศรีวิชัย
 306. เทวรูปรุ่นเก่า
 307. ศิลปะลพบุรี
4. อาคารประพาสพิพิธภัณฑสถาน
ประวัติศาสตร์ศิลปะไทยตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 18
 401. ประติมากรรมขนาดใหญ่
 402. ศิลปะล้านนา
 403. เทวรูปสุโขทัย
 404. ศิลปะสุโขทัย-อยุธยา

405. ศิลปะอยุธยา
406. ศิลปะรัตนโกสินทร์
407. ประณีตศิลป์
408. เงินตรา ธนบัตร
5. พระที่นั่งอิศราวินิจฉัย และหมู่พระวิมาน
 501. พระที่นั่งอิศราวินิจฉัย – ห้องจัดแสดงนิทรรศการหมุนเวียน
 502. มุขกระสัน – เครื่องมหรรมภัณฑ์
 503. พระที่นั่งภูมิขมณเฑียร – เครื่องราชยานคานหาม
 504. พระที่นั่งวายุสถานอมเรศ – เครื่องทอง
 505. พระที่นั่งทักษิณภูมิข – การแสดงและการละเล่น
 506. พระที่นั่งวสันตพิมาน (บน) – เครื่องงาช้าง
 507. พระที่นั่งวสันตพิมาน (ล่าง) – เครื่องถ้วย
 508. พระที่นั่งปฤษฎางคภูมิข – เครื่องอาวุธ
 509. พระที่นั่งปัจฉิมาภูมิข – เครื่องมุข
 510. มุขเด็จ – เครื่องไม้จำหลัก
 511. พระที่นั่งอุดรภูมิข – ศิลาจารึก
 512. พระที่นั่งพรหมเมศธาดา(ล่าง) – ผ้าและเครื่องแต่งกาย
 513. พระที่นั่งพรหมเมศธาดา(บน) – เครื่องใช้ในพระพุทธศาสนา
 514. พระที่นั่งบูรพาภูมิข – เครื่องดนตรี
6. พระที่นั่งอิศเรศราชานุสรณ์
7. โรงราชรถ
8. พระตำหนักแดง
9. ศาลาสำราญมุขมาตย์
10. พระที่นั่งมิ่งกลาภิเษก
11. พระที่นั่งปาฏิหาริย์ทัศไนย
12. ศาลาลงทรง
13. เก๋งนุกิจราชบริหาร
14. หออนุสรณ์เจ้าพระยาบรมราช

ที่มา : เอกสารแนะนำ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร. (ป.ป.) สำนักพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม.

พิพิธภัณฑ์ประเทศเกาหลีเหนือ

เกาหลีเหนือเป็นประเทศหนึ่งที่ทำให้ความสำคัญกับพิพิธภัณฑ์ดังจะเห็นได้ว่าการสร้างพิพิธภัณฑ์ขนาดใหญ่หลายแห่งทั้งในเมืองหลวงและเมืองสำคัญอีกหลายแห่ง (“ Democratic People's Republic of Korea...”, 2011) แต่พิพิธภัณฑ์ที่น่าสนใจในการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่เป็นภาพรวมรวมทั้งประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเกาหลีได้ในสมัย “เกาหลีเดียว” จากสมัยโบราณ – ค.ศ.1953 ได้แก่

1. พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์กลางเกาหลี (The Korean Central History Museum) (Korean Central History Museum (조선중앙역사박물관), 2018)

ตั้งอยู่ที่เมืองเปียงยาง จัดแสดงหลักฐานและเอกสารที่แสดงให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์จนถึงยุคใหม่ โดยมีห้องที่จัดแสดงทั้งสิ้น 19 ห้องคือ

ห้องที่ 1 แสดงภาพวาด Joseon ได้แก่ภาพ ‘ท่านผู้นำที่อยู่บนป้อมปราการบนภูเขา Taesong (Dear Leader in Taesong Fortress)’, ภาพถ่าย ‘ท่านผู้นำที่เดินชมรอบศาลา Cheong-ryu (Dear Leader walking around Cheong-ryu Pavilion)(วันที่ 28 สิงหาคม ค.ศ”1987)’ และ ‘ท่านนายพลที่เดินชมรอบศาลา Tonggun เมือง Uiju (The General walking around Tonggun Pavilion in Uiju)’

ห้องที่ 2-3 แสดงซากโบราณวัตถุจากถ้ำหมู่บ้าน **ค็อมอินโมรู** (Remains from Black-Moru Cave) ของเมื่อหนึ่งล้านปีก่อน และยังมีเครื่องมืออุปกรณ์ในการทำงาน และซากดึกดำบรรพ์ของมนุษย์วานร, มนุษย์ยุคหินเก่า และมนุษย์ยุคหินใหม่

ในห้องที่ 4-5 แสดงเอกสารของอาณาจักรโบราณของเกาหลี ได้แก่ อาณาจักรGojoseon, อาณาจักรBuyeo, อาณาจักร Jin

ห้องที่ 6-9 แสดงเอกสารเกี่ยวกับการก่อตั้งอาณาจักร Goryeo และเอกสารต่างๆที่แสดงถึงอิทธิพลและการพัฒนาของ Goryeo เช่น พระราชวัง Anhak (Anhak Palace), ป้อมปราการบนภูเขา Taesong (Taesong Fortress), แผ่นศิลาจารึกพระเจ้า Gwanggeto (Gwanggeto Stele) เป็นต้น

ห้องที่ 10 แสดงเอกสารต่างๆที่เกี่ยวกับอาณาจักร Baekje, อาณาจักรSilla และGaya เช่น สุสานกษัตริย์ Muryeong (Royal Tomb of King Muryeong), วัดถ้ำหิน (Seokguram) ในเมือง Gyeongju, วัด Bulguksa (Bulguksa Temple), เจดีย์ Dabotap, , มงกุฎทองคำ เป็นต้น

ห้องที่ 11 แสดงเอกสารต่างๆที่เกี่ยวกับอาณาจักรBalhae พร้อมด้วยเมืองหลวงของอาณาจักร, เข็มดิน Choenghae (Choenghae Earthen Ramparts), และกระเบื้องตกแต่งหลังคาสมัยอาณาจักรBalhae

ห้องที่ 12-14 แสดงเอกสารต่างๆที่ชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จและการพัฒนาการด้านสังคมและเศรษฐกิจของ Goryeo เช่น เจดีย์ 13 ชั้นวัด Bohyeonsa (Bohyeonsa Temple), ตัวอักษรโลหะ, เครื่องเคลือบดินเผาของสมัย Goryeo , พระราชวัง Manwol (Manwol Palace), พระพุทธรูปทองคำ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีเอกสารที่

เกี่ยวกับการต่อสู้ของชาวนาที่เกิดขึ้นในปลายศตวรรษที่ 12 และการต่อสู้ของประชาชน Goryeo ที่ต่อต้านต่อการรุกรานของ Seton และมองโกเลีย

ห้องที่ 15-17 แสดงเอกสารต่างๆเกี่ยวกับราชวงศ์ Joseon เช่น Hunminjeongeum (ต้นแบบอักษรเกาหลี), บันทึกเหตุการณ์ของราชวงศ์ Joseon , เรือเต่า (Turtle ship), แผนที่คาบสมุทรเกาหลี, เครื่องดนตรีต่างๆ เป็นต้น

ห้องที่ 18-19 แสดงเอกสารเกี่ยวกับการต่อสู้ของบรรพบุรุษเกาหลีที่ต่อต้านต่อการรุกรานในยุคช่วงกลางระหว่างยุคกลางและยุคใหม่

2. พิพิธภัณฑ์ Goryo (Goryo Museum) (Koryo Museum (고려박물관), 2018)

ตั้งอยู่ที่เมือง Gaesong ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของเกาหลีเหนือใกล้ชายแดนเกาหลีใต้ ในอดีตเป็นเมืองหลวงเก่าของอาณาจักร Goryeo (ค.ศ. 918-1392) สถานที่จัดเป็นพิพิธภัณฑ์นั้นในอดีตคือสถานศึกษาของสถาบันขงจื้อในสมัยราชวงศ์ Goryeo แสดงถึงการก่อตั้ง และพัฒนาการราชวงศ์ Goryeo โดยเฉพาะความรู้เรื่องของราชวงศ์ในฐานะศูนย์กลางของสถาบันขงจื้อ การจัดแสดงมีทั้งนิทรรศการภายในอาคารและนิทรรศการกลางแจ้ง โดยนิทรรศการภายในอาคารแบ่งออกเป็น 4 ห้อง คือ

ห้องที่ 1 จัดในหอ Dongmu แสดงเอกสารและวัตถุโบราณต่างๆ เพื่อให้เห็นถึงความสำเร็จและพัฒนาการของอาณาจักร Goryeo

ห้องที่ 2 จัดแสดงในหอ Daeseongjeon (Daeseongjeon Hall) ประกอบด้วยวัตถุโบราณต่างๆที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการด้านวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมของอาณาจักร Goryeo

ห้องที่ 3 จัดแสดงในศาลเจ้า Gyeseong (Gyeseong Shrine) มีพระพุทธรูปโลหะจากวัด Jeokjo (Jeokjo Temple)

ห้องที่ 4 จัดแสดงในหอ Seomu ประกอบด้วย วัตถุโบราณต่างๆที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการด้านรูปหล่อโลหะ สถาปัตยกรรม ศิลปะการแกะสลัก และการวาดของสมัย Goryeo

สำหรับนิทรรศการกลางแจ้งประกอบด้วย ศิลปวัตถุสมัย Goryeo ประเภทหินสลักต่างๆ เช่น เจดีย์หิน แผ่นศิลาจารึก และโคมหิน เป็นต้น

3. พิพิธภัณฑ์การปฏิวัติเกาหลี (The Korean Revolution Museum) (Korea Revolutionary Museum. (조선혁명박물관), 2018).

อยู่ที่เมืองเปียงยาง สร้างขึ้นเมื่อ ค.ศ.1948 จัดแสดงประวัติศาสตร์การต่อสู้ของเกาหลีในช่วงทศวรรษ 1860 ถึงปัจจุบัน พิพิธภัณฑ์เป็นอาคาร 3 ชั้นประกอบด้วยห้องนิทรรศการ 100 ห้อง คือ

ชั้น 1 แสดงถึงการต่อสู้ของ Kim Il-sung

ประกอบด้วยห้องต่างๆ เช่น ห้องบันทึกประวัติศาสตร์ของ Kim Il-sung ห้องการรวมให้เป็นหนึ่งเดียวกันของประเทศบ้านเกิด และห้องแสดงภาพบันทึกประวัติศาสตร์ของยุคปฏิวัติในช่วงสมัย 1980

ชั้น 2 แสดงถึงการต่อต้านญี่ปุ่นในสมัยอาณานิคม

ประกอบด้วยห้องต่าง ๆ เช่น ห้องการต่อสู้และการปฏิบัติเพื่อต่อต้านญี่ปุ่นของ Kim Il-sung ห้องการก่อตัวของสังคมนิยม ห้องท่านผู้นำ Kim Il-sung กับเพื่อนร่วมอุดมการณ์ที่ร่วมกันปฏิบัติ

ชั้น 3 แสดงถึงสงครามเกาหลี

จัดแสดงเกี่ยวกับสงครามเกาหลีและการได้รับเอกราชของชาติ รวมทั้งแสดงถึงการฟื้นฟูประเทศก่อนและหลังสงครามเกาหลี และการสร้างระบบสังคมนิยมในช่วงทศวรรษ 1970

4. พิพิธภัณฑ์สงครามปลดปล่อยมาตุภูมิ (Victorious Fatherland Liberation War Museum) (Victorious Fatherland Liberation War Museum. (조국해방전쟁승리기념관), 2018)

พิพิธภัณฑ์ที่รวมการต่อสู้ของเกาหลีกับประเทศต่าง ๆ ภายในห้องนิทรรศการมากกว่า 80 ห้อง พร้อมกับการแสดงซากอาวุธยุทธโปกรณ์ ยานพาหนะที่ยึดได้จากกองทัพสหรัฐอเมริกาจัดแสดงไว้เป็นนิทรรศการกลางแจ้งอีกเป็นจำนวนมาก สำหรับนิทรรศการภายในอาคารประกอบด้วยห้องต่าง ๆ เช่น

ห้องยุคสงครามต่อต้านญี่ปุ่น,

ห้องยุคปฏิวัติระบอบประชาธิปไตย,

ห้องยุคสงครามเกาหลีและการได้เอกราชของชาติ,

ห้องการสนับสนุนจากนานาชาติ,

ห้องการบุกรุกของอเมริกา

ห้องความล้มเหลวของอเมริกา

ห้องวีรบุรุษของชาติ

และห้องจำลองภาพและสถานการณ์ในสงครามต่าง ๆ

เมื่อพิจารณาหัวเรื่องที่พิพิธภัณฑ์ทั้ง 4 แห่งนำเสนอจะเห็นว่าน่าสนใจ การศึกษาข้อมูลและเรื่องราวที่จัดแสดงจากพิพิธภัณฑ์ทั้ง 4 แห่งนี้ในโอกาสต่อไป น่าจะมีประโยชน์ช่วยทำให้ภาพความเป็นชาติของเกาหลีในสมัย “เกาหลีเดียว” มีความสมบูรณ์และชัดเจนมากขึ้น รวมทั้งจะช่วยให้เห็นและเข้าใจมุมมองของเกาหลีเหนือในเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกันด้วย

บรรณานุกรม

หนังสือภาษาอังกฤษ

- Ambrose, T., & Paine, C. (1993). *Museum Basic*. London: ICOM in conjunction with Routhledgd.
- Chiang, M. S. (Ed.). (2012). *Our Land Our People - The Story of Taiwan National Museum of Taiwan History Guidebook*. Tainan: Sunrise Art Printing.
- Choi, S. H. (2011). Re-Thinking Korean Cultural Identities at the National Museum of Korea. In S. J. Knell, P. Aronsson, A. B. Amundsen, A. J. Barnes, S. Burch, J. Carter, et al. (Eds.), *National Museums New Studies from Around the World* (pp. 290-301). London: Routledge.
- Chu, C. J. (2011). Political Change and the National Museum in Taiwan. In S. J. Knell, P. Aronsson, A. B. Amundsen, A. J. Barnes, S. Burch, J. Carter, et al. (Eds.), *National Museums New Studies from Around the World* (pp. 180-192). London: Routledge.
- Clarke, A. (2012). From Royal to National: The Changing Face of the National Museum of Scotland. In D. Poulot, F. Bodenstein, & J. M. Guiral (Eds.), *Great Narratives of the Past Traditions and Revisions in National Museums* (Vol. EuNaMus Report No 4, pp. 169-178). Linköping: Linköping University Electronic Press.
- Crane, S. A. (2000). *Museums and Memory*. California: Stanford University Press.
- Dean, D., & Rider, P. E. (2005). Museums, Nation and Political History in the Australian National Museum and the Canadian Museum of Civilization. *Museum and Society*, 3 (1), 35-50.
- Denton, K. A. (2014). *Exhibiting the Past: Historical Memory and the Politics of Museums in Postsocialist China*. Honolulu: University of Hawai'i Press.
- Gore, J. M. (2002). *Representations of history and nation in museums in Australia and Aotearoa New Zealand: the National Museum of Australia and the Museum of New Zealand Te Papa Tongarewa*. (Doctoral dissertation, University of Melbourne. Melbourne, Australia).
- Hockx, M., & Strauss, J. (Eds.). (2005). *Culture in the Contemporary PRCThe China Quarterly Special Issue New Series, No. 6*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Jacobs, J. B. (2014). Taiwan's Colonial Experiences and the Development of Ethnic Identities: Some Hypotheses. *Taiwan in Comparative Perspective*, 5, 47-59.
- Jung, J. L. (2011). The National Museum as Palimpsest Postcolonial politics and the National Museum of Korea. In S. J. Knell, P. Aronsson, A. B. Amundsen, A. J. Barnes, S. Burch, J. Carter, et al.

- (Eds.), *National Museums New Studies from Around the World* (pp. 373-385). London: Routledge.
- Keene, D. (1995). Japanese Aesthetics. In N. G. Hume (Ed.), *Japanese Aesthetics and Culture: A Reader* (pp. 27-41). New York: State University of New York Press.
- Knell, S. J. (2011). National museums and the national imagination. In S. J. Knell, P. Aronsson, A. B. Amundsen, A. J. Barnes, S. Burch, J. Carter, et al. (Eds.), *National Museums New Studies from Around the World* (pp. 3-28). London: Routledge.
- Knell, S. J., Aurchronsson, P., Amundsen, A. B., Barnes, A. J., Burch, S., Carter, J., . . . Kirwan, A. (Eds.). (2011). *National Museum : New Studies from Around the World*. London: Routledge.
- Lams, L., & Liao, X. L.-w. (2011). Taiwanization” Processes in Taiwanese Presidential Statements in Times of Cross-Strait Rapprochement. *Journal of Current Chinese Affairs*, 40 (1), 63-98.
- Li, S.H. (2016). *New National History and the Shaping of Taiwanese Identity: Representing Taiwan at the National Museum of Taiwan History*. University of Leicester.
- Lockyer, A. (2007). National Museums and Other Cultures in Modern Japan. In D. J. Sherman (Ed.), *Museums and Difference* (pp. 97-123). Indiana: Indiana University Press.
- Lorena, R. O. (2009). Are museums sites of memory? *The New School Psychology Bulletin*, 6 (2), 32-37.
- Lu, Z. (Ed.). (2011). *The National Museum of china*. Hong Kong: London Editions.
- Macdonald, S. J. (2003). Museums, national, postnational and transcultural identities. *Museum and Society*, 1 (1), 1-16.
- Maliangkay, R. H. (2007). Staging Korean traditional performing arts abroad: Important intangible intercultural performance issues. *Sungkyun Journal of East Asian Studies*, 7 (2), 49-68.
- Mason, R. (2007). *Museums, Nations, Identities Wales and its National Museums*. Cardiff: University of Wales Press.
- McLean, F. (2005). Guest Editorial Museums and National Identity. *Museum and Society*, 3 (1), 1-4.
- Meijers, D., Bergvelt, E., Tibbe, L., & Wezel, E. v. (2012). *National Museums and National Identity, seen from an international and comparative perspective, C. 1760-1918*.
- National Museum of Japanese History. (1989). *National Museum of Japanese History (English Guide)*. Tokyo: Dai-Ichi-Hoki Shuppan.
- National Museum of Japanese History. (2007). *Rekihaku-The Future of History*. Chiba: National Museum of Japanese History.
- National Museum of Japanese History. (2015). *National Museum of Japanese History Guidebook*. Chiba: National Museum of Japanese History.

- National Museum of Korean Contemporary History. (n.d.). *National Museum of Korean Contemporary History*. Seoul: National Museum of Korean Contemporary History.
- National Palace Museum. (2014). *Splendors of the National Palace Museum A New Edition* (4 ed.). Taipei: National Palace Museum.
- National Palace Museum. (2014). *Treasures of the National Palace Museum Guidebook* (2 ed.). Taipei: Acoustiguide Asia.
- National Taiwan Museum. (2011). *Introduction to National Taiwan Museum* (國立臺灣博物館簡介). Taipei: National Taiwan Museum.
- National Taiwan Museum. (2013). *Introduction to National Taiwan Museum*. Taipei: National Taiwan Museum.
- O'Halloran, K. L. (Ed.). (2004). *Multimodal Discourse Analysis: Systemic Functional Perspectives*. London: Continuum.
- Podoler, G. (2017). The Past under the Shadow of the Present: The Case of the National Museum of Korean Contemporary History. *Asian Studies Review*, 41 (3), 424-440.
- Sherman, D. J. (Ed.). (2007). *Museums and Difference*. Bloomington: Indiana University Press.
- Shung Ye Museum of Formosan Aborigines. (n.d.). *Shung Ye Museum of Formosan Aborigines Guidebook*. Taipei: Shung Ye Museum of Formosan Aborigines.
- Slater, A. (2006). *A new era for Taiwanese museums: Opportunities for the future*. INTERCOM 2006 Conference Paper.
- The National Institutes for Cultural Heritage. (2015). *Tokyo National Museum*. Tokyo: Tokyo National Museum.
- Varutti, M. (2011). The aesthetics and narratives of national museums in China. In S. J. Knell, P. Aronsson, A. B. Amundsen, A. J. Barnes, S. Burch, J. Carter, et al. (Eds.), *National Museums New Studies from Around the World* (pp. 302-312). London: Routledge.
- Wang, T. Y., & Liu, I. C. (2004). Contending Identities in Taiwan: Implications for Cross-Strait Relations. *Asian Survey*, 44 (4), 568-590.
- Whitfield, R., & Chan, T. (Eds.). (2009). *National Museum of Korea* (2 ed.). Seoul: The Cultural Foundation of National Museum of Korea.
- Wu, Y. S. (2004). Taiwanese Nationalism and Its Implications: Testing the Worst-Case Scenario. *Asian Survey*, 44 (4), 614-625.
- Zheng, L. (2015). *Politicised Cultural Exchanges and Signs of Contestation in Cross-Strait Relations Competing Meanings and Purposes of Culture*. (Master Thesis, Leiden University, Natherlands).

หนังสือภาษาไทย

กรมศิลปากร.(2547). *โครงการวิจัย เรื่อง การจัดการด้านการออกแบบพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: บริษัท รุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977) จำกัด.

กรมศิลปากร.(2548). *นำชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร*(พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: บริษัทอัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด(มหาชน).

กรมศิลปากร.(2560). *แผ่นดินไทยในอดีต* (พิมพ์ ครั้งที่ 3).. กรุงเทพฯ: บริษัทอัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด(มหาชน).

กรมศิลปากร.(2551). *44 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: บริษัท รุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977) จำกัด.

Fairbank, J. K., Reischauer, E. O., & Craig, A. M. (2550). *เอเชียตะวันออกยุคใหม่ : จีนญี่ปุ่นเกาหลีใต้หัววัน เล่ม 2* (3 ed.). (ศ. ห. เพ็ชรสุมิตร, Trans.) กรุงเทพฯ: มูลนิธิโตโยต้าประเทศไทย, มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.

ดำรงค์ ฐานดี. (2555). *คนเกาหลีมองจากคนภายใน : Koreans: "Emic" View on Korean Stereotype*. เอกสารทางวิชาการลำดับที่ 28 ศูนย์เกาหลีศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ดิษพงษ์ เนตรล้อมวงศ์. (2553). *พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเกาหลี. พิพิธภัณฑ์สาร, 17* (2).

ปกรณ ภูมิบุตร. (2555). *เหตุเกิดในราชวงศ์ชิง*. กรุงเทพฯ: ชวนอ่าน.

สิทธิพล เครือรัฐติกาล และวรศักดิ์ มหัทธโนบล. (2558). *ได้หัววันในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หนังสือภาษาจีน

吕章申. (2012). *中国国家博物馆百年简史 1912-2012*. 北京: 中华书局.

หนังสือภาษาญี่ปุ่น

歴史のなかのミュージアム (The Museum in history). (2014). 東京: 株式会社昭和堂.

国立歴史民俗博物館. (2003). *国立歴史民俗博物館 REKIHAKU. (พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติ ญี่ปุ่น)*. 佐倉: 国立歴史民俗博物館.

国立歴史民俗博物館. (2014). *国立歴史民俗博物館三十年史 (30-year history of the National Museum of Japanese History)*. 佐倉: 国立歴史民俗博物館.

หนังสือและวารสารภาษาเกาหลี

Kim Ysaac, 디자인여성학연구 (The journal of design for woman's concerns), Vol.7 No.1 (2012,) 디자인 여성학회

Website

Bae, K. D. (n.d.). *Director General's Message*. Retrieved from National Museum of Korea:

https://www.museum.go.kr/site/eng/content/directors_message

Blair, T. C. (2009). *National Palace Museum Then and Now*. Retrieved from

www.icid.ncku.edu.tw/cie/2009a-Spring/國立故宮博物院-王強強 Blair.pdf

Chung, Y. S. (2003). Object as Exhibit: legitimising the building of the National Museum of Korea.

International Journal of Heritage Studies , 9 (3), 229-242. Retrived from <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13527250304770>

Democratic People's Republic of Korea Korea Official webpage of the DPR of Korea .(2011) .Retrieved from

<http://www.korea-dpr.com/museums.html>

Goto Shinpei. (n.d.). Retrieved from Wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Goto_Shinpei

Introduction. (n.d.). Retrieved May 9, 2016, from National Museum of China: <http://en.chnmuseum.cn/>

Kodama Gentaro. (n.d.). Retrieved from Wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Kodama_Gentaro

Liu, J. C. (1997). *"Palace Museum vs. Surrealist Collage: Two Modes of Cultural Identity Construction in*

Modern Taiwanese Ekphrastic Poetry.". Retrieved from <http://www.srcs.nctu.edu.tw/JoyceLiu/mworks/mw-taiwanlit/PalaceMuseum/PalaceMuseumE.html>

Madden, C., Gerock, J., Chung, O., Gao, P., Her, K., & Hwang, J. (Eds.). (2016). *สาธารณรัฐจีนในหนึ่งนาฬิกา*. Retrieved from http://multilingual.mofa.gov.tw/web/web_UTF-8/MOFA/glance2016/Thailand.pdf

Main Building. (n.d.). Retrieved from National Taiwan Museum: https://en.ntm.gov.tw/content_172.html

Message from NMC Director. (n.d.). Retrieved May 9, 2016, from National Museum of China: <http://en.chnmuseum.cn/tabid/496/Default.aspx>

National Museum. (n.d.). Retrieved from <https://ja.wikipedia.org/wiki/>.

National Museum of Korea. (n.d.). *Architecture and Design*. Retrieved from National Museum of Korea:

https://www.museum.go.kr/site/eng/content/architecture_and_design

National Museum of Korean Contemporary History. (n.d.). *National Museum of Korean Contemporary*

History (대한민국역사박물관). Retrieved from Korea Tourism Organization: http://english.visitkorea.or.kr/enu/ATR/SI_EN_3_1_1_1.jsp?cid=1853437

National Museum of Korean Contemporary History. (n.d.). *Notice*. Retrieved from National Museum of Korean Contemporary History: <http://www.much.go.kr/en/contents.do?fid=02&cid=01>

National Museum of Taiwan History. (2018) *The Museum's story*. Retrieve from [https://en.nmth.gov. tw/- content_112.html](https://en.nmth.gov.tw/-content_112.html)

- National Palace Museum. (n.d.). *ความเป็นมาของประวัติศาสตร์*. Retrieved from National Palace Museum: <https://www.npm.gov.tw/th/Article.aspx?sNo=03001502>
- National Palace Museum. (n.d.). *มารู้จักกับพระราชวังต้องห้ามสืบต่อมาและต่อเนื่องไป*. Retrieved from National Palace Museum: <https://www.npm.gov.tw/th/Article.aspx?sNo=03001502>
- National Taiwan Museum. (2008). *Indigenous Peoples of Taiwan*. Retrieved from National Taiwan Museum: https://en.ntm.gov.tw/exhibition_157_340.html
- National Taiwan Museum. (n.d.). Retrieved from National Taiwan Museum: http://www2.ntm.gov.tw/en/About_5_1.htm National Taiwan Museum
- National Palace Museum. (n.d.). *Annual Reports*. Retrieved from National Palace Museum: <https://www.npm.gov.tw/en/Article.aspx?sNo=02000050>
- NHK. (2015, June 18). *มนต์เสน่ห์ศิลปะจีนเอกแห่งญี่ปุ่น : ห้องงาช้างโรคุโซอัน (Rokusoan)*. Retrieved from NHK World - Japan: <https://www.nhk.or.jp/japan-art/th/archives/150618/index.html>
- Number of visitors to the National Museum of Korea in Seoul from 2009 to 2014. (2018). Retrieved from <https://www.statista.com/statistics/247436/yearly-visitors-to-the-national-museum-of-korea-in-seoul/>
- Paliadeli, C., & Kopellou, M. (2012). The Role of National Museums in the European Integration. In B. Axelsson, C. Dupont, & C. Kesteloot (Eds.), *Entering the Minefields: the Creation of New History Museums in Europe* (Vol. EuNAMus Report No. 9, pp. 33-36). Linköping: Linköping University Electronic Press. Retrieved from <http://www.ep.liu.se/ecp/contents.asp?issue=083>
- Park, Y. J. (1997, March). Korea's National Museum and Colonial Experience. Retrieved from <http://www.culturalsurvival.org/publications/cultural-survival-quarterly/koreas-national-museum-and-colonial-experience>
- Project Overview*. (n.d.). Retrieved May 9, 2016, from National Museum of China: <http://en.chnmuseum.cn/english/tabid/536/Default.aspx>
- Radio Taiwan International. (n.d.). Retrieved from Radio Taiwan International: <http://thai.rti.org.tw/news/?recordId=80475>
- Samuels, A. J. (2016, October 20). *The Dramatic Story of Chinese Art at Taipei's National Palace Museum*. Retrieved from CultureTrip: <https://theculturetrip.com/asia/taiwan/articles/the-dramatic-story-of-chinese-art-at-taipei-s-national-palace-museum/>
- Silberstein, B. K. (2014, August 21). *South Korea's Own History Problem*. Retrieved from The Diplomat: <https://thediplomat.com/2014/08/south-koreas-own-history-problem/>

- Silberstein, B. K. (2016, May 10). *South Korea's dark history still unresolved*. Retrieved from East Asia Forum: <http://www.eastasiaforum.org/2016/05/10/south-koreas-dark-history-still-unresolved/>
- Statistic of Education in the Society, Survey by Ministry of Education, Culture, Sports, Science and technology*. (n.d.). Retrieved from http://www.mext.go.jp/b_menu/toukei/chousa02/shakai/index.htm.
- Taiwanization*. (n.d.). Retrieved from Wikipedia: <https://en.wikipedia.org/wiki/Taiwanization>
- The China Post. (2007, March 4). *Chen declares "Four Wants and One Without"*. Retrieved from The China Post: <https://chinapost.nownews.com/20070304-129958>
- The Road of Rejuvenation*. (n.d.). Retrieved from National Museum of China: <http://en.chnmuseum.cn/english/tabid/520/Default.aspx?ExhibitionLanguageID=83>
- Timeline*. (n.d.). Retrieved May 9, 2016, from National Museum of China: <http://en.chnmuseum.cn/english/tabid/535/Default.aspx>
- Tokyo National Museum. (2009). *Costumes of the Warrior Class*. Retrieved from Tokyo National Museum: http://www.tnm.jp/modules/r_free_page/index.php?id=597&lang=en
- Tokyo National Museum. (2010). *The Sounds of Buddhism: Bells, Gongs and Other Buddhist Instruments*. Retrieved from Tokyo National Museum: http://www.tnm.jp/modules/r_free_page/index.php?id=689&lang=en
- Tourism Bureau, M.O.T.C. Republic of China (Taiwan). (2017). *2017 年來臺旅客居住地分析統計*. Retrieved from Tourism Bureau, M.O.T.C. Republic of China (Taiwan): <http://admin.taiwan.net.tw/statistics/year.aspx?no=134>
- Tourism Bureau, M.O.T.C. Republic of China (Taiwan)
- Why does DPP in Taiwan advocate for Taiwan independence?* (n.d.). Retrieved from Quora: <https://www.quora.com/Why-does-DPP-in-Taiwan-advocate-for-Taiwan-independence>
- คมคิดเต็งเลี้ยวผิง. (2547, สิงหาคม 17). Retrieved from MGR Online: <https://mgronline.com/china/detail/9470000038281>
- จีนตีพิมพ์หนังสือ "ความคิดเจียงเจ๋อหมิน". (2553, มีนาคม 14). Retrieved from MGR Online: <https://mgronline.com/around/detail/9530000036026>
- เงินนุ้ยเปี่ยน. (n.d.). Retrieved from Wikipedia: <https://th.wikipedia.org/wiki/เงินนุ้ยเปี่ยน>
- ชัยพงษ์ ตำนียง. (2558). ชุมชนจินตกรรม/ความเชื่อทางวัฒนธรรม : สิ่งประกอบสร้างของความเป็นชาติ. *มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ปริทัศน์*, 3 (1), 137-148. Retrieved from <https://tci-thaijo.org/index.php/husocetc/article/view/63693/52269>
- ณรงค์ฤทธิ์ สุมาลี. (ม.ป.ป.). *พิพธิภักษ์ในฐานะเครื่องมือของการเมืองทางวัฒนธรรม*. เข้าถึงได้จาก midnightuniv.org/midnighttext/0009999760.html

ไถหนัน. (n.d.). Retrieved from Wikipedia: <https://th.wikipedia.org/wiki/ไถหนัน>

ธงชัย วินิจจะกูล. (2009). อ่าน Imagined Communities ของ Benedict Anderson หรือ IC ของ “ครูเป็น”.

วารสารศิลปศาสตร์, 9 (1), 163-193. เข้าถึงได้จาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/liberalarts/article/view/12594/11314>

ชนเส อารณัฐสุวรรณ. (20 มีนาคม 2558). "ชาติ" กับ "มนุษยชาติ" ของเบน แอนเดอร์สัน. เข้าถึงได้จาก
ประชาไท: <https://prachatai.com/journal/2015/12/63006>

เบน แอนเดอร์สัน. (2552). *ชุมชนจินตกรรม บทสะท้อนว่าด้วยกำเนิดและการแพร่ขยายของชาตินิยม*. (ชาญ
วิทย์ เกษตรศิริและคณะ, ผู้แปล) กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.

ฝิ่นจีน. (n.d.). Retrieved from วิกิพีเดีย: <https://th.wikipedia.org/wiki/ฝิ่นจีน>

สงครามเกาหลี. (n.d.). Retrieved from <https://sites.google.com/site/sngkhrmkeahli5930105/sngkhrm-keahli>

田奎玉. (n.d.). Retrieved from <https://baike.baidu.com/item/田奎玉>

A good place to go for spring picnic, National Museum of Korea 봄에 나들이 가기 좋은 곳, 국립중앙박물관
[문화공간] Retrieved from <http://www.artinsight.co.kr/news/view.php?no=22628>

Korean Central History Museum (조선중앙역사박물관). (2018). Retrieved from North Korean Human
Geography(국가지식포털 북한지역정보넷). www.cybernk.net.

Koryo Museum . (고려박물관). (2018) . Retrieved from North Korean Human Geography. (국가지식포털
북한지역정보넷). www.cybernk.net.

Korea Revolutionary Museum. (조선혁명박물관). (2018). Retrieved from Good Morning Media. (굿모닝미
디어). www.goodmorningmedia.co.kr.

Victorious Fatherland Liberation War Museum. (조국해방전쟁승리기념관). (2018). Retrieved from
Encyclopedia of Korean Culture (한국민족문화대백과사전). www.encykorea.aks.ac.kr/.

Brochure

National Museum of History.(n.d.).*Highlights of NMH Collection* [Brochure].National Museum of History.

National Museum of Korea. (n.d.). *แผ่นพับประชาสัมพันธ์พิพิธภัณฑ์แห่งชาติเกาหลี*[Brochure]. Seoul:
National Museum of Korea.

National Museum of Korean Contemporary History. (n.d.). *National Museum of Korean Contemporary
History* [Brochure]. Seoul: National Museum of Korean Contemporary History.

สำนักพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ. (ป.ป.) *เอกสารแนะนำ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร.กรมศิลปากร
กระทรวงวัฒนธรรม*.

สัมภาษณ์

Araki, Kazunori. (2016, November 10). นักวิชาการพิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์แห่งชาติในสังกัด Inter –

University Research Institute Corporation National, Institutes for the Humanities จังหวัดชิบะ ญี่ปุ่น

Chen, Hurng Yu. (2016, February 19). ศาสตราจารย์สถาบันบัณฑิตเอเชียศึกษามหาวิทยาลัยTamkang ไต้หวัน
ไต้หวัน.

Chen Yu (2016, April 6) ผู้อำนวยการฝ่ายนิทรรศการ 1 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจีน ปักกิ่ง จีน

Chiang, Ming Shan. (2017, March 8). กลุ่มภัณฑารักษ์ หัวหน้าแผนกนิทรรศการ พิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์
แห่งชาติไต้หวัน ไถหนาน ไต้หวัน.

Fujita, Reio.(2016, November 14). ผู้อำนวยการแผนกศิลปกรรม กรมทรัพย์สินทางวัฒนธรรม สำนัก
กิจการวัฒนธรรมแห่งรัฐบาลญี่ปุ่น โตเกียว ญี่ปุ่น.

Fukushima, Junsuke. (2016, November 14).หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมประวัติศาสตร์พิพิธภัณฑ. แผนกศิลปกรรม
กรมทรัพย์สินทางวัฒนธรรม สำนักกิจการวัฒนธรรมแห่งรัฐบาลญี่ปุ่น โตเกียว ญี่ปุ่น.

Higuchi, Rio. (2016, November 14).ผู้เชี่ยวชาญอาวุโสด้านความร่วมมือระหว่างประเทศทางทรัพย์สิน
วัฒนธรรม แผนกศิลปกรรม กรมทรัพย์สินทางวัฒนธรรม สำนักกิจการวัฒนธรรมแห่งรัฐบาลญี่ปุ่น
โตเกียว ญี่ปุ่น.

Hsieh, Shih Yuan. (2017, March 8). กลุ่มภัณฑารักษ์ หัวหน้าแผนกวิจัยพิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์แห่งชาติ
ไต้หวัน ไถหนาน ไต้หวัน.

Inoue, Youichi. (2016, November 16). ผู้อำนวยการฝ่ายวางแผนภัณฑารักษ์ พิพิธภัณฑสถานโตเกียว โตเกียว
ญี่ปุ่น.

Jang, Sang Hoon. (2016, December 16). ภัณฑารักษ์แผนกวางแผนและวิจัย. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเกาหลี เกาหลี

Jenn, Jaw Soong. (2016, Feb 15). ศาสตราจารย์ดีเด่นภาควิชารัฐศาสตร์และสถาบันบัณฑิตเศรษฐศาสตร์
การเมือง มหาวิทยาลัยแห่งชาติ Cheng Kung, ไถหนาน ไต้หวัน.

Kim, Ki Yong.(2016, May 27). ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑสถานสำหรับเด็ก. พิพิธภัณฑสถานร่วมสมัย
แห่งชาติเกาหลี โซล เกาหลี.

Kim, Kwon Jung. (2016, May 27 and 2016, December 16).ภัณฑารักษ์ พิพิธภัณฑสถานร่วมสมัย
แห่งชาติเกาหลี โซล เกาหลี.

Kim, Yeon Shin (2016, May 27). ประชาสัมพันธ์ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเกาหลี, โซล เกาหลี.

Kuo, Chao Ling. (2017, March 1). ผู้ประสานงานนิทรรศการ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติไต้หวัน ไต้หวัน ไต้หวัน .

Lin, Jason. (2017, March 1).ฝ่ายการศึกษาและมัลติมีเดีย พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติไต้หวันไต้หวัน ไต้หวัน.

Suh, Won-Joo. (2015, May 20). ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์เด็ก อนุสรณ์สถานสงครามประเทศเกาหลี โซล เกาหลี.

Tani ,Toyonobu. (2015, November 25).ผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยด้านภัณฑารักษ์ พิพิธภัณฑ์แห่งชาติโตเกียว โตเกียว ญี่ปุ่น.

Tsubakizaka, Nobuya. (2016, November 10). รองหัวหน้าฝ่ายบริหาร โครงการพิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์ ประวัติศาสตร์แห่งชาติญี่ปุ่น จังหวัดชิบะ ญี่ปุ่น

Wu, Chia Chi. (2017, March 1). หัวหน้าฝ่ายแผนงานและฝ่ายนิทรรศการ พิพิธภัณฑ์แห่งชาติไต้หวัน ไต้หวัน
